Українська народна творчість

Пісні Явдохи Зуїхи

АКАДЕМІЯ НАУК
УКРАЇНСЬКОЇ РСР
*
ІНСТИТУТ
МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА,
ФОЛЬКЛОРУ
ТА ЕТНОГРАФІЇ
ім. М. Т. РИЛЬСЬКОГО

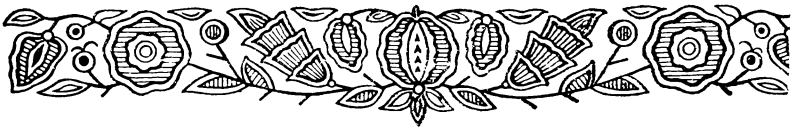

Українська народна творчість

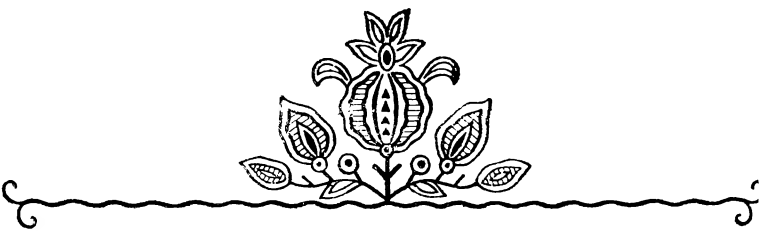

ВИДАВНИЦТВО «НАУКОВА ДУМКА»
КИЇВ — 1965

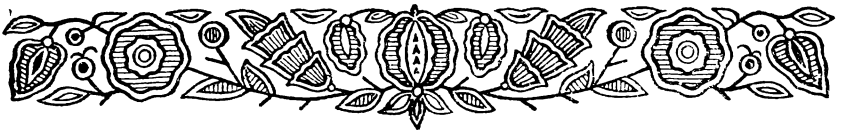

Пісні Явдохи Зуїхи

Записав
Гнат Танцюра

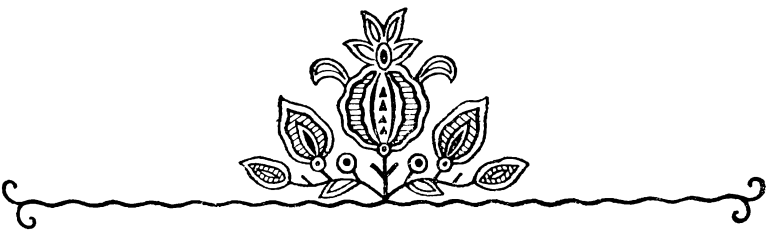

ВИДАВНИЦТВО «НАУКОВА ДУМКА»
КИЇВ — 1965

У2
З-93

«Пісні Явдохи Зуїхи» — четверта книга серії «Українська народна творчість». Дванадцять років учитель Г. Т. Танцюра записував від селянки із Зятківців на Вінниччині Явдохи Микитівни Сивак (Зуїхи) зразки народної творчості. З величезного репертуару до цієї книги відібрано 925 найкращих пісень: веснянок, колядок і щедрівок, весільних пісень, пісень про кохання та родинне життя, історичних, гумористичних і сатиричних та ін. Основну масу у збірнику становлять популярні українські народні пісні з мелодіями.

Книга розрахована на широкі кола читачів.

Упорядкування,
передмова та примітки

В. А. ЮЗВЕНКО, М. Т. ЯЦЕНКА

Редакція та упорядкування нотних матеріалів

З. І. ВАСИЛЕНКО

Відповідальний редактор

О. І. ДЕЙ

ВІД УПОРЯДНИКІВ

Багатство, історію запису та побутування української народної творчості не можна повністю розкрити тільки жанровими її збірниками. Вони не дають належного уявлення про територіальні особливості пісенного репертуару, жанрово-тематичний діапазон окремих носіїв і творців фольклору (співаків, кобзарів, лірників, казкарів, коломийкарів та ін.), про принципи і майстерність запису народної поезії визначних її збирачів (О. Бодянський, М. Гоголь, І. Франко, Леся Українка, І. Манжура та ін.).

Саме цим викликана необхідність включення до серії «Українська народна творчість» спеціальних випусків, які представляють не один якийсь окремий жанр, а вичерпують або увесь репертуар одного носія фольклору, або народну творчість певної місцевості, або записи певного збирача.

Книга «Пісні Явдохи Зуїхи» є записом пісенного репертуару однієї співачки з Поділля, зробленим фольклористом-аматором, учителем Гнатом Трохимовичем Танцюрою. Таким чином, читач дістає змогу не тільки простежити повсякденний побут трудового народу в уявленні простої селянки — типового носія української пісенності, а й пізнати діапазон його соціального і духовного життя, погляди на історичні події, його помисли, радощі і страждання, боротьбу за кращу долю.

Г. Т. Танцюрі належить і перша спроба упорядкування рукописної збірки вибраних пісень Явдохи Зуїхи, що містила 560 зразків (з мелодіями) — половину пісенного репертуару співачки. Крім календарно-обрядової поезії і частини соціально-побутових та історичних пісень, тексти у цій збірці розміщені за системою, яка не відповідає вимогам наукової класифікації, прийнятої в серії «Українська народна творчість»[1].

Завданням упорядників цієї книги було: відібрати з рукописної спадщини Г. Т. Танцюри найкращі твори, записані від співачки, та мелодії до них, текстологічно підготувати їх, упорядкувати весь матеріал за жанрово-тематичним принципом.

Усі друковані тут пісні, крім весільних, мали точний паспорт. Весільні ж пісні, записані від Явдохи Зуїхи та ряду інших виконавців безпо-

---

[1] Див. Г. Танцюра, Записки збирача фольклору, К., 1958, стор. 95.

середньо на весіллях, не мають точної вказівки на виконавця. Це дало нам підставу з усієї кількості весільних пісень, записаних Танцюрою (800) включити до збірника лише 242 найбільш популярні, які, безсумнівно, співала Зуїха — людина надзвичайної пам'яті і великий знавець народних звичаїв і обрядів. Наведені вони у тій послідовності, в якій записав їх Г. Т. Танцюра, виходячи з локальних особливостей перебігу весільної драми цього району Поділля.

У книгу з 1008 включено 925 кращих пісень. Інші 83 пісні, що не ввійшли до збірки, становлять: колядки явно ненародного походження, ряд різдвяних та релігійно-моралізаторських віршів з репертуару лірників: пісні мішаною українсько-польською та українсько-російською мовами, в яких спотворена їх художньо-естетична краса; уривки ряду пісень, позбавлені чіткого змісту; суперечливі тексти, утворені внаслідок механічної контамінації уривків різних творів. Усі ці пісні, як правило, не відзначаються ні глибоким ідейно-тематичним змістом, ні викінченістю художньої форми і словесної тканини, а отже, і популярністю та суспільно-культурною цінністю.

Разом з тим упорядники залишили в збірці пісні літературного походження, що фольклоризувалися і міцно ввійшли в народний репертуар як його невід'ємна частина (наприклад, «По діброві вітер виє», «Повій, вітре, на Вкраїну», «Не щебечи, соловейку» та ін.).

У процесі текстологічної підготовки усунено явні смислові недоречності та помилки, що з'явилися через неточність запису або невдалий експромт співачки призабутих елементів пісні. Деякі пісні з яскраво вираженою контамінацією загальновідомих пісень були розділені, з них потрапила до друку краща, що мала ознаки закінченого твору. В окремих випадках опущено чужорідні вставки в середині пісні та кінцівки, що суперечать думці твору (в кожному такому випадку є відповідна вказівка в примітках до книги).

Упорядники максимально зберегли діалектні особливості мови співачки, залишивши без змін лексику пісень (наприклад, «ютка», «лянта», «врем'ячко», «страдаю», «прежній», «цвіточки», «штири»), характерні місцеві морфологічні нюанси («вечерниці», «чайочка», «ранесечко», «потихенько», «стирта»), усі відхилення від літературної норми у римах («коліш» — «потіш», «вчера» — «невесела», «вісти» — «їсти»), локальну модифікацію власних імен та географічних назв («Голяна», «Міхал», «Тирашполь») і т. п.

В інших випадках мову пісень наближено до сучасної літературної норми, як це зроблено в усіх томах серії «Українська народна творчість». Так, не зберігається тверде закінчення дієслів теперішнього часу третьої особи множини; неправильне чергування ненаголошених *е—и*, *а—о* (втерався, клинок, постернак, атаман, братік) та ін.

Оскільки Г. Т. Танцюра, як видно з його автографів, записував мелодію переважно за першим куплетом пісні, у багатьох випадках наступні куплети чи окремі рядки не вкладалися в зазначену мелодію. У зв'язку з цим проведена суцільна звірка і узгодження текстів з мелодіями, а також зроблена в окремих місцях редакція метру тексту із максимальним збереженням інтонаційно-змістового характеру тієї чи іншої пісні [1]. Для текстів, які потребували більш серйозного редакційного втручання при ритмо-метричних відхиленнях, подано нотні варіанти до основної мелодії. Щоб не нагромаджувати великої кількості варіантів у нотах, для текстів, що мають спільну мелодію, але значні відмінності у

---

[1] На можливі огріхи своїх записів вказував і сам записувач. Див.: Г. Танцюра, Записки збирача фольклору, стор. 18.

метро-ритміці та в будові строфи, мелодію наведено повністю (наприклад, у весільних піснях).

Перетактовування мелодій зроблено лише у випадках крайньої невідповідності між метричним поділом мелодій і їх природною пульсацією. Ладовий зміст і ритміка лишилися майже незмінними. Ідучи за Г. Т. Танцюрою, темп мелодії вказано лише за метрономом та внесено необхідні виправлення в позначення нотних вартостей.

Строфіка усіх пісень приведена в строгу відповідність з музичною структурою пісні. Постійні приспіви подані у піснях один раз після першого куплета; після інших куплетів зазначено лише саме слово «Приспів». У тих випадках, коли дві або кілька пісень співаються на одну мелодію, вона наводиться з усіма її варіантними відхиленнями з першою піснею з відповідним посиланням на неї в наступних піснях. Подібні мелодії мають також взаємне посилання.

Назви пісень (крім ряду історичних, соціально-побутових і деяких балад з усталеною назвою) подано за першим рядком.

Збірник має такі основні розділи: календарно-обрядові пісні, весільні, родинно-побутові, балади, історичні та соціально-побутові пісні. В середині цих розділів тексти об'єднано в певні тематичні чи жанрові групи і відміни, що мають свою смислову послідовність в порядку розміщення пісень.

Історичні пісні подано за хронологічним перебігом зображувальних подій; балади мають історичний принцип упорядкування: балади найдавнішого походження (відбиття анімістичних вірувань, відгомін родового ладу, князівських часів, антифеодальні), потім — балади пізнішого походження (родинно-побутові за певними тематичними групами).

До книги додано примітки, в яких зазначено дату запису, місце збереження автографу, усі попередні його публікації, мелодії (якщо вони не подані з піснею), пояснено окремі реалії та діалектизми, що зустрічаються у тексті. Усі примітки записувача також перенесені в примітки пісень.

Репертуар Явдохи Зуїхи зіставлено з піснями, опублікованими в класичних збірках української народної пісні, починаючи від збірки М. Максимовича до М. Лисенка.

У додатках вперше публікується біографія Явдохи Зуїхи, написана Г. Т. Танцюрою.

Оскільки том має на меті представити Явдоху Зуїху як співачку, упорядники вважали доцільним не включати до збірника казок, оповідань, прислів'їв і приказок та загадок, записаних від Я. Зуїхи, які будуть надруковані в інших жанрово однорідних випусках серії «Українська народна творчість».

Характеристика музичного матеріалу у статті «Пісенне богатство Явдохи Зуїхи» належить З. І. Василенко.

ПІСЕННЕ БАГАТСТВО ЯВДОХИ ЗУЇХИ

Поетичний геній українського народу створив неперевершені художні цінності, серед яких по праву чільне місце належить народній пісні в усій її жанровій різноманітності. Чарівна краса і музичне багатство нашої пісні дивували багатьох діячів світової культури. «Славою» народу, «славою України» назвав її Тарас Шевченко, а за влучним виразом Павла Грабовського, «се — джерело, з якого на здоров'я довго ще будуть пити нащадки».

Українська пісня — «найбільш розкішна і найбільш запашна з усіх гілок світової народної творчості», як її високо оцінив А. В. Луначарський,— є продуктом колективної мудрості й життєвого досвіду народу-трудівника, народу-художника. Виступаючи справжнім володарем поетичного слова і збагачуючи його своїм талантом, народ віками складав багатобарвну, прозору й образну, емоціонально схвильовану і розумну пісню як вияв свого соціального життя, своїх почуттів, помислів і сподівань.

Життєва правда, широта, об'ємність і глибина узагальнень. художня довершеність образів у народній поезії — результат колективної творчості багатомільйонних трудящих мас. М. Г. Чернишевський говорив, що народні пісні «створені всім народом, як однією моральною особою» [1]. Видатний знавець і теоретик народної творчості О. М. Горький завжди підкреслював, що безсмертні художні дорогоцінності «були створені колективною силою народних мас» [2].

---

[1] Н. Г. Чернышевский, Полное собрание сочинений, т. II, Гослитиздат, М., 1949, стор. 305.

[2] М. Горький, Про літературу, К., 1954, стор. 45

Колективний характер народної творчості не виключає участі окремих співців, казкарів, оповідачів у творчому процесі, а навпаки — передбачає її і обумовлюється нею, є її джерелом. «Розуміється,— писав Бєлінський,— будь-який окремий народний твір був зобов'язаний своїм початком одній особі, яка, з горя чи з радості, раптом заспівала його...»[1]. На колективне й індивідуальне в народній поезії як на дві сторони єдиного творчого процесу неодноразово вказував М. Т. Рильський: «Без перших, без заспівувачів, мистецтва — скільки б ми не говорили про його колективність — не буває»[2]. Проте, у будь-якому випадку, яким би великим не було обдарування окремого митця, його участь у створенні пісні, казки, прислів'я та зразків інших жанрів фольклору є лише частиною загального колективного творчого процесу. Кожен народний митець вносить у твір щось своє, і якщо в цьому новому втілені думки і сподівання народу, то народ приймає, зберігає і несе його з покоління в покоління. В результаті спільної творчої діяльності багатьох виростає колективне, обов'язково позначене печаттю спільних зусиль.

Творчий геній народу протягом століть виробив складну поетичну систему художніх образів, свою естетику і свій погляд на події та явища певних історичних епох. Результати ж колективної творчості збагачуються і розвиваються кожним майстром народного мистецтва, який, як правило, бере в народу художні засоби, поетичний склад, часто і самі образи, а також ідейну оцінку подій, про які він розповідає. За вдалим виразом кухарки Устини — героїні горьківського оповідання «Як склали пісню», пісню складати, «як нитку сукати». З куделі народної поезії вона насправді суче золоту пісенну нитку, щедро послуговуючись художнім досвідом народу. Запозичаючи з народної лірики те, що близьке їй, за допомогою чого вона висловить свої мрії і сподівання, Устина створює, звичайно, **свою** пісню про тугу, поневіряння і муки, пережиті нею в чужому місті, далеко від рідного села. Але чи можна сказати, що пісня Устини з усіма поетичними особливостями, образною системою, стилем, ритмікою створена лише нею? Звичайно, ні. Устина складала пісню на основі всієї народної творчості в народнопоетичному стилі й у відповідності з загальним ідейним напрямом народної пісенної лірики. Отже, поетична творчість окремих митців і творчість ко-

---

[1] В. Г. Белинский, Полное собрание сочинений, т. V, М., 1954, стор. 331.

[2] М. Т. Рильський, Вступ до книги «Українська народна поетична творчість», К., 1958, стор. 23.

лективу становить нерозривну єдність. Колектив породив і виховав визначних творців і носіїв народної словесності, які своїм талантом удосконалювали, збагачували і підіймали на нову висоту надбання колективного мистецтва.

Історія української народної творчості знає багатьох талановитих співців, казкарів і оповідачів. Народ свято зберігає в пам'яті імена кобзарів Івана Стрічки, Андрія Шута, Остапа Вересая, Івана та Михайла Кравченків, милується і сьогодні чарівним співом Єгора Мовчана. Виступаючи виконавцями, а часто і творцями українського героїчного епосу, ці українські рапсоди уособлювали музичні і поетичні здібності народу, були виразниками його соціального протесту, а нерідко й активними учасниками історичних подій.

Мистецька майстерність кобзарів, їх репертуар, а відтак і роль у творчому процесі привертали увагу і перших записувачів та видавців народних дум (М. Цертелєва, П. Лукашевича, І. Срезневського), і відомих фольклористів (М. Максимовича, М. Драгоманова, І. Франка, В. Гнатюка, Ф. Колесси, М. Грінченка), і поетів, художників, композиторів (Т. Шевченка, Л. Жемчужнікова, М. Лисенка, Лесі Українки, М. Рильського) [1].

Значну роль у розвитку народної прози відіграли казкарі, оповідачі, анекдотисти, з уст яких, як зауважує І. Франко, «слова плили як медова річка, овіяні дивним чаром здорової, чистої індивідуальності, лягали в душу як запашні квіти» [2]. Кращі майстри народного усного слова Родіон Чмихало з Полтавщини, Ганна Царенкова з Київщини, Тимко Гринишин і Гриць Оліщак Терлецький з Тернопільщини, Михайло Пустай, Осіф Куліч, Імре Фаркаш та Андрій Калин із Закарпаття ввійшли в історію науки про народну творчість і заслужено дістали високу оцінку дожовтневих і радянських фольклористів [3].

Не менш талановитими, художньо обдарованими проявили себе творці і носії народної лірики — цієї найпишнішої гілки української поетичної творчості.

---

[1] Див. П. Д. Павлій, Думи.— У кн.: Українська народна поетична творчість, К., 1958, стор. 426—448; Ф. І. Лавров, Остап Вересай, К., 1955; Б. П. Кирдан, Украинские народные думы, М., 1962, стор. 36—60.

[2] Іван Франко, Вибрані статті про народну творчість, К., 1955, стор. 180.

[3] Див. «Етнографічний збірник», тт. I, III, VII, XIV, XXIX (статті І. Франка, В. Гнатюка, В. Лесевича); Г. С. Сухобрус, Казки. Анекдоти.— У кн.: Українська народна поетична творчість, К., 1958, стор. 360—369, 390—391; Закарпатські казки Андрія Калина. Запис текстів і вступна стаття П. Лінтура, Ужгород, 1955.

Перші збирачі, публікатори і дослідники пісенної творчості слов'янських народів (В. Караджич, М. Максимович, К. Войціцький, В. Залеський та інші), видаючи свої збірники, поділяли пісні на «жіночі» і «чоловічі». Крім генетичного та історико-побутового обгрунтування такого поділу, вони брали до уваги і те, що значна частина пісень — обрядові, про кохання, родинно-побутові виконуються, як правило, жінками, а історичні, чумацькі, солдатські — чоловіками. Це останнє побіжне зауваження згодом було підтверджене всією збирацькою практикою, зокрема в українській фольклористиці, і дало підстави зробити деякі висновки при розгляді питання про те, як створюється і побутує народна лірика. Майже всі відомі сьогодні календарно-обрядові, родинно-обрядові та родинно-побутові пісні записані від жінок; записи цих пісень від чоловіків — рідкісне явище. Цей факт ніби стверджує думку М. Добролюбова, висловлену в статті «Черты для характеристики русского простонародья», що основним творцем і носієм народної лірики є жінка-трудівниця. І можливо тут, в народній ліриці, вона проявила найбільшу самостійність і досягла художньо-естетичних висот. Народною піснею жінка-трудівниця скаржилась на свою гірку долю, виливала щирі і ніжні почуття, гоїла поранену душу і виспівувала надію на щастя.

Слухаю, сестри, тих ваших пісень сумовитих,
Слухаю й скорбно міркую:
Скільки сердець тих розбитих, могил тих розритих,
Жалощів скільки неситих, сліз вийшло пролитих,
На одну пісню такую? [1]

Ці пісні глибоких людських переживань користувались великою популярністю в народі, побутували в хорах і становили основний репертуар багатьох талановитих співачок.

На жаль, історично склалося так, що українська фольклористика, щедро черпаючи дорогоцінні скарби з бездонного співучого моря, не звернула належної уваги на цих своєрідних народних поетів і композиторів, не дала характеристики їх репертуару, творчої манери і стилю.

Проте навіть та невелика кількість коротеньких творчих характеристик, біографічних довідок і просто згадок про народних співачок, що подибуємо в класичних і сучасних виданнях української народної пісні та в статтях і нотатках збирачів, дає яскраве уявлення про їх багату поетичну обдарованість, виняткову музикальність, імпровізаторські здібнос-

[1] Іван Франко, Вибрані твори, К., 1956, стор. 82.

ті, їх палку любов до пісні. Так, інтересні характеристики народних співачок Тетяни Зозулихи та баби Денисихи подано в журналі «Основа»[1]. Про обдаровану співачку Фенну Лучкійову з с. Лолина на Стрийщині згадує І. Франко, від якої він, М. Павлик і О. Рошкевич записали чимало пісень. Збираючи народні пісні на Полтавщині, В. Милорадович виявив здібних заспівувачок хорового співу Н. Самохвалову, М. Норову та А. Жигіль, які добре знали пісенний репертуар своєї місцевості, володіли хорошими голосами; їх присутність була бажаною на всіх родинних святах і народних гуляннях.

Найповніші портрети співачок з народу, як і в цілому характеристику народного співу, подала Є. Ліньова в матеріалах своєї експедиції в Полтавську губернію. Описуючи хорове виконання різноманітних народних пісень, вона виділяла роль головної співачки — заспівувачки хору. Такими, наприклад, у с. Великі Сорочинці на Полтавщині були Горпина Чорномазова і Софія Бакитько — трудолюбиві, жваві, чепурні жінки, для яких пісня була невід'ємною частиною їх трудового життя[2]. Пісні, записані М. Лисенком від талановитої співачки Меланії Загорської з Чернігівщини, склали майже увесь третій випуск його «Українських народних пісень».

А скільки наслухались «материних пісень» і ввібрали їх життєдайну силу Т. Шевченко, І. Франко, О. Довженко, скільки наспівала чудових народних пісень Леся Українка!

Прекрасних носіїв народної поезії, які в своїй пам'яті зберігають величезні розсипи пісень і виспівують їх у щоденному житті, неодноразово доводилось зустрічати сучасникам недавніх фольклорних експедицій. Приміром, на Буковині українські фольклористи виявили співачок Ганну Єремійчук і Килину Дутчак, від яких записали багато народних пісень, а з репертуару обдарованої народної співачки Фросини Гулей, зауважує Л. Ященко, «можна було б скласти окрему цікаву збірку»[3]. В рукописних фондах Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського АН УРСР зберігаються багаті записи народних пісень, зроблених науковим співробітником В. Скрипкою від народної співачки з Сваляви Ганни Довгань.

Протягом віків кожне нове покоління українського жі-

---

[1] «Основа», 1862, кн. 5, стор. 29—41.

[2] Див. Опыт записи фонографом украинских народных песен. Из музыкально-этнографической поездки в Полтавскую губ., в 1903 г., Евгении Линевой, М., 1905.

[3] Буковинські народні пісні. Упорядкування, вступна частина та примітки Л. Ященка, К., 1963, стор. 12.

ноцтва висувало сотні майстерних співачок, знавців народної пісні, високообдарованих осіб, що плекали пісню, поширювали її, вчили молодь, вели своїм голосом і знанням пісні стихійні хори на святах, на вулицях і роботі. В кожному селі, на кожному кутку завжди і всюди знаходилася така співачка. Справжнім величним пам'ятником цим легіонам народних талановитих співачок є запис повного репертуару однієї з них — Явдохи Микитівни Сивак (Явдохи Зуїхи).

Явдоха Зуїха (1856—1935) — видатне і в той же час типове явище української пісенності. Репертуар, який містила її феноменальна пам'ять, складався з 1008 пісень, близько 400 прислів'їв і приказок, 156 казок та переказів, 45 загадок і великої кількості іншого фольклорно-етнографічного матеріалу.

Видатний майстер усного поетичного слова — Явдоха Зуїха — по праву займає одне з перших місць у ряду найвизначніших народних співців слов'янського світу.

Відкрити в історії української народної творчості такий справді унікальний талант пощастило невтомному збирачеві фольклору, вчителеві Гнатові Трохимовичу Танцюрі (1901—1962) [1].

Обдарованість народної співачки Явдохи Зуїхи й ентузіазм збирача народної творчості, фольклориста-аматора Г. Т. Танцюри зросли і визріли на Вінниччині [2] — в краї, що, як і інші українські землі, пережив бурхливі історичні події і здавна славився багатими народномистецькими традиціями.

Співучий народ Поділля привертав увагу багатьох збирачів народної творчості. З його художніх скарбниць робили фольклорні записи польські поети «української школи» Б. Залеський, С. Гощинський, Т. Падура, Л. Семенський, народні пісні та інші жанри фольклору Поділля збирали А. Димінський, П. Чубинський, Ч. Нейман, С. Руданський, М. Коцюбинський, народні мелодії записували П. Ніщинський, М. Лисенко, М. Леонтович. Життєвість і силу народнопісенних традицій на Вінниччині стверджують численні записи фольклорних творів, зроблені в різних місцевостях області сучасними збирачами Г. Т. Танцюрою, Н. А. Присяжнюк, М. А. Руденко [3].

[1] Див. А. М. Кінько, В тісному зв'язку з життям народу.— «Народна творчість та етнографія», 1958, № 1, стор. 33—37.

[2] Г. Т. Танцюра народився, жив і працював у с. Зятківцях, Гайсинського району, Вінницької області; в сусідніх селах Кущинцях, Гнатівці, а потім і в Зятківцях жила Я. Зуїха.

[3] Наявність усіх цих записів народнопоетичної творчості з Поділля дає змогу, з одного боку, окреслити хоча б у загальних рисах спадкоємність та хронологічну зумовленість репертуару Явдохи Зуїхи і, з другого, шляхом порівняльного аналізу охарактеризувати його індивідуальну творчу своєрідність.

Більше сорока років збираючи фольклор і спостерігаючи його побутування, Г. Т. Танцюра записав на Вінниччині понад 2500 пісень, близько 300 казок, 1536 прислів'їв, 615 загадок і виявив справжнього володаря неоціненного народного багатства — співачку Явдоху Зуїху.

Зустрівся Г. Танцюра з Явдохою Зуїхою в 1918 р., тобто на початку своєї збирацької діяльності. «Якось моя мати наспівувала мені одну пісню і, як на лихо, забула її кінець. Саме на цей час до хати заходить наша близька сусідка — старенька бабуся Демедиха. Вона дружила з матір'ю і часто приходила до нас. Ми всі любили її. Мати запитала, чи не знає вона цієї пісні.— «Де там не знаю,— усміхнулася Демедиха.— До мене, сину, за піснями, до мене. На трьох волових шкурах не спишеш. Я ввесь свій вік провела в біді, у злиднях і в піснях» [1]. Так до постійних активних співачок Г. Т. Танцюри — його матері — Тетяни Танцюри, чотирьох сестер, сусідок Килини Жук і Параски Полиці приєдналася 63-річна Демедиха — Зуїха, співпраця збирача з якою продовжувалась понад 12 років.

Для Г. Т. Танцюри, палко закоханого в народну творчість, свідомого того, яку важливу і потрібну справу робить він своїми записами, Явдоха Зуїха була неабиякою знахідкою. Тому все своє уміння, талант збирача, знання, якими жадібно озброювався протягом всього життя і збирацької діяльності, віддав він, аби повністю записати все, що знала Зуїха. Щоб нічого не пропустити з уст цієї напрочуд балакучої і співучої, неписьменної, простої жінки, Танцюра перших два тижні складав лише списки відомих їй пісень, яких нараховувалось сотні, не кажучи уже про казки, прислів'я та найрізноманітніший етнографічний матеріал. Цікаво, що і Зуїха радо прийняла пропозицію записуватись і з почуттям великої відповідальності поставилась до цієї справи. Дочка кріпака, поневіряючись з дитинства по наймах і заробітках, проживши в горі і злиднях своє трудове життя, вона, за її словами, володіла «єдиним багатством — піснями» і щедро роздавала його людям, охоче виспівувала записувачеві.

Слід зауважити, що Зуїха як носій поетичної творчості трудящих, володіючи колосальним репертуаром, вважала пісні загальнонародним духовним надбанням. «Пісні — це людське добро, це люди викохали їх» [2],— часто повторювала вона і вимагала бережного ставлення до пісні. У спільній праці збирача і співачки трапилося так, що вимоги щодо найточні-

[1] Г. Танцюра, Записки збирача фольклору, стор. 14.
[2] Там же, стор. 42.

шого запису як тексту пісні, так і мелодії ставила саме Зуїха. «Жоден в'їдливий екзаменатор так не присікувався до контрольних робіт, як Зуїха до моїх записів,— згадував Г. Танцюра.— По кілька разів вона примушувала мене перечитувати, переспівувати записане і часто-густо вимагала переписувати наново» [1]. Таку строгість і вимогливість у ставленні до поетичної творчості народу, якою Зуїха виділялась споміж інших співачок і оповідачів, Танцюра високо цінував; він називав її «головним редактором і коректором усіх записаних у Зятківцях пісень», «найкращим своїм другом і вчителем», а спільну працю з нею «своєрідною школою», яку радив пройти кожному збирачеві фольклору.

Народна співачка усвідомлювала й те, що народ у своїх піснях відтворив цілий світ відчуттів, переживань, настроїв, думок і сподівань трудової людини, відобразив реальні умови життя: «Запиши правду, нехай люди знають, яке то було життя»,— говорила Танцюрі Зуїха.

Не всі пісні з охотою і натхненням співала Зуїха; найбільше кохалась у наймитських, заробітчанських, про тяжку жіночу долю та весільних піснях. Мала, так би мовити, соціальне чуття до пісні і не співала сфальсифікованих з класових позицій пісень. Так, у пісенному репертуарі зятківчан Танцюра зустрів фальсифікат пісні про Кармелюка, в якому було спаплюжено образ народного героя. Записувач вирішив запитати у Зуїхи, чи не знала вона про таку пісню.— «Чом не знала? — відповіла вона.— Знала, та не хотіла тобі казати таку неславу» [2].

Значний інтерес становить творча манера народної співачки Зуїхи і ставлення її до пісні як художнього твору. Інтуїтивне розуміння місця і ролі пісні в суспільстві, як твору, який допомагав їй — типовому представникові трудового народу «боротися з бідою», був розрадою і кликав до життя в тяжких умовах капіталістичної експлуатації, поєднується у Зуїхи з глибоким відчуттям естетичної краси народної пісні. Красномовно це засвідчено перш за все у записах, зроблених від неї, переважна більшість яких є високопоетичними творами. Характерно, що Зуїха, знаючи декілька варіантів тексту і мелодії тієї чи іншої пісні, що побутувала в її місцевості чи була почута нею десь на заробітках на Херсонщині, віддавала перевагу найкращому варіантові, переконливо розкриваючи перед записувачем його поетичну красу і чарівність мелодії. Крім того, співачка гостро відчувала кра-

[1] Г. Танцюра, Записки збирача фольклору, стор. 16.
[2] Там же, стор. 67—68.

су рідної мови, маючи смак до неї, сама була красномовною. «Її мова ніколи не докучала... була барвиста, соковита, насичена гострими і влучними метафорами, якими вона вільно пересипала, ніби гралася. Порівняння — дотепні, часом їдкі, саркастичні — перепліталися з прислів'ями, поговірками, цитатами з пісень, казок...» [1].

У своїй оповідальній манері вона ніби хотіла підкреслити мелодійність рідної мови, «говорила рівним повільним темпом, голосно і прозорно, мала чудову дикцію... Вираз кожного речення супроводжувався відповідною тонкою мімікою...» [2]

Як для переважної більшості носіїв поетичної творчості народу, виконання пісні, розповідь казки були її органічною потребою: «Як же так можна жити, не співаючи» [3],— говорила Зуїха. В її розумінні, як і в поглядах народу, пісня існує в органічному зв'язку з трудовою діяльністю людини, вона прикрашає людину як і труд. Тому Зуїха пишалася своїм пісенним репертуаром, умінням відчути поетичну красу пісні і милозвучність мови, своїми роботящими руками, проворністю і охайністю в побуті, поважала співучих та глузувала з мовчазних людей і ледарів.

Співала Зуїха охоче, красиво, мала свій індивідуальний стиль виконання. Однією з основних її творчих рис було прагнення донести до слухача ідею пісні, її мораль, тому вона різноманітними засобами підкреслювала провідну думку поетичного твору. Починаючи співати пісню, спочатку обов'язково супроводжувала її відповідним коментарем: це були роздуми про тяжке тогочасне життя, змальоване в пісні, про поневіряння в наймах, нещасливе кохання, долю жінки-матері; іноді вона детально мотивувала поведінку героїв пісні, аналізувала їх моральний стан. Будучи вразливою, емоційною, Зуїха ніколи не милувалася своїми героями, стоячи десь осторонь, а поділяла їх страждання, переживала їх радощі і горе, підсміювалась над їх слабостями і помилками, засуджувала їх погану поведінку, торжествувала разом з ними перемогу добра, правди і справедливості. «Таку пісню люблю, щоб у серці йокало»,— говорила Зуїха.

Співачка і в похилому віці зберегла хороший, широкого діапазону голос, мала чудовий музичний слух і пам'ять. Виконання пісні Зуїхою було справжнім творчим процесом, в який вона вкладала душу і, як народний талант, збагачувала музичний зміст пісні.

---

[1] Відділ фондів ІМФЕ, ф. 31-2, од. зб. 45, арк. 31—32.
[2] Там же.
[3] Там же, од. зб. 46, арк. 31—32.

Виконання народних пісень оповідачка часто пересипала казками, прислів'ями, гумористичними оповіданнями, загадками. Уміючи артистично наслідувати звуки птахів і тварин, передавати вимову, інтонацію, вираз обличчя, ходу людей, вона була і талановитою оповідачкою.

Художньо красиве, надзвичайно виразне виконання Зуїхою незліченної кількості народнопоетичних творів виділяло її серед односельчан, робило популярною і в навколишніх селах. Це була не тільки співачка, але й природжена акторка.

При всьому цьому Явдоха Зуїха не була професіональною співачкою чи творцем пісень, як це можна сказати про українських кобзарів, російських сказителів билин або плакальниць. Вона була простою, неписьменною селянкою, типовою українською жінкою, що з дівочих років і до глибокої старості, загорьовуючи шматок хліба, несучи тягар щоденних родинних турбот, виливала свої надії, свої жалі і болі, своє горе і тугу в піснях. «Коли б я, сину, не співала,— говорила Явдоха Зуїха Г. Танцюрі,— то давно лопнула б. Я дуже бідила цілий свій вік, тяжко та гірко робила, як чорний віл. А що мого?.. Ото тільки й мого, що не раз, бувало, поспіваю та поплачу» [1].

У пісенному репертуарі співачки вилилося все те, що було на серці українського народу,— і відгомін анімістичних вірувань, що дійшли з сивої давнини (календарно-обрядова поезія), і вічно жива у пам'яті народу історична бувальщина (історичні пісні), і станові, класові сутички, що не раз поймалися вогнем і кров'ю (соціально-побутові пісні), і широке та бездонне море загальнолюдських відносин у дореволюційному селі: весняна поезія кохання, нев'янучий вінок весільних пісень, романтична краса балад, скупі сімейні радощі і непроглядне горе соціального бідування селянської родини. Явдоха Зуїха знала пісні про усі типові життєві події, про найтонші нюанси родинних відносин, про все, чим сповнене було життя сільського трудівника від колиски до могили.

Порівняння пісень Явдохи Зуїхи з творами, вміщеними у відомих збірках Максимовича, Вацлава з Олеська, Метлинського, Антоновича і Драгоманова, Головацького, Чубинського [2], Новицького, Грінченка, Яворницького, Лисенка та ін., цілком натурально показує, що основу її репертуару становлять загальнопоширені традиційні пісні у їх нових, своєрід-

---

[1] Відділ рукописів ІМФЕ, ф. 31-2, од. зб. 45, арк. 15.

[2] Для порівняння вкажемо, що в репертуарі Явдохи Зуїхи є близько 300 самостійних варіантів пісень, надрукованих лише у п'ятому томі «Материалов и изследований» П. П. Чубинського (1874 р.).

них варіантах і творчих редакціях. Це в однаковій мірі стосується як словесної тканини творів, так і їх мелодійного багатства, позначеного власним стилем музичного мислення та інтерпретації співачки. Певна річ, що таких творів найбільше серед історичних, родинно- та соціально-побутових пісень Отже, репертуар Зуїхи є типовим загальноукраїнським.

Разом з тим, пісенні хвилі, що прокочувалися по Поділлю із сходу і заходу, занесли немало російських і польських творів, національний колорит яких у меншій чи в більшій мірі вже поступово починає асимілюватися з українською народнопоетичною стихією. Серед них: «Станьмо, братці, в круговую», «На тем боци, на турецком поле», що були занесені на Поділля десь у кінці минулого століття та зберегли міцну російську мовну основу, і українізовані варіанти пісень російського походження «За Дунаєм широким», «Вийду за ворота», і 18 побутових пісень явно польського походження з характерним польсько-українським суржиком.

Природно, що ми подибуємо немало пісень, які і тематичним діапазоном і художньо-мовними рисами («Не тепер, не тепер», «Чи я в тебе не хазяйка», «Бідна моя головонько», «Усі поля поорані», «Ой лию не помалу», «Не боюся ні пана», «Наступив, наступив», «Ой з-за гори вітер» та ін.), а також характерним коломийковим ритмом немовби лучать Поділля з сусідньою Тернопільщиною, Буковиною та Закарпаттям. В окремих піснях («Ой був же я в Тирашполі», «Ой старий волох та сіно косить») задокументовані зв'язки Поділля з Молдавією.

Пісні з репертуару Зуїхи виявляють спорідненість і з російським, польським та молдавським народним мелосом; в них багато ритмів, характерних для західноукраїнських мелодій. Так, мелодія пісні «Гей, ой під гайком, гайком зелененьким» є варіантом відомої старовинної російської пісні «Вниз по матушке, по Волге»; пісня «Колись така правда була» виконується на мелодію російської «Камаринской», кілька пісень співаються на мелодію «Во саду ли». У пісні «Ой брате мій, орле» чується мелодія молдавської «Дойни». Мелодія пісні «Ой ти, мати, шануй мене» (перший мелодичний варіант) дуже близька до молдавської, пісня «Казала Солоха: прийди, прийди» засвідчує зв'язок з польським музичним фольклором, зокрема з мазурками.

Місцеві територіальні особливості репертуару співачки проступають не тільки в легко помітному діалектному, лексичному і морфологічному елементі, що нашарувався на мові багатьох і багатьох традиційних пісень, поширених по всій

Україні, а й у часто невловимому співвідношенні пісень з певною тематикою. Крім згадуваних уже польських пісень, що відбивають може не стільки міграцію пісень з Польщі чи Західної України, як засилля польських панів та їх челяді на Поділлі, ми бачимо, що найбільш популярними були пісні, в яких змальовуються боротьба проти шляхти, поміщиків (пісні про Нечая, Саву Чалого, Максима Залізняка, Кармелюка), пісні заробітчан з Поділля, яких на Херсонщині та в Бессарабії називали «людьми з Польщі». Територіальна своєрідність яскраво виражена також і у весільних піснях.

Хоч музична мова пісенної спадщини Явдохи Зуїхи має загальноукраїнську основу, в ній помітні прояви локальних музичних інтонацій, що витворилися внаслідок поєднання характерних творчих компонентів східних, центральних і західних районів України.

До таких рис слід віднести переважання одноголосних пісень, яке не можна пояснювати тільки тим, що Зуїха, як правило, співала одна, оскільки серед її пісень є чимало і багатоголосних. Серед поліфонічних пісень ми, проте, не знаходимо такої розвиненої фактури, як, наприклад, на Полтавщині, Чернігівщині, Сумщині, Черкащині. Тоді як у східній та центральній Україні мелодії міцно закріплені за текстами, а в ряді західних районів помітне досить вільне оперування мелодіями, у Зуїхи часто використовуються одні і ті ж мелодії до багатьох текстів і, очевидно, закріплюються за ними. Наприклад, на мелодію відомої пісні «На вгороді верба рясна» Явдоха Зуїха співає пісні «Під білою березою» та «Коло млина, коло броду». На мелодію популярної «Посадила огірочки» співає вона «Шкода мої вечероньки», а на мелодію «Я в середу родилася» виконується ряд інших пісень. Щоправда, найбільш популярні пісні мають по кілька мелодій.

Пісенні мелодії Поділля коротші, лаконічніші, ніж східних і центральних районів України. Відчувається деяка локальна відмінність і в формах пісенної строфи. Так, наприклад, поширена в центральній і східній Україні така форма багатоголосних пісень, коли останній рядок куплета кладеться в основу заспіву наступного куплета, тут майже не зустрічається.

В пісенно-мелодійній спадщині Явдохи Зуїхи дуже виразно представлене ладове багатство українського народного мелосу. В ній органічно поєдналися творчі стильові якості колективу і талановитого народного співака. Особливо звертає на себе увагу єдність стилю музичного мислення, мелодико-інтонаційної сфери, мелодичних прикрас тощо.

Велика кількість мелодій з однієї місцевості дає можливість виразно відчути творчий рух, творчі зв'язки та взаємовпливи в українській пісенній творчості, служить цінним матеріалом не тільки для практики різних співочих і музичних колективів, композиторів, а й для теоретичного осмислення локальних особливостей народнопісенної мелодики.

У ряді пісень ми зустрічаємо реалії, які прямо зв'язують події із Зятківцями, Кущинцями, Ладижином, Борсуками, Чечелівкою та іншими населеними пунктами Вінниччини («Де ти, купайло, ночувало?», «Борсуківський став», «Ой на горі вогонь горить», «Ой під мостом риба з хвостом», «Ніхто не знає по якій причині»). Зокрема серед купальських ми бачимо пісні, в які вставлено навіть прізвища героїв, поширені у Зятківцях. Так, у пісні «Ой у Маляра високий тин» згадується «Полиців син», тимчасом як селянка з Зятківців Параска Полиця була однією із співачок, від якої Г. Танцюра записав ряд пісень. Серед цих пісень є не тільки традиційні, загальнопоширені, в яких реалії були замінені, а й справді місцеві («В Ладижині вітер віє»), в яких відтворено саме місцеву обстановку чи події, що могли відбуватися тільки у цій місцевості.

Наявність у піснях, записаних від Явдохи Зуїхи, згаданих місцевих елементів (лексичні, географічні реалії, сюжетні ходи, теми та ін.) свідчить ще раз про те, що в устах цієї співачки народна пісня, як це і притаманно їй, виконувала суспільно-корисну функцію, обслуговувала насущні інтереси того середовища, в якому жила і творила Зуїха. Саме в цьому виявлялася та найелементарніша імпровізація, до якої вдавалася співачка, щоб влити загальновідому традиційну пісню в конкретні ситуації і обставини життя своєї місцевості.

Репертуар будь-якого оповідача чи співачки органічно зв'язаний не тільки із середовищем та певними хронологічними рамками, а й великою мірою з їх суспільним становищем, особистою долею, художньо-естетичними смаками, характером, віком і статтю. Зрозуміло, що суб'єктивні категорії більш виразно виступають в оповідача і менше в співака чи співачки.

В силу усіх цих причин репертуар двох творчих одиниць, які живуть в один час в одному і тому ж селі, не може співпасти не тільки за обсягом, а й за характером творів. Усе це виразно виступає у записах Г. Танцюри, зроблених у Зятківцях від Зуїхи, з одного боку, та Параски Полиці, Тетяни, Марини, Насті і Павліни Танцюр, Килини Жук, Андрія Щура — з другого. Так, Андрій Щур одного разу проспівав записува-

чеві пісню про Кармелюка, в якій перекручувався образ народного героя. Цієї пісні він навчився від свого діда, колишнього панського гайдука. Коли Г. Танцюра сказав про цей запис пісні про Кармелюка Явдосі Зуїсі, вона у відповідь проспівала цю ж саму пісню, в якій головним негативним персонажем виступає не Кармелюк, а дворянин. Пісня про Кармелюка, записана від Зуїхи, серед величезної кількості її варіантів вважається найкращою і надрукована першою серед 25 пісень у збірнику «Історичні пісні» (К., 1961).

Соціально свідомий підхід Явдохи Зуїхи до формування свого репертуару засвідчується її піснями. Класова нерівність як головне лихо сільського трудівника проступає у великій кількості її пісень і найбільш яскраво у таких, як «Усі гори зеленіють», «Багач, мамцю, багач, мамцю», «Горішина, черемшина», «На погибель буде тому», «Під білою березою», «Ой виору я нивку широкую». Уїдливий гумор і дошкульна сатира на адресу багатіїв та інших посіпак звучить у піснях «І багатий, і гембатий», «Була в багача», «Ой в городі бузина», «Ой був собі панок з маку», «Сидить багач за столом», «Ой наступила та чорна хмара», «Ой да ми в кабачок ходили». З соціальною нерівністю, бідністю народ зв'язує і особисте безталання: «У сусіда хата біла», «Ой з-за гори кам'яної голуби літають».

Правомірно порівняти пісні з репертуару Зуїхи з записами П. Чубинського з Поділля (Ушицький повіт). У записі П. Чубинського пісня «Лугом іду, коня веду» має всього 10 рядків, в яких соціальний елемент (бідна дівчина відмовляє багатому) звучить невиразно і логічно не випливає з попереднього тексту. У варіанті Явдохи Зуїхи (24 рядки) конфлікт між закоханими, побудований на соціальній нерівності, є стрижнем пісні, навколо якого розгортається дія і поетичні характеристики дійових осіб. Соціальний мотив набирає особливої виразності завдяки сатиричній загостреності зображальних засобів. Так само два варіанти пісні «Заїздив коника, заїздив другого» (Чубинський, V, стор. 116, 118) є менш соціально загостреними у порівнянні з варіантом пісні «Заїздив коника, заїздив другого», записаним від Явдохи Зуїхи. Пісня «Ой звідти гора, а звідти другая» має широко розгорнену соціальну характеристику причини нещасливої долі дівчини на відміну від варіантів цієї пісні у записах П. Чубинського (т. V, стор. 116, 120).

Пісні « Да пийте, люде, горілочку» (Чубинський, т. V, стор. 523), що є одним із варіантів відомої пісні про бідну сестру, якої цураються брати, контамінована від рядка «Де

ти, милий, де ти, милий» і до кінця. Мотив убозтва і моральний конфлікт сестри з братами на цьому грунті у Чубинського не має того логічного розвитку і гостроти, як у варіанті Зуїхи («Пийте, люди, горілку»), а враження від пісні розбивається іншою темою, чужою кінцівкою, тимчасом як у Зуїхи тема соціальної нерівності звільнена від будь-яких чужорідних нашарувань і звучить на повний голос.

Суспільним становищем співачки, нестатками і злиднями пояснюється і те, що Зуїха часто любила співати пісні про наймитування, бідність та лиху жіночу долю. Ці пісні «ніби розпирали» її. Любила вона традиційну заробітчанську пісню «Бувайте здорові, соснові пороги», якою зятківчани прощалися з рідним селом, вирушаючи щороку на заробітки у далекі таврійські степи, а також пісні «Закувала зозуленька», «Котра дівка хоче», «Вишня, мамцю, вишня, любцю», «Ой дай, боже», «Кому воля, а кому неволя», в яких виливався смуток заробітчанського життя.

Природно, що абсолютну більшість у репертуарі Явдохи Зуїхи становлять «жіночі» пісні, серед яких знову-таки лише одиничні розповідають про щастя і радощі, а решта — про тяжку жіночу долю. Любовних пісень не хотіла співати, бо сама не знала кохання:

— Калино моя, чом ти не цвіла?
Зима люта, а весна холодна
Приморозила.

Дівчино моя, чом заміж не йшла?
Бідна була, по наймах ходила,
Пари не знайшла.

«Пісні про «веселих молодиць» теж співала не без вагання... Романсів не любила і завжди глузувала з них» [1].

Гірка доля жінки в дореволюційний час звучить у піснях про лиху свекруху («Не грім то гуде з стодоли», «Була в Гандзі лихая свекруха», «Матінко моя кохана»), про життя з нелюбом, за якого віддали її силою («Ой на горі, горі», «Ой у полі криниченька», «Тече вода холодная»), з лихим чоловіком-п'яницею, що б'є дружину («Ой вишенька, черешенька у саду», «Ой гаю, мій гаю», «Соловейку сивенький», «Ой вербо, вербо кудрявая»), про сумне удівство («Породила перепеличка», «Ой у полі дві могили», «Горе мені, горе»).

Щоправда, серед пісень Явдохи Зуїхи є немало і жартівливих, зокрема таких, що свідчать про любов чоловіка чи

[1] Відділ фондів ІМФЕ, ф. 31-2, од. зб. 46, арк. 42.

жінки до чарки. Але, як видно з них, селянин випивав не стільки на радощах чи на скупому дозвіллі, як переважно з горя.

Співачка в особистому житті і в підході до таких пісень недвозначно показувала свої переконання. Питання про морально-етичний кодекс, яким він постає з репертуару співачки, тісно зв'язане з її власними поглядами на моральне й аморальне у житті. Зуїха була запопадлива до роботи, тверда характером, чесна у поводженні з людьми, дотепна і гостра на язик. Чи не тому в її репертуарі немало пісень, в яких гостро висміюються ліниві, п'янички, гулящі, хиткі і легковажні люди, що не почувають за собою ніяких моральних обов'язків перед суспільством і родиною («А я в батька одним одна», «Чи я тобі не казала?», «Ой устану я в понеділок», «Ой п'яна я, п'яна», «Жар, мати, капустиці» та ін.).

Крім дивовижної пам'яті Явдоха Зуїха, як вказує Г. Танцюра, мала на диво свіже світосприймання та глибоку емоційну вдачу. Зрозуміло, що через це з усіх жанрів української народнопоетичної творчості вона саме за глибокий емоціональний вплив найбільше любила пісні. Співачка тонко відчувала красу народної поезії, уміла вдержати в пам'яті не тільки сюжет пісні (часто дуже довгої), а найдрібніші художні деталі, нюанси багатої епітетики, яскравої символіки і паралелізмів та музичної мови. Можна без перебільшення сказати, що в репертуарі Явдохи Зуїхи майже немає негарних, неестетичних, малохудожніх пісень.

Особливо яскраво це помітно в календарно-обрядових та весільних піснях. Перше, що впадає в око,— це моральна чистота і сила почуття, в щирості якого немає ніяких сумнівів і яке підносить, звеличує людину. Дівчина у весільних піснях незмінно порівнюється з зорею, з квіткою, з сонцем. Молода уособлює найкращі етичні якості людей праці: вона чесна, працьовита, слухняна, щедра душею, сердечна, ласкава і доброзичлива до інших. Дуже дотепні, легкі, влучні і, по суті, не образливі жартівливі пісні-перекори дружок і світилок, якими вони скрашують настрій молодій, що сумує за дівуванням, за батьком і матір'ю, за своїм родом, побоюється чужої сім'ї, лихої свекрухи.

Весільні пісні у виконанні Зуїхи, як правило, мають ідеально викінчену словесно-мелодійну форму, багату поетичними фігурами. І в цьому безперечна заслуга співачки як феноменально обдарованої творчої одиниці з самої гущі народу.

Явдоха Зуїха могла скоріше забути якусь цілу частину пісні, ніж за рахунок нівелювання, стирання художніх дета-

лей, що надають виразності і напруженості драматичному конфліктові та становлять її естетичну принаду, зберегти уже безбарвний та нежиттєвий скелет усього твору. Саме тому й уривки загальновідомих пісень зберегли в її пам'яті всі поетичні деталі. Те, як вона розуміла пафос пісні, її «душу», можна, зокрема, побачити на пісні «Журба мене сушить». У збірнику 1834 р. М. Максимовича варіант цієї пісні має 20 рядків, у збірнику М. Лисенка (випуск шостий) —32 рядки, у збірнику Б. Грінченка (том III) [1] — 40 рядків. Варіант Явдохи Зуїхи має 72 рядки. Суть, звичайно, не в тому, що текст у неї найдовший з цих згаданих, а в тому, що ця довгота — повнота пісні, яка органічно випливає з її ідеї, характеру. Це — гіркі роздуми людини, яка, закохавшись, а слідом за цим збіднівши та спившись з горя, немовби оглядає свій життєвий шлях. Парубок чи чоловік хоче втопити своє горе в горілці; він сидить у шинку, йому вже нікуди поспішати. Гіркі роздуми плинуть навмисне уповільнено — і тут у варіанті нашої співачки з'являються нові деталі: цілі три куплети про те, як п'є він першу чарку, згадуючи своє життя, потім другу, п'яту... сьому. І знову через куплет, сповнений динамічної дії, з'являються для уповільнення її куплети-повтори, які підкреслюють невтішність людської печалі. І це для того, щоб слухач міг перейнятися настроєм героя пісні.

Як тонко відчувала Зуїха характер пісні, можна показати і на такому прикладі. Варіант відомої пісні «Ой у полі озеречко» у Метлинського (стор. 27) має 21 рядок, у Чубинського (т. V, стор. 169) — 22, у Лисенка (випуск другий, стор. 53) — 36, у Зуїхи — 44. І знову-таки головним достоїнством варіанту нашої співачки є не просто його довгота, а розвиненість, у порівнянні з усіма іншими варіантами, драматичного конфлікту, який надає пісні емоціонального напруження, кульмінаційного зльоту.

Більш повними і поетичними, багатими художніми та побутовими деталями є у порівнянні із записами Чубинського (т. V, стор. 59, № 130; 83, № 174; 102, № 214; 111, № 240; 155, № 325; 167—168, № 341; 216, № 434; 232, № 468; 242, № 482) записані від Зуїхи варіанти пісень «Казала Солоха: прийди, прийди», «Ой з-за гори кам'яної голуби літають», «Ой піду я до млина, до млина», «Ой учора орав», «Учора була юточка моя», «Виганяла лебеді по вишневому саду», «У сусіда хата біла». Коли у Чубинського (т. V, стор. 36—37, № 87; 48—49, № 109; 54, № 119; 59, № 132; 89—90, № 187 (А); 150,

[1] Інтересно, що цей запис був зроблений на Поділлі.

№ 317; 160, № 332; 183—184, № 372) нерідко зберігається тільки головна думка, подана цілком статично, то у варіантах Явдохи Зуїхи точно відтворюється час і місце дії, подається психологічне вмотивування вчинків героїв, окреслені (наскільки це можливо у пісні) їх характери, сюжет розгорнено, наявна експресивна кінцівка, а нерідко додано і моралізаторський висновок («Раз я вийшов на вулицю», «Ой чом не прийшов, чом не приїхав?», «Ой гиля, гиля, гусоньки, на став», «Ой приїхав милий до милої в гості», «Ой перепеличка, мала, невеличка», «Гей, ой у полі клен-дерево різно»).

Про вигідну повноту, поетичність і художність пісень Явдохи Зуїхи у порівнянні з іншими варіантами тих самих пісень, вміщеними у т. V Чубинського, легко переконатися на таких прикладах:

Варіант Явдохи Зуїхи

Ой перепеличка мала, невеличка,
Ой да люлі, мала, невеличка.
По полю літає, траву прогортає,
Ой да люлі, траву прогортає.
Траву розгортає, сокола шукає,
Ой да люлі, сокола шукає.
— Соколоньку ясний, який ти прекрасний,
Ой да люлі, який ти прекрасний!
Соколе мій ясний, друже мій прекрасний,
Ой да люлі, друже мій прекрасний!
Будем говорити, як з тобою жити,
Ой да люлі, як з тобою жити.
Туман долиною, вітер дорогою,
Ой да люлі, вітер дорогою.
Вітер дорогою, мороз калиною,
Ой да люлі, мороз калиною.
Мороз калиною, козак дівчиною,
Ой да люлі, козак дівчиною.

Варіант П. Чубинського
(т. V, стор. 5)

Да перепеличка,
Да невеличка
По полю літає,
Траву пригортає,
Сокола шукає.
— Соколе ж мій ясний,
Мій друже прекрасний,
Да гордуєш ти мною,
Як вітер горою, (2)
Мороз долиною,
Сонце калиною,
Козак дівчиною.

Ой гиля, гиля, гусоньки, на став.
Добрий вечір, серце-дівчино, бо я ще не спав. (2)

Ой не спав, не спав і не думаю спати,
Дай же мені, дівчино, повечеряти. (2)

— Я не топила і не варила,
На білу постілоньку спать положила. (2)

— Ой боже, боже, в кого я вдався,
Брів я через річеньку та й не вмивався. (2)

Гиля, гиля, сірі гуси, на став —
Добрий вечір, милесенький, я і досі не спала.
Ой не спала, не спала, не буду й спати,
Дай мені, милесенький, повечеряти,
Повечерявши, ляжемо спати.
Та будемо, милесенький, правду казати.

Ой не вмивався і не втирався,
Я до тебе, серце-дівчино, так
поспішався. (2)

Ой вернуся я та умиюся,
На тебе, серденько, хоть подивлюся. (2)

— Ой не вертайся і не вмивайся,
Ти ж мені, серденько, й так
сподобався. (2)

В мене криниця за перелазом,
Вмиємось, серце-козаче, обоє разом. (2)

У мене рушничок тонкий на кілку,
Обітремось, серце-козаче, хоть раз на
віку. (2)

Моя хустина шовками шита,
Утрімося, серце-козаче, хоч буду
бита. (2)

В мене рушничок тонкий, з верстата,
Обітремось, серце-козаче, у свого
тата. (2)

Є в мене криниця край
перелаза,
Та вмиємось, милесенький,
обоє разом.
Є в мене хустина, шовком
зашита,
Та встрінемося, милесенький,
хоч буду бита.
Хоч буду бита, знатиму
за що,
Ти й так в мене,
милесенький, не ледащо.

Можемо завдячувати чудовій пам'яті нашої співачки, яка пронесла через десятки літ у всій повноті величезну кількість дуже широких за обсягом та містких за художньою деталізацією пісенних творів, не розгубивши в щоденних турботах їх багатства. Так, пісня «Ой високо сонце сходить» має 164 рядки, «Ой повій, вітроньку» — 104, «А в неділю рано, рано-пораненько» — 65 і т. д. Наявність великих пісень є характерною рисою репертуару Зуїхи. В них вона послідовно і строго додержує паралелізми, чергування запитань і відповідей, що розгортаються у цілі стрункі діалоги. Так, у пісні «Ой гай, мамцю, ой гай, мамцю» вона послідовно, з усіма необхідними змінами відповідно до розвитку дії, витримує паралель між шляхом, що, занедбаний, припадає пилом, і дівчиною, що, покинута милим, журиться. Розвиток дії у пісні «По садочку ходю та ходю» іде строго логічно; рефрен «Гей, ніч моя темна ще й зоря неясна, Яка моя доля безщасна!», як тяжке зітхання, як зойк змученої душі, послідовно повторює молода жінка після даремного очікування своїх родичів. Нарешті їде у гості брат — і тут, як сонце на грозовому небі, спалахує цей, але вже перефразований, світлий рефрен: «Гей, ніч моя видна та ясна, Яка моя доля прекрасна!»

Чудова, логічно розгорнена і пісня «Мамко наша, любко наша». Пісня складається з послідовно витриманих у строгій композиційній відповідності епізодів наближення смерті і реакції матері та дітей.

В репертуарі Зуїхи помітне і таке поширене в народній пісні явище, як контамінація, злипання окремих пісень чи їх частин в одну пісню, що пояснюється головним чином їх ритмо-мелодійною тотожністю та близькістю змісту (наприклад, «Шкода мої вечероньки», «Терен, мати, коло хати», «Коло млина, коло броду», «Та туман, туман по долині», «Пішов козак яром»). Ясно, що більшість контамінованих пісень втратили на красі і логічності. Як правило, в них помічається зіткнення двох різних ідей, пісні стають суперечливими, малохудожніми (наприклад, «Оженився не по добрій волі»). Є окремі пісні, які співачка запам'ятала тільки в уривках чи з пропуском куплетів («Уже третій вечір, як дівчину бачив», «Ой любив та кохав», «Ой час, мати, жито жати»). Однак не можна сказати, що своєрідне стягнення пісні у Зуїхи скрізь іде тільки їй на шкоду. Так, у пісні «Заїздив коника, заїздив другого» (пор. «Чубинський, V, стор. 116, № 252 (А); 118, № 255) скорочення тексту зроблено за рахунок більш чіткого окреслення соціального звучання пісні.

Кожна співачка чи співак має свою, властиву хоча б у деталях саме їм, редакцію пісні. Аналізуючи репертуар Явдохи Зуїхи, ми переконуємося, що й вона у великій мірі внесла своє слово в українську пісенність. В репертуарі Зуїхи немає жодного тексту, який би слово в слово повторював відомі українські пісні. Співачка зберегла для українського народу, для фольклористики неповторні редакції і варіанти традиційного фольклору — багатий матеріал для дослідження проблеми історії як певних тематичних циклів, жанрових груп, так і окремої народної пісні.

Явдоха Зуїха, одна із тисяч творців і носіїв фольклору — цих своєрідних художніх літописців історичних епох,— діставши народну пісню як заповіт від попередніх поколінь, збагатила її своєю думкою і творчою уявою та передала як естафету нащадкам.

Пісенний репертуар співачки — загальноукраїнське культурне надбання, невичерпна скарбниця багатства і краси рідної мови, її художньо-стильових засобів і музичних барв, з якого ще не одне покоління покріплятиме свої сили, творчу енергію і натхнення.

Записи і видання пісенного багатства Явдохи Зуїхи, в якому відзеркалилися соціальний досвід народу, його світогляд, морально-етичні погляди, волелюбні прагнення і поетичний геній, має велике пізнавальне та історико-культурне значення.

Календарно-обрядові пісні

ВЕСНЯНІ ХОРОВОДНІ ПІСНІ

А МИ НИВКУ ВИОРЕМ, ВИОРЕМ

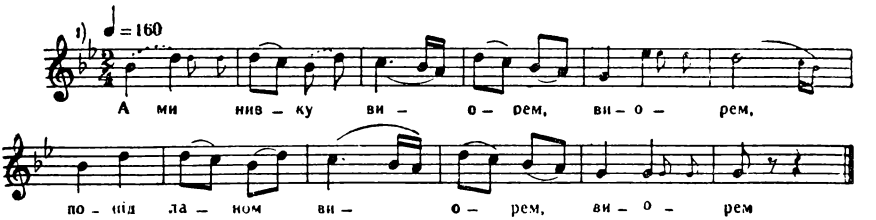

— А ми нивку виорем, виорем,
Попід ланом виорем, виорем.

І просом засієм, засієм,
Попід ланом засієм, засієм.

— А ми коні запустим, запустим,
Попід ланом запустим, запустим.

— А ми коні займемо, займемо,
Попід ланом займемо, займемо.

— А ми коні викупим, викупим,
Попід ланом викупим, викупим.

— А що ж бо ви викупу та дасте,
Попід ланом викупу та дасте?

— Дамо ми вам викупу сто злотих,
Попід ланом викупу сто злотих.

— Ми сто злотих не берем, не берем,
Попід ланом не берем, не берем

І вам коней не вернем, не вернем,
Попід ланом не вернем, не вернем.

— Дамо ми вам бабочку, бабочку,
Попід ланом бабочку, бабочку

В біленькому платочку, платочку,
Попід ланом платочку, платочку.

— Ми бабочки не берем, не берем,
Попід ланом не берем, не берем

І вам коней не вернем, не вернем,
Попід ланом не вернем, не вернем.

— Дамо ми вам дівочку, дівочку,
Попід ланом дівочку, дівочку

У рутянім віночку, віночку,
Попід ланом віночку, віночку.

— Ми дівочку беремо, беремо,
Попід ланом беремо, беремо

І вам коні вернемо, вернемо,
Попід ланом вернемо, вернемо.

ВОЛОДАР, ВОЛОДАР

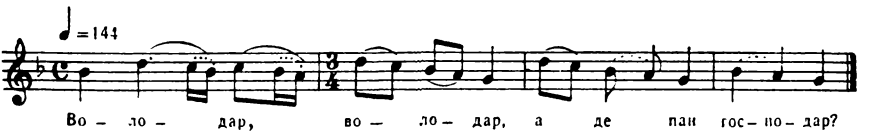

— Володар, володар,
А де пан господар?

А де пан господар?
— Нема його вдома.

— А хто ж його з воріт кличе?
— Панськії служки.

— Що нам за дар несуть?
— Ярії бджолята.

— Є в нас много того,
Ми ще й вам дамо.

— А що ж ви нам дасте?
— Корову з телятком.

— Є в нас много того,
Ми ще й вам дамо.

— А що нам за дар везуть?
— Мізинне дитятко.

— На чім воно сидить?
— На золотім креслі.

— Чим воно накрито?
— Чорним оксамитом.

— Чим воно грається?
— Червоним яблучком.

— Чим воно покрає?
— Золотим ножичком.

— Є в нас того много,
Ми ще й вам дамо.

ПОМАГАЙБІ, ЗЕЛЬМАН

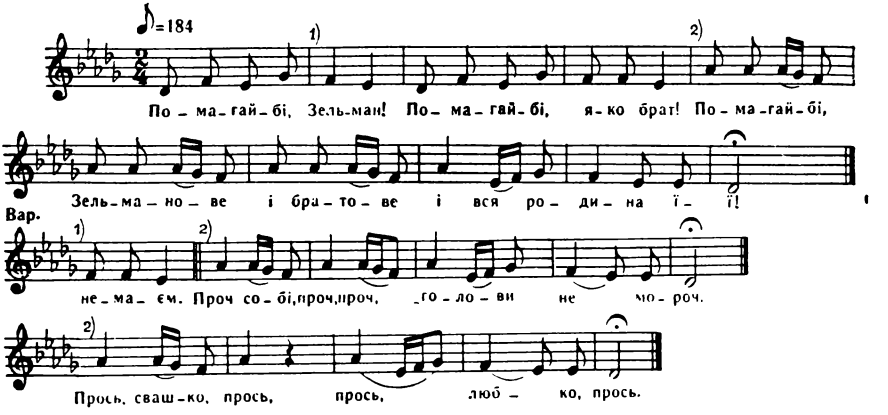

— Помагайбі, Зельман!
Помагайбі, яко брат!
Помагайбі, Зельманове і братове
І вся родина її!

— Здоров, здоров, Зельман!
Здоров, здоров, яко брат!
Здоров, здоров, Зельманове і братове
І вся родина його!

— За чим, за чим, Зельман?
За чим, за чим, яко брат?
За чим, за чим, Зельманове і братове
І вся родина його?

— За панною, Зельман,
За панною, яко брат,
За панною, Зельманове і братове
І вся родина її.

— На який грунт, Зельман?
На який грунт, яко брат?
На який грунт, Зельманове і братове
І вся родина його?

— На мужицький, Зельман,
На мужицький, яко брат,
На мужицький, Зельманове і братове
І вся родина її.

— А ми панни не маєм,
На такий грунт не даєм,
Проч собі, проч, проч,
Голови не мороч.

Помагайбі, Зельман!
Помагайбі, яко брат!
Помагайбі, Зельманове і братове
І вся родина її!

— Здоров, здоров, Зельман!
Здоров, здоров, яко брат!
Здоров, здоров, Зельманове і братове
І вся родина його!

— За чим, за чим, Зельман?
За чим, за чим, яко брат?
За чим, за чим, Зельманове і братове
І вся родина його?

— За панною, Зельман,
За панною, яко брат,
За панною, Зельманове і братове
І вся родина її.

— На який грунт, Зельман?
На який грунт, яко брат?
На який грунт, Зельманове і братове
І вся родина його?

— На циганський, Зельман,
На циганський, яко брат,
На циганський, Зельманове і братове
І вся родина її.

— А ми панни не маєм,
На такий грунт не даєм,
Проч собі, проч, проч,
Голови не мороч.

— Помагайбі, Зельман!
Помагайбі, яко брат!
Помагайбі, Зельманове і братове
І вся родина її!

— Здоров, здоров, Зельман!
Здоров, здоров, яко брат!
Здоров, здоров, Зельманове і братове
І вся родина його!

— За чим, за чим, Зельман?
За чим, за чим, яко брат?
За чим, за чим, Зельманове і братове
І вся родина його?

— За панною, Зельман,
За панною, яко брат,
За панною, Зельманове і братове
І вся родина її.

— На який грунт, Зельман?
На який грунт, яко брат?
На який грунт, Зельманове і братове
І вся родина його?

— На панський грунт, Зельман,
На панський грунт, яко брат,
На панський грунт, Зельманове і братове
І вся родина її.

— А ми панну маємо,
На такий грунт даємо.
Прось, свашко, прось,
Прось, любко, прось.

ВИЙДИ, КІЗЛЕ, РАНО

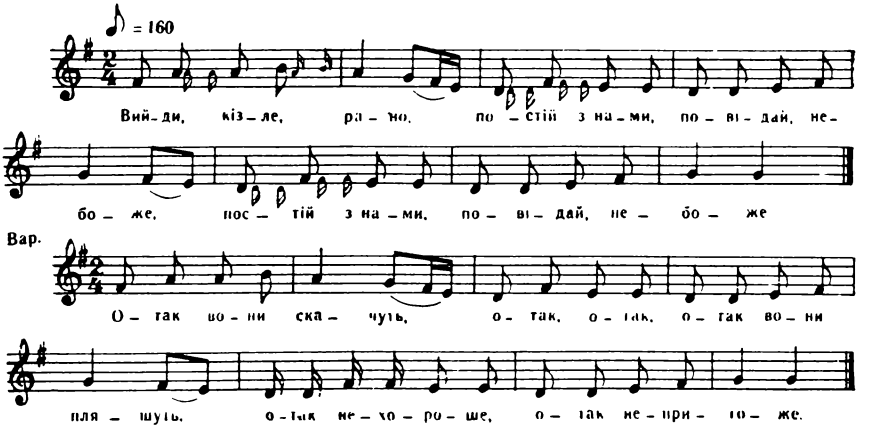

Вийди, кізле, рано,
Постій з нами,
Повідай, небоже. } 2

Ой повідай, кізле,
Постій з нами,
Повідай, небоже. } 2

Ой як баби скачуть?
Отак, отак,
Отак не хороше,
Отак, отак,
Отак не пригоже.

Отак вони скачуть,
Отак, отак,
Отак вони пляшуть,
Отак не хороше,
Отак не пригоже.

Вийди, кізле, рано,
Постій з нами,
Повідай, небоже. } 2

Ой повідай, кізле,
Постій з нами,
Повідай, небоже. } 2

Як парубки танцюють?
Отак вони скачуть,
Отак вони пляшуть,
Отак не хороше,
Отак не пригоже.

Вийди, кізле, рано,
Постій з нами,
Повідай, небоже. } 2

Ой повідай, кізле,
Постій з нами,
Повідай, небоже. } 2

Як дівчата танцюють?
Отак, отак,
Отак хорошенько,
Отак, отак,
Отак пригоженько.

Вийди, кізле, рано,
Постій з нами,
Повідай, небоже. } 2

Ой повідай, кізле,
Постій з нами,
Повідай, небоже. } 2

Ой як швачки шиють?
Отак вони шиють,
Отак вишивають,
Отак хорошенько,
Отак пригоженько.

ЗАЙЧИКУ, ЗАЙЧИКУ, ТА ГОЛОВКА БОЛИТЬ

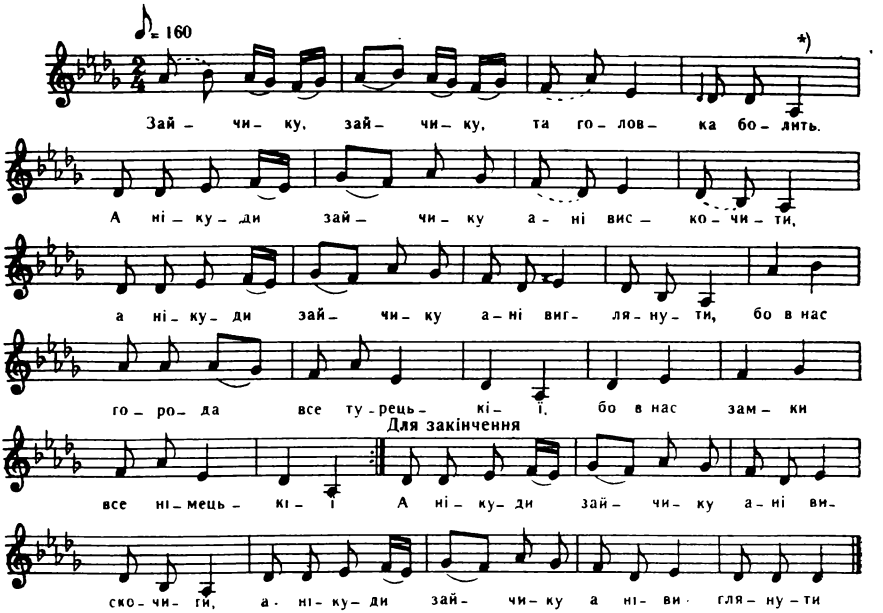

Зайчику, зайчику, та головка болить.

Приспів:

А нікуди зайчику ані вискочити,
А нікуди зайчику ані виглянути,
Бо в нас города все турецькії,
Бо в нас замки все німецькії.
Зайчику, зайчику, та колінця болять.

Приспів.

Зайчику, зайчику, та підошви болять.

Приспів.

Зайчику, зайчику, обернися,
На хорошу дівчину подивися.

---

* В 4-му куплеті перші чотири такти повторюються.

Приспів:

А нікуди зайчику ані вискочити,
А нікуди зайчику ані виглянути,
Бо в нас города все турецькії,
Бо в нас замки все німецькії.
А нікуди зайчику ані вискочити,
А нікуди зайчику ані виглянути.

ЗАЙЧИКУ-ГОРОБЧИКУ

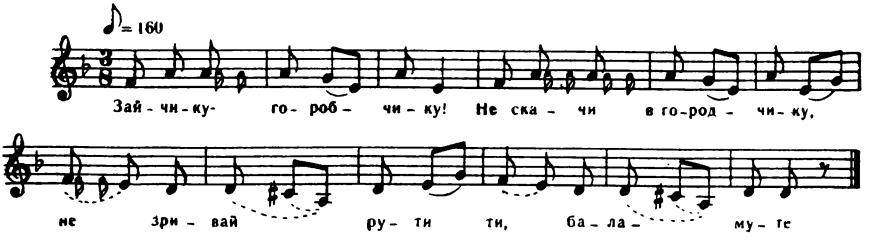

Зайчику-горобчику!
Не скачи в городчику,
Не зривай рути
Ти, баламуте.
Чи вбито, чи не вбито,
Ніженьки перебито.
Зайчичок підбігає,
Ніженьку підгинає.

ДО НОРИ, МИШКО, ДО НОРИ

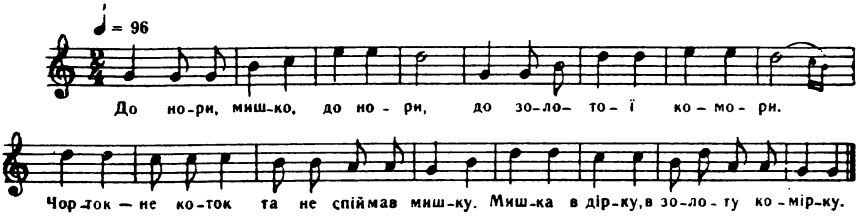

До нори, мишко, до нори,
До золотої комори.
Чорток — не коток
Та не спіймав мишку.
Мишка в дірку,
В золоту комірку.

ГЕЙ, Я БОРЕЦЬ

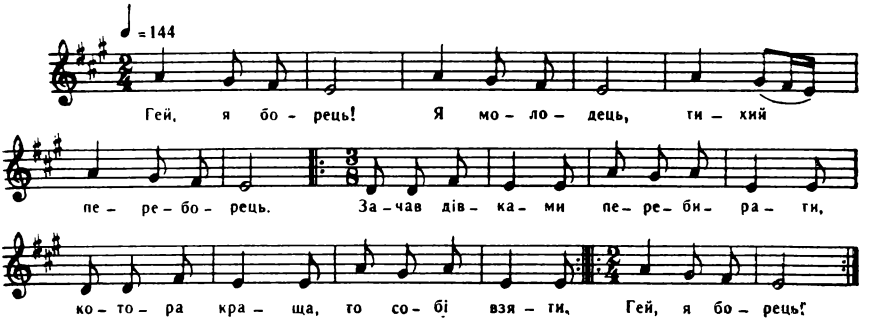

Гей, я борець!
Я молодець,
Тихий переборець.
Зачав дівками
Перебирати,
Котора краща,
То собі взяти. } 2
Гей, я борець,
Гей, я борець!

ГОРОБЧИКУ ШПАЧКУ-ПТАШКУ

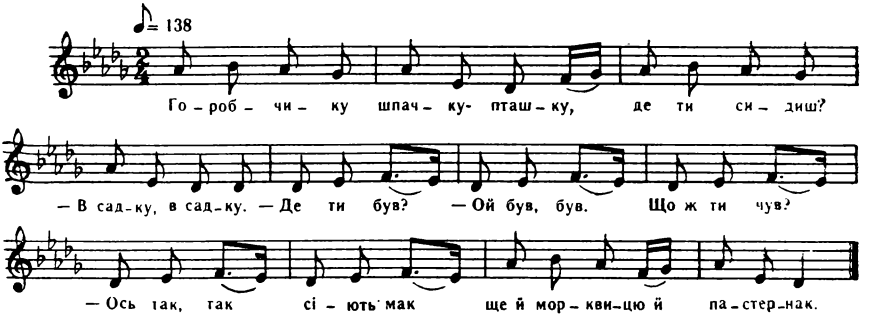

— Горобчику шпачку-пташку,
Де ти сидиш?
— В садку, в садку.
— Де ти був?
— Ой був, був.
— Що ж ти чув?
— Ось так, так
Сіють мак
Ще й морквицю
Й пастернак.

ЗА ГОРОДОМ ЛЬОН, ЛЬОН

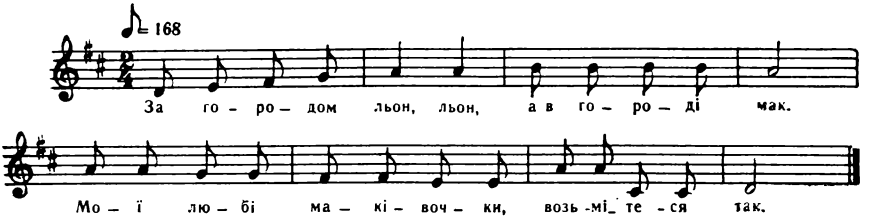

За городом льон, льон,
А в городі мак.
Мої любі маківочки,
Возьмітеся так.

ОЙ У ЛІСІ ХАТКА

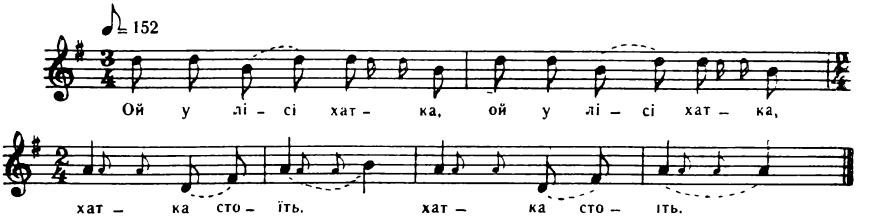

Ой у лісі хатка *,
Хатка стоїть.

А у тій хатці
Бабка сидить.

Виорала бабка
Поля день.

Засіяла бабка
Конопель, конопель.

Конопель-пель-пель,
Конопель, конопель.

Занадилась птиця,
Птиця-журавлиця.

Птиця-журавлиця,
Журавель, журавель.

Журавель-вель-вель,
Журавель, журавель.

Та витолочила
Бабин конопель.

Конопель-пель-пель,
Конопель, конопель.

А я тому журавлю
Руки й ноги поломлю.

Руки й ноги поломлю,
Поломлю, поломлю.

---

* Кожний рядок повторюється.

ОЙ У ЛІСОЧКУ, ОЙ У ЛІСОЧКУ

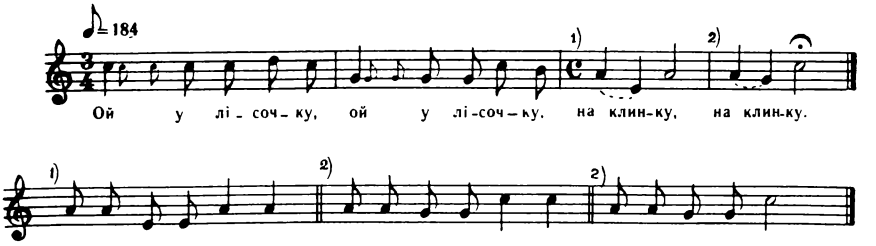

Ой у лісочку, ой у лісочку,
На клинку, на клинку.
Та й виорав я, та й виорав я
Нивочку, нивочку.
Та й посіяв я, та й посіяв я
Конопель, конопель.
Мої конопельки, дрібні, зелененькі,
В'ються, в'ються.
В'ються, не беруться, (2)
В'ються, в'ються.
А в ті конопельки, а в ті зелененькі,
Дрібні, зелененькі. (2)
Занадилась птиця, (2)
Птиця-журавель.
Журавель-вель-вель,
Птиця-журавель. (2)
А я тій птиці, птиці-журавлиці
Кийком ноги переб'ю.
Оце ж тобі, птиця, птиця-журавлиця,
Птиця-журавель.
Що витолочив мої конопельки,
Конопель, конопель.
Мої конопельки, дрібні, зелененькі,
В'ються, в'ються.
В'ються, не беруться, (2)
В'ються, в'ються.

СТАРИЙ МУЖ ІДЕ

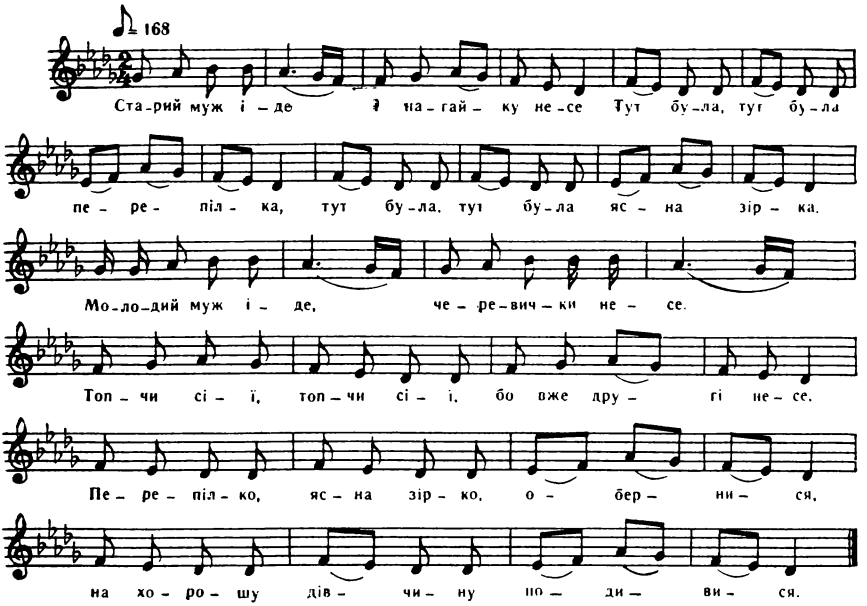

Старий муж іде
І нагайку несе.
Тут була, тут була перепілка,
Тут була, тут була ясна зірка.

Молодий муж іде,
Черевички несе.
Топчи сії, топчи сії,
Бо вже другі несе.
Перепілко, ясна зірко, обернися,
На хорошу дівчину подивися.

ОЙ ПІДУ Я, НЕНЬКО, В НЕДІЛЮ РАНЕНЬКО

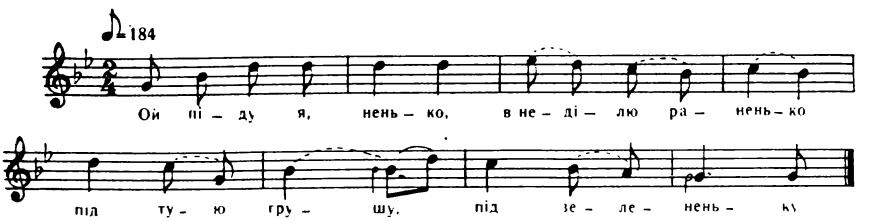

Ой піду я, ненько, в неділю раненько
Під тую грушу під зелененьку.

А вже моя груша ізійшла,
Ізійшла, ізійшла.

Ой піду я, ненько, в неділю раненько
Під тую грушу під зелененьку.

А вже ж моя груша зацвіла,
Зацвіла, зацвіла.

Ой піду я, ненько, в неділю раненько
Під тую грушу під зелененьку.

А вже ж моя груша доспіла,
Доспіла, доспіла.

Ой піду я, ненько, в неділю раненько
Під тую грушу під зелененьку.

А вже ж мою грушу час трясти,
Час трясти, час трясти.

НАВЧИ МЕНЕ, МОЯ МАТИ

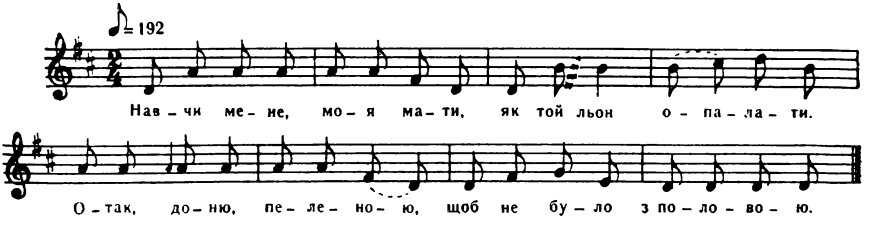

— Навчи мене, моя мати,
Як той льон опалати.

— Отак, доню, пеленою,
Щоб не було з половою.

— Навчи мене, моя мати,
Як той льон сіяти.

— Отак, доч, як ти хоч,
Отак чисто, волочисто.

— Навчи мене, моя мати,
Як той льон збирати.

— Отак, доню, отак чисто,
Щоб не було термітисто.

— Навчи мене, моя мати,
Як той льон тіпати.

— Отак, доню, отак чисто,
Щоб не було термітисто.

НАЇХАЛИ ТУРИ-ЛЮДИ, МАТКО НАША

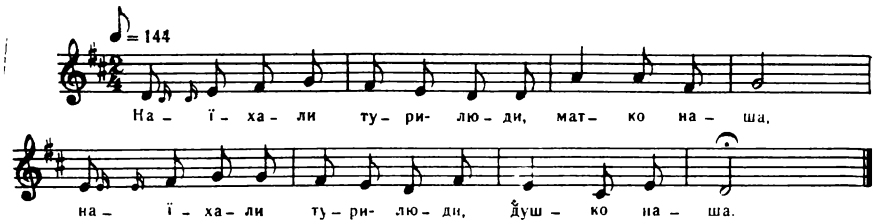

— Наїхали тури-люди, матко наша,
Наїхали тури-люди, душко наша.

— Чого ж вони наїхали, дітки мої?
Чого ж вони наїхали, душки мої?

— Чи підеш ти за турина, матко наша?
Чи підеш ти за турина, душко наша?

— Ой чи старий чи молодий, дітки мої?
Ой чи старий чи молодий, душки мої?

— Старесечкий, сивесечкий, матко наша,
Старесечкий, сивесечкий, душко наша.

— Я на ногу та не могу, дітки мої,
Я на ногу та не могу, душки мої.

— Приїхали тури-люди, матко наша,
Приїхали тури-люди, душко наша.

— Чого ж вони приїхали, дітки мої?
Чого ж вони приїхали, душки мої?

— Чи підеш ти за турина, матко наша?
Чи підеш ти за турина, душко наша?

— Ой чи старий чи молодий, дітки мої?
Ой чи старий чи молодий, душки мої?

— Молодесечкий, гарнесечкий, матко наша,
Молодесечкий, гарнесечкий, душко наша.

— Я на ногу тераз могу, дітки мої,
Я на ногу тераз могу, душки мої.

ЛОВИВ ТАТО СОЮ

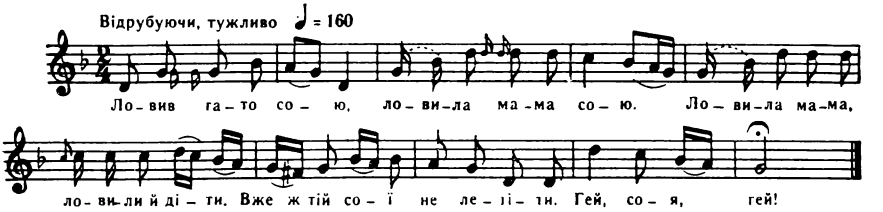

Ловив тато сою,
Ловила мама сою.
Ловила мама, ловили й діти.
Вже ж тій сої не летіти.
Гей, соя, гей!
Різав тато сою,
Різала мама сою.
Різала мама, різали й діти.
Вже ж тій сої не летіти.
Гей, соя, гей!
Варив тато сою,
Варила мама сою.
Варила мама, варили й діти.
Вже ж тій сої не летіти.
Гей, соя, гей!
Сипав тато сою,
Сипала мама сою.
Сипала мама, сипали й діти.
Вже ж тій сої не летіти.

Гей, соя, гей!
Їв тато сою,
Їла мама сою.
Їла мама, їли й діти.
А вже ж тій сої не летіти.
Гей, соя, гей!
Гей, соя, не гуляти,
Гей, соя, не гуляти.
Вже ж тій сої не літати,
Вже ж тій сої не літати.
Гей, соя, гей!

ОЙ ЧОГО ТИ ПЛАЧЕШ, МОЛОДАЯ ПАНІ

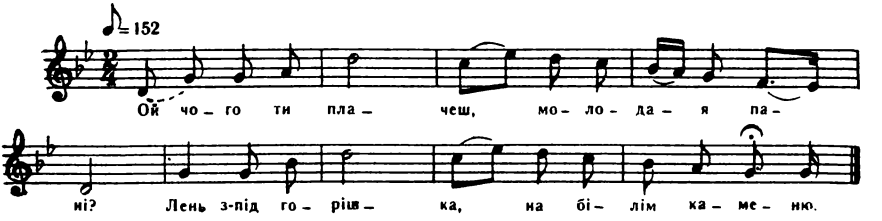

— Ой чого ти плачеш, молодая пані?

Приспів:

Лень з-під горішка
На білім каменю.

— Десь у тебе, пані, свекорко лихенький?

Приспів.

— У мене свекорко як рідний батенько.

Приспів.

— А чого ж ти плачеш, молодая пані?

Приспів.

— Десь у тебе, пані, свекруха лихая?

Приспів.

— У мене свекруха як рідна матінка.

Приспів.

— Ой чого ж ти плачеш, молодая пані?

Приспів.

— Десь у тебе, пані, зовиці лихії?

Приспів.

— У мене зовиці як рідні сестриці.

Приспів.

— Ой чого ж ти плачеш, молодая пані?

Приспів.

— Десь у тебе, пані, дівері лихії?

Приспів.

— У мене дівері як рідні братики.

Приспів.

— А чого ж ти плачеш, молодая пані?

Приспів.

— Десь у тебе, пані, миленький лихенький?

Приспів.

— Ой як же ви знали, що ви угадали?

Приспів.

— Що мій миленький на мене лихенький.

Приспів.

ОЙ ЯК, ЯК МИЛЕНЬКОМУ ПОСТІЛЬ СЛАТИ

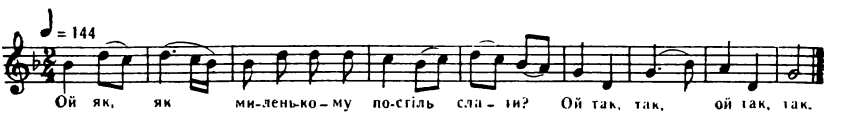

Ой як, як миленькому постіль слати?
Ой так, так, ой так, так.

Ой як, як миленькому догоджати?
Ой так, так, ой так, так.

Ой як, як миленького обіймати?
Ой так, так, ой так, так.

Ой як, як миленького цілувати?
Ой так, так, ой так, так.

Ой як, як нелюбові постіль слати?
Ой так, так, ой так, так.

Ой як, як нелюбові догоджати?
Ой так, так, ой так, так.

Ой як, як нелюбого обіймати?
Ой так, так, ой так, так.

Ой як, як нелюбого цілувати?
Ой так, так, ой так, так.

ОЙ БРЯЗНУЛИ КЛЮЧІ

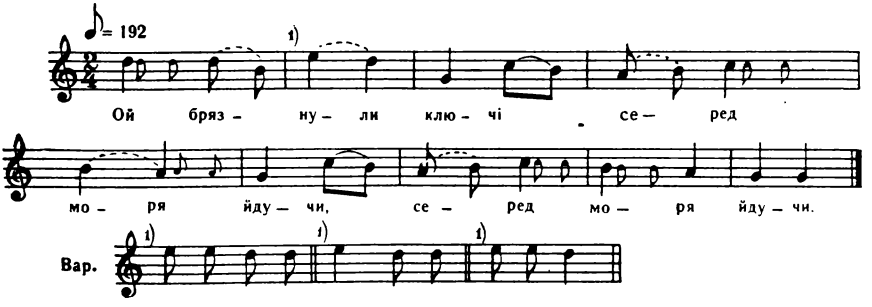

Ой брязнули ключі
Серед моря йдучи. (2)

Серед моря йдучи,
Дівчини та питаючи. (2)

— Ой дівчино гожа,
Ти повная рожа. (2)

Ой де ти бувала,
Ой що ж ти чувала? (2)

— Ой була я, була
На татарськім ярмарочку. (2)

Торгом торгувала,
Свекора продавала. (2)

Свекора продавала,
Батенька викупляла. (2)

Ой брязнули ключі
Серед моря йдучи. (2)

Серед моря йдучи,
Дівчини та питаючи. (2)

— Ой дівчино гожа,
Ти повная рожа. (2)

Ой де ж ти бувала,
Ой що ж ти чувала? (2)

— Ой була я, була
На татарськім ярмарочку. (2)

Торгом торгувала,
Свекруху продавала. (2)

Свекруху продавала,
Матінку викупляла. (2)

Ой брязнули ключі
Серед моря йдучи. (2)

Серед моря йдучи,
Дівчини та питаючи. (2)

— Ой дівчино гожа,
Ти повная рожа. (2)

Ой де ж ти бувала,
Ой що ж ти чувала? (2)

— Ой була я, була
На татарськім ярмарочку. (2)

Торгом торгувала,
Дівера продавала. (2)

Дівера продавала,
Братика викупляла. (2)

Ой брязнули ключі
Серед моря йдучи. (2)

Серед моря йдучи,
Дівчини та питаючи. (2)

— Ой дівчино гожа,
Ти повная рожа, (2)

Ой де ж ти бувала,
Ой що ж ти чувала? (2)

— Ой була я, була
На татарськім ярмарочку. (2)

Торгом торгувала,
Зовицю продавала. (2)

Зовицю продавала,
Сестрицю викупляла. (2)

ОЙ КРИВОГО ТАНЦЯ

Ой кривого танця
Та не вивести кінця. (2)

Треба його та виводити,
Кінець йому та находити. (2)

А як його вести?
Як віночок плести. (2)

Ісплела віночок
На шовковий шнурочок. (2)

Коли б я була знала,
Начетверо перервала б. (2)

Начетверо перервала б
Та й під ноги потоптала б (2)

Чорними чобіточками,
Золотими підківочками. (2)

А хто буде в кривім танці,
То пожене свині вранці. (2)

ІШЛА ПАННА ЧЕРЕЗ ДВІР, ЧЕРЕЗ ДВІР

Ішла панна через двір, через двір,
На ній сукня в десять піл, в десять піл.

Стала сукня горіти, горіти,
Стали дівки гасити, гасити.

Стали дівки гасити, гасити,
Цебром воду носити, носити.

Вербовая кладочка, кладочка,
Там ходила Насточка, Насточка.

Цебром воду носила, носила,
Дібрівочку гасила, гасила.

Скільки в цебрі водиці, водиці,
Стільки дівкам правдиці, правдиці.

Скільки в небі зірочок, зірочок,
Стільки хлопцям дівочок, дівочок.

ХВАЛИЛАСЯ ТАЯ БЕРЕЗОНЬКА

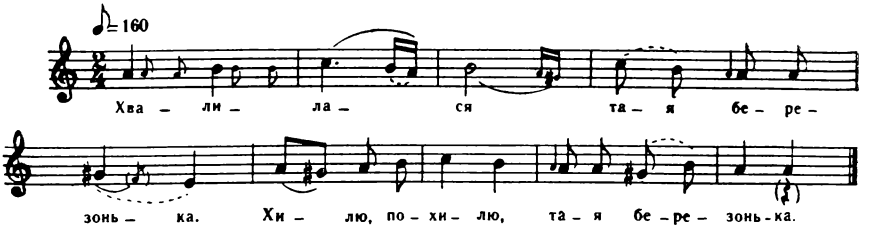

Хвалилася тая березонька.
Хилю, похилю, тая березонька.
— На мені кора, як біль біла.
Хилю, похилю, як біль біла.
Ой на мені листя широченьке.
Хилю, похилю, листя широченьке.
Ой на мені гілля високе.
Хилю, похилю, високе.

В мене корінь глибоко.
Хилю, похилю, глибоко.
Обізвався зелений дубочок.
Хилю, похилю, дубочок.
— Не ти свою кору вибілила.
Хилю, похилю, вибілила.
Не ти своє листя широчила.
Хилю, похилю, широчила.
Не ти своє гілля височила.
Хилю, похилю, височила.
Ой як обізветься прекраснеє сонце.
Хилю, похилю, прекраснеє сонце.
— Широчив листя буйний вітер.
Хилю, похилю, буйний вітер.
Височив гілля дрібний дощик.
Хилю, похилю, дрібний дощик.
Вибілило кору яснеє сонце.
Хилю, похилю, яснеє сонце.
Обізвався буйний вітер.
Хилю, похилю, буйний вітер.
— Не хвалися, березо.
Хилю, похилю, березо.
Що я схочу, те й зроблю.
Хилю, похилю, те й зроблю.
Як я, буйний, повію.
Хилю, похилю, повію.
То й з кореня виважу.
Хилю, похилю, виважу.
Твоє листя обіб'ю.
Хилю, похилю, обіб'ю.
А верхи я обломлю.
Хилю, похилю, обломлю.
Кора твоя зчорніє.
Хилю, похилю, зчорніє.
Хвалилася дівчина.
Хилю, похилю, дівчина.
— В мене коса до пояса.
Хилю, похилю, до пояса.
В мене личко, як яблучко.
Хилю, похилю, як яблучко.
В мене очки, як терночок.
Хилю, похилю, як терночок.
В мене брівки, як шнурочок.
Хилю, похилю, як шнурочок.

Обізвався парубочок.
Хилю, похилю, парубочок.
— Не хвалися, дівчино.
Хилю, похилю, дівчино.
Бо я тебе сам возьму.
Хилю, похилю, сам возьму.

ОЙ ЛЕТІЛО ТРИ СОКОЛИ

Ой летіло три соколи.
Хилю, похилю, три соколи.
Перший сокільчик — Микола-голубчик.
Хилю, похилю, Микола-голубчик.
Другий сокільчик — Микита-голубчик.
Хилю, похилю, Микита-голубчик.
Третій сокільчик — той Марко-голубчик.
Хилю, похилю, той Марко-голубчик.
Тепер взяти та й попарувати.
Хилю, похилю, та й попарувати.
Микола Ганусі купив хусточку.
Хилю, похилю, купив хусточку.
Микита Павліні купив ленточку.
Хилю, похилю, купив ленточку.
Марко Маріці купив черевички.
Хилю, похилю, купив черевички.
Гануся убралась, стала, засміялась.
Хилю, похилю, стала, засміялась.
Павліна вбралась, стала, запишалась.
Хилю, похилю, стала, запишалась.
Маріка взулась, як жаба, надулась.
Хилю, похилю, як жаба, надулась.
Микола з Ганкою пішов в поле жати.
Хилю, похилю, пішов в поле жати.
Микита з Павліною пішов в коршму пити.
Хилю, похилю, пішов в коршму пити.
Марко з Марікою пішов попід хати.
Хилю, похилю, пішов попід хати.
Микола з Ганкою нажав копу.
Хилю, похилю, нажав копу.
Микита з Павліною випив пивоченька.
Хилю, похилю, випив пивоченька.
Марко з Марікою випросив торбу.
Хилю, похилю, випросив торбу.

КОТИЛАСЯ ЧОРНА ХМАРА З НЕБА

Котилася чорна хмара з неба.
Хилю, похилю, чорна хмара з неба.
Чогось мені до Маляра * треба.
Хилю, похилю, до Маляра треба.
Треба мені там воза.
Хилю, похилю, там воза.
А в Маляра дівчина, як рожа.
Хилю, похилю, дівчина, як рожа.
Ой прийшов я до Маляра в сіни.
Хилю, похилю, до Маляра в сіни.
А в Маляра вечеряти сіли.
Хилю, похилю, вечеряти сіли.
Хилітеся, двері, поза мене.
Хилю, похилю, двері, поза мене.
— Чи не віддасте Ганусю за мене?
Хилю, похилю, Ганусю за мене?
— Шкода твого, Миколо, слова.
Хилю, похилю, Миколо, слова.
Нема Ганусі сьогодні удома.
Хилю, похилю, сьогодні удома.
Ночує вона у чистому полі.
Хилю, похилю, у чистому полі.
Годує вона аж три соколочки.
Хилю, похилю, аж три соколочки.
Перший соколочок — Микола молоденький.
Хилю, похилю Микола молоденький.
Другий соколочок — той Микита молодий.
Хилю, похилю, той Микита молодий.
Третій соколочок — той Марко молодий.
Хилю, похилю, той Марко молодий.
Тепер треба їх попарувати.
Хилю, похилю, їх попарувати.
Ганусю взяти — Миколі віддати.
Хилю, похилю, Миколі віддати.
Павліну взяти — Микиті віддати.
Хилю, похилю, Микиті віддати.
Маріку взяти — Маркові віддати.
Хилю, похилю, Маркові віддати.

---

* Імена і прізвища в цій пісні називають довільно.

ТИ, ЗЕЛЕНИЙ КУДРАВЧЕ

Ти, зелений кудравче.
Хилю, похилю, кудравче.
Не стелися близько мене.
Хилю, похилю, близько мене.
Бо мій милий лає мене.
Хилю, похилю, лає мене.
Щоб я на вулицю не ходила.
Хилю, похилю, не ходила.
Дівкам танців не годила.
Хилю, похилю, не годила.
А я його не слухала.
Хилю, похилю, не слухала.
На вулицю ходила.
Хилю, похилю, ходила.
Дівкам танці годила.
Хилю, похилю, годила.
Поють півні, я гуляю.
Хилю, похилю, я гуляю.
Поють другі, я гуляю.
Хилю, похилю, я гуляю.
Поють треті, я не йду.
Хилю, похилю, я не йду.
Поють треті, милий іде.
Хилю, похилю, милий іде.
В правій ручці нагайку несе.
Хилю, похилю, нагайку несе.
— Як не будеш, мила, каятися.
Хилю, похилю, каятися.
Буде твоє тіло краятися.
Хилю, похилю, краятися.

НА ВИГОНІ ГУСЯТА

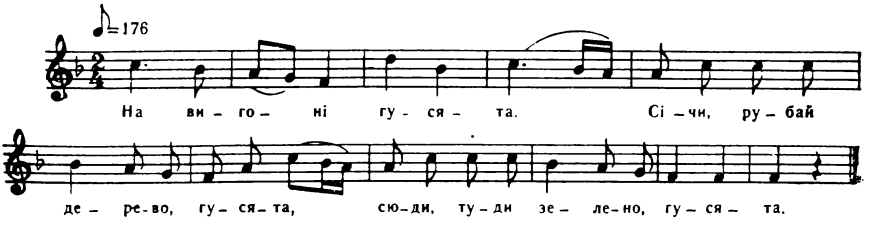

На вигоні гусята.
Січи, рубай дерево, гусята,
Сюди, туди зелено, гусята.
Десь узявся гусачок.
Січи, рубай дерево, гусачок,
Сюди, туди зелено, гусачок.
Всі гусята розігнав.
Січи, рубай дерево, розігнав,
Сюди, туди зелено, розігнав.
Собі гуску одну взяв.
Січи, рубай дерево, собі взяв,
Сюди, туди зелено, собі взяв.
На вигоні дівчата.
Січи, рубай, дерево, дівчата,
Сюди, туди зелено, дівчата.
Десь узявся козачок.
Січи, рубай дерево, козачок,
Сюди, туди зелено, козачок.
Всі дівчата розігнав.
Січи, рубай дерево, розігнав,
Сюди, туди зелено, розігнав.
Собі дівчину узяв.
Січи, рубай дерево, собі взяв,
Сюди, туди зелено, собі взяв.
— Іди, дівко, зо мною.
Січи, рубай дерево, зо мною,
Сюди, туди зелено, зо мною.
Будеш мені жоною.
Січи, рубай дерево, жоною,
Сюди, туди зелено, жоною.
Горшком воду носити.
Січи, рубай дерево, носити,
Сюди, туди зелено, носити.
Соломою топити.
Січи, рубай дерево, топити,
Сюди, туди зелено, топити.
Вечеряти варити.
Січи, рубай дерево, варити,
Сюди, туди зелено, варити.

ПІД ДІБРІВКОЮ, ПІД ЗЕЛЕНОЮ

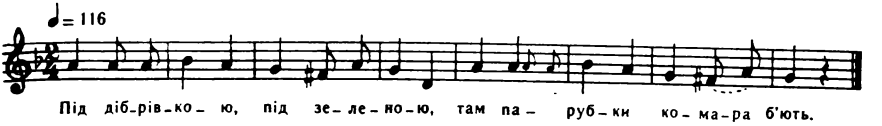

Під дібрівкою, під зеленою,
Там парубки комара б'ють.
Під дібрівкою, під зеленою
Вже комара вбили.
Під дібрівкою, під зеленою
Цьому-тому по чверті.
Під дібрівкою, під зеленою,
А Миколі стегенце.
Під дібрівкою, під зеленою,
А Ригорові тулубець.
Під дібрівкою, під зеленою,
Чи я у вас не молодець.
Під дібрівкою, під зеленою,
А що мені тулубець?

ВИ, ХЛОПЦІ-БЕЗШТАНЬКИ

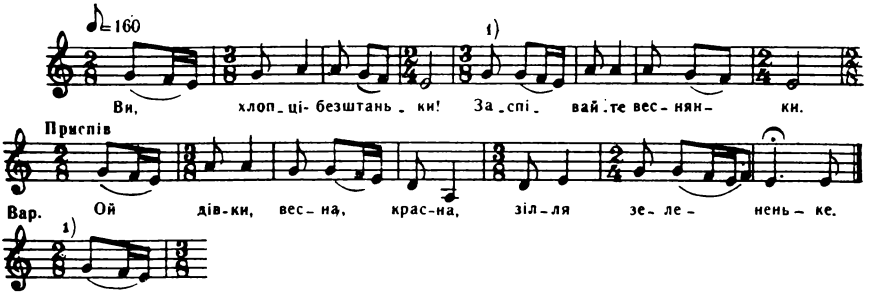

Ви, хлопці-безштаньки!
Заспівайте веснянки

П р и с п і в:

Ой дівки, весна красна,
Зілля зелененьке.

Ой у саду, саду
Зозуля кувала.

Приспів.

Зозуля кувала,
Сади розвивала.

Приспів.

Соловей щебече,
На ліс красу несе.

Приспів.

А В ГОРОДІ НАГІДКИ

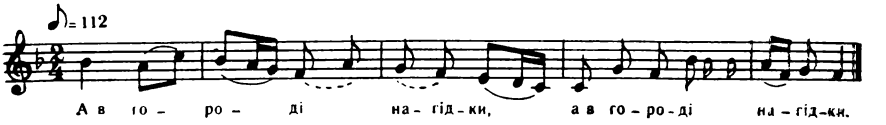

А в городі нагідки *,
А в Зятківцях парубки.
Вони ростом поросли,
Як лебеді на воді.
На них шапки барашкові,
На них свитки ярочкові,
Пояси зелені,
Наші хлопці веселі.

ДІВКИ ПИВО ВАРИЛИ

Дівки пиво варили,
Молодиці воду носили. (2)

А парубки завдавали,
По пиво посилали. (2)

Сходь, кропивко, рано,
Щоб наше пиво грало. (2)

Тут кропивці не бути,
Нашого пива не пити. (2)

---

* Кожний рядок повторюється.

ДВА ГОЛУБЧИКИ ЛІТАЛИ

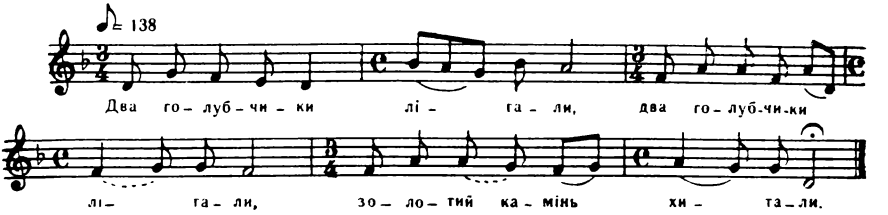

Два голубчики літали, (2)
Золотий камінь хитали.

Хитали вони, впустили, (2)
А кого вони прибили?

Прибили вони молодця, (2)
Ганусиного хлопця.

А де козаченько коня пас, (2)
Там барвінок по пояс.

А де Гануся ходила, (2)
Там рута й шальвія вродила.

КОЛО МЛИНА КАЛИНА

Коло млина калина *,
Там ходила дівчина,
Ножем зілля копала,
Свої неньки питала:
— Що це, ненько, за зілля?
— Копай, доню, шальвію.
Та копай, доню, корінець,
Мочи, доню, в горілці,
Вари, доню, в молоці,
Чаруй, доню, молодця,
Щоб з тобою не стояв,
Білих ручок не ломав,
Перстенчиків не здіймав.
Наші перстені дорогі,
По чотири золоті.

---

* Кожний рядок повторюється.

ХОДИТЬ СОРОКА ПОПІД ВОРОТА

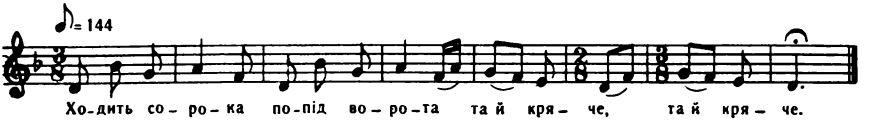

Ходить сорока попід ворота
Та й кряче, та й кряче.

Ходить хлопчина попід віконце
Та й плаче, та й плаче.

— Вийди, дівчино, вийди, рибчино,
До мене, до мене.

Виплакав очі темної ночі
Без тебе, без тебе.

ОЙ У САДУ, САДОЧКУ

Ой у саду, садочку *
Скопаю я грядочку
Та посію пастернак.
Та не вродив пастернак,
Але вродив чорний мак.
Занадився чорний кінь,
Треба його піймати
Та до пана завести.
— Ой пане ж мій, паночку!
Зроби йому вуздечку.
Мені буде чорний кінь,
Тобі буде нелюб мій.

ІСПЛЕЛА ВІНОЧОК

Ісплела віночок
Ще учора ізвечора. (2)

Повішала на кілочку
На шовковому шнурочку. (2)

---

* Кожний рядок повторюється.

А матінка взяла
Нелюбому дала. (2)

Коли б же я була знала,
Була б його розірвала. (2)

Була б його розірвала
І під ноги потоптала (2)

Чорними чобітками,
Золотими підківками. (2)

ЧЕРЕЗ СТАВКИ ХИБКІЇ КЛАДОЧКИ

Через ставки хибкії кладочки,
А я, молоденька, йшла стихенька.

Щоб кладочки не вхибнути, не схибнути,
Щоб ключами не брязнути, не брязнути.

Щоб ключами не брязнути, не брязнути,
Щоб свекора не збудити, не збудити.

Ой нехай спить, доки схоче, доки схоче,
Нехай мої голови не морочить.

ВИСОКО ДВА КЛЕНКИ СТОЯЛО

Високо два кленки стояло,
А ще вище два орли літало. (2)

Літаючи, камінням граючи,
Граючи, каміння впустивши. (2)

Граючи, каміння впустивши,
Нелюбому голову розбивши. (2)

Що я буду, молода, робити?
Треба піти неньку розбудити. (2)

— Устань, ненько, устань, розбудися,
Біжи в сіни, в каглу подивися. (2)

Возьми з кагли чорної каглянки
Нелюбому голову зв'язати. (2)

Високо два кленки стояло,
А ще вище два орли літало. (2)

Літаючи, яблучком граючи,
А граючи, яблучко впустивши. (2)

А граючи, яблучко впустивши,
Миленькому головку розбивши. (2)

— Ой дай, мати, червоного шовку
Зав'язати милому головку. (2)

КЛИКАЛА МЕНЕ МАТИ

Кликала мене мати
Вікном до кімнати, (2)

Вікном до кімнати
Нелюбому постіль слати. (2)

А я йому постіль слала,
В штири ряди каміння клала. (2)

В штири ряди каміння клала,
Кропивою пристеляла. (2)

Кликала мене мати
Вікном до кімнати, (2)

Вікном до кімнати
Миленькому постіль слати. (2)

А я йому постіль слала,
В штири ряди подушки клала. (2)

В штири ряди подушки клала,
Простирадлом прикривала. (2)

БІДНА МОЯ ГОЛОВОНЬКО

Бідна моя головонько,
Що ж бо я наробила?
Що ж бо я наробила?
Козака полюбила.

Прийди, прийди, козаченьку,
Стану з тобою до шлюбоньку
У неділю пораненьку
На білім кам'яненьку.

А ДІВЧАТА Й МОЛОДИЦІ

А дівчата й молодиці
Та терем будували. (2)

Та терем будували,
Та вікон не рубали. (2)

Та тільки прорубали
А й одно вікно. (2)

Та й одно вікно
Аж на запічок видно. (2)

Щоб сокіл не вилітав,
Щоб краси не виносив. (2)

Бо дівоча краса,
Та як літняя роса. (2)

Парубоча краса,
Та як зимняя роса. (2)

ГЕЙ, ДИВО ЧИ НЕ ДИВО

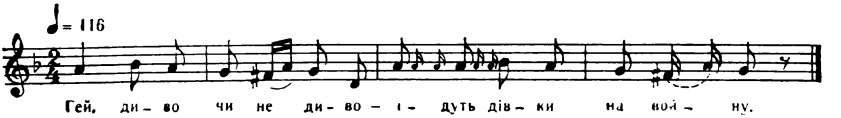

Гей, диво чи не диво —
Ідуть дівки на войну.

Гей, диво чи не диво —
Молодиці за ними.

Гей, диво чи не диво —
А парубки наглядці.

Гей, диво чи не диво —
Звоювали дівки три города.

Гей, диво чи не диво —
Молодиці три селі.

Гей, диво чи не диво —
А парубки три шпиталі.

Гей, диво чи не диво —
Сидять дівки за столом.

Гей, диво чи не диво —
Молодиці перед столом.

Гей, диво чи не диво —
А парубки під столом.

Гей, диво чи не диво —
Їдять дівки курятину.

Гей, диво чи не диво —
Молодиці гусятину.

Гей, диво чи не диво —
А парубки кісточки.

Гей, диво чи не диво —
Їдять дівки калачі.

Гей, диво чи не диво —
Молодиці паляниці.

Гей, диво чи не диво —
А парубки сухарці.

Гей, диво чи не диво —
П'ють дівчата мед-вино.

Гей, диво чи не диво —
Молодиці горілку.

Гей, диво чи не диво —
А парубки шевський квас.

ОЙ ВУЛИЦЯ ТА ШИРОКАЯ

Ой вулиця та широкая,
Чом трава не зеленая? (2)

— Як же мені зеленій бути,
Коли мене свині зрили. (2)

Коли мене та свині зрили,
А парубки побродили (2)

Постолами, постолищами,
Рядняними онучищами. (2)

Ой вулиця та широкая,
Чом трава не зеленая? (2)

— Як же мені зеленій бути,
Коли мене гуси збили. (2)

Коли мене та гуси збили,
Молодиці побродили (2)

Кізловими чобіточками,
Залізними підківочками. (2)

Ой вулиця та широкая,
Чом трава не зеленая? (2)

Як же мені зеленій бути,
Коли мене качки збили. (2)

Коли мене та качки збили,
А дівчата походили (2)

Червоними чобіточками,
Золотими підківочками. (2)

ВИОРУ Я НОВИЦЮ

Виору я новицю *
Та посію пшеницю.

Не вродила пшениця,
Але вродив чорний мак.

Занадився попів дяк
Та видзьобав чорний мак.

А я дяка спіймала
Та до попа завела.

— Ой батюшко-паночку,
Суди кривду й правдочку.

Тобі буде чорний мак,
Мені буде попів дяк.

---

* Кожний рядок повторюється.

РУСАЛЬНІ ТА ПЕТРІВОЧНІ ПІСНІ

ЇХАВ, ЇХАВ БАГАЦЬКИЙ СИН

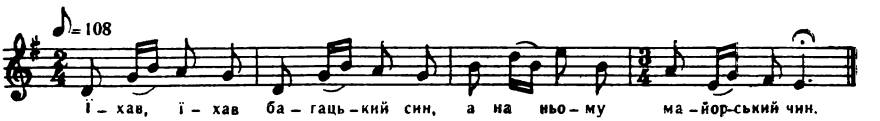

Їхав, їхав багацький син,
А на ньому майорський чин.

Здибав дівку-семилітку.
— Здоров, дівко-семилітко!

Загадаю сім загадок.
Відгадаєш — моя будеш.

Відгадаєш — моя будеш,
Не вгадаєш — глупа будеш.

Що то в'ється круг деревця?
Що то росте без корінця?

Що то біжить без пригону?
Що то світить без прозору?

Що то гріє без полум'я?
Що то плаче — сліз не має?

Що то лежить без країни?
Хто то жиє без дружини?

Що то летить без полосу?
А що січе русу косу?

— Хіба б вже я дурна була,
Щоб загадок не вгадала.

То хміль в'ється круг деревця,
Камінь росте без корінця,

Вода біжить без пригону,
Місяць світить без прозору,

Сонце гріє без полум'я,
Скрипка грає, голос має,

Скрипка грає, голос має,
Сокіл плаче, сліз не має.

Шляшок лежить без країни,
Чернець живе без дружини.

Орел летить без полосу,
Журба січе русу косу.

КУМО-ЛЮБО, НЕ ГАЙ МЕНЕ

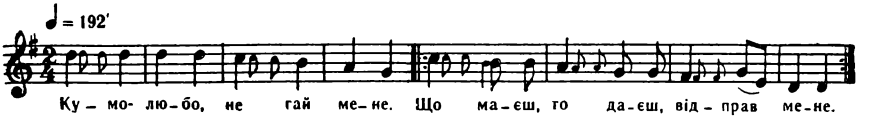

— Кумо-любо, не гай мене.
Що маєш, то даєш, відправ мене.

Кума-люба не гаяла,
Що мала, то дала, відправила. (2)

Через тин вишня похилилася,
А кума із кумою посварилася. (2)

— Тобі яблучко, мені грушечка,
Не сварімся, помирімся, кумо-душечко. (2)

Тобі яблучко, мені зернятко,
Не сварімся, помирімся, кумо-серденько. (2)

МАЛЕНЬКА НІЧКА-ПЕТРІВОЧКА

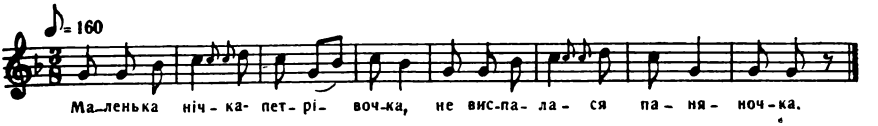

Маленька нічка-петрівочка,
Не виспалася паняночка.

Ой спала, спала, недоспала,
Шовком хусточки вишивала.

Шовком хусточки вишивала
Та Миколі передавала.

ОЙ ЧИЯ ТО ЧЕРЕШЕНЬКА

Ой чия то черешенька,
Ой чия то вишня?
Ой чия то дівчинонька
Попереду вийшла? } 2

Ковальова черешенька,
Ковальова вишня.
Ковальова дівчинонька
Попереду вийшла. } 2

ОЙ ПОЇХАВ МИКОЛА ЗА ГРАНИЦЮ

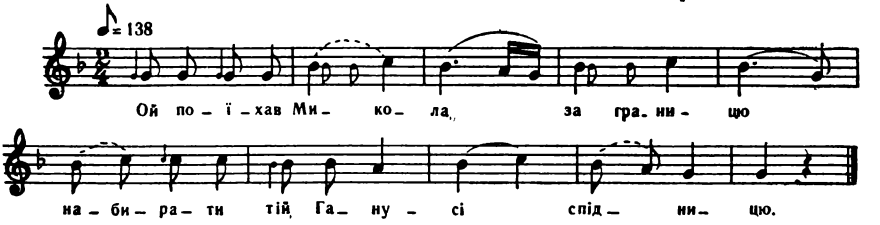

Ой поїхав Микола за границю
Набирати тій Ганусі спідницю.

Ой купив, купив, сам пошив,
Голубою лентою обложив.

Ой та спідниця шовкова,
Сходи, сходи ти, Ганусю, здорова.

Ой та спідниця шерстяна,
Сходи, сходи ти, Ганусю, кохана.

ОЙ У ЛІСІ НА ГОРБОЧКУ

Ой у лісі на горбочку
Там висіла колисочка на дубочку.

А у тії колисочці два голуби,
Колисався Микола молодий.

— Колишіте мене, браття, високо,
Щоб було видати далеко.

Колишіте мене, браття, ще й вище,
Щоб було до тещі видніше.

Десь моя тещенька мед-вино п'є,
Десь моя Ганусь вінки в'є.

Десь моя Ганусь вінки в'є,
Десь мене, молодого, давно жде.

НЕ ГРІМ ТО ГУДЕ З СТОДОЛИ

Не грім то гуде з стодоли,
То будує Микола комору.

Прийшла до нього Ганусь його:
— Боже тобі помагай, Миколо.

Ой став комору високу
Та роби віконця широкі.

Щоб до мене соловейко прилітав,
Щоб він мене раненько пробуджав.

Бо у мене свекруха — не мати,
Вона мене раненько не збудить.

Вона мене раненько не збудить,
Перше піде до сусіди — обсудить:

— Ой сусідо, сусідочко, сусідо моя!
Сонливая, дрімливая невістка моя.

Сонливая, невісточка, сонливая
Та й до роботи лінивая.

А ще моя невісточка в коморі,
А вже косарі на ниві.

А ще моя невісточка в перині,
А вже женчики на жниві.

Зійшло сонечко та й грає,
Встала моя невісточка та й лає.

Зійшло сонечко та й скаче,
Встала моя невісточка та й плаче.

КУПАЛЬСЬКІ ПІСНІ

ДЕ ТИ, КУПАЙЛО, НОЧУВАЛО

— Де ти, купайло, ночувало?
Що ти, купайло, вечеряло?

— Я ночувало в Чечелівці,
А вечеряло хрущі в борщі.

— Де ти, купайло, ночувало?
Що ти, купайло, вечеряло?

— Я ночувало у Зятківцях,
А вечеряло рибку в борщі.

ЧЕРЕЗ НАШЕ СЕЛО ВЕЗУТЬ КЛЕН-ДЕРЕВО

Через наше село везуть клен-дерево.

Приспів:

Дерево, клен-дерево, дрібненько, зелено.

Дерево стосують та хату будують.

Приспів.

Збудували хату із шістьма вікнами.

Приспів.

А у тії хаті три свічечки ясних.

Приспів.

Три свічечки ясних, три дівочки красних.

Приспів.

ПОСІЮ Я РОЖУ, ПОСТАВЛЮ СТОРОЖУ

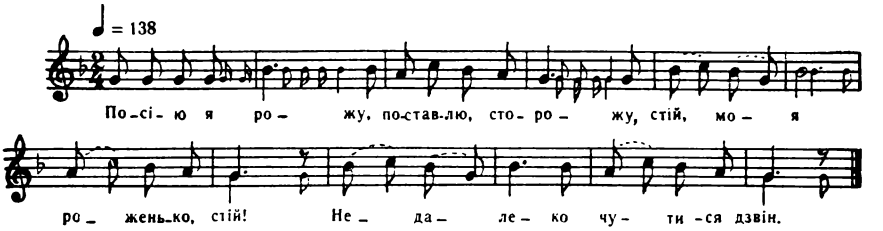

Посію я рожу, поставлю сторожу,
Стій, моя роженько, стій!
Недалеко чутися дзвін. } 2

Невірна сторожа, пощипана рожа.
Стій, моя роженько, стій!
Недалеко чутися дзвін. } 2

ОЙ ЗА ГАЄМ, ОЙ ЗА ГАЄМ, ЗА ДУНАЄМ

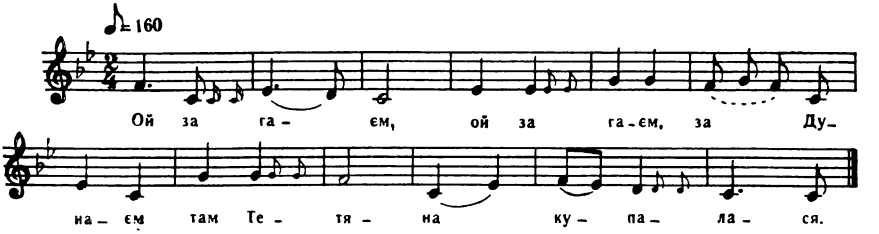

Ой за гаєм, ой за гаєм, за Дунаєм
Там Тетяна купалася.

Купалася, купалася, купалася,
На бережечку сушилася.

На бережечку, на бережечку сушилася
Й на три шляшки дивилася.

Ой з-за гори, ой з-за гори чорні хмари встали,
То не хмари — молоді гусари.

Їдуть ляшки, їдуть ляшки на три шляшки,
А гусари — на чотири.

А гусари, а гусари на чотири,
Ківерами степи вкрили.

Ківерами, ківерами степи вкрили,
Кониками світ затьмили.

Кониками, кониками світ затьмили,
Шабельками роз'яснили.

ОЙ ЗА НАШИМ САДОМ

Ой за нашим садом
Три місяці рядом.

Приспів:

Повій, голосочку,
Рано по лісочку } 2

Три місяці ясних,
Три парубки красних.

Приспів.

За нашим городом
Три зірочки ясних.

Приспів.

Три зірочки ясних,
Три дівочки красних.

Приспів.

А Микола Ганусю любив
Та їй черевички купив.

Приспів.

А Микита Павліну любив
Та їй биндочку купив.

Приспів.

Той Марко Маріку любив
Та їй хусточку купив.

Приспів.

Та Гануся пишна
В черевичках вийшла.

Приспів.

Та Павліна пишна
У биндочці вийшла.

Приспів.

Та Маріка пишна
В хустиночці вийшла.

Приспів.

ОЙ ТИ, ГАНУСЮ, ВІР'ЯНОЧКО

Ой ти, Ганусю, вір'яночко,
В тебе личенько, як яблучко.

Не так личенько, як ти сама
Та на бумазі написана.

Писали тебе дяки в школі
Та виписали чорні брови.

Писали тебе в темні ночі
Та виписали чорні очі.

Писали тебе, малювали
Та для Миколи готували.

КУПАЛАСЬ ЛАСТІВОЧКА, КУПАЛАСЬ

Купалась ластівочка, купалась.
— В кого ж ти, Ганусю, удалась?

— У того явора зеленого,
У того Миколу молодого.

Купався соловейко, купався.
— В кого ж ти, Миколо, удався?

— У тую руточку зелененьку,
У тую Ганусю молоденьку.

ПОМАГАЙБІ, МИКОЛО, КУДИ ЙДЕШ

— Помагайбі, Миколо, куди йдеш?
Де ж твоя пшениченька, що ти жнеш?

— За гаєм, дівчата, за водою,
Буду жати з Ганусею молодою.

— Помагайбі, Ганусю, куди йдеш?
Де ж твоя пшениченька, що ти жнеш?

— За гаєм, дівчата, зелененьким,
Буду жати з Миколою молоденьким.

ОЙ У ГОРОДІ ПТАШКИ В'ЮТЬСЯ

Ой у городі пташки в'ються,
За Ганусею хлопці б'ються.

Ой не бийтеся, нема за що,
Хоть вона гарна, та ледащо.

Як до роботи — не нагнеться,
Бачить Миколу та й сміється.

ЧЕРЕЗ НАШЕ СЕЛО

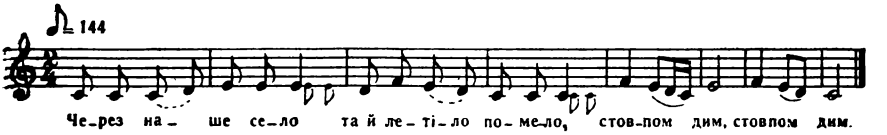

Через наше село
Та й летіло помело,
Стовпом дим. (2)

Миколова голова
Зайнялася була
Та й горить. (2)

А Гануся з радощами
Носить воду пригорщами
Та й гасить. (2)

ПОМАГАЙБІ, ГАНУСЮ, ПОМАГАЙБІ

— Помагайбі, Ганусю, помагайбі!
Позич нам Миколу хоч на два дні.

— Не позичу, дівчата, не позичу,
Бо тоді я і до хати не закличу.

А ГОРОБЧИК ТА СИНИЧКУ ЛЮБИВ

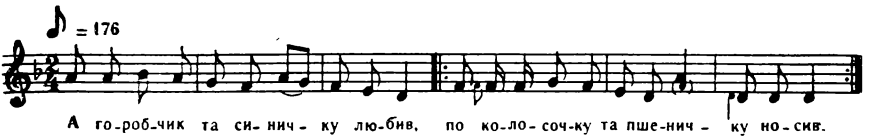

А горобчик та синичку любив,
По колосочку та пшеничку носив. (2)

А Микола та Ганусю любив,
По кишенях та гостинці носив. (2)

— Ой Ганусю, ти голубко моя!
Дірявая та кишеня була. (2)

Дірявая та кишеня була,
За то тобі та гостинця нема. (2)

ОЙ ТИ, МИКОЛО, ТИ ХОРОШИЙ

Ой ти, Миколо, ти хороший!
Скидай чоботи та йди босий.

Скидай чоботи, в руках неси,
А до Ганусі босий чеши.

Щоб підківочки не бряжчали,
А щоб собаки не гарчали.

СТЕЛИСЯ, БАРВІНКУ, ДО РУТИ

Стелися, барвінку, до рути,
Тут тобі, Ганусю, не бути.

Стелиться барвінок, стелиться,
А Микола на Ганусю сердиться.

Сердиться, сердиться ще й дуже,
Вона на його сердіння байдуже.

ОЙ ЛЕТІВ ШУЛЯК ІЗ ВУЛИЦІ

Ой летів шуляк із вулиці.
Вхопив Ганусю з потилиці.

Біжить Микола та й гвалтує,
Ніхто Ганусі не рятує.

Біжить Микола: гай-гай! гай-гай!
Віддай Ганусю, віддай, віддай!

БОРСУКІВСЬКИЙ СТАВ

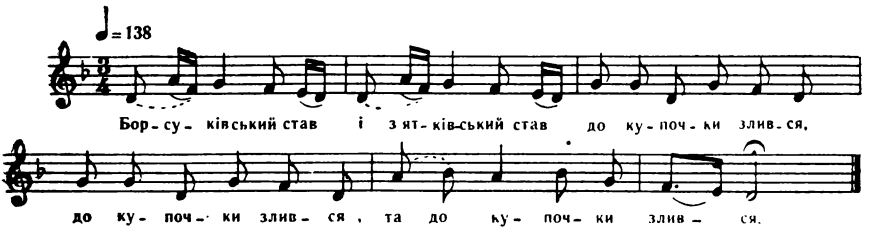

Борсуківський став
І зятківський став
Докупочки злився, (2)
Та докупочки злився.

А на тім ставу,
А на тім ставу
Два лебеді в'ються, (2)
Та два лебеді в'ються.

А на тім кутку,
Коло Маляра
Два парубки б'ються, (2)
Та два парубки б'ються.

Вийшла Гануся,
Вийшла Гануся,
Стала боронити, (2)
Та стала боронити.

— Не бийтеся,
Не лайтеся,
Я вас обох люблю, (2)
Та я вас обох люблю.

Я Зінькові,
Я Зінькові
Та хусточку куплю, (2)
Та хусточку куплю.

А Миколова,
А Миколова
Та й сама я буду, (2)
Та й сама я буду.

На Миколі,
На Миколі
Та й пояс одеський, (2)
Бо він син отецький.

А на Зінькові,
А на Зінькові
Та й пояс зелений, (2)
Бо він сам мерзенний.

ОЙ У МАЛЯРА ВИСОКИЙ ТИН

Ой у Маляра високий тин,
Там завішався Полиців син.

Та завішався вчора зранку,
Та взяв Ганусю за коханку.

Ой нехай висить, не здіймайте,
Та нехай ходить, не спиняйте.

У МАЛЯРА ЗА ГОРОДОМ ТИН, ТИН

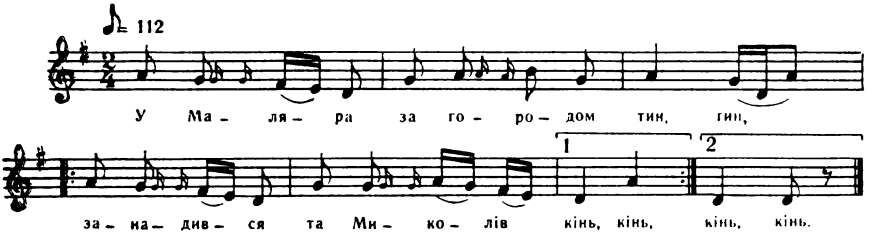

У Маляра за городом тин, тин,
Занадився та Миколів кінь, кінь. (2)

Пішов Микола коня виганяти,
Била його Ганусина мати. (2)

— Хоть ти мене, моя мати, била,
Таки мені твоя дочка мила. (2)

На Миколі вишита сорочка,
Що вишивала Малярова дочка. (2)

Ой чи вона, чи не вона шила,
Аби вона узір положила. (2)

Вишивала чорними нитками,
Щоб впізнати межи парубками. (2)

На Ганусі дорогий віночок,
А що купив Микола-парубочок. (2)

На Ганусі віночок зелененький,
А що купив Микола молоденький. (2)

ЧОМ ТИ, МІСЯЦЮ, НЕ СЯЄШ

Чом ти, місяцю, не сяєш?
Чом ти, Миколо, не сядеш?

Десь ти Ганусі не любиш,
Що ти їй віночка не купиш.

— Якби я її не любив,
То я б до неї не ходив.

То я б до неї не ходив,
В руках шапочки не носив.

В руках шапочки не носив,
Її батенька не просив.

Чорная шапочка на кілку,
Ти ж, моя Ганусю, у вінку.

ЛЕТІЛА ЗІРОЧКА ТА ВПАЛА

Летіла зірочка та впала.
— З ким же ти, Ганусю, стояла?

— З тобою, Миколо, з тобою,
Як ясний місяць з зорою.

— По чому ти, Ганусю, пізнала,
Що ти мене місяцем назвала?

— По тобі, Миколо, по тобі,
Чорная шапочка на тобі.

Чорная шапочка, як галка.
— Ти ж моя, Ганусю, коханка.

ОЙ ТИ, МИКОЛО, НЕ СТІЙ САМ

Ой ти, Миколо, не стій сам,
Возьми свою Ганусю під жупан.

— А я жупана не маю,
Під сіру свиту сховаю.

Чорная свитина, як галка,
Ти ж, моя Ганусю, коханка.

ОЙ ТИ, ГАНУСЮ, ОЙ ТИ, ОЙ ТИ

— Ой ти, Ганусю, ой ти, ой ти!
Звідки до тебе зайти, зайти?

— Садом, Миколо, садом, садом,
Буде горілка з медом, з медом.

А коникові обрік, обрік,
А подушечка під правий бік.

ЧОМ ТИ, БАРВІНКУ, НЕ СТЕЛИШСЯ

— Чом ти, барвінку, не стелишся?
Чом ти, Миколо, не женишся?

— Я ще зелений — постелюся,
Я ще молодий — оженюся.

— Чом ти, руточко, вгору не йдеш?
Чом ти, Ганусю, заміж не йдеш?

— Я ще зелена — вгору піду,
Я ще молода — заміж піду.

НЕ СТІЙ, ВЕРБОНЬКО, РОЗВИЙСЯ

— Не стій, вербонько, розвийся.
Час тобі, Миколо, жениться.

— Ой не час, не час, не пора,
Бо ще моя Гануся молода.

Нехай тая вербонька буяє,
Нехай моя Гануся гуляє.

Нехай вона гуляє років п'ять,
Нехай вона підросте хоть на п'ядь.

Нехай вона гуляє до весни,
Щоб її кісоньки підросли.

Щоб її восени розплели,
З Миколою на село повели.

РАЗ БУДЕ ЛІТЕЧКО, РАЗ БУДЕ

Раз буде літечко, раз буде,
Тут тобі, пташечко, не бути.

Як прилетить соловейко з пташечками,
Забере гніздечко з гіллячками.

Раз буде літечко, раз буде,
Тут тобі, Ганусю, не бути.

Як прилетить той Микола з буярами,
То забере віночок з лентами.

ОЙ ЛІСОМ, ЛІСОМ-ДОРІЖКОЮ

Ой лісом, лісом-доріжкою
Їхав Микола теліжкою.

Йому теліжка поламалась,
Йому Гануся сподобалась.

Вітер петрушку підвіває,
Микола Ганусю підмовляє.

— Не йди, Ганусю, ні за кого,
Підеш за мене, молодого.

КОТИВСЯ ГОРЩИК, ПІДКИДАВСЯ

Котився горщик, підкидався,
Маляр дочкою вихвалявся.

— Ой ти, Миколо, мій синочку,
Сватай Ганусю, мою дочку.

Сватай Ганусю, мою дочку,
Дам тобі рябую коровочку.

Дам тобі рябую ще й телицю,
Сватай мою Ганю повнолицю.

Дам тобі рябую й круторогу,
Сватай мою Ганю чорноброву.

ОЙ У ГОРОДІ КОПАНОЧКА

Ой у городі копаночка,
Там купалася ластівочка.

На бережині сушилася.
Дівка Гануся журилася.

А ще рушнички не напряла,
А вже старостам слово дала.

А ще рушнички на верстаті,
А вже старости давно в хаті.

ОЙ У ГОРОДІ РОМАН-ЗІЛЛЯ

Ой у городі роман-зілля.
Просить Гануся на весілля.

Ой просить, просить, кланяється
Ще й слізоньками вмивається.

Ще й слізоньками вмивається,
Бо до Миколи збирається.

ОЙ ХОДИЛА ГАНУСЯ ПО ПОЛЮ

Ой ходила Гануся по полю,
Вибирала пшениченьку з куколю.

Прийшов Микола, шапку зняв:
— Боже тобі, Ганусю, помагай.

Боже тобі, Ганусю, помагай,
Буде з цеї пшениченьки коровай.

Буде з цеї пшениченьки насіння,
Коли в тебе, Ганусю, весілля?

— В суботу, дівчата, в суботу,
Бо я маю за Миколу охоту.

В неділю, дівчата, в неділю,
Бо я маю на Миколу надію.

ОЙ НЕМА ГАНУСІ НАЙГІРШОЇ МУКИ

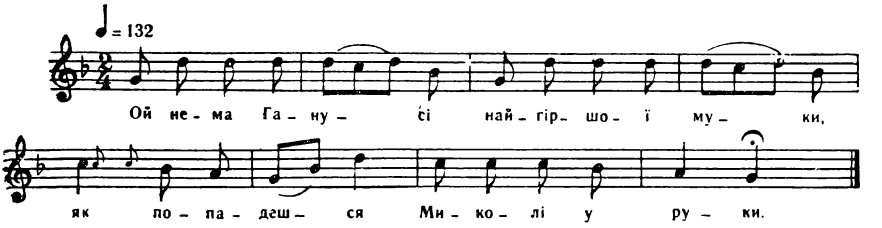

Ой нема Ганусі найгіршої муки,
Як попадешся Миколі у руки.

А він тобі скаже, коло тебе ляже,
Буде пригортати, правдоньки питати.

А ти, молоденька, коло нього ляжеш,
Ти ж йому, серце, правдоньки не скажеш.

— А я тобі, серце, тоді правду скажу,
Як твою руку із своєю зв'яжу.

НА ГОРОДІ ПІД ЦИБУЛЬКОЮ

На городі під цибулькою
Сидить голуб із голубкою.

А в голуба золотая голова,
А в голубки позолочувана.

А в голубки позолочувана,
Чорним шовком подоточувана.

А в Миколи така думка була,
Щоб Наталка йому жінка була.

СИДІЛА ЗОЗУЛЬКА ПІД ПОВІТОМ

Сиділа зозулька під повітом.
Не чули хлопці дзвона літом.

А як почули, полякались,
Під Малярів двір поховались.

А у Маляра лиха жона,
Вигнала зятя з свого двора.

— Ой хора, зятю, хора з мого двора,
Не задля тебе дочка моя.

ЗА НАШИМ ГОРОДОМ ТРИ МІСЯЦІ ЯСНИХ

За нашим городом три місяці ясних.

Приспів:

Калино-малино, ягодо червона!
Калино-малино з тихого Дунаю!
За нашим городом три зірочки ясних.

Приспів.

За нашим городом три парубки красних.

Приспів.

За нашим городом три дівочки красних.

Приспів.

Той Микола з Ганкою пішов в поле жати.

Приспів.

Микита з Павліною пішов в коршму пити.

Приспів.

Марко з Марікою — під кущі лежати.

Приспів.

Микола з Ганкою штири копи нажав.

Приспів.

Микита з Павліною штири воли пропив.

Приспів.

Марко з Марікою штири кущі витовк.

Приспів.

Микола Ганусі купив черевички.

Приспів.

Микита Павліні купив намистечко.

Приспів.

Марко Маріці купив батіжечок.

Приспів.

ОБЖИНКОВІ ПІСНІ

А НАШ ПАН МОЛОДИЙ

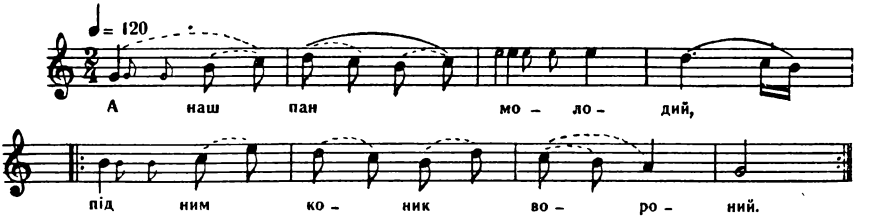

А наш пан молодий,
Під ним коник вороний. (2)

Ціле літо по полю проїжджає,
До кожного снопика заглядає. (2)

НУТЕ, НУТЕ, ДО МЕЖІ

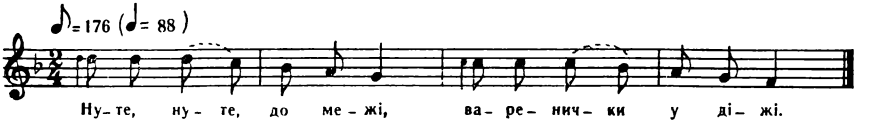

Нуте, нуте, до межі,
Варенички у діжі.

Ой нуте, робіть,
Себе не баріть.

Нуте, нуте, по п'ять,
Варенички киплять.

Не будете пильнувать,
Тут будете ночувать.

Вгору, сонінько, вгору,
Хай я нивочку дожну.

НАША ПАНІ ДОМУЄ

Наша пані домує,
Для нас вечеру готує. (2)

До двору, женчики, до двору,
Зготувала бариня вечеру. (2)

А вже ж нам та вечера не мила,
Бо нас нива широкая втомила. (2)

Не так тая нивонька, як снопи,
Що носили по чотири до копи. (2)

ОЙ ЛАНЕ, ЛАНОЧКУ

Ой лане, ланочку,
Повіж нам правдочку.

Чи будемо у кінці?
Чи будемо у вінці?

Будеш, донечко, будеш,
Лиш ланочка дожнеш.

ОЙ КАЗАЛА НАМ НИВКА

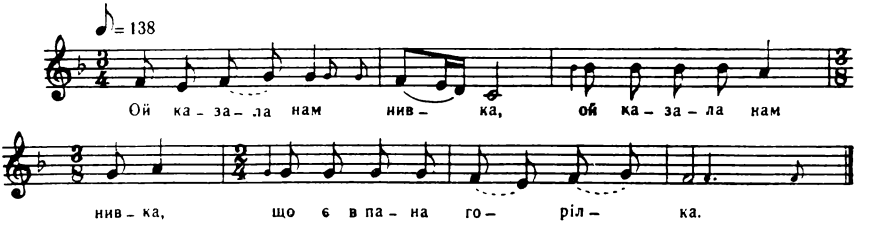

Ой казала нам нивка, (2)
Що є в пана горілка.

В пана у світлиці (2)
В новії скляниці.

ЧУЙСЯ, ПАНОЧКУ, В СИЛІ

Чуйся, паночку, в силі,
Продай коники сиві (2)

Ще й з курчатами квочку,
Купи горілочки бочку. (2)

НАША ПАНІ НЕ ПИШНА

Наша пані не пишна.
Протів женчиків вийшла. (2)

Богу ся помолила,
Що в полі обробила. (2)

Ой слава тобі, боже,
Що зібралося збожже. (2)

А іще помолюся,
Як ізбожже зберу все. (2)

ПАН ПО ПОЛЮ ПРОЇЖДЖАЄ

Пан по полю проїжджає,
Женчиків до двору зганяє: (2)

— До двору, женчики, до двору,
Вигулялись за все літо по полю. (2)

ДИВУВАЛИСЯ ЛІСИ

Дивувалися ліси:
Де ся поділи вівси?

Женчики піджинали
Залізними серпами.

Залізними серпами,
Біленькими руками.

ОЙ СЛАВА ТОБІ, БОЖЕ

Ой слава тобі, боже, (2)
Що зібрала собі збожже.

На нивці й не бувала, (2)
А пшениця в копах стала,

На нивку й не ходила, (2)
А обжинки зробила.

ВІДЧИНИ, ПАНОЧКУ, ВОРОТА

Відчини, паночку, ворота,
Несем тобі віночок із злота. (2)

Не з злота, не з злота — із жита.
Дай же, боже, женчикам прожити. (2)

НЕ ЛЯКАЙСЯ, ПАНОЧКУ, НЕ ЛЯКАЙСЯ

Не лякайся, паночку, не лякайся,
У нову світлицю не ховайся. (2)

Ціле літо з нагайкою увихався,
До кожного снопика приглядався. (2)

До кожного снопика приглядався,
Тепер же нам горілочки пристарайся. (2)

ВІДЧИНИ, ПАНОЧКУ, КВАТИРКУ

Відчини, паночку, кватирку
Та подивися на небо й на зірку. (2)

Кільки на небі зірочок,
Стільки на ниві кіпочок. (2)

А В НАШОГО ПАНА

А в нашого пана
Золотий пас.
Вийди, вийди, паночку, }2
Проти нас.

СТАНЬ, ПАНЕ, НА КРИЛЬЦЕ

Стань, пане, на крильце,
Подивися в віконце. (2)

Всі нивочки сходили,
А панові хліб до купи зібрали. (2)

ОБЖИНКИ, ПАНОЧКУ, ОБЖИНКИ

Обжинки, паночку, обжинки,
Хоче наш віночок горілки. (2)

Не так віночок, як женці,
Славнії женчики-молодці. (2)

Славнії женчики-молодці,
Що вижали пшениченьки три ланці. (2)

КОТИВСЯ ВІНЕЦЬ З ПОЛЯ

Котився вінець з поля, (2)
Закотився до голови двору.

Жніте, женчики, жніте (2)
І віночок плетіте.

Віночок пелихатий, (2)
Наш господар багатий.

А господиня пишна (2)
Проти женчиків вийшла.

— Женчики мої милі! (2)
Що ви в полі робили?

Чи спали, чи лежали? (2)
Чи пшениці дожали?

— Ні спали, ні лежали. (2)
Ми пшениці дожали.

А господиня багата (2)
Зарізала гусака.

Зарізала ще й гуску (2)
Женчикам на закуску.

КАЧАВСЯ ВІНОК З ЛАНУ

Качався вінок з лану (2)
Аж під панову браму,
З-під брами під стодолу, (2)
З-під стодоли під комору.

ХОДИТЬ ПАН ПО СІНЦЯХ

Ходить пан по сінцях,
Держить руки в кишенцях. (2)

А сам собі міркує,
Що той віночок коштує? (2)

Ми панові віночок на тарілку,
А пан нам червінця на горілку. (2)

Ми панові віночок на стілець,
А пан нам червінця на танець. (2)

ВЖЕ Ж БО МИ ПШЕНИЧЕНЬКИ ДОЖАЛИ

Вже ж бо ми пшениченьки дожали,
Найми нам музиченьків з Варшави. (2)

Ой з Варшави, не з Варшави — із селян,
Щоб нашим женчикам заграли. (2)

Щоб нашим женчикам заграли,
Щоб наші женчики гуляли. (2)

КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ

ТЕЧЕ РІЧКА НЕВЕЛИЧКА

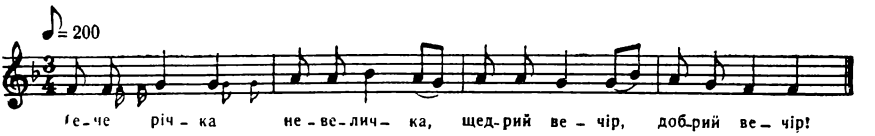

Тече річка невеличка,
Щедрий вечір, добрий вечір!
На тій річці плине листочок,
Щедрий вечір, добрий вечір!
Плине листочок яблуньовий,
Щедрий вечір, добрий вечір!
На тім листку написано,
Щедрий вечір, добрий вечір!
Написано сонце й місяць,
Щедрий вечір, добрий вечір!
А що місяць — то господар,
Щедрий вечір, добрий вечір!
Ясне сонце — господиня,
Щедрий вечір, добрий вечір!
Ясні зірки — його дітки,
Щедрий вечір, добрий вечір!

ПАНЕ ГОСПОДАРУ, ЧИ Є ТИ ВДОМА

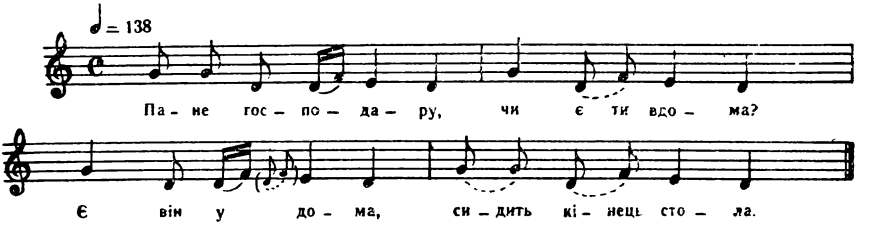

Пане господару, чи є ти вдома?
Є він удома, сидить кінець стола.

А на ньому шуба собольова,
А в тії шубі дзінькотора.

А в тії дзінькоторі по шеляжечку,
А нам дайте по пиріжечку.
Добривечір!

ДОБРИЙ ВЕЧІР ТОБІ, ГОСПОДАРУ

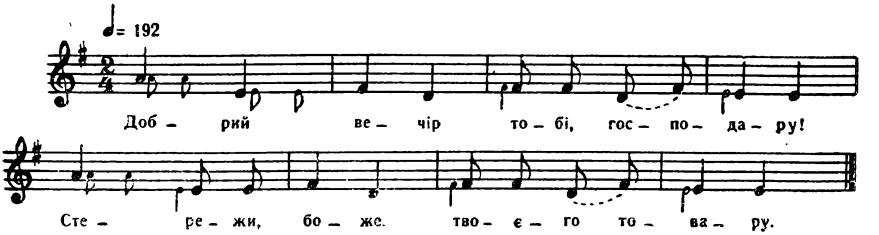

Добрий вечір тобі, господару!
Стережи, боже, твоєго товару.

Твоєго товару від всякого спадку,
Щоб не було якого припадку.

Хорошеньку господиню маєш,
Хорошенько її поважаєш,

Як чашечка у меду,
Як соловейко у саду.

Там барвінок в саду процвітає,
Там чоловік жону вихваляє.

ОЙ У ПОЛІ, ПОЛІ ПЛУЖОК ОРЕ-БРОДИТЬ

Ой у полі, полі плужок оре-бродить,
А там за тим плугом сам господар хо́дить,

А святий Петро воли поганяє,
Сама божа мати їсти достарчає.

І їсти їм носить і бога все просить:
— Ой уроди, боже, жито і пшеницю.

Ой уроди, боже, жито і пшеницю,
Вроди людям гарний хлібець і пашницю,

Коноплі під стелю, а льон по коліна,
Щоб в людей головка та й не боліла.

На щастя, здоровля, на цей новий рік,
Щоб їм жилось краще, ніж у той рік.

З різдвом Христовим вас поздоровляєм
Та із новим роком щиро вас вітаєм.

Нехай добра доля завше вас сприяє,
Щастя і здоровля щорік прибавляє.

Щасти вам, боже, на все гоже.
А що не гоже, то не дай, боже.

Жийте здоровенькі, у славі і силі,
Богові приємні, добрим людям милі.

На цьому слові будьте здорові,
Злим не згадайте, а калач дайте.

ОЙ ГОРДИЙ, ПИШНИЙ, ГРЕЧНИЙ МОЛОДЧЕ

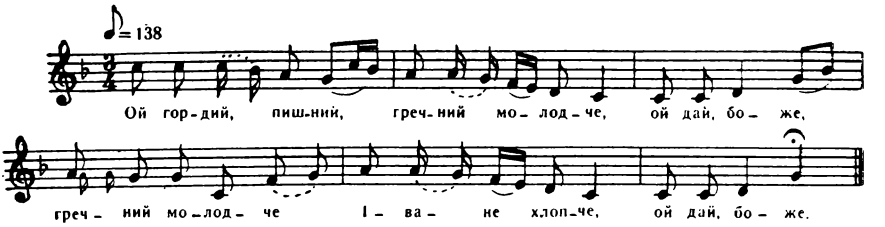

Ой гордий, пишний, гречний молодче,
Ой дай, боже *,
Гречний молодче, Іване хлопче,

Що із гордочки ти починаєш,
На стайні кіньми перебираєш?

Ой вибрав коня, золота грива,
Золота грива перса вкриває,

Шовкова хустка слід замітає,
Срібні підківки каміння лупають.

Поїхав же він до золотара.
— Ой ви, золотарчики, ви, молодчики,

Скуйте, змалюйте до церкви хреста,
Поставте його посеред престола

Богові на славу, людям на хвалу.
За сим же словом бувай же здоров,

Бувай же здоров, гречний молодче,
Гречний молодче, Іване хлопче.

---

* Цей приспів повторюється після кожного рядка.

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ, ДОБРИЙ ВЕЧІР

Ой рано, рано кури запіли, добрий вечір!
А ще раніше той Іван устав, добрий вечір!

Ой устав, устав, три свічі зсукав, добрий вечір!
При одній свічі личенько вмивав, добрий вечір!

При другій свічі коника сідлав, добрий вечір!
При третій свічі браття пробуджав, добрий вечір!

— Вставайте, браття, коні сідлати, добрий вечір!
Та поїдемо на полювання, добрий вечір!

Ой там я назнав кунку в дереві, добрий вечір!
Кунку в дереві, дівча в теремі, добрий вечір!

Вам, браття, буде кунка на шубу, добрий вечір!
А мені буде дівча до шлюбу, добрий вечір!

Як не доб'ємся, порадимося, добрий вечір!
Поб'ємо палі з злотих талярів, добрий вечір!

Поб'ємо палі з злотих талярів, добрий вечір!
Поставим мости з жовтої трости, добрий вечір!

ОЙ ТАМ ЗА ГОРОЮ

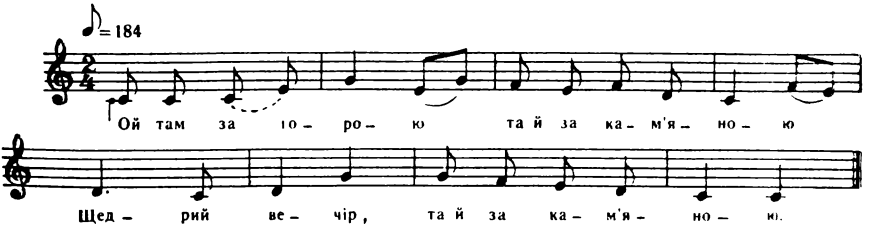

Ой там за горою
Та й за кам'яною.
Щедрий вечір,
Та й за кам'яною.

Ой там Іван
Коника сідлає.
Щедрий вечір,
Коника сідлає.

Коника сідлає,
З двору виїжджає.
Щедрий вечір,
З двору виїжджає.

З двору виїжджає,
На гору ступає.
Щедрий вечір,
На гору ступає.

На гору ступає,
Військо собирає.
Щедрий вечір,
Військо собирає.

Зібрав військо —
Стало землі тяжко.
Щедрий вечір,
Стало землі тяжко.

Військо собирає,
Місто обступає.
Щедрий вечір,
Місто обступає.

Місто обступає,
З гармати стріляє.
Щедрий вечір,
З гармати стріляє.

Як б'є та палить
У царському дворі.
Щедрий вечір,
У царському дворі.

Вийшли до нього
Царі, городяни.
Щедрий вечір,
Царі, городяни.

Царі, городяни
І славні міщани.
Щедрий вечір,
І славні міщани.

— Чим це дитятко
Та й надарувати?
Щедрий вечір,
Та й надарувати?

Винесли йому
Полумисок злота,
Щедрий вечір,
Полумисок злота.

Він на сей дар
Ані подивився.
Щедрий вечір,
Ані подивився.

Шапочки не зняв,
Низько не вклонився.
Щедрий вечір,
Низько не вклонився.

Вивели йому
Коня вороного.
Щедрий вечір,
Коня вороного.

Він на сей дар
Ані подивився.
Щедрий вечір,
Ані подивився.

Шапочки не зняв,
Низько не вклонився.
Щедрий вечір,
Низько не вклонився.

Вивели йому
Ще й царськую дочку.
Щедрий вечір,
Ще й царськую дочку.

Він на сей дар
Мило подивився.
Щедрий вечір,
Мило подивився.

Шапочку ізняв,
Низько уклонився.
Щедрий вечір,
Низько уклонився.

За сим словом
Бувайте здорові!
Щедрий вечір,
Бувайте здорові!

ОЙ РЯСНА-КРАСНА В ЛУЗІ КАЛИНА, ДОБРИЙ ВЕЧІР

Ой рясна-красна в лузі калина, добрий вечір!
А іще краща в батька дитина, добрий вечір!

По воду ішла, як зоря зійшла, добрий вечір!
А з водою йшла, як місяць зійшов, добрий вечір!

В сінечки ввійшла, там люди сидять, добрий вечір!
Там люди сидять, радочку радять, добрий вечір!

Радочку радять, шапки здіймають, добрий вечір!
Шапки здіймають, її питають, добрий вечір!

— Чи ти царівна, чи королівна? Добрий вечір!
— Я не царівна, не королівна, добрий вечір!

Я не царівна, не королівна, добрий вечір!
Батькова дочка, гречна дівчина, добрий вечір!

Жартуй, не жартуй, горілки готуй, добрий вечір!
За цю колядку горілки кварту, добрий вечір!

А з тої кварти та хоч півкварти, добрий вечір!
А з тої півкварти хоч бляшаночку, добрий вечір!

Хоч бляшаночку для голосочку, добрий вечір!
За цим же словом бувай здорова, добрий вечір!

ПО ГОРІ, ГОРІ ПАВИ ХОДИЛИ, ДОБРИЙ ВЕЧІР

По горі, горі пави ходили, добрий вечір!
Пави ходили, пір'я губили, добрий вечір!

Туди ходила гречна дівчина, добрий вечір!
Гречна дівчина, наша Гануся, добрий вечір!

Пір'я збирала, в рукавець клала, добрий вечір!
З рукавця брала, на стілець клала, добрий вечір!

А з стільця брала, віночок плела, добрий вечір!
Сплела віночок, пішла в таночок, добрий вечір!

А в городечку запашне зілля, добрий вечір!
Прошу товаришок всіх на весілля, добрий вечір!

Мені, молодій, веселитися, добрий вечір!
А вам, молодим, подивитися, добрий вечір!

За цим же словом бувай здорова, добрий вечір!
Гречна дівчино, наша Ганусю, добрий вечір!

ПО ГОРАХ, ГОРАХ СНІЖОНЬКИ ЛЕТЯТЬ, ДОБРИЙ ВЕЧІР

По горах, горах сніжоньки летять, добрий вечір!
А по долинах річеньки бринять, добрий вечір!

А по огрудах мак процвітає, добрий вечір!
Через той мачок там битий шляшок, добрий вечір!

Туди ходила дівка Гануся, добрий вечір!
Вирвала квітку з макового цвіту, добрий вечір!

Та прикладає до свого личка, добрий вечір!
— Щоб я була така, як ця квіточка, добрий вечір!

Не пішла б же я за вір'янина, добрий вечір!
А пішла б же я за шинкарика, добрий вечір!

А пішла б же я за шинкарика, добрий вечір!
Торгувала б я пивом та медом, добрий вечір!

А приїхали три вір'янини, добрий вечір!
Їли і пили й не заплатили, добрий вечір!

Сіли на коні та й поїхали, добрий вечір!
Дівка Гануся в погонь послала, добрий вечір!

Ой як догнала, обграбувала, добрий вечір!
В одного взяла боброву шубу, добрий вечір!

В другого взяла коня вороного, добрий вечір!
В третього взяла перстень золотий, добрий вечір!

Боброву шубу — собі до шлюбу, добрий вечір!
Вороного коня братові дала, добрий вечір!

Вороного коня братові дала, добрий вечір!
Перстень золотий сестриці дала, добрий вечір!

ОЙ НА РІЧЦІ НА ШИРОКІЙ

Ой на річці, на широкій,
Щедрий вечір, добрий вечір!

Там Гануся біль білила,
Щедрий вечір, добрий вечір!

До батенька говорила,
Щедрий вечір, добрий вечір!

— Ой батеньку, голубчику,
Щедрий вечір, добрий вечір!

Хто ж по тую біль поїде?
Щедрий вечір, добрий вечір!

— В мене коні не ковані,
Щедрий вечір, добрий вечір!

В мене сани не складені,
Щедрий вечір, добрий вечір!

Ой на річці на широкій,
Щедрий вечір, добрий вечір!

Там Гануся біль білила,
Щедрий вечір, добрий вечір!

До милого говорила,
Щедрий вечір, добрий вечір!

— Хто ж по тую біль поїде?
Щедрий вечір, добрий вечір!

— Я по тую біль поїду,
Щедрий вечір, добрий вечір!

В мене коні поковані,
Щедрий вечір, добрий вечір!

В мене сани іскладнії,
Щедрий вечір, добрий вечір!

А В ДЯДЬКА, В ДЯДЬКА

А в дядька, в дядька дядина гладка, добрий вечір!

Посунься в куток, дай сала шматок, добрий вечір!

Посунься в куток, дай сала шматок, добрий вечір!

А як не даси, то дай ковбаси, добрий вечір!

ОЙ УЧОРА ІЗВЕЧОРА

(Меланка)

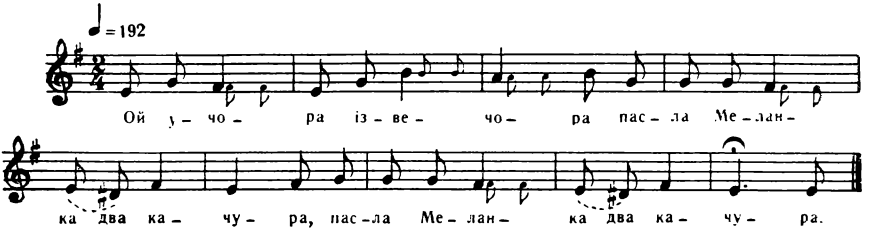

Ой учора ізвечора
Пасла Меланка два качура. (2)

Ой пасла, пасла, погубила,
Пішла шукати, заблудила. (2)

Приблудила в чисте поле,
Ой там Василь плугом оре. (2)

— Ой Василю, ти черчику,
Виведи мене на стежечку. (2)

Виведи мене на стежечку,
Посію тебе в городечку. (2)

Буду тебе я шанувати,
Тричі на день поливати. (2)

Тричі на день поливати,
Щосуботи проривати. (2)

Щосуботи проривати,
За русу косу закладати. (2)

Ой за городом бичок риче,
Слухай, Меланко, Василь кличе. (2)

— Ой нехай риче, нехай риче,
Бо він мене не викличе. (2)

Наша Меланка-господиня,
І попряче і помиє. (2)

Сміттячко під віконечком
Позаростало барвіночком. (2)

А ложечки під лавкою
Позаростали муравкою. (2)

Наша Меланка не робоча,
На ній сорочка парубоча. (2)

Наша Меланка не лінива,
На камінчику ложки мила. (2)

На камінчику ложки мила,
Ложку, тарілку упустила. (2)

Ложку, тарілку упустила,
Тоненький фартух замочила. (2)

Повій, вітре, крізь ворота,
Висуши фартух краще злота. (2)

Повій, вітре буйнесечкий,
Висуши фартух тонесечкий. (2)

Повій, вітре, сюди-туди,
Висуши фартух межи люди. (2)

Повій, вітре, то сяк, то так,
Висуши фартух, як той мак. (2)

Повій, вітре, то з-за Дунаю,
Висуши фартух без крохмалю. (2)

Та щоб і мати не знала,
Та щоб шельмою не назвала. (2)

А Меланку мати била,
— Де ти, Меланко, забарила? (2)

— Забарила на ополонці,
Де п'ють-гуляють хлопці-молодці. (2)

Де п'ють вони ще й гуляють,
З собою Меланку підмовляють. (2)

— Ой Меланко, Меланочко!
Мандруй із нами молодцями, (2)

Дамо півтора хліба вівсяного
Й куділку клоччя бавовняного. (2)

Вставай, Меланко, кужель прясти,
Муж умирає, штанів не має. (2)

БІГЛА ТЕЛИЧКА

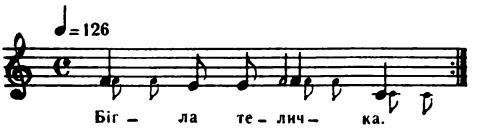

Бігла теличка
З набережничка
Та забігла в дідів двір.
— Я вам, діду, защедрую —
Дайте пирога.
Як не дасте пирога,
Возьму вола за рога
Та виведу за поріг,
Зіб'ю йому правий ріг.
Буду рогом трубити,
Буду волом робити,
Хвостом буду поганять,
Собі гроші зароблять.

А В ПЕЧІ ПИРОГИ ПЕЧУТЬСЯ

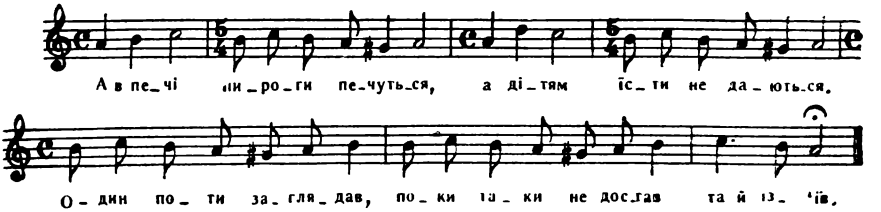

А в печі пироги печуться,
А дітям їсти не даються.
Один поти заглядав,
Поки таки не достав та й із'їв.

А в печі пирогів не стало,
Він поліз на гору по сало.
Того сала не достав,
Послизнувся та й упав, ой упав!

Ой вийшов хазяїн із хати,
Та й став його дручком обертати.
— Чекай, чекай, панотче,
Не полізу поночі на цей раз.

Весільні пісні

РОЗПЛІТАННЯ КОСИ

БЛАГОСЛОВИ, БОЖЕ

♩ = 168

Бла - гос - ло - ви, бо - же, бла - гос - ло - ви,
бо - же, і о - тець і ма - ти, сво - є - му ди -
тя - ті ро - су - ко - су роз - плі - та - ти. І в дру - гий раз
у бо - жий час бла - го - сло - ви, бо - же,
бла - го - сло - ви, бо - же, і о - тець і ма - ти,
сво - є - му ди - тя - ті ро - су - ко - су роз - плі -
та - ти. І в тре - тій раз у бо - жий час
бла - го - сло - ви, бо - же, бла - го - сло - ви,
бо - же, і о - тець і ма - ти, сво - є -
му ди - тя - ті ро - су - ко - су роз - плі - та - ти.

Благослови, боже, (2)
І отець і мати,
Своєму дитяті
Росу-косу розплітати.
І в другий раз
У божий час
Благослови, боже, (2)
І отець і мати,
Своєму дитяті
Росу-косу розплітати.
І в третій раз
У божий час
Благослови, боже, (2)
І отець і мати,
Своєму дитяті
Росу-косу розплітати.

В САДУ НАТАЛКА ВІНКИ В'Є

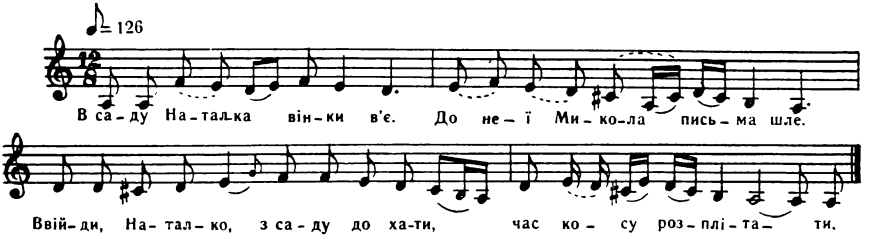

В саду Наталка вінки в'є.
До неї Микола письма шле.
— Ввійди, Наталко, з саду до хати,
Час косу розплітати.

Нехай музики заграють,
Нехай дружечки заспівають.
Поблагословіть, отець і мати,
Тоді піду до хати.

Уже музики заграли,
Уже дружечки заспівали.
Поблагословив отець і мати,
Іди, Наталко, до хати.

КАМ'ЯНА ГОРО, ЧОМ ТИ НЕ ЛУПАЄШСЯ

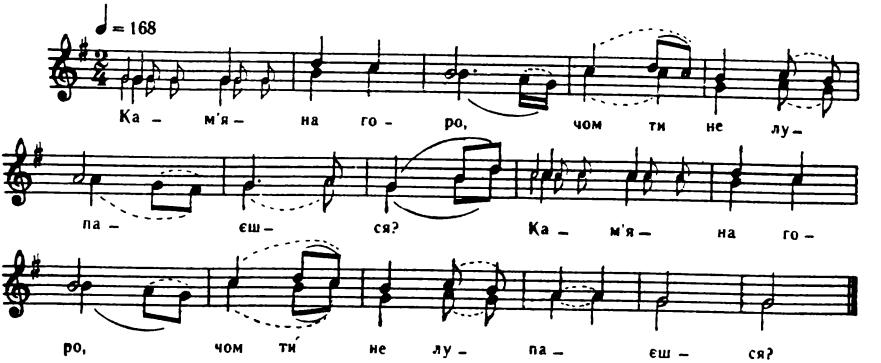

Кам'яна горо, чом ти не лупаєшся? *
Дівко Наталко, чом не розплітаєшся?
Проси Миколу, щоб ізкинув кісочки,
Проси братика, щоб розв'язав гудзочки.

ДО КОСИ, МИКОЛО, ДО КОСИ

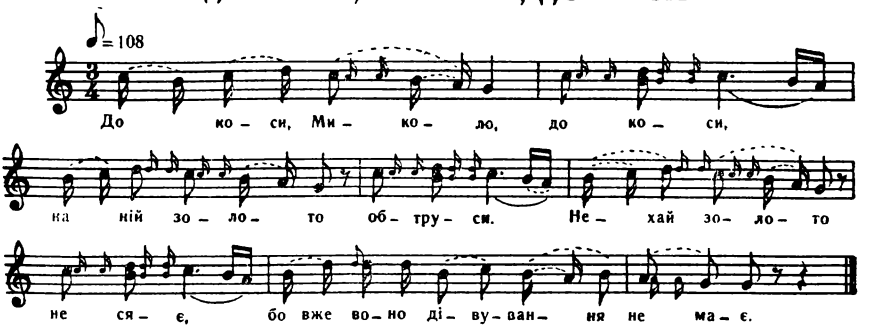

До коси, Миколо, до коси,
На ній золото обтруси.
Нехай золото не сяє,
Бо вже воно дівування не має.

---

* Кожний рядок повторюється.

ВВІЙДИ, БРАТИКУ, ІЗНАДВОРУ ДО ХАТИ

Ввійди, братику, ізнадвору до хати *.
Будем, братику, сестрицю розплітати.
Братичок плаче, розплітати не хоче.
Така, братику, суботонька настала,
Щоб моя коса до пояса лежала.

А ДЕ ЦЕЇ ДІВЧИНОНЬКИ МАТИ

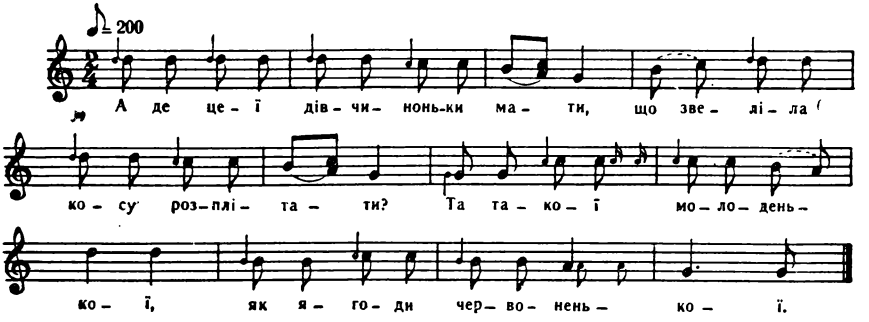

А де цеї дівчиноньки мати,
Що звеліла косу розплітати?
Та такої молоденької,
Як ягоди червоненької.

---

* Кожний рядок повторюється.

ДЕСЬ У ТЕБЕ ТИ, НАТАЛКО, БАТЕНЬКА НЕМА

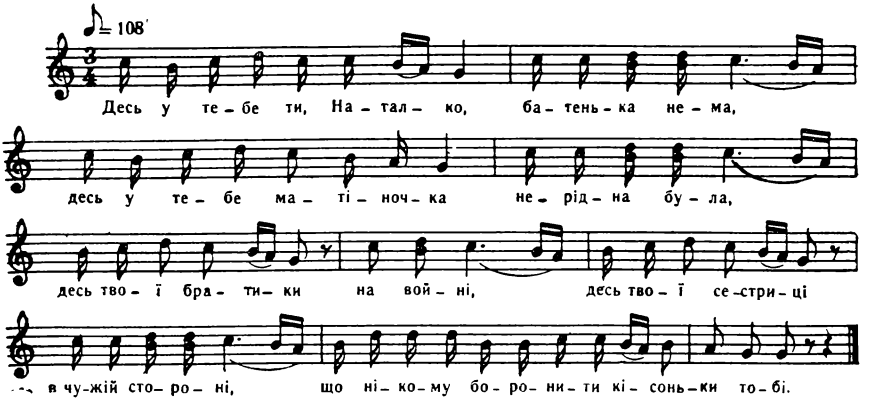

Десь у тебе ти, Наталко, батенька нема,
Десь у тебе матіночка нерідна була,
Десь твої братики на войні,
Десь твої сестриці в чужій стороні,
Що нікому боронити кісоньки тобі.

В ДОЛИНУ, ДРУЖЕЧКИ, В ДОЛИНУ

В долину, дружечки, в долину,
Та по червону калину.
Та щіпайте руту-м'яту зелененьку,
Обквітчайте Наталку молоденьку.

ПИЙ, МИКОЛО, ГОРІЛКУ

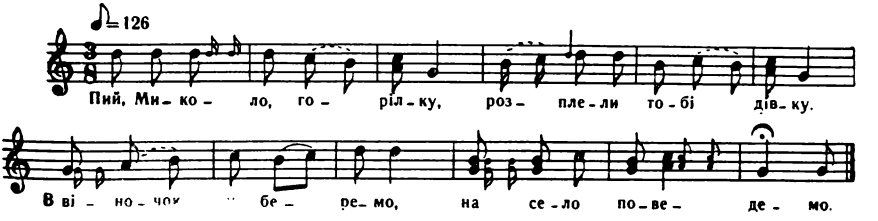

Пий, Миколо, горілку,
Розплели тобі дівку.
В віночок уберемо,
На село поведемо.

ОЙ ТРУТЬСЯ, В'ЮТЬСЯ СОКОЛИ

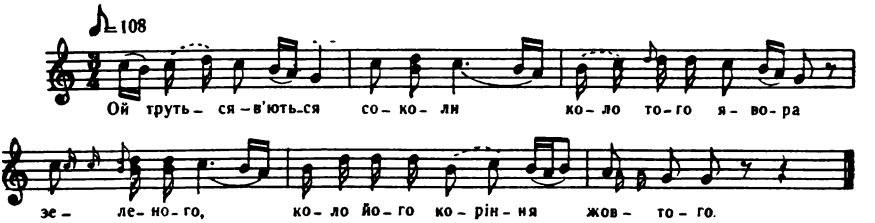

Ой труться-в'ються соколи
Коло того явора зеленого,
Коло його коріння жовтого.

Ой труться-в'ються дружечки
Коло тої Наталки молодої,
Коло її кісоньки золотої.

ОЙ ТИХО, ТИХО ТА ДУНАЙ ВОДУ НЕСЕ

Ой тихо, тихо та Дунай воду несе *.
А ще й тихіше Наталка косу чеше.
А що начеше, то й на Дунай несе.
Ой пливи, косо, під свекрушині двері.
Та слухай, косо, що свекруха говорить.
А свекруха та й по світлонці ходить,
Та до челяді стихесенька говорить:
Ой дай же, боже, щасливую годиночку.
Приведе нам син чужую дитиночку.

НЕ ПЛАЧ, МОЯ МАТИ, ПО КОСІ

Не плач, моя мати, по косі,
А заплач, моя мати, по красі,
Бо коса буде косою,
А краса піде з росою.

---

* Кожний рядок повторюється.

ЗІЙДУ Я НА МОГИЛУ

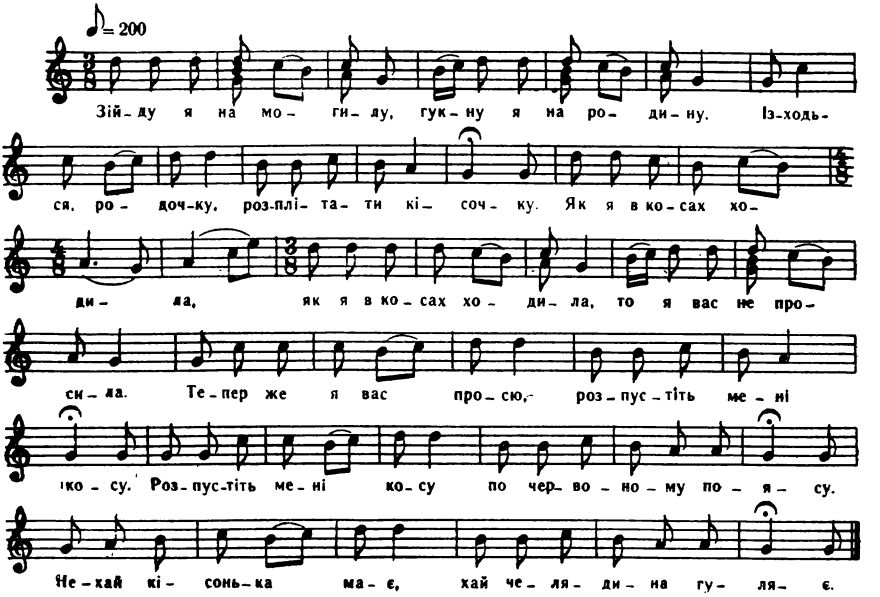

Зійду я на могилу,
Гукну я на родину.
Ісходься, родочку,
Розплітати кісочку.
Як я в косах ходила, (2)
То я вас не просила.

Тепер же я вас просю,
Розпустіть мені косу.
Розпустіть мені косу
По червоному поясу.
Нехай кісонька має,
Хай челядина гуляє.

В ТЕМНОМУ ЛІСІ, В ТЕМНОМУ ЛІСІ

В темному лісі, в темному лісі
Вода каміння несе. } 2

Тільки того не рушає,
Де Наталка сиділа. } 2

Росу-косу та й чесала
Та й на Дунай пускала. } 2

Ой попливіте, мої коси,
До батенька на розкоші. } 2

Нехай батенько та й турбує,
Мені посаг готує. } 2

Ой штирі воли а дві телиці
Для Наталки-одиниці. } 2

Ой штирі воли а дві корови
Для Наталки молодої. } 2

Я НЕ ГУЛЯЛА, НЕ ДІВУВАЛА

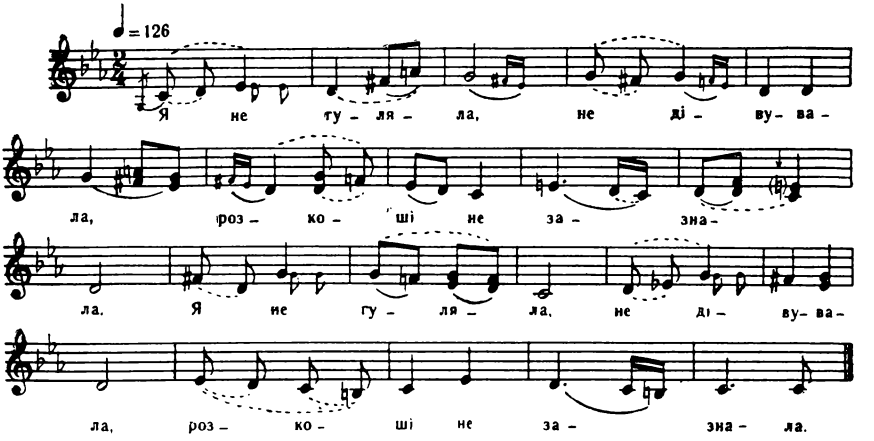

Я не гуляла, не дівувала,
Розкоші не зазнала. } 2

Першу биндочку мати купила,
А я й тої не сходила. } 2

Перший разочок бинду поклала,
Як рушнички давала. } 2

Другий разочок бинду поклала,
Як косу розплітала. } 2

Третій разочок бинду поклала,
Як сестриця здіймала. } 2

ОЙ КОСО МОЯ КОХАНА

Ой косо моя кохана,
Та не раз я тебе кохала,
В червонім борщі купала,
Поки тебе, росо-косо, дочекала.

БУЛО ЛІТО, БУЛО ЛІТО

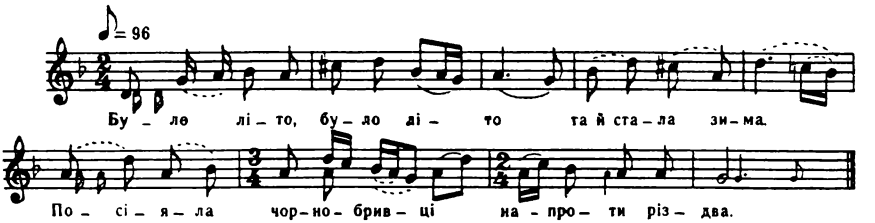

Було літо, було літо
Та й стала зима.
Посіяла чорнобривці
Напроти різдва.

А вже ж мої чорнобривці
Розцвітають.
А вже ж мою росу-косу
Розплітають.

А вже ж мої чорнобривці
Розцвілися.
Вже ж до мої роси-коси
Завзялися.

Пусти мене, мій батечку,
На ту гору,
Нехай же я чорнобривців
На вінок нарву.

Нехай же я чорнобривців
На вінок нарву,
Нехай же я подивлюся
В чужу сторону.

А в чужії сторононьці
Без вітру шумить.
Чужий батько, чужа мати
Не б'є, а болить.

Чужий батько, чужа мати
Не б'є, а болить,
Ой як стане словоньками
Серденько в'ялить.

Ой як стане словоньками
Покартає,
І без ножа й без тарілки
Серце крає.

ТУПНУЛИ КОНИКИ НА СТАНІ

Тупнули коники на стані,
Брязнули цимбали на столі,
Полинули лебедята на ріки,—
Розплели кісоньку навік.

А НАТАЛКА МИКОЛИ НЕ ЗНАЛА

А Наталка Миколи не знала,
Доки йому рушничків не дала.
Вона думала, що то шуточки,
А він прийшов торочити рушнички.

Та збирай, Наталко, дружечки,
Будемо розплітати кісочки.
А у неї гарний двір,
Та вибрала дружечок навибір.

ЧОМ СОЛОВЕЙКИ НЕ ЩЕБЕТАЛИ

Чом соловейки не щебетали,
Як сади процвітали? } 2

Чом ти, Наталко, не заплакала,
Як тебе розплітали? } 2

— А я думала, молоденькая,
Ой що то шуточки. } 2

А Микола прийшов до мене
Торочити рушнички. } 2

В ПЕРВИЙ РАЗ, НАТАЛКО, В ПЕРВИЙ РАЗ

В первий раз, Наталко, в первий раз
Та вклонився отцю й неньці зо сто раз.
Та не рік я тебе годував,
Поки твого поклона дочекав.

В другий раз, Наталко, в другий раз
Та вклонися отцю й неньці зо сто раз.
Та не рік я тебе годував,
Поки твого поклона дочекав.

В третій раз, Наталко, в третій раз
Та вклонися отцю й неньці зо сто раз.
Та не рік я тебе годував,
Поки твого поклона дочекав.

ПОХИЛЕЄ ТЕ ДЕРЕВЦЕ ТА ЯЛИНА

Похилеє те деревце та ялина.
Покірнеє те дитятко та Наталка.

Покірненько отцю, неньці кланяється,
Дрібненькими слізоньками вмивається.

Ой оглянься ти, Наталко, назад себе,
Стоїть твоя родинонька кругом тебе.

Ой як стоїть чужинонька — покорися,
Ой як стоїть родинонька — то вклонися.

Ой не жалуй же, Наталко, ти поклону,
Уклонися отцю й неньці ще й чужому.

Уклонися отцю й неньці ще й чужому,
Скажуть люди далекії, що все свому.

СХИЛЯЄТЬСЯ ЗЕЛЕН ЯВІР НА ВСІ ВОРОТА

Схиляється зелен явір на всі ворота.
Кому ж бо ти кланяєшся, бідна сирота?

А кому ж бо ти, Наталко, уклоняєш,
Що рідної ти матінки та не маєш?

Уклонися ти, Наталко, рідній тітці,
Тобі буде здаватися, що матінці.

Схиляється зелен явір на всі ворота.
Кому ж бо ти кланяєшся, бідна сирота?

Ой кому ж бо ти, Наталко, уклоняєш,
Що рідного та батенька ти не маєш?

Ой є в мене, ой є в мене рідний дядько,
Нехай мене благословить, як той батько.

ТЕЧЕ РІЧКА НЕВЕЛИЧКА ПОПІД ВОРОТА

Тече річка невеличка попід ворота.
Кому ж це ти кланяєшся, бідна сирота?

Уклонися ти, Наталко, рідній тітці.
Скажуть люди далекії, що матінці.

Тече річка невеличка попід ворота.
Кому ж бо ти кланяєшся, бідна сирота?

Уклонися ти, Наталко, та й дядькові.
Скажуть люди далекії, що батькові.

ГОТУВАННЯ КОРОВАЮ

БЛАГОСЛОВИ, БОЖЕ

Благослови, боже, (2)
І отець, і мати,
Своєму дитяті
Коровай зібгати.
І в другий раз
У божий час
Благослови, боже, (2)
І отець, і мати,
Своєму дитяті
Коровай зібгати.
І в третій раз
У божий час
Благослови, боже, (2)
І отець, і мати,
Своєму дитяті
Коровай зібгати.

ОЙ НЕ РОДИ, ПШЕНИЦЕ, У ЛІСКУ

Ой не роди, пшенице, у ліску,
Та уроди, пшенице, на піску.
Зароди, пшенице, аж вилягай,
Молодій Наталці на коровай.

ЯК МИ КОРОВАЙ МІСИЛИ

Як ми коровай місили,
Із Дунаю воду носили.
Ой з Дунаю, не з Дунаю — з криниці,
Місили коровай сваниці.

ПІЧ НАША РЕГОЧЕ

Піч наша регоче,
Короваю хоче.
Челюсті усміхаються,
Короваю сподіваються.

ПОПЛИВ КОРОВАЙ ЗА ДУНАЙ

Поплив коровай за Дунай,
А біг Микола — не догнав,
А бігла Наталка — зловила,
Білії рученьки зломила.

МОЛОДА ЙДЕ ДО МОЛОДОГО

МІСЯЦЮ-ГОРІШЕЧКУ

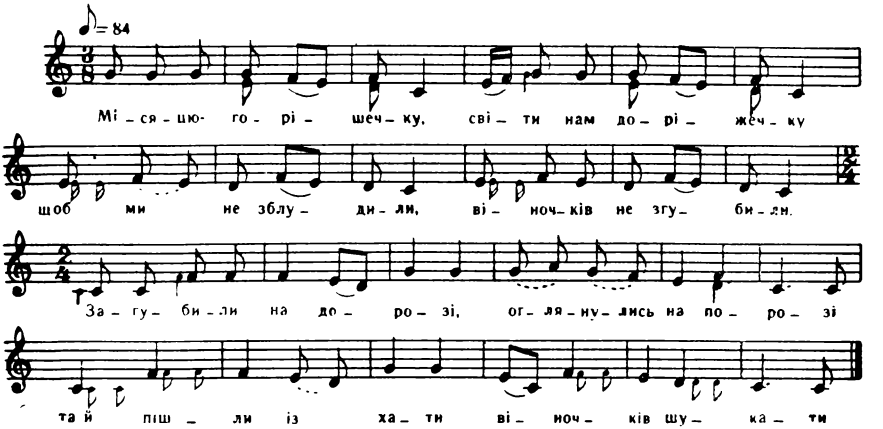

Місяцю-горішечку,
Світи нам доріжечку,
Щоб ми не зблудили,
Віночків не згубили.
Загубили на дорозі,
Оглянулись на порозі
Та й пішли із хати
Віночків шукати.

ПОЗА ГОРОДИ ЙДЕМО

Поза городи йдемо,
А у городі зілля.
Скажіте, люди добрі,
В котрій хаті весілля?

ОЙ МІСЯЦЮ ТЕМНИЙ

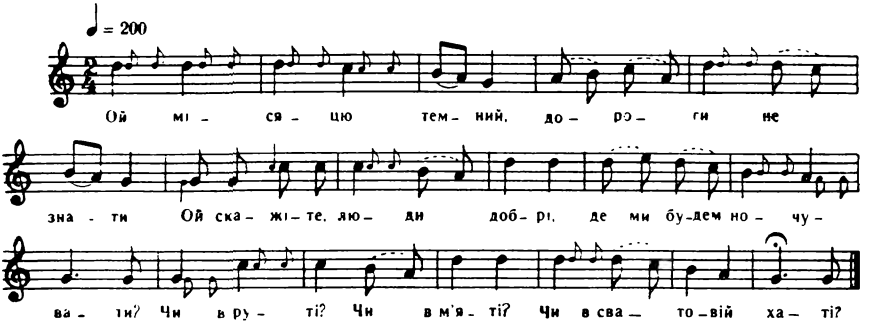

Ой місяцю темний,
Дороги не знати.
Ой скажіте, люди добрі,
Де ми будем ночувати?
Чи в руті? Чи в м'яті?
Чи в сватовій хаті?

НАША НАТАЛКА ЧОРНЯВА

Наша Наталка чорнява,
Чорнявих дружечок зібрала,
Чорнявих дружечок зібрала,
До Миколи дороги питала.
Сама добре знає
Ще й людей питає.

ЧИ БУЛА, МАТИ, ЗВІСТКА

Чи була, мати, звістка,
Що прийде невістка,
Висока, як ялина,
Червона, як калина?
Червона, як калина,
Отецькая дитина,
У рутянім віночку
Склонила головочку.

ПОВОЛІ, ДРУЖЕЧКИ, САДОМ ІДІТЬ

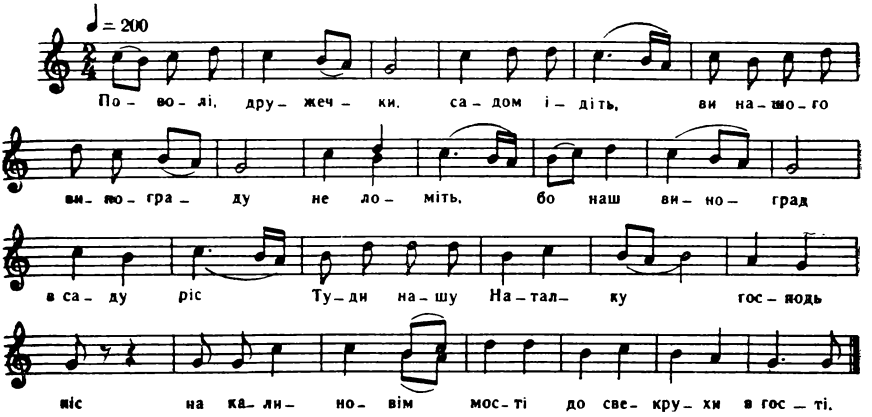

Поволі, дружечки, садом ідіть,
Ви нашого винограду не ломіть,
Бо наш виноград в саду ріс.
Туди нашу Наталку господь ніс
На калиновім мості
До свекрухи в гості.

ЗОЗУЛЬКО СИВЕСЕЧКА

Зозулько сивесечка!
Будь же ти хитресечка,
Дай же свекрусі знати —
Невістка коло хати.
Ой дай же скоресечко —
Невістка близесечко.

НЕ ЛЯКАЙСЯ, НЕНЕ

Не лякайся, нене,
Не багато нас лине:
Двадцятеро й троє
На подвір'я твоє.

КРАПНИ, ДОЩИКУ, З НЕБА

Крапни, дощику, з неба,
Бо нам тепер тебе треба
На запашнеє зілля.
Просимо на весілля!

ВЕЧЕРЯ В ХАТІ МОЛОДОГО

ОЙ ЩО Ж БО ЦЕ ЗА ДОРІЖЕЧКА

Ой що ж бо це за доріжечка,
Що від стола до поріжечка?
Миколова ненька топтала,
Нам вечерю видавала.

ЧИМ ТИ МЕНЕ, СВЕКРУШЕЧКО, УГОСТИЛА

Чим ти мене, свекрушечко, угостила,
Що ти мене на вечерю запросила?

Угостила медом-вином солоденьким,
Посадила з своїм сином молоденьким.

КУКІЛЬ У ҐОРОСІ

Кукіль у горосі,
Наш боярин хороший,
По повній випиває,
За дружечок дбає.

МИКОЛОВА НЕНЬКО

Миколова ненько!
Говори веселенько.
Ми не прийшли їсти та пити,
Тільки прийшли розвеселити,
Ми не прийшли вечеряти,
Тільки прийшли відвідати.

ЇЖТЕ КАПУСТУ ЛОЖКАМИ

Їжте капусту ложками,
В нас капуста діжками,
В нас капуста родила,
Миколова ненька садила,
Квартою поливала,
Бо гостей сподівалась.

КУХАРОЧКА НАША

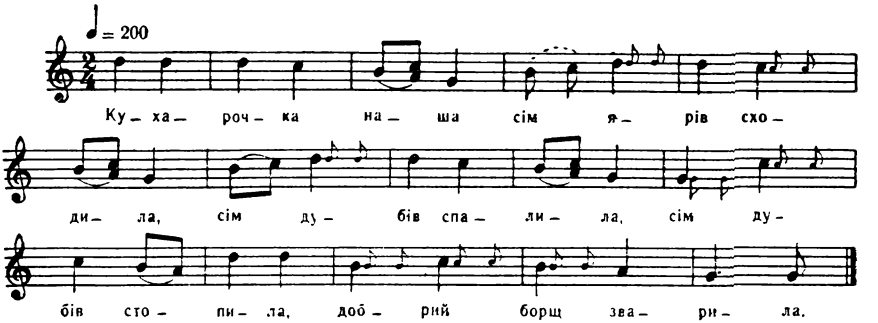

Кухарочка наша
Сім ярів сходила,
Сім дубів спалила,
Сім дубів стопила,
Добрий борщ зварила.

ОЙ СПАСИБІ, СВЕКРУШЕЧКО

Ой спасибі, свекрушечко,
За гречную вечеру,
Що я в тебе вечеряла
З дружечками.

Що я в тебе вечеряла
З дружечками
То срібними, то мідними
Ложечками.

ЇЖТЕ, БУЯРИ, КАШУ

Їжте, буяри, кашу,
Бо це каша наша.
Як ми гречку в'язали,
Ви в холодку лежали.

ЇЖТЕ, БУЯРИ, ЇЖТЕ

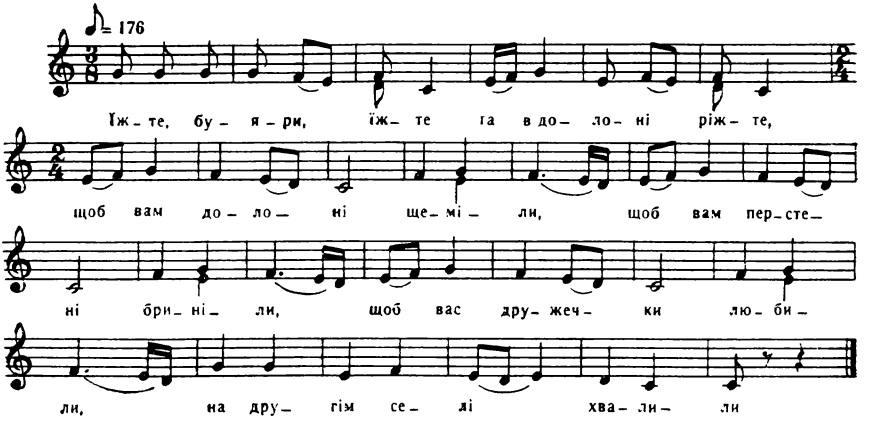

Їжте, буяри, їжте
Та в долоні ріжте,
Щоб вам долоні щеміли,
Щоб вам перстені бриніли,
Щоб вас дружечки любили,
На другім селі хвалили.

ЧОМ МУЗИКИ НЕ ГРАЮТЬ

Чом музики не грають?
Чом дружки не співають?
Хіба ж це не весілля,
Що челядь тихо сіла?

ГРАЙТЕ, МУЗИКИ, ГРАЙТЕ

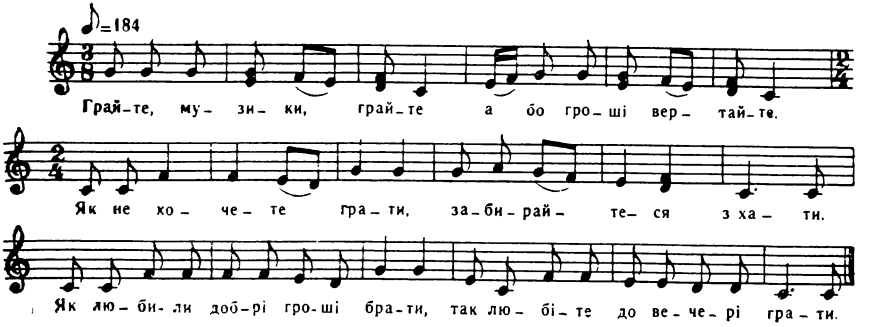

Грайте, музики, грайте
Або гроші вертайте.
Як не хочете грати,
Забирайтеся з хати.
Як любили добрі гроші брати,
Так любіте до вечері грати.

РОСТИ, СОСОНКО, ВГОРУ

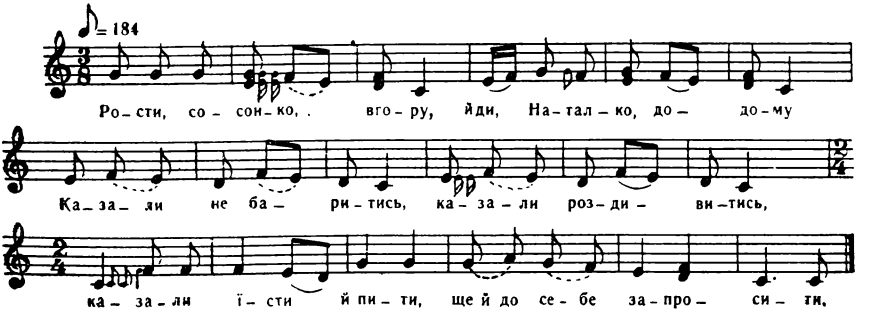

Рости, сосонко, вгору,
Йди, Наталко, додому.
Казали не баритись,
Казали роздивитись,
Казали їсти й пити
Ще й до себе запросити.

МОЛОДА З ПРИЧЕТОМ ПОВЕРТАЄТЬСЯ ДОДОМУ

СТЕЛИСЯ, ХМЕЛЮ, СТЕЛИСЯ

Стелися, хмелю, стелися,
А ти, Наталко, дивися,
Щоб були широкі вулички,
Щоб пройшли твої дружечки.

ОЙ ЩО Ж БО ЦЕ ЗА СЕЛО

Ой що ж бо це за село,
Що в ньому так весело?
Кругом садовина,
В середині корч калини,
Кругом нього зелененько,
В середині веселенько.

БУЛИ МИ В МОЛОДОГО

Були ми в молодого,
Не їли ми нічого:
Намішали полови,
Аж язики покололи.

НЕ ВІЙ, ВІТРЕ, ПОЛЕМ

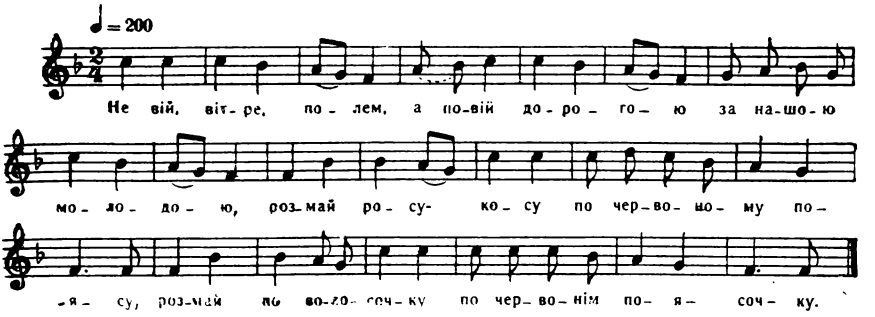

Не вій, вітре, полем,
А повій дорогою
За нашою молодою,
Розмай росу-косу
По червоному поясу,
Розмай по волосочку
По червонім поясочку.

ВИЙДИ, ВИЙДИ, МОЯ НЕНЕЧКО

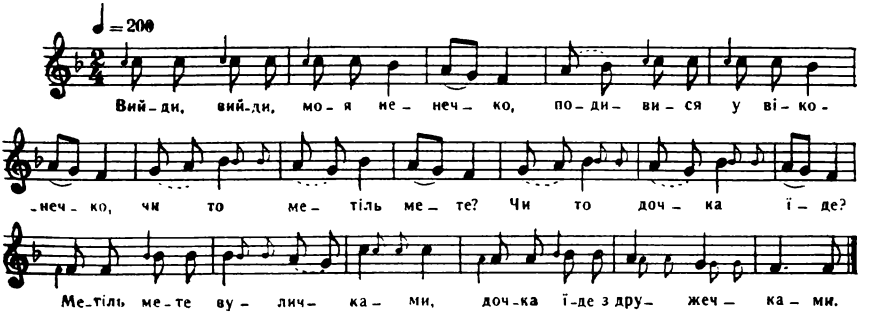

Вийди, вийди, моя ненечко,
Подивися у віконечко,
Чи то метіль мете?
Чи то дочка їде?
Метіль мете вуличками,
Дочка їде з дружечками.

ВІДЧИНЯЙ, БРАТИКУ, ВОРІТЦЯ

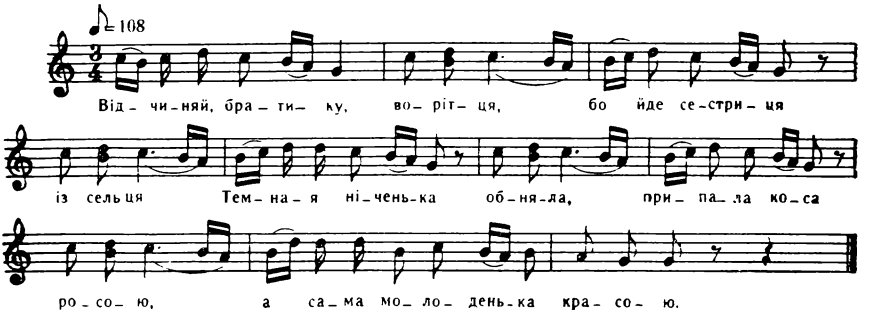

Відчиняй, братику, ворітця,
Бо йде сестриця із сельця.
Темная ніченька обняла,
Припала коса росою,
А сама молоденька красою.

КОТИЛОСЯ ЯБЛУЧКО З-ПІД ВІКОНЦЯ

Котилося яблучко з-під віконця.
Прикотилося під ворітця.
Скрипу, скрипу ворітечка — не скриплять.
Десь у мої матіночки давно сплять.
Ой десь моя матіночка заснула,
Що за мене, молодую, забула.

ВІТЕР, ВІТЕР ВОРІТЕЧКА ХИТАЄ

Вітер, вітер ворітечка хитає,
Ой десь мої матінки немає,
Десь моя матінка заснула,
Що за мене, молодую, забула.

ВЕЧІРНЯ ЗОРЯ ЗІЙШЛА

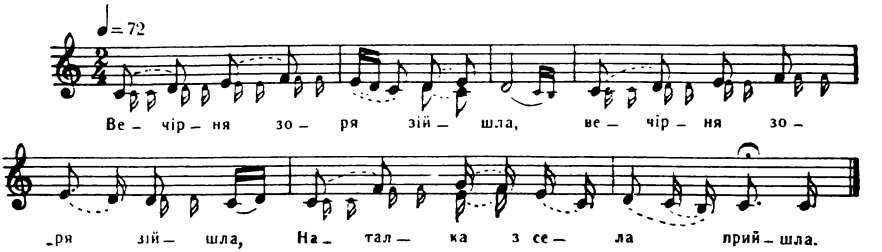

Вечірня зоря зійшла, (2)
Наталка з села прийшла.

Наталка прийшла з села (2)
Ні смутна, ні весела.

По подвір'ячку ходить, (2)
До явора говорить.

— Ой яворе, яворочку! (2)
Розвийся зелененько.

Розвийся зелененько, (2)
Розвесели серденько,

Бо воно засмутяне, (2)
Відколи заручане.

Заручила мене ненька, (2)
Як була я маленька.

Заручити заручила, (2)
А робити не навчила.

Навчать мене добрі люди, (2)
Жаль моїй неньці буде.

Навчать мене ще й зовиці, (2)
Миколові сестриці.

Навчать мене ще й зовіки, (2)
Миколові братики.

МОЛОДА ПОВЕРНУЛАСЬ ДО БАТЬКІВСЬКОГО ДОМУ. ГІЛЬЦЕ

ЛЕТЯТЬ ГАЛОЧКИ

Летять галочки
У три рядочки,
Зозулька попереду. } 2

Усі галочки
По лугах сіли,
Зозулька на калині, } 2

Усі галочки
Защебетали,
Зозулька закувала. } 2

Ідуть дружечки
У три рядочки,
Наталка попереду. } 2

Усі дружечки
На лавах сіли,
Наталка на посаді. } 2

Усі дружечки
Та й заспівали,
Наталка заплакала. } 2

БАТЕЧКУ СТАРЕСЕЧКИЙ

Батечку старесечкий! (2)
Голубе сивесечкий!

Подивися на мій посад, (2)
А всі дружечки в косах,

Тільки моя розпущена, (2)
До Миколи приручена.

ВЧОРА ЗВЕЧОРА ВЕЛИКА ТУЧА ВПАЛА

Вчора звечора велика туча впала *,
А опівночі вода зілля забрала.
Зажурилися Наталчині дружечки,
Чим ми Наталці будемо гільце вити?
Ой вівсом, вівсом, червоною калиною,
Червоною калиною, долею щасливою.

В ДОРОГУ, БУЯРИ, В ДОРОГУ

В дорогу, буяри, в дорогу,
Та рубайте сосну здорову,
Та рубайте сосну-деревце
Молодій Наталці на гільце.

НАШ ДРУЖБОНЬКА ПРИБРАВСЯ

Наш дружбонька прибрався,
Сім літ не вмивався.
Взяли його дружки,
Повели до калюжки
Та взяли його вмили,
Серпом підголили,
Перевеслом підперезали
Та й зовсім убрали.

---

* Кожний рядок повторюється.

НАШ ДРУЖБОНЬКО УБРАВСЯ

Наш дружбонько убрався,
Сім літ не вмивався.
Та спіймали молодиці
Та повели до кирниці,
Хорошенько його вмили,
Череслом підголили,
Череслом підголили,
Щоб дівчата любили.

В ДОЛИНУ, БУЯРИ, В ДОЛИНУ

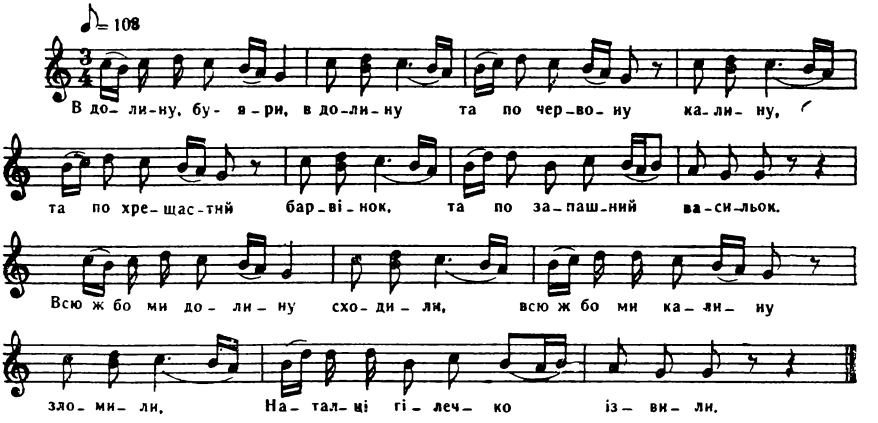

В долину, буяри, в долину
Та по червону калину,
Та по хрещастий барвінок,
Та по запашний васильок.
Всю ж бо ми долину сходили,
Всю ж бо ми калину зломили,
Наталці гілечко ізвили.

ОЙ У НАШІМ СЕЛІ НОВИНА

Ой у нашім селі новина:
Зацвіла у лузі калина.
Не так у лузі, як на селі —
У нашої Наталки на столі.

НЕ ТУТ ГІЛЬЦЕ ВИТО

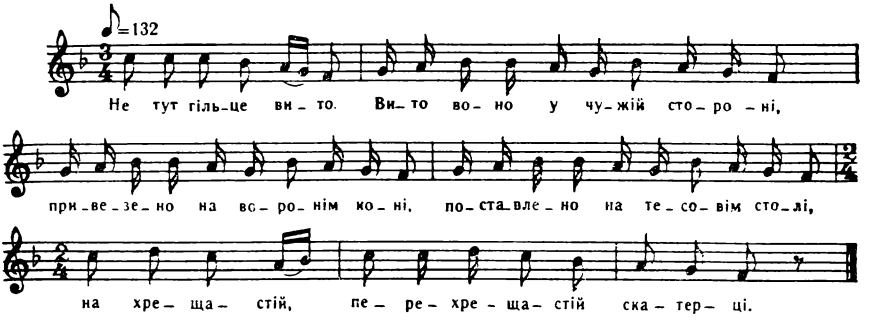

Не тут гільце вито.
Вито воно у чужій стороні,
Привезено на воронім коні,
Поставлено на тесовім столі,
На хрещастій, перехрещастій
Скатерці.

ОЙ ВІДСИЛАЄ

Ой відсилає
Явір калину
Від себе на долину.
— Ой іди, іди,
Гірка калино,
Від мене на долину.

Ой бо вже тебе,
Гірка калино,
Пташечки обдзьобують.
Не так пташечки,
Не так пташечки,
Як тії пташенята.

Не так пташечки,
Не так пташечки,
Як тії пташенята.
Із поля летять,
На тобі сидять
Ще й тебе обдзьобують.

Ой відсилає
Батько дитину
Від себе на чужину.
— Ой іди, іди,
Моя дитино,
Від мене на чужину.

Ой іди, іди,
Моя дитино,
Від мене на чужину.
Ой бо вже тебе,
Моя дитино,
Сусіди обсудили.

Не так сусіди,
Не так сусіди,
Як твої подружечки.
З тобою їли,
З тобою їли,
Ще й тебе обсудили.

ОЙ ДУМАЛА ТА ГАДАЛА

Ой думала та гадала, (2)
Де горіх посадити?

Де горіх посадити, (2)
Щоб його не зломити?

В батенька на подвір'ї, (2)
При новім частокілі.

Росте горіх, хитається, (2)
А батенько втішається.

Приїхали буяри (2)
Та й стали кіньми грати.

Та й стали кіньми грати, (2)
Горішину ламати.

Горішину зламали, (2)
Наталку з собою забрали.

Наталку з собою забрали (2)
Та й Миколі віддали.

До нас, Наталко, до нас! (2)
Буде тобі добре в нас.

Сонце тобі хліба спече, (2)
До хати вода тече.

А вітрець повіває, (2)
Хаточку замітає.

РОЗМАЮ Я КІСОНЬКУ, РОЗМАЮ

Розмаю я кісоньку, розмаю,
Ще ж бо я дівкою гуляю.
Закину я росу-косу за плече,
Не один вражий син заплаче.
Шевчики, кравчики ще й ткачі,
Превражії сини — багачі.

А З СУБОТОНЬКИ В НЕДІЛЮ

♪ = 126

А з су-бо-тонь-ки в не-ді-лю пішла На-тал-ка в шаль-ві-ю.

Хто ж ме-не знай-де в цім ви-но-гра-ді, з тим ся-ду на по-са-ді.

Піш-ла ма-тін-ка — не знай-шла, ви-рва-ла квіт-ку та й прийшла.

Кві-точ-ко мо-я зе-ле-нень-ка-я,

до-неч-ко мо-я мо-ло-день-ка-я, ко-му ж ти о-ста-ла-ся?

А з суботоньки в неділю
Пішла Наталка в шальвію.
— Хто ж мене знайде в цім винограді,
З тим сяду на посаді.
Пішла матінка — не знайшла,
Вирвала квітку та й прийшла.
— Квіточко моя зелененькая,
Донечко моя молоденькая,
Кому ж ти осталася?
А з суботоньки в неділю
Пішла Наталка в шальвію.
— Хто ж мене знайде в цім винограді,
З тим сяду на посаді.
Пішов батенько — не знайшов,
Вирвав квіточку та й прийшов.
— Квітко моя зелененькая,
Донечко моя молоденькая,
Кому ж ти останешся?
А з суботоньки в неділю
Пішла Наталка в шальвію.
— Хто ж мене знайде в цім винограді,
З тим сяду на посаді.

Пішов батичок — не знайшов,
Вирвав квіточку та й прийшов.
— Квіточко моя зелененькая,
Сестрице моя молоденькая,
Кому ж ти останешся?
А з суботоньки в неділю
Пішла Наталка в шальвію.
— Хто ж мене знайде в цім винограді,
З тим сяду на посаді.
Пішла сестриця — не знайшла,
Вирвала квітку та й прийшла.
— Квіточко моя зелененькая,
Сестрице моя молоденькая,
Кому ж ти останешся?
А з суботоньки в неділю
Пішла Наталка в шальвію.
— Хто ж мене знайде в цім винограді,
З тим сяду на посаді.
Пішов Микола і знайшов,
Узяв за рученьку та й прийшов.
— Квіточко моя зелененькая,
Наталю моя молоденькая,
Ти ж мені досталася.

ОЙ БРАТИКУ РІДНЕНЬКИЙ

— Ой братику рідненький! (2)
Снився мені сон дивненький.

А що наше подвір'ячко (2)
Чорним шовком пересновано.

Чорним шовком пересновано, (2)
Калиною перетикано.

Калиною перетикано, (2)
Сріблом-злотом пересипано.

— Що ти, сестро молодая, знаєш, (2)
Що ти свого сна не відгадаєш.

Чорний шовк — твоя кісонька. (2)
Калинонька — твоя красонька.

Калинонька — твоя красонька, (2)
Срібло-злото — твоя слізонька.

МОЛОДА НАТАЛКО, МОЛОДЕНЬКАЯ

Молода Наталко, молоденькая,
Молодий розум маєш. } 2

Ой на що ж бо ти батька старого
На старість покидаєш? } 2

Іде по воду — спотикається,
Слізоньками вмивається. } 2

Бере водиці — не добирає,
Слізоньками доливає. } 2

НЕНЬКО МОЯ ТА РІДНЕНЬКАЯ

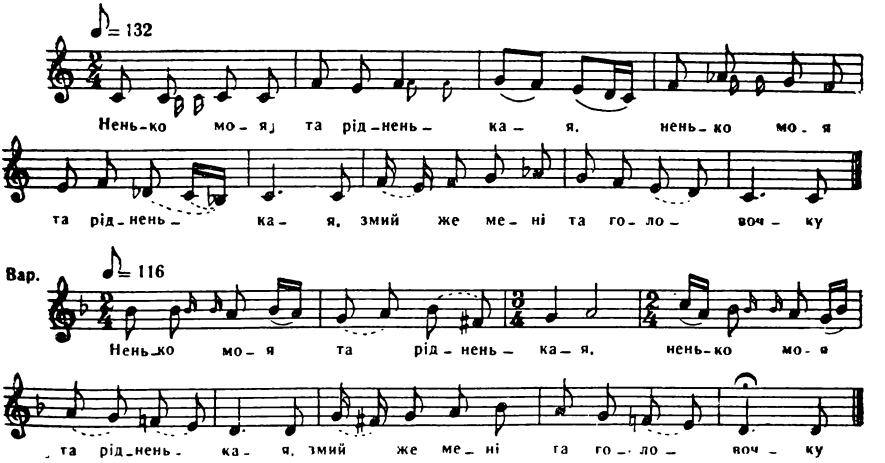

— Ненько моя та рідненькая, (2)
Змий же мені та головочку.

Змий же мені та головочку (2)
Цю останню та суботочку.

— Доню моя та рідненькая! (2)
Вже ж ти мені надокучила.

Вже ж ти мені надокучила (2)
Суботняшним умиваннячком.

Суботняшним умиваннячком, (2)
Неділешним убираннячком.

Неділешним убираннячком, (2)
Під віконце підбіганнячком.

Під віконце підбіганнячком, (2)
На гуляння викликаннячком.

— Чекай, ненько, до неділечки, (2)
Не заглянеш ані дівочки.

Будуть іти, хату минати, (2)
Тобі, мати, жалю завдавати.

Чекай, ненько, аж до другої, (2)
Не заглянеш ані жодної.

Будуть іти, ворота минати, (2)
Тобі, мати, жалю завдавати.

Чекай, мати, аж до третьої, (2)
Не заглянеш ані жодної.

Будуть іти, за мене питати, (2)
Тебе будуть сльози обливати.

— Ой сяду я край віконечка, (2)
Чи не прийде моя донечка?

Чи не прийде пообідати, (2)
Мене, стару, та відвідати.

Нема дочки пообідати, (2)
Мене, стару, та й відвідати.

Ой не прийде моя донечка, (2)
Не пустила лиха долечка.

Не пустила пообідати, (2)
Мене, стару, хоч відвідати.

ОЙ СЛАВЕН, СЛАВЕН ЦЕЙ ВЕЧІР НАСТАВ

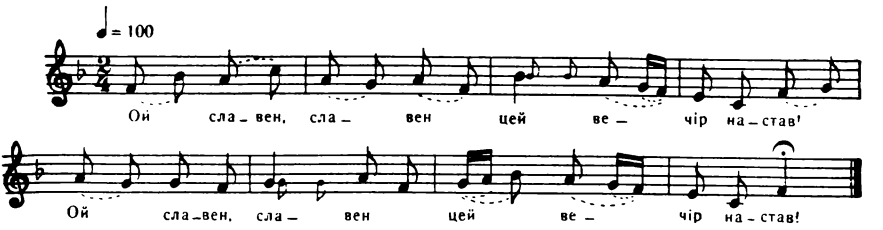

Ой славен, славен цей вечір настав! *
А ще славніша на столі вишня.
А на вишні ластівочка
Ізвила гніздечко у самім вершечку
Та вивела дітки та все однолітки.
Першеє дитятко — Микола молодий,
А друге дитятко — Наталка молода.

ОЙ ЗАГУЛА ГОЛУБОЧКА ІЗ-ЗА ДУБА

Ой загула голубочка із-за дуба,
Не дай мене, моя мати, за нелюба.

Як я буду із нелюбом вінчатися,
То сходьтеся, вся родина, прощатися.

Як я буду із нелюбом шлюб брати,
Дайте мені ту сорочку, що вмирати.

ДЕСЬ У ТЕБЕ ТИ, НАТАЛКО, МАТІНКИ НЕМА

Десь у тебе ти, Наталко, матінки нема,
Що у твому весіллячку порядку нема.

Якби в мене, молодої, матінка була,
То б у мому весіллячку порядок вела.

Якби в мене, молодої, батенько був,
То б у мене, молодої, порядочок був.

---

* Кожний рядок повторюється.

У МОРІ НА КАМЕНІ

У морі на камені (2)
Два ангели стояли.

Два ангели стояли, (2)
Обидва розмовляли.

— Линьмо, братику, линьмо (2)
До сироти на весілля

Та будемо дивитися, (2)
Як сирота плаче.

Плаче вона ще й ридає, (2)
Що матінки не має.

Все чужа чужиниця (2)
За матір становиться.

Лиш наїстись та напитись, (2)
А нікому зажуритись.

ОЙ МАТІНКО-ЮТКО

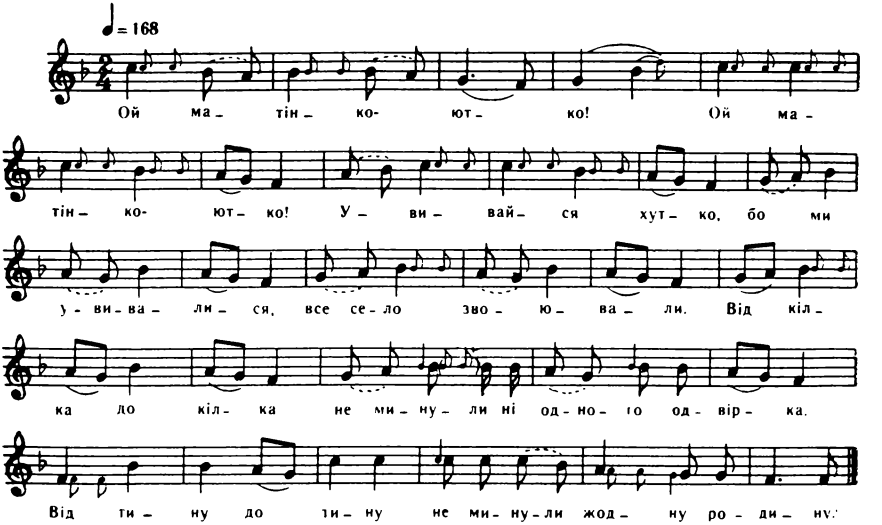

Ой матінко-ютко!
Ой матінко-ютко!
Увивайся хутко,
Бо ми увивалися,

Все село звоювали.
Від кілка до кілка
Не минули ні одного одвірка.
Від тину до тину
Не минули жодну родину.
Від кола до кола
Не минули жодного двора.

НА ПЕЧІ ВЕДМІДЬ ЛЕЖИТЬ

На печі ведмідь лежить,
Догори лапки держить,
Хоче кухарку з'їсти,
Що не дає нам їсти.

МОЛОДИЙ І МОЛОДА ПІСЛЯ ВІНЧАННЯ ЙДУТЬ ДО ДОМУ МОЛОДОГО

СІЧАНА КАЛИНА, СІЧАНА

Січана калина, січана,
Вже ж наша Наталка звінчана,
На ллянім рушнику стояла.
З ким же ти, Наталко, шлюб брала?
З тобою, Миколо, з тобою,
Як ясний місяць з зорою.

ОЙ НЕ ВОГОНЬ ТО ГОРИТЬ

Ой не вогонь то горить,
Не полум'я палає,
То на нашій Наталці
Рутяний вінок сяє.

РУБАЙТЕ КАЛИНУ

Рубайте калину,
Встеляйте долину
Молодій й молодому
До самого дому.

Рубайте тополю,
Встеляйте дорогу
Молодій й молодому
До самого дому.

ОЙ ІШЛИ МИ НИЗОМ

Ой ішли ми низом.
Закидана доріженька хмизом.
А в Миколи кінь вороненький,
Перескочить терен зелененький.
А в Наталки ще й вороніший,
Перескочить терен зеленіший.

РАДУЙСЯ, МАТІНОЧКО

Радуйся, матіночко,
Йде твоє дитяточко,
І твоє і чужеє
У парі звінчанеє.

Тоді я радувала,
Як його годувала.
Теперки величаю,
Що двоє діток маю.

ВИЙДИ, МАТІНКО, З ХАТИ

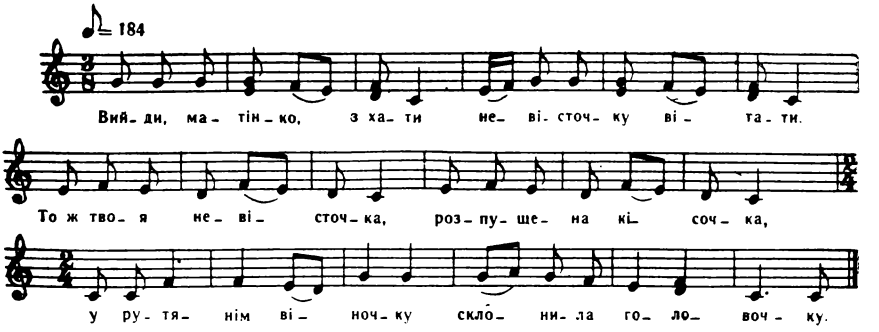

Вийди, матінко, з хати
Невісточку вітати.
То ж твоя невісточка,
Розпущена кісочка,
У рутянім віночку
Склонила головочку.

ОЙ ДЕНЬ ДОБРИЙ, СВЕКРУШЕЧКО, НЕСУ ЗВІСТКУ

Ой день добрий, свекрушечко, несу звістку,
Прийми мене з своїм сином за невістку.

Бо я росла, як та сосна зелененька,
Не була я в вашій хаті молоденька.

Бо я росла, як та сосна з гіллячками,
Не була я в вашій хаті з дружечками.

Бо я росла, як та сосна й зелений ясен,
Не була б я в вашій хаті, якби не ваш син.

ОЙ НЕ ГНІВАЙСЯ, МОЯ НЕНЬКО, НА МЕНЕ

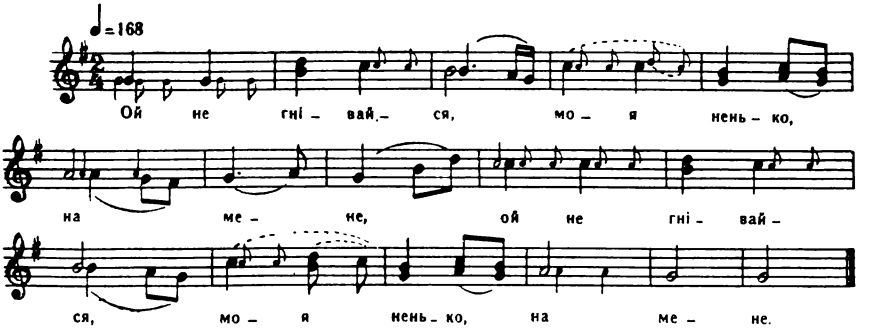

Ой не гнівайся, моя ненько, на мене *,
Ой що я привів свою дружину до тебе.
Моя дружина буде тобі годити,
Через хаточку як голубка ходити,
Хаточку мести і обідати варити,
А що не вміє, то будеш її вчити.

---

* Кожний рядок повторюється.

МОЛОДА ЙДЕ ВІД МОЛОДОГО ДОДОМУ

ОЙ ПОШЛЮ Я СОЛОВЕЙКА ПОПЕРЕДУ

Ой пошлю я соловейка попереду,
Перекажи моїй неньці, що я йду.
Нехай виходять з калачем,
Бо йде Наталка з паничем.
Ой з паничем, не з паничем — з мужиком,
Зв'язані білі ручки рушничком.
Ой рушничком, не рушничком — хусткою,
Бо йде Наталка з дружкою.

ЗДОРОВ, ЗДОРОВ, ДОНЮ

— Здоров, здоров, доню!
Жаль мені за тобою.
Не метена хата,
Не метені сіни,
Не помиті ложки-тарілки
Без Наталки-дівки.

ЗОЗУЛЬКА СИВЕСЕЧКА

Зозулька сивесечка (2)
Всі двори облітала.

Всі двори облітала. (2)
Та нігде не кувала.

На калину залинула (2)
Та й стала й закувала.

Молодая Наталка (2)
Всі двори обходила,

Всі двори обходила. (2)
Нігде сльози не вронила.

А як на батьків прийшла, (2)
Гірко плакати стала.

— Ой дворе мій, двороньку! (2)
Чого я тут така важка?

Чого я тут така важка? (2)
Чи кісонька моя?

А не так дворонькові, (2)
Як свому батенькові.

Хліб йому переїла, (2)
Меду-вина перепила.

Меду-вина перепила, (2)
Шатоньки переходила.

УКРАЮ Я СКИБКУ ХЛІБА З КРИШЕЧКАМИ

Украю я скибку хліба з кришечками,
Прийми мене, мій батечку, з дружечками.

Украю я хліба скибку — вже й не прикладу,
Звінчанеє дитяточко — уже не прийму.

Украю я хліба скибку ще й шматочок,
Прийми мене, мій батечку, на часочок.

Прийми мене, мій батечку, хоть до хати.
Дай же моїм подружечкам обідати.

Прийми, прийми, мій батечку, як дитину,
Я до вечора побуду та й полину.

ЧОМ ТИ МЕНЕ, МОЯ МАТИ, НЕ СПИТАЄШ

Чом ти мене, моя мати, не спитаєш,
Якою я дорогою прибилася?

Доріжкою далекою прибилася,
Молодому Миколі вклонилася.

За річкою, за бистрою, потопала,
Молодому Миколі присягала.

За річкою, за бистрою, потонула,
Молодому Миколі присягнула.

ЧЕРВОНА КАЛИНОНЬКА

Червона калинонька (2)
Віконце заступила.

Вийшла Наталка з хати (2)
Та й стала дивувати.

Та й стала дивувати, (2)
Стала цвіт-калину ламати.

Стала цвіт-калину ламати (2)
Й до личенька прикладати.

Й до личенька прикладати, (2)
Свої неньки питати:

— Ой ненько моя рідная! (2)
Чи буду я такая?

— Будеш, донечко, будеш, (2)
Поки у мене будеш.

А як підеш від мене, (2)
Спаде цвіт з калиноньки.

Спаде цвіт з калиноньки, (2)
А краса з дитиноньки.

У чужої матінки (2)
Сніданнячка не буде.

Сніданнячка не буде, (2)
Обідець — під полудень.

Вечеря опівночі, (2)
Виїсть свекруха очі.

Самі сіли вечеряти. (2)
— Йди, невістко, до броду.

Йди, невістко, до броду (2)
По холодную воду.

Поки з водою прийшла, (2)
Вечеря з стола зійшла.

Подала усім пити (2)
Та й стала ложки мити.

— Помий, невістко, ложки, (2)
Дам вечеряти трошки.

Помила, попрятала (2)
Та й сіла заплакала.

— Якби моя ненька знала, (2)
То б вечерю прислала.

Не місяцем, то зорою, (2)
Не братом, то сестрою.

Не місяцем — зірницею, (2)
Не братом — сестрицею.

ОЙ ТИ, МАТИ МОЯ, ТА НЕ ЖАЛІСЛИВА

Ой ти, мати моя, та не жаліслива,
Ти ж мене не жалуєш. } 2

Віддаєш мене через горочку
Та в чужу стороночку. } 2

Чужа сторона — чужая мати
Та нікому жалувати. } 2

То опівночі, то серед ночі
По воду посилають. } 2

А я від серця та за відерця,
Та й до броду по воду. } 2

Перстені мої, срібні-золоті,
Засвітіть мені до кирниці. } 2

Відерця мої, яворовії,
Наберіться водиці. } 2

Нехай наберу, нехай наберу
Холодної водиці. } 2

Нехай догоджу, нехай догоджу
Свекрусі ще й зовиці. } 2

Принесла води, принесла води.
— Подай, невістко, пити. } 2

Подала пити, подала пити
Та й стала ложки мити. } 2

— Помиєш ложки, помиєш ложки,
Повечеряєш трошки. } 2

Я до ложечок та й нахилюся,
Сльозою й умиюся. } 2

А від ложечки підведуся
Та рукавом утеруся. } 2

СИВАЯ ЗОЗУЛЕЧКО

Сивая зозулечко! (2)
Не куй так жалібненько.

Бо я й так жалю маю, (2)
Від серця дочку даю.

Із поля робітницю, (2)
Із города політницю,

Від комори ключницю, (2)
А від серця розлучницю.

ДЕСЬ У ТЕБЕ ТИ, НАТАЛКО

Десь у тебе ти, Наталко, (2)
Кам'янеє серденько,

Що ти сидиш, не заплачеш, (2)
Десь ти неньки не жалуєш.

— Мене ненька не жалує, (2)
Молодую заміж дає.

Молодую заміж дає, (2)
Світ мені зав'язує

Білою хустиною (2)
З людською дитиною.

ЧЕРЕЗ СІНЕЧКИ ТРОЄ ДВЕРЕЧОК

Через сінечки троє дверечок
Хибкими кладочками. } 2

Туди ходила молода Наталка
З своїми дружечками. } 2

А за нею йде ненька її:
— Втонеш, донечко, втонеш. } 2

— Ой воліла б я, ненечко моя,
В цей тихий Дунай втонути, } 2

Ніж мала б мене, ненечко моя,
Лиха доля не минути. } 2

ДУМАЙ, НАТАЛКО, ДУМАЙ

Думай, Наталко, думай, (2)
Чи перепливеш Дунай,

Чи перепливеш море? (2)
Буде в свекрухи горе.

Кладочку перекладу, (2)
До Миколи перепливу.

Кладочка набік, набік, (2)
А Наталочка навік, навік.

А кладочка не схибнеться, (2)
Наталка не вернеться.

ОЙ НЕ ДУМАЙ ТИ, НАТАЛКО, НЕ ДУМАЙ

Ой не думай ти, Наталко, не думай,
Маєш плисти дві річеньки, а третій Дунай.

За Дунаєм черешенька, на ній білий цвіт,
А вже ж тобі, Наталко, зав'язаний світ.

ОЙ НА ЩО Ж БО ТИ, НАТАЛКО, УПОВАЛА

Ой на що ж бо ти, Наталко, уповала,
Що ти собі та Миколу сподобала?

Чи на його штири воли половії?
Чи на його два жупани золотії?

Хоч є в нього штири воли, то батька його,
Хоч є в нього два жупани, то то не його.

А В МОРІ СОНЦЕ ГРАЄ

А в морі сонце грає, (2)
Порошком припадає.

Припала дівка Наталка (2)
Батеньку до серденька.

— Як маєш мене дати, (2)
Дай мене змалювати

У шафі на дверечках, (2)
У світлоньці при стіноньці.

Як глянеш на світлоньку, (2)
Згадаєш дитиноньку.

— Десь моя дитинонька (2)
У чужого батечка,

Розкоші не зазнавши, (2)
Розуму не довчивши.

— Довчать мене чужі люди, (2)
Жаль тобі, батеньку, буде.

— Довчать мене чужі люди, (2)
Миколові сестриці.

Довчать мене ще й зовіки, (2)
Миколові братики.

ОЙ ТИ Ж КАЗАЛА, ТИ Ж, МОЯ НЕНЕ

— Ой ти ж казала, ти ж, моя нене,
Що не збудешся мене. } 2

А теперечки, ти ж, моя нене,
Хоть надивись на мене. } 2

Хоть надивися, хоть наговорися,
Бо я вже піду від тебе. } 2

Поминаються ті роботоньки,
Що я в тебе робила. } 2

Позаростають ті доріженьки,
Що я ними ходила. } 2

Ними ходила, віночки вила,
З хлопцями говорила. } 2

ОЙ У САДОЧКУ ПІД ЛЮБИСТОЧКОМ

Ой у садочку під любисточком
Холодна роса впала. } 2

Ой там ходила молода Наталка
Красоньку розсівала. } 2

А за нею йде ненечка її.
— Що ж бо ти, доню, дієш? } 2

— Ой дію, дію, красоньку сію,
Я її розсіваю. } 2

Ой як буде долечка добра,
Я її позбираю. } 2

А як же буде лихая доля,
Я її занехаю. } 2

У НЕДІЛЮ РАНЕНЬКО

У неділю раненько (2)
Синєє море грає.

Синєє море грає, (2)
То Наталка потопає.

То Наталка потопає, (2)
Рятунечка бажає.

— Ненько моя рідненькая! (2)
Рятуй мене з моря.

— Не моя, донечко, воля (2)
Рятувати тебе з моря.

Нехай тебе той рятує, (2)
Хто до шлюбу готує.

ОЙ ПО ТОЙ БІК СТАВУ

Ой по той бік ставу
Кличе павич паву.
— Іди, іди, моя павочко,
Дам я тобі винне яблучко.
А за теє винне яблучко
Потеряла дівуваннячко.

ДЕСЬ ТОБІ, НАТАЛКО

Десь тобі, Наталко,
Парубка не стало, } 2

Що твоє серденько
До вдівця пристало. } 2

А у вдівця серце,
Як осіннє сонце, } 2

Хоть воно і світить,
То воно не гріє. } 2

Хоть воно і гріє,
То буйний вітер віє. } 2

А в парубка серце,
Як весняне сонце, } 2

Хоть воно хмурненьке,
То воно тепленьке. } 2

ТЕЧЕ РІЧКА НЕВЕЛИЧКА ПОПІД ВОРІТЦЯ

Тече річка невеличка попід ворітця,
Не дай мене, моя мати, за того вдівця,

Бо той вдівець буде бити ще й лаяти,
Буде свою першу жінку споминати.

— Була в мене перша жінка — господиня,
З-за полудня вечеряти наварила.

З-за полудня вечеряти наварила,
Вона мені білу постіль постелила.

Вона мені білу постіль постелила,
Вона ж мені дрібні діти накормила.

ОЙ ДИВНО, ДИВНО НАМ З ТЕБЕ, ЗИМО

Ой дивно, дивно нам з тебе, зимо *,
Що такая ранняя впала.
— Які бо ви, люди, та й дивненькі,
Що ви мені та й дивуєте.
Листочок обпав, травиця зсохлась,
І вже ж мені пора прийшла.
Ой дивно нам, дивно з тебе, Наталко,
Що молодая замуж ідеш.
— Які ж бо ви, люди, ще й дивнесечкі,
Що ви мені дивуєте.
Ненька старенька, сестриця зросла,
І вже ж мені пора прийшла.

ДЕ ТИ, КАЛИНО, РОСЛА

Де ти, калино, росла,
Що ти така виросла?

Що ти така виросла, (2)
Листочком широкая?

— Ой росла ж бо я, росла (2)
У лузі при криниці.

У лузі при криниці, (2)
При холодній водиці.

Там дівки воду брали (2)
Та й мене поливали.

* Кожний рядок повторюється.

— Де ти, Наталко, росла, (2)
Що ти така виросла?

Такая хорошая, (2)
На личку рум'яная?

— Ой росла ж бо я, росла (2)
У батенька в світлоньці.

У батенька в світлоньці, (2)
А літом на нивоньці.

Жито жала із женцями, (2)
Кужель пряла з молодицями.

Зимою у світлоньці, (2)
А літом на нивоньці.

Там люди жито жали, (2)
Там мене й сподобали.

ОЙ ХОДИЛА ТА НАТАЛКА ПО ГОРОДІ

Ой ходила та Наталка по городі
Та садила рожу-квітку за собою,

Та забула ворітечка зачинити,
Та мусіла свого брата попросити.

— Ой братику-голубчику, послухай мене
Та зачини ворітечка ти за мене,

Бо як буде їхати Микола з буярами,
То забере рожу-квітку за ногами.

ЧАСТУВАННЯ

ХИЛЯЄТЬСЯ ВИШЕНЬКА

Хиляється вишенька (2)
Через тин у садочок,

Кланяється Наталка (2)
Через стіл до батенька.

Батеньку перепою, (2)
Перепий щастя й долю.

Перепиваю, що маю, (2)
А щастя не вгадаю.

Як я багата буду, (2)
Я за вас не забуду.

БАБУНЮ МОЇ РІДНЕНЬКІ

Бабуню мої рідненькі!
Кидайте гроші срібненькі,
А як я буду хазяювати,
Буду вас споминати.

А СЕСТРА БРАТА ЧАСТУЄ

А сестра брата частує,
А брат сестрицю дарує.
І на щастячко й на здоров'ячко
Долею щасливою.

ВИ, РОДИЧІ, НЕ ЛЯКАЙТЕСЯ

Ви, родичі, не лякайтеся,
Поза двері не ховайтеся.
Просимо до хати
Та будемо частувати.

МОЛОДИЙ ІДЕ ДО МОЛОДОЇ

ЗАЙШЛО СОНЦЕ ЗА ВІКОНЦЕ ТА Й СЯЄ

Зайшло сонце за віконце та й сяє,
Вивів Микола коня з стайні та й сідлає.

Вивів Микола коня з стайні та й сідлає,
Вийшла його стара мати та й питає.

Вийшла його стара мати та й питає:
— Ой куди ж ти, мій синочку, виїжджаєш?

— До любові, моя мати, до любові,
А до тої Наталки молодої.

Вона ж мене, молодого, полюбила,
Шовковою хустинкою коня вкрила.

Шовковою хустинкою коня вкрила,
Золотим перстеньом надарила.

ОЙ ПОПІД ЛІСОМ БИТАЯ ДОРІЖЕНЬКА

Ой попід лісом битая доріженька *,
Ой туди ішов Микола з буярами.
Йому калина дорогу заступила.
Вийняв шабельку, став калину рубати,
Стала калина до нього промовляти:
— Не рубай мене гострою шабелькою,
Обвини мене червоною китайкою,
Червоною китайкою, долею щасливою.

* Кожний рядок повторюється.

НЕ СТІЙ, СОСНО, РОЗВИВАЙСЯ, РАНО, РАНО

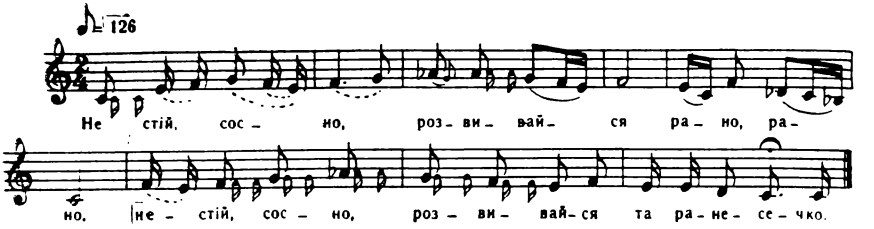

Не стій, сосно, розвивайся, рано, рано,
Не стій, сосно, розвивайся та ранесечко.

Розвий, сосно, сімсот квіток, рано, рано,
Розвий, сосно, сімсот квіток та ранесечко.

Сімсот квіток ще й чотири, рано, рано,
Сімсот квіток ще й чотири та ранесечко.

Всім буярам по квіточці, рано, рано,
Всім буярам по квіточці та ранесечко.

А Миколі квітки не стало, рано, рано,
А Миколі квітки не стало та ранесечко.

Є в нього квітка — Наталка-дівка, рано, рано,
Є в нього квітка — Наталка дівка та ранесечко.

ШЛЕТЬСЯ ЗОРЯ ДО МІСЯЦЯ, РАНО, РАНО

Шлеться зоря до місяця, рано, рано,
Шлеться зоря до місяця та ранесечко.

Шлеться Микола до Наталки, рано, рано,
Шлеться Микола до Наталки та ранесечко.

Ой прийдемо, звеселимо отця й неньку, рано, рано,
Ой прийдемо, звеселимо отця й неньку та ранесечко.

Ой станемо обоє разом, рано, рано,
Ой станемо обоє разом та ранесечко.

Ой засвітимо обоє разом, рано, рано,
Ой засвітимо обоє разом та ранесечко.

Звеселимо гори й долини, рано, рано,
Ой звеселимо гори й долини та ранесечко.

Гори й долини, високі могили, рано, рано,
Гори й долини, високі могили та ранесечко.

Та зрадується весь звір у полі, рано, рано,
Та зрадується весь звір у полі та ранесечко.

Весь звір у полі й гість у дорозі, рано, рано,
Весь звір у полі й гість у дорозі та ранесечко.

ЛЕТЯТЬ ТРІСКИ В ЛІСКИ

Летять тріски в ліски,
Йде Микола пішки
По зеленому мості
До Наталки в гості.

ОЙ ПО ГОРОДІ ОГІРКИ

Ой по городі огірки,
А на воротях парубки.
Ні проїхати, ні пройти,
Ні сивого кониченька провести.
А ми проїдем, ми пройдем,
Молодого Миколу проведем.

НАМОВА, НАТАЛКО, НАМОВА

Намова, Наталко, намова.
Поставили стороженьку край двора.
А ми цеї стороженьки не боїмось,
Ми до цеї стороженьки становимось.
А ми цюю стороженьку розженемо,
Таки тебе, молодую, возьмемо.

ОЙ ПРОСИМО МИ ВАС

Ой просимо ми вас,
Не спиняйте ви нас.
Дамо вам горілки,
Пустіть нас до дівки.
Дамо вам паляниці
Із ярої пшениці.

ТУТ НАШЕ ПІР'Я ВПАЛО

Тут наше пір'я впало,
Тут воно сподобало.
Наталка Миколі
До серця пристала.
Наталка молоденька
Пристала до серденька.

ОЙ СВАТУ НАШ, СВАТУ

Ой свату наш, свату!
Пускай нас у хату.
А ми тобі не докучимо,
Тільки шати пересушимо.
А в нас такі шати,
Щоб Наталку взяти.

ВИЙДИ, ТЕЩЕНЬКО, ВИЙДИ

Вийди, тещенько, вийди,
Не чини собі кривди
Та стань на помості,
Проси до хати в гості.

ОЙ ДИВНО НАМ, ДИВНО

Ой дивно нам, дивно,
Що тещі не видно.
Чи чобіт не має?
Чи в постоли взувається?
Чи кожуха позичає
Та до зятя прибирається?

ВИГЛЯНЬ, НАТАЛКО, В ВІКОНЦЕ

Виглянь, Наталко, в віконце,
Стоїть Микола, як сонце.
Під ним кониченько припав росою,
А сам, молоденький, красою.

ОЙ ТЕМНО-ХМАРНО НАДВОРІ

Ой темно-хмарно надворі,
Буяри воріточки облягли.
За тобою, Наталко, за тобою,
Хтять тебе взяти з собою.
Хтять тебе з собою узяти
Та й Миколі віддати.

СЯДЬ, ТИХИЙ РОЄЧКУ

Сядь, тихий роєчку,
В вишневім садочку.
Тобі в саду добре буде,
Твоя бджілонька гуде.
Сядь, Миколо, у своєї тещеньки,
Та тобі в тещеньки добре буде.

НАТАЛЧИНА МАТИ

Наталчина мати!
Не дай нам стояти.
Ми з далекої сторононьки,
Болять нас ніженьки.

ХОЧЕ СТАРОСТА ЇСТИ

Хоче староста їсти,
Та не має де сісти.
Сядь собі на ослоні,
Дам тобі хліба-солі.
Сядь собі на стільчику,
Ти, сивий сокільчику.

БУЛО, ЗЯТЮ, НЕ ПИТИ

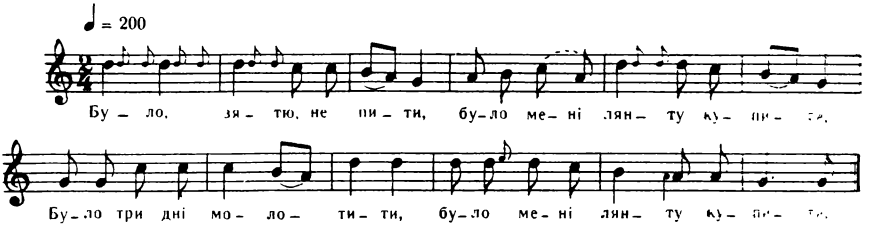

Було, зятю, не пити,
Було мені лянту купити.
Було три дні молотити,
Було мені лянту купити.

НЕ СТІЙ, МИКОЛО, ЗА ПЛЕЧИМА

Не стій, Миколо, за плечима
Та й не кліпай очима.
Встроми руку в кишеню,
Возьми грошей жменю
Та кинь на тарілку
За Наталку-дівку.

ГОВОРИЛИ ЗЯТКІВЕЦЬКІ ЛЮДИ

Говорили зятківецькі люди,
Що наш зять та багатий буде.
А із того багатого
Кинув шага щербатого.

НАТАЛКО-ГОЛУБКО

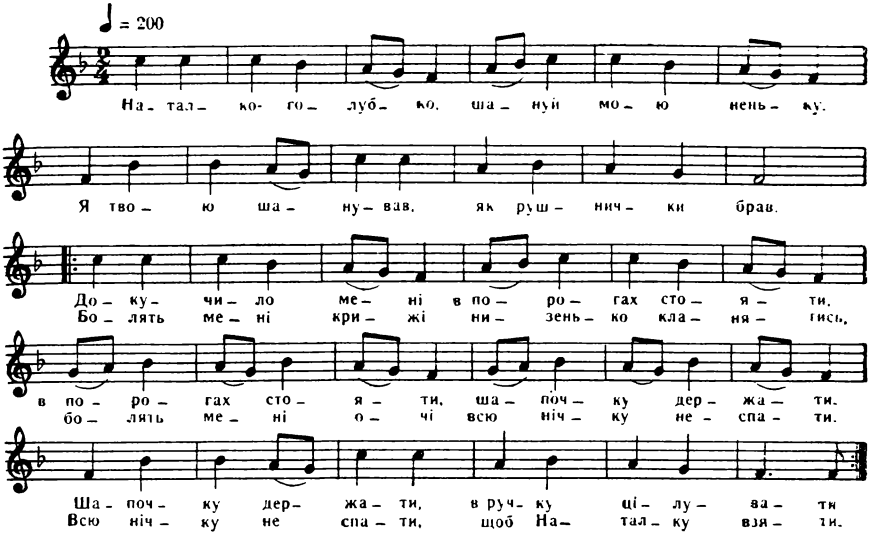

Наталко-голубко,
Шануй мою неньку.
Я твою шанував,
Як рушнички брав.

Докучило мені
В порогах стояти,
В порогах стояти,
Шапочку держати.

Шапочку держати,
В ручку цілувати.

Болять мені крижі
Низенько кланятись.
Болять мені очі
Всю нічку не спати.
Всю нічку не спати,
Щоб Наталку взяти.

ОЙ У ПОЛІ МОГИЛА

Ой у полі могила, (2)
На могилі калина.

Під калиною три парубочки (2)
Говорять за дівочки.

Один каже: дівочка, (2)
Другий каже: рибочка,

Третій каже: дівко Наталко, (2)
Чи підеш ти за мене?

Поставлю тобі хаточку (2)
У вишневім садочку,

Щоб по саду походжала, (2)
До неньки не скучала.

ОЙ ПОЛИНЬ, ПОЛИНЬ, СИВИЙ СОКОЛОНЬКУ, ВІД МЕНЕ

— Ой полинь, полинь, сивий соколоньку,
від мене *,
Ой найди собі кращу галочку від мене.
— Ой уже ж бо я всі сади та й облітав,
Вже ж бо я тебе, галонько, сподобав.
— Ой поїдь, поїдь, молодий Миколо, від
мене
Та найди собі кращу дівчину від мене.
— Ой уже ж бо я всі села проїжджав,
Ой уже ж бо я тебе, Наталко, сподобав.

ПРИЇХАЛИ ГОСТІ

Приїхали гості (2)
З чужої стороності.

Стали кіньми перед сіньми, (2)
Самі за столом сіли.

Стали пити, підпивати, (2)
Молоду Наталку підмовляти.

— Їдь, Наталко, з нами. (2)
Лучче буде, як у мами.

В нас гори золотії, (2)
В нас трави шовковії.

---

* Кожний рядок повторюється.

В нас трави шовковії, (2)
В нас ріки медовії.

А сивая зозуленька (2)
Сіла, впала, закувала.

Сіла, впала, закувала, (2)
Всю правдочку сказала.

— Ой не слухай, Наталочко, (2)
Я ввесь світ пролітала.

Я ввесь світ пролітала, (2)
Золотих гір не видала.

Золотих гір не видала, (2)
Шовкових трав не спасала.

Шовкових трав не спасала, (2)
А медових рік не спивала.

У них гори кам'янії, (2)
У них трави зеленії.

У них трави зеленії, (2)
У них річки водянії.

ПОКРИВАННЯ МОЛОДОЇ

ОЙ ХОДИЛА ТА НАТАЛКА ПО ДВОРУ

Ой ходила та Наталка по двору
Та просила в свої неньки шафрану.
— Шафрану, моя ненько, шафрану,
Не дай мене покривати так рано.
Гимберу, моя мати, гимберу,
Не дай мене покривати звечеру.

Нехай моя кісонька помає,
Нехай моя челядина гуляє.
Бо як мою росу-косу покриють,
Тоді мою челядину розженуть.

ОЙ ЛІТАЛА, ЛІТАЛА СИВА ЗОЗУЛЬКА

Ой літала, літала сива зозулька
Увесь день веселенька, } 2

А як же стало та й вечоріти,
Стала низько летіти. } 2

А як же стало та й присмеркати,
Стала сильно кувати. } 2

— Ой чого куєш, чого жалуєш,
Сивая зозуленько? } 2

Ой чи тобі жаль темного лугу,
Чи гіркої калини? } 2

Ой чи тобі жаль, сива зозулько,
Раннього куваннячка? } 2

Ой чи тобі жаль, сива зозулько,
Веселого літаннячка? } 2

— Ой не жаль мені ні темного лугу,
Ні гіркої калини. } 2

Тільки жаль мені на соколонька
На того сивенького, } 2

Що зігнав мене з яворонька,
З явора зелененького, } 2

Що не дав мені гніздечка звити,
Ні в ньому посидіти. } 2

А ще жаль мені раннього куваннячка
Й веселого літаннячка. } 2

Ой ходила-гуляла молода Наталка
Увесь день веселенька, } 2

А як же стало та й вечоріти,
Стала смутна ходити. } 2

А як же стало та й присмеркати,
Стала дуже ридати. } 2

— Ой чого плачеш, чого жалуєш,
Молодая Наталко? } 2

Ой чи тобі жаль батька старого,
Чи подвір'ячка його? } 2

Ой чи тобі жаль, молода Наталко,
Бинди чи лянточки? } 2

Ой чи тобі жаль, молода Наталко,
Раннього дівування? } 2

— Ой не жаль мені батька старого,
Ні подвір'ячка його, } 2

Ой не жаль мені, молоденькій,
Ні бинди, ні лянточки, } 2

Тільки жаль мені, молоденькій,
Раннього дівування. } 2

Тільки жаль мені гуляння мого
Та роси-коси мої. } 2

Тільки жаль мені кісоньки мої
Та краси дівоцької. } 2

Дівки гуляють, кісками мають,
А мене не приймають. } 2

Хоть вони приймуть, то не пригорнуть,
Правдоньки не скажуть. } 2

Ой скажуть одну, скажуть другую,
А третю нещирую. } 2

А ще мені жаль, а ще мені жаль
На Миколу молодого, } 2

Що не дав мені віночка сплести,
Ні в ньому походити. } 2

ДИВИСЯ-НО, ДІВКО

Дивися-но, дівко,
Несе сестру дідько.
Сестра з братовою
Над твою головою
Віночок іздіймати,
Серпаночку накладати.

ПОКРИВАЛЬНИЦЯ ПЛАЧЕ

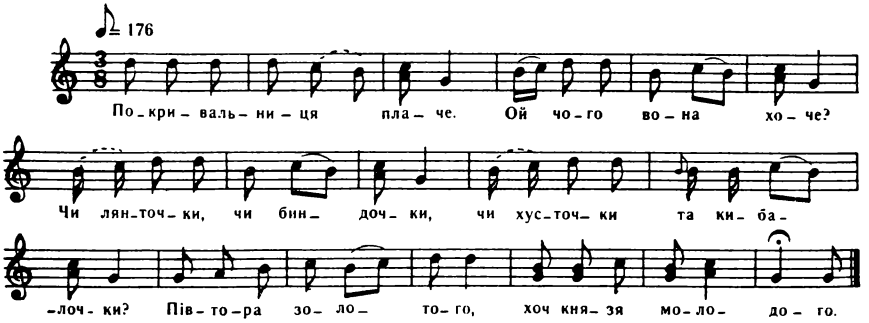

Покривальниця плаче.
Ой чого вона хоче?
Чи лянточки, чи биндочки,
Чи хусточки та кибалочки?
Півтора золотого,
Хоч князя молодого.

ЗАСЯ, СВАНИЧКИ, ЗАСЯ

Зася, сванички, зася.
До кісоньки завзялися.
Ще ручок не помила,
Вже кісоньку зломила.
Гляди-но свого діла,
Щоб наміточка біла.

Я ТЕБЕ, СЕСТРИЦЕ, ПОКРИВАЮ

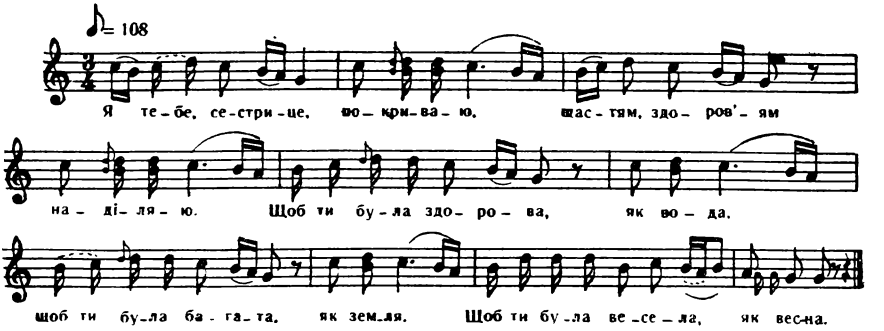

Я тебе, сестрице, покриваю,
Щастям, здоров'ям наділяю.
Щоб ти була здорова, як вода,
Щоб ти була багата, як земля,
Щоб ти була весела, як весна.

ЗРОБИЛИ МИ ДІЛО

Зробили ми діло,
Зробили ми діло,
Аж нам чоло впріло:
З коржа — паляницю,
З дівки — молодицю,
А із коржа — хліба,
Із парубка — діда.
А ви догадайтесь,
Нам горілки дайте.

ОЙ ЯКБИ МИ ХТІЛИ

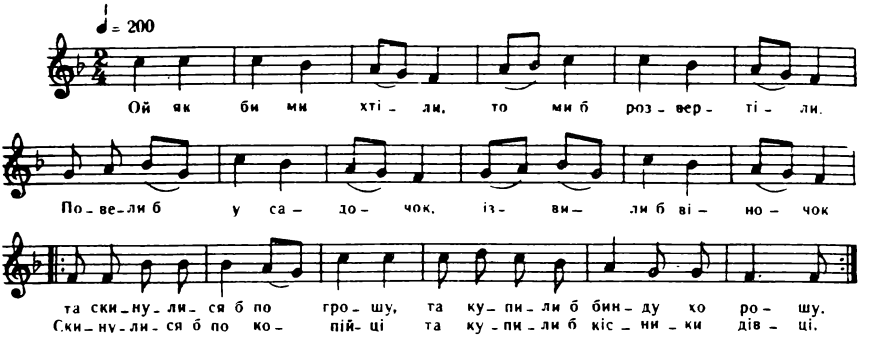

Ой якби ми хтіли,
То ми б розвертіли.
Повели б у садочок,
Ізвили віночок
Та скинулися б по грошу,
Та купили б бинду хорошу.
Скинулися б по копійці
Та купили б кісники дівці.

ЗА ГОРОДОМ ЧЕРЕШЕНЬКА, НА НІЙ БІЛИЙ ЦВІТ

За городом черешенька, на ній білий цвіт,
А вже ж тобі ти, Наталочко, зав'язаний світ.

За городом черешенька, на ній ягідки,
А вже ж тобі з парубками гуляти не йти.

— А я тії ягідочки общипаю,
Таки піду із хлопцями погуляю.

Ягідочки общипаю, трохи лишу,
Таки піду погуляю та й залишу.

Я СОБІ ДІВЧИНА

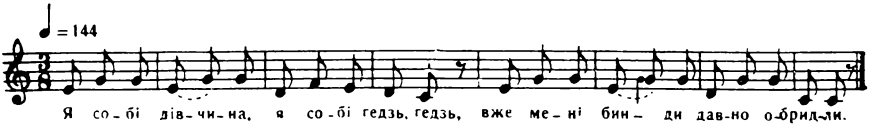

Я собі дівчина,
Я собі гедзь, гедзь,
Вже мені бинди
Давно обридли.

Продала бинди,
Купила чепець,
Вже мені чепця
Давно хочеться.

Вже ж мені кісник
Голову обсмик,
Вже мені чепця
Давно хочеться.

ОЙ ВИГЛЯНЬ, ОЛЕНЮ

Ой виглянь, оленю,
Та з-за білого каменю. } 2

Подивись, оленю,
Чи люта зима буде? } 2

Чи люта, не люта,
Не така, як літо. } 2

Виглянь-но, Наталко,
З-під тонкого серпанка. } 2

Подивись, Наталко,
Чи лихая свекруха? } 2

Чи лиха, не лиха,
Не така, як рідна мати. } 2

НЕ САМ, НЕ САМ СОЛОВЕЙКО У САДОЧКУ

Не сам, не сам соловейко у садочку *,
Є коло нього зозулька його.
Сидить коло нього, проситься у нього:
— Ой пусти мене в садочок політати.
— Хоть я тебе пущу, я тебе назначу,
Вирву пір'ячко з правого крилечка.
Не сам, не сам Микола на посаді,
Є коло нього Наталка його.
Сидить коло нього, проситься у нього:
— Ой пусти мене на вулицю погуляти.
— Хоть я тебе пущу, я тебе назначу,
Дам тобі серпанок, возьму в тебе лянту.

ВЖЕ СЬОГОДНІ НЕ НЕДІЛЕЧКА

Вже сьогодні не неділечка. (2)
Вже Наталка та й не дівочка,

Бо вже її весілля минає, (2)
Бо вже її кісонька не має.

Бо вже її кісонька не має, (2)
Бо вже її челядь не гуляє.

ОЙ ІШЛИ МИ ЛУГАМИ

Ой ішли ми лугами,
Калину ламали.
Вже ж тобі ти, Наталко,
Не гуляти з нами.

---

* Кожний рядок повторюється.

НЕ РОЗДАВАЙ, НАТАЛКО, БИНДОЧОК

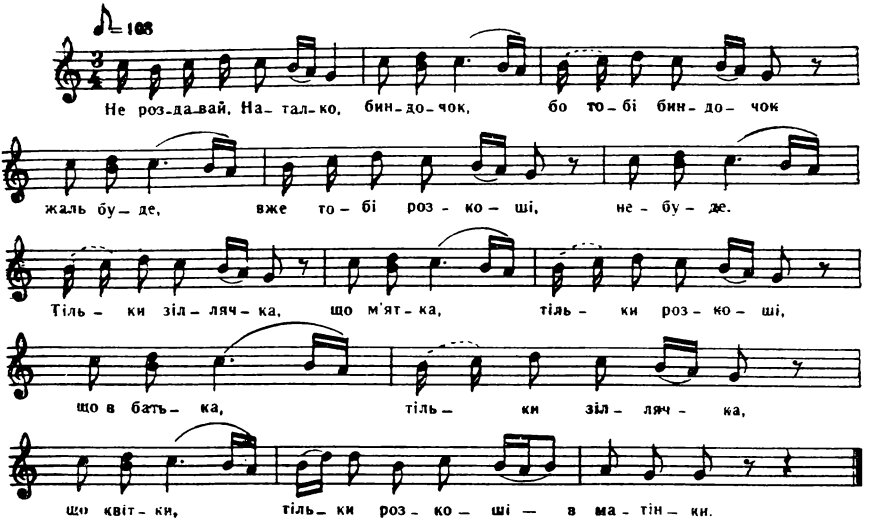

Не роздавай, Наталко, биндочок,
Бо тобі биндочок жаль буде,
Вже тобі розкоші не буде.
Тільки зіллячка, що м'ятка,
Тільки розкоші, що в батька,
Тільки зіллячка, що квітки,
Тільки розкоші — в матінки.

ГЛЯНЬ, ТОВАРИШКО, НА МЕНЕ

Глянь, товаришко, на мене,
Ой твоя лянточка у мене.
Допоможи мені, боже, сходити,
Буду тебе на весілля просити.

ЩО Ж БО ЦЕ ЗА ЗІЛЛЯ

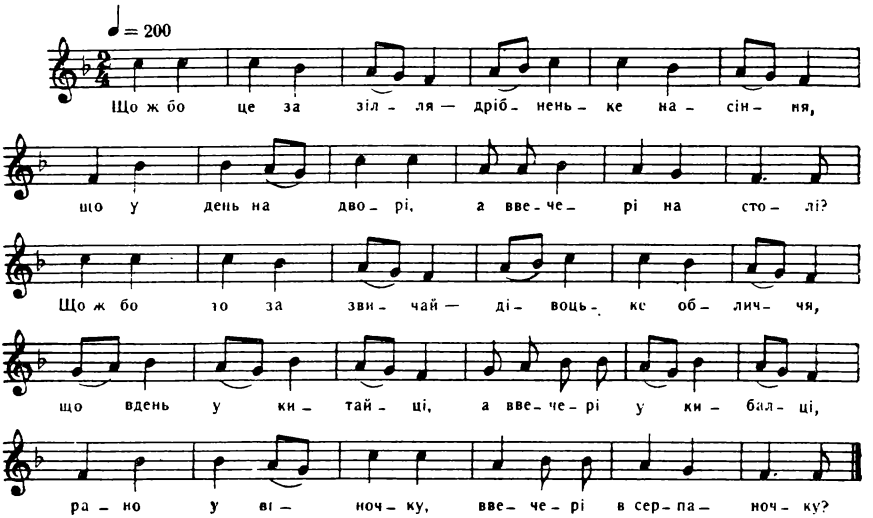

Що ж бо це за зілля —
Дрібненьке насіння,
Що удень на дворі,
А ввечері на столі?
Що ж бо то за звичай —
Дівоцьке обличчя,
Що вдень у китайці,
А ввечері у кибалці,
Рано у віночку,
Ввечері в серпаночку?

ПАНЯНКА НАТАЛКА, ПАНЯНКА

Панянка Наталка, панянка,
Захтіла собі серпанка,
Захтіла собі каптура,
В неї отецька натура.

СПАТИ, СВІТИЛКИ, СПАТИ

Спати, світилки, спати,
Треба рано вставати,
Треба рано вставати,
Кужелі навивати.

В НАС КУЖЕЛІ ГОТОВІ

В нас кужелі готові,
А починки здорові,
Тільки треба рано встати,
Починки помотати.
А ми додому підемо
Та й мотати будемо.

СИДИТЬ СВІТИЛКА ПРИ СТІНІ

Сидить світилка при стіні,
На ній сорочка не її.
Прийшла сусідка під вікно:
— Скидай сорочку, бо стидно.

БРЕШЕТЕ, ДРУЖКИ, ЯК СВИНІ

Брешете, дружки, як свині,
В мене сорочок три скрині,
А четверта бодня,
Бо я робити годна,
Бо в нас город до долини,
То прядиво зародило.

ОЙ ЩУКА, ДО ДНА, ДО ДНА

Ой щука, до дна, до дна,
А ти, світилко, дурна, дурна.
Бо якби ти розум мала,
То ти б цеї не співала.

ОЙ ЧОГО ВИ, СВІТИЛКИ, СИДИТЕ

Ой чого ви, світилки, сидите,
Чом із торбами не йдете?
Село від села, хата від хати,
Та й будете щось мати.

ЇЛИ СВІТИЛКИ, ЇЛИ

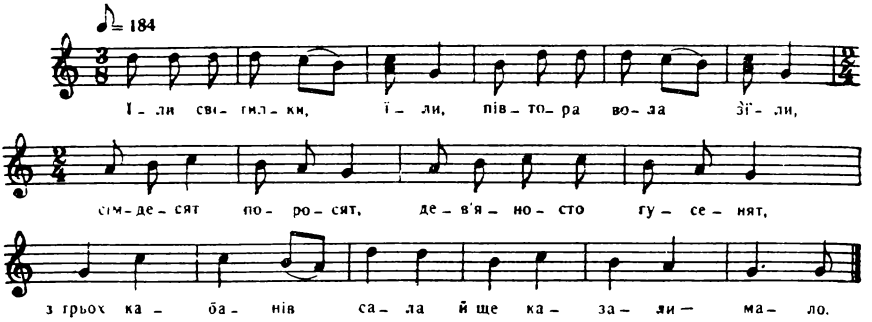

Їли світилки, їли,
Півтора вола з'їли,
Сімдесят поросят,
Дев'яносто гусенят,
З трьох кабанів сала
Й ще казали — мало.

ОЙ ХОЧ ЖЕ МИ ТУТ СИДИМО

Ой хоч же ми тут сидимо,
Вашого хліба не їмо.
Вашого хліба, вашої солі,
Ми свого молодого.

А В ПЕЧІ ГОРНЯТКО

А в печі горнятко.
Там кипіло котенятко.
А дружки натягали
Та й зуби поламали.

ЧОМ, СВІТИЛКИ, НЕ СПІВАЄТЕ

Чом, світилки, не співаєте?
Десь ви зубів та не маєте,
Боїтесь співати,
Щоб не показати.
Повставляйте зуби з ріпи
Та будете пісні піти.

ОЙ НА ГОРІ ПРОСО

Ой на горі просо,
А в долині жито,
А хто буде жито жати,
Що світилки череваті?

А МИ ЦЬОМУ НЕ ДИВУЙМО

А ми цьому не дивуймо,
А ми цього запробуймо.
Одна буде за мамусечку,
Друга буде за бабусечку,
Третя піде пелюшки прати,
А дружечки помиї хлептати.

ДОДОМУ, СВІТИЛКИ, ДОДОМУ

Додому, світилки, додому
Варити свиням полову,
А ви, дружки, за нами,
Будете їсти з свинями.

ПІД ПОРОГОМ ЯМА

Під порогом яма,
Туди дружка впала,
Штирі воли запрягали,
Дружку витягали.

ВІД СТОЛА ДО ПОРОГА

Від стола до порога
Втоптана дорога,
Світилки топтали,
Помиї хлептали.

БРАЛА НАТАЛКА ЛЬОН, ЛЬОН

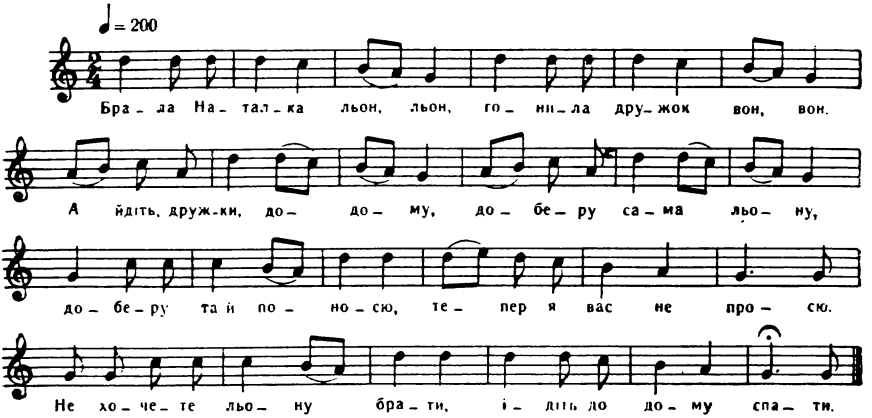

Брала Наталка льон, льон,
Гонила дружок вон, вон.
— А йдіть, дружки, додому,
Доберу сама льону,
Доберу та й поносю,
Тепер я вас не просю.
Не хочете льону брати,
Ідіть додому спати.

КРАСНІ СВІТИЛКИ, КРАСНІ

Красні світилки, красні,
На них віночки ясні,
Так, як теє сонечко,
Що грає в віконечко.

СВІТИ, МІСЯЦЮ, З РАЮ

Світи, місяцю, з раю
До нашого короваю,
Щоб було виднесечко
Краяти дрібнесечко.

НАШ ДРУЖБОНЬКО, ЯК ПАН, ЯК ПАН

Наш дружбонько, як пан, як пан.
А на ньому синій жупан,
Гонтами голова вбита,
Сніпками голова вшита,
Перевеслом підперезався,
До короваю узявся.

СТАРОСТА НАШ ПРИБРАВСЯ

Староста наш прибрався,
Сім літ не умивався.
Сім літ не умивався,
До короваю узявся.

ДИВИСЯ-НО, СТАРОСТО

Дивися-но, старосто,
Дивися-но, старосто,
Що твої світилки роблять.
Попід стіл схиляються,
Короваєм запихаються.
То в руки, то в рукавиці,
Понесуть на вечерниці;
То в руки, то в жмені,
Понесуть своїй нені.

ДРУЖЧИНИ

ДО ДРУЖКИ, БУЯРИНЕ, ДО ДРУЖКИ

До дружки, буярине, до дружки,
На пуховії подушки,
Та на білії ряденця,
Пригортай дружечку до серця.

БУЯРИНЕ, СЯДЬ КОЛО МЕНЕ

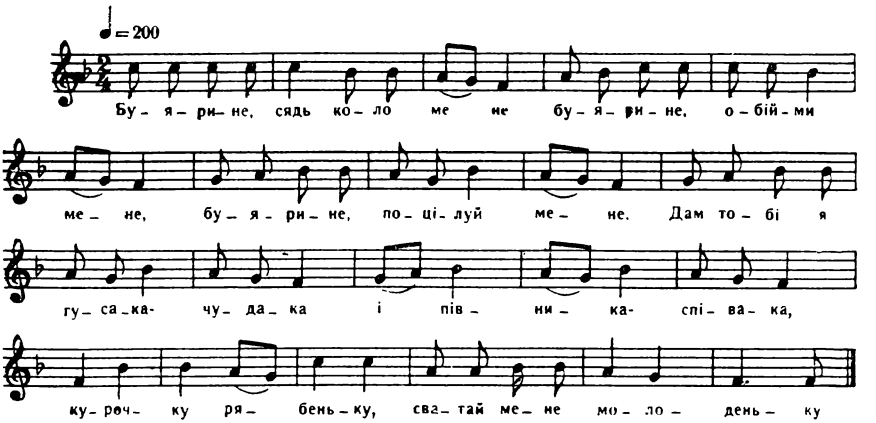

Буярине, сядь коло мене,
Буярине, обійми мене,
Буярине, поцілуй мене.
Дам тобі я гусака-чудака
І півника-співака,
Курочку рябеньку,
Сватай мене молоденьку.

А В ГОРОДІ РІЧКА-КАЛЮЖКА

♩ = 200

А в го-ро-ді річ-ка-ка-люж-ка, о-це то-бі, бу-я-ри-не,
друж-ка, бу-ло ї-ї за руч-ку не вес-ти, бу-ло ї-ї на ру-ках
нес-ти. А на ній че-ре-вич-ки, а на ній пан-чі-
шеч-ки, а на ній сук-ня-ноч-ка, гар-на друж-ка, як па-ня-ноч-ка

А в городі річка-калюжка,
Оце тобі, буярине, дружка,
Було її за ручку не вести,
Було її на руках нести.
А на ній черевички,
А на ній панчішечки,
А на ній сукняночка,
Гарна дружка, як паняночка.

А ХОДИЛА СТАРША ДРУЖКА ПО ВОДУ

А ходила старша дружка по воду,
Розсипала коралі у воду.
Коралі мої червоні,
В буярина оченьки тернові.

ДО МЕНЕ, БУЯРИНЕ, ДО МЕНЕ

До мене, буярине, до мене,
Славная вечеря у мене.
Та забив панотець тетерю,
Зготувала стара ненька вечерю.

А В ГОРОДІ ГРУШКА

А в городі грушка,
Там ходить старша дружка,
Хусточку в руках носить,
До вечері буяр просить.

А В ГОРОДІ ЯВІР

А в городі явір,
Там ходить старший буярин,
Шапочку в руках носить,
До вечері дружок просить.

А В ГОРОДІ СЛИВКА

А в городі сливка,
Там ходить старша світилка,
На світилці черевички,
На світилці китайочка,
А світилка, як паняночка.

ОЙ СКАКАВ ЗАЙЧИК ТА Й ПОПІД ГАЙЧИК ТА Й СКАЧЕ

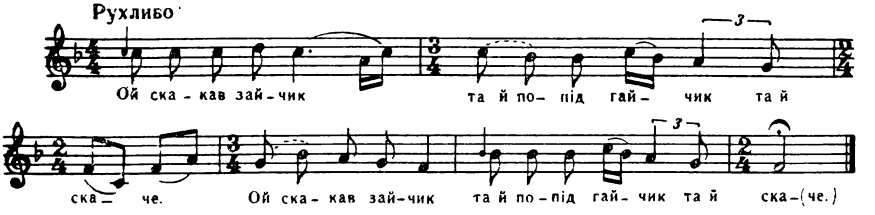

Ой скакав зайчик та й попід гайчик та й скаче *,
Заплутався в міток ниток та й плаче.
Поможи, боже, цей міток ниток змотати,
Казав буярин, буде дружечку сватати,
Казав буярин, купить дружечці биндочку,
А вона йому вишиє шовком сорочку.

---

* Кожний рядок повторюється.

ЇЖТЕ, БУЯРИ, КАПУСТУ

Їжте, буяри, капусту,
Наша капуста тлуста:
Комара придушили
І капусту примастили.

ПРОЩАННЯ МОЛОДОЇ З БАТЬКАМИ, З РІДНИМ ДОМОМ

ЧЕРЕЗ САД-ВИНОГРАД

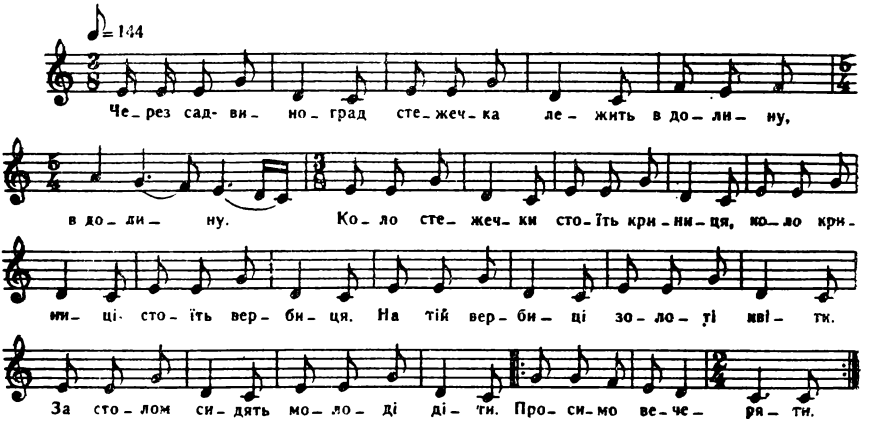

Через сад-виноград
Стежечка лежить
В долину,
В долину.
Коло стежечки
Стоїть криниця,
Коло криниці
Стоїть вербиця.
На тій вербиці
Золоті квіти.
За столом сидять
Молоді діти.
Просимо вечеряти. (3)

ЗА ГОРОДОМ ТА РОЗМАРОЧКА

За городом та розмарочка, (2)
Нам Наталка не товаришка.

Вже Наталку та возьмуть люди, (2)
Вже з Наталки господиня буде.

Бо вже вона товариша має, (2)
Вона із ним та і розмовляє.

Вона із ним та і розмовляє, (2)
А нас уже та і не приймає.

Не дає нам ні їсти, ні пити, (2)
Не хоче до нас та і говорити.

— Ой ти, Миколо, горіховий цвіте! (2)
Пусти мене межи людські діти.

Ой вийду я за нові ворота, (2)
Здибаюся із товаришкою.

Здибалася та й розплакалася, (2)
Якби можна, то розсваталася.

Якби можна, то б розвелася, (2)
У кісоньки та й заплелася.

Квіточками заквітчалася, (2)
З парубками нагулялася б.

Нагулялась до охотоньки, (2)
До останньої та й суботоньки.

ОЙ ЗАСВІТИ, МАТИ, СВІЧКУ

Ой, засвіти, мати, свічку,
Постав на столі,
Нехай же я придивлюся,
Чи пара мені?

Засвітила мати свічку,
Не ясно горить.
Не з тим сіла, з ким хотіла,—
Серденько болить.

Засвітила мати свічку,
Та й палає.
Не з тим сіла, з ким хотіла,—
Серце крає.

ЯК ЖЕ ТОБІ ТИ, НАТАЛКО

Як же тобі ти, Наталко,
Не жаль буде,
Як ця зима перебуде,
Літо буде?

Будуть дівки квітки рвати,
Вінки плести,
Через твоє подвір'ячко
Будуть нести.

А ти вийдеш ворітечка
Зачиняти,
Будуть тебе дрібні сльози
Обливати.

ПЕРЕЙДУ ХАТУ

Перейду хату,
Перейду сіни
Та й стану на порозі. } 2

Як ізгадаю
Батькову розкіш,
Та й обіллють сльози. } 2

У батька росла,
В неньки кохалась,
Калиною вмивалась. } 2

А теперечки
Із дружиною } 2
Не вмиюсь і водою.

Ой як не вспію
Рушника взяти, } 2
То втруся пеленою.

ЗАЖУРИЛАСЬ МОЛОДА НАТАЛКА

Зажурилась молода Наталка, (2)
Як я буду господарювати?

Обізвався той Микола молодий: (2)
— Не журися, Наталко.

Єсть у мене три нагайочки, (2)
Всі три вони та дротяночки.

Одна буде раненько будити, (2)
Друга буде свекрусі годити.

Друга буде свекрусі годити, (2)
Третя буде господарити.

ОЙ КУДИ Ж ВИ, СІРІ ГУСИ, ПОЛИНЕТЕ

Ой куди ж ви, сірі гуси, полинете,
Куди моє дівування заберете?

Полинемо, сірі гуси, в чисте поле,
Не вернеться дівування вже ніколи.

Полинемо, сірі гуси, в чисте поле,
Занесемо дівування в синє море.

Полинемо, сірі гуси, аж до ріки,
Занесемо дівуваннячко навіки.

ВСТАНЬТЕ, БУЯРИ

♪ = 144

Встань-те, бу- я- ри, під- ве- ді- те- ся, гос- по- ду- бо- гу

по- мо- лі- те- ся. Сва- то- ві, сва- сі і йо- го доч- ці,

і ку- ха- роч- ці, що їс- ти но- сить, хо- ро- ше про- сить.

За хлі- ба по- ло- жен- ня,

за со- лі по- со- лен- ня, за йо- го доб- ру лас- ку.

Встаньте, буяри,
Підведітеся,
Господу-богу
Помолітеся.
Сватові, свасі
І його дочці,
І кухарочці,
Що їсти носить,
Хороше просить.
За хліба положення,
За солі посолення,
За його добру ласку. (3)

ОЙ КУДИ Ж ТИ, НАТАЛКО, ТА ХОДИЛА

— Ой куди ж ти, Наталко, та ходила,
Що ти свою головоньку убілила?

— Ой ходила, подружечки, у вишневий сад,
Там на мою головочку білий цвіт упав.

А вже ж його ні звихнути, ні струсити,
Треба ж його аж довіку доносити.

БУВАЙ ЗДОРОВ, ТОВАРИШКО

— Бувай здоров, товаришко,
Бо ми уже йдем,
За собою дівування
Твоє заберем.

— Беріть, беріть, товаришки,
Не сваріться,
Як вийдете за ворота,
Поділіться.

Як вийдете за ворота,
На долину,
Повішайте дівування
На калину.

А я вийду, молоденька,
Води брати,
Буду своє дівування
Споминати.

МАТІНКА СМУТНА ХОДИТЬ

Матінка смутна ходить, (2)
Бо вже дочка відходить.

Сестриця веселиться, (2)
Все їй достається —

Биндочки та лянточки, (2)
Неділешні таночки.

ОЙ ТИ, НАТАЛКО, ТИ ВІДВАЖНИЙ КОЗАЧЕ

Ой ти, Наталко, ти відважний козаче! *
Ой за тобою вся родинонька плаче.
Не так родина, як твоя стара ненька,
Що відірвалась ти від її серденька.

---

* Кожний рядок повторюється.

Не так родина, як твоя стара мати,
Ой де ж ти будеш цю нічку й ночувати?
Ой хто ж тобі дасть цей вечір вечеряти?
— Ой єсть у мене свекруха при дорозі,
Є в неї нова комора на підлозі.
Ой там я буду цю нічку й ночувати,
Дасть вона мені цей вечір вечеряти.

НА ДОБРАНІЧ, МОЯ МАМЦЮ

На добраніч, моя мамцю,
Йду від тебе,
Зостається моє зілля
Всенько у тебе.
Руточка й м'яточка
І лілія.
І запашний василечок
Ще й шальвія.

Уставай, моя ненько,
Раненько
Та поливай моє зілля
Частенько.
То ранніми, то пізніми
Повночками,
А найбільше — дрібненькими
Слізоньками.

ВИПРОВОДЖАЙ МЕНЕ, МАТИ

Випроводжай мене, мати,
Випроводжай,
А що маєш мені дати,
То ти дай:
Подушки пухові,
Ряденця шовкові,
Ще й скриню-махиню,
Дівку-господиню.

ОЙ СКАЖЕМ КОНЯМ ОБРІК ДАТЬ

Ой скажем коням обрік дать,
А фурманчикам обождать.
Ой нехай прийде матінка з саду
До мене на пораду.

Тільки матінка на поріг,
А я їй впала та й до ніг:
— Спасибі тобі, моя матінко,
За твоє виховання.

Ой скажем коням обрік дать,
А фурманчикам обождать.
Ой нехай прийде батенько з саду
До мене на пораду.

Тільки батенько на поріг,
А я йому впала та й до ніг:
— Спасибі тобі, рідний батеньку,
За твоє годування.

БУВАЙТЕ ВИ, ЛАВКИ, ЗДОРОВІ

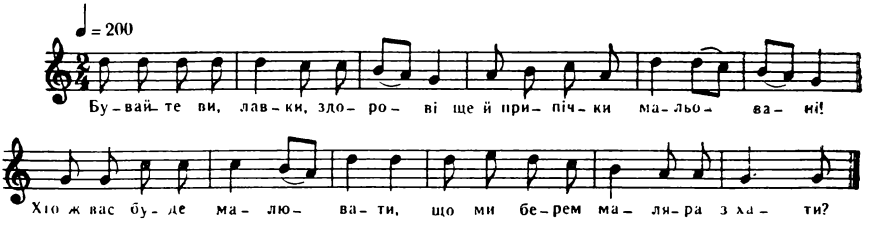

Бувайте ви, лавки, здорові
Ще й припічки мальовані!
Хто ж вас буде малювати,
Що ми берем маляра з хати?

НЕ ВЕЛИКА ТУГА

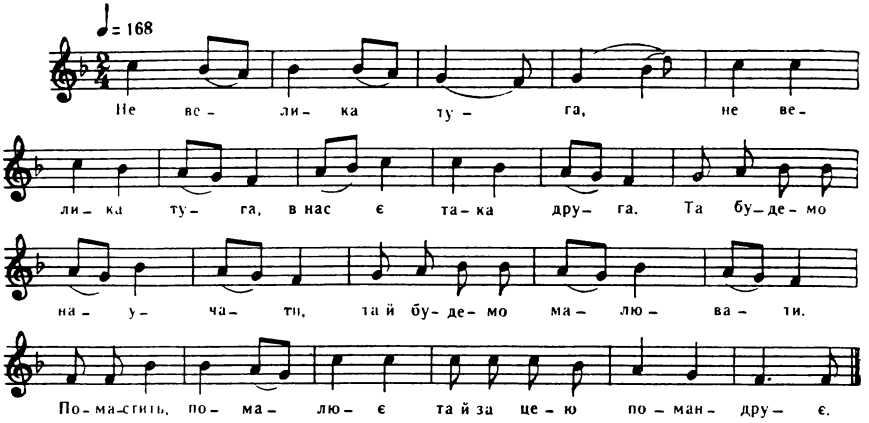

Не велика туга,
Не велика туга,
В нас є така друга.
Та будемо научати,
Та й будемо малювати.
Помастить, помалює
Та й за цею помандрує.

ДЕСЬ Я В ТЕБЕ, МОЯ МАТИ, НЕ ДИТИНА

Десь я в тебе, моя мати, не дитина,
Що ти мене проти ночі вирядила.

Дай же мені провідника, хоч братика,
Дай же мені провідницю, хоч сестрицю.

Сестра буде доріженьку прочищати,
А брат буде барвінчиком устеляти.

ЗУСТРІЧ НЕВІСТКИ У СВЕКРІВ

ОЙ ГНИ, МАТИ, ЛІСКУ

Ой гни, мати, ліску,
Веде син невістку.
Та такую молоденькую,
Як ягоду червоненькую.

Топи, мати, грубку,
Веде син голубку.
Та такую молоденькую,
Як ягоду червоненькую.

Топи, мати, другу,
Будем мати послугу.
Та такую молоденькую,
Як ягоду червоненькую.

ПАЛИ, МАТИ, ХАТУ

Пали, мати, хату,
Ведем тобі невістку багату.
Із волами, з коровами,
З чорними бровами.
Ще й скатерок скриню,
Ведем тобі господиню.

НЕВІСТКО НАША, ЖАДАНКО

Невістко наша, жаданко!
Давно ми тебе жадали.
Сім літ сорочок не прали
Та в солом'яник скидали,
Поки тебе, молодої, дочекали.

А В КОМОРІ ЖОСТІР

А в коморі жостір,
Готуй, мати, постіль,
Сімсот подушок пухових,
Сімсот ряденець шовкових,
І бодню, і скриню,
І Наталку-господиню.

ПОНЕДІЛКУВАННЯ. УМИВАННЯ МОЛОДОГО ПОДРУЖЖЯ. СНІДАННЯ

З КАЛИНОНЬКИ ДВІ КВІТОНЬКИ

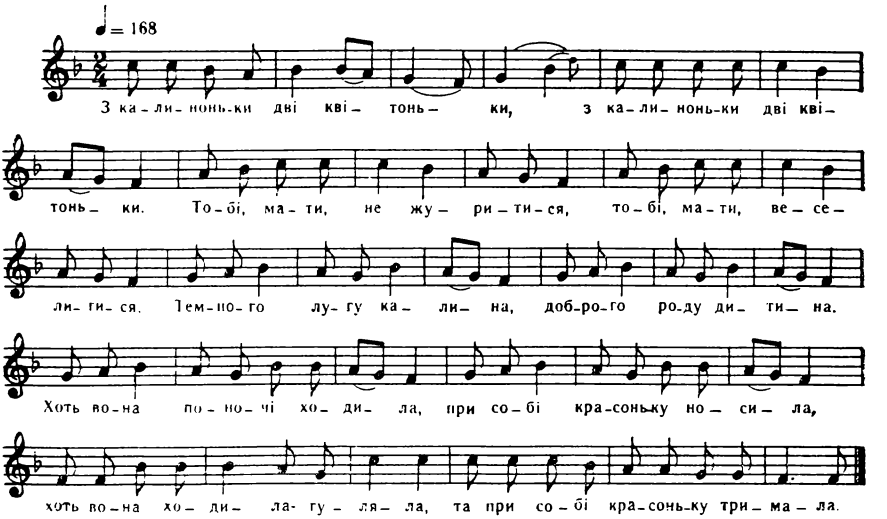

З калиноньки дві квітоньки,
З калиноньки дві квітоньки.
Тобі, мати, не журитися,
Тобі, мати, веселитися.
Темного лугу калина,
Доброго роду дитина.
Хоть вона поночі ходила,
При собі красоньку носила,
Хоть вона ходила-гуляла,
Та при собі красоньку тримала.

СЛАВА БОГУ, СИНА ОЖЕНИЛА

Слава богу, сина оженила! (2)
Слава богу, невістки дождала.

Сюди-туди невісточку пошлю, (2)
А сама я попереду піду,

Бо невістка — чужая дитина, (2)
А щоб вона та й не заблудила.

Вже не буду я діжки місити, (2)
Вже не буду водиці носити.

Вже не буду раненько вставати, (2)
Вже не буду у печі топити.

Вже не буду у печі топити, (2)
Вже не буду хати замітати.

Вже не буду хатоньки мести, (2)
Тільки буду порядочок вести.

ПРОПИЛА МАТИ ДОЧКУ

Пропила мати дочку (2)
На солодкім медочку.

Любила мед-вино пити, (2)
Люби сама робити.

— Не пила й не бачила, (2)
Тільки дочку втокмачила.

Добре було медок пити, (2)
Як нікому послужити.

А В КОМОРІ СВОЛОК

А в коморі сволок,
На ньому рушників сорок,
Біжіть унесіте
Та буярів прикрасіте.

ТОБІ, МАТИ, НЕ ЖУРИТИСЯ

Тобі, мати, не журитися,
Тобі, мати, веселитися.
Твоя дочка добра
Та спіймала бобра
На печі у житі,
У червонім оксамиті.

НЕ ЖУРСЯ, МАТІНОЧКО, НЕ ЖУРСЯ

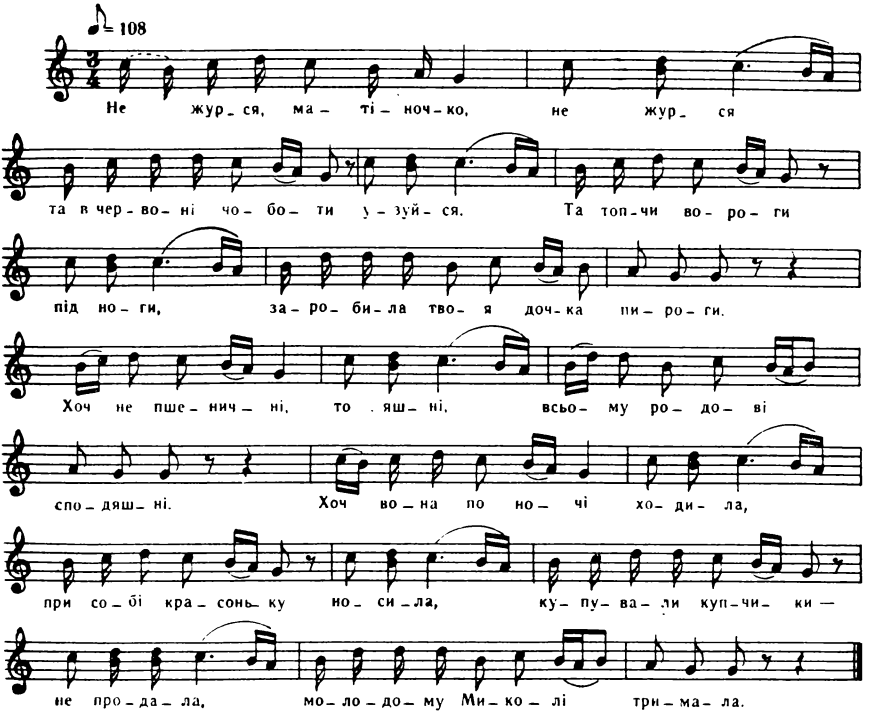

Не журся, матіночко, не журся
Та в червоні чоботи узуйся.
Та топчи вороги під ноги,
Заробила твоя дочка пироги.
Хоч не пшеничні, то яшні,
Всьому родові сподяшні.
Хоч вона поночі ходила,
При собі красоньку носила,
Купували купчики — не продала,
Молодому Миколі тримала.

ОЙ ПІДУ Я В ДОЛИНУ

Ой піду я в долину
По червону калину,
Наломлю калини,
Пов'яжу у пучки
Та понесу на торжок,
Та куплю я голубчика,
Та пустю я в комору,
Він вилетить в стодолу.

ЧОБОТИ

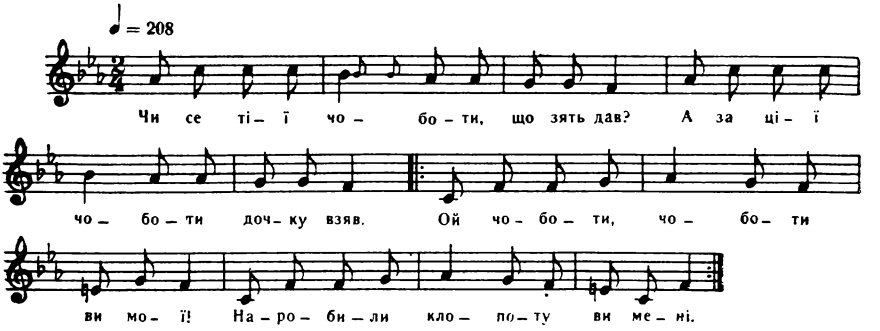

Чи се тії чоботи, що зять дав?
А за ції чоботи дочку взяв.

Приспів:

Ой чоботи, чоботи ви мої!
Наробили клопоту ви мені.

Повішаю чоботи на кілку,
Сама піду за прачкою по кутку.

Приспів.

А до води чоботи скрипотять,
А від води чоботи капотять.

Приспів.

На річку йшли чоботи — рипали,
А з річки йшли чоботи — хлипали.

Приспів.

А се тії чоботи з козлини,
Забрали мою рідну дитину.

Приспів.

А за тую чортову козлину
Та віддала рідную дитину.

Приспів.

А се тії чоботи, що з бичка,
Чом вони не роблять так, як дочка?

Приспів.

Ой піду я до комори по муку,
Повішаю чоботи в куточку.

Приспів.

Ой чоботи, чоботи в куточку,
А хто мені випере сорочку?

Приспів.

Десь не мала донечки ізроду,
Що йду сама поночі по воду.

Приспів.

А се ції чоботи зять купив,
А чом же він гвоздиків не набив?

Приспів.

Ой мамочко-любочко ви мої,
Будуть же вам гвоздики в голові.

Приспів.

А зять буде дочкою робити,
А я буду в чоботах ходити.

Приспів.

ОЙ МЕДЕ НАШ, МЕДЕ

Ой меде наш, меде!
Зять тещеньку веде
Під білую ручку
За поштиву дочку.
— Іди, теще, на подвір'я,
Бо це в твої дочки весілля,
Ставай на ряденце,
Це твоє любе серце.

ОЙ ДИВНО НАМ, ДИВНО

Ой дивно нам, дивно,
Що зятя не видно.
Чи він дрова рубає,
Чи тріски збирає,
Чи він воду носить,
Що тещі не просить?

СВАШКО МОЯ

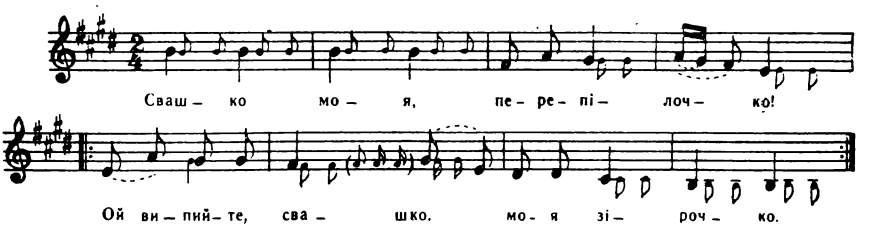

Свашко моя,
Перепілочко!
Ой випийте, свашко,
Моя зірочко. } 2

Свашко моя,
Щебетушечко!
Ой випийте до денечка,
Моя душечко. } 2

ВІН ДРОВ НЕ РУБАЄ

Він дров не рубає
Й трісок не збирає,
Пішов до криниці
Набрати водиці.
Набрати водиці,
Дати напитись тещиці.

Щоб вона їла й пила,
Весело говорила.
Пішов до комори
Вточить оковитої,
Дати тещі пити,
Що вміла дочку вчити.

НЕНЕЧКО МОЯ ПИШНА

— Ненечко моя пишна!
Чи я в тебе лишня?
Що ти мене замуж дала,
Щоб я бідувала.

— Донечко моя, пишна!
Ти в мене не лишня,
А я тебе сюда віддала,
Щоб ти привикала.

ОЙ ЯКБИ Я БУЛА ЗНАЛА

Ой якби я була знала,
Що я тут буду,
Посіяла б, молоденька,
В полі лободу.

Рости, рости, лободонько,
Рости зелененька,
Гуляй, гуляй ти, Наталко,
Гуляй, молоденька.

ОЙ ПОХОДИВ, ТЕЩЕНЬКО, ПОХОДИВ

Ой походив, тещенько, походив,
Поки в тебе донечку виходив,
Тепер будеш, тещенько, просити,
Щоб до тебе в гостоньки пустити.

ОЙ ПОВІЙ, ВІТРОНЬКУ

Ой повій, вітроньку,
На нашу світлоньку
Й на наші милії гості,
Сидячи на помості,
Щоб вони їли, пили,
Весело говорили.

ПАНОВЕ-СВАТОВЕ, ПРОСИМО ВАС

Панове-сватове, просимо вас,
Прилинула ваша ютка звечора до нас.
А ми її не б'ємо, не лаєм,
Чого вона не вміє — навчаєм,
Медом і вином частуєм,
Щастя, здоров'я даруєм.

Як ваша ютка буде добра в нас,
То буде вашій ютці добре в нас,
А як буде ваша ютка літати,
То ми скажем крилечка втинати.

ОЙ ДАЙ ЖЕ, БОЖЕ, ЛІТА ДОЖДАТИ

Ой дай же, боже, літа дождати,
Піду в поле житэ жати. } 2

Займу я ниву широку, довгу,
Нікому піджинати. } 2

Як я сяду пополуднати,
Ні з ким ся розмовляти. } 2

Прийду додому, ввійду в комору,
В мене в коморі шкода — } 2

Узяв зять скриню, подушки й перину,
Й Наталку-господиню. } 2

ГАРНА СВАХА, ГАРНИЙ СВАТ

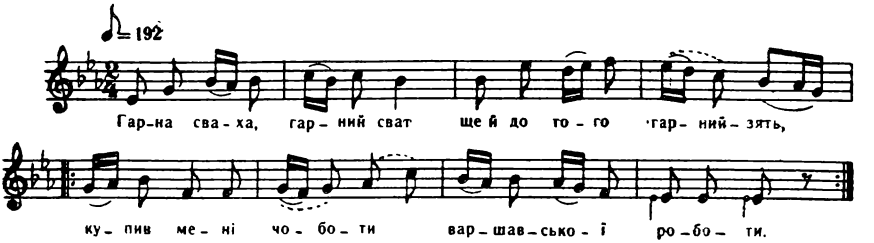

Гарна сваха, гарний сват
Ще й до того гарний зять,
Купив мені чоботи
Варшавської роботи. } 2

Купив мені чоботи
За сто рублів рівно,
Гуляй, гуляй, моя тещо,
Моя королівно. } 2

ОЙ ЧИЯ ТО РОДИНА

Ой чия то родина
Та й по вулиці ходила?
А від суботи та до суботи,
Бо немає роботи.

Ой чия то родина
Та й по вулиці ходила?
А від неділі та до неділі,
Щоб люди завиділи.

То Миколова родина
Та й по вулиці ходила,
А від суботи та до суботи,
Бо не мала роботи.

То Наталчина родина
Та й по вулиці ходила,
А від неділі та до неділі,
Щоб люди завиділи.

П'ЯТНИЦЯ – ПРИБИРАЛЬНИЦЯ

П'ятниця — прибиральниця,
А субота — розплітайниця,
А неділя — розмай-коса,
Понеділок — загуби-краса,
У вівторок напивалися
І сватами любувалися,
В середу випроводжалися,
А в четвер висиплялися.

ПОНЕДІЛОК ПОГАНИЙ

ОЙ ТИ ХЛОПЕЦЬ МИКОЛАЙ

Ой ти хлопець Миколай
Не бий мене і не лай,
Не бий мене вночі,
Бо підіб'єш очі.
Буде завтра білий день,
Будеш бити цілий день.

ОЙ КУМЕ, КУМЕ, КУМЕ

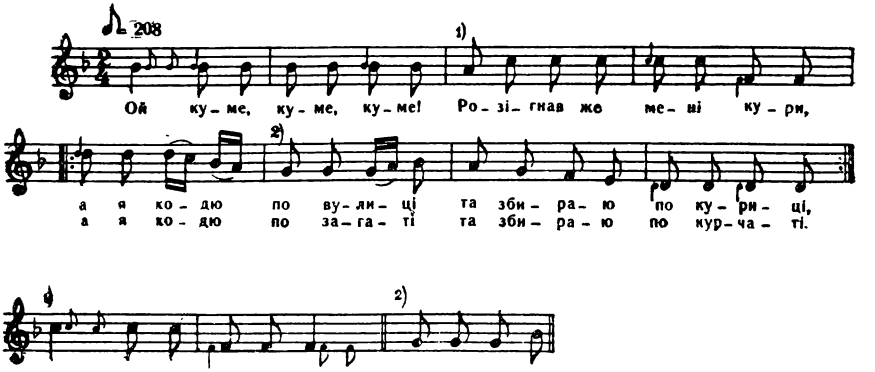

Ой куме, куме, куме!
Розігнав же мені кури,
А я ходю по вулиці
Та збираю по куриці,
А я ходю по загаті
Та збираю по курчаті.

ХМІЛЬ ХМІЛЯМИ, А ПШЕНИЦЯ ЛАНАМИ

Хміль хмілями, а пшениця ланами *,
Молода Наталко, повечеряй із нами.
Хміль хмілями, а верхом верховина,
— А вже ж мені, дружечки, ця вечеря й не мила.
Сидить коло мене моя вірна дружина,
Сидить коло мене і моргає на мене:
— Молода Наталко, не вечеряй із нами,
Підеш із нами, повечеряєш у мами.

ПЕРЕД ПОРОГОМ МУЗИКИ ГРАЮТЬ

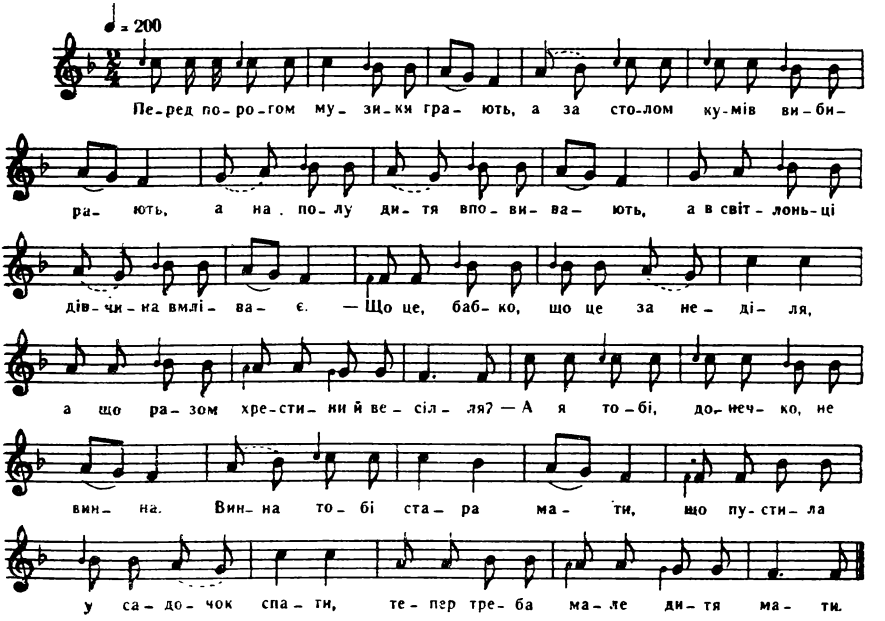

Перед порогом музики грають,
А за столом кумів вибирають,
А на полу дитя вповивають,
А в світлонці дівчина вмліває.

---

* Кожний рядок повторюється.

— Що це, бабко, що це за неділя,
А що разом хрестини й весілля?

— А я тобі, донечко, не винна.
Винна тобі стара мати,
Що пустила у садочок спати,
Тепер треба мале дитя мати.

ОЙ МЕДЕ НАШ, МЕДЕ

Ой меде наш, меде!
Зять тещеньку веде
За білую ручку,
Веде тещу, як сучку.
Зять тещеньку веде
Та на дорозі кладе.

— Полежи, теще, тут, тут,
А я найду прут, прут
Та й буду тещу бити,
Що не вміла дочки вчити.

ПРИЇХАЛА НАТАЛЧИНА МАТИ

Приїхала Наталчина мати,
Приїхала Наталчина мати,
А де ж її положити спати?
Як на столі грішно,
А під столом смішно,
А на печі душно,
А на полу скушно,
А під полом блохи,
Дайте нам горілочки трохи.

ОЙ МАМО, БУДЕ ЗЛЕ

Ой мамо, буде зле,
Бо він мене не візьме,
Цілу зиму обіймав,
А на весну відігнав.

І НАЇМОСЬ І НАП'ЄМОСЬ

І наїмось і нап'ємось,
Ще побачим, що то буде.
Ой танцюйте, витинайте, } 2
За музики добре дбайте.

За музики добре дбайте,
Нам вечерять подавайте.
На весіллі були } 2
І не їли й не пили.

І не їли і не пили
Та ще й добре попобили.
А я казав, що так буде, } 2
Бо там чорти, а не люди.

ОЙ ДЕ Ж ТИ БУЛА, МОЯ НЕЧУЖАЯ

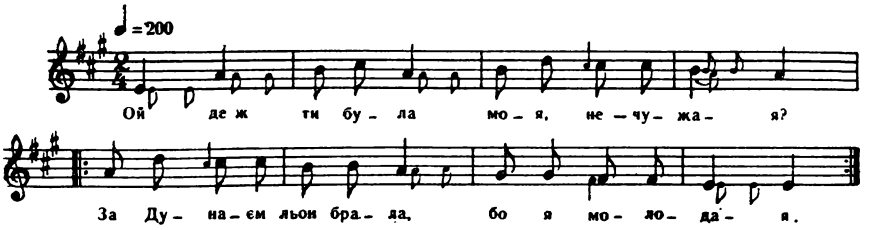

— Ой де ж ти була, моя нечужая?
— За Дунаєм льон брала, бо я молодая. (2)

За Дунаєм льон брала, забарилася,
На дірявім мосту провалилася. (2)

— Ой біс тебе ніс на дірявий міст,
Було тобі триматися за собачий хвіст. (2)

— Щоб я знала, що дірявий, не ходила б я туда,
Не ходила б я туда, не сушила б живота. (2)

ОЙ ВІН, ШЕЛЬМА, НЕ ПРИЙШОВ

Ой він, шельма, не прийшов,
Бо чобіт не знайшов.
Маминих не хочеться, } 2
Бо густілка волочиться,

А татових не схотів,
Нема обчас ще й підків,
А брат своїх був би дав,
Забожився, що продав,
Сестра своїх була б дала,
Коли зроду їх не мала.

Родинно-побутові пісні

ЛІРИКА КОХАННЯ

ЗАРОДЖЕННЯ ПОЧУТТІВ. ВЗАЄМНА ЛЮБОВ. ДУМКИ ПРО ОДРУЖЕННЯ

КАЛИНО-МАЛИНО, ЧОГО В ЛУЗІ СТОЇШ

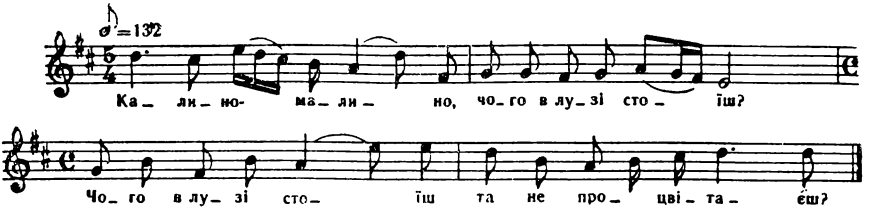

Калино-малино, чого в лузі стоїш?
Чого в лузі стоїш та не процвітаєш?

Чого в лузі стоїш та не процвітаєш?
Чи жари боїшся, чи дощу бажаєш?

— Жари не боюся, а дощу бажаю,
В темнім лузі стою та не процвітаю.

Молода дівчино, чого смутна ходиш,
Чи головка больна, чи чим недовольна?

— Головка не больна, і всім я довольна,
Ввійду я в кімнату, ні з ким розмовляти.

Стіночка біленька, а ненька старенька,
Того я журюся, що я молоденька.

ОЙ ТАМ НА ГОРІ

Ой там на горі
Стоять воли у ярмі.
Чогось мені, мамцю, } 2
Женишок на умі.

Ой там на горі
Чайка кигиче.
Чогось мене, мамцю, } 2
Женишок кличе.

А у тої чайки
Золотий чубчик.
Я думала, що чужий, } 2
А то мій голубчик.

А у тої чайки
Золотеє перце.
Я думала, що чужий, } 2
А то моє серце.

ОЙ НА СТАВУ, НА СТАВОЧКУ

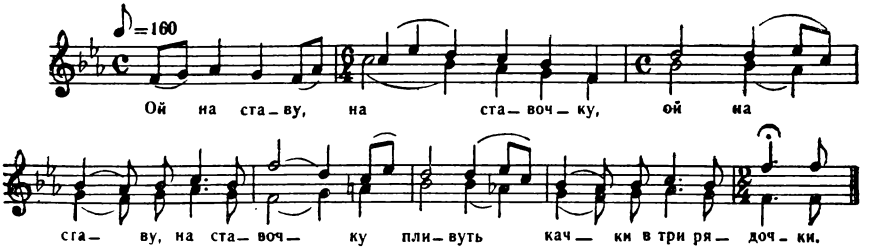

Ой на ставу, на ставочку (2)
Пливуть качки в три рядочки.

Одна другу доганяє, (2)
Кожна собі пару має.

А которая не має, (2)
То на берег випливає.

Я, молода, в божій карі: (2)
Не дав мені господь пари.

Або мені пару дайте, (2)
Або мене розстріляйте.

Або мене, молоденьку, (2)
Пустіть на воду бистреньку.

Зійшла зірка рано ясна, (2)
Не журися, дівко красна.

Будеш мати чоловіка, (2)
А клопоту аж до віка.

ПРИЛЕТІЛА ЗОЗУЛЕНЬКА

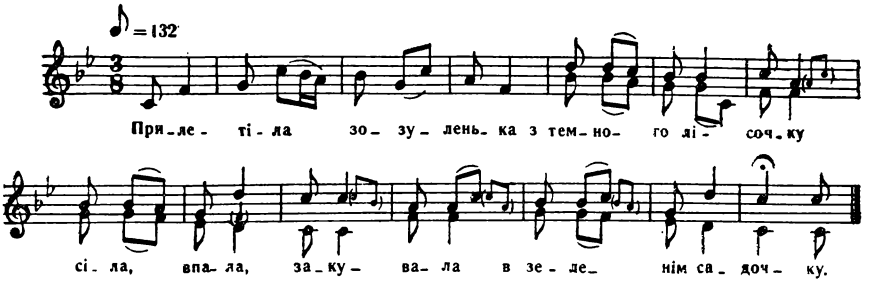

Прилетіла зозуленька
З темного лісочку,
Сіла, впала, закувала
В зеленім садочку.

Вийшла дівчинонька
В неї запитати:
— Скажи мені, чи ще довго
Суженого ждати?

А зозуля кує, кує
Коло її двора:
— Будеш ждати суженого
Сім день до вечора.

— Бодай же ти, зозуленько,
Сім літ не кувала,
Що ти мені, молоденькій,
Правди не сказала.

ОЙ САМ ЖЕ Я ДОБРЕ ЗНАЮ

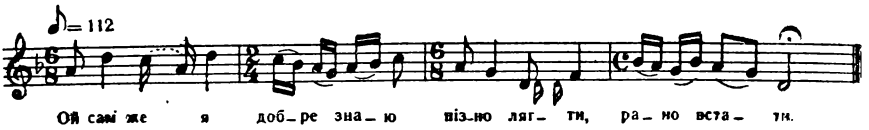

Ой сам же я добре знаю
Пізно лягти, рано встати.

Пізно лягти, рано встати
Й через вдови двір їхати.

Вийшла вдова з свого двору,
Казала коня випрягати.

Казала коня випрягати,
Милого взяла до кімнати.

Коню дала вівса, сіна,
А милому меду, вина.

Посадила кінець стола,
Сама стала край порога.

Білі ручки заломила,
Карі очі зарюмала.

— Чого стала край порога?
Чого руки заломила?

Чого руки заломила,
Карі очі зарюмила?

Чи тобі жаль вівса, сіна,
Чи тобі жаль меду, вина?

— Не жаль мені вівса, сіна,
Не жаль мені й меду, вина.

Лиш жаль мені свого світа,
Що проходять марне літа.

ТЕРЕН, МАТИ, КОЛО ХАТИ

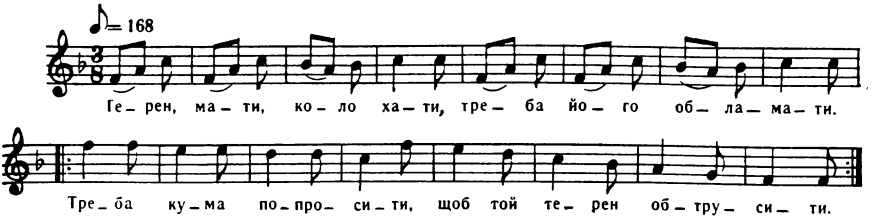

Терен, мати, коло хати,
Треба його обламати.
Треба кума попросити, } 2
Щоб той терен обтрусити.

Крикнув, свиснув на малого:
— Сідлай коня вороного,
А для себе — буланого } 2
Та поїдем в чисте поле.

Та поїдем в чисте поле,
Там дівчина просо поле.
Просо поле, ячмінь в'яже, } 2
Вона мені правду скаже.

Як приїхав під ворота,
Вийшла мила, краща злота.
Ой чи мила, чи не мила } 2
Ворітечка відчинила.

Взяла коня у станицю,
А милого у світлицю.
Дала коню вівса їсти, } 2
А милому кресло сісти.

Дала коню вівса, сіна,
А милому меду, вина.
Сіла вона задумано, } 2
Карі очі заплакано.

— Чи жаль тобі вівса, сіна?
А милому меду, вина?
— Не жаль мені вівса, сіна, } 2
А милому меду, вина.

Не жаль мені вівса, сіна,
А милому меду, вина,
А жаль мені свого світа, } 2
Що проходять марне літа.

ДІВЧИНОНЬКО ГАННО

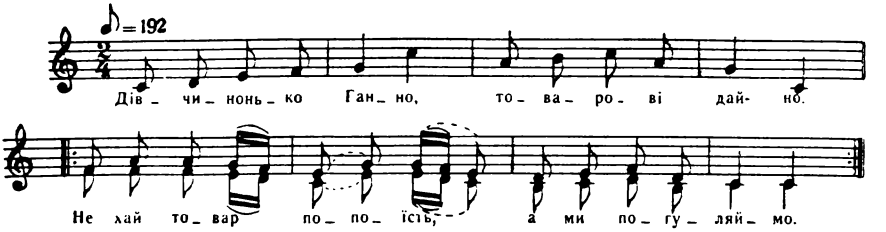

Дівчинонько Ганно,
Товарові дай-но.
Нехай товар попоїсть, } 2
А ми погуляймо.

Дівчинонько Дімно,
Корови подій-но.
Нехай товар попоїсть, } 2
Ми трохи постіймо.

НЕ ТЕПЕР, НЕ ТЕПЕР

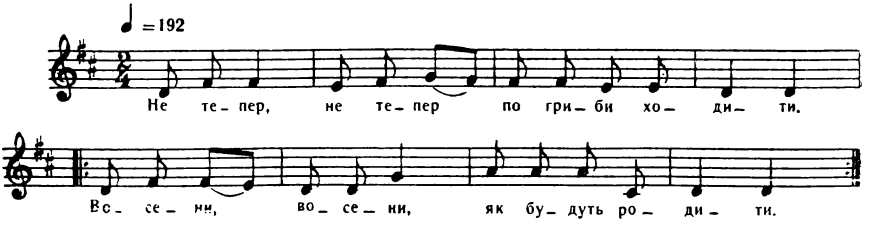

Не тепер, не тепер
По гриби ходити.
Восени, восени, } 2
Як будуть родити.

Не з мішком, не з мішком,
Але з коробками.
Не самій, не самій, } 2
Але з парубками.

ЯКБИ МЕНІ СТУПА ТА ЖОРНА

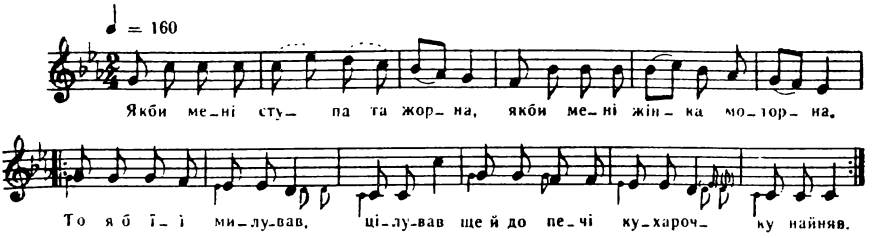

Якби мені ступа та жорна,
Якби мені жінка моторна.

Приспів:

То я б її милував, цілував
Ще й до печі кухарочку найняв. } 2

Якби мені миска та ложка,
Якби мені жінка Явдошка.

Приспів.

Якби мені рубель та качалка,
Якби мені жінка Наталка.

Приспів.

БОЛИТЬ МЕНЕ ГОЛОВОНЬКА

Болить мене головонька
Ще й межи плечима.
Дайте мені докторика
З чорними очима. } 2

Та не того докторика,
Що він докторує,
Але того докторика,
Що міцно цілує. } 2

НА ТІМ БОЦІ НА ТОЛОЦІ

На тім боці на толоці
Там дівчата повнолиці.
Повнолиці, чорноброві, } 2
Вони мені до любові.

Вони хлопців обіймають,
Ночувати десь думають.
Буде знати стара мати, } 2
Як з хлопцями ночувати.

Дивися-но, дядьку Климе,
Очеретом качка плине.
Плине качка з качатами, } 2
Добре жити з дівчатами.

ОЙ НА ГОРІ ВОВЧИКИ ТРУБЛЯТЬ

Ой на горі вовчики трублять,
Чогось мене хлопці не люблять.
Наварю я горщик дубини, } 2
А щоб мене хлопці любили.

Наварю я горщик дубини,
А щоб мене хлопці любили.
Наварю я горщик салати, } 2
Щоб любили з кожної хати.

Ой піду я у ліс по опеньки,
Надибала дуб зелененький.
Сюди-туди дубом стрепену — } 2
Назбирала жолудячка пелену.

Сюди-туди дубом стрепену —
Назбирала жолудячка пелену.
І, здається, невелика пелена, } 2
За три злотих жолудячка продала.

ЛЮЛЬКА МОЯ ЧЕРВОНАЯ

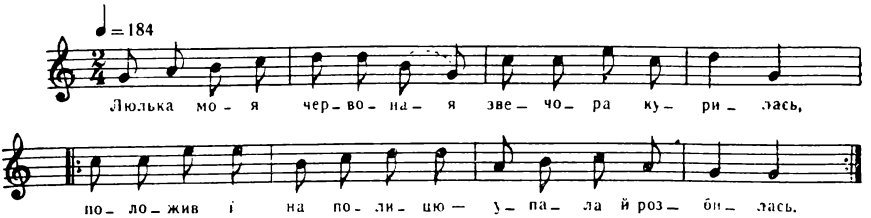

Люлька моя червоная
Звечора курилась,
Положив ї на полицю —
Упала й розбилась. } 2

Пішов же я на базар
Люльку купувати,
Стоїть люлька край базару,
Ні з ким торгувати. } 2

Там дівчина молоденька
Пшоно продавала,
Вона мені ту люлечку
Сама сторгувала. } 2

За люлечку — копійочку,
За цибух — два гроші.
— Кури, кури, мій миленький,
Чорнявий, хороший. } 2

НА ГОРОДІ ВИШНИЧОК

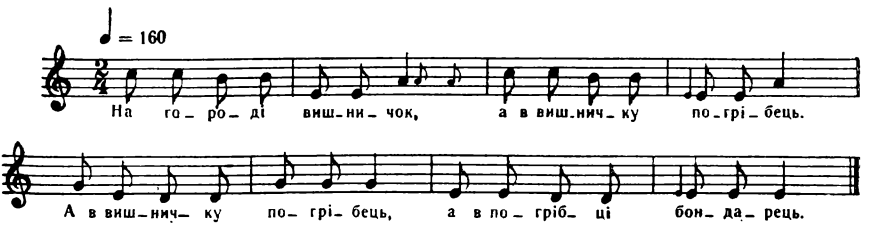

На городі вишничок,
А в вишничку погрібець.
А в вишничку погрібець,
А в погрібці бондарець.

А в погрібці бондарець
Обручики струже.
Приходила дівчина,
Хороша та дуже.

— Ой бондаре, бондарочку,
Чого тебе попросю?
Набий мені коновочку,
Що мед-вино та носю.

Я СЕЛЕЗНЯ ПОЛЮБИЛА

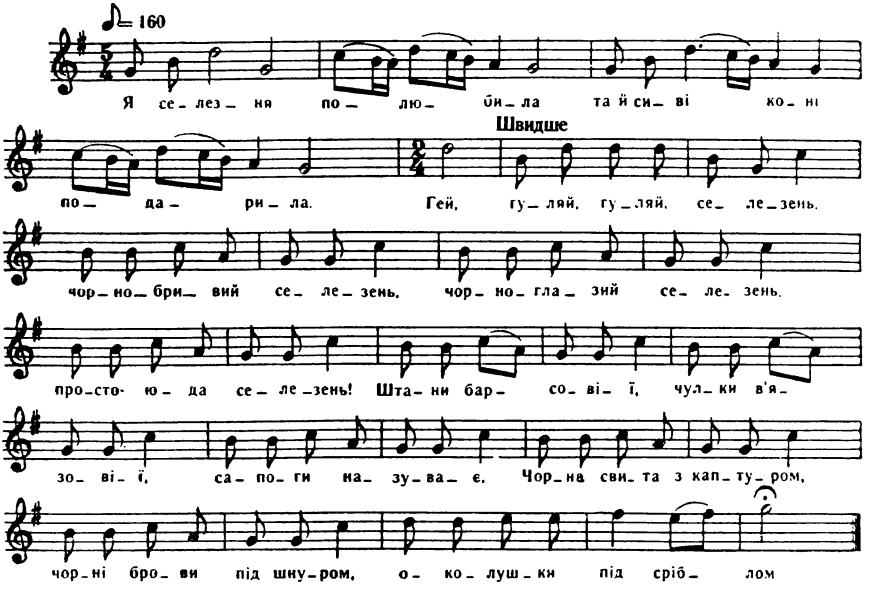

Я селезня полюбила
Та й сиві коні подарила.
Гей, гуляй, гуляй, селезень,
Чорнобривий селезень,
Чорноглазий селезень,
Просто юда селезень!
Штани барсовії,
Чулки в'язовії,
Сапоги назуває.
Чорна свита з каптуром,
Чорні брови під шнуром,
Околушки під сріблом.

ОЙ ПІДУ Я ДО МЛИНА, ДО МЛИНА

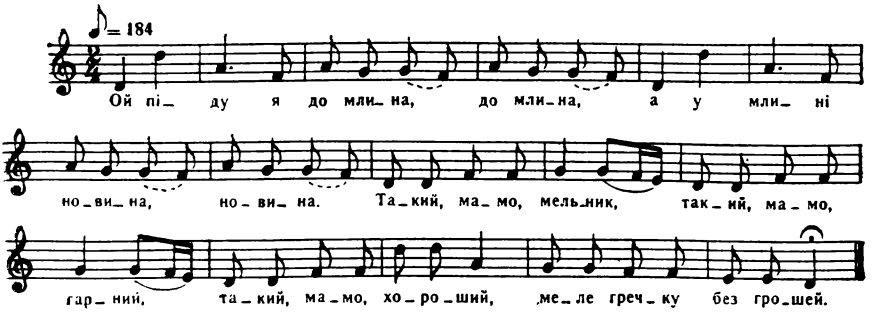

Ой піду я до млина, до млина,
А у млині новина, новина.

Приспів:

Такий, мамо, мельник,
Такий, мамо, гарний,
Такий, мамо, хороший,
Меле гречку без грошей.

Ой він меле, шеретує, шеретує,
Обернеться, поцілує, поцілує.

Приспів.

В нього мірка справедлива, справедлива,
В нього жінка чорнобрива, чорнобрива.

Приспів.

Він мірочки не бере, не бере,
Як на крупу подере, подере.

Приспів.

Він і гречку підсипає, підсипає
І на мене поглядає, поглядає.

Приспів.

Уже гречка на коші, на коші,
Пристав мельник до душі, до душі.

Приспів.

КАЗАЛА СОЛОХА: ПРИЙДИ, ПРИЙДИ

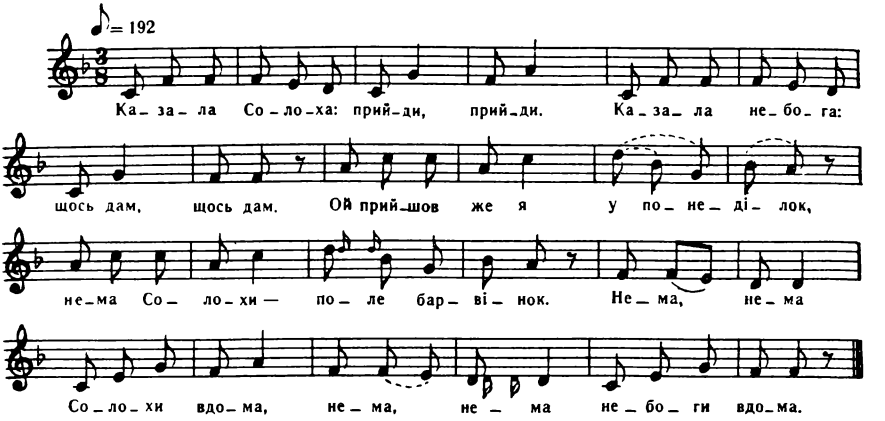

Казала Солоха: прийди, прийди.
Казала небога: щось дам, щось дам.
Ой прийшов же я у понеділок,
Нема Солохи — поле барвінок.
Нема, нема Солохи вдома,
Нема, нема небоги вдома.
Казала Солоха: прийди, прийди.
Казала небога: щось дам, щось дам.
Ой прийшов же я у вівторок,
Нема Солохи — пішла на ярмарок.
Нема, нема Солохи вдома.
Нема, нема небоги вдома.
Казала Солоха: прийди, прийди.
Казала небога: щось дам, щось дам.
Ой прийшов же я у середу,
Не застав Солохи — пасе череду.
Нема, нема Солохи вдома,
Нема, нема небоги вдома.
Казала Солоха: прийди, прийди.
Казала небога: щось дам, щось дам.
Ой прийшов же я у четвер,
Нема Солохи — пішла по гимбер.
Нема, нема Солохи вдома,
Нема, нема небоги вдома.

Казала Солоха: прийди, прийди.
Казала небога: щось дам, щось дам.
Ой прийшов же я у п'ятницю,
Нема Солохи — миє пшеницю.
Нема, нема Солохи вдома,
Нема, нема небоги вдома.
Казала Солоха: прийди, прийди.
Казала небога: щось дам, щось дам.
Ой прийшов же я у суботу,
Нема Солохи — пішла в роботу.
Нема, нема Солохи вдома,
Нема, нема небоги вдома.
Казала Солоха: прийди, прийди.
Казала небога: щось дам, щось дам.
Ой прийшов же я у неділю,
Дала Солоха сорочку білу.
Дала, дала, дала-убрала,
Обняла козаченька та й поцілувала.

ПРОДАЙ, ПРОДАЙ, ВРАЖИЙ СИНУ

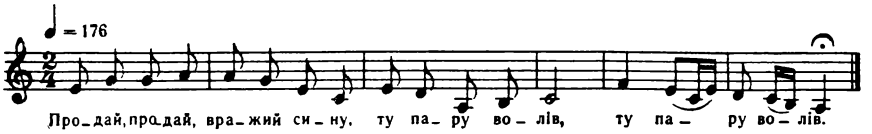

Продай, продай, вражий сину,
Ту пару волів, (2)

Бо ти мене, вражий сину,
З розуму ізвів. (2)

Поїдь, поїдь, вражий сину,
В місто на торжок, (2)

Купи мені, вражий сину,
Красний поясок. (2)

ВЖЕ МЕНІ ЦЯ ВУЛИЦЯ НЕ МИЛА

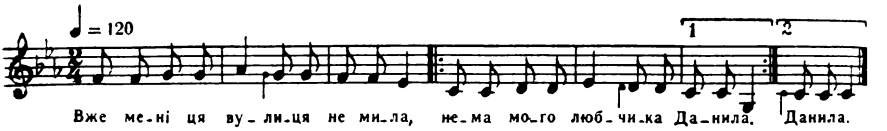

Вже мені ця вулиця не мила,
Нема мого любчика Данила. (2)

Тепер мені любо та мило,
Приїхав мій з торгу Данило. (2)

Купив мені чорну запаску
А за мою добрую ласку. (2)

ПРИНЕСЛА Я ДО МЛИНА, ДО МЛИНА

Принесла я до млина, до млина,
А мельника ще нема, ще нема.

Приспів:

Там-то, мамцю, мельник,
Там-то круподерник,
Там-то, мамцю, хороший,
Меле гречку без грошей.

Прийшов мельник, відчиняє, відчиняє,
А на мене поглядає, поглядає.

Приспів.

А на мене поглядає, поглядає,
Бере на кіш насипає, насипає.

Приспів.

А вже гречка на коші, на коші,
Пристав мельник до душі, до душі.

Приспів.

Уже гречку шеретує, шеретує,
Обіймає та й цілує, та й цілує.

Приспів.

ЧЕРЕЗ ГОРУ РІЧКА, ЧЕРЕЗ РІЧКУ КЛАДКА

Через гору річка, через річку кладка,
Сюди, туди мандрували молоді дівчатка. (2)

Одна Марина, друга Катерина,
А за третю добре знаю, що то моя мила. (2)

За городом стрільці, пас Данило вівці,
Що запасе, то занесе тій Маріці-дівці. (2)

Пасе, завертає, тяженько здихає,
Бодай тому тяжко-важко, хто нас
розлучає. (2)

У Данила, у Данила мальована дудка.
А хто її малював? — Марі ка-голубка. (2)

А під Марікою мальований стільчик.
А хто його змалював? —
Данило-сокільчик. (2)

ОЙ ТИ, ДІВЧИНО, ГОРДА ТА ПИШНА

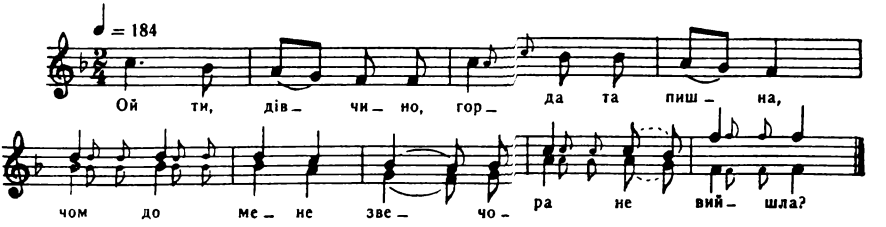

— Ой ти, дівчино, горда та пишна,
Чом до мене звечора не вийшла?

— Я не вийду, боюся морозу,
Я свої ніженьки навіки зморозю.

— Ти, дівчино, не бійся морозу,
Бо я твої білі ноги в білу шапку возьму.

НЕКОВАНИМ ВОЗОМ ПШЕНИЦЮ ВОЗИТИ

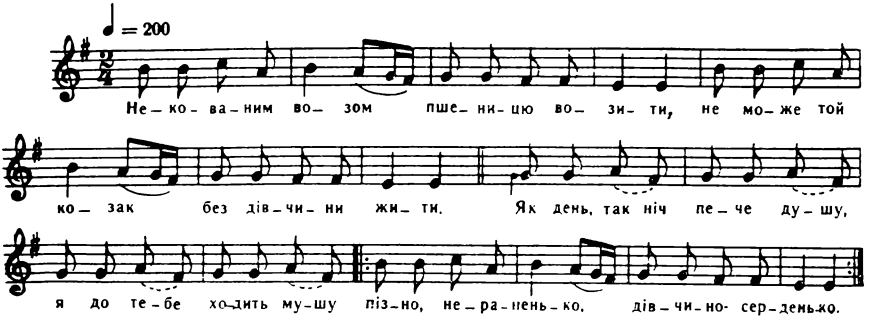

Некованим возом пшеницю возити,
Не може той козак без дівчини жити.
Як день, так ніч пече душу,
Я до тебе ходить мушу
Пізно, нераненько,
Дівчино-серденько. } 2

ЧЕРЕЗ НАШЕ ПОДВІР'ЯЧКО

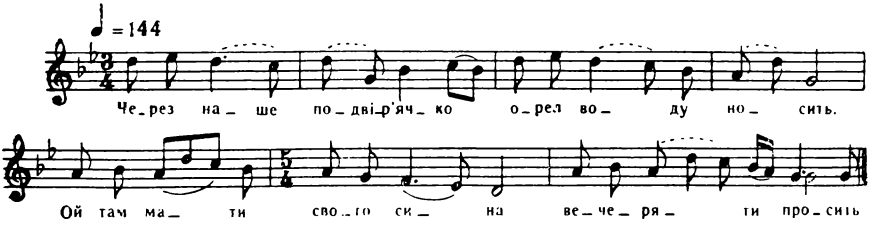

Через наше подвір'ячко
Орел воду носить.
Ой там мати свого сина
Вечеряти просить.

— Ой вечеряй, мій синочку,
Що я наварила.
— Ой вже мені, моя мати,
Вечеря не мила.

Ой у мене на Вкраїні
Дівчинонька мила.
Вона мені, молодому,
Вечерю зварила.

СТОЇТЬ КОЗАК КРАЙ ВОРІТ

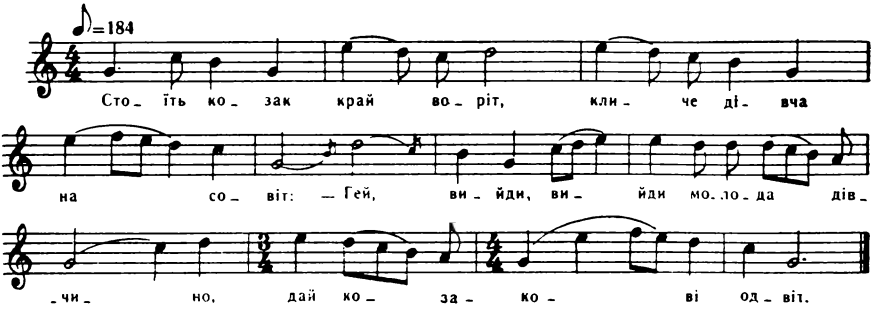

Стоїть козак край воріт,
Кличе дівча на совіт:
— Гей, вийди, вийди, молода дівчино,
Дай козакові одвіт.

— Зажди, парень, годину,
Зажди-бо ще й другую.
Гей, нехай же старій неньці
Вечероньку зготую.

Вечероньку зготую,
Білу постіль постелю,
Гей, тоді вийду, козаченьку,
Поговорю з тобою.

ЗЕЛЕНАЯ ГОРІШИНА

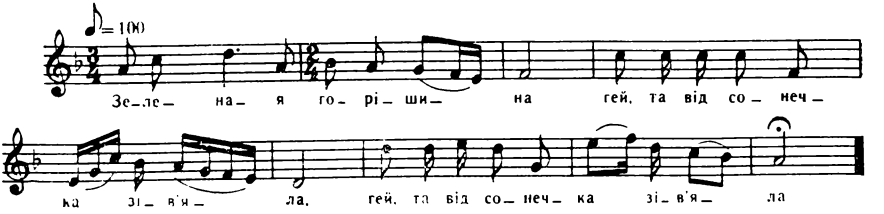

Зеленая горішина,
Гей, та від сонечка зів'яла. (2)

Молодая дівчинонька,
Гей, козаку світ зав'язала. (2)

— Не я тобі зав'язала,
Гей, зав'язали молодиці. (2)

Зав'язали молодиці,
Гей, чорнобриві, білолиці. (2)

ДІВЧИНОНЬКО-ЧАРІВНИЧЕНЬКО

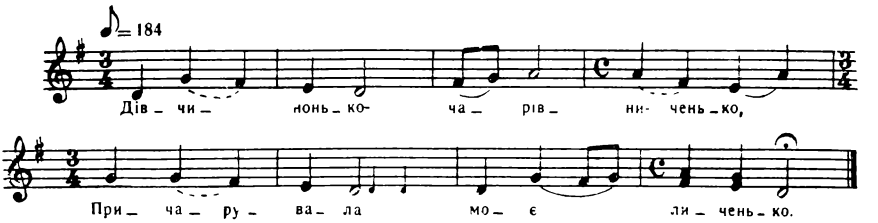

— Дівчинонько-чарівниченько,
Причарувала моє личенько.

— Бодай ти так знав з сіней до хати,
Як я знаю чим чарувати.

Бодай ти так знав, що за неділя,
Як я знаю на чари зілля.

В мене чароньки — чорні брівоньки,
В мене принада — сама молода.

Мої чароньки напоготові —
Біле личенько, чорнії брови.

Якби я мала малярі свої,
То б намалювала милого собі.

Намалювала б на кінці стола,
Дивилася б як на сокола.

Намалювала б на піддашечку,
Дивилася б я як на пташечку.

Намалювала б на тім кухличку,
На тім кухличку, що я вмиваюсь.

Намалювала б на тім рушничку,
На тім рушничку, що я втираюсь.

Намалювала б на стіні тій,
Що лягать спати мені молодій.

КОЛО МЛИНА, КОЛО БРОДУ

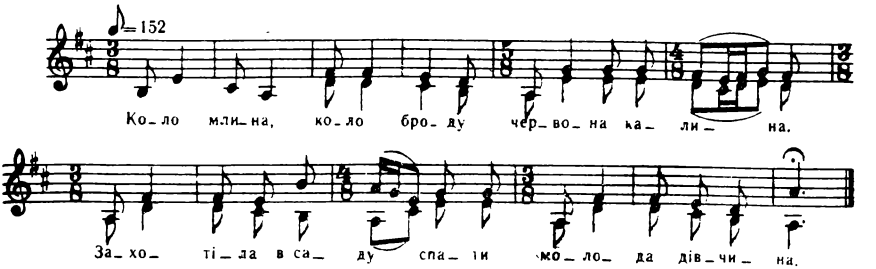

Коло млина, коло броду
Червона калина.
Захотіла в саду спати
Молода дівчина.

— Стеліть мені білу постіль
Межи яблуньками,
Щоб я мала розмовоньку
Всю ніч з парубками.

Купи мені, моя мати,
Червоні кісники,
Нехай піду погуляю
Хоть раз на музики.

Купи мені, моя мати,
Дорогую бинду,
Нехай піду погуляю
Та й додому прийду.

Купи мені, моя мати,
Червону спідницю,
Нехай піду погуляю
Хоть раз на вулицю.

Купи мені, моя мати,
Манієвий пояс,
Бо зачула на вулиці
Парубоцький голос.

Коло млина, коло броду
Збили качки ряску.
Утеряла дівчинонька
В козаченька ласку.

А я тую дрібну ряску
Зберу на запаску.
Таки тому козакові
Підійду під ласку.

А я тую дрібну ряску
Зберу на ряденце.
Не гнівайся, козаченьку,
Не гнівайся, серце.

А я тую дрібну ряску
Весельцем розгоню.
Таки того козаченька
Словами підмовлю.

ІЗ ДОСАДИ, З ТОСКИ ПІДУ В ЛУЖКИ

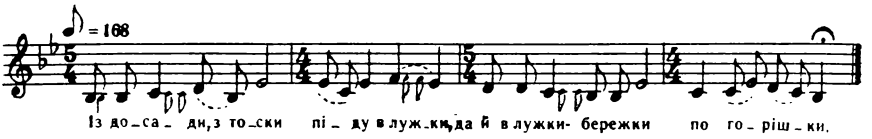

Із досади, з тоски піду в лужки,
Да й в лужки-бережки по горішки.

А на тому лужку росте травка,
Да й травка-муравка й різнії квіти.

Нарву я квіток, сплету я вінок,
Да й сплету я вінка на свого дружка.

Щоб мій милий не скидав,
Да щоб милий не скидав, щоб інших не кохав.

Носи, милий, не скидай,
Да й носи, не скидай, мене не покидай.

КРІП СІЮ, КРІП СІЮ

Кріп сію, кріп сію,
А він мені сходить.
Люблю того козаченька, } 2
Що до мене ходить.

А як мені не садити,
Як він мені родить.
Як же його не любити, } 2
Як до мене ходить.

Ой з-за гори, з-за крутої
Вітер марширує.
Нехай мене сякий-такий } 2
В личко не цілує.

Нехай мене поцілує
Високий, тоненький.
В нього личко, як яблучко, } 2
А сам молоденький.

СОКІЛ, МАМЦЮ, СОКІЛ, ЛЮБЦЮ

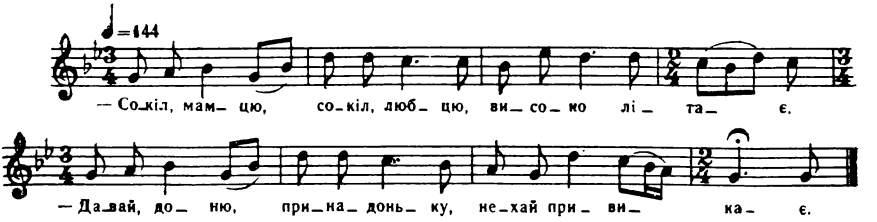

— Сокіл, мамцю, сокіл, любцю,
Високо літає.
— Давай, доню, принадоньку,
Нехай привикає.

— Ой якої йому, мати,
Принадоньки дати?
— Насип води по колінця,
Пшениці по крильця.

Він пшениці наклюється,
Водиці нап'ється,
Як полетить в чисте поле,
То пролітається.

Як полетить в чисте поле,
То пролітається.
Він до тебе, молодої,
Навіки приб'ється.

— Козак, мамцю, козак, любцю,
Сивим конем грає,
А на моє подвір'ячко
Та все поглядає.

А на моє подвір'ячко
Та все поглядає.
— Давай, доню, принадоньку,
Нехай привикає.

КОТИЛИСЯ ВОЗИ З ГОРИ

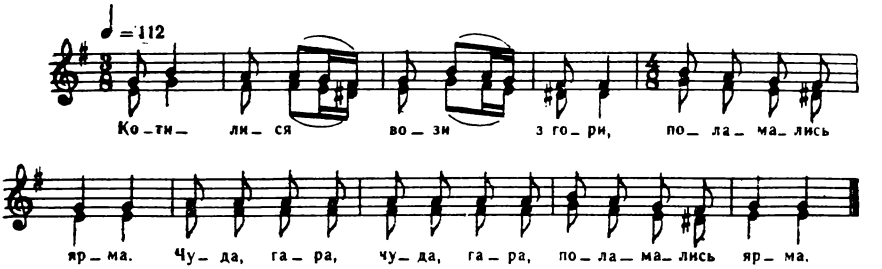

Котилися вози з гори,
Поламались ярма.
Чуда, гара, чуда, гара,
Поламались ярма.
А вже ж мені не ходити,
Де дівчина гарна.
Чуда, гара, чуда, гара,
Де дівчина гарна.
Котилися вози з гори,
Поламались осі.
Чуда, гара, чуда, гара,
Поламались осі.
А вже ж мені не ходити
До дівчини в гості.
Чуда, гара, чуда, гара,
До дівчини в гості.
Котилися вози з гори,
Поламались шпиці.
Чуда, гара, чуда, гара,
Поламались шпиці.
А вже ж мені не ходити
На ті вечерниці.
Чуда, гара, чуда, гара,
На ті вечерниці.
А у тої близенької
Рушник на кілочку.
Чуда, гара, чуда, гара,
Рушник на кілочку.
А у тої далекої
Брівки на шнурочку.
Чуда, гара, чуда, гара,
Брівки на шнурочку.
А у тої близенької
Воли та корови.
Чуда, гара, чуда, гара,
Воли та корови.
А у тої далекої
Гарні чорні брови.
Чуда, гара, чуда, гара,
Гарні чорні брови.
А до тої близенької
Через тин до хати.
Чуда, гара, чуда, гара,
Через тин до хати.
А до тої далекої
Три милі скакати.
Чуда, гара, чуда, гара,
Три милі скакати.
Ой я тую близенькую
Людям подарую.
Чуда, гара, чуда, гара,
Людям подарую.
А до тої далекої
Сам я помандрую.
Чуда, гара, чуда, гара,
Сам я помандрую.

ГЕЙ, ДОЛИНО, ДОЛИНОЧКО

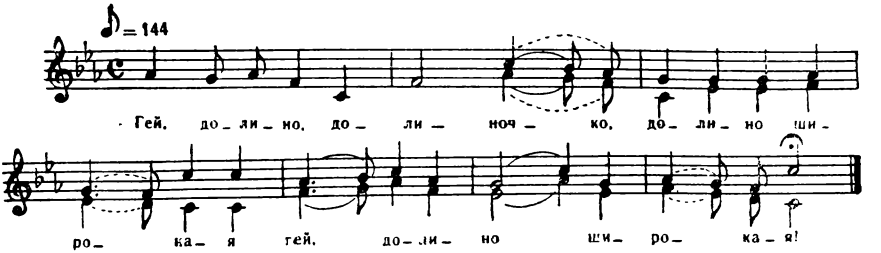

Гей, долино, долиночко,
Долино широкая,
Гей, долино широкая!

Гей, на тобі, долиночко,
Туман розлягається,
Гей, туман розлягається!

Гей, туман розлягається,
Туча занімається,
Гей, туча занімається!

Гей, сонце виясняється,
За гору скривається,
Гей, за гору скривається!

Гей, ой стану, подумаю,
Кого я любить маю,
Гей, кого я любить маю?

Гей, полюблю я старого,
Старого не хочеться,
Гей, старого не хочеться!

Гей, старого не хочеться,
Голова морочиться,
Гей, голова морочиться!

Гей, полюблю я хлопця,
Хлопець не зрівняється,
Гей, хлопець не зрівняється!

Гей, хлопець не зрівняється,
Він мене встидається,
Гей, він мене встидається!

Гей, полюблю солдата,
Солдата воєнного,
Гей, солдата воєнного!

Гей, солдат на войну йде,
За собою жону веде,
Гей, за собою жону веде!

Гей, солдат навоюється,
Жінка набідується,
Гей, жінка набідується!

ЧЕРЕЗ НОВИЙ БУДИНОЧОК

Через новий будиночок
Орел воду носить,
А дівчина козаченька
На вечерю просить.

— Просю тебе, козаченьку
На цюю вечерю.
Зготувала моя ненька
Білую лебеду.

Як не прийдеш вечеряти,
Прийди обідати,
Як не прийдеш обідати,
Прийди відвідати.

Як не прийдеш обідати,
Прийди хліба їсти.
Так то тяжко без милого
Вечеряти сісти.

— Упав сніжок на обліжок
Та взявся водою.
Пішов би я до іншої,
Та жаль за тобою.

Упав сніжок на обліжок
Та вже не розтане.
Пішов би я до іншої —
Серце не пристане.

Упав сніжок на обліжок
Та злігся в копиці.
Пройшли мої літа марне
Через молодиці.

ОЙ ВИШЕНЬКА, ЧЕРЕШЕНЬКА

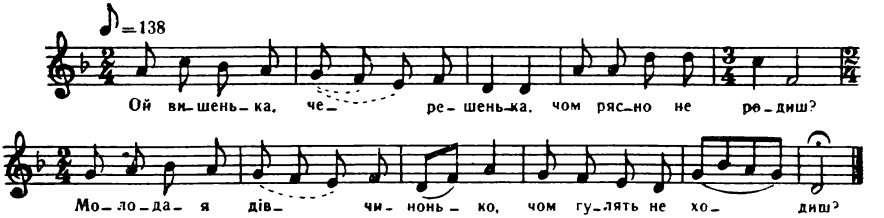

— Ой вишенька, черешенька,
Чом рясно не родиш?
Молодая дівчинонько,
Чом гулять не ходиш?

— Як же мені рясно родити
Між трьома дубами?
Як же мені гуляти ходити
Межи ворогами?

Тепер мені рясно родити
За високим тином.
Тепер мені гуляти ходити
За отецьким сином.

Отецький син гарний та красний,
А вдовин ще кращий.
Ой як вийде на вулицю,
Як той місяць ясний.

ОЙ ПЕРЕПЕЛИЧКА МАЛА, НЕВЕЛИЧКА

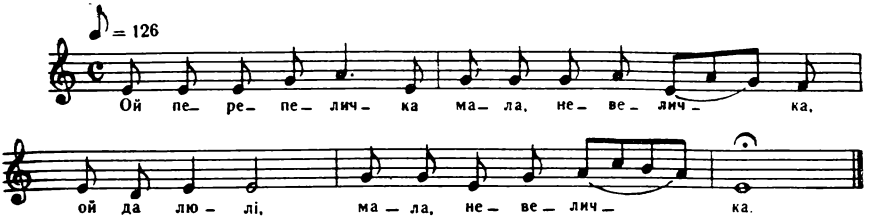

Ой перепеличка мала, невеличка,
Ой да люлі, мала, невеличка.

По полю літає, траву прогортає,
Ой да люлі, траву прогортає.

Траву розгортає, сокола шукає,
Ой да люлі, сокола шукає.

-- Соколоньку ясний, який ти прекрасний,
Ой да люлі, який ти прекрасний!

Соколе мій ясний, друже мій прекрасний,
Ой да люлі, друже мій прекрасний!

Будем говорити, як з тобою жити,
Ой да люлі, як з тобою жити.

Туман долиною, вітер дорогою,
Ой да люлі, вітер дорогою.

Вітер дорогою, мороз калиною,
Ой да люлі, мороз калиною.

Мороз калиною, козак дівчиною,
Ой да люлі, козак дівчиною.

ОЙ НА ГОРІ, НЕНЬКО

Ой на горі, ненько,
Зацвіло синенько,
Ніхто ж мене так не любить,
Як той коваленко. } 2

Коваленко грає,
Дівчина гуляє,
Бо хто її займе,
Біду собі знайде. } 2

Бо хто її займе,
Біду собі знайде,
Руки й ноги поломлю,
Додому не знайде. } 2

ХОДИВ КОЗАК ДО МОЛОДИЦІ

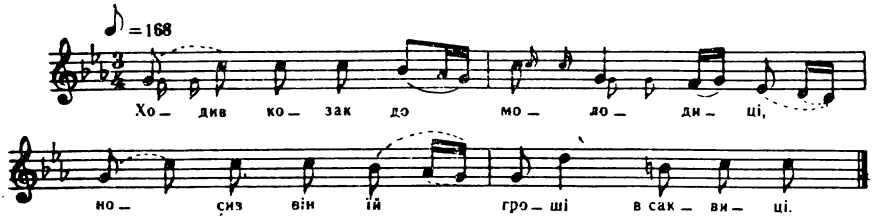

Ходив козак до молодиці,
Носив він їй гроші в саквиці.

— Молодице моя, чорнобривая!
Чого ти мені така милая?

Ой кумо моя, ой любо моя!
Скажи мені, де хата твоя?

— Моя хата сніпками вшита.
Прийди, козаченьку, хоть буду бита.

Хоть буду бита, знаю за кого,
За козаченька молоденького.

ОЙ СТЕЖЕЧКА, СТЕЖЕЧКА

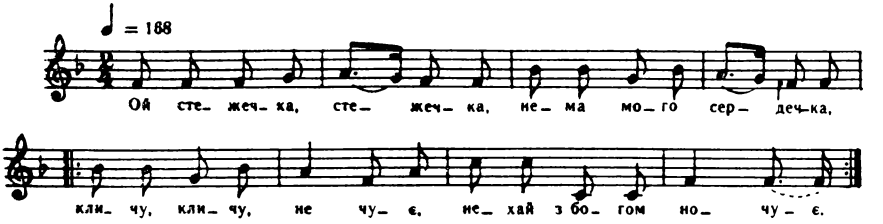

Ой стежечка, стежечка,
Нема мого сердечка,
Кличу, кличу, не чує, } 2
Нехай з богом ночує.

Ой стежечка, стежечка
У луг по калину,
Там ходила дівчина } 2
Сім раз на годину.

ОЙ НЕ ХОДИ КОЛО ТИНУ

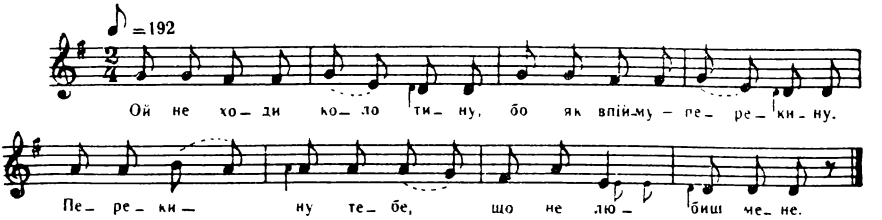

— Ой не ходи коло тину,
Бо як впійму — перекину.
Перекину тебе,
Що не любиш мене.

— Як я тебе не люблю,
Скарай мене, боже!
Буду тебе цілувати,
Поки сон не зможе.

Вже й націлувався,
Вже й намилувався.
В саду соловейко
Вже й нащебетався.

ВЕДУ КОНЯ ДО ДУНАЮ

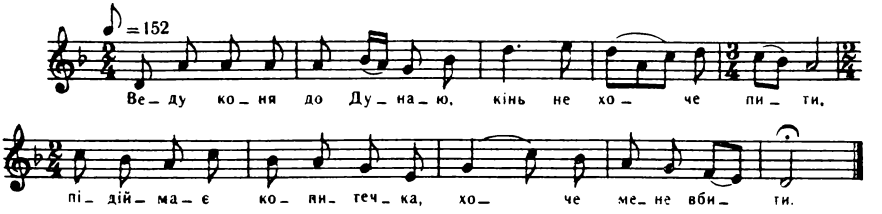

Веду коня до Дунаю,
Кінь не хоче пити,
Підіймає копитечка,
Хоче мене вбити. } 2

Чом ти, коню, води не п'єш?
Бо дорогу чуєш.
Чом ти, сину Василику,
Дома не ночуєш? } 2

— Ой час, мати, жито жати,
Колос половіє.
Жени, мати, Василика,
Бо серденько мліє. } 2

Ой час, мати, жито жати,
Колос похилився.
Жени, мати, Василика,
Бо розволочився. } 2

Ой як вийде на вулицю,
На дудочку грає,
Кличе мати вечеряти, } 2
А він й не думає.

— Ой вечеряй, моя мати
Що ти наварила,
А я піду на той куток, } 2
Де дівчина мила.

Підходить він під віконце:
— Ой відчини, серце,
Ой відроби мені теє, } 2
Що зробила перше.

— Ой нічого, козаченьку,
Тобі не зробила,
Брала пісок з-під чобіток } 2
Та в печі палила.

Брала пісок з-під чобіток
Та в печі палила,
Руту рвала, к серцю клала, } 2
Бо вірно кохала.

ОЙ БОЖЕ, БОЖЕ

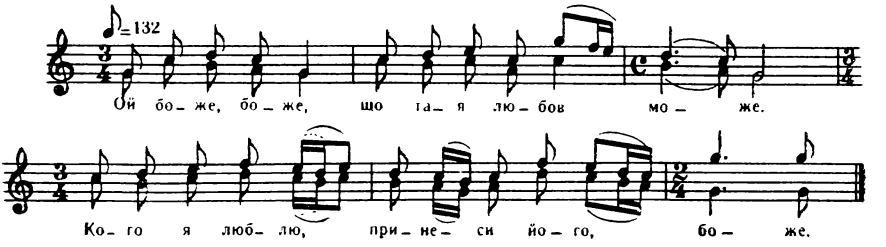

Ой боже, боже,
Що тая любов може.
Кого я люблю,
Принеси його, боже

А хоть не його,
То товариша його,
Спитати за милого,
За здоров'ячко його.

Ой чи він слабий,
Чи вмирати думає?
Що вже третій вечір
У мене не буває.

Запряжу воли,
Піду в поле орати,
Чи не буде там
Мій миленький їхати?

Ой прийшла туга
Та на серце недуга,
Мусів кидати
Край доріженьки плуга.

СОНЦЕ НИЗЕНЬКО

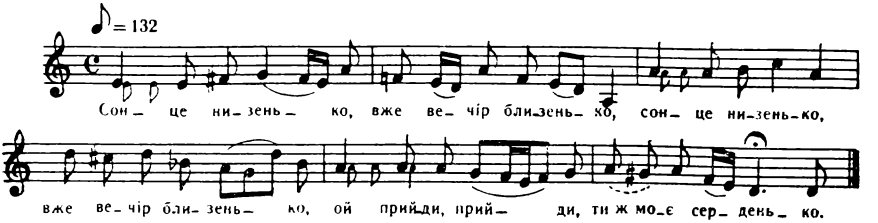

Сонце низенько,
Вже вечір близенько, } 2
Ой прийди, прийди,
Ти ж моє серденько.

Ой прийди, прийди,
Розвесели душу, } 2
Бо я з закохання
Помирати мушу.

Як я з кохання
Буду вмирати, } 2
То я скажу
Мур мурувати.

Мур мурувати
І ще й хрест зробити, } 2
Золоті літери
На хресті вибити.

А хто прочитає,
То той буде знати, } 2
Як із закохання
Тяженько вмирати.

ПОРОДИЛА ГОРЛИЦЯ ДІТИ

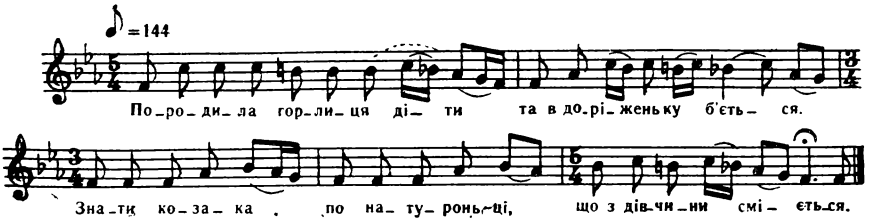

Породила горлиця діти
Та в доріженьку б'ється.
Знати козака по натуроньці,
Що з дівчини сміється.

— Чи ти гордий, чи пишний,
Що високо несешся?
Бачу я тебе по натуроньці,
Що ти з мене смієшся.

— Я не гордий, я не пишний,
Високо не несуся.
Я тебе люблю, сватати буду,
Я з тебе не сміюся.

СНІЖОК ІДЕ, ЗИМА БУДЕ

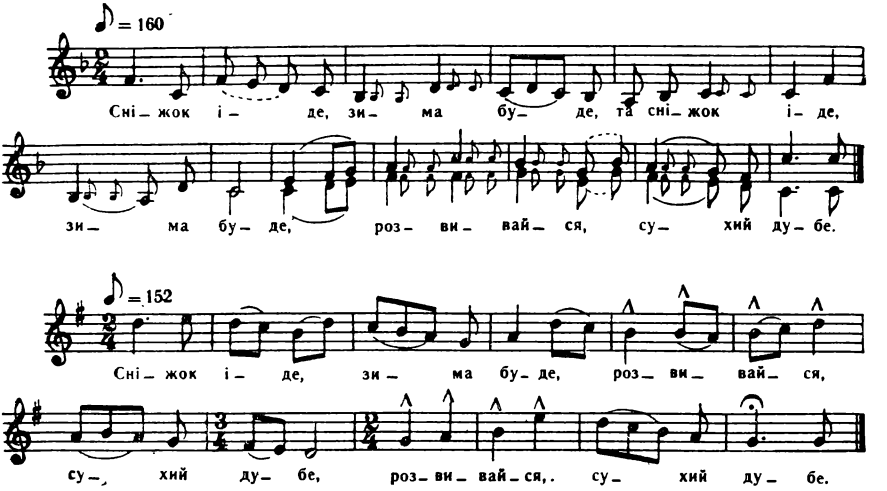

Сніжок іде, зима буде,
Та сніжок іде, зима буде,
Розвивайся, сухий дубе.

Розвивайся в крутім розі,
Та розвивайся в крутім розі,
Козакові три дорозі.

Козак їде, степом блудить,
Та козак їде, степом блудить,
Під собою коня нудить.

Приблудився аж до гаю,
Та приблудився аж до гаю,
До широкого Дунаю.

Ой став козак коня наповати,
Та став козак коня наповати,
Стала йому зозуля кувати.

Стала йому зозуля кувати,
Та стала йому зозуля кувати,
Стала йому вода прибувати.

— Не куй, не куй, сива зозуленько,
Та не куй, не куй, сива зозуленько,
Защебечи рано, соловейку.

Соловейку сивокрилий,
Та соловейку сивокрилий,
Скажи, скажи, куди до дівчини?

— А наліво до родини,
Та й наліво до родини,
А направо до дівчини.

А родина коня накормила,
Та родина коня накормила,
А дівчина постіль постелила.

ОЙ У ЛУЗІ, В ЛУЗІ, ГЕЙ

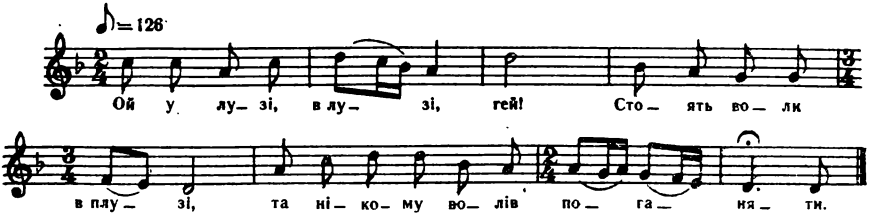

Ой у лузі, в лузі, гей!
Стоять воли в плузі,
Та нікому волів поганяти.

Ой вийшла дівчина, гей!
З чорними очима
Козакові воли поганяти.

Вийшла її мати, гей!
Із нової хати:
— Не подоба волів поганяти.

— Позволь, позволь, мати, гей!
Хоть раз обігнати,
А щоб було борозенку знати.

— Рубайте тополю, гей!
Становіть комору,
Замикайте мене, чорноброву.

РАЗ Я ВИЙШОВ НА ВУЛИЦЮ

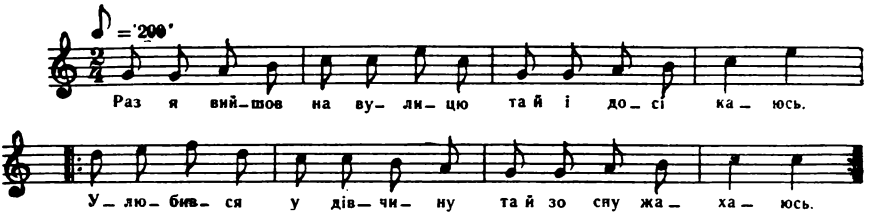

Раз я вийшов на вулицю
Та й і досі каюсь.
Улюбився у дівчину
Та й зо сну жахаюсь. } 2

Серце б'ється, завмирає,
Хоть не рад, то плачу,
Як своєї дівчиноньки
Хоть день не побачу. } 2

Молодиці і дівчата
Стали говорити,
Що так часто на вулицю
Я почав ходити. } 2

Хорошая, чорнявая,
Милая Маруся,
Там-то гарна, там-то брава,
Що й не надивлюся. } 2

Брови чорні, очі карі,
Любо подивиться,
Личко повне, як пампушка,
Чому ж не влюбиться? } 2

Ручки білі, стан тоненький,
Голос солов'їний.
Чом такої не любити,
Боже мій єдиний! } 2

Коли б мені господь поміг
Шлюбом обручиться,
То я б її вправив в рамці,
Сів би та й дивився. } 2

Проглядів би нічку цілу
На брівоньки чорні,
А ще більше на грудь білу
Та на стан моторний. } 2

ОЙ ЧАС, МАТИ, ЖИТО ЖАТИ

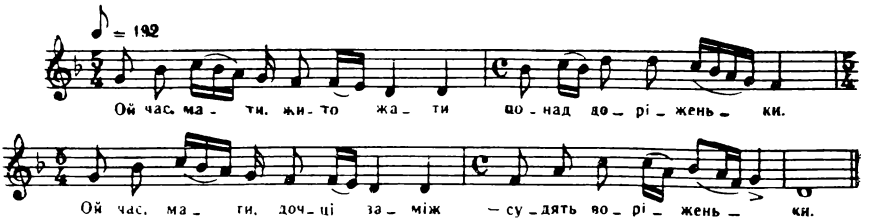

Ой час, мати, жито жати
Понад доріженьки.
Ой час, мати, дочці заміж —
Судять воріженьки.

Нехай судять, нехай брешуть,
Вони перестануть.
А як вони набрешуться,
То й плакати стануть.

Ой час, мати, жито жати,
Колос похилився.
Ой час, мати, дівці заміж,
Бо голос змінився.

ВИРЯДЖАЛА МАТИ СИНА ТА НА КОСОВИЦЮ

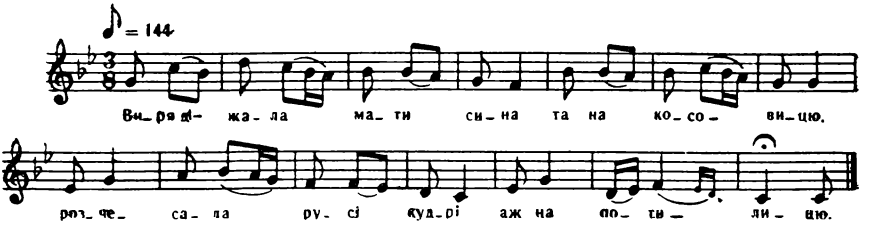

Виряджала мати сина та на косовицю,
Розчесала русі кудрі аж на потилицю.

— Я думала, мій синочку, що будеш косити,
А ти кинув косу в росу та й став голосити.

— Ой коли б ти, мамцю, знала, яка то досада,
То ти б мене оженила, щоб була відрада.

— Одружися, мій синочку, візьми жінку-
любку,
Цілуй її, милуй її, як голуб голубку.

ОЙ У ПОЛІ, В ПОЛІ, В ПОЛІ ДВА ДУБОЧКИ, ГЕЙ

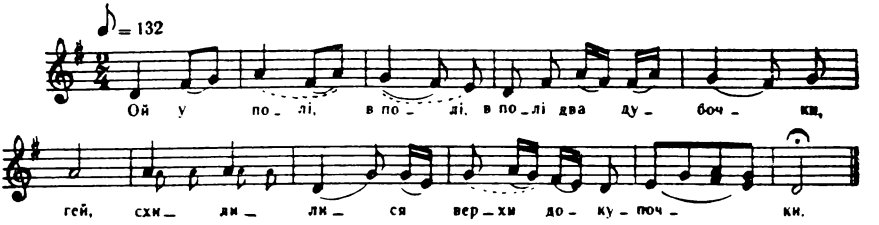

Ой у полі, в полі, в полі два дубочки, гей,
Схилилися верхи докупочки.

Схилилися верхи докупочки, гей,
Там сиділо аж два голубочки.

Сиділи, сиділи, знялись, полетіли, гей,
У чистім полі спочивати сіли.

Крилечками круту гору вкрили, гей,
Ніженьками всю травку збродили.

Ніженьками всю травку збродили, гей,
Вони собі речі говорили.

А якії речі? Та все про любови, гей,
Горе тому та нежонатому.

А ще гірше тому, а хто кого любить, гей,
Стисне до серденька та ще й приголубить.

Голубить, голубить, як голуб голубку, гей,
А пригортає, як мати дитину.

А пригортає, як мати дитину, гей.
Сушить, в'ялить молоду дівчину.

А як же я схочу, річку перескочу, гей,
Віддай мене, мати, за кого я схочу.

Чи за того пана, пана-генерала, гей,
Гей, чи за того козака Івана.

ОЙ СЛУЖИВ Я В ВДОВИ

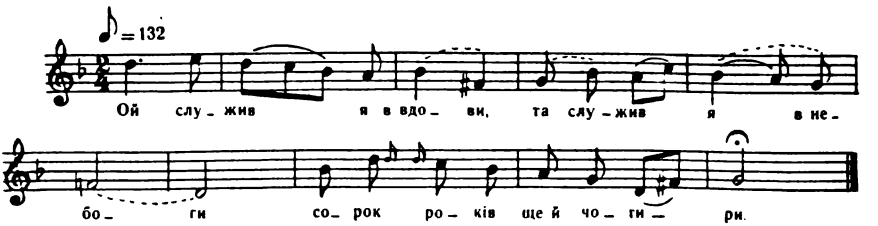

Ой служив я в вдови,
Та служив я в небоги
Сорок років ще й чотири.

— Ой заплати, вдово,
Заплати, небого,
За сорок років ще й чотири.

Ой винесла вдова,
Винесла небога
Сорок рублів ще й чотири.

А він гроші взяв
Ще й громаду зібрав:
— Розсудіте мене, люди.

Ой заплати, вдово,
Заплати, небого,
За сорок років ще й чотири.

Ой вивела вдова,
Вивела небога
Сорок волів ще й чотири.

А він воли взяв
І громаду зібрав:
— Розсудіте мене, люди.

Ой заплати, вдово,
Заплати, небого,
За сорок років ще й чотири.

Ой вивела вдова,
Вивела небога
Сорок коней ще й чотири.

А він коні взяв
І громаду зібрав:
— Розсудіте мене, люди.

Ой заплати, вдово,
Заплати, небого,
За сорок років ще й чотири.

Ой вивела вдова,
Вивела небога
Свою дочку найменшу.

А він дочку взяв
Ще й шапочку зняв:
— Розсудіте мене, люди.

Розсудіте мене, люди,
Розсудіте, громада,—
Тепер мені уся плата.

ОЙ УМРУ, МАТИ, УМРУ ЧЕРЕЗ ЧАР-ЧАРОВИНУ

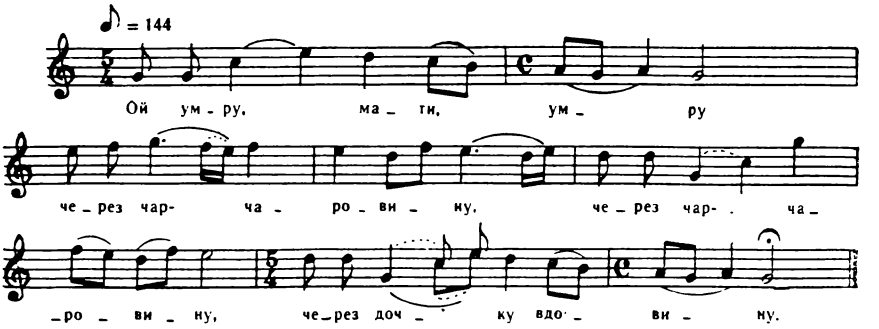

— Ой умру, мати, умру через чар-чаровину,
Через чар-чаровину, через дочку вдовину.

— Не вмирай, мій синочку, та посадим садочок,
Та посадим садочок задля вдовиних дочок.

Ой всі дівчата прийшли, а вдовиної немає,
А вдовиної немає, моє серце умліває.

— Ой умру, мати, умру через чар-чаровину,
Через чар-чаровину, через дочку вдовину.

— Не вмирай, мій синочку, та поставим шиночок,
Та поставим шиночок задля вдовиних дочок.

Ой прийшли всі дівчата та до коршми гуляти,
А вдовиної немає, серце моє умліває.

— Ой умру, мати, умру через чар-чаровину,
Через чар-чаровину, через дочку вдовину.

Ой позволь, позволь, мати, та й про жарти вмирати,
Чи не прийдуть дівчата та мерця цілувати.

Ой прийшли дівчата та й мерця цілувати,
Та й мерця цілувати, з ними і вдовина дочка.

А той син не дивився та із лавки скотився,
Та із лавки скотився, та й за шию вчепився.

— Ой вари, мамо, пиво, бо буде людям диво,
Та благослови, мати, у вдови дочку взяти.

— Благословляю, сину, та вдовину дитину,
Та вдовину дитину та за вірну дружину.

ЯКБИ НЕ МАРИСЯ

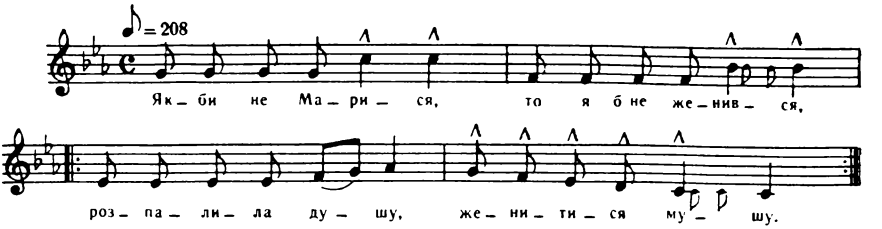

Якби не Марися,
То я б не женився,
Розпалила душу,
Женитися мушу. } 2

Якби не Марися
Та не її любощі,
То б не стояв коник
Осідланий на дощі. } 2

ОЙ ГИЛЯ, ГИЛЯ, ГУСОНЬКИ, НА СТАВ

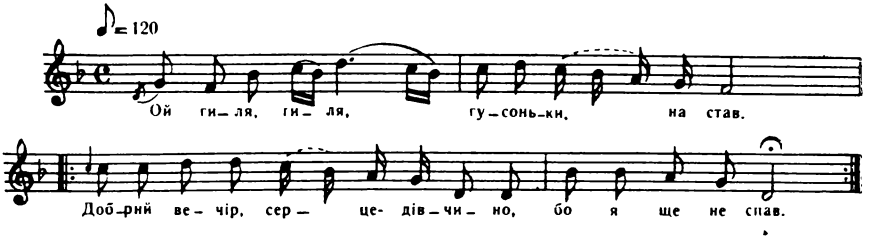

Ой гиля, гиля, гусоньки, на став.
Добрий вечір, серце-дівчино, бо я ще не спав. (2)

Ой не спав, не спав і не думаю спати,
Дай же мені, дівчино, повечеряти. (2)

— Я не топила і не варила,
На білу постілоньку спать положила. (2)

— Ой боже, боже, в кого я вдався,
Брів я через річеньку та й не вмивався. (2)

Ой не вмивався і не втирався,
Я до тебе, серце-дівчино, так поспішався. (2)

Ой вернуся я та умиюся,
На тебе, серденько, хоть подивлюся. (2)

— Ой не вертайся і не вмивайся,
Ти ж мені, серденько, й так сподобався. (2)

В мене криниця за перелазом,
Вмиємось, серце-козаче, обоє разом. (2)

У мене рушничок тонкий на кілку,
Обітремось, серце-козаче, хоть раз на віку. (2)

Моя хустина шовками шита,
Утрімося, серце-козаче, хоч буду бита. (2)

В мене рушничок тонкий, з верстата,
Обітремось, серце-козаче, у свого тата. (2)

ОЙ ХОДИЛА ДІВЧИНОНЬКА ПО САДУ

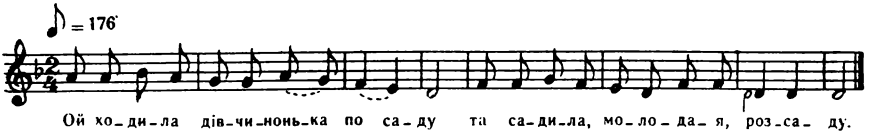

Ой ходила дівчинонька по саду
Та садила, молодая, розсаду.

Рости, рости ти, розсадо, в три листи.
Присилайся ти, козаче, в старости.

Ізібрала козаченька охота
Та прив'язав кониченька до плота,

А сам пішов попід тин рачки,
Чи не найде дівчиноньки-швачки.

На дівчині вишивані рукава,
А в козака кучерява голова.

Сюди-туди кучерями потрясу
Та дівчині гостинчика принесу.

ГЕЙ, ОЙ ПІД ГАЙКОМ, ГАЙКОМ ЗЕЛЕНЕНЬКИМ

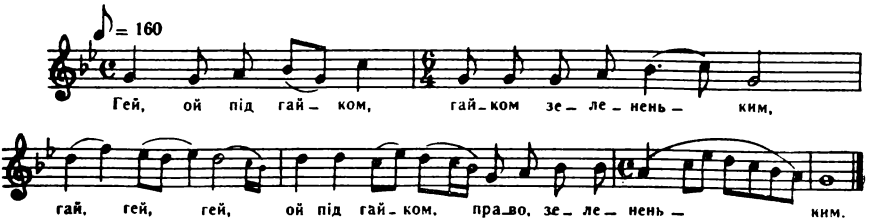

Гей, ой під гайком, гайком зелененьким,
Гей, гей, гей, ой під гайком, право, зелененьким.

Гей, там дівчина, право, жито жала,
Гей, гей, гей, до козака, право, розмовляла.

— Гей, ой козаче, право, козаченьку,
Гей, гей, гей, сватай мене, право, молоденьку.

Гей, а я твою, право, біду знаю,
Гей, гей, гей, ведеш коня, право, до Дунаю.

ОЙ ЯКБИ Я ЗНАЛА, ДЕ МІЙ МИЛИЙ ОРЕ

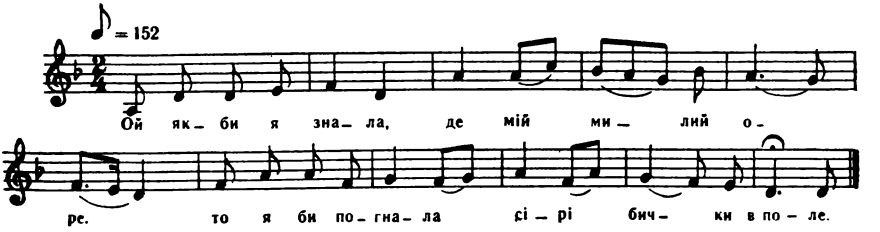

Ой якби я знала, де мій милий оре,
То я би погнала сірі бички в поле.

А мій милий оре за чорненьким лісом
Одним волом сірим, а другим перістим.

Ой оре він, оре, на шлях виганяє,
Молода дівчина жита дожинає.

— Ти дожинай жита, я доорю поля,
Т'а й повінчаємся восени обоє.

ОЙ МАТИ, МАТИ, МАТИ

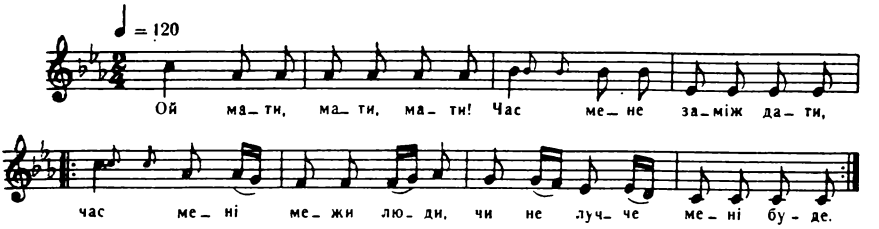

— Ой мати, мати, мати!
Час мене заміж дати,
Час мені межи люди,
Чи не лучче мені буде. } 2

— Ой доню, доню, доню!
Жаль мені за тобою,
Жаль мені тебе буде,
Як чоловік бити буде. } 2

— Ой мати, мати, мати!
Нема чого жалкувати,
Як я буду статкувати,
То він буде шанувати. } 2

ОЙ КОНЮ МІЙ, КОНЮ, ТА ЗОЛОТА ГРИВА

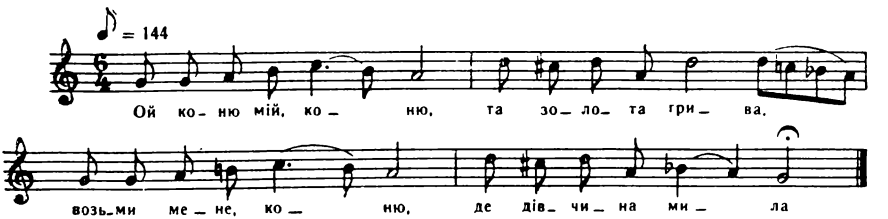

Ой коню мій, коню, та золота грива,
Возьми мене, коню, де дівчина мила.

Їде козак, їде на чужеє поле,
Ой там сиротина пшениченьку поле.

Поле ж вона, поле, кукіль вибирає,
Вороному коню на межу кидає.

— Годі, сиротино, й годі працювати,
Хочу тебе, мила, хочу тебе взяти.

ОЙ ЛЕТІЛА ГОРЛИЦЯ ЧЕРЕЗ САД

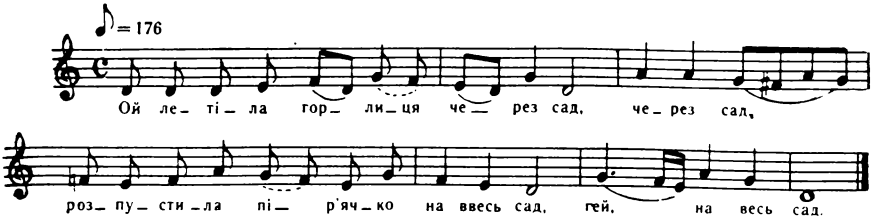

Ой летіла горлиця через сад,
Через сад,
Розпустила пір'ячко на ввесь сад,
Гей, на весь сад.

А хто ж теє пір'ячко ізбере,
Ізбере,
То той мене, молодую, забере,
Гей, забере.

На горлиці пір'ячко — самий пух,
Самий пух.
Любив козак дівчиноньку в один дух,
Гей, в один дух.

На горлиці пір'ячко яриться,
Яриться.
Коли будемо, серденько, жениться,
Гей, жениться?

На горлиці пір'ячко, як рілля,
Як рілля.
Коли буде, серденько, весілля,
Гей, весілля?

На курочці пір'ячко яриться,
Яриться.
Не вродила, серденько, пшениця,
Гей, пшениця.

Ой маю я, маю надію,
Надію,
Що зробимо весілля в неділю,
Гей, в неділю.

ХТІЛА МЕНЕ МАТИ

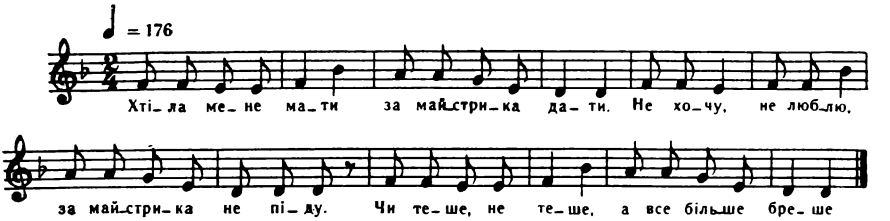

Хтіла мене мати
За майстрика дати.

Не хочу, не люблю,
За майстрика не піду.
Чи теше, не теше,
А все більше бреше.

Хтіла мене мати
За мельника дати.

Не хочу, не люблю,
За мельника не піду.
Мельник меле у млині,
Лає мамі ще й мені.

Хтіла мене мати
За гончара дати.

Не хочу, не люблю,
За гончара не піду.
Гончар горшки возить
Та жінку морозить.

Хтіла мене мати
За шевчика дати.

Не хочу, не люблю,
За шевчика не піду.
Шевчик іде горою,
Смердять руки смолою.

Хтіла мене мати
За писаря дати.

І хочу, і люблю,
За писаря я піду.
Писар пише, малює.
Обернеться, цілує.

ОЙ РОМАНЕ, РОМАНОЧКУ

Ой Романе, Романочку,
Сватай мою дочку,
А я тобі за вигоду
Вишию сорочку. } 2

І тонесечку,
І білесечку
За свою дочку
Молодесечку. } 2

ОЙ ДОЩ ІДЕ, ОЙ ДОЩ ІДЕ

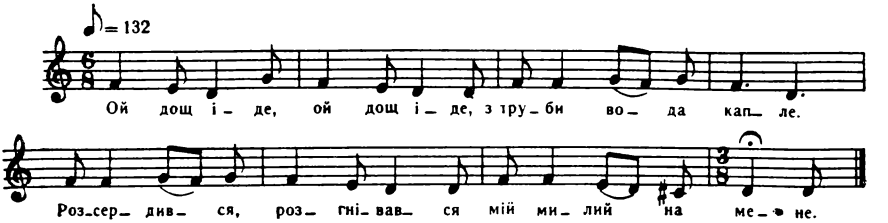

Ой дощ іде, ой дощ іде,
З труби вода капле.
Розсердився, розгнівався
Мій милий на мене.

Розсердився, розгнівався
Мій милий на мене.
Як загляне, серце в'яне
І в нього, і в мене.

А у мене на городі
Виросла тополя.
Котрий мене вірно любить,
То возьме й без поля.

А у мене на городі
Та виросла вишня.
Котрий мене вірно любить,
Возьме й без намиста.

ОЙ НА СТАВУ, НА СТАВОЧКУ

Ой на ставу, на ставочку
Два човники плаває.
Два човники, два човники,
А три риболовці.

Один каже: «Дівчино!»
Другий каже: «Рибчино!»
Третій каже: «Душко моя,
Чи підеш за мене?»

— Ой пішла б я за тебе,
Нема хати у тебе.
Постав хату з лободи,
А в чужую не веди.

Чужа хата такая,
Як свекруха лихая:
Як не лає, то ворчиться,
Та все в хаті не всидиться.

СІМ ДЕНЬ КОНОПЕЛЬ

Сім день конопель,
Матірочки три дні.
Не дай мене за п'яницю,
Бо готові злидні. } 2

А з музики, із маляра
Та не буде господаря:
У неділю буде грати,
В понеділок буде спати. } 2

У неділю буде грати,
В понеділок буде спати,
А в вівторок буде пити,
А в середу жінку бити, } 2

А в четвер добивати,
А в п'ятницю поховати,
А в суботу підголився,
А в неділю оженився. } 2

ЧОРНІ ОЧІ, ЯК ТЕРЕН

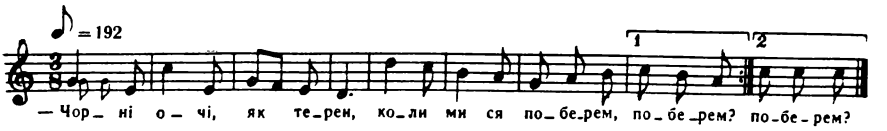

— Чорні очі, як терен,
Коли ми ся поберем, поберем? } 2

— Поберемся на весні,
Як зародять черешні, черешні. } 2

— Ой що ж це ти думаєш,
Що ти хліба не маєш, не маєш? } 2

— Будем їсти логазу,
Поки хліба привезу, привезу. } 2

— Ой що ж це ти думаєш,
Що ти хати не маєш, не маєш? } 2

— Поведу тебе в чужую,
Поки свою збудую, збудую. } 2

— Постав мені з лободи,
А в чужую не веди, не веди. } 2

Чужа хата такая,
Як свекруха лихая, лихая. } 2

Ой дівчино, шумить гай,
Кого любиш, занехай, занехай. } 2

— Нехай шумить ще й гуде.
Кого люблю, мій буде, мій буде. } 2

ДІВОЧІ І ПАРУБОЧІ ДОТИНКИ ТА ЖАРТИ

НЕ БУДЕ НІ ПО-ТАТОВОМУ

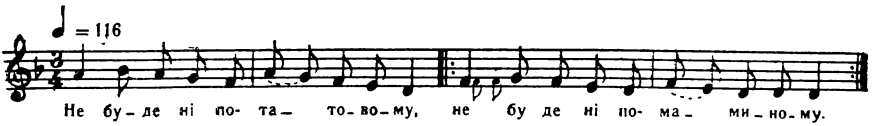

Не буде ні по-татовому,
Не буде ні по-маминому, (2)

Не буде ні по роду його,
Бо не люблю переходу його. (2)

Ти мене, вражий сину, не займай,
Ти мені доганоньки не давай. (2)

Дала мені моя мати догану,
Породила на личеньку погану. (2)

ОЙ НЕ ХОДИ, БАРАБАШУ

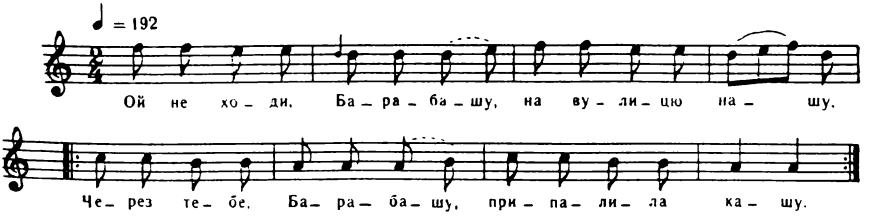

Ой не ходи, Барабашу,
На вулицю нашу.
Через тебе, Барабашу, } 2
Припалила кашу.

Кашу припалила,
Борщу не зварила.
Через тебе, Барабашу, } 2
Мене мати била.

Ой чи била, чи не била,
Обіцяла бити.
Перестань же, Барабашу, } 2
До мене ходити.

— Ой не перестану,
Доки не достану
Твого личка, як яблучка, } 2
Дівоцького стану.

— Кашу припалила,
Мені не до речі.
Той у мене не жених, } 2
Що на один вечір.

Ой у саду черешенька
Там то рясно родить.
Той у мене женишок, } 2
Що три роки ходить.

ОЙ ХОТІЛА МЕНЕ МАТИ

Ой хотіла мене мати
За рудого дати,
Було мені до порога } 2
Головоньку втяти.

Мене мати не слухала,
За рудого дала,
А ще й мені наказала, } 2
Щоб я шанувала.

А я його шанувала,
Шанувати мушу,
Ой господи милосердний, } 2
Возьми з нього душу.

Ой господи милосердний
З найвищого неба!
Вийми душу із рудого, } 2
Рудому не треба.

Вийми душу із рудого,
Рудому не треба,
Таки мені, моя мати, } 2
Чорнявого треба.

Я в середу родилася,
Горе мені, горе.
Не дай мене за старого, } 2
Бо борода коле.

Дай же мене за такого,
Що сіються вуса,
Він до мене кивне, моргне, } 2
А я засміюся.

Ой з-за гори кам'яної
Вітер марширує.
Нехай мене сякий-такий } 2
Дурень не цілує.

Нехай мене поцілує
Високий, тоненький,
В нього личко, як яблучко, } 2
А сам молоденький.

ЧОБІТ МЕНІ РОЗПОРОВСЯ

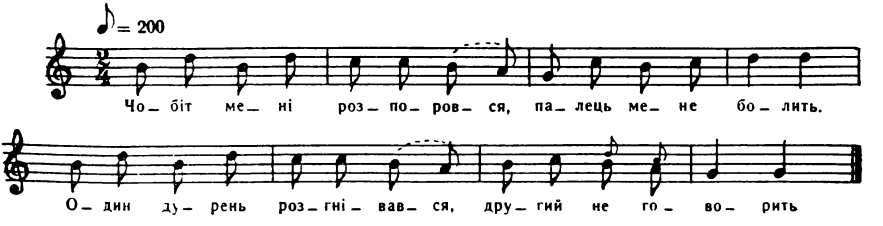

Чобіт мені розпоровся,
Палець мене болить.
Один дурень розгнівався,
Другий не говорить.

Чобіт мені розпоровся,
Палець мені видко.
Один дурень помандрував,
Другого не видко.

Я на твою левадоньку
Коровів не гоню.
Сватай, дурню, кого хочеш,
Я не забороню.

— За твоїми ворітьми
Зелена пшениця.
Як я тебе не возьму,
Не буду жениться.

— За моїми ворітьми
Колясочка їде.
Хіба б уже дурна була,
Що за тебе піде.

Закувала зозуленька
В попа на загаті.
Треба мені привикати
В свекрушиній хаті.

Ой не видно тої хати,
Видно одні сіни.
Ой там моїх два перстені
Навіки засіли.

Ой там моїх два перстені.
А одна обручка.
Як не хочеш мене взяти,
Є у мене сучка.

В мене сучка-бистроочка
Ще вища за хорта.
Перше мала за коханця,
А тепер — за чорта.

— Бодай же ти, дівчинонько,
Хоріла, боліла!
А скільки ж ти з моїх рук
Яблук переїла.

— Бо ти, дурний, купував,
Я, розумна, брала.
Тепер зима, яблук нема,
Щоб я купувала.

Чекай, дурню, до осени,
Як будуть родити,
Куплю мірку за копійку
Й не стану любити.

А ЯРЕМА ІЗ ХОМОЮ

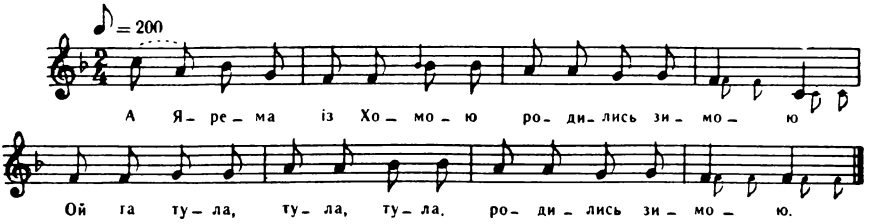

А Ярема із Хомою
Родились зимою.

Приспів:

Ой та тула, тула, тула,
Родились зимою.

А що Хома, що Ярема,
То все одно браття.

Приспів:

Ой та тула, тула, тула,
То все одно браття.

Що на Хомі й на Яремі,
То все одно плаття.

Приспів:

Ой та тула, тула, тула,
То все одно плаття.

Сіли вони на пеньку,
Розклали багаття.

Приспів:

Ой та тула, тула, тула,
Розклали багаття.

Ой ходімо, пане-брате,
Та бога молити.

Приспів:

Ой та тула, тула, тула,
Та бога молити.

Став Хома у притворі,
А Ярема аж надворі.

Приспів:

Ой та тула, тула, тула,
А Ярема аж надворі.

А піп Хому як упік,
То Ярема ледве втік.

Приспів:

Ой та тула, тула, тула,
То Ярема ледве втік.

Ой ходімо пане-брате,
Та рибочку ловить.

Приспів:

Ой та тула, тула, тула,
Та рибочку ловить.

Пішов Хома аж на дно.
А Яреми й не видно.

Приспів:

Ой та тула, тула, тула,
А Яреми й не видно.

КУЧЕРЯВИЙ МАРКО

Кучерявий Марко
Ходить по ярмарку,
Ні торгує, ні купує,
Тільки робить сварку.

Ой ішов я вулицею
Та й зайшов до Марка,
Загляну я у віконце,
А там за щось сварка.

Ой ішов я вулицею
Та й зайшов до Луця,
Загляну я у віконце,
А там за щось б'ються.

Ой ти козак і я козак,
Ми обидва козаки,
Ти без грошей, а я босий,
Ми обидва дураки.

Я Микола й ти Микола,
Оба ми Миколи,
Тебе били коло церкви,
Мене коло школи.

Ой піду я до Карпа,
А що Карпо діє?
В Карпа кури поздихали,
Сам на бантах піє.

Ой був собі Лазур,
Великий чудак,
Виліз він на хату,
Кричав: кудкудак!

А ДО МЕНЕ ЯКІВ ПРИХОДИВ

А до мене Яків приходив,
Коробочку раків приносив,
А я його раки узяла, } 2
А Якова з хати прогнала. }

-- Іди собі, Якове, з хати,
Бо на печі батько та мати,
На припічку маленькії діти. } 2
Нема тебе, Якове, де діти.

На ослоні тісно та тісно,
А під полом смішно та смішно,
На порозі курка сокоче, } 2
Нехай тебе любить, хто хоче.

ЧИ Я ТОБІ НЕ КАЗАЛА

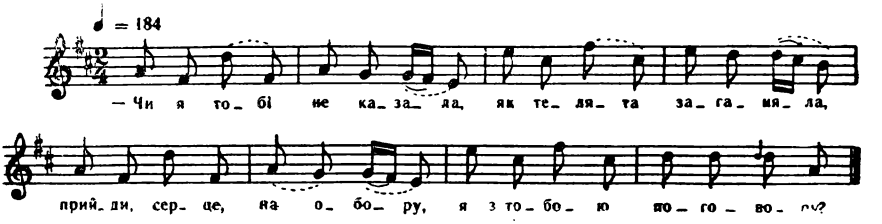

— Чи я тобі не казала,
Як телята заганяла,
Прийди, серце, на обору,
Я з тобою поговору?

Прийди, прийди, серце сам,
Вечеряти тобі дам,
Товариша не веди,
Бо не буде без біди.

Ой приходить товариш:
— Добрий вечір! Що вариш?
— Не варила нічого,
Не боюся нікого.

Ой зварила кашеня,
Та й виїло кошеня,
А зварила в молоці,
То виїли молодці.

ОЙ БОЖЕ МІЙ! КАРАУЛ

Ой боже мій! Караул!
Що я наробила?
По коліна борода, } 2
А я полюбила.

По коліна борода,
А по п'яти вуса,
Я боюся цілувати, } 2
Бо він мене вкусить.

ОЙ ТАК РОБИ, ЯК ТВІЙ ТАТО

Ой так роби, як твій тато,
Скинув штани та вкрив хату,
Та сів собі на комині } 2
З дівчатами знакомими.

Ой так роби, як твій син,
Виносили з діжки сир...
До рябої кобили } 2
На зальоти ходили.

Наївшися, напившися,
Гвалт! Хочу женитися,
А як же я зголоднію, } 2
Де ж я жінку подіну?

ОЙ НА СТАВУ, НА СТАВОЧКУ

Ой на ставу, на ставочку
Пливе обичайка.
Ой чия то парубчина } 2
Превелика чванька?

Там-то чванька, вистав-ніжка,
Ще й набік маніжка.
Там-то вгору несеться, } 2
Як та жаба трясеться.

Ой чия то парубчина,
Ой чия то чванька?
Окрасила мати штани,
Думав, що китайка. } 2

Окрасила мати штани
Із білого порту,
А як вийде на вулицю,
То дивиться к чорту. } 2

Штани мої китайові
Сліди замітають,
Три шеляги у кишені,
Та й ті заважають. } 2

Один шеляг на тютюн,
А другий на люльку,
А за третій, пане-брате,
Куплю собі жінку. } 2

ОЧЕРЕТ ЛУГОМ ГУДЕ

♩ = 184

О- че- рет лу- гом гу- де, со- ва річ- ко- ю бре- де.

Пі- дій- ма- є со- ва криль-ця, ви- гля- да- є чор- но- брив- ця.

Очерет лугом гуде,
Сова річкою бреде.
Підіймає сова крильця,
Виглядає чорнобривця. } 2

Чорнобривець іде,
На добридень дає:
— Добридень тобі,
Бо ти жінка моя. } 2

Бо ти жінка моя,
Бо ти любка моя,
Бо ти любиш мене,
Бо ти підеш за мене. } 2

— Я й не жінка твоя,
Я й не любка твоя,
Я й не люблю тебе,
Я й не піду за тебе. } 2

Бо ти тонкий та високий
Ще й поганий, косоокий,
Ще й без верхньої губи,
Як цілуєш, видно зуби. } 2

Такий стан, як у баби,
Такі очі, як у жаби,
Такі вуса, як у рака,
А сам рудий, як собака. } 2

Такі вуса, як у рака,
А сам рудий, як собака,
Ще й на ногу налягаєш,
Бо на плечах горба маєш. } 2

— Чи я, мамцю, не доріс,
Чи я, мамцю, переріс?
Чи не врублена хата,
Що не люблять дівчата? } 2

— Ні, ти, синку, і доріс,
І ти, синку, переріс,
І дорублена хата,
Лиш не люблять дівчата. } 2

Піди, синку, до криниці
Та й напийся водиці,
Так любитимуть дівчата
Любитимуть молодиці. } 2

— А я йду і бреду
По коліна в лободу,
А я піду до дівчини,
Що хороша на виду. } 2

ЧИ НЕ ТОЙ ТО МИКИТА

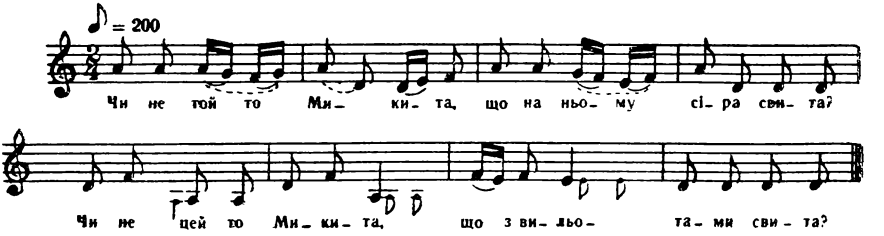

Чи не той то Микита,
Що на ньому сіра свита?
Чи не цей то Микита,
Що з вильотами свита?

Під віконцем ізігнувся,
Чи не вийде Маруся?
А Маруся виходить
І горішки виносить.

А Маруся виходить
І горішки виносить.
Чи горішки кусати,
Чи Марусю цілувати?

ОЙ З-ЗА ГОРИ ВІТЕР ВІЄ

Ой з-за гори вітер віє,
Там Микита жито сіє.
— Микито, чи ти то?
— Не я то, мій тато.

Йшов Микита дорогою,
Рубав жито сокирою.
— Микито, чи ти то?
— Не я то, мій тато.

Микита-чичита
Погнав воли до жита,
Від жита до проса.
Де дівчина хороша,
Від проса до лану,
Найшов дівчину Голяну.

ЇХАВ САВКА СІРИМИ ВОЛАМИ

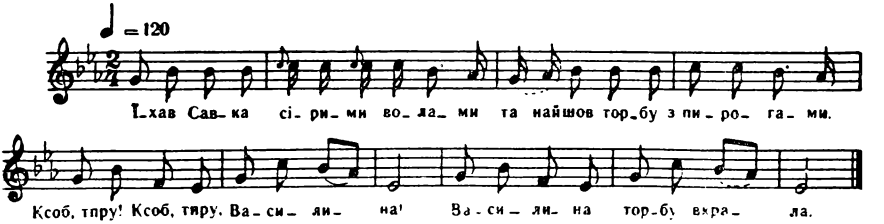

Їхав Савка сірими волами
Та найшов торбу з пирогами.

Приспів:

Ксоб, тпру! Ксоб, тпру, Василина!
Василина торбу вкрала.

А ви, хлопці, не сваріться,
Пирогами поділіться.

Приспів:

Ксоб, тпру! Ксоб, тпру, Василина!
Василина торбу вкрала.

ІШОВ ГРИЦЬ З ВЕЧЕРНИЦЬ

Ішов Гриць з вечерниць
Темненької ночі,
Сидить гуся над водою,
Витріщила очі. } 2

Він до неї: «гиля, гиля»,
А вона присіла,
Якби була не сопілка,
Була б Гриця з'їла. } 2

Якби була не сопілка,
Не дорога дудка,
Кому була б зосталася
Дівчина-голубка? } 2

Ішов Гриць з вечерниць
Та й упав в помиї,
Щоб дівчата не витягли,
Були б з'їли свині. } 2

НА ПОРОЗІ СТОЯЛА

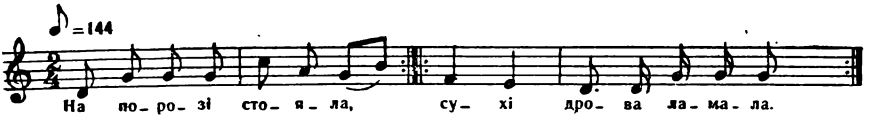

На порозі стояла *,
Сухі дрова ламала.
Сухі дрова, гіркий дим,
Постояла, та не з тим.
Постояла, та не з тим,
Дала дулю через тин.
Дала дулю, дала дві,
Бо ти дурний, а я ні.
Дала дулю, дала сім,
Бо ти дурний і зовсім.
На степочку сиділа,
Рябу сучку доїла,
Надоїла молока,
Напоїла дурака.

ОЙ ЇХАЛА, ЇХАЛА

Ой їхала, їхала,
Побачила Міхала,
Побачила Міхася, } 2
Попід боки взялася.

Катерина і Василь
Сварилися за кисіль,
Катерина Василю } 2
Не давала киселю.

— Ой Василю, Василю,
Не їж мого киселю,
Бо мій кисіль гарячий, } 2
А ти, Василь, смердячий.

Катерина і Дем'ян
Сварилися за бур'ян,
Катерина Дем'яну } 2
Не давала бур'яну.

---

* Кожний рядок повторюється.

ПЛИВЕ ЧОВЕН ВОДИ ПОВЕН

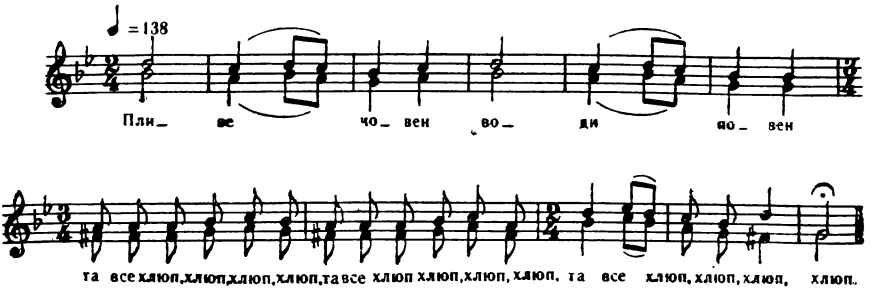

Пливе човен води повен
Та все хлюп, хлюп, хлюп, хлюп. (3)

Іде козак дорогою
Та все тюп, тюп, тюп, тюп. (3)

Пливе човен води повен
Та й накрився лубом. (3)

Не хвалися, козаченьку,
Кучерявим чубом. (3)

Бо прийдеться, доведеться,
Твій чуб розів'ється. (3)

А із тебе, козаченьку,
Вся челядь сміється. (3)

Пливе човен води повен
Та й накрився листом. (3)

Не хвалися, дівчинонько,
Червоним намистом. (3)

Бо прийдеться, доведеться
Намисто збувати, (3)

Молодому козакові
На тютюн давати. (3)

КАЗАВ, КАЗАВ ЧАБАН ДІВЦІ

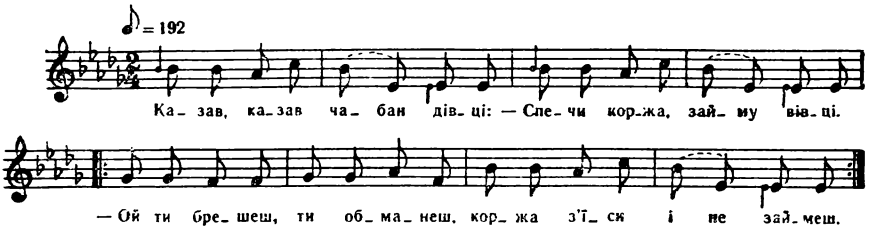

Казав, казав чабан дівці:
— Спечи коржа, займу вівці.
— Ой ти брешеш, ти обманеш, } 2
Коржа з'їси і не займеш.

Ой там, ой там за горою,
Сам не знаю, за котрою,
Ой казала приходити, } 2
Сам не знаю, що робити.

Ти ж з мене сміялася,
Ти ж мені попалася.
Тепер свою біду бачу, } 2
Ти смієшся, а я плачу.

Ой чабане, чабане,
Покинь вівці пасти.
— Не покину, доки згину, } 2
Бо навчуся красти.

ТИ Ж МЕНЕ ПІДМАНУЛА

— Ти ж мене підманула,
Ти ж мене підвела,
Ти ж мені, молодому, } 2
Вечеряти не дала.

А хоч дала вечеряти,
То не дала ложки,
Насипала в черепочок, } 2
Як собаці, трошки.

Я до тебе приходив
І яблучок приносив,
А четвертий медівник —
Я до тебе, серце, звик. } 2

— Ти до мене не ходи
І яблучок не носи,
Медівника не давай
І за мене забувай. } 2

Шкода моїх білих ніг,
Що я вийшла за поріг,
Що я така пишна,
Як у саду вишня. } 2

ОЙ ЛІЗ ЇЖАК, ЛІЗ

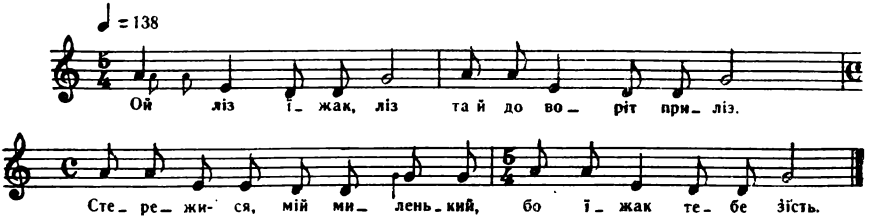

Ой ліз їжак, ліз
Та й до воріт приліз.
Стережися, мій миленький,
Бо їжак тебе з'їсть.

— Ой ти мила моя,
Чорнобрива моя!
Коло мого ти бока
Та не бійся їжака.

Ой ліз їжак, ліз
Та й в подвір'я приліз.
Стережися, мій миленький,
Бо їжак тебе з'їсть.

— Ой ти, мила моя,
Чорнобрива моя!
Коло мого ти бока
Та не бійся їжака.

Ой ліз їжак, ліз
Та й до мене приліз.
Стережися, мій миленький,
Бо їжак тебе з'їсть.

— Ой ти, мила моя,
Чорнобрива моя!
Коло мого ти бока
Та не бійся їжака.

ОЙ ТИ, ГАРНИЙ СЕМЕНЕ

Ой ти, гарний Семене,
Іди сядь коло мене,
У мене гроші є,
Сватай мене, Семене. } 2

Ой Семене, Семене,
Чом не ходиш до мене?
У мене корова є,
Сватай мене, Семене. } 2

— Нащо мені та корова,
Як ти сама, як ворона?
Нащо мені та телиця,
Як ти сама, як мазниця? } 2

ОЙ КАЗАЛА ПРИХОДИТИ

Ой казала приходити,
Сам не знаю, що робити,
Ой казала під комору,
Та не знаю під котору. } 2

Чи під тую, що телята?
Чи під тую, що ягнята?
Чи під тую, де корова?
Там дівчина чорноброва. } 2

ОЙ ВІДКОЛИ Я ВРОДИВСЯ

Ой відколи я вродився,
То один раз я женився.
Любив Ганну і Тетяну,
Катерину і Голяну.
До того я долюбився,
Що геть чисто я обпився.

З ТОГО ЧАСУ, ЯК ЖЕНИВСЯ

З того часу, як женився,
Я ніколи не журився.
За Тетяну рубля дав,
Бо Тетяну сподобав,
За Марусю п'ятака,
Бо Маруся не така.

— Ой піду я до пана
Позивати Івана.
Ой чим же я не така, } 2
Що за мене п'ятака?

ОЙ ЛИЮ НЕ ПОМАЛУ

Ой лию не помалу,
Любив дівчину змалу.
А ще дівча рачкувало, } 2
Як ся мені сподобало.

Ой не ходи боса
Коло мого проса
Та не роби сліду } 2
Та на мою біду.

В БЕРДИЧЕВІ У РАТУШІ

В Бердичеві у ратуші
Гуляє Гандзя в капелюші.
А хто хоче Гандзю знати, } 2
Прошу мене запитати.

Ой ти, Гандзю кучерява,
Під решетом ночувала.
Під решетом добре спати, } 2
Бо не треба накриватись.

Ані змерзне, ні зіпріє,
Бо дірками вітер віє.
Як решето подереться — } 2
Гандзя лиха набереться.

ОЙ ДІВЧИНО МИЛОСТИВА

Ой дівчино милостива,
Чим ти брови намастила?
— Намастила купервасом, } 2
Щоб любили хлопці часом.

Ти, дівчино біла!
Ти ягоди їла,
На козака задивилась } 2
Та й кісткою вдавилась.

НАВАРИЛА ЧАЧАВИЦІ

Наварила чачавиці,
Поставила на полиці.
Чачавиця вгору сходить, } 2
До дівчини солдат ходить.

Чачавиця вгору сходить,
До дівчини солдат ходить.
Чачавиця вгору дметься, } 2
А він з дівчини сміється.

ОЙ БУВ ЖЕ Я В ТИРАШПОЛІ

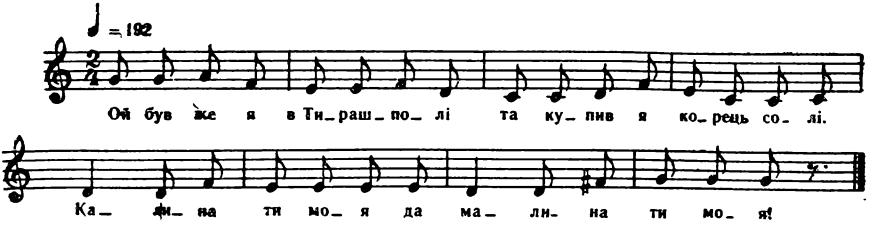

Ой був же я в Тирашполі
Та купив я корець солі.

П р и с п і в:

Калина ти моя да
Малина ти моя!

Та продав я корець солі,
Та купив я бараболі.

П р и с п і в.

А що мені по зарібку?
Гроші маю, втеряв дівку.

П р и с п і в.

Ой їхав я через Сквиру,
Здибав дівку Катерину.

П р и с п і в.

Я до неї привітався,
Бо сім років не видався.

П р и с п і в.

НЕ ЖУРИСЯ, ПРЕПОГАНА

Не журися, препогана,
Не до тебе я йду,
Як я схочу женитися, } 2
То я кращу знайду.

Ой вийду я на вулицю
Та й стану, та й стану,
Одна несе вареники, } 2
А друга сметану.

НА ВУЛИЦІ ДВІ КУРИЦІ

На вулиці дві куриці
З пітухами б'ються,
А баранці на віконці
Сидять та сміються:
— Хай-ха-ха! Хай-ха-ха!
Шкода мого пітуха.

На вулиці дві куриці
З когутом пасуться,
А в кімнаті дві дівчини
З когута сміються:
— Хі-хі-хі! Ха-ха-ха!
Якби нам когута.

ОЙ ХОДИВ Я ДО ДІВЧИНИ

Ой ходив я до дівчини
Аж чотири рази,
Вона мені показала } 2
Усі перелази.

— Сюди будеш уходити,
Сюди будеш виходити,
Туди будеш утікати, } 2
Ой як будуть доганяти.

ЗА ТЕТЯНУ, ЗА ТЕТЯНУ

За Тетяну, за Тетяну,
Що Тетяна вмерла,
А Тетяна на печі } 2
І ноги задерла.

Прийшов піп, прийшов дяк
Тетяну ховати,
А Тетяна на печі } 2
Стала реготати.

— Поховайте мене
Ні попи, ні дяки,
Поховайте мене } 2
Молоді козаки.

ДОГАДАЙСЯ, КОЗАЧЕ

Догадайся, козаче,
Чого дівчина плаче,
Чи колиски нової?
Чи дитини малої?

Догадався козак,
Постарався козак
І колиски нової,
І дитини малої.

НАЩО МЕНІ ЖЕНИТИСЯ

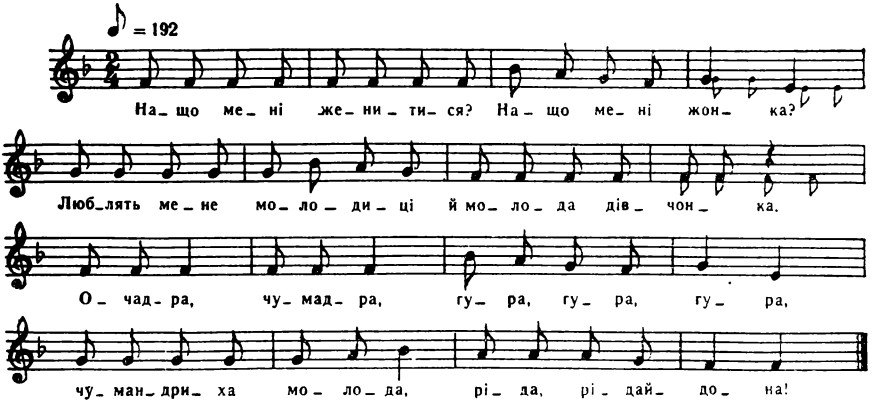

Нащо мені женитися?
Нащо мені жонка?
Люблять мене молодиці
Й молода дівчонка.

Приспів:

Очадра, чумадра,
Гура, гура, гура,
Чумандриха молода,
Ріда, рідай-дона!

Запряжу я кота в дошку
Та поїду до Явдошки,
Запряжу я свиню в сани
Та поїду до Оксани.

Приспів.

Запряжу я свиню в сани
Та поїду до Оксани,
Запряжу я дві кобили
Та поїду до Людмили.

Приспів.

Запряжу я три когути
Ще й курку чубату
Та поїду в Бундурівку
По дівку багату.

Приспів.

В Бундурівці густі хати,
Вітер не провіє.
Сама мати ложки миє,
Бо дівка не вміє.

Приспів.

ОЙ НІКОМУ ТАК НЕ ГАРАЗД

Ой нікому так не гаразд,
Як тому баранцю,
Ціле літо вівцю ссе,
А зимою Гандзю.

Ой нікому так не гаразд,
Як тій молодиці,
Сама лежить на печі,
Ноги на полиці.

Ой нікому так не гаразд,
Ой як тому Савці,
Сам лежить на печі,
А ноги на лавці.

Ой нікому так не горе,
Як тій бідній Песці,
Сама лежить в борозні,
А ноги на стежці.

Ой нікому так не горе,
Як тій бідній сироті,
З'їла курку з пазурями —
Порпається в животі.

ОЙ У ЛІСІ НА МОГИЛІ

Ой у лісі на могилі
Там паслося дві кобилі,
Одна кара, друга бура,
Що то в дівок за натура? } 2

Що то в дівок за натура?
Пішла прати та й заснула,
Прийшла свиня та й торкає:
— Вставай, дівко, бо світає. } 2

А Я В БАТЬКА ОДНИМ ОДНА

А я в батька одним одна
Та пошила штани з рядна.
Як пошила та й наділа,
Сама бачу, що до діла. } 2

Як пошила та й наділа,
Сама бачу, що до діла:
Ширінькою на чоло,
Щоб гарненько було. } 2

Як я була в свої мами,
То ніц не робила,
Тільки гуску на мотузку
До ставка водила. } 2

НАСТУПИВ, НАСТУПИВ

Наступив, наступив
Чорнявий на ногу.
— Ой ідім, ой ідім,
Єй-богу, додому. } 2

Була б же ти, Катерино,
Уже ся віддала,
Щоб ти була, Катерино,
Кабаків не крала. } 2

Катерина кабаків,
А Меланка мітки,
А Фросина виглядає,
Чи не йде хто звідки. } 2

ЯК Я В БАТЬКА ЄДИНИЦЯ БУЛА

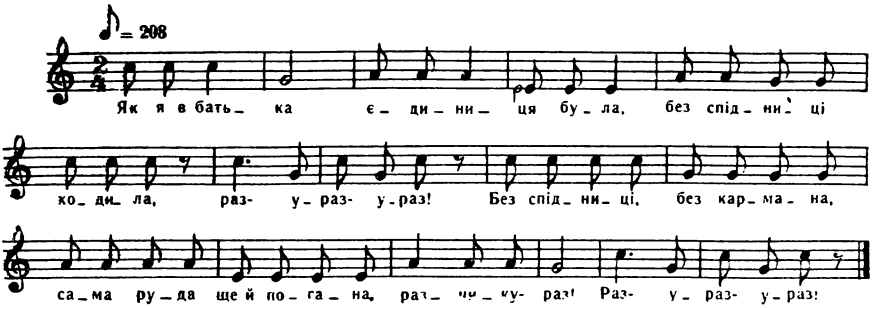

Як я в батька єдиниця була,
Без спідниці ходила,
Раз-ураз-ураз!
Без спідниці, без кармана,
Сама руда ще й погана,
Разчику-раз! Раз-ураз-ураз!

Сама руда ще й погана,
Ще й чоботи без підошов,
Раз-ураз-ураз!
Ще й чоботи без підків,
Бо чортмає передків,
Разчику-раз! Раз-ураз-ураз!

БІЛІ КРУПИ, ЧОРНА ГРЕЧКА

Білі крупи, чорна гречка,
Дурна дівка, як овечка.
Дурна, дурна, скрутилася,
Десь дурману об'їлася,
Походила, побродила,
Чортзна кого полюбила.

— Ой дівчино,
Дожидай талану,
Я до тебе, дівчино, } 2
Соколом прилину.

А дівчина
Дожидалася,
Сім день хати не мела } 2
Й не вмивалася.

ОЙ ПІД МОСТОМ РИБА З ХВОСТОМ

Ой під мостом риба з хвостом,
Нікому ловити,
А в Зятківцях такі дівки,
Нікого любити. } 2

Та паршива, та вошива,
Та коросту має,
А як вийде на вулицю,
Гемби надуває. } 2

Та паршива, та вошива,
То гнидей копиця,
А як вийде на вулицю,
Ледве колишеться. } 2

ОЙ ЖЕНИЛА МЕНЕ МАТИ

Ой женила мене мати,
Женила, женила —
Начетверо коромисло
На мені побила. } 2

Ой казала мені брати
Тую косооку —
Одно око до берега,
А друге до току. } 2

Ой казала мені брати
Тую пелехату —
Куди йде, пелехами
Замітає хату. } 2

Ой казала мені брати
Тую зателепу —
Поза вуха золотуха
Й на три пальці лепу. } 2

Ой казала мені брати
Тую недорослу —
Куди йде, воші б'є,
Чухає коросту. } 2

Оженився панок,
Взяв дівку непросту —
Куди йде, воші б'є,
Чухає коросту. } 2

ЯК Я БУЛА В СВОГО БАТЬКА

Як я була в свого батька
Преподобницею,
Повішала фартушину
Над віконницею. } 2

І ворони клюють,
І сороки клюють,
А ті подлі дятли,
Як у бубон, б'ють. } 2

Як я була мала, мала,
Колисала мене мама,
А як стала підростати,
Стали хлопці колисати. } 2

БАТЬКИ НА ПЕРЕШКОДІ ЗАКОХАНИМ

КИНУ КУЖЕЛЬ НА ПОЛИЦЮ

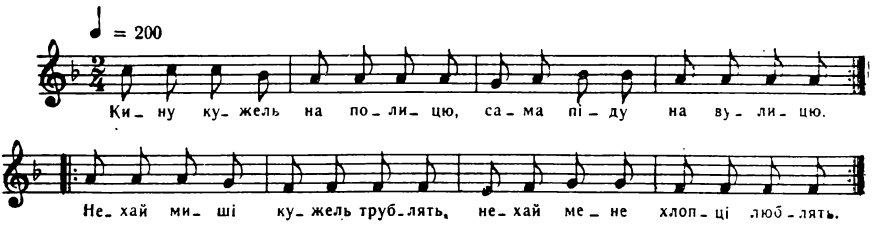

Кину кужель на полицю,
Сама піду на вулицю. } 2
Нехай миші кужель трублять,
Нехай мене хлопці люблять. } 2

На вулиці дудка пищить,
Мене мати на піч тащить. } 2
На вулиці скрипка грає,
Мене мати не пускає. } 2

— Іди, доню, не барися,
За ворота та й вернися. } 2
— Що ж то мені за гуляння —
За ворота та й вертання! } 2

Оце мені погуляти —
Сім день дома не бувати. } 2
Сім день дома не бувати,
Хліба й солі не з'їдати. } 2

ОЙ ВИЙДУ Я НА ГІРКУ

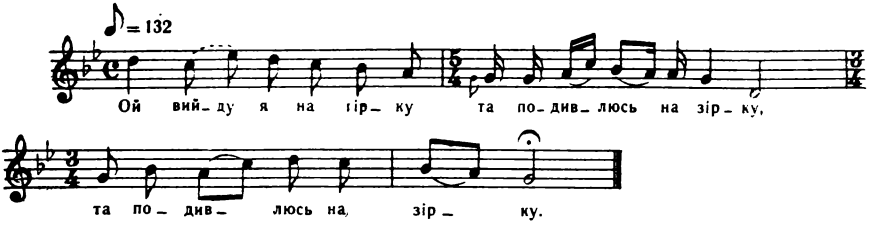

Ой вийду я на гірку
Та подивлюсь на зірку. (2)

Зоря в зорі грає,
Вся челядь гуляє. (2)

Вся челядь гуляє,
А мене мати лає. (2)

Хоть бий, мати, хоть лай,
А на вулицю пускай. (2)

Хоть скажуть «повільна»
Та гуляти довільна, (2)

Хоть скажуть «ледащо»,
То буду знати за що. (2)

Копай, мати, зілля,
З-під рожі коріння, (2)

Вари у горілці
Та давай своїй дівці, (2)

Вари у медочку
Та наповай свою дочку. (2)

УЖЕ ТРЕТІЙ ВЕЧІР, ЯК ДІВЧИНУ БАЧИВ

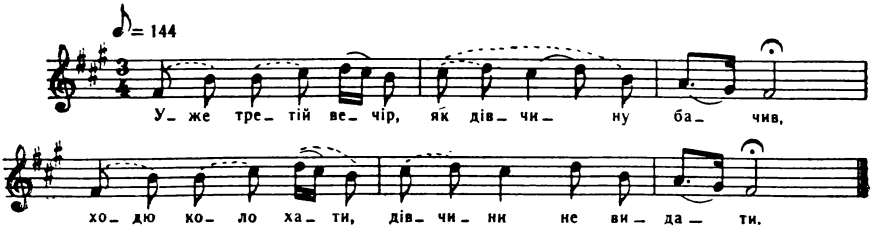

Уже третій вечір, як дівчину бачив,
Ходю коло хати, дівчини не видати.

Вийди, вийди, серце-дівчино,
Та потіш мою душу, рибчино.

— Не вийду, козаче, не вийду, соболю,
Не веліла мати стояти з тобою.

Не веліла й не велить
З тобою цей вечір говорить.

ПОПІД ГОРУ КРУТУЮ

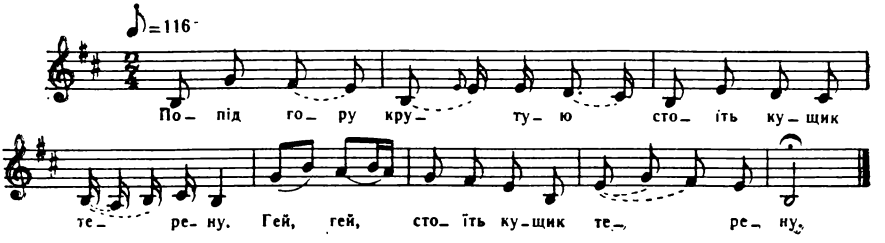

Попід гору крутую
Стоїть кущик терену.
Гей, гей, стоїть кущик терену.

А під тим теренцьом
Стоїть дівка з молодцьом.
Гей, гей, стоїть дівка з молодцьом.

Стоїть дівка з молодцьом,
Накрилася рукавцьом.
Гей, гей, накрилася рукавцьом.

Ой як рукавець подеру,
Собі другий наберу.
Гей, гей, собі другий наберу.

Як молодця втеряю,
Собі другого не знайду.
Гей, гей, собі другого не знайду.

На вулиці дудка пищить,
Мене мати на піч тащить.
Гей, гей, мене мати на піч тащить.

На вулиці дудка грає,
Мене мати не пускає.
Гей, гей, мене мати не пускає.

Мене мати не пускає,
До кужеля заставляє.
Гей, гей, до кужеля заставляє.

Мати моя старая,
Яка ж бо ти дивная.
Гей, гей, яка ж бо ти дивная.

Як ти була молода,
На вулицю ходила.
Гей, гей, на вулицю ходила.

На вулицю ходила,
То й ти хлопців любила.
Гей, гей, то й ти хлопців любила.

Наказала мені мати
Всеї правди не казати.
Гей, гей, всеї правди не казати.

Як ти, мати, така була,
То ти своє вже забула.
Гей, гей, то ти своє вже забула.

ЧОРНА ХМАРА НАСТУПАЄ

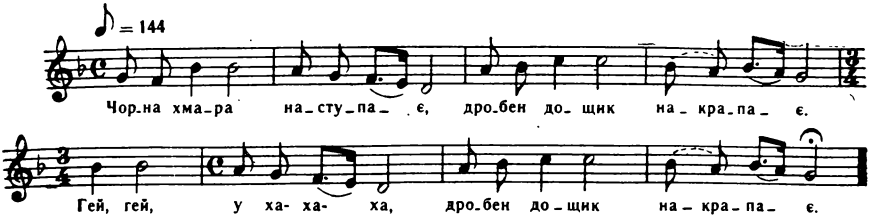

Чорна хмара наступає,
Дробен дощик накрапає.
Гей, гей, уха-ха-ха,
Дробен дощик накрапає.
Дробен дощик накрапає,
Мати сина научає.
Гей, гей, уха-ха-ха,
Мати сина научає.
— Слухай, сину, мого слова,
Не йди гулять, ночуй вдома.
Гей, гей, уха-ха-ха,
Не йди гулять, ночуй вдома.
Та на тії вечерниці,
Де дівчата чарівниці.
Гей, гей, уха-ха-ха,
Де дівчата чарівниці.
Де дівчата чарівниці,
Стоять чари на полиці.
Гей, гей, уха-ха-ха,
Стоять чари на полиці.
Стоять чари на полиці
Та заправлені в горілці
Гей, гей, уха-ха-ха,
Та заправлені в горілці.
Та заправлені в горілці
Та для хлопців-молодців.
Гей, гей, уха-ха-ха,
Та для хлопців-молодців.
Та й немитая та й ложечка,
Болить мене головочка.
Гей, гей, уха-ха-ха,
Болить мене головочка.

МІСЯЦЬ СВІТИТЬ, А ЗОРІ НЕМАЄ

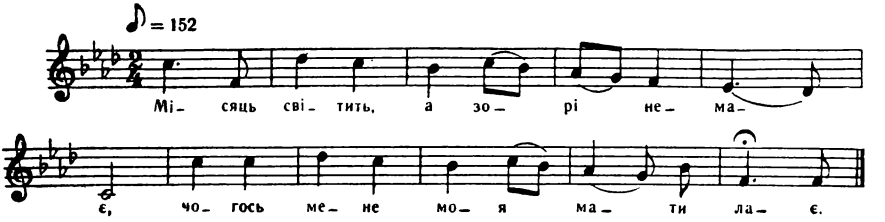

Місяць світить, а зорі немає,
Чогось мене моя мати лає.

Лає, лає ще й береться бити:
— Не йди, доню, на чужину жити.

На чужині та все чужі люди,
А хто ж тебе жалувати буде?

На чужині ні батька, ні неньки,
Тільки в саду поють соловейки.

— Соловейку, ти мій рідний брате!
Виклич, виклич дівчиноньку з хати.

Виклич, виклич дівчиноньку з хати,
За щось маю її розпитати.

За щось маю її розпитати,
Чи не била її стара мати.

— Ой не била, тільки поругала,
Щоб з нелюбим пізно не стояла.

ОЙ ЧОМ НЕ ПРИЙШОВ, ЧОМ НЕ ПРИЇХАВ

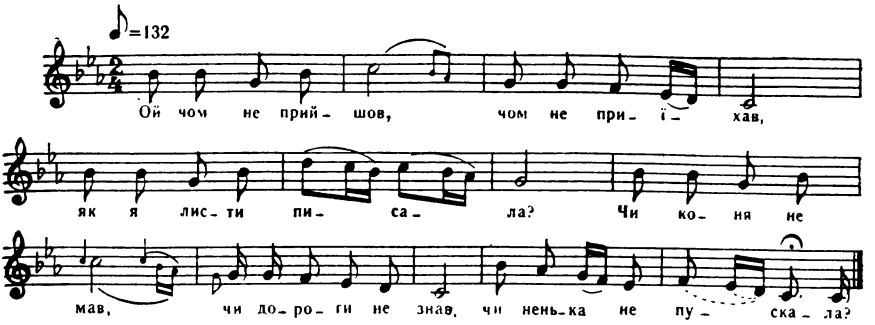

— Ой чом не прийшов, чом не приїхав,
Як я листи писала?
Чи коня не мав, чи дороги не знав,
Чи ненька не пускала?

— Ой я коня мав і дорогу знав,
І ненька не спиняла.
Найменша сестра, бодай не зросла,
Сіделечко сховала.

— Не їдь, братику, не їдь, голубе,
До тої чарівниці,
Не вміє шити, ні вишивати,
Ані пісень співати.

Поїдь, братику, поїдь, голубе,
До мої товаришки,
Вона вміє шити і вишивати
І гарних пісень співати.

ОЙ СТАРИЙ ВОЛОХ ТА СІНО КОСИТЬ

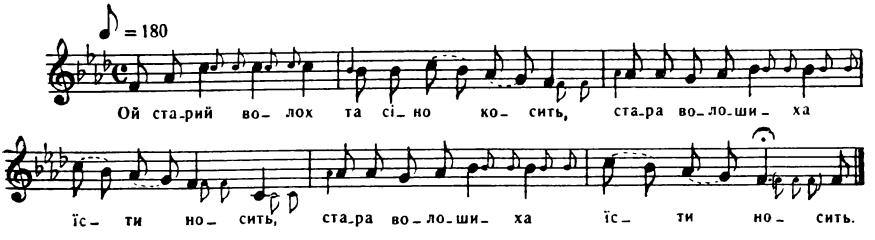

Ой старий волох та сіно косить,
Стара волошиха їсти носить. (2)

А бодай сіно та вогнем сіло,
Стару волошиху завершило. (2)

А старий волох хорошую дочку має,
Хорошую дочку має, на вулицю не пускає. (2)

Ой треба стати та череду пасти,
Щоб у волошихи дочку вкрасти. (2)

І собаки не гавкали, і ворони не крякали,
Як у волошихи дочку вкрали. (2)

ПІДУ Я ГОРОЮ

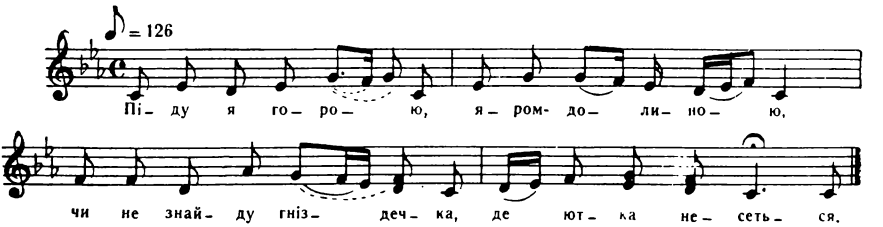

Піду я горою,
Яром-долиною,
Чи не знайду гніздечка,
Де ютка несеться.

Чи не знайду гніздечка,
Де ютка несеться,
Чи не знайду милого,
Що з мене сміється.

Ой уб'ю я качура,
Нехай качка кряче,
Піду до вдовиці,
Нехай дівка плаче.

А в тої вдовиці
Прибрато в світлиці,
А в дівчини хата
Та й та не прибрата.

— Ти ж мене не любиш,
Тільки мене судиш,
Ти з мене смієшся
Та й не признаєшся.

— А я тебе люблю,
Я ж тебе не судю,
З тебе не сміюся,
Тобі признаюся.

Я ж тебе і люблю
І любити буду.
Признаюсь по правді,
Сватати не буду.

Я волів би взяти —
Не дозволить мати
Ще й уся родина.
Личко, як калина.

Личко, як калина,
Квіточками пахне.
Буду цілувати,
Аж поки не засне.

Вже націлувався,
Вже намилувався.
В саду соловейко
Вже нащебетався.

В саду соловейко
Щебече раненько.
Мому миленькому
Гулять веселенько.

Гуляє, гуляє,
Підківками креше.
Молода дівчина
Русу косу чеше.

Варила я рибку
Та й не шумувала.
Мала ж я козака,
Та й не шанувала.

Як буду варити,
Буду шумувати.
Буду парня мати —
Буду шанувати.

ОЙ З-ЗА ГОРИ ВІТЕР ВІЄ

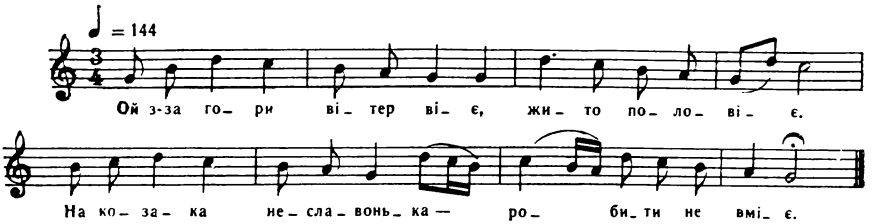

Ой з-за гори вітер віє,
Жито половіє.
На козака неславонька —
Робити не вміє.

Ні сіяти, ні орати,
Жати не нагнеться,
Прийде нічка-осінночка —
До дівчини шлеться.

— Ой хоч шлися, хоч не шлися,
Хоч на рік наймися,
Як заслужиш штири воли,
Тоді оженися.

Як заслужиш штири воли,
П'ятую корову,
Яку схочеш, таку возьмеш
Дівку чорноброву.

Як заслужиш штири воли
Ще й рябу телицю,
Яку схочеш, таку возьмеш
Дівку-одиницю.

Як заслужиш штири воли,
Золоту ружину,
Яку схочеш, таку возьмеш
Молоду дівчину.

— Не веліла мені мати
Убогої брати,
Лиш веліла мені мати
З коровами брати.

Як не хочеш, дівчинонько,
Дружиною бути,
Дай же мені таке зілля,
Щоб тебе забути.

— Єсть у мене таке зілля
Коло перелазу,
Як дам тобі напитися,
Забудеш відразу.

Єсть у мене таке зілля —
Яблунька солодка,
Як дам тобі напитися,
Склониться головка.

ОЙ СЬОГОДНІ ДЕНЬ-ДЕНЬОЧОК

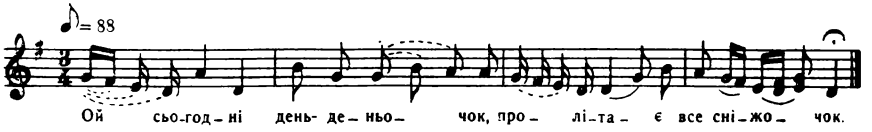

Ой сьогодні день-деньочок,
Пролітає все сніжочок.

Пролітає все сніжочок,
Замерзає бережочок.

Замерзає бережочок,
Стоїть армія дівочок.

Стоїть армія дівочок,
А між ними парубочок.

— Чого, Ваня, сумний ходиш?
Чом до мене не говориш?

— Як же мені говорити?
Хоче батько оженити.

Хоче батько, хоче мати
Чарівниці мене дати.

Хоче батько, хоче мати,
Я ж не хочу її брати.

Бо її мати чарівниця,
А сестриця розлучниця.

— Гей, я вас розлучаю,
Бо я тебе вірненько кохаю.

Причарувала мене з тобою,
Як ту рибоньку з водою.

Гуляй, рибко, по пісочку,
А дівчина по садочку.

Гуляй, рибко, з окунцями,
А дівчина з молодцями.

Гуляй, рибко, з пліточками,
А дівчина з дівочками.

КАЗАВ МЕНІ БАТЬКО

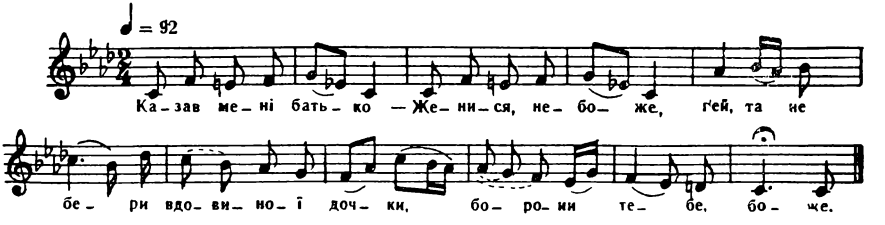

Казав мені батько:
— Женися, небоже,
Гей, та не бери вдовиної дочки,
Борони тебе, боже.

Бо вдовині дочки
Всі три вони рівні.
Гей, ходять вони, ходять по риночку,
Як тії королівни.

Ходять вони, ходять,
Хустинками мають,
Гей, не одному парню молодому
Оченьки зривають.

— Ой одна Марина,
Друга Катерина,
Гей, а за третю я добре знаю,
Бо то моя мила.

Ой маю я, маю
Надію у бозі,
Гей, що впіймаю сиву голубочку
В тиснишному розі.

Хоть я і впіймаю,
То вже не такую,
Гей, хоть пригорну до свого серденька,
То не такую щирую.

ЧИ ТИ МЕНЕ ВІРНО ЛЮБИШ

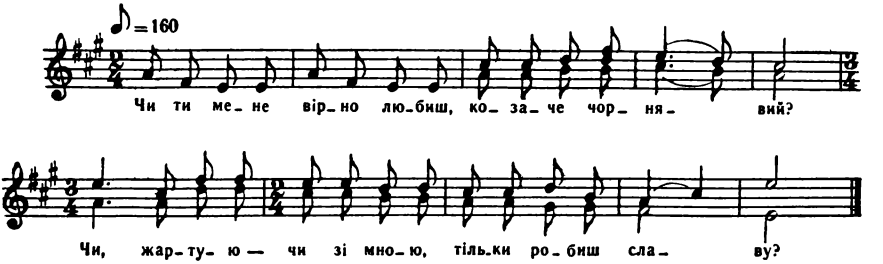

— Чи ти мене вірно любиш,
Козаче чорнявий?
Чи, жартуючи зі мною,
Тільки робиш славу?

— Люблю тебе, дівчинонько,
Люблю ще й кохаю,
А твій батько все говорить,
Що я п'ю, гуляю.

Не жартую я з тобою,
Буду вік кохати,

Нехай тільки віддасть тебе
Та й за мене мати.

— Пригорнися, мій миленький,
Всю правдочку скажу,
Через тебе, мій миленький,
В темний гроб я ляжу.

— Як ти умреш ізвечора,
А я умру вранці,
Нехай же нас поховають
Та й у одній ямці.

Зорі сяють серед неба,
Дівчата співають,
А дівчину парубчина
Давно виглядає.

— Не виглядай, бо не вийду,
Мати не пускає,
За сусіда багатого
Мене заручає.

В знаки мені добре дались
Тії вечерниці.
Як не віддасть та й за тебе,
Піду у черниці.

Як не віддасть стара мати,
Личко замарніє,
А сусіди-воріженьки
Кажуть: багатіє.

Не діждуться воріженьки,
Хай їх бог скарає.
Як згубили вони пари,
Тільки місяць знає.

Серед гаю, біля шляху
В одну домовину
Засипали, заховали
Козака й дівчину.

З того часу, як дівчата
Веснянки співають,
Про нещасне те кохання
Сумно споминають.

З того часу на могилі
Стара мати плаче,
Над сивою головою
Тільки ворон кряче.

ВОРОГИ-РОЗЛУЧНИКИ

ОЙ ЗАГУДУ, ЗАГУДУ

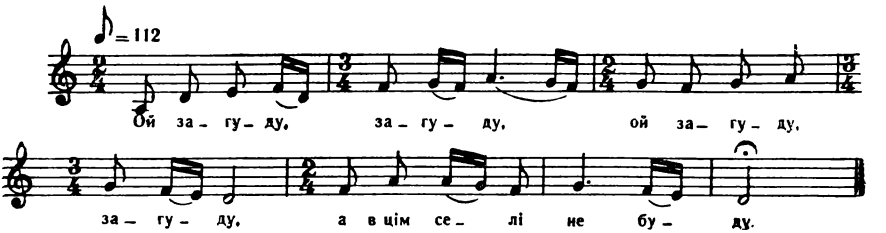

Ой загуду, загуду, (2)
А в цім селі не буду.

Бо в цім селі вороги (2)
Надовкола налягли.

Куди піду, не люблять, (2)
Із ким стану, осудять.

ЧЕРВОНАЯ ЧЕРЕМШИНА

Червоная черемшина,
Білеє деревце.
— Чом до мене не говориш,
Моє любе серце?

— Ой рада б я говорити,
Таку мислю маю,
Кажуть люди й сама знаю,
Що ти іншу маєш.

Ой не піде дрібен дощик
Без тучі, без грому.
Ой не піде дівка заміж
Та й без поговору.

Настучиться, нагримиться,
Дрібен дощик піде.
Набрешуться воріженьки,
Дівка заміж піде.

ЧЕРВОНАЯ КАЛИНОНЬКА

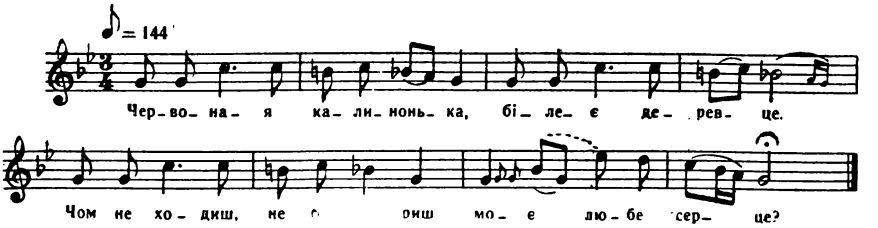

Червоная калинонька,
Білеє деревце.
— Чом не ходиш, не говориш,
Моє любе серце?

— Ой як мені, моя мила,
До тебе ходити?
Кругом жиють воріженьки,
Нас будуть судити.

— Нехай судять, нехай радять,
Вони про те знають,
Прийде лиха годинонька,
Вони й перестануть.

Над моїми ворітьми
Та чорная хмара,
А на мене, молодую,
Поговір, неслава.

Ой я тую чорну хмару
Рукавом розмаю.
Пережила поговори,
Перебуду й славу.

ДВА ГОЛУБИ ВОДУ ПИЛИ

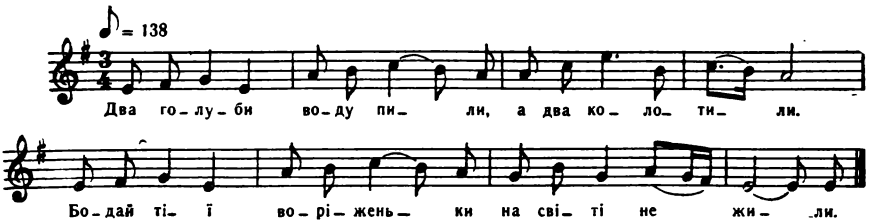

Два голуби воду пили,
А два колотили.
Бодай тії воріженьки
На світі не жили.

Бодай тії воріженьки
На світі не жили,
Щоб нас обох молоденьких
З пари розлучили.

Пусти мене, моя мати,
У гай погуляти,
Біленької лебедини
За долю спитати.

— Біленькая лебедино,
Де ти долю діла?
Чи у лісі загубила,
Чи в морі втопила?

Як у лісі загубила,
То піду шукати,
Як у морі утопила,
Буду пропадати.

Ой згоріла стирта сіна,
Нема ні стебельця.
Відраїли люди хлопця
Та від мого серця.

Відраїли лихі люди
Ще й відговорили,
А щоб же ми, моє серце,
В парі не ходили.

ОЙ НЕ ШУМИ, ЛУЖЕ

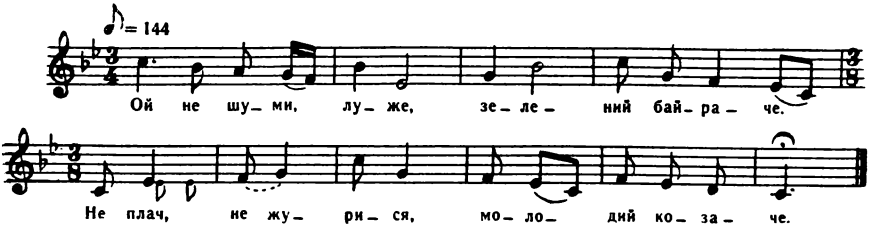

Ой не шуми, луже,
Зелений байраче.
Не плач, не журися,
Молодий козаче.

Не сам же я плачу,
Плачуть карі очі,
Немає спокою
Ні вдень, ані вночі.

Сусіди близькії —
Вороги тяжкії
Не дають ходити,
Дівчину любити.

Я дівчину люблю
І любити буду,
Хіба я умру,
Що за ню забуду.

Як умру я, умру,
А ти будеш жива,
Прийди, подивися,
Де моя могила.

Там моя могила,
Край синього моря,
Де буйний вітер віє
І тиха розмова.

Прийди, подивися,
Не махай рукою,
Бо скажуть люди,
Жалуєш за мною.

Не махай рукою,
Не кидай землею,
Бо сама ж ти знаєш,
Як тяжко під нею.

Ой тим воно тяжко —
Любилися важко,
Тим воно тяженько —
Любились вірненько.

ОЙ ТАМ ЗА ДУНАЄМ ЛУЖКОМ-БЕРЕЖКОМ

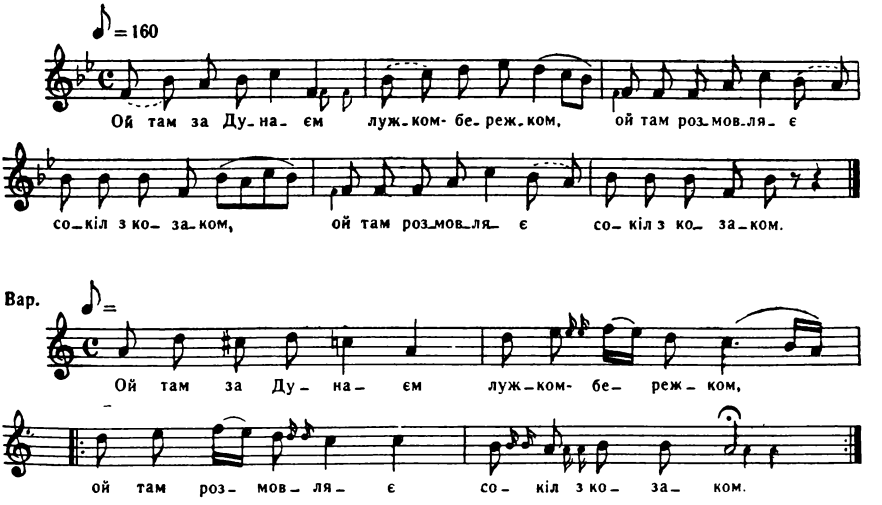

Ой там за Дунаєм лужком-бережком,
Ой там розмовляє сокіл з козаком. (2)

— Ой ти, соколоньку, ти, братику мій!
Ой чи був ти, брате, в моїй стороні? (2)

Ой чи був ти, брате, в моїй стороні?
Чи плаче, чи тужить дівча по мені? (2)

— Ой плаче ще й тужить, на ліжку лежить,
Правую ручку на серці держить. (2)

Ой прилетів сокіл та й сів на вікні:
— Добрий вечір, дівчино, чи чуєш, чи ні? (2)

Добрий вечір, дівчино, приніс тобі вість,
Вже твій миленький на подвір'ї їсть. (2)

Правая ручка стрепенулася,
А я, молоденька, зжахнулася. (2)

Горіть, горіть, свічі, вдень і вночі,
Нехай я надивлюся милому в очі. (2)

Чи такий мій миленький, як і перше був?
Чи змарнів на личку, бо в дорозі був. (2)

Де ж ти, мій миленький, так довго ходив,
Що ти ж, мій миленький, з личенька
змарнів? (2)

— Змарнів я, дівчино, змарніла і ти.
Через тебе, дівчино, впав я в клопоти. (2)

Через тебе, дівчино, впав я в сухоти,
Нема вночі спання, а вдень роботи. (2)

Хоч який день ясний, то я пересплю,
Хоч яка ніч темна, я до тебе йду. (2)

Може б очі спали, та ноги несуть,
Викохав дівчину, та люди беруть. (2)

Ходив я до тебе півтора року,
Доки не знали вороги збоку. (2)

Як ізізнали, розклеготали,
Щоб ви на світі щастя не мали! (2)

Від бога щастя, від людей хвали,
Що нас, молоденьких, з пари розвели. (2)

ОЙ ЛЕТІЛА ЗОЗУЛЕНЬКА

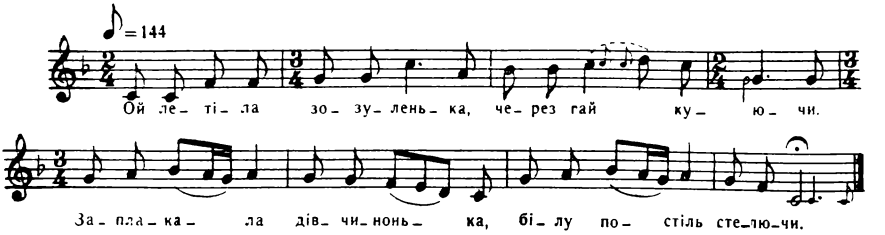

Ой летіла зозуленька
Через гай куючи.
Заплакала дівчинонька,
Білу постіль стелючи.

— Постіль моя, тонка, біла,
Як на тобі жалко спати.
Жалко спати і лежати
І козака дожидати.

Козачина — славний хлопець
Обіцявся мене взять,
Через лихі воріженьки
Мене взяти не велять.

Ані думки, ані гадки,
Щоб я була за тобою,
Ти багатий, ти розумний
І ти гарний сам собою.

— Як я буду йти до вінця,
Відчиняйте ворітця,
Сидить дівка край віконця,
Тяжко-важко журиться.

Не журися, дівча, мною,
Я не буду з тобою,
Я не буду тобі мужем,
А ти мені жоною.

Як я буду вінчатися,
То ти будеш дивитися,
Будуть тобі дрібні сльози,
Як той горох, котитися.

Котилися дрібні сльози,
Котилися, як горох...
Ох ніхто ж так не кохався,
Як кохалися ми вдвох.

ПОЖЕНУ Я ТОВАР НА ЯР

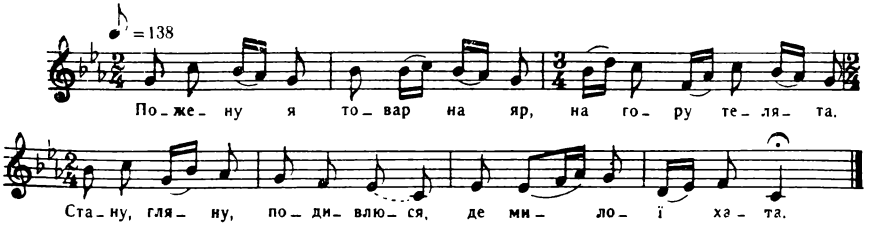

Пожену я товар на яр,
На гору телята.
Стану, гляну, подивлюся,
Де милої хата.

Твоя хата за горою,
Моя — за другою.
Чи тужиш ти так за мною,
Як я за тобою?

— Не тужу я, не тужу я
І тужить не буду.
Кажуть люди ще й говорять,
Що я твоя буду.

Ой на ставу, на ставочку
Качечка ночує.
Не будемо, серце, в парі,
Душа моя чує.

Душа чує, душа чує,
Я й сам добре знаю.
Через лихі воріженьки
Покидать думаю.

Ой у млині два камені,
Один муку меле.
Десь мій милий, голуб сизий,
Забувся за мене.

— Ой забувся, не забувся,
Я сам добре знаю.
Через лихі воріженьки
Покидать думаю.

Чорна хмара заступає
Та й дощу не буде.
А з нашого закохання
Нічого не буде.

Ой як же ми любилися,
То й ненька не знала,
Тепер же ми розійшлися,
Як чорная хмара.

А з нашого закохання
Ні слави, ні вжитку.
Чорним очам нема спання,
А ніжкам спочинку.

Хоч якая нічка темна,
Хоч якая сльота,
Я до тебе, серце, йду,
Тримаюся плота.

Скриплять, скриплять ворітечка,
Нікому підперти.
Любилися, кохалися —
З жалю треба вмерти.

ПІД ЯБЛУНЬКОЮ, ПІД СОЛОДКОЮ

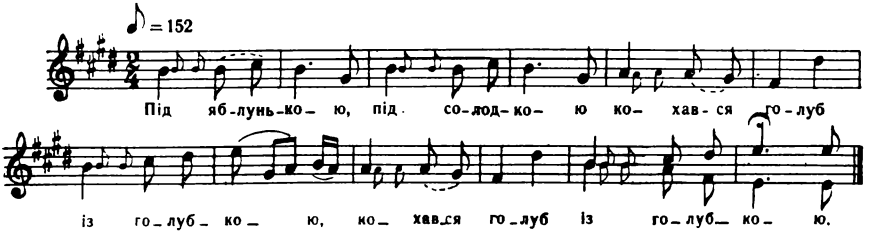

Під яблунькою, під солодкою
Кохався голуб із голубкою. (2)

Вони кохалися і увивалися,
На себе стрільця не сподівалися. (2)

Десь взявся стрілець, стрілець-молодець
Та вбив голуба із правого крильця. (2)

Та вбив голуба із правого крильця,
Та взяв голубку, взяв собі за жінку. (2)

Та взяв голубку, взяв собі за любку,
Завів її він у чисту світлицю. (2)

Дав їй їсти ярої пшениці,
Дав їй пити чистої водиці. (2)

Голубка не їсть, голубка не п'є,
Раненько встає, за миленьким гуде. (2)

Раненько встає, за миленьким гуде,
Під ту яблуньку все плакати йде. (2)

— Чом ти, голубко, не їси і не п'єш?
Десь ти, голубко, за миленьким тужиш? (2)

— Ой є у мене двадцять і чотири,
Вибирай собі, котрий тобі милий. (2)

— Я вже ходила, я вже вибирала,
Нема такого, що я кохала. (2)

Як заговорить, як дзвін задзвонить,
А як засміється, аж сад розів'ється. (2)

ЗА ВАСИЛЬОМ, ЗА ВАСИЛЬОМ

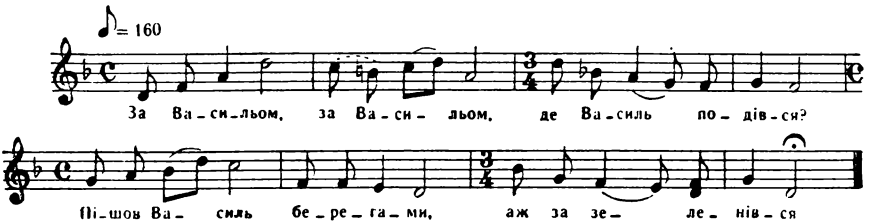

За Васильом, за Васильом,
Де Василь подівся?
Пішов Василь берегами,
Аж зазеленівся.

Ой здибає Василя
Хлопчина маленький:
— Куди, йдеш, Василику,
Такий молоденький?

— Ой іду я, пане-брате,
Та на косовицю.
— На кого ж ти покидаєш
Свою молодицю?

— Покидаю, пане-брате,
Товаришу свому,
Ой поки я з косовиці
Повернусь додому.

— Товаришу, рідний брате,
Доглянь мої жінки.
Як повернусь з косовиці,
Нап'ємся горілки.

— Ой не штука, пане-брате,
Жінки доглядати.
Лихі люди, сусідоньки
Будуть прикладати.

ОЙ ЛИХО, ТА НЕ НАМ

Ой лихо, та не нам,
Нехай нашим ворогам.
Нехай наші вороги } 2
Виказяться до ноги!

Нащо мені на стороні
Собаки держати?
Єсть у мене воріженьки } 2
Та й будуть брехати.

Бо собаки, як держати,
Треба годувати.
А вороги свій хліб їдять } 2
І будуть брехати.

РОЗЛУКА

СТОЛИ МОЇ ТЕСОВІЇ

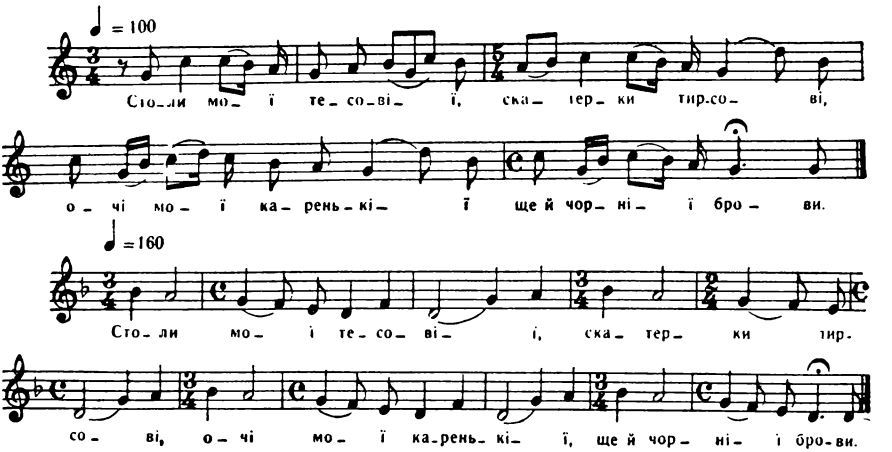

Столи мої тесовії,
Скатерки тирсові,
Очі мої каренькії
Ще й чорнії брови.

Очі мої каренькії,
Горе мені з вами,
Що будете ночувати
Цю ніченьку самі.

Що будете цю ніченьку
Самі ночувати,
Бо поїхав мій миленький
У поле орати.

Орав три дні у ярині,
А день у толоці,
Виплакала карі очі
За чотири ночі.

А вже мені ті чотири
Та й за вісім стали,
Бодай мому миленькому
Волики пристали.

Не так воли, не так воли,
Щоб плуг поломився,
Щоб мій милий чорнобривий
Додому прибився.

ОЙ НА ГОРІ ВОГОНЬ ГОРИТЬ

Ой на горі вогонь горить,
А в долині димно.
Як я піду із Зятківець, } 2
Комусь буде дивно.

Ой на горі вогонь горить,
А в долині жар, жар.
Як я піду із Зятківець, } 2
Комусь буде жаль, жаль.

ЛИБОНЬ ЖЕ, Я ТУТ НЕ БУДУ

— Либонь же, я тут не буду,
Либонь же, я звідси помандрую. (2)

— Ой як будеш мандрувати,
Дай же мені, серце, знати. (2)

Дай же мені, серце, знати,
Звідки маю виглядати. (2)

Чи з Волині, чи з вулиці,
Чи з чистого поля-косовиці? (2)

— Ти, дівчино — яра руто,
Вийди на вулицю та ще й хутко. (2)

— Ой не вийду, нема часу,
Вишлю тобі сестру свою старшу. (2)

Таке личко, такі брови,
Та не така, серце, до розмови. (2)

Хоч на личку рум'яніша,
Тільки я за ню проворніша. (2)

ТЕМНА НІЧКА, НЕВИДНАЯ

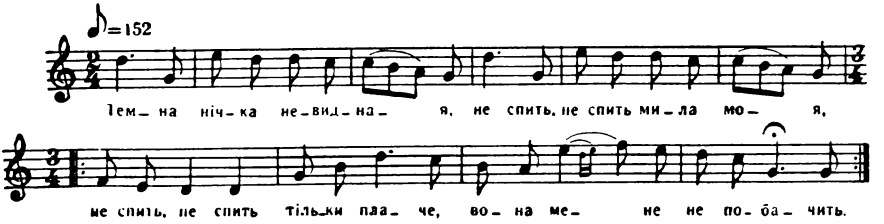

Темна нічка, невидная,
Не спить, не спить мила моя,
Не спить, не спить, тільки плаче, } 2
Вона мене не побачить.

Плине човен за водою,
— Іди, серце, поцілую,
Іди, іди, поцілую, } 2
Бо поїду, не жартую.

Іди, серце, поцілую,
Бо поїду, не жартую.
Плине човен ще й весельце — } 2
Прощай, прощай, моє серце.

ОЙ ТИ ДУБЕ, ДУБЕ, КУЧЕРЯВИЙ ДУЖЕ

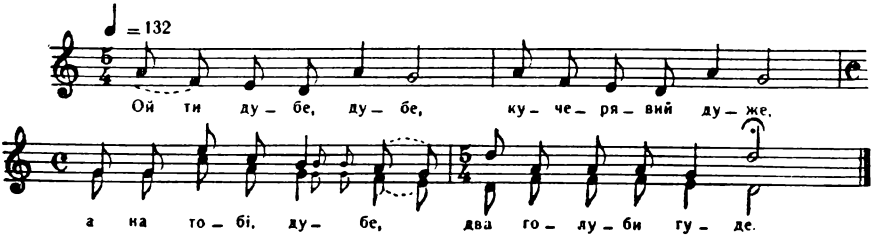

Ой ти дубе, дубе, кучерявий дуже,
А на тобі, дубе, два голуби гуде,

А третя голубка на версі воркоче.
Любив козак дівчиноньку, покидати хоче.

— Коли б же я знала, а що він покине,
То я б свої брови та й позолотила.

То я б свої брови та й позолотила,
Свою головоньку шовком прикрасила б.

Я б перед ним стала так, як тая пава,
Своє личко біле слізоньками вмила б.

— Ой я поїду в далеку країну,
Я ж тебе, дівчино, навіки покину.

— Ой щоб же я пава, то я б крильця мала,
Я б тую країну кругом облітала б.

Я б тую країну кругом облітала,
Я свого милого по шапці впізнала б.

Ой хоч не по шапці, то по козирочку,
Стан високий, личко біле, брівки на шнурочку.

ШКОДА МОЇ ВЕЧЕРОНЬКИ

Шкода мої вечероньки,
Що я наварила.
Нема мого миленького,
Що я полюбила.

Шкода мої вечероньки,
Що не була вдома.
Не бачила миленького
Сьогодні і вчора.

Шкода мої вечероньки,
Що не буду їсти.
Там-то тяжко без милого
Вечеряти сісти.

Ой не жалко вечероньки,
Що я простояла,
Тільки жалко того парня,
Що я утеряла.

Не я його утеряла,
Бо не була вдома,
А змінився в дівки голос
Ще й тиха розмова.

Голосочок на лісочок,
Слова підуть різно.
Не лай мене, моя мати,
Що я ходю пізно.

А хоть же я ходю пізно,
То свій розум маю.
Козакові-дуракові
Та й не потураю.

Бо в козака стільки ласки,
Як на морі ряски,
Бо в козака стільки думки,
Як на морі шумки.

Ой якби я лебедина,
То б я крильця мала,
То я б тую всю Вкраїну
Кругом облітала.

То я б тую всю Вкраїну
Кругом облітала,
То я б свого миленького
По шапці впізнала.

Ой по шапці, не по шапці,
То по козирочку,
Сам чорнявий, личко біле,
Брови, як шнурочок.

ОЙ СУСІДОНЬКИ, ВИ ГОЛУБОНЬКИ МОЇ

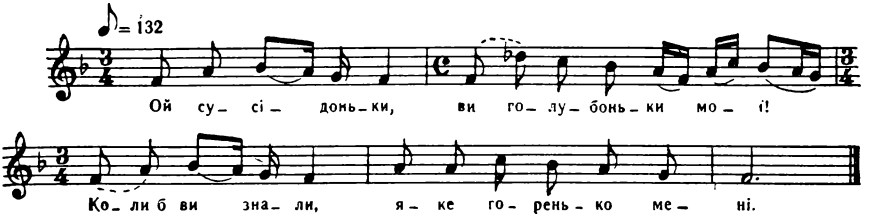

Ой сусідоньки, ви голубоньки мої!
Коли б ви знали, яке горенько мені.

Ой нагнівався мій милий на мене,
Відбирає срібні ключі від мене

Та відмикає рубленую комору,
Та забирає всю козацькую зброю.

Ой забув, забув перчатки на кілку,
Та покинув чорні брови на шнурку.

Ой забув, забув перчаточки з ручок
Та покинув тобі, мила, на значок.

ЗЕЛЕНА ДІБРОВО

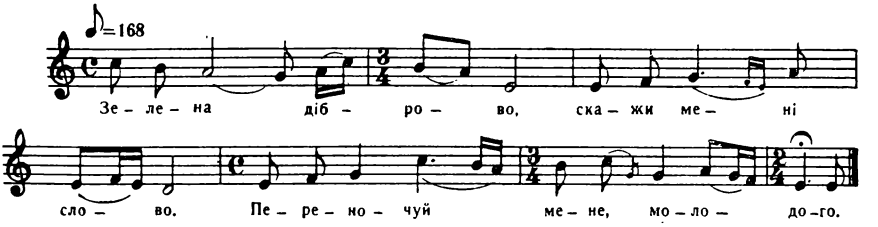

Зелена діброво,
Скажи мені слово,
Переночуй мене, молодого.

Мене молодого
Й коня вороного
Ще й сідельце з-під злота самого.

Зелена діброво,
Скажи мені слово.
А що в світі найвище літає?

Чи той соколонько?
Чи той соловейко?
А чи тая сива зозуленька?

— Ні той соколонько,
Ні той соловейко,
Тільки тая сива зозуленька.

Я ДО ТЕБЕ НЕ ХОДИЛА

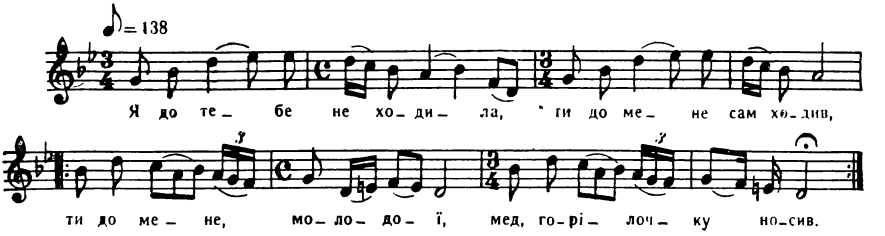

Я до тебе не ходила,
Ти до мене сам ходив,
Ти до мене, молодої, } 2
Мед, горілочку носив.

Ти до мене, молодої,
Мед, горілочку носив,
Ти до мене, молодої, } 2
Чорну стежечку убив.

А я тую чорну стежку
Сапожками попорю,
А на тій чорній стежці } 2
Клен-дерево посадю.

Рости, рости, клен-дерево,
Рости вгору високо.
Ой поїхав мій миленький 2
У чужий край далеко.

Рости, рости, клен-дерево,
Рости вгору ще вище,
А щоб було миленькому } 2
На Вкраїну видніше.

А Я СВОГО МИЛЕНЬКОГО

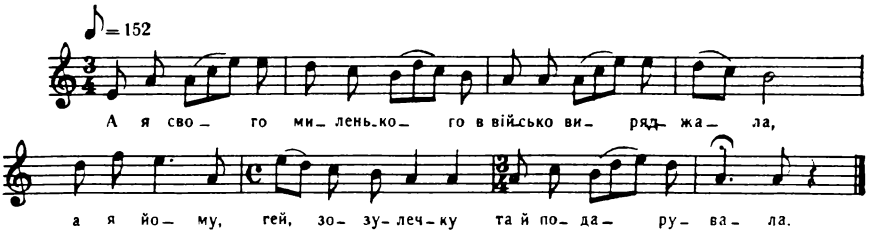

А я свого миленького
В військо виряджала,
А я йому, гей, зозулечку
Та й подарувала.

А я йому зозуленьку,
А він соловейка,
Щоб йому, гей, жить легенько,
Мені веселенько.

Затопила, закурила
Мокрими дровами.
Нема мого, гей, миленького
З чорними бровами.

Ой візьму я відеречка
Та й піду по воду,
Там мій милий, гей, чорнобривий
Бреде через воду.

— Ой засвіти мені, мила,
Восковую свічку,
Нехай же я, гей, перебреду
Тихий Дунай-річку.

— Ой рада б я, мій миленький,
Аж дві засвітити,
Та боюся, гей, батька, неньки,
Щоб не розгнівити.

Не поможе, мій миленький,
Восковая свічка,
Бо розлився, гей, тихий Дунай
Ще й бистрая річка.

ОЙ ТАМ ЗА МОРЯМИ ОРЕЛ ВОДУ П'Є

Ой там за морями орел воду п'є.
Ой там за морями дівка сльози ллє. (2)

— Чого, дівко, плачеш, чого сльози ллєш?
Чи жаль тобі коня, чи зброї золотої? (2)

— Не жаль мені коня, ні зброї золотої,
Тільки жаль мені, серце, розлуки з тобою. (2)

ОЙ НІЧ МОЯ ТЕМНАЯ

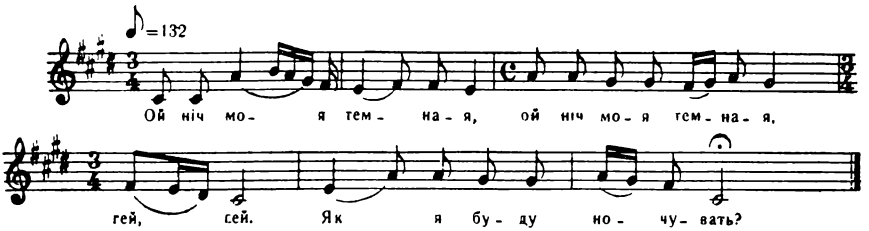

Ой ніч моя темная,
Ой ніч моя темная, гей, гей,
Як я буду ночувать?

Як я буду ночувать,
Як я буду ночувать, гей, гей,
Що боюся сама спать.

Нема милого мого,
Нема милого мого, гей, гей,
Ні товариша його.

Десь поїхав та й нема,
Десь поїхав та й нема, гей, гей,
Сивенького сокола.

Десь поїхав на ліси,
Десь поїхав на ліси, гей, гей,
Боже, його принеси.

Ой піду я у садок,
Ой піду я у садок, гей, гей,
Та вирву я листочок.

Та вирву я листочок,
Та вирву я листочок, гей, гей,
Та прикрию слідочок.

А щоб пилом не припав,
А щоб пилом не припав, гей, гей,
Щоб мій милий не скучав.

Бо як буде скучати,
Бо як буде скучати, гей, гей,
То я буду плакати.

Нащо було кохатись,
Нащо було кохатись, гей, гей,
Як же тепер розстатись?

ОЙ ЛЕТІЛА ПАВА

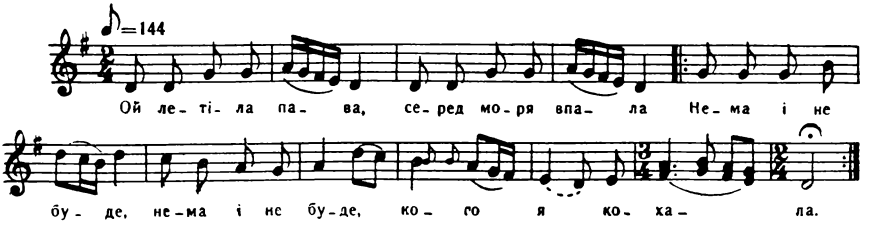

Ой летіла пава,
Серед моря впала.
Нема і не буде,
Нема і не буде,
Кого я кохала. } 2

Ой летіла друга
Із темного луга.
Нема і не буде,
Нема і не буде
Мого вірного друга } 2

Ой летіла птиця,
Золотії крильця.
Нема і не буде,
Нема і не буде
Мого чорнобривця. } 2

Шила-вишивала,
Плакала-ридала.
Шила-вишивала,
Плакала-ридала,
Сльози проливала. } 2

По тім затужила,
Що вірно любила,
За тим заплакала,
За тим заридала,
Що вірно кохала.

ЗАШУМІЛИ ЛИСТОНЬКИ

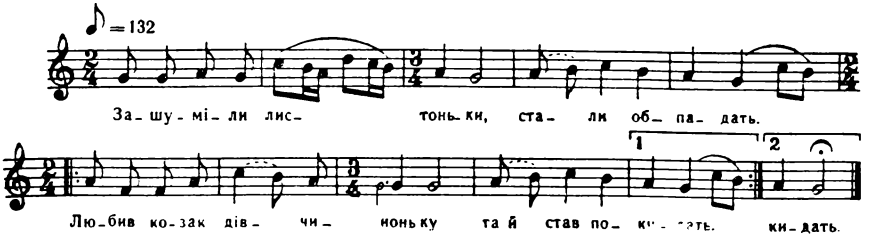

Зашуміли листоньки,
Стали обпадать.
Любив козак дівчиноньку
Та й став покидать. } 2

За козаком дівчина
Зажурилася,
На білому личеньку
Ізмінилася. } 2

Ой сяду я, сяду я
За тесовим столом,
Напишу записочку
Соколовим пером. } 2

Напишу записочку
Соколовим пером
Та й пошлю до дівчини,
Чи жива-здорова? } 2

— Здоров, здоров, дівчино,
Ти зозулько моя!
Через тебе, дівчино,
Потеряв я коня. } 2

Потеряв я коника
Ще й сіделечко
Через тебе, дівчинонько,
Моє сердечко. } 2

Потеряв я коника
Ще й подушечку
Через тебе, дівчино,
Моя душечко. } 2

Потеряв я коника
Ще й нагайочку
Через тебе, дівчиноньку
Закоханочку. } 2

ОЙ ГАЙ, МАМЦЮ, ОЙ ГАЙ, ЛЮБЦЮ

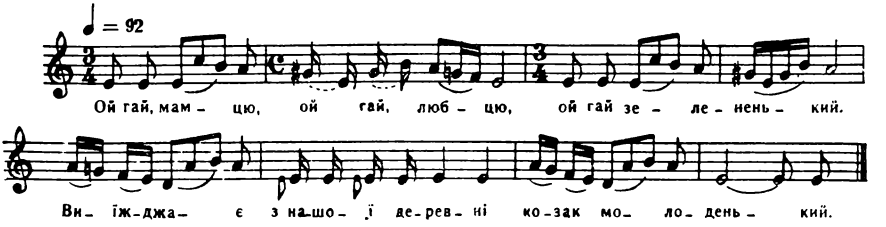

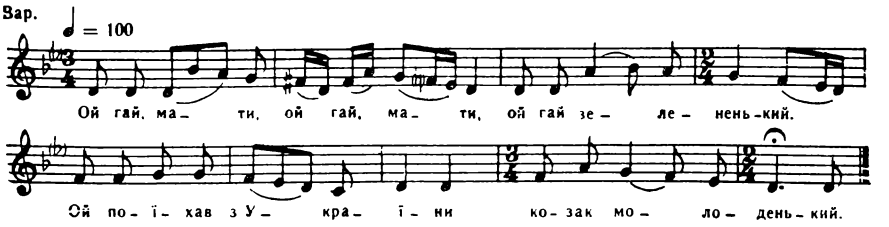

Ой гай, мамцю, ой гай, любцю,
Ой гай зелененький.
Виїжджає з нашої деревні
Козак молоденький.

Виїжджавши, шапочку знявши,
Низенько вклонився:
— Ой прощайте, слобожани,
Може з ким сварився.

Ой сварився, не сварився,
З товаришем бився
Та за тую дівчиноньку,
Що вірно любився.

Хоч сварився, не сварився,
Аби помирився.
Як виїхав на битий шлях,
Слізоньками вмився.

Поливайте, ляхи, шляхи,
Щоб не курилися.
Розважайте отця, неньку,
Щоб не журилися.

Поливайте, ляхи, шляхи,
Що куряться курно.
Розважайте дівчиноньку,
Що журиться журно.

Замітайте тую доріженьку,
Щоб не пилилася.
Розважайте тую дівчиноньку,
Щоб не журилася.

Замітайте тую доріженьку,
Щоб пилом не впала.
Розважайте тую дівчиноньку,
Щоб з личка не спала.

Поливали ляхи шляхи,
Вони все куряться.
Розважали отця, неньку,
Вони все журяться.

Замітали тую доріженьку,
Таки пилилася.
Розважали тую дівчиноньку,
Таки журилася.

Замітали тую доріженьку,
Таки пилом впала.
Розважали тую дівчиноньку,
Таки з личка спала.

Не жаль мені доріженьки,
Що пилом припала,
А жаль мені дівчиноньки,
Що дурно пропала.

ОЙ ЛЮБИВ ТА КОХАВ

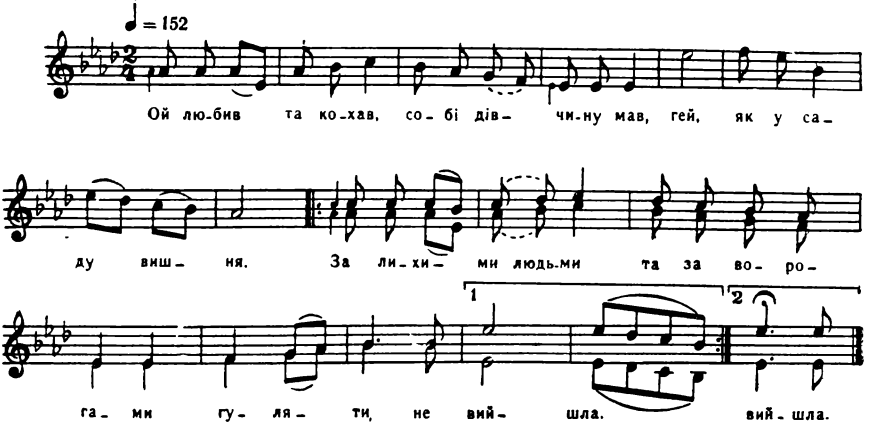

Ой любив та кохав,
Собі дівчину мав,
Гей, як у саду вишня.
За лихими людьми
Та за ворогами } 2
Гуляти не вийшла.

— Покидаю тебе,
Серденятко моє,
Гей, єдиному богу,
А сам я піду,
А сам я поїду } 2
В далеку дорогу.

Дожидайся мене,
Серденятко моє,
Гей, та до себе в гості,
Як виросте
В тебе у світлонці } 2
Трава на помості.

Росла та росла
Трава шовковая,
Гей, та вже й похилилась.
Ждала, ждала
Козака дівчина, } 2
Та вже й зажурилась.

Ой загув та загув
Сизий голубонько,
Гей, сидя на тичині.
Ох, ох, ох, ох, ох!
Молод козаченько } 2
Покинув дівчину.

ГЕЙ, ОЙ У ПОЛІ КЛЕН-ДЕРЕВО РІЗНО

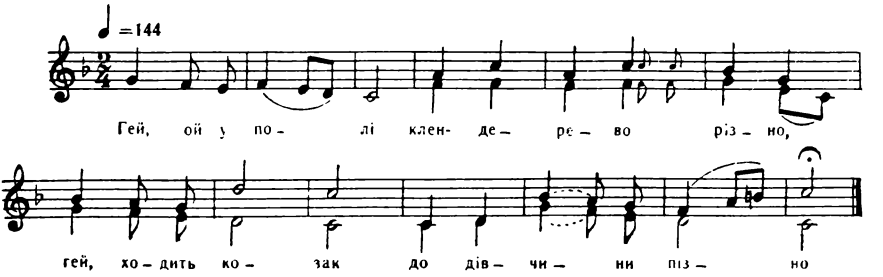

Гей, ой у полі клен-дерево різно,
Гей, ходить козак до дівчини пізно.

— Гей, ой не ходи, козаче, до мене,
Гей, бо неслава на тебе й на мене.

Гей, ще й на твого коня вороного,
Гей, ще й на тебе, парня молодого,

Гей, ще й на твоє золоте сідельце,
Гей, ще й на тебе, козаченьку-серце,

Гей, ще й на твою дротяну нагайку,
Гей, ще й на мене, дівчину-коханку,

Гей, ще й на твою зброю золотую,
Гей, ще й на мене, дівку молодую,

Гей, ще й на твою козацькую вроду,
Гей, ще й на мене, дівчину молоду.

Гей, а я слави повік не боюся,
Гей, з ким люблюся, то й не наговорюся.

Гей, з ким люблюся, то й не наговорюся,
Гей, з ким кохаюсь, то й стану звінчаюсь.

Гей, а в неділю рано-пораненько,
Гей, я ж думала, що то сонце сходить.

Гей, а то козак на риночку ходить,
Гей, вороного коня за повода водить.

Гей, сиву шапку в правій руці носить,
Гей, свого пана прехороше просить:

— Пане ж мій, пане! Пане мій, паночку!
Гей, пусти мене з року додомочку.

Гей, пусти мене з року додомочку,
Гей, плаче-тужить дівчина за мною.

— Гей, нехай тужить, вона перетужить,
Гей, нехай козак хоть року дослужить.

Гей, нехай плаче, вона перестане,
Гей, нехай козак на другий рік стане.

— Гей, як не будеш додому пускати,
Гей, то я буду ніччю утікати.

— Гей, як ти будеш ніччю утікати,
Гей, то я скажу в кайдани кувати.

— Гей, не куй мене, пане, у кайдани,
Гей, прикуй мене в шинкарки до лавки.

Гей, у шинкарки мед, вино, горілка,
Гей, у сусіди прехороша дівка.

Гей, у шинкарки мед, горілку пити,
Гей, у сусіди дівчину любити.

В КІНЦІ ГРЕБЛІ ШУМЛЯТЬ ВЕРБИ

♪ = 132

В кін- ці греб- лі шумлять вер- би, що я на- са- ди- ла.

Не- ма мо- го ми- лень- ко- го, що я по- лю- би- ла.

В кінці греблі шумлять верби,
Що я насадила.
Нема мого миленького,
Що я полюбила.

Ой немає миленького,
Поїхав за Десну.
Рости, рости, дівчинонько,
На другую весну.

Росла, росла дівчинонька
Та й на порі стала.
Ждала, ждала козаченька
Та й плакати стала.

Ой не плачте, карі очі,
Така ваша доля.
Полюбила козаченька
При місяці стоя.

Зелененькі огірочки,
Жовтенькі цвіточки.
Нема мого миленького,
Плачуть карі очки.

Болять, болять карі очі,
Серденько понило.
Не бачу я миленького,
І діло не мило.

ПІДМОВА І ЗРАДА

ТУМАН ЯРОМ ПО СИНЬОМУ МОРЮ, ДА ГЕЙ, ГЕЙ

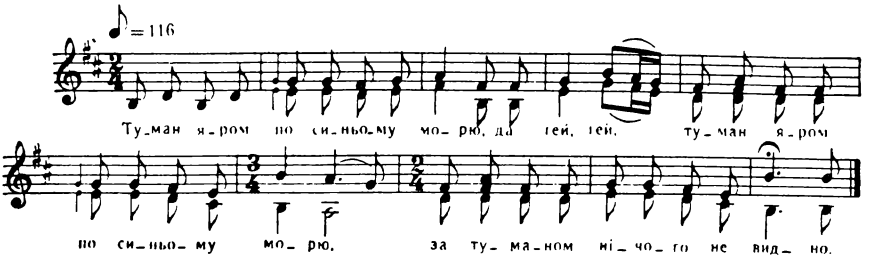

Туман яром по синьому морю, да гей, гей,
Туман яром по синьому морю,
За туманом нічого не видно.

Тільки видно глибоку криницю, да гей, гей,
Тільки видно глибоку криницю,
В тій криниці холодна водиця.

Ой там козак коня наповає, да гей, гей,
Ой там козак коня наповає,
А дівчина води підливає.

— Годі, дівча, води підливати, да гей, гей,
Годі, дівча, води підливати,
Сідай, сідай та й будем їхати.

Їдуть гору, їдуть ще й другую, да гей, гей,
Їдуть гору, їдуть ще й другую,
А на третій сіли спочивати.

А на третій сіли спочивати, да гей, гей,
А на третій сіли спочивати,
Стала дівча козака питати.

— Що то таке за такії гори, да гей, гей,
Що то таке за такії гори,
Що поросли шовковії трави?

А на третій стали спочивати, да гей, гей,
А на третій стали спочивати,
— Стели постіль та й лягаймо спати.

Дівча білу постіль постелила, да гей, гей,
Дівча білу постіль постелила,
Лягла спати та й заголосила.

— Ой боже ж мій, що я наробила, да гей, гей,
Ой боже ж мій, що я наробила?
Батька й неньку навік розгнівила.

ОЙ ЗАЦВІЛО СИНЄЄ МОРЕ РАЗНИМИ ЦВІТАМИ

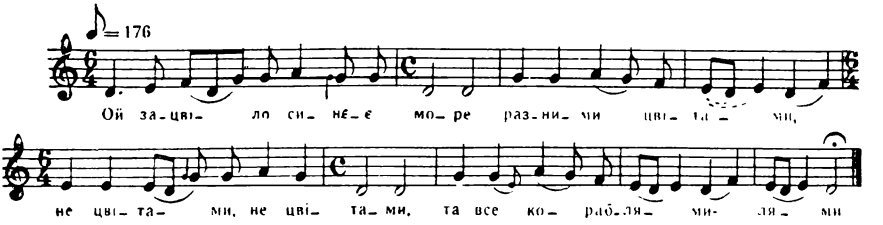

Ой зацвіло синєє море разними цвітами,
Не цвітами, не цвітами, та все кораблями-лями.

Межи тими кораблями матроси стояли,
Вони собі красну дівку ой та й підмовляли-ляли.

— Ой їдь, дівко, ой їдь, красна, їдь же ти із нами,
Купим тобі, красна дівко, на ножки сапожки-пожки.

Купим тобі, красна дівко, на ножки сапожки,
Ой на ножки сапожки, у вуха сережки-режки.

Накормим, напоїмо та й спати положим.
Ой спи, дівко, ой спи, красна, ой спи та доволі-волі.

Прокинулась красна дівка та й насеред моря:
— Матросики-голубчики, верніться додому-дому.

Матросики-голубчики, верніться додому,
Нехай же я розпрощаюсь з родом, з родиною-ною.

— Уже тобі, красна дівко, назад не вертаться,
Уже тобі, красна дівко, з родом не видаться-даться.

ОЙ ТА СПИВСЯ КОЗАК, СПИВСЯ

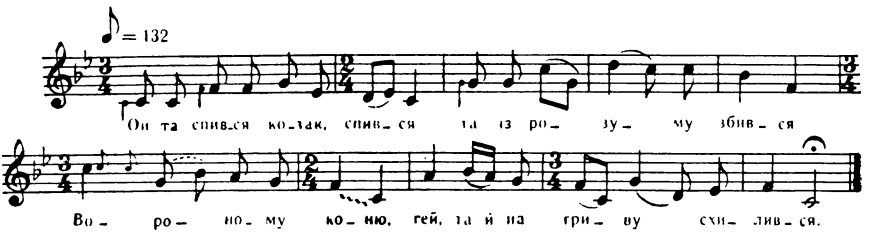

Ой та спився козак, спився
Та із розуму збився.
Вороному коню,
Гей, та й на гриву схилився.

— Ой коню мій, коню,
Та коню вороненький!
Порадь мене, коню,
Гей, ще ж бо я молоденький.

— А я тебе, козаченьку,
Та радю — не порадю.
Сідай лиш на мене,
Гей, а я тебе запровадю.

Запровадю я тебе
У чистеє поле,
А там сиротина,
Гей, та пшениченьку поле.

Поле вона, поле,
Кукіль вибирає,
Коню вороному,
Гей, та й на межу кидає.

— Покинь, покинь, дівчинонько,
Та кукіль вибирати,
Стели синій жупан,
Гей, та й полягаєм спати.

— Не буду стелити,
Не буду й лягати,
Бо ти козак молоденький,
Гей, та й схочеш жартувати.

Молода дівчина
Лягла та й заснула.
Устав козак, поїхав,
Гей, дівчина й не чула.

Ой виїхав козаченько
За нові ворота.
Оглянеться назад себе,
Гей, стоїть бідная сирота.

— Ой на тобі, дівчинонько,
Та сто рублів на пиво.
Та сто рублів на пиво,
Гей, а червінця на мило.

ЇХАВ КОЗАК, ЇХАВ

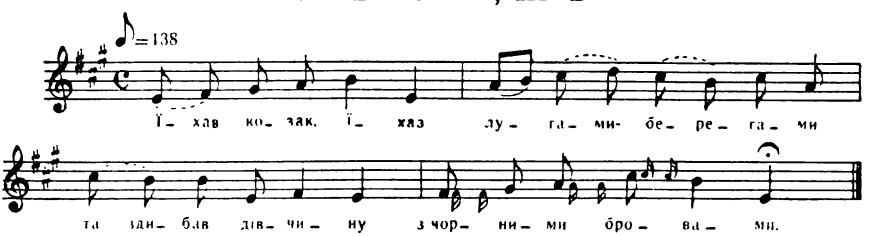

Їхав козак, їхав
Лугами-берегами
Та здибав дівчину
З чорними бровами.

Здибав дівчину
Та й став коня радить,
Та й став коня радить,
Якби дівчину зрадить.

А кінь йому каже:
— Їдьмо до Львова,
Їдьмо до Львова,
Там є молода вдова.

Як дівчину зрадиш,
Щастя-долю втратиш,
А як вдову зрадиш,
Щастя-долі не втратиш.

Він коня не слухав,
Взяв дівчину за руку,
Повів під калину
Та й зрадив дівчину.

Як зрадив дівчину
Та й на коня кивнув,
Молодій дівчині
Сто червінців кинув.

Ой виїхав козак
В зелену дубину:
— Що се буде, коню?
Я зрадив дівчину.

Виїхав козак
На жовтії піски,
Оглянеться назад —
Біжить дівча пішки.

— На тобі, дівчино,
Сто рублів на білля,
Сто рублів на білля,
А других — на мило.

Вставай раненько,
Вмивайся біленько,
Вмивайся біленько
Та й ходи хорошенько.

— Щоб тебе білила
Лихая година!
Відцуралась мене
Вся моя родина.

Відцуралась мене
Вся моя родина,
Десь узялась
Малая дитина.

Відцурався батько,
Відцуралась мати
Ще й той відцурався,
Що думав узяти.

ПОСПУСКАЛА ВЕРБА ГІЛЛЯ

Поспускала верба гілля,
А береза пруття.
Не вір, дівко, козакові, } 2
Що каже: «Возьму тя».

Як він тебе вірно любить,
Коло тебе сяде,
Як він тебе розпитає } 2
Та й другій розкаже.

Він з тобою вечір стоїть,
Підківками креше.
Де найбільше челядини, } 2
Він тебе оббреше.

А він тебе вірно любить,
Він тебе цілує.
Де найбільше челядини, } 2
Він з тебе глузує.

Не вір, паво, павичеві,
Що пір'ячко губить.

Не вір, дівко, козакові,
Що вірненько любить. } 2

Не вір, дівко, козакові,
Як тому катюзі.
Повір, дівко, гадинонці,
Що в темному лузі. } 2

Як гадина з куща вкусить,
То найдуться ліки.
Як він тебе з ума зведе —
Неслава навіки. } 2

ОЙ ІШОВ Я ВУЛИЦЕЮ РАЗ, РАЗ

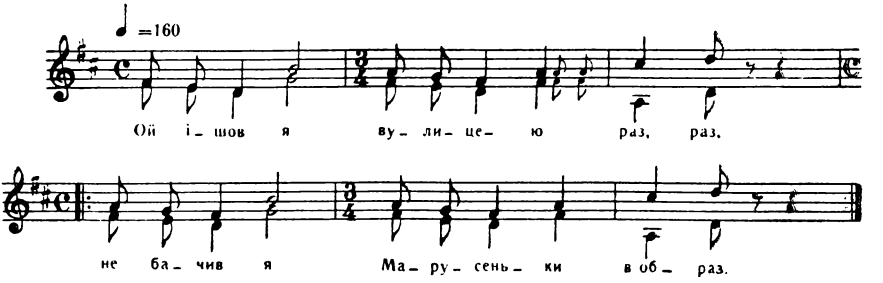

Ой ішов я вулицею раз, раз,
Не бачив я Марусеньки в образ. (2)

Ой ішов я вулицею двічі,
Не бачив я Марусеньки ввічі. (2)

Ой ішов я повз Марусину хату,
Загубив я з постола заплату. (2)

Ой вернуся заплати шукати,
Чи не вийде Марусенька з хати. (2)

Підійду я під віконце, стукну,
Підійду я під другеє, грюкну. (2)

— Ой не стукай, козаче, не стукай,
Іди собі іншої пошукай. (2)

Ой дай, мамо, золотії ключі,
Кинуть йому подарунки в вічі. (2)

ОЙ ПРИСНИВСЯ МЕНІ СОН ДИВНЕНЬКИЙ

♪ = 132

Ой при- снив- ся ме- ні сон див- нень- кий, у сві-

тлон- ці сплю- чи: гей, по- то- па- є

мій друг роз- лю- без- ний, від ін- шо- ї йду- чи.

Ой приснився мені сон дивненький,
У світлонці сплючи:
Гей, потопає мій друг розлюбезний,
Від іншої йдучи.

Нехай, нехай, нехай потопає,
Не буду тужити,
Гей, сама сяду та гірко заплачу
Та й так буду жити.

РОЗСИПАЛА ГОРІШЕНЬКИ ЩЕ Й ТЕРЕН

♪ = 120

Роз- си- па- ла го- рі- шень- ки ще й те- рен.

О- біз- вав- ся гар- ний хло- пець ще й Се- мен.

♪ = 144

Роз- си- па- ла го- рі- шень- ки ще й те- рен.

О- біз- вав- ся гар- ний хло- пець ще й Се- мен.

Розсипала горішеньки ще й терен.
Обізвався гарний хлопець ще й Семен.

— Ой Семене, Семеночку, Семене!
Чом не ходиш, не говориш до мене?

Прийде вечір, до іншої ти йдеш,
А до мене стиха голос подаєш.

Ой у батька на подвір'ї комора,
А в коморі стоїть кровать тесова.

На кроваті білая перина,
На перині молодая дівчина.

Своє дитя рученьками обняла,
Дрібненькими слізоньками облила.

Не слухала ні матінки, ні отця,
А послухала Семена-подлєца.

Я думала, що ти будеш чоловік,
А ти пустив неславочку на весь вік.

Я думала, що ти будеш любити,
А ти почав до трьох разом ходити.

ОЙ У ПОЛІ, В ПОЛІ, В ПОЛІ ДВА ДУБОЧКИ

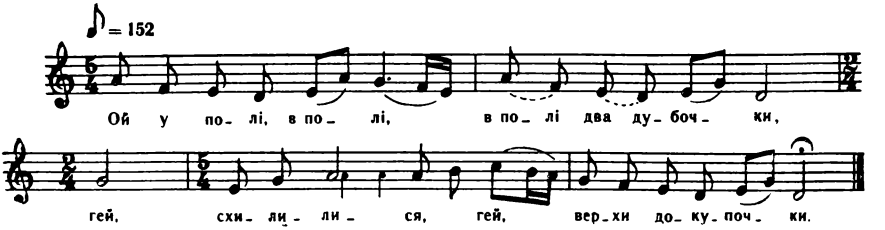

Ой у полі, в полі, в полі два дубочки,
Гей, схилилися, гей, верхи докупочки.

Схилилися верхи докупочки,
Гей, там сиділо, гей, аж два голубочки.

Голубка воркоче, голубка не хоче,
Гей, козак дівчиноньку, гей, покидати хоче.

Не хоче ходити — не буду просити,
Гей, піду в сад зелений, гей, там я буду жити.

ОЙ НА СТАВУ, НА СТАВОЧКУ

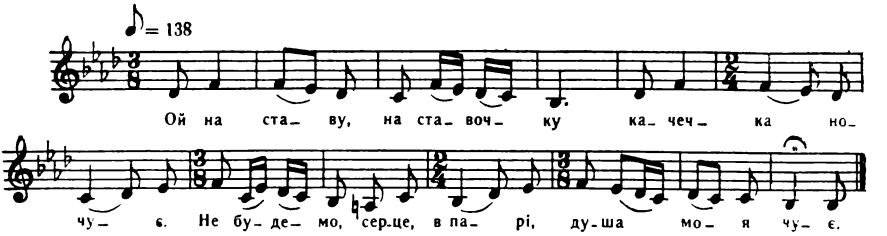

Ой на ставу, на ставочку
Качечка ночує.
Не будемо, серце, в парі,
Душа моя чує.

Ой на ставу, на ставочку
Качечка несеться.
Ой чую я через люди,
Вражий син сміється.

Смійся, смійся, вражий сину,
На сміх тобі буде.
Трясла тебе сім літ трясця
Ще й хороба буде.

— Ой дай мені, моя мати,
Хоч води напиться.
Хорошую дочку маєш,
Позволь подивиться.

— Ой у сінях коновочка,
Возьми та й напийся.
Сидить дочка край віконця,
Піди подивися.

— Подай мені, моя мати,
Холодної води.
А вже ж мені з твої дочки
Сміятися годі.

ОЙ ГОП ПО ЛІЩИНУ

Ой гоп по ліщину,
Полюбив козак дівчину.
Любив, любив та й покинув, } 2
Десь за другою полинув.

Ой гоп по петрушку,
Полюбив козак Марушку.
Любив, любив та й покинув, } 2
Десь за другою полинув.

Ой гоп по печериці,
Любив козак молодиці.
Любив, любив та й покинув, } 2
Десь за другими полинув.

Ходив осінь, ходив зиму,
А під весну покинув.
А весною — чорт з тобою, } 2
Не жаль мені за тобою.

ОЙ ПОЛОЛА ГОРЛИЦЯ ЛОБОДУ, ЛОБОДУ

Ой полола горлиця лободу, лободу
Та послала горлика по воду, гей, по воду.

— Лети, лети, горлику, не барись, не барись,
На молоді горлиці не дивись, гей, не дивись.

Бо чужії горлиці полетять, полетять,
Тебе, мого припутня, не схотять, гей, не схотять.

Ой полетів горличок та й нема, та й нема,
Полетіла горличка вже й сама, гей, вже й сама.

Ой догнала горлика на воді, на воді
Та вдарила горлика по крилі, гей, по крилі.

— Оце тобі, горлику, не вода, не вода,
Оце тобі горлиця молода, гей, молода.

ПОВІЙ, ВІТРЕ БУЙНЕСЕЧКИЙ

♩ = 144

По- вій, віт- ре буй- не- сеч- кий, з гли- бо-
ко- го я- ру. Вер- нись, ми- лий,
чор- но- бри- вий, з да- ле- ко- го кра- ю.

Повій, вітре буйнесечкий,
З глибокого яру.
Вернись, милий, чорнобривий, } 2
З далекого краю.

Ой рад би я повіяти,
Коли яр глибокий.
Ой рад би я вернутися, } 2
Коли край далекий.

Яр глибокий — неглибокий,
Мусю повівати.
Край далекий — недалекий, } 2
Мусю прибувати.

Попід гору несла воду,
Коромисло гнеться.
Питається дочка мами, } 2
Чи милий вернеться.

— Ой як не вернувся досі,
Десь і не вернеться.
Найшов кращу десь від тебе, } 2
А з тебе сміється.

Хилітеся, сухі лози,
Відкіль вітер віє.
Дивітеся, карі очі, } 2
Чи милий не їде.

Хилилися сухі лози
Та вже й перестали.
Дивилися карі очі
Та й плакати стали. } 2

Дайте мені сокирочки
Вирубати лози.
Дайте мені хустиночки
Обітерти сльози. } 2

Сокирочка та й тупая
Лози не рубає.
Хустиночка шовковая
Сльози не втирає. } 2

Кохалися, любилися,
Як голубів пара.
Розійшлися, розвелися,
Як чорная хмара. } 2

А ДЕ БУЛО ЖИТО ТА ПШЕНИЦЯ

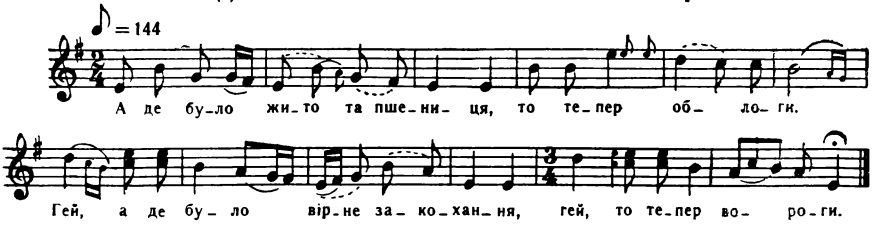

А де було жито та пшениця,
То тепер облоги.
Гей, а де було вірне закохання,
Гей, то тепер вороги.

А де було жито та пшениця,
То тепер став овес.
Гей, не по правді, мій миленький,
Гей, ізо мною живеш.

Не по правді, мій миленький,
Ізо мною живеш,
Гей, до іншої мед, горілку носиш,
Гей, а до мене не йдеш.

— Ой ти, мила, голубочко сива,
Застели китайкою двір,
Гей, щоб не стоптав чорних чобіточок,
Гей, і срібних підків.

— Щоб ти, милий, голубчику сивий,
Та цього не дождав,
Гей, а щоб мою червону китайку,
Гей, та під ноги топтав.

— Сади, мила, голубочко сива,
У воротях вербу.
Гей, а я буду від іншої їхать,
Гей, то до тебе зайду.

Як я буду від іншої їхать,
То до тебе зайду.
Гей, а до тої верби зеленої,
Гей, та й коня прив'яжу.

— Ой ти, милий, голубчику сивий,
Не треба в воротях верби.
Гей, як ти будеш від іншої їхать,
Гей, то до мене не йди.

ПОГОРІЛО В СТЕПУ СІНО

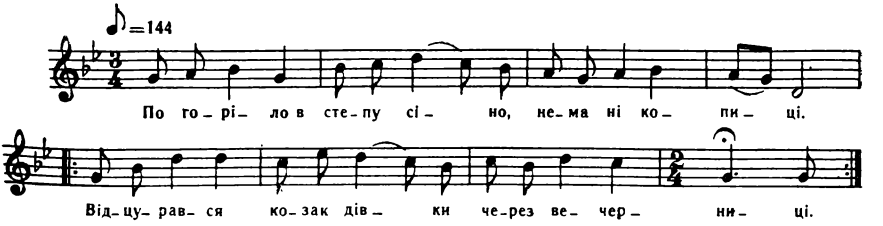

Погоріло в степу сіно,
Нема ні копиці.
Відцурався козак дівки
Через вечерниці. } 2

Відцурався козак дівки
Через вечерниці.
Через тії вражі дочки, } 2
Через молодиці.

Ой пошлю я чорну галку
В море рибку їсти,
Щоб принесла чорна галка } 2
Від милого вісти.

Полетіла чорна галка
Та й не барилася,
А принесла мені звістку, } 2
Щоб не журилася.

— Не журися, дівчинонько,
Бо я не журюся,
Іди собі, дівча, заміж, } 2
А я й оженюся.

— Поший мені, моя мати,
Сорочку в три пілки,
Щоб до мене не пристали } 2
Людські поговірки.

— А я тобі, моя доню,
Пошию в чотири,
А щоб тебе, моя доню, } 2
Вся челядь любила.

— Ой не треба, моя мати,
Щоб челядь любила,
Не з одним я вражим сином } 2
Неславу зробила.

Вчепи мені, моя мати,
На шию верьовку,
Буду іти з сього світа } 2
На його головку.

Вчепи мені, моя мати,
На шию тоненьку,
Буду іти з сього світа } 2
Ще й на його неньку.

ОЙ У ЛУЗІ КАЛИНОНЬКА, В ЛУЗІ

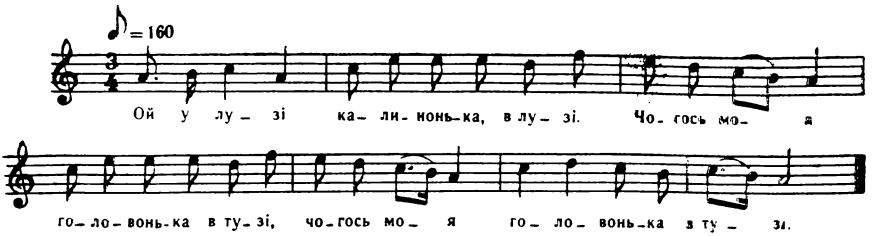

Ой у лузі калинонька, в лузі.
Чогось моя головонька в тузі. (2)

Чогось моя головонька в тузі,
Поламалась поличенька в плузі. (2)

Чи полицю до плуга тесати?
Чи до дівчини на всю ніч чесати? (2)

І полицю до плуга потесав,
І до дівчини на всю ніч почесав. (2)

Закинув я свитину на спину,
А сам до дівчини на всю нічку двинув. (2)

Ой приходю в середнє віконце:
— Добрий вечір, дівчинонько-серце! (2)

Ой відчини, дівчинонько, сіни,
Бо мало мене собаки не з'їли. (2)

— Нехай тебе собаки з'їдять,
Бо коло мене кращі тебе сидять. (2)

Нехай би були тебе собаки із'їли,
Бо у мене багаті сиділи. (2)

— Ой відчини, дівчинонько, двері,
Нехай подивлюся, які кавалєри. (2)

Ой не вспів я на лавочку сісти,
Дала мені перепілку з'їсти. (2)

Ой не вспів я на лавочку сісти,
Дала ж мені житній пиріг їсти. (2)

Ой із'їв же я крильце ще й реберце.
Сперло мене під груди й під серце. (2)

Не вспів же я два пироги з'їсти,
Не міг же я на коника сісти. (2)

Козак по конику, як гадина, в'ється,
З нього дівчина в кватирці сміється. (2)

— Не смійся ж ти, дівчинонько, не смійся,
Бо я в твоїй хаті трутизни наївся. (2)

Вийшла мати із нової хати:
— Либонь, тобі ворожки шукати. (2)

— Не поможе, моя мати, ворожка руката,
Лиш поможе, моя мати, рискаль та лопата. (2)

Не поможе ні дядько, ні тітка,
Лиш поможе біленька намітка. (2)

Не поможе ні брат, ні сестриця,
Лиш поможе соснова тертиця. (2)

ОЙ ТИ, ДІВЧИНО-ЧАРІВНИЧЕНЬКО

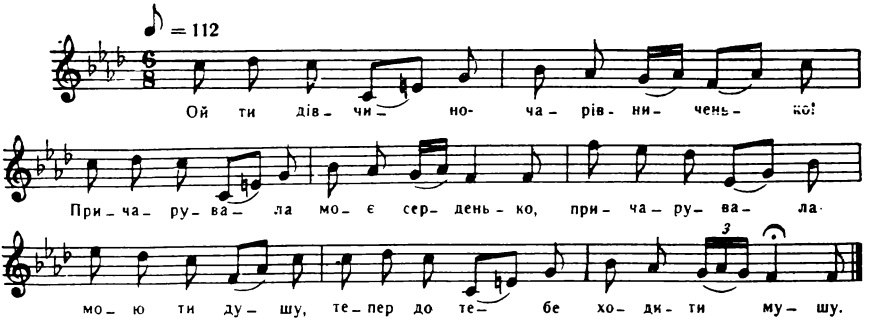

— Ой ти, дівчино-чарівниченько!
Причарувала моє серденько,
Причарувала мою ти душу,
Тепер до тебе ходити мушу.

Ой ти, дівчино зарученая,
Чого ти ходиш засмученая?
— Ой ходю, ходю засмученая,
Що не по правді зарученая.

— Ой ти, дівчино, словами блудиш,
Сама не знаєш, кого ти любиш.
— Ой знаю, знаю, кого кохаю,
Тільки не знаю, з ким жити маю.

Ой знаю, знаю, кого кохаю,
Тільки не знаю, з ким жити маю.
Ой знаю, знаю, із ким кохаюсь,
Тільки не знаю, з ким повінчаюсь.

Вийду на поле, гляну на море,
Сама ж я бачу, що мені горе.
Сама ж я бачу, чого я плачу,
Свого милого більш не побачу.

Буду стояти на тім камені,
Поки не прийде милий до мене.
Буду терпіти велику муку,
Поки не скаже: «Дай, мила, руку».

Вийду на поле, на ту забаву,
Де я з миленьким мала забаву.
З ріжного цвіту вінки сплітала,
Біленьким личком всіх чарувала.

Ти присягався передо мною
Буть моїм мужем, а я — жоною.
Не щира була присяга твоя,
Буду казати світу цілому.

Буду казати світу цілому,
Щоб він не вірив нігде нікому,
Бо я самая теє узнала,
Коли невірного вірно кохала.

Бо я самая теє узнала,
Коли невірного вірно кохала.
Кого любила, той за дверима,
Кого не знала, мужем назвала.

ОЙ У ПОЛІ ДВІ ТОПОЛІ

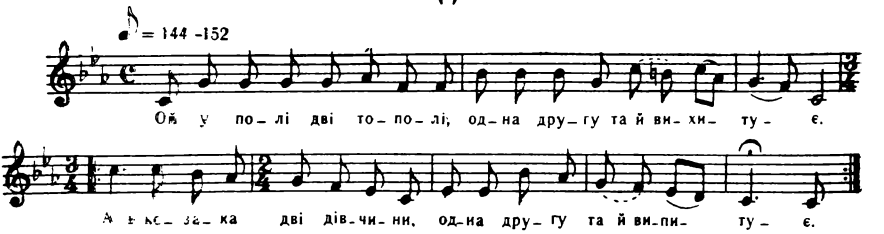

Ой у полі дві тополі,
Одна другу та й вихитує.
А в козака дві дівчини,
Одна другу та й випитує. } 2

— Товаришко-голубочко!
Чи була ти на гуляннячку?
Чи бачила, чи виділа
Моє вірне закоханнячко? } 2

— Ой бачила, ой виділа,
А ще сіла та й посиділа.
Там-то питав, там-то здихав,
Чом та друга не виходила? } 2

— Ой щоб тобі, товаришко,
Та виїли комарі очі!
Щоб ти з моїм закоханням
Не стояла опівночі. } 2

Ой на тобі, товаришко,
На рукава полотенечка,
Та не ходи по вулиці,
Та не суши мого сердечка. } 2

Ой на тобі, товаришко,
Ой на тобі п'ятака плати,
Я не хочу із тобою
Сукупного жениха мати. } 2

Роман-зілля, роман-зілля
Попід межу похиляється.
Ой чула я ж через люди,
Що мій милий поклоняється. } 2

Ой що ж мені по роману,
Як у ньому ягідок нема.
Ой що ж мені по поклону,
Як його самого нема. } 2

Витоптала черевички,
Попід гору вибігаючи.
Виплакала карі очі,
Миленького виглядаючи. } 2

КОЛО МЛИНА, МЛИНА

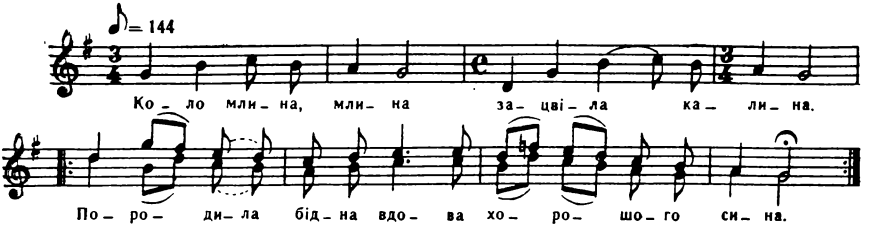

Коло млина, млина
Зацвіла калина.
Породила бідна вдова
Хорошого сина. } 2

Не так породила,
Як ізмалювала
На мою сухотоньку,
Щоб я сподобала. } 2

— Я сьогодні буду,
А завтра поїду,
Будеш, мила, припадати
До моєго сліду. } 2

Будеш припадати,
Будеш примовляти:
— Ой десь мого миленького
Сей день не видати. } 2

Чи він з коня вбився,
Чи з дороги збився?
Чи з іншою на розмові
Сей день забарився? } 2

Як з дороги збився,
Потіш його, боже,
Як з іншою на розмові,
Скарай його, боже! } 2

Скарай його, боже,
При душі і тілі,
Що він мене покидає
При такій надії. } 2

ОЙ ТИ, МІСЯЦЮ

Ой ти, місяцю,
А я зіронька ясна,
Ой ти, козаче,
А я дівонька красна.

Ой ти, козаче,
А я дівонька красна,
В вишневім саду
Тобі коника пасла.

Ой пасла, пасла
До темненької ночі,
Припала роса
На мої карі очі.

Не так на очі,
Як на русую косу,
Серце-козаче,
Віночка не доносю.

Ой дай же, боже,
Віночка доносити,
Буду ворогів
На весілля просити.

— Як же ти хтіла
Віночка доносити,
Було до мене
В садочок не ходити.

Як же ти хтіла
Віночка доносити,
Було від мене
Мед-горілки не пити.

ОЙ ТАМ БІЛЯ РІЧКИ, ОЙ ТАМ БІЛЯ БРОДУ

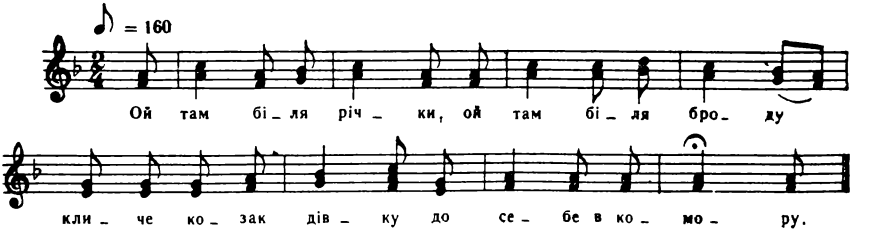

Ой там біля річки, ой там біля броду
Кличе козак дівку до себе в комору.

— Не піду, козаче, не піду, соколю,
Бо я молоденька боюсь поговору.

— Не бійся, дівчино, не бійся, рибчино,
Нічого не зробить козак молоденький.

Не спала ніченьку, не спала другую,
На третюю нічку лягла та й заснула.

На третюю нічку лягла та й заснула,
Козак насміявся, дівчина й не чула.

Дівчина схопилась та й заголосила:
— Ой боже мій, боже! Що я наробила?

Ой боже ж мій, боже! Що я наробила?
Навік свою неньку та і розгнівила.

Дівчина схопилась, як горлиця б'ється,
Козак коло неї лежить та сміється.

— На тобі, дівчино, три рублі на мило,
Три рублі на мило, а десять на пиво.

Милом намиляйся, пивом напивайся,
Щоб ненька не знала, що вірно кохався.

Милом намилялась, пивом напивалась,
На шосту неділю та й ненька дозналась.

А в неділю рано мати дочку била:
— Де це ти, доню, вінок загубила?

Я ТЕБЕ КОХАВ, ЯК У САДОЧКУ ГРУШУ

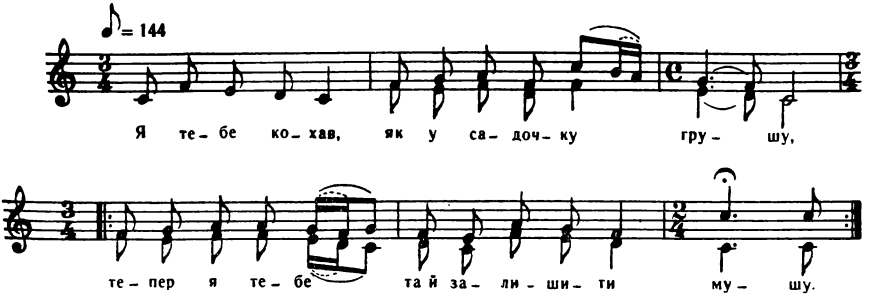

— Я тебе кохав, як у садочку грушу,
Тепер я тебе та й залишити мушу. (2)

Я тебе кохав, як у садочку вишню,
Тепер я тебе та й залишити мислю. (2)

— Женись, козаче, як вітер по дорозі,
Мені, молодій, іншого суди, боже. (2)

Женись, козаче, так, щоб люди не знали
Та щоб над тобою псалтироньки читали! (2)

Женись, козаче, так, щоб люди говорили,
Щоб по тобі всі дзвони задзвонили! (2)

Ой зморозило червоную калину,
Плакала дівчина, колишучи дитину. (2)

ОЙ У ЛУЗІ, В ЛУЗІ ВАСИЛЬ СІНО КОСИТЬ

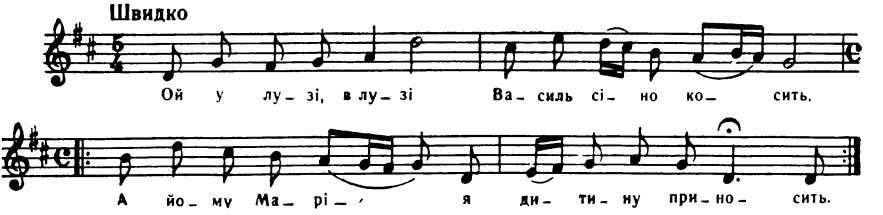

Ой у лузі, в лузі Василь сіно косить,
А йому Марія дитину приносить. (2)

— Василю, Василю, на тобі дитину,
Далебі, Василю, на покіс покину. (2)

— Маріє, Маріє, а що ж тобі дати,
Щоб за це не знали ні батько, ні мати? (2)

— Василю, Василю, і сто рублів дати,
Таке будуть знати і батько і мати. (2)

— На тобі, Маріє, корову з телятком,
Не кажи, Маріє, що я йому батько. (2)

На тобі, Маріє, ще й семеро хліба
Та скажи, Маріє, на якого діда. (2)

— Тих семеро хліба — тра ножа вкраяти,
На старого діда гріх буде казати. (2)

Ой у лузі, в лузі Василь сіно косить.
Йому стара мати обідать приносить. (2)

— Василю, Василю, що це за причина,
Що там на покосі малая дитина? (2)

— Ой у лузі, в лузі Марія блудила,
Марія блудила, дитину згубила. (2)

— Маріє, Маріє, чого в лузі блудиш?
Либонь, ти, Маріє, мого сина любиш? (2)

— Якби не любила, то би й не блудила,
Я за твоїм сином бистру річку брила. (2)

ЧОРНОМОРЕЦЬ, МАМЕНЬКА, ЧОРНОМОРЕЦЬ

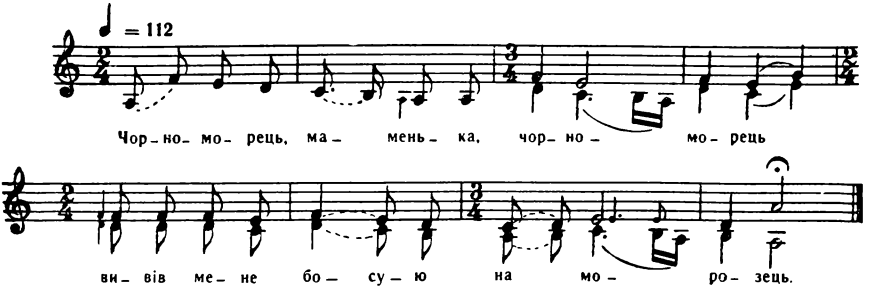

Чорноморець, маменька, чорноморець
Вивів мене босую на морозець.

Вивів мене босую та й питає:
— Чи є мороз, дівчино, чи немає?

— Хоч є мороз, маменька, то й байдуже.
Люблю чорноморчика, гарний дуже.

— На кого ти, донечко, дивилася,
Що ти в чорноморчика влюбилася?

На кого ти, донечко, надіяла,
Що ти чорноморчика покохала?

На що ж бо ти, донечко, уповала,
Що ти пройдисвіта сподобала?

— Дивилася, маменька, на жупани,
Я думала, маменька, буду пані.

На комнати, маменька, на комнати,
Я думала, маменька, панувати.

Я ж думала, маменька, панувати,
Черевичок з ніжечок не скидати.

На кирею, маменька, на кирею,
Я думала, маменька, буду попадею.

Я думала, мамцю, буду в покоїчках,
Не виступить ніжка з черевичка.

Черевичок з ніжечок не скидала,
У чистім полечку жито жала.

У чистім полечку жито жала,
На мале дитяточко поглядала.

На мале дитяточко поглядала,
Малії снопики поскладала.

Малії снопики поскладала,
До сирої земельки припадала.

До сирої земельки припадала,
Дрібними слізоньками обливала.

— Ти, сирая земле, розступися,
Прийди, чорноморчику, подивися.

ОЙ У САДУ, ОЙ У САДУ ТА ЗЕЛЕНОМУ

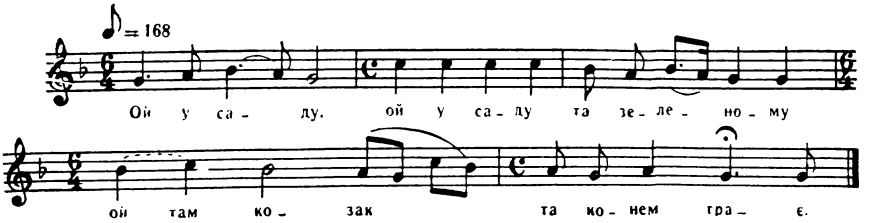

Ой у саду, ой у саду та зеленому
Ой там козак та конем грає.

Ой там козак, ой там козак та конем грає,
На Тетяну та поглядає.

— Не лай мене, не лай мене ти, Тетяночко,
Не я збавив на тобі личко.

А збавило, а збавило закоханнячко,
Ой збавила та темна нічка.

Ой збавила, ой збавила та темна нічка,
Солодкий мед та горілочка.

Солодкий мед, солоденький мед та
горілочка,
Вже Тетяна та й не дівочка.

Вже Тетяна, вже Тетяна та й не дівочка,
Нема бинди, а ні віночка.

Нема бинди, нема бинди, а ні віночка,
А на руках та й дитиночка.

Вже Тетяні, вже Тетяні та й не гуляти,
Мале дитя та й колисати.

ТА ТУМАН, ТУМАН ПО ДОЛИНІ

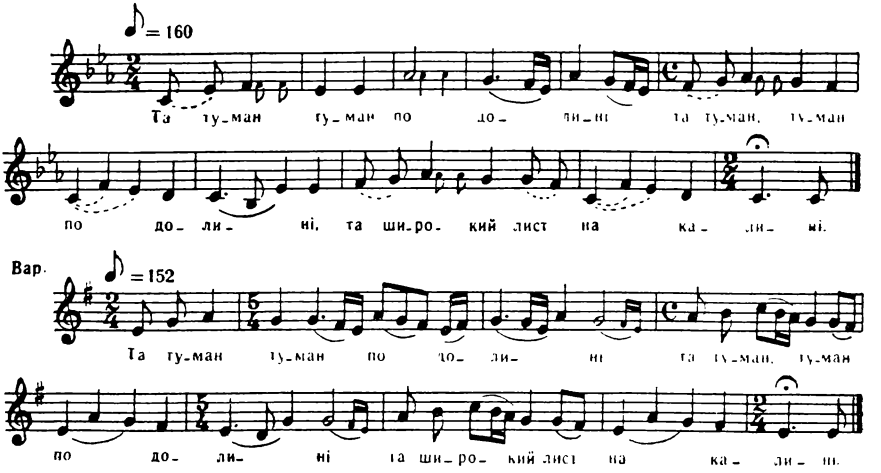

Та туман, туман по долині, (2)
Та широкий лист на калині.

А ще ширший на дубочку, (2)
Кличе голуб голубочку.

Ой хоч не свою, то чужую, (2)
— Йди, голубко, поцілую.

— Ой нащо чужу цілувати (2)
Та й своїй жалю завдавати?

Лучче свою цілувати (2)
Та й чужій жалю завдавати.

Та червоная калинонька (2)
На яр-море схилилася.

Та на яр-море схилилася,
Молодая дівчина та й зажурилась. (2)

Дівчинонька та й зажурилась, (2)
Що від роду та й відбилась.

Що від роду ще й від родини (2)
Та й на двадцять п'ять миль ще й на чотири.

Та й на двадцять п'ять миль ще й на
чотири, (2)
Та й на двадцять п'ять миль і на три палі.

Та й на двадцять п'ять миль і на три
палі, (2)
Та сидить сокіл на тополі.

Та й сидить сокіл на тополі (2)
Та й піє пісні усякої.

Потеряла свій віночок (2)
Через дурний розумочок.

Лю-лю, лю-лю, дитя, спати, (2)
Пора листи написати.

Пора листи написати (2)
Й до батенька одіслати.

Нехай батько не турбує, (2)
Дівці вінка не готує.

КАЛИНО-МАЛИНО, ЯГОДО ЧЕРВОНА

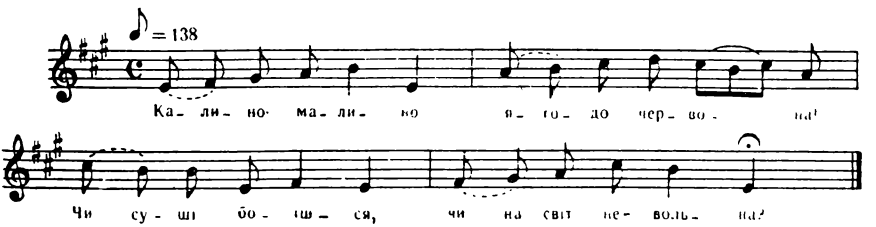

— Калино-малино, ягодо червона!
Чи суші боїшся, чи на світ невольна?

— Суші не боюся і на світ я вольна,
Де я вродилася, там стояти буду.

Зморозили мене ті люті морози,
Ті люті морози й ті буйнії вітри.

Ті люті морози і буйнії вітри
Зморозили мені червонії квіти.

— Молода дівчино, що тебе зжурило?
— Зжурило мене теє закохання.

Зжурило мене теє закохання,
Що нема спання звечора й до рання.

Зв'ялили мене ті темнії ночі,
Що недосипляли мої карі очі.

Козак виїжджає, дівчина хорує,
Припав до ліжечка, в личенько цілує.

— Не горюй, дівчино, господь із тобою,
Як я повернуся, шлюб возьму з тобою.

— Бодай тебе брала лихая година!
Лежить коло мене маленька дитина.

Бодай тебе брала лихая година!
Відцуралась мене вся моя родина.

Відцурався батько, відцуралась мати,
Серцю з закохання прийдеться вмирати.

ОЙ ЗІЙДИ, ЗІЙДИ, МІСЯЦЮ, ЗА КОМОРУ

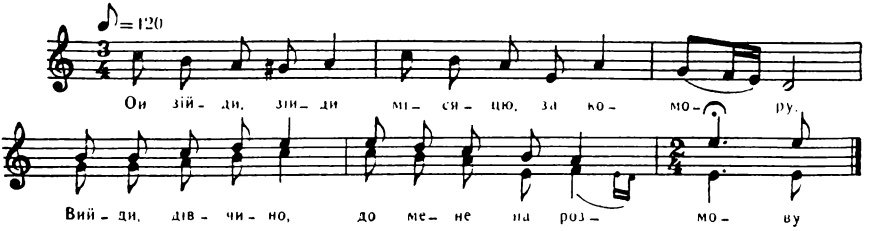

— Ой зійди, зійди, місяцю, за комору.
Вийди, дівчино, до мене на розмову.

— Ой хоч я зійду, то не буду світити.
Ой хоч я вийду, не буду говорити.

— Вийди, дівчино, до мене на розмову,
Бо болить мене серденько за тобою.

— Ой твоє болить, а моєму байдуже,
Було не любить з першого разу дуже.

Ти ж мене любив, я в тобі кохалася,
Ти сів поїхав, я сама зосталася.

Ти сів поїхав рябою кобилою,
А я зосталась з малою дитиною.

Ти сів поїхав на вороному коню,
Я ж осталася дідові з бородою.

В діда борода — припічок замітати,
В мене личенько — пишному цілувати.

В діда борода, як у стрісі солома,
А я молода, як ягода червона.

В діда борода, як на свині щетина,
В мене личенько, як у лузі калина.

ОЙ ЗА ЛІСОМ, ЗА ТЕМНЕНЬКИМ

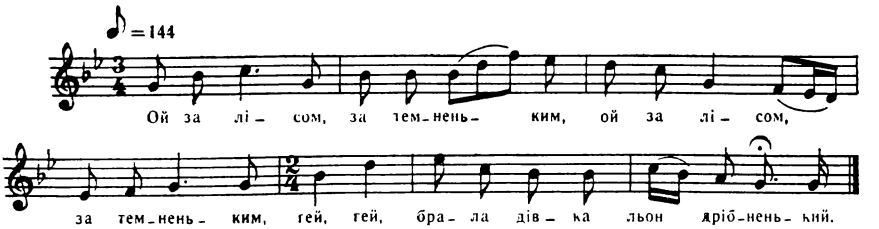

Ой за лісом, за темненьким, (2)
Гей, гей, брала дівка льон дрібненький.

Брала, брала й недобрала, (2)
Гей, гей, за Дунаєм сина мала.

За Дунаєм сина мала, (2)
Гей, гей, з своїм сином розмовляла.

— Ой чи тебе уповити? (2)
Гей, гей, чи в Дунаї утопити?

Як втопити, то гріх буде, (2)
Гей, гей, а вповити, то сміх буде.

Ой піду я у лісочок, (2)
Гей, гей, та наріжу березочок.

Та сплету я колисочку, (2)
Гей, гей, та почеплю на дубочку.

Буде вітер повівати, (2)
Гей, гей, буде моє дитя спати.

Будуть пташки щебетати, (2)
Гей, гей, буде моє дитя спати.

Пройшла милю, пройшла другу, (2)
Гей, гей, плаче дитя аж я чую.

Таки вернусь, погодую, (2)
Гей, гей, та й тоді вже помандрую.

ОЙ ЗА ГАЄМ, ЗА ДУНАЄМ

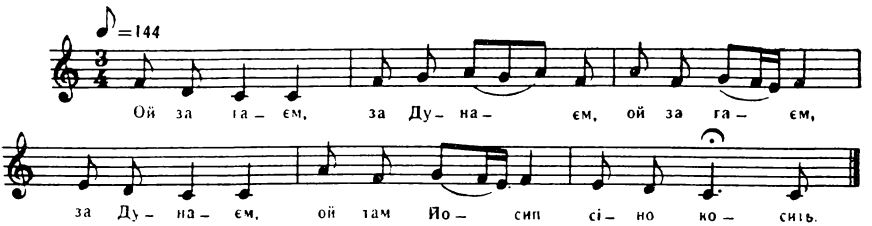

Ой за гаєм, за Дунаєм, (2)
Ой там Йосип сіно косить.

Ой там Йосип сіно косить, (2)
А дівчина обід носить.

Несла, несла, не донесла, (2)
Край Дунаю поставила.

Край Дунаю поставила, (2)
Мале дитя породила.

Мале дитя породила, (2)
До Дунаю говорила:

— Ти, Дунаю, тихесенький, (2)
Ти ж, мій сину, малесенький,

Ой чи тебе утопити? (2)
Ой чи тебе уповити?

Ой там козак сіно косить, (2)
Сіно косить та все чує.

Сіно косить та все чує, (2)
Кинув косу та й мандрує.

За горами чорна гречка, (2)
Дурна дівка, як овечка.

Як хтіла сина мати, (2)
Було в лісі не кидати.

Ой підемо у лісочок (2)
Та наріжем березочок.

Та наріжем березочок (2)
Та наплетем колисочок.

Та наплетем колисочок (2)
Й повішаєм на дубочок.

Буде вітер повівати, (2)
Буде дитя колисати.

Будуть пташки щебетати, (2)
Будуть дитя присипляти.

ОЙ КОВАЛЮ, КОВАЛЕНКУ

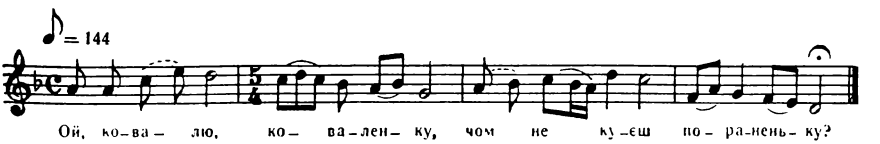

— Ой ковалю, коваленку,
Чом не куєш пораненьку?

Чи заліза ти не маєш,
Чи челядоньки жалуєш?

— Я залізо своє маю,
Я й челядоньки не жалую.

Зробилась мені причина:
Породила дочка сина.

Породила дочка сина
Та й в конов'язі утопила.

Та й в конов'язі утопила,
А в садочку схоронила.

А в садочку схоронила
Ще й шипшиною обсадила.

Ще й шипшиною обсадила
Та з буйним вітром говорила:

— Не вій, вітре буйнесенький,
А повій, вітре тихесенький.

Та не похили шипшиноньки,
Та не поколи дитиноньки.

НЕЩАСЛИВЕ КОХАННЯ

ОЙ НА ГОРІ, ОЙ НА ГОРІ БЕРЕЗА СТОЯЛА

Ой на горі, ой на горі береза стояла,
На березі зозулька кувала.

Чом береза, чом береза суха, не зелена?
Чом дівчина смутна, невесела?

Як же мені, як же мені зеленії бути?
Як підо мною гусари стояли.

Підо мною, підо мною гусари стояли,
Шабельками гілля обрубали.

Шабельками, шабельками гілля обрубали,
Заступами корінь підкопали.

Заступами, заступами корінь підкопали,
Холодної води добували.

Холодної, холодної води добували,
Вороніі коні напували.

УЖЕ Ж МЕНІ НЕ ХОДИТИ

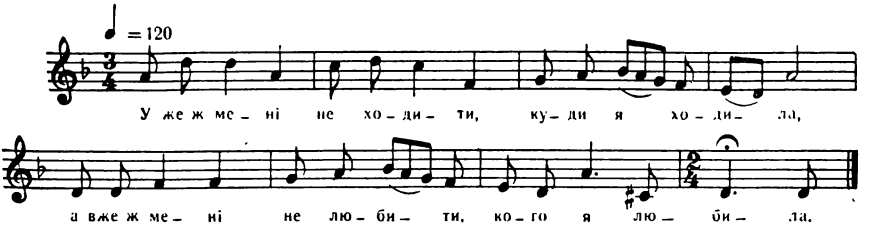

Уже ж мені не ходити,
Куди я ходила,
А вже ж мені не любити,
Кого я любила.

Уже ж мені не ходити
У ліс по горішки,
А вже ж мені забувати
Реготи та смішки.

РОЗКОПАЙТЕ ТУЮ ГРЕБЛЮ

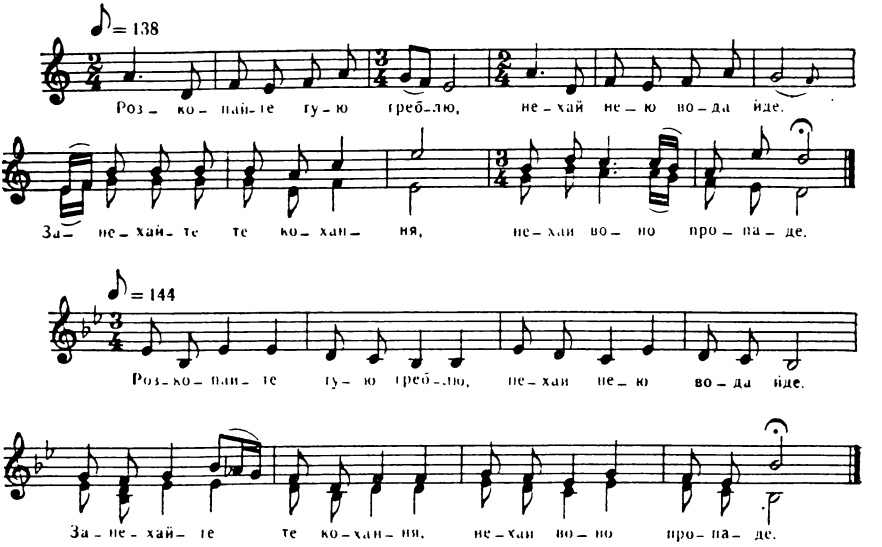

Розкопайте тую греблю,
Нехай нею вода йде.
Занехайте те кохання,
Нехай воно пропаде.

Як же її розкопати,
Коли трудно добути?

Як же його занехати,
Коли трудно забути?

Розірвіте, рознесіте
На терновії кущі,
Нехай будуть люди знати,
Які наші любощі.

ПОВІЙ, ВІТРЕ, НА ВКРАЇНУ

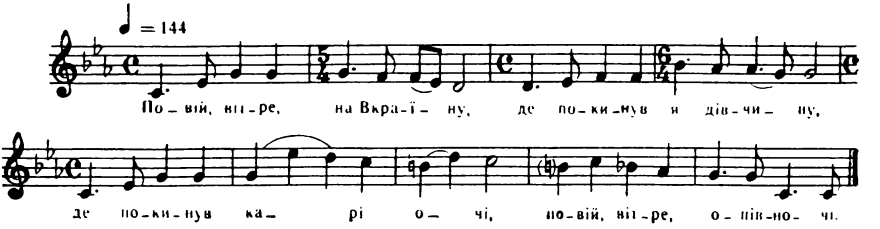

Повій, вітре, на Вкраїну,
Де покинув я дівчину,
Де покинув карі очі,
Повій, вітре, опівночі.

Між горами там долина,
В тій долині є хатина,
А в хатині дівчинонька,
Дівчинонька-голубонька.

Повій, вітре, до схід сонця,
До схід сонця, край віконця,
Край віконця постіль біла,
Постіль біла, дівка мила.

Нахилися тишком-нишком
Над рум'яним білим личком,
Над тим личком нахилися,
Чи спить мила подивися.

Чи спить вона, чи збудилась?
Спитай її, з ким любилась?
З ким любилась і кохалась
І кохати присягалась?

Як заб'ється їй серденько,
Як здихне вона важенько,
Як заплачуть карі очі —
Вертайсь, вітре, опівночі.

Коли ж мила позабула
Та другого пригорнула,
То розвійся по долині,
Не вертайся з України.

Вітер віє, серце в'яне,
Серце в'яне, серце мліє.
Вітер віє, не вертає,
Серце з жалю замирає.

КОЛО МЛИНА, КОЛО БРОДУ

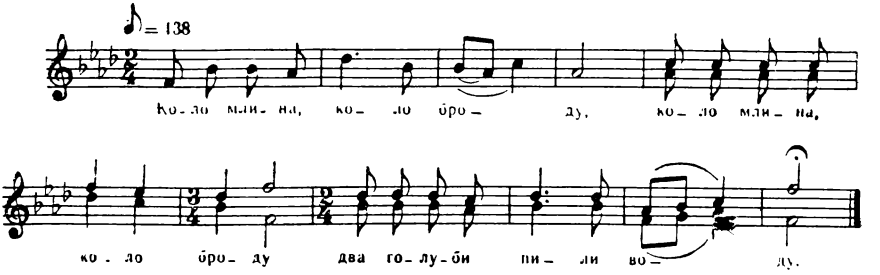

Коло млина, коло броду (2)
Два голуби пили воду.

Пили вони, напилися (2)
Та й догори піднялися.

Вони пили, вуркотіли, (2)
Ізнялися, полетіли,

Крилечками стрепенули, (2)
Про кохання спом'янули.

Як ми, серце, кохалися, (2)
Сухі дуби розвивались,

А як же ми перестали, (2)
То й зелені повсихали.

Горе тому козакові, (2)
Що на сивім коникові,

Що на сивім коникові (2)
Ще й шабелька при бокові.

Горе тому, що кохає, (2)
З стремен ніжок не виймає.

ОЙ ХОЛОДНІЇ ТА ВЕЧЕРОНЬКИ

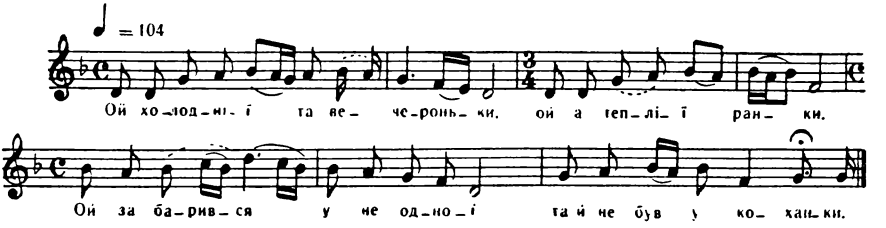

Ой холоднії та вечероньки.
Ой а теплії ранки.
Ой забарився у не одної
Та й не був у коханки.

У не одної вечір барився
І води не напився,
А в миленької за годиночку
Пив я мед, горілочку.

Ой подумай ти, зелений дубе,
Як тобі не жаль буде,
Як зрубають білую березу,
Що близько тебе була?

— Ой як же мені, та зеленому,
Як мені не жаль буде,
Не один, не два мій жолудочок
Під її листям був.

Подумай же ти, молодий козаче,
Як тобі не жаль буде,
Як засватають твою дівчину
На друге село люди?

— Ой як же мені та молодому
Ой та не жаль буде,
Кохав дівчину не рочок, не два,
Та засватають люди.

ТА НЕМА ГІРШ НІКОМУ

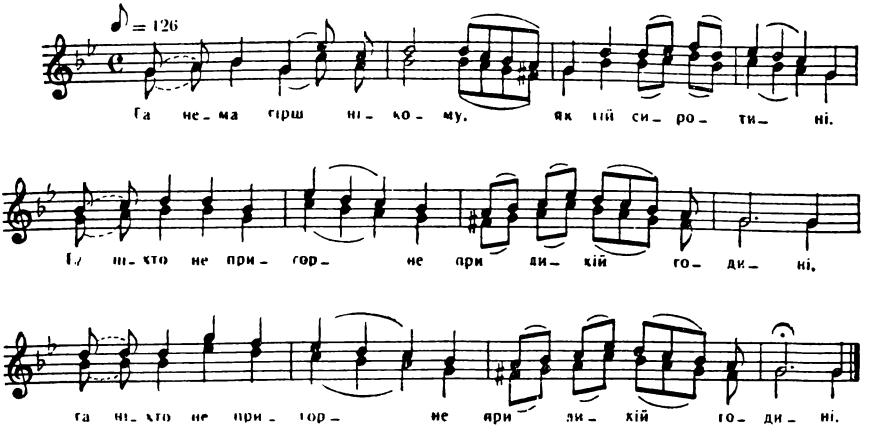

Та нема гірш нікому,
Як тій сиротині.
Та ніхто не пригорне
При лихій годині. } 2

Не пригорне батько,
Не пригорне мати.
Та тільки той пригорне,
Що думає взяти. } 2

Налетіли гуси
З далекого краю,
Скаламутили воду
В тихому Дунаю. } 2

Бодай сірі гуси
З пір'ячком пропали,
Що нас розлучили,
Як голубів пару. } 2

Любились, кохались,
Як зерно в горісі,
Тепер розійшлися,
Як туман по лісі. } 2

Любились, кохались,
Як голубів пара,
Тепер розійшлися,
Як чорная хмара. } 2

ПІШОВ КОЗАК ЯРОМ, ЯРОМ

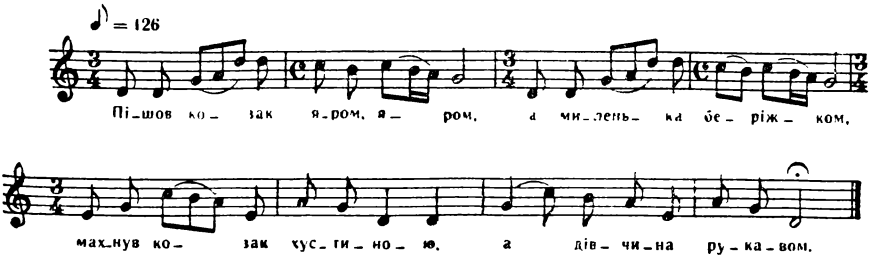

Пішов козак яром, яром,
А миленька беріжком,
Махнув козак хустиною,
А дівчина рукавом.

— Зажди, милий,
чорнобривий,
Я щось маю сказати,
Пройшло літо дорогеє
І ще й теплая весна.

Пройшло літо дорогеє
І ще й теплая весна,
Наступає глуха осінь
Ще й холодная зима.

Всі криниці замерзають,
Бистрі ріки не течуть,
В степу травка посихає
І цвіточки не цвітуть.

В степу травка посихає
І цвіточки не цвітуть.

Беруть милого в солдати,
За ним плакать не дають.

Тепер же я остаюся
Ні замужня, ні вдова,
Тепер же я остаюся
Покриточка молода.

Ніхто ж мене не полюбить,
Ні парубок, ні вдівець,
Тільки той мене полюбить,
Що судяний молодець.

Ніхто мене не всилує,
Щоб я пішла за вдівця,
Я молода, як ягода,
А він сивий, як вівця.

— Ніхто мене не всилує,
Щоб я тую вдову взяв,
Щоб я її дрібні діти
Своїм хлібом годував.

ОЙ СЛАБА Я, ОЙ СЛАБА Я

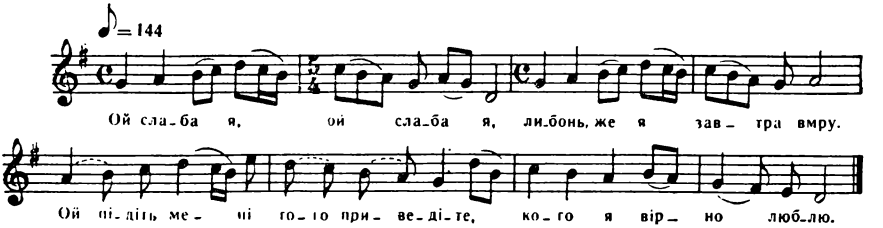

Ой слаба я, ой слаба я,
Либонь же, я завтра вмру.
Ой підіть мені того приведіте,
Кого я вірно люблю.

Підіть мені того приведіте
Вдовиного молодця,
Що розчесав чорні кудра
Аж до правого плеча.

Що розчесав чорні кудра
Та й по вулиці пішов,
Межи тими двома річеньками
Бистру річеньку найшов.

Через тую бистру річку
Мостовиночка лежить.
Туди мій милий, голубчичок сивий,
Щовечора побіжить.

Мостовиночка схибнулась,
А мій милий в річку впав.
Бодай же ти, бистра річко,
Муравкою заросла!

Бодай же ти, бистра річко,
Муравкою заросла,
Що ти мого миленького
В тихий Дунай занесла.

ВИЙДУ НА ГОРУ, ГЛЯНУ НА МОРЕ

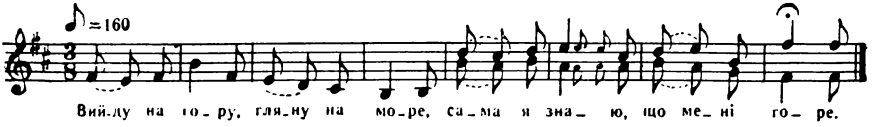

Вийду на гору, гляну на море,
Сама я знаю, що мені горе.

Ой знаю, знаю, кого кохаю,
Тільки не знаю, з ким жити маю.

Через річеньку, через биструю
Подай рученьку, подай другую.

— Ручки не подам, правди не скажу,
Кого я люблю, того не зраджу.

Щоб я пташина, я б крильця мала,
Я б всю Вкраїну вкруг облітала.

Я б всю Вкраїну вкруг облітала,
Про свого милого правду узнала.

Я б з нього кості позбирала,
В дубовеє труно поклала,

В дубовеє труно поскладала б,
Сирій землі їх би придала.

КОГО ВІРНО ЛЮБЛЮ

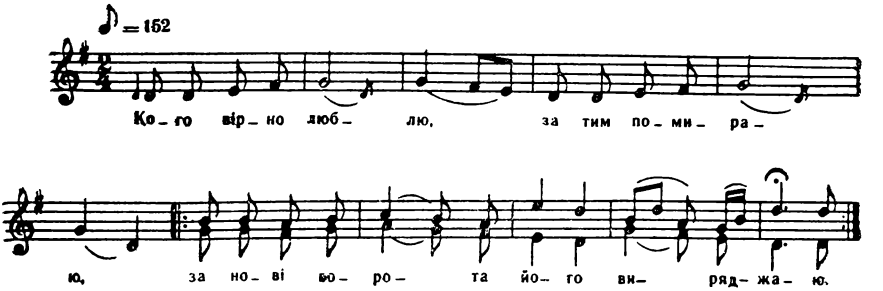

Кого вірно люблю,
За тим помираю,
За нові ворота
Його виряджаю. } 2

— Іди, милий, іди,
Іди та не бався,
Сонечко заходить,
Додому вертайся. } 2

Сонечко заходить,
Дружка не видати,
Повів до Дунаю
Коня наповати. } 2

Не видно милого,
Чогось не видати,
На жовтім пісочку
Лиш слідочки знати. } 2

Ой один слідочок
Коня вороного,
А другий слідочок
Миленького мого. } 2

Сороки й ворони
Тіло розношали,
Його жовті кості
В Дунай повкидали. } 2

Піду до Дунаю
Кості позбираю,
Шовковим платочком
Поперетираю. } 2

В зеленім садочку
Кості поховаю.
Кого вірно люблю,
За тим помираю. } 2

НЕ ЩЕБЕЧИ, СОЛОВЕЙКУ

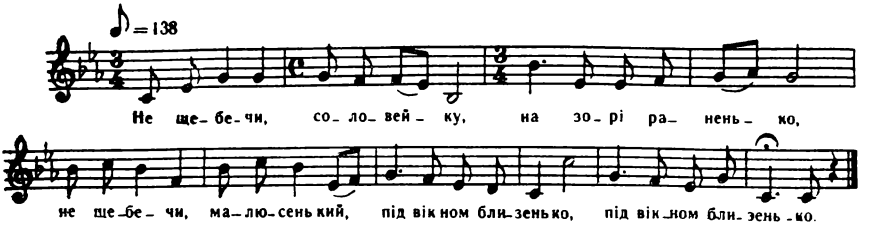

Не щебечи, соловейку,
На зорі раненько,
Не щебечи, малюсенький,
Під вікном близенько. (2)

Твоя пісня дуже гарна,
Ти гарно співаєш,
Ти щасливий — спарувався
І гніздечко маєш. (2)

А я бідний, безталанний,
Без пари, без хати,
Не судилось мені в світі
Весело співати. (2)

Сонце зійде, я нужуся,
А заходить — плачу,
Яку любив дівчиноньку,
Тієї не бачу. (2)

Давно чутки я не маю
Про свою дівчину,
Цілий вік свій усе плачу
На лиху годину. (2)

Не щебечи, соловейку,
Як сонце пригріє,
Не щебечи, малюсенький,
Як вітер повіє. (2)

Ти лети, співай тим людям,
Котрі веселяться,
Вони піснею твоєю
Будуть упиваться. (2)

Мені пісенька такая
Серце розриває.
Дужче б'ється воно в грудях,
А дух замирає. (2)

УЧОРА БУЛА ЮТОЧКА МОЯ

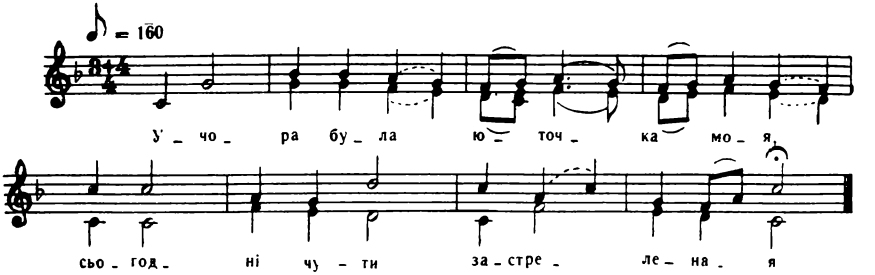

Учора була юточка моя,
Сьогодні, чути,— застреленая.

Не жаль би мені, якби в ярині,
А то на горі, в шовковій траві.

А то на горі, в шовковій траві
Розсипалося пір'ячко її.

Учора була дівчина моя,
Сьогодні чути — заручена.

Не жаль би мені, якби на селі,
А то третій двір ще й товариш мій.

— Товаришу мій, невірно живеш,
Мені сватаєш, а собі береш.

Мені сватаєш, а собі береш,
Моїм подвір'ям по воду ідеш.

По воду ішла — «день добрий» дала,
З водою ішла — жалю завдала.

— Дівчино моя, не ходи сюди.
Сюди не ходи, жалю не роби.

Бо як перейду, відерця поб'ю,
Тобі, молодій, страму нароблю.

Бо з тої скуки поломлю руки,
А з тої тоски скопаю стежки.

Бо з тої скуки поломлю руки,
А з тої тоски піду у ліски.

Викопаю яму на свою кохану,
Та й буду знати, де буде лежати.

Тобі, молодій, жалю нароблю,
А з товаришем розпрощаюся.

ЗЕЛЕНЕЄ ЖИТО, ЗЕЛЕНЕ

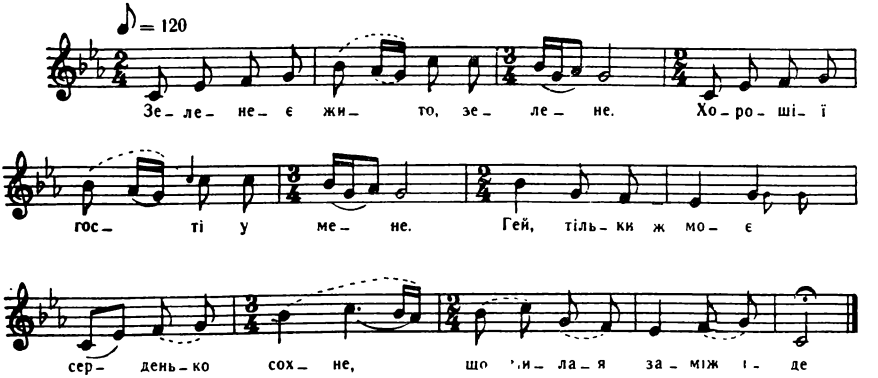

Зеленеє жито, зелене.
Хорошії гості у мене.
Гей, тільки ж моє серденько сохне,
Що милая заміж іде.

— Іди, іди, мила, здорова,
Не скажу я тобі ні слова.
Гей, єсть у мене коник вороненький,
Я поїду сам до вдови.

Єсть у мене коник вороненький,
Я поїду сам до вдови,
Гей, до вдови, до Марушки
На білії подушки.

Удівонька двір замітає,
Козаченько удови питає:
— Гей, Марусино, серце моє!
Чи любиш ти вірно мене?

ВЖЕ СОНЦЕ НИЗЕНЬКО

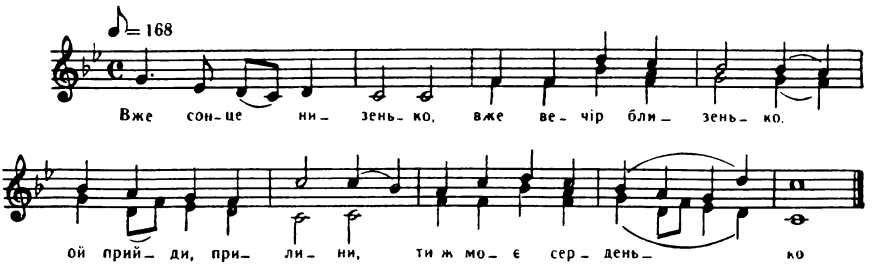

Вже сонце низенько,
Вже вечір близенько,
Ой прийди, прилини,
Ти ж моє серденько.

Ой прийди, прилини
До нової хати,
А я тебе впустю,
Не почує мати.

До хати впускала,
Легенько здихала,
З хати випускала,
Плакала-ридала.

Вийшла за ворота,
Правдоньки питала:
— Козаче-барвінку!
Чи маєш ти жінку?

— Ой маю я жінку
Ще й діточок троє,
Крається серденько
І твоє і моє.

Ой маю я жінку
В далекій країні,
Крається серденько
На дві половини.

Ой десь ти, дівчино,
Із паперу звита,
Що ти дотримала
До білого світа.

— А я не з паперу,
А з самого злота,
Не я тебе держу,
То твоя охота.

Ой боже мій, боже,
Що я наробила?
В козака є жінка,
А я полюбила.

Іди ж ти, козаче,
Та не оглядайся,
Хто скаже «добридень»,
Ти не обзивайся.

А іди, козаче,
Яром-долинами,
Хто буде питати,
Скажеш: «За волами».

— Тепер же я, браття,
Дураком остався,
Що я на чужині
За жінку признався.

Тепер мені, браття,
Хоть з моста та в воду,
Бо вже на чужині
Я не маю роду.

Дівоцькая врода
Та все за плечима,
Мені, молодому,
Все перед очима.

ТИ, ЧЕРЕШЕНЬКА, ОЙ ТИ, ВИШЕНЬКА

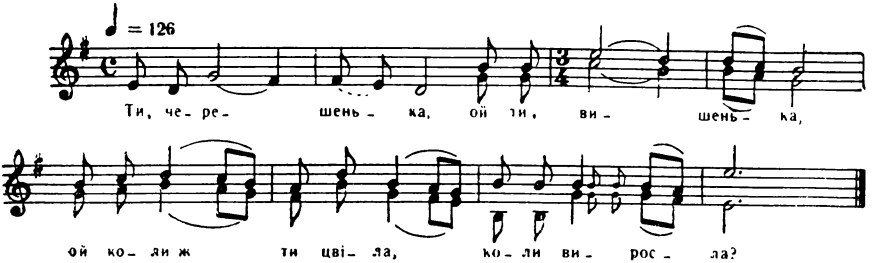

Ти, черешенька, ой ти, вишенька,
Ой коли ж ти цвіла, коли виросла?

Ой коли ж ти цвіла, коли виросла,
На Дунай на ріку похилилася?

Я весною зійшла, літом виросла,
На крутий бережок похилилася.

На Дунай на ріку похилилася,
Молодая вдова зажурилася.

Молодая вдова зажурилася,
Що вже осінь пройшла, не одружилася.

Дожидала дружка пізно вечором,
Зажигала свічу воску ярого.

Ой сиділа сама пізно звечора,
Дожидала дружка-полюбовничка.

Не стучить, не гримить по дорожечці,
Простучав, прогримів під віконечком.

І стучить, і гримить під віконечком
Ой чи вор, чи злодій, чи розбойничок?

То не вор, не злодій, не розбойничок,
То прийшов до душі полюбовничок.

— Відчинись, отворись, красна дівчино,
Я не то прийшов не розбойничок.

Я не то прийшов не розбойничок,
А я прежній твій друг — полюбовничок.

Я не так-то прийшов, я з подарочком,
Я з подарочком, з красним яблучком.

Це прийшов до душі розпроситися,
Чи позволить душа одружитися.

— Не позволю, душа, оженитися,
А позволю, душа, зажуритися.

Оженися, душа, оженися, як хоч,
Та возьми за себе генеральскую доч.

— Генеральская доч не сподручниця,
Моєму сундуку та й не ключниця.

Генеральская доч ні снопа зав'язать,
Ні снопа зв'язать, ані слова сказать.

Ой як сніп зав'яже, то й розв'яжеться,
Як слово скаже, не наравиться.

ОЙ ВІД САДУ ТА ДО МОРЯ

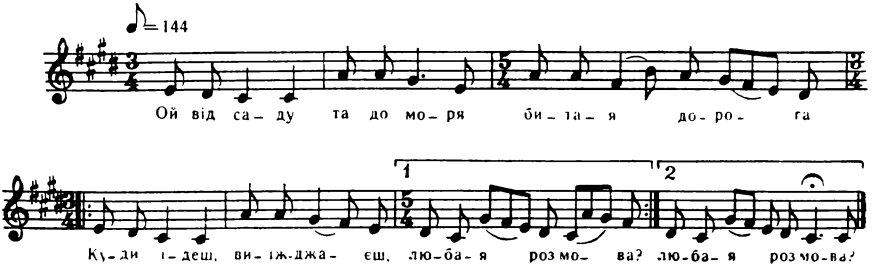

Ой від саду та до моря
Битая дорога.
— Куди їдеш, виїжджаєш, } 2
Любая розмова?

Куди їдеш, виїжджаєш,
Сизокрилий орле?
А хто ж мене, молодую,
Сей вечір пригорне? } 2

— Пригортайся, моя мила,
Другому такому,
Та не кажи тої правди,
Що мені самому. } 2

Ждала вечір, ждала другий,
Ждала, не діждала.
Та й мусила нелюбому
Всю правду сказати. } 2

ЛЕТИ, ЛЕТИ ТИ, ЧОРНАЯ ГАЛКО

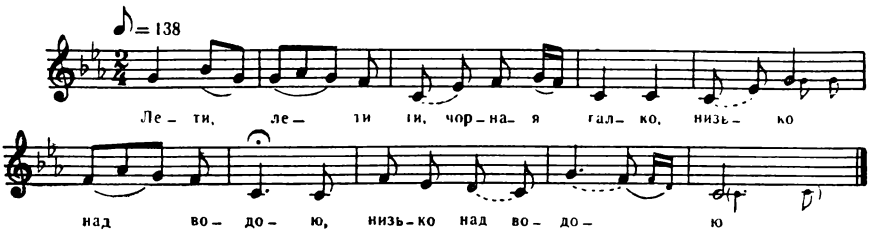

Лети, лети ти, чорная галко,
Низько над водою, (2)

Перекажи аж до мого роду,
Що зоставсь сиротою. (2)

Сиротою я зостався,
У дівчину закохався. (2)

У дівчину закохався,
Казав: «Моя буде». (2)

Вона вийшла, сивая голубка,
Та й за іншим гуде. (2)

Гуде, гуде сивая голубка
Та чогось дождеться, (2)

Як впіймаю, право, приборкаю
Та й гуляння минеться. (2)

— Поший мені, ой ти, стара мати,
Сорочку по п'яти, (2)

Нехай мене перестане
Те ледащо займати. (2)

ЧЕРЕЗ ГОРУ ТА В ДОЛИНУ

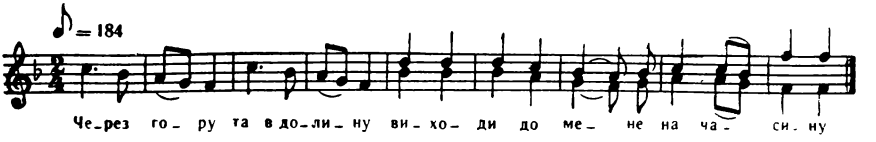

— Через гору та в долину
Виходи до мене на часину.

— Я не вийду і не стану,
Хіба вишлю сестру таку саму.

— Стояв вечір із сестрою,
Ой не такі речі, як з тобою.

Таке личко, такі брови,
Та не таке серце до любови.

— Ой із гори та в долину
Не ходи до мене, вражий сину,

Бо я роду не такого,
Не любила зроду чорт зна кого.

Бо я роду шляхетського,
Полюбила сина отецького.

Полюбила й поцілую,
Бо я за ним, за ним помандрую.

— Мандруй, дівча, на мандрівку.
Ой там любив парень красну дівку.

У петрівку, в косовицю,
Любив парень дівку-красавицю.

КАЖУТЬ ЛЮДИ-СУСІДОНЬКИ

Кажуть люди-сусідоньки,
Що я куму люблю,
Піду до коршомки,
Горілочки куплю. } 2

— Ой не хочу горілочки,
Ані твого пива,
Не ходи ти до мене,
Щоб не було дива. } 2

І горілка твоя гірка,
І не буду тобі жінка,
І яблучка твої кислі,
І ти мені не до мислі. } 2

ОЙ ТАМ КОЛО ГАЮ

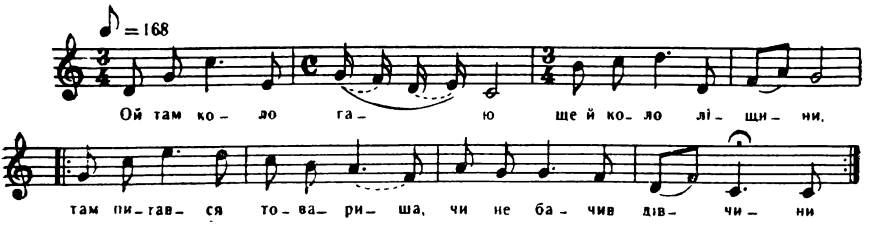

Ой там коло гаю
Ще й коло ліщини,
Там питався товариша,
Чи не бачив дівчини. } 2

— Ой хоч бачив, хоч не бачив,
Не буду казати,
А сам коня осідлаю,
Поїду сватати. } 2

Як приїхав до Дунаю,
Кінь не хоче пити.
Сказилася дівчинонька —
Не хоче любити. } 2

А я коня розгнуздаю,
Може буде пити.
Я дівчину приласкаю,
Та й буде любити. } 2

Коня я вже розгнуздав,
Він не хоче пити.
Я дівчину приласкав —
Не хоче любити. } 2

Як не хочеш, дівчинонько,
Дружиною бути,
Дай же мені таке зілля,
Щоб тебе забути. } 2

— Єсть у мене таке зілля,
Зветься воно пижмом,
Як дам тобі напитися,
Забудеш до тижня. } 2

Єсть у мене таке зілля
Коло перелазу,
Як дам тобі напитися,
Чорт візьме відразу. } 2

— Буду пити, буду,
Каплі не опущу,
Тоді тебе я забуду,
Як очі заплющу. } 2

ГИЛЯ, ГИЛЯ, СІРІ ГУСИ

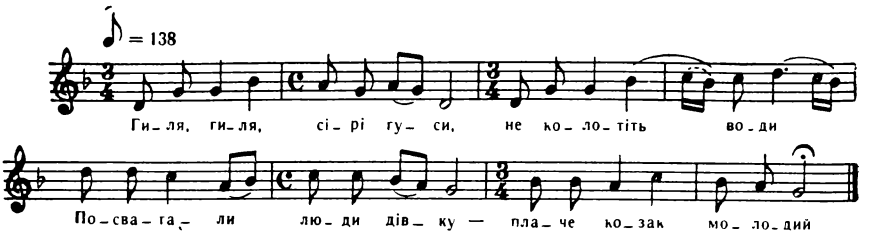

Гиля, гиля, сірі гуси,
Не колотіть води.
Посватали люди дівку —
Плаче козак молодий.

— Не плач, не плач, козаченьку,
Не плач, серце, не журись,
Як я сяду на посаді,
Прийди, серце, подивись.

— Ой не хочу, дівчинонько,
На твій посад дивитись,
Лучче піду в синє море,
В бистру річку топитись.

— Не топися, козаченьку,
Не топися, молодий,
Кажуть люди, сама знаю,
Що ти мене не любив.

ОЙ У ПОЛІ ОЗЕРЕЧКО

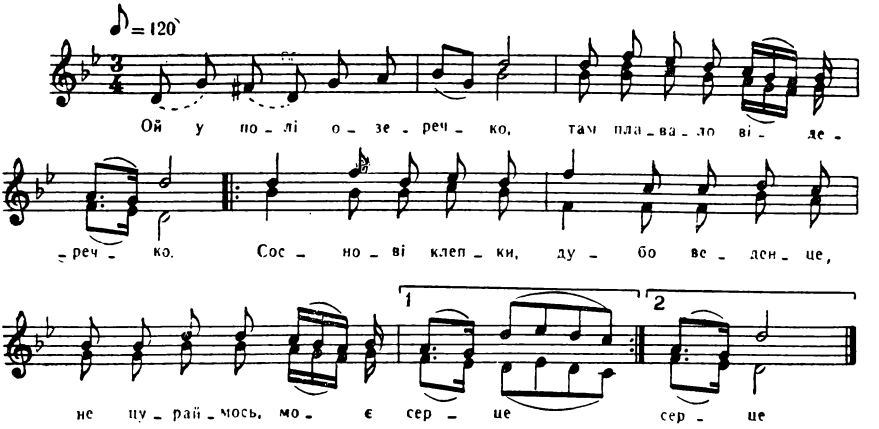

Ой у полі озеречко,
Там плавало відеречко.
Соснові клепки, дубове денце,
Не цураймось, моє серце. } 2

— Ой не раз і не два
Стояв я під коморою.
Вийди, дівчино, вийди, рибчино,
Поговоримо з тобою. } 2

— Ой рада б я виходити
І з тобою говорити,
Та лежить нелюб на правій ручці
Та й боюся розбудити. } 2

— Дівчинонько моя люба!
Відхилися від нелюба.
Буду ціляти, буду стріляти,
Щоб забити нелюба. } 2

— Ой чи влучиш, чи не влучиш,
Тільки жизнь нашу розлучиш.
Ой чи вдариш, чи не вдариш,
Тільки мені віка збавиш. } 2

Ти козаче молодий,
В тебе коник вороний.
Сідлай коня та їдь з двора,
Бо ти не мій, я не твоя. } 2

Козак коника сідлає
І з коником розмовляє:
— Біжи, коню, біжи, ворон,
Аж до тихого Дунаю. } 2

А там стану, подумаю:
Ой чи мені утопитись,
Ой чи мені з коня вбитись,
Ой чи назад воротитись? } 2

А я піду у темний луг,
У темний луг по калину,
Чи не побачу, чи не зустріну
Свою вірную дівчину? } 2

Моя вірная дівчина
В темнім лузі заблудила,
Тільки слідочок з-під милої ніжок,
Де милая походила. } 2

Ой вирву я листочок
Та й прикрию той слідочок,
Щоб не засипав, щоб не завіяв
Буйний вітер пісочком. } 2

ТА ВЖЕ ТРЕТІЙ ВЕЧІР, ЯК ДІВЧИНУ БАЧИВ

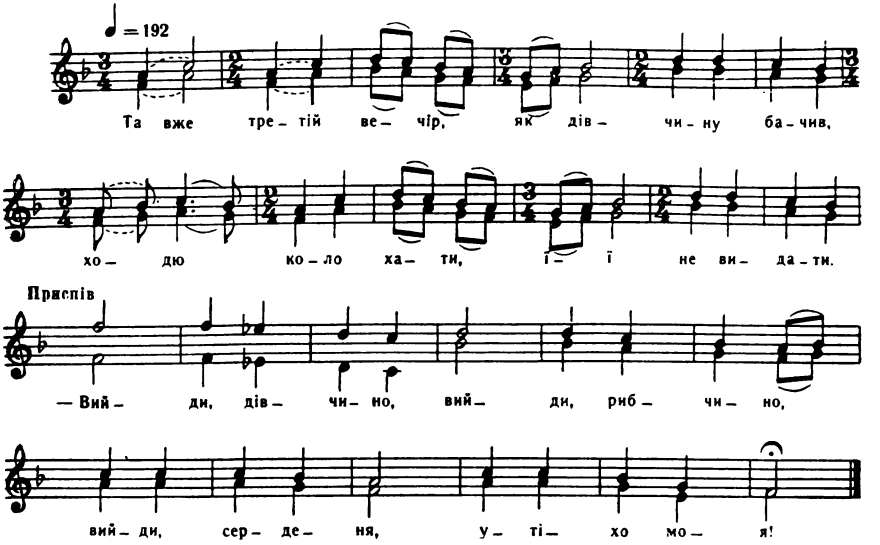

Та вже третій вечір, як дівчину бачив,
Ходю коло хати, її не видати.

Приспів:

— Вийди, дівчино, вийди, рибчино,
Вийди, серденя, утіхо моя!

— Не вийду, козаче, не вийду, соколе,
Мене мати лає, гулять не пускає.

Приспів.

Та було не рубати зеленого дуба,
Та було не сватати, коли я нелюба.

Приспів.

Було не копати під порогом ями,
Було мене не брати від рідної мами.

Приспів.

Та було не жати зеленого жита,
Було не сватати, коли я сердита.

Приспів.

Було не рубати зеленої вишні,
Було не сватати, коли не до мислі.

Приспів.

Було не рубати зеленої сливки,
Було не сватати мене чорнобривки.

Приспів.

Було не рубати білої берези,
Не сватав ти п'яний, сватав ти тверезий.

Приспів.

Не сватав мене ти темненької ночі,
Не вилізли ж тобі твої чорні очі.

Приспів.

Ой як же була темненькая нічка,
То там же горіла ясненькая свічка.

Приспів.

Ой було ще й другу тобі засвітити,
Ой було би лучче тобі роздивитись.

Приспів:

Правда, дівчино, правда, рибчино,
Правда, серденя, утіхо моя.

НА ДОБРАНІЧ УСІМ НА НІЧ

На добраніч усім на ніч,
Бо ми йдемо уже спати.
За ворітьми зелен явір, } 2
Там я тебе та й буду ждати. }

Ой чи явір, чи не явір,
Чи зелена яворина.
Межи всіма дівчатами } 2
Тільки ти мені одна мила. }

Не та мені люба, мила,
Що хороше убирається,
А та мені люба, мила,
Що до серця пригортається. } 2

— Чи я тобі не казала,
Як стояла я під хатою,
Не їдь, не їдь у дорогу,
Бо застанеш вже засватану? } 2

Чи я тобі не казала,
Як стояла під кислицею,
Не їдь, не їдь у дорогу,
Бо застанеш молодицею? } 2

— Любив тебе дівчиною,
Люблю тепер молодицею
І ще буду сім год ждати,
Поки станеш удовицею. } 2

— А я тебе й дівчиною,
Не люблю я й молодицею.
Щоб ти того та й не дождав,
Що я стану удовицею. } 2

ХОДЮ-БЛУДЮ ПО ДІБРОВІ

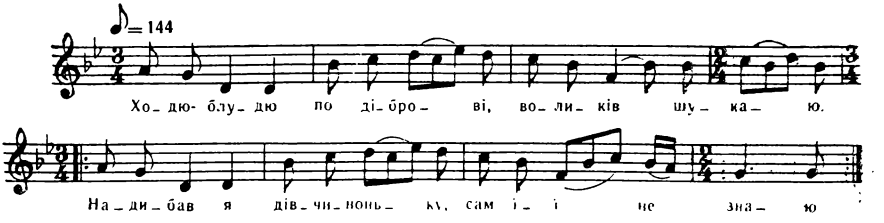

Ходю-блудю по діброві,
Воликів шукаю.
Надибав я дівчиноньку,
Сам її не знаю. } 2

— Ти, дівчино, щибко-рибко,
Чи сватати швидко?
— Ти, козаче-барвіночку,
Хоть і в неділечку. } 2

— Ти, дівчино, повна рожо,
В неділю не можу,
Чекай мене до осені,
Нам бог допоможе. } 2

— Ой далеко, козаченьку,
До осені ждати,
Хоче батько, хоче мати
За іншого дати. } 2

Нехай тебе тії просять,
Що в лісі голосять,
Нехай тебе тії люблять,
Що в болоті трублять!

Нехай тебе тії люблять,
Що в болоті трублять,
Нехай тебе ті кохають,
Що верби ламають! } 2

БОДАЙ ТАЯ СТЕПОВАЯ МОГИЛА ЗАПАЛА

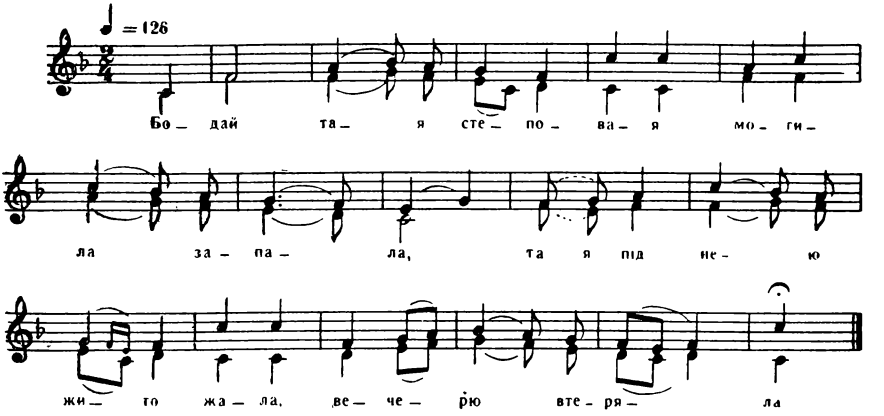

Бодай тая степовая могила запала,
Та я під нею жито жала, вечерю втеряла.

Утеряла вечероньку сьогодні і вчера,
Чогось моя женишина смутна, невесела.

Який тобі дідько стався, що ти нагнівався,
Чи вороги набрехали, чи сам догадався?

Як вороги набрехали, то й будуть брехати,
А як сам, серце, догадався, то просю до хати.

Просить батько, просить мати, просить вся родина,
Та нехай тебе перепросить лихая година!

ПІШОВ КОЗАК ЯРОМ

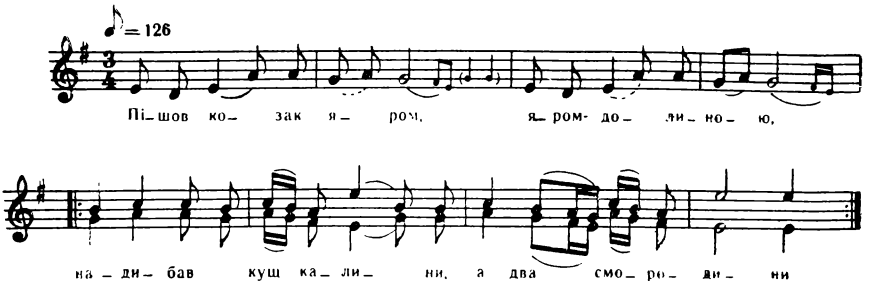

Пішов козак яром,
Яром-долиною,
Надибав кущ калини,
А два смородини. } 2

— Я калину зломлю, схилю,
А смородину лишу.
А я тую вдову люблю,
Дітей ненавижу. } 2

— Коли ломиш калиноньку,
Лиши її квіти.
Як ти вдову вірно любиш,
Люби її діти. } 2

На калину вітер віє,
Калина лосніє.
Козак дівку вірно любить,
Казати не сміє. } 2

— А я ж її не займаю,
Сватати думаю,
Я до неї не говору,
Боюсь поговору. } 2

Була слава, була слава,
Стали поговірки

Та на того козаченька,
Що ходить до дівки. } 2

Були, були поговірки,
Стали поговори
На нашого козаченька,
Що чорнії брови. } 2

Ой не єсть то козак добрий,
Єсть то ледащиця.
В коршмі вп'ється, з кожним б'ється,
Вдома не ночує. } 2

З людьми б'ється,
Вдома не ночує,
Бере пляшку й чарку в руки,
Всіх людей частує. } 2

КОСИВ СІНО, КОСИВ СІНО

Косив сіно, косив сіно,
Любив дівча через зиму,
А весною — чорт з тобою,
Не жаль мені за тобою. } 2

Косив же я чачавицю,
Любив дівча й молодицю,
А весною — чорт з тобою,
Не жаль мені за тобою. } 2

Косив же я лободу,
Любив стару й молоду,
А весною — чорт з тобою,
Не жаль мені за тобою. } 2

ПІСНІ РОДИННОГО ЖИТТЯ

ЛЮБОВ І ЗГОДА В СІМ'Ї

ОЙ ПОЇХАВ МІЙ МИЛЕНЬКИЙ В ГОРОДОЧОК

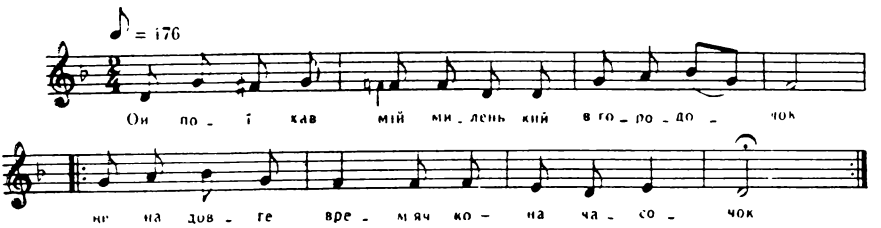

Ой поїхав мій миленький в городочок
Не на довге врем'ячко — на часочок. (2)

А часочок здається за деньочок,
А деньочок здається за годочок. (2)

Ой в городі вишенька зеленіє,
На вишеньці ягідка червоніє. (2)

Гнула, гнула вишеньку, не зігнула,
Рвала, рвала ягідку, не зірвала. (2)

Лягла я під вишеньку та й заснула,
Як приїхав мій миленький, я й не чула. (2)

— Устань, устань, милая, пробудися,
На мою колясочку подивися. (2)

ЧОЛОВІЧЕ МІЙ

Чоловіче мій,
Моя вишенько!
Тебе дома нема, } 2
Мені лишенько. }

Чоловіче мій,
Ти притуло моя!
Я до тебе притулюся
Та й нікого не боюся. } 2

Як ти ходиш по хаті,
Легше мені дихати.
Як ти ходиш по дворі,
Легше моїй голові. } 2

В мене плечі
Не до речі,
А таки буде
Затула до печі. } 2

Чорна гречка, білі крупи,
Тримаймося, серце, купи.
Як не будем триматися,
Будуть люди сміятися. } 2

ОЙ ВИШЕНЬКО, ЧЕРЕШЕНЬКО

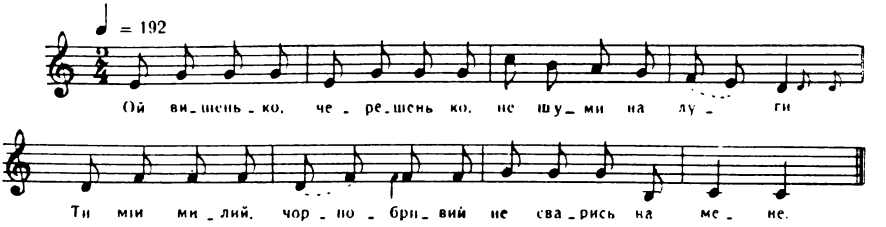

Ой вишенько, черешенько,
Не шуми на луги.
Ти мій милий, чорнобривий,
Не сварись на мене.

Як ти будеш сваритися,
То я буду журитися,
То старенька буду,
То хутенько помру.

ЩЕ Ж МЕНІ НЕ ЛИШЕНЬКО

Ще ж мені не лишенько,
Ще ж мені не біда,
Коли в мого миленького
Не сивая борода. } 2

Нехай вона посивіє,
Нехай порудіє.
За його головою
Добре мені діє. } 2

Чоловіче мій,
Хліборобоньку!
Поцілую тебе
У бородоньку. } 2

ПОМАЛЕНЬКО ЙДУ

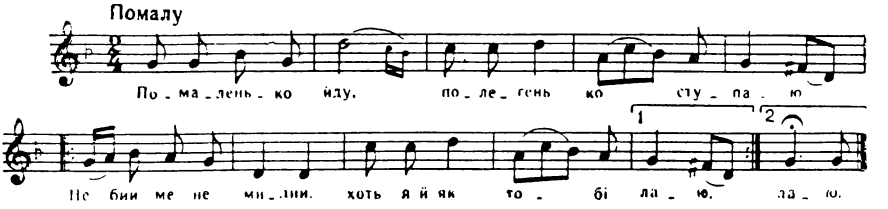

Помаленько йду,
Полегенько ступаю.
Не бий мене, милий,
Хоть я й як тобі лаю. } 2

Хоть я тобі й лаю,
То я лиха не мислю.
Шануй мене, милий,
Як у садочку вишню. } 2

Бо вишня, черешня
Та ягідками рясна.
А я в тебе, милий,
Та з діточками красна. } 2

А вишня, черешня
Та ягідки вродила.
Я з тобою, милий,
Та діточки сплодила. } 2

ОЙ ЩОСЬ БУДЕ, ОЙ ЩОСЬ БУДЕ

Ой щось буде, ой щось буде,
Болить мене попід груди,
Болить мене під поясом — } 2
Чи не буде дитя часом?

Якби мені
Такий вік довгий,
Як у мене } 2
Чоловік добрий.

А він мене
Ані б'є, ні лає,
А він мене
Гуляти пускає,
А він мене
За хазяйку має.

ОЙ ЯК МЕНІ НЕ ПИТЬ, НЕ ГУЛЯТИ

Ой як мені не пить, не гуляти,
Як у мене чоловік як мати!
Він мене не зіб'є, ні злає, } 2
Він мене гуляти пускає.

Ой як мені в коршмі не сидіти,
Коли в мене хорошії діти!
Ой як мені не кохати сили, } 2
Як у мене є чотири сини.

Один пішов на тік молотити,
Другий пішов солому носити,
А третій у поле орати, } 2
А четвертий воли поганяти,

А п'ятий син — жінку научати:
— Стели, жінко, постіль тонку білу.
Стели, жінко, постіль білу тонку, } 2
Наша мама йде п'яна з коршомки.

П'ЯТЬ НАС, БРАТЦІ, П'ЯТЬ

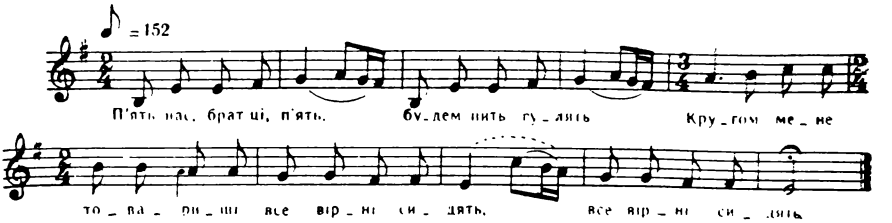

П'ять нас, братці, п'ять,
Будем пить, гулять.
Кругом мене товариші
Все вірні сидять. (2)

Лий, шинкарко, лий,
Повір на мене.
Єсть у мене рідний батько,
Викупить мене. (2)

Рідний батько йде,
Грошей не несе.
Не журися, шинкарочко,
Остаюсь в тебе. (2)

П'ять нас, братці, п'ять,
Будем пить, гулять.
Кругом столу товариші
Все вірні сидять. (2)

Лий, шинкарко, лий,
Повір на мене.
Єсть у мене рідний брат,
Викупить мене. (2)

Рідний брат іде,
Грошей не несе.
Не журися, шинкарочко,
Остаюсь в тебе. (2)

П'ять нас, братці, п'ять,
Будем пить, гулять.

Кругом столу товариші
Все вірні сидять. (2)

Лий, шинкарко, лий
Повір на мене.
Єсть у мене рідна мати,
Викупить мене. (2)

Рідна мати йде,
Грошей не несе.
Не журися, шинкарочко,
Остаюсь в тебе. (2)

П'ять нас, братці, п'ять.
Будем пить, гулять.
Кругом мене товариші
Все вірні сидять. (2)

Лий, шинкарко, лий,
Повір на мене.
Єсть у мене рідна жінка,
Викупить мене. (2)

Моя жінка йде,
Грошики несе.
Не журися, шинкарочко,
Викупить мене. (2)

ЧАС ДОДОМУ, ЧАС

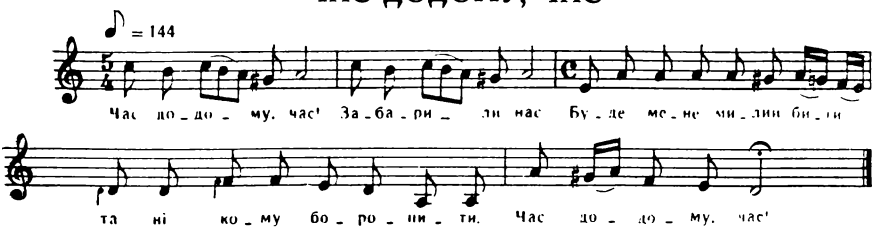

Час додому, час!
Забарили нас.
Буде мене милий бити,
Та нікому боронити.
Час додому, час!

Додому іду,
Як ютка, гуду.
А мій милий чорнобривий,
Голубчичок сивий,
Ходить по двору.

— Ой ти, милий мій!
Та відчини двір,
Бо йде твоя мила п'яна,
Бо йде твоя мила п'яна,
Чи радий ти їй?

— Як же я не рад?
Ти ж мій виноград!
Твоє слівце й моє слівце,
Твоє слівце й моє слівце —
Та все буде в лад.

НЕ Я П'ЯНИЙ, НЕ Я П'ЯНИЙ

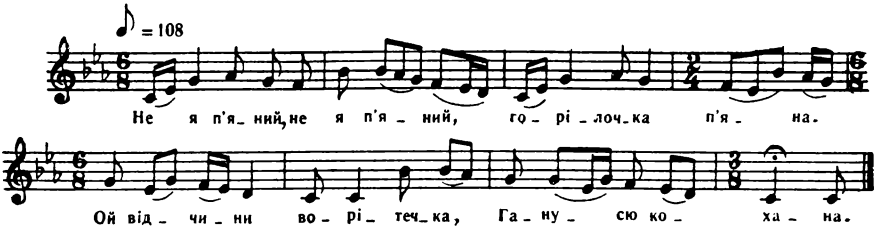

— Не я п'яний, не я п'яний,
Горілочка п'яна.
Ой відчини ворітечка,
Ганусю кохана.

— Ой якби ти був муж добрий,
Найняв собі хлопця,
А щоб тобі щовечора
Відчиняв воротця.

— Не я п'яний, не я п'яний,
Горілочка п'яна.
Давай, давай вечеряти,
Гануся кохана.

— А щоб же ти був муж добрий
Та найняв кухарочку,
Щоб тобі видавала
Пізно вечерочку.

— Не я п'яний, не я п'яний,
Горілочка п'яна.
Стели постіль тонку білу,
Ганусю кохана.

— Ой якби ти був муж добрий,
Найняв собі дівку,
А щоб тобі вистеляла
Білую постільку.

— Не я п'яний, не я п'яний,
Горілочка п'яна.
Хто зо мною спати ляже,
Ганусю кохана?

— Ти господар, ти господар,
А я господиня,
А з тобою спати ляжу,
Бо я твоя мила.

ОЙ ХМАРИТЬСЯ, ДОЩ БУДЕ

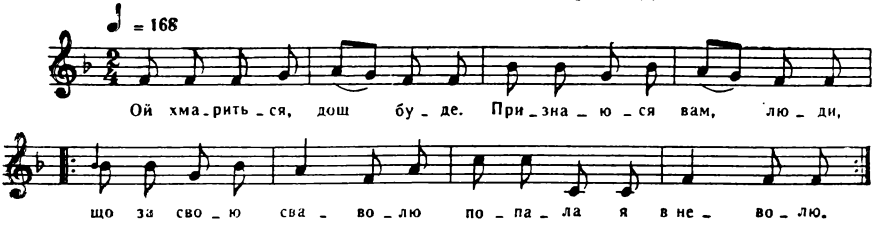

Ой хмариться, дощ буде.
Признаюся вам, люди,
Що за свою сваволю } 2
Попала я в неволю. }

Пішов милий в дорогу —
Пропила я корову,

Тепер сидю й журюся,
За корову боюся. } 2

Прийшов милий з дороги,
Впала я йому в ноги:
— Прости мене, мій милий,
Що пропила корову.
— Пий, мила, здорова,
Буде друга корова.

ОЙ ЧАРОЧКА РЯБЕНЬКАЯ

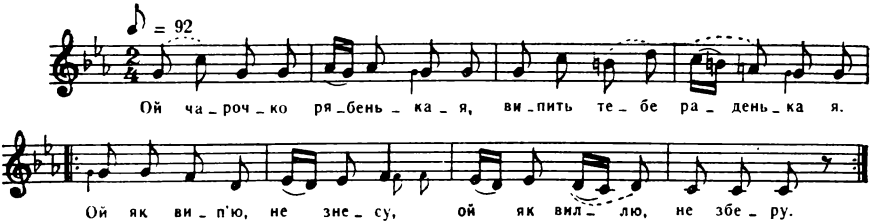

Ой чарочко рябенькая,
Випить тебе раденька я.
Ой як вип'ю, не знесу,
Ой як виллю, не зберу. } 2

Ой я, мамцю, упилась,
Упилась, упилась.
А хто ж мені, моя мати,
Повечеряти дасть? } 2

Єсть у мене, єсть у мене
Вірная дружина,
Вона ж мені, молоденькій,
Повечеряти дала. } 2

Молодиці, молодиці
Молодесечкії!
Десь ваші чоловіки
Не лихесечкії. } 2

Десь ваших чоловіків
Та й удома нема,
Що ви п'єте-гуляєте
Аж до білого дня. } 2

ОЙ СЛАБА Я, ОЙ СЛАБА Я

Ой слаба я, ой слаба я
А щопонеділка.
Подивлюся я на пляшку —
Немає горілки. } 2

— Єсть у тебе, моя мила,
В коморі руно вовни,
Занеси до орендаря,
Буде пляшка повна. } 2

— Ой спасибі тобі, милий,
Та за твою ласку.
Я із того руна вовни
Пошию запаску. } 2

ЖАЛЬ ЗА БАТЬКІВСЬКИМ ДОМОМ. ЛИХА СВЕКРУХА

УЧОРА БУЛА ДОНЕЧКА МОЯ

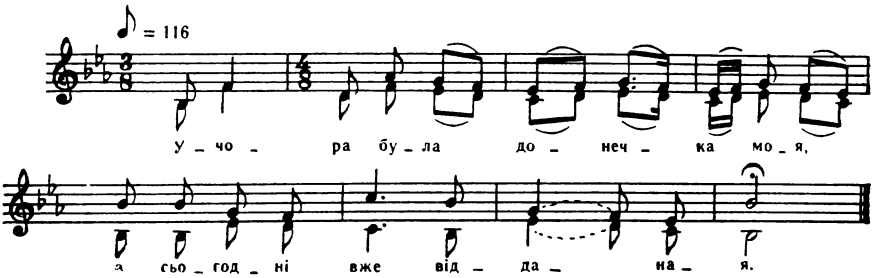

Учора була донечка моя,
А сьогодні вже відданая.

Не жаль би було, якби на село,
А то голубка в чужій стороні.

А то голубка в чужій стороні,
Крається серце надвоє мені.

НЕ ЖАЛЬ МЕНІ НА ГАЛОЧКУ

Не жаль мені на галочку,
Лиш жаль мені на вороночку.
Заніс мене дурний розум
У чужую та стороночку.

А у чужій стороночці
Нігде води та напитися,
А у чужій стороночці
Ні до кого прихилитися.

Прихилюсь я до явора,
Яворонько та не батенько,
Шумить, гуде, гілля ломить,
А до мене й не говорить.

Прихилюсь я до липочки,
А липочка не матіночка,
Шумить, гуде, гілля ломить,
А до мене й не говорить.

Ой вийду я на вулицю,
Роблять мене «заволокою»,
Кажуть мені річку брести
Широкую та глибокую.

Ой піду я на вулицю,
На вулиці кремінці крешуть.
Ой вийду я на вулицю,
А на мене вороги брешуть.

Крешіть, крешіть, кремінчики,
Тільки іскри не видавайте.
Брешіть, брешіть, воріженьки,
Жалю мені не завдавайте.

ЧОЛОВІЧЕ МІЙ, ДРУЖИНО МОЯ

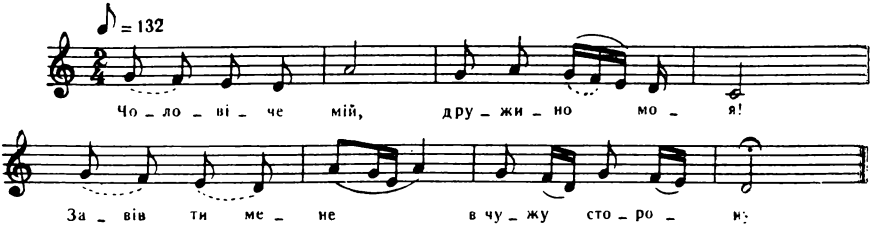

— Чоловіче мій, дружино моя!
Завів ти мене в чужу сторону.

Завів ти мене в чужу сторону,
В чужу сторону, де роду нема.

Нікуди піти, ні поговорити,
Свого серденька розвеселити.

— Ой жінко моя, дружино моя!
Ой є в тебе сусіда близька.

Можна піти, поговорити,
Своє серденько розвеселити.

— Ще не ходила й не говорила,
Близька сусіда вже й обсудила.

КОЛИ Б БОГ ДАВ, КОЛИ Б БОГ ДАВ

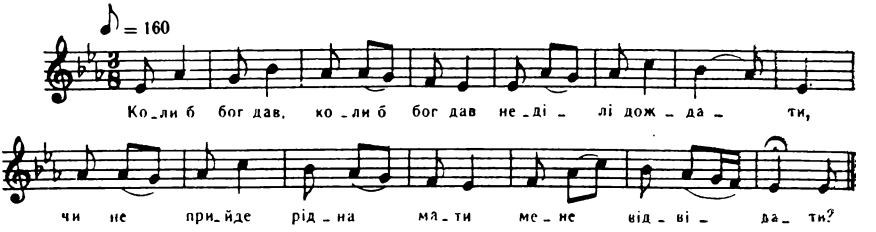

Коли б бог дав, коли б бог дав
Неділі дождати,
Чи не прийде рідна мати
Мене відвідати?

Ой неділя вже минає,
А неньки немає,
Ой десь-то їй не жаль мене,
Що не відвідає.

Якби мала, якби мала
Соколові крила,
То б злинула, полинула,
Де матінка мила.

Прилетіла до матінки,
Стала на порозі,
Обілляли стару неньку
Дрібненькії сльози.

— Годі, годі, рідна мати,
Дрібні сльози лляти,
Навчи мене, моя мати,
Ой як горювати.

— Горюй, горюй, моя доню,
Горюй на чужині,
Горюй на чужині,
Не жалуйся мені.

ОЙ НА ГОРІ КОРШМА

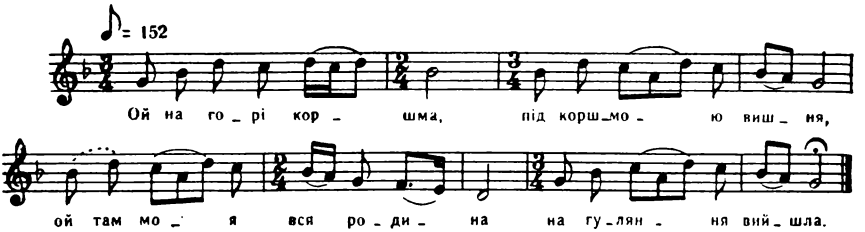

Ой на горі коршма,
Під коршмою вишня,
Ой там моя вся родина
На гуляння вийшла.

Вся моя родина
Все п'є та гуляє.
— Ой десь наша рідна сестра
Талану не має.

Родина гуляє,
Мене споминає:
— Десь нашої безщасниці
На світі немає.

Ой чи її вбито,
Чи в полон занято,
Ой чи їй світ не милий
І в будень і в свято?

Ой її не вбито,
В полон не занято,
Тільки їй світ не милий
І в будень і в свято.

— Ой полини, галко,
Де мій рідний батько,
Нехай мене відвідає,
Коли йому жалко.

Галочка літає,
Батечко не знає.
Десь-то йому не жаль мене,
Що не відвідає.

Ой поплиби, вутко,
До ненечки хутко,
Нехай мене відвідає,
На серденьку нудно.

Вуточка плаває,
Ненечка не знає,
Десь-то їй не жаль мене,
Що не відвідає.

Ой полини, орле,
Де братійко оре,
Нехай мене відвідає,
Жити мені горе.

А орел літає,
Братійко не знає,
Ой десь йому не жаль мене,
Що не відвідає.

Полетіть, синиці,
Де мої сестриці,
Нехай мене відвідають
В чужій чужиниці.

Синиці літають,
Сестриці не знають,
Ой десь-то їм не жаль мене,
Що не відвідають.

ОЙ ХОДЮ-БЛУДЮ ТА Й ПО ВУЛИЦІ

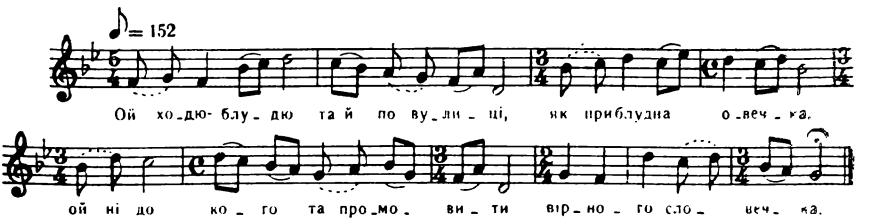

Ой ходю-блудю та й по вулиці,
Як приблудна овечка,
Ой ні до кого та промовити
Вірного словечка.

Туман, туман по долині,
Туман качається,
Чогось мене, молодої,
Мій рід цурається.

Не цурайся, мій родочку,
Не цурайся ти мене,
Перекажи зозулькою
Сивенькою до мене.

Нема дерева ряснішого
Ой та від дубочка,
Нема роду ріднішого
Та від батечка.

Нема цвіту цвітнішого
Ой та від маківки,
Нема роду ріднішого
Та від матінки.

Нема цвіту цвітнішого
Понад полуниці,
Нема роду ріднішого,
Як брати та сестриці.

ОЙ НІКОМУ Я ТАК НЕ ДИВУЮ

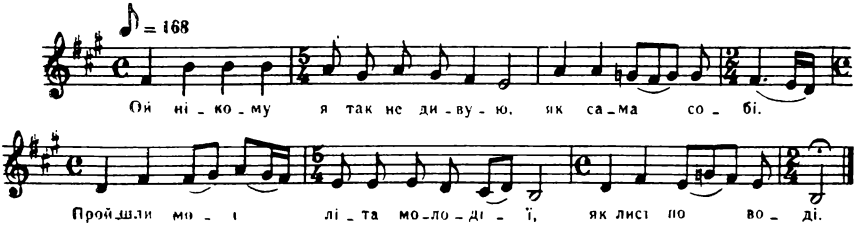

Ой нікому я так не дивую,
Як сама собі.
Пройшли мої літа молодії,
Як лист по воді.

Пройшли мої літа молодії,
Вже й не дожену.
Ой журяться тяжкі воріженьки,
Як я жить буду.

Ой у саду, саду зеленому
Пташечки поють.
Ой десь моє вірне товариство
Горілочку п'ють.

Ой десь моє вірне товариство
Горілочку п'ють.
Ой вирвали собі по яблучці
Та й додому йдуть.

Як вирвали собі по яблучці,
Вирвіть і моє.
Як будете де пити, гуляти,
Згадайте й мене.

Є у мене рідная сестриця
В чужій стороні,
Виплакала свої чорні очі
Сидячи в вікні.

ОЙ ЯКБИ Я БУЛА ЗНАЛА

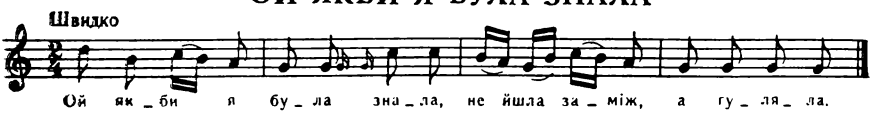

Ой якби я була знала,
Не йшла заміж, а гуляла.

Там-то горе, там-то біда,
Головонько моя бідна!

Тепер треба цеє знати,
Пізно лягти, рано встати.

Рано встати, в печі палити,
Щоб свекрусі догодити,

Сіни мести, хату мести
І до плуга обід нести.

І до плуга, і до рала,
І до хлопців обчадрала.

ПО САДОЧКУ ХОДЮ ТА ХОДЮ

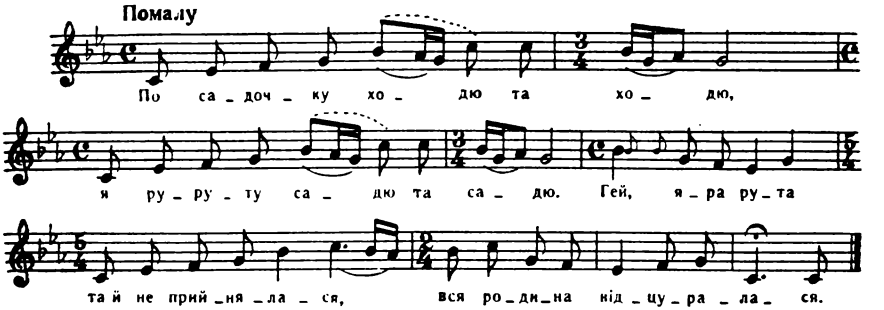

По садочку ходю та ходю,
Яру руту садю та садю.
Гей, яра рута та й не прийнялася,
Вся родина відцуралася.

Ой казали мені люди,
Що мій батько в гостях буде,
Гей, а я ждала, ждала, виглядала,
Ворітечка повідчиняла.

А батечко їде та їде,
А до мене не заїде.
Гей, ніч моя темна ще й зоря неясна,
Яка моя доля безщасна!

Ой казали мені люди,
Що моя мати в гостях буде,
Гей, а я ждала, ждала, виглядала,
Ворітечка повідчиняла.

А ненечка їде та їде,
А до мене не заїде.
Гей, ніч моя темна ще й зоря неясна,
Яка моя доля безщасна!

Ой казали мені люди,
Що сестра у гостях буде,
Гей, а я ждала, ждала, виглядала,
Ворітечка повідчиняла.

А сестриця їде та їде,
А до мене не заїде.
Гей, ніч моя темна ще й зоря неясна,
Яка моя доля безщасна!

По садочку ходю та ходю,
Яру руту садю та садю.
Гей, яра рута та й не прийнялася,
Вся родина відцуралася.

Ой казали мені люди,
Що мій братик в гостях буде,
Гей, а я ждала, ждала, виглядала,
Ворітечка повідчиняла.

А мій братик їхав та їхав
Та й до мене в гості заїхав.
Гей, ніч моя видна ще й зірочка ясна,
Яка моя доля прекрасна!

ОЙ ТИ, МАТИ МОЯ, ТА НЕЖАЛІСЛИВА

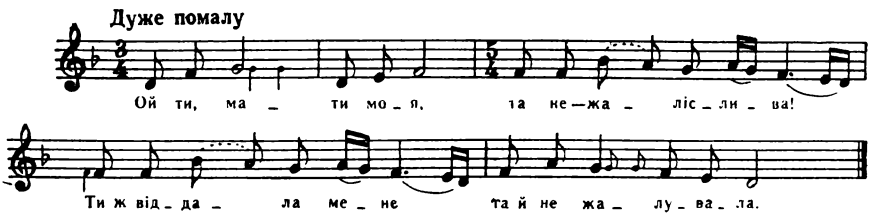

Ой ти, мати моя, та нежаліслива!
Ти ж віддала мене та й не жалувала.

Ти віддала мене у чужую сторону,
У чужую сторону, в превелику сім'ю.

Превелика сім'я вечеряти сіла,
А мене, молоду, посилають по воду.

Я по воду ішла, як голубка гула,
Із водою ішла спотикаючися.

Із водою ішла спотикаючися,
Під прічним вікном прислухаючися.

Щось у хаті гомонить, ненька з милим говорить:
— Треба, сину, жінку бить, бо не вміє робить.

Треба, сину, жінку бить, бо не вміє робить,
Треба її научать, щоб вміла всім догоджать.

— За що її, мати, бить? Вона вміє робить.
За що її научать? Вона вміє догоджать.

МАТІНКО МОЯ КОХАНА

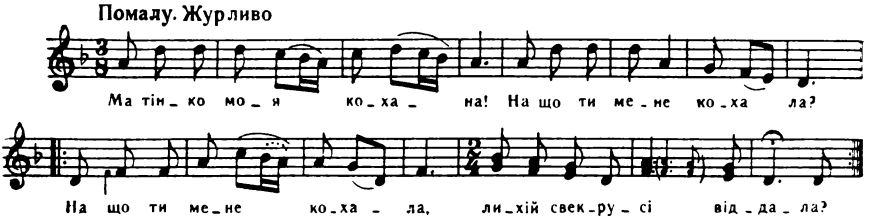

Матінко моя кохана!
Нащо ти мене кохала?
Нащо ти мене кохала,
Лихій свекрусі віддала? } 2

Поперу шмаття на річці,
Свекруха каже — в горілці.
Ледащо невістка, ледащо,
Не хоче робити нізащо. } 2

Покладу шмаття на плоті,
Свекруха каже — в болоті.
Ледащо невістка, ледащо,
Не хоче робити нізащо. } 2

Вимастю хату — не біло,
Ізмила лавку — не сіла.
Ледащо невістка, ледащо,
Не хоче робити нізащо. } 2

Постелю постіль — не ляже,
Замету хату — не стане.

Ледащо невістка, ледащо,
Не хоче робити нізащо. } 2

Подивлюся я в віконце,
Засяяв милий, як сонце.
— Іди, милий, до хати.
Не буде мати лаяти. } 2

ОЙ У ЛУЗІ, ЛУЗІ, ГЕЙ, КАЛИНА СТОЯЛА

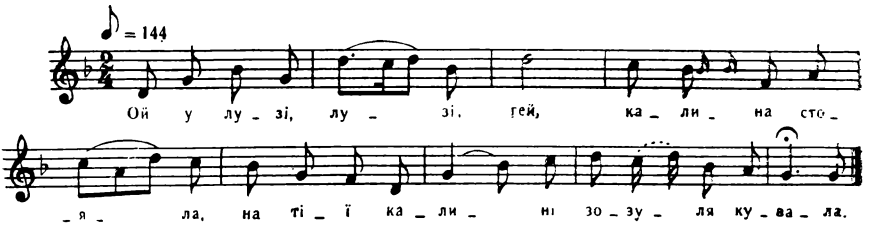

Ой у лузі, лузі, гей, калина стояла,
На тії калині, зозуля кувала.

На тії калині, гей, зозуля кувала,
Мати дочки за рік не пізнала.

Мати дочки, гей, за рік не пізнала:
— Чого, дочко, така стара стала?

— Ой десь ти, ненько, гей, та журби не знаєш,
Що ти мене за старість питаєш.

Ой є в мене, гей, аж три журби в хаті:
Ой одна журба — свекруха лихая,

Ой другая журба, гей,— дитина малая.
А третяя журба — милий покидає.

А третяя журба, гей, милий покидає,
Покидає, покидає, покинути має.

— По чім же ти, мила, гей, по чому пізнала,
Ой що ти мені відразу сказала?

— А по тому, гей, миленький, по тому,
А по твому коню вороному,

Що звечора, гей, коню обрік даєш,
Опівночі коня напуваєш.

Опівночі, гей, коня напуваєш,
А на розсвіті коника сідлаєш.

В хату ввійдеш, гей, дитину колишеш,
На дитину лихим духом дишеш.

Ой лю-лю, лю-лю, лю-лю, гей, та вже пора спати,
А хто ж тебе буде доглядати?

А хто ж тебе, гей, буде доглядати,
А хто ж тебе буде годувати?

— Ой єсть у мене, гей, та рідная мати,
Буде вона мене доглядати.

Буде вона, гей, мене доглядати,
Буде вона мене годувати.

ЖИТТЯ З НЕЛЮБОМ, НЕЛЮБОЮ

ОЙ ХОДИТЬ ДІВЧИНА ПОНАД БЕРЕЖИНУ

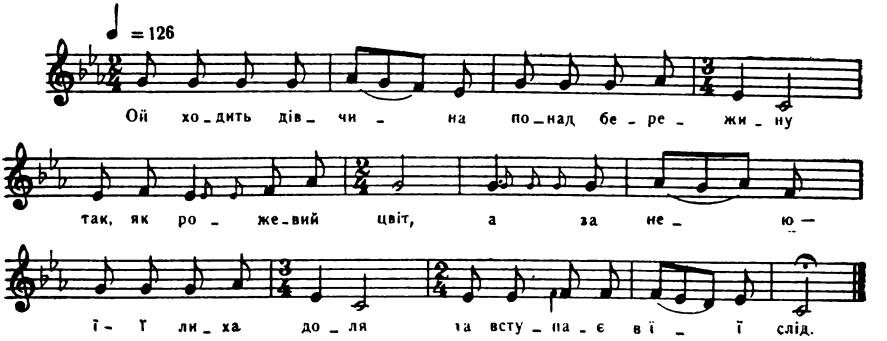

Ой ходить дівчина понад бережину
Так, як рожевий цвіт,
А за нею її лиха доля
Та вступає в її слід.

— Ой чого ти плачеш, молода дівчино?
Ой чи тобі батька жаль?
Ой не жалуй отця, я хлопець-молодця,
То ти будеш моя.

Ой ходить дівчина понад бережину
Так, як рожевий цвіт,
А за нею її лиха доля
Та вступає в її слід.

— Ой чого ти плачеш, молодая дівчино?
Ой чи тобі неньки жаль?
Ой не жалуй неньки, бо я твій миленький,
То ти будеш моя.

Ой ходить дівчина понад бережину
Так, як рожевий цвіт,
А за нею її лиха доля
Та вступає в її слід.

— Ой чого ти плачеш, молода дівчино?
Ой чи тобі сестри жаль?
Не жалуй сестри, бо я хлопець бистрий,
То ти будеш моя.

Ой ходить дівчина понад бережину
Так, як рожевий цвіт,
А за нею її лиха доля
Та вступає в її слід.

— Ой чого ти плачеш, молода дівчино?
Ой чи тобі брата жаль?
Ой не жалуй брата, бо я гірший ката,
То ти будеш моя.

ОЙ НА ГОРІ, ГОРІ

Ой на горі, горі
Церковця стояла.
Там молода дівчина
З нелюбом шлюб брала.

— Ой шлюбе мій, шлюбе,
А що з цього буде?
Я його не люблю,
А він бити буде.

Ой боже мій, боже,
Стань мені до поруки!
Не дай мені, боже,
Безневинне муки.

ОЙ У ПОЛІ КРИНИЧЕНЬКА

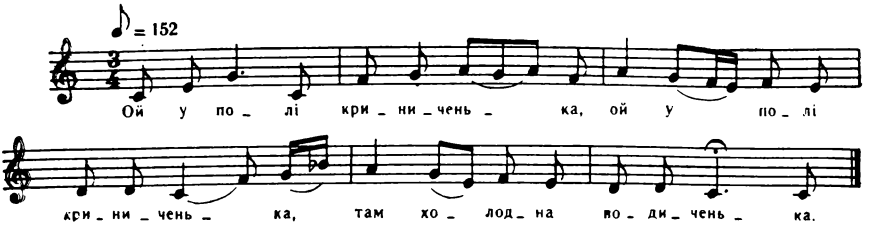

Ой у полі криниченька, (2)
Там холодна водиченька.

Там холодна ще й погожа, (2)
Там дівчина так, як рожа.

Там дівчина воду брала, (2)
Круті гори поливала.

Круті гори поливала (2)
Ще й на долю нарікала.

— Ні на кого нарікати, (2)
Йно на тебе, моя мати.

Йно на тебе, моя мати, (2)
Бо ти порадниця в хаті.

Порадь мене, моя мати, (2)
Як з нелюбом в світі жити?

— Ой жий, доню, хорошенько, (2)
Як у саду соловейко.

Соловейко рано встає, (2)
Всі садочки облітає.

Всі садочки облітає, (2)
Всьому миру ізвіщає.

ЗІЙДИ, МІСЯЦЮ, І ТИ, ЯСНА ЗОРЕ

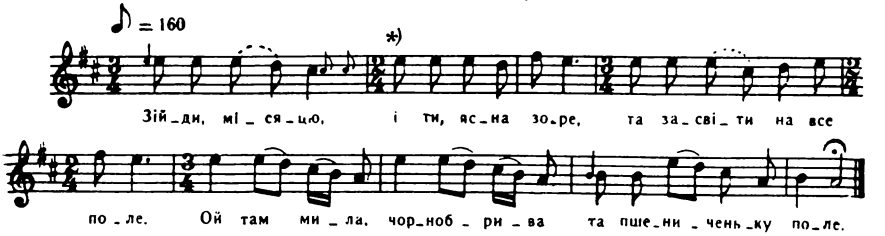

Зійди, місяцю, і ти, ясна зоре,
Та засвіти на все поле.
Ой там мила чорнобрива
Та пшениченьку поле.

Ой поле вона, поле
Та все вгору поглядає,
Чи високо сивий сокіл
З орлами літає?

Ой літає, літає,
Літаючи воркотає:
Ворку-ку-ку, ворку-ку-ку!
Та подай, мила, руку.

— Ой рада б я встати
Та обидві подати —
Сидить нелюб край віконця
Та буде воркотати.

ПОСІЮ КОНОПЛІ, А ВРОДИЛА ПЛОСКІНЬ

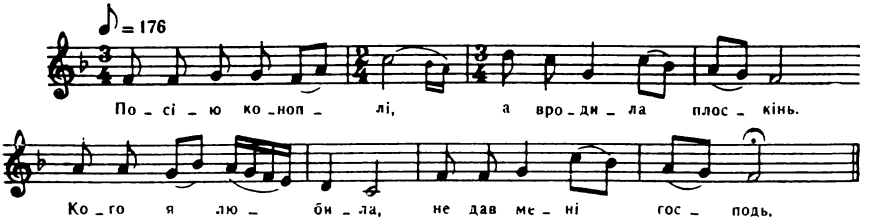

Посію коноплі, а вродила плоскінь.
Кого я любила, не дав мені господь.

Кого я любила, то той за плечима.
Невірна дружина все перед очима.

---

* В наступних куплетах другий такт пропускається.

Посію пшеницю, а вродило жито.
Чогось моє серце як ножем пробито.

Хоть воно пробито, то найдуться ліки.
Невірна дружина — пропала навіки.

ТЕЧЕ ВОДА ХОЛОДНАЯ

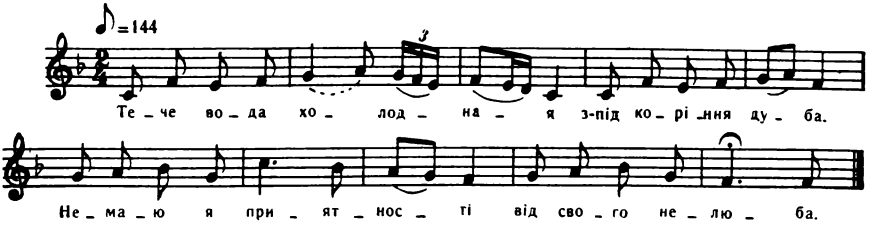

Тече вода холодная
З-під коріння дуба.
Не маю я приятності
Від свого нелюба.

Не маю я приятності
Від отця і матки.
Сушать мене, в'ялять мене
Мої недостатки.

Ой вирву я з рожі квітку
Та й пустю на воду.
Пливи, пливи, з рожі квітко,
Аж до мого роду.

Пливла, пливла з рожі квітка
Та й на воді стала.
Вийшла мати води брати
Та й квітку пізнала.

Пливла, пливла з рожі квітка
Та й стала крутитись.
Як пізнала мати квітку
Та й стала журитись.

— Ой десь же ти, моя доню,
Та й сім літ лежала,
Ой що твоя з рожі квітка
На воді зів'яла.

— Не лежала я, моя мати,
Ні дня, ні години.
Ізсушила, ізв'ялила
Невірна дружина.

ТОСКА ЗА ТОСКОЮ, ЖУРБА ЗА ЖУРБОЮ

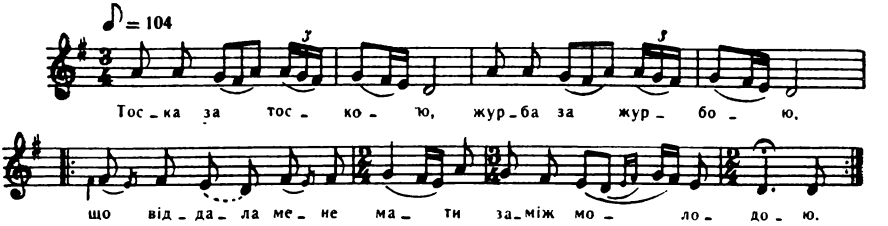

Тоска за тоскою, журба за журбою,
Що віддала мене, мати, заміж молодою. (2)

І не находилась, й не наговорилась,
Від роду відбилась, не надівувалась. (2)

— Пусти мене, милий, голубчику сивий,
До броду по воду відвідати роду. (2)

— Ой не пустю, мила, до броду по воду,
Бо ти скажеш свому роду про свою пригоду. (2)

— Ой не скажу, милий, голубчику сивий,
Не скажу я свому роду про свою пригоду. (2)

Хоть будуть питати, не буду казати,
Слізоньками вмиюсь, сама вийду з хати. (2)

Слізоньками вмиюсь, сама вийду з хати,
Таки буду із нелюбом свій вік коротати. (2)

Брат сестру питає, бо одную має:
— Ой як тобі, сестро, межи ворогами? (2)

— Отак мені, брате, межи ворогами,
Як тії криниці межи дорогами. (2)

Хто шляхом не їде, той води нап'ється,
З мене, молодої, кожне насміється. (2)

ОЙ ВИШЕНЬКА, ЧЕРЕШЕНЬКА У САДУ

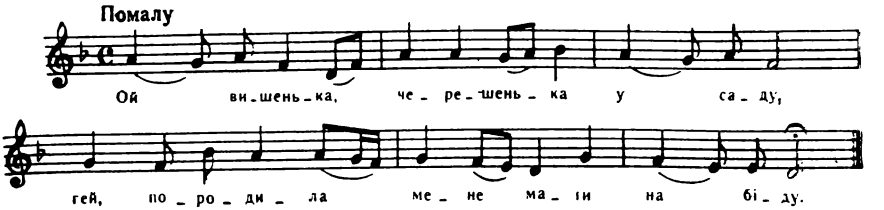

Ой вишенька, черешенька у саду,
Гей, породила мене мати на біду.

Породила мене мати на біду,
Гей, та віддала за п'яницю молоду.

А п'яниця-недбайлиця в коршмі п'є,
Гей, а як прийде додомочку, жінку б'є.

— Не бий мене, мій миленький, хоть удень,
Гей, та не сміши челядоньки і людей.

Не бий мене, мій миленький, уночі,
Гей, докучило ж під стріхою стоячи.

Під стріхою горобчики чиркотять,
Гей, та на моє біле тіло порошать.

Та на моє біле тіло порошать,
Гей, вони ж мені карі очі затрусять.

Приїхали жандароньки у мій дом,
Гей, та й узяли миленького на вибор.

Ой узяли миленького, узяли,
Гей, назад йому білі ручки зв'язали.

— Чи жаль, доню, що нелюбонька взяли?
Гей, ой чи жалко, що не міцно зв'язали?

— Не жаль, мати, що нелюбонька взяли,
Гей, тільки жалко, що не міцно зв'язали.

Як вирветься превражий син, утече,
Гей, не раз, не два головоньку натовче.

ОЙ ТИ, СТАРИЙ ТА БОРОДАТИЙ

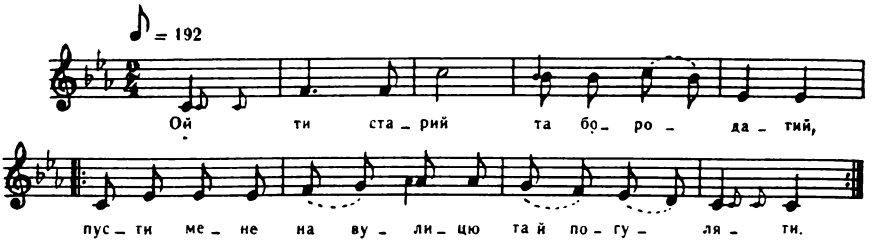

— Ой ти, старий та бородатий,
Пусти мене на вулицю та й погуляти (2)

— Іди, мила, та не барися,
Заким зірка зійде, зараз вернися. (2)

Ой здається й не барилася,
А вже ясна зірка ісхопилася. (2)

— Де ти, мила, так барилася,
Що вже ясна зірка ісхопилася? (2)

— Ой цить, милий, на оборі була,
Ой там наша коровиця та й бичка привела. (2)

— Де ж ти, мила, того бичка діла?
— Ой там на оборі сучка сиділа. (2)

На оборі сучка сиділа,
Вона ж того бичка зараз іззіла. (2)

Дай, боже, здоров'я старому,
Що зазнала, то зазнала розкоші за нього — (2)

І ошийника, і потилника,
І праника, і прача, й макогона-товкача. (2)

ОЙ ПІД ВИШЕНЬКОЮ, ПІД ЧЕРЕШЕНЬКОЮ

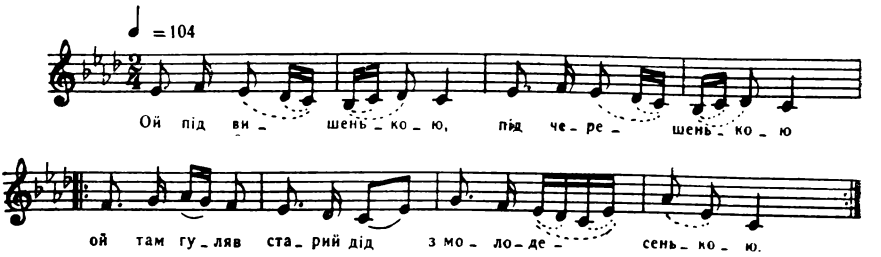

Ой під вишенькою, під черешенькою
Ой там гуляв старий дід з молодесенькою. (2)

І просилася, і молилася:
— Пусти мене, старий діду, погуляти я піду. (2)

— Я і сам не піду, і тебе не пущу,
Бо ти мене, старенького, та й покинеш на біду. (2)

Ой не кидай мене, дідуня старого,
Тобі буде вигодонька, як від молодого. (2)

Куплю тобі хатку, а ще й сіножатку,
І ставок, і млинок ще й вишневенький садок. (2)

— Не хочу я хатки, ані сіножатки,
Ні ставка, ні млинка, ні вишневого садка. (2)

Ні ставка, ні млинка, ні вишневого садка,
Таки ж пусти мене, діду, погуляти я піду. (2)

ОЙ ГАЮ МІЙ, ГАЮ

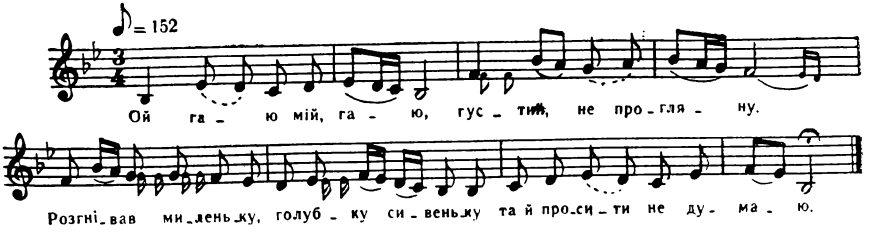

Ой гаю мій, гаю,
Густий, не прогляну.
Розгнівав миленьку,
Голубку сивеньку,
Та й просити не думаю.

— Ой піди-но ти, хлопче,
Та внеси горілки,
Нехай я нап'юся,
Ума наберуся
До лукавої жінки.

— Не поможе, небоже,
Та горілка нічого:
Не любила зразу,
Любити не маю
Й говорити не думаю.

— Ой піди-но ти, хлопче,
Та внеси мені пива,
Нехай я нап'юся,
Ума наберуся,
Чи не зійде мені з дива.

— Не поможе, небоже,
Те пиво нічого:
Не любила зразу,
Любити не маю
Й говорити не думаю.

— Біжи-но ти, хлопче,
Та внеси мені меду,
Нехай я нап'юся,
Ума наберуся,
Головоньки чи не зведу.

— Не поможе, небоже,
Той мед нічого:
Не любила зразу,
Любити не маю
Й говорити не думаю.

— Та подай, гарний хлопче,
Дротяную нагайку,
Нехай милу зіб'ю,
Нехай її спишу,
Як ту синю китайку.

Нагайка-дротянка
З кілка не звисає,
У тіло впиває,
Крівлею обкипає
Ще й серденьком називає.

— Ой муже мій, муже,
Не бий мене дуже,
Сорочка тоненька,
Я ще молоденька,
Та й болить мене дуже.

Ой мій милий друже!
Не бий мене дуже,
Буду ноги тобі мити
Ще й юшечку пити
І до тебе говорити.

БУЛО НЕ КОПАТИ ПІД ПОРОГОМ ЯМИ

Було не копати під порогом ями,
Було мене не брати від рідної мами.

Приспів:

Правда, дівчино,
Правда рибчино,
Правда, серденя,
Утіхо моя.

Було не рубати зеленого дуба,
Було не сватати, коли я нелюба.
Приспів.

Було та не жати зеленого жита,
Було не сватати, коли я сердита.
Приспів.

Було не рубати зеленої вишні,
Було не сватати, коли не до мислі.
Приспів.

Було не рубати зеленої сливки,
Було не сватати мене чорнобривки.
Приспів.

Було не рубати білої берези,
Не сватав ти п'яний, сватав ти тверезий.

Приспів.

Не сватав ти темної ночі,
Не вилізли тобі очі.

Приспів.

Ой як же була темненькая нічка,
То горіла ясненькая свічка.

Приспів.

Було другу засвітити,
Було лучче придивитись.

Приспів.

СОЛОВЕЙКУ СИВЕНЬКИЙ

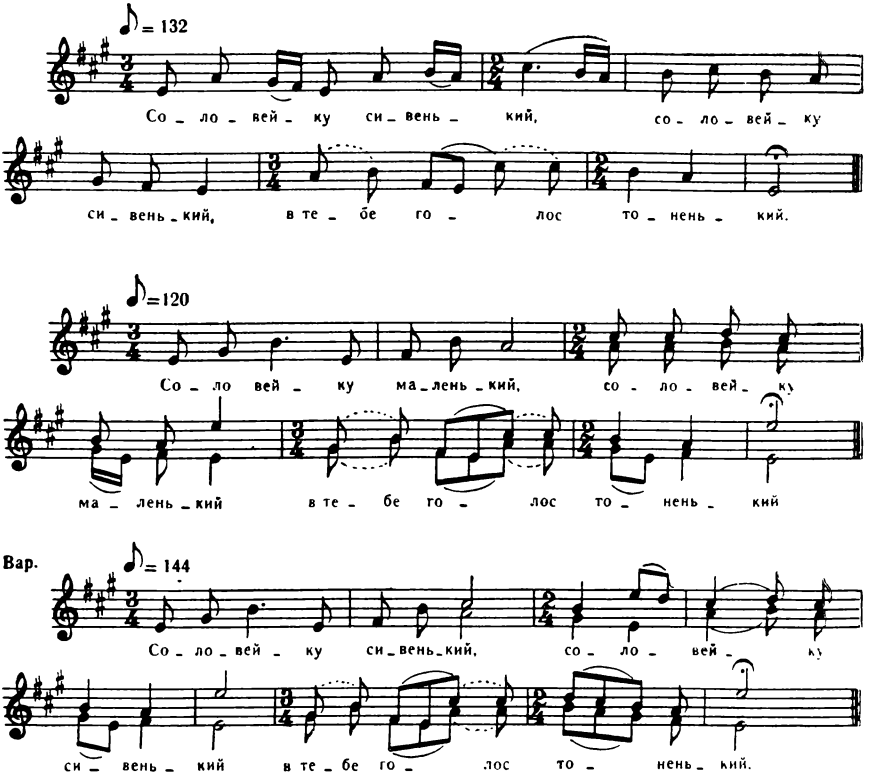

Соловейку сивенький, (2)
В тебе голос тоненький.

Защебеч же ти мені, (2)
Бо я в чужій стороні.

Бо я в чужій стороні, (2)
Нема роду при мені.

Нема роду-родини, (2)
Ні вірної дружини.

Мене батько оженив, (2)
Не до мислі жінку взяв.

Не до мислі жінку взяв, (2)
І я з нею жить не став.

Якби її бог прийняв, (2)
То я б її поховав.

Пішов в військо служити, (2)
Аби з нею не жити.

Прийшов з війська уранці, (2)
Застав милу на лавці.

Накрив ручки полотном, (2)
Сам за шапку та й пішов.

Сам за шапку та й пішов (2)
На вулицю погулять.

Всі дівчата гуляють, (2)
Тільки одна смутиться.

Тільки одна смутиться, (2)
То милої сестриця.

— Іди, зятю, не гуляй, (2)
Перше милу поховай.

Ой батьку наш, батьку наш, (2)
Гуляє зять ваш.

— Нехай, доню, гуляє, (2)
Господь його скарає.

ОЖЕНИВСЯ НЕ ПО ДОБРІЙ ВОЛІ

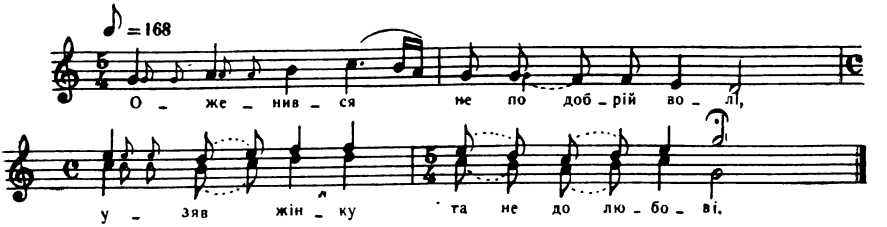

— Оженився не по добрій волі,
Узяв жінку та не до любові.

І не до любові, і не до розмови,
Ні білеє личко, ні чорні брови.

Я без тебе, мила, обійдуся,
Лиш без тебе горя наберуся.

Ой піду я понад круті гори,
Стану, гляну — без милої горе.

— Не падайте, сльози, на отаву,
Не дай мене, мій милий, на славу.

Бо я, молоденька, в батька зросла,
В батька зросла, добра не зазнала.

В темнім лісі ходю-блудю,
За тобою, милий, я не буду.

Соловейку жовтенький, миленький,
Защебечи трьома голосами,

Виводь мене темними лугами
З цього краю на дорогу.

ОЙ У ЛУЗІ КАЛИНА

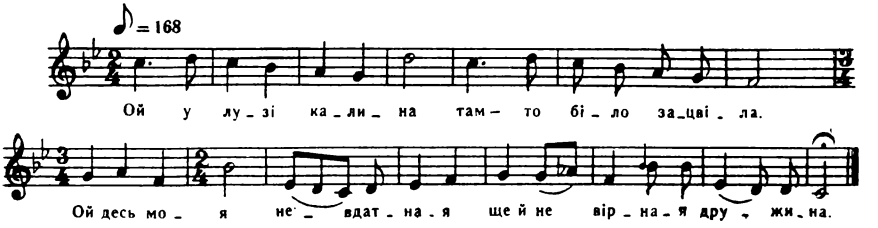

Ой у лузі калина
Там-то біло зацвіла.
Ой десь моя невдатная
Ще й невірная дружина.

Ой боже мій, боже мій!
Десь ти забув за мене.
Возьми мою невдатнюю
Хоч і зараз від мене.

Бо я з нею не жию,
Межи люди не піду,
Тільки собі, молодому,
Головоньку печалю.

Вона в печі не палить,
Вечеряти не варить,
Тільки мені, молодому,
Головоньку печалить.

ЯК Я БУЛА МОЛОДОЮ НЕЛІНИВАЯ

Як я була молодою нелінивая,
Доганяла Романа коло Києва. (2)

Доганяла Романа коло Києва,
Роздивилась, що поганий, та й покинула. (2)

Як я була сім літ удовою,
То не чула землі під собою. (2)

А як вийшла за старого граба,
Зробилася до півроку баба. (2)

ОЙ УМРУ Я, УМРУ

Ой умру я, умру
Та буду дивитись,
Чи не буде мій миленький } 2
За мною журитись.

А мій милий зажурився,
Пішов підголився.
— Коли б тіло взяли з хати, } 2
То я б оженився.

ГОРЕ МЕНІ З ТАКИМ МУЖЕМ

Горе мені з таким мужем,
Що не шиє штани з гудзом,
А лиш шиє з петельками
Та бігає за дівками. } 2

А я тую біду знаю —
Негарного мужа маю.
Коли б кращий хоч на три дні,
То забула б за всі злидні. } 2

УМЕР БАТЬКО — БАЙДУЖЕ

Умер батько — байдуже,
Вмерла мати — байдуже,
Умер милий, чорнобривий —
Там-то мені жаль дуже. } 2

А за батька дам воли,
А за матір корови,
А за свого миленького
Дам собачку рябенького. } 2

І жив — не любила,
І вмер — не тужила
І не буду тужити,
Бо не мала я з ким жити. } 2

Кабаком подзвонила,
А редькою покадила,
А хроном приймала,
Бо таке з ним життя мала. } 2

Тоді трохи потужила,
Як на лавці положила.
Як на лавці лежав,
Тоді було трошки жаль. } 2

Як із лавки зволокли,
Тоді сльози потекли.
Як із лавки взяли,
Та й всі жалі відняли. } 2

Як на цвинтар ішла,
Та й поплакувала,
Як із цвинтаря йшла,
То й поскакувала. } 2

Як у яму положила,
І журба тоді простигла,
Засипала, закопала,
Ніженьками притоптала. } 2

Ніженьками туп, туп,
Лежи, милий, тут, тут,
Бо я, молоденька,
Гуляти раденька. } 2

І за батька — «отченаш»,
І за матір — «отченаш»,
За милого душу
Танцювати мушу. } 2

ОЙ УМЕР САВРАДИМ

Ой умер Саврадим
Та й на лавці лежить,
Його жінка Саврадимка
По горілку біжить. } 2

І горілку несе,
І музики веде.
— Тепер же я, Саврадиме,
Не боюся тебе. } 2

Слава тобі, христе-цару,
Що вже милий на цвинтару.
Отам тобі, милий, гнити
Та не будеш мене бити. } 2

ЛИХИЙ ЧОЛОВІК, П'ЯНИЦЯ

ОЙ ДАЙ, БОЖЕ, МІЙ МИЛЕНЬКИЙ, ЩОБ ТИ ЖИВ

Ой дай, боже, мій миленький, щоб ти жив,
Не боліло мене теє, що ти бив.
Не боліло мене теє коліно, } 2
Що летіло грабовеє поліно.

Не бий мене, мій миленький, уночі,
Бо я в тебе хазяйочка на печі.
Не бий мене, мій миленький, і не лай, } 2
Бо я в тебе хазяйочка ай-яй-яй!

Не бий мене, мій миленький, і не руш,
Бо я в тебе хазяйочка на всі руки.
Не бий мене, мій миленький, батіжком, } 2
Бо я в тебе хазяйочка над мішком.

Не бий мене, мій миленький, уночі,
Бо підіб'єш мені карії очі.
Не бий мене, мій миленький, і удень } 2
Та не сміши всіх сусідів, всіх людей.

ХОДИВ ЖЕ Я КОЛО СВОГО ПОЛЯ

Ходив же я коло свого поля
Та й крикнув я на свого коня.
— А чого ж ти на коника кричиш,
Либонь же, ти вечеряти хочеш?

Чого тобі поночі ходити?
Я не маю чим тобі світити.
Єсть у мене в кишені лучина,
То засвітиш, миленька, очима.

ГОЛОВОНЬКО МОЯ БІДНА

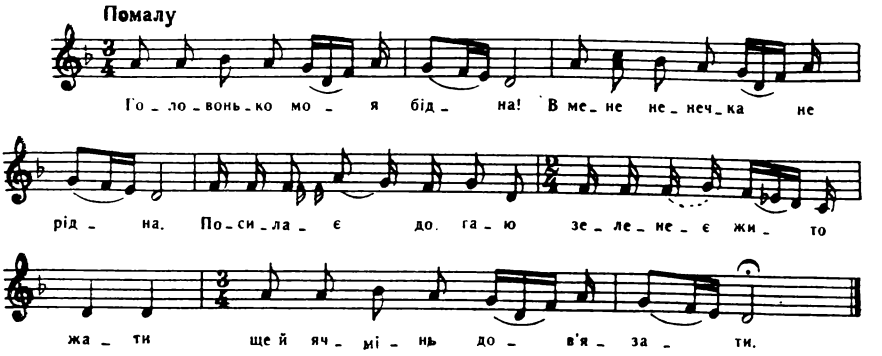

Головонько моя бідна!
В мене ненечка нерідна.
Посилає до гаю
Зеленеє жито жати
Ще й ячмінь дов'язати.

А я житечка не зжала
І ячменю не зв'язала
Через милого свого,
Через білі ручки його,
Через білі ручки його.

А мій милий чорнобривий
На словечко справедливий,
Убиває ногою,
Відливає водою:
— Говори, мила, зо мною.

А я вчора говорила,
А сьогодні не промовлю.
Обкипіло серденько
Гарячою крівлею,
Що й словечка не промовлю.

Ніхто мені та не винен,
Ані отець, ані мати.
Сама парня полюбила,
Головоньку й утопила,
Тепер мусю пропадати.

ОЙ В ПОЛІ КРИНИЦЯ

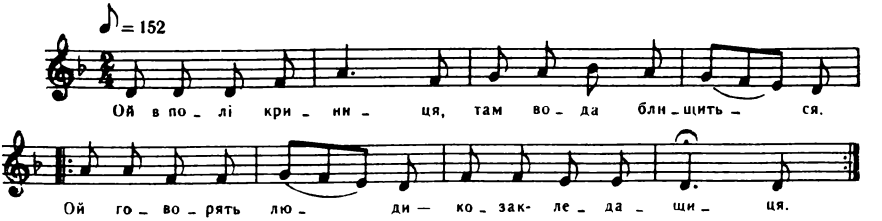

Ой в полі криниця,
Там вода блищиться.
Ой говорять люди —
Козак-ледащиця. } 2

Козак-ледащиця,
Не хоче робити,
Сідлає коника,
Їде в коршму пити. } 2

ОЙ КОНЮ МІЙ, КОНЮ

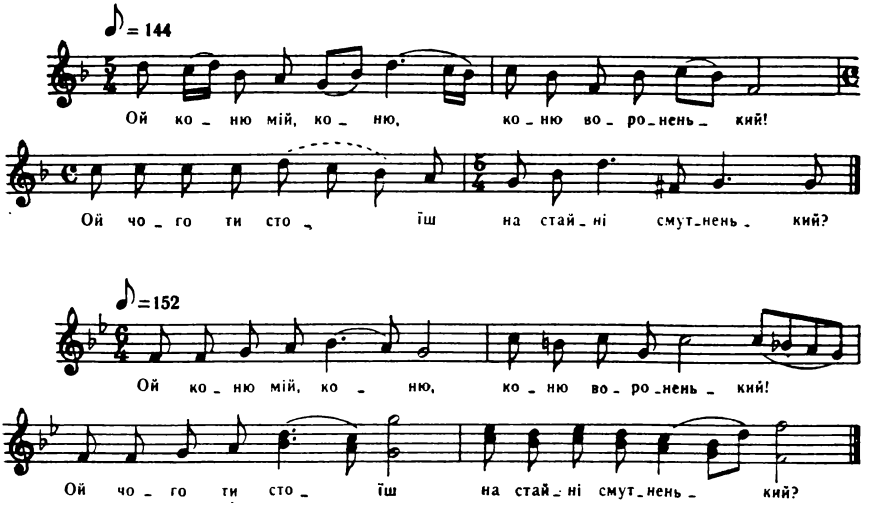

— Ой коню мій, коню,
Коню вороненький!
Ой чого ти стоїш
На стайні смутненький?

Чи я тобі тяжкий,
Чи я тобі важкий?
Чи тяжкая, чи важкая
Моя зброя ясная?

— Ти мені не тяжкий,
Ти мені не важкий,
Не тяжкая й не важкая
Твоя зброя ясная.

Тільки мені тяжкі
Далекі дороги
І густі коршомки —
Кожну не минаєш.

Кожну не минаєш,
Сам п'єш та гуляєш,
Мене, вороного,
До стовпа в'язуєш.

ОЙ ВЕРБО, ВЕРБО КУДРЯВАЯ

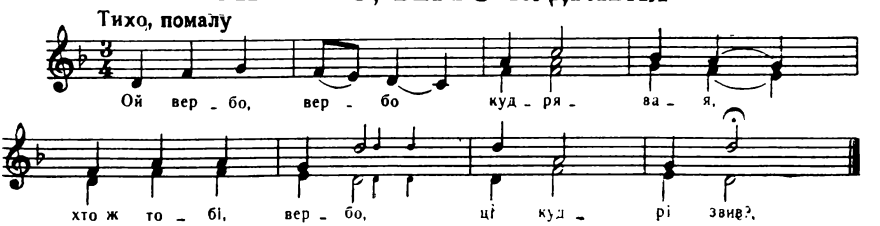

Ой вербо, вербо кудрявая,
Хто ж тобі, вербо, ці кудрі звив?

Хто тобі, вербо, ці кудрі звив,
Хто тобі, вербо, корінь обмив?

Ізвила кудрі темна нічка,
Обмила корінь бистра річка.

Обмила корінь бистра вода.
А я молода, як ягода.

А я молода, як ягода,
Не піду заміж за рік, за два.

А піду заміж аж п'ятого
За п'яниченьку проклятого.

Ой кажуть люди, що він не п'є,
А він щовечора із коршми йде.

І щовечора, й щораночку,
Пропив коника й нагайочку.

Пропив коника вороного,
Сам до стайні йде по другого,

А я, молода, проти нього,
Несу рублика золотого.

Несу рублика золотого
Викупить коня вороного.

— Ой дівча моя, люблю тебе,
Викупи коня, возьму тебе.

Викупи коня, возьму тебе,
Як не викупиш — уб'ю тебе.

Ой не раз, не два викупляла,
Косою хату замітала.

Косою хату замітала,
Плечима двері підпирала.

Плечима двері підпирала,
Середнім вікном двері мала.

Середнім вікном двері мала,
В вишневім саду ночувала.

В вишневім саду ночувала,
Різних ягідок накушалась.

Різних ягідок накушалась,
Різного зілля нанюхалась.

Різного зілля нанюхалась,
Різних пташечок наслухалась.

Зозуля каже: ку-ку! ку-ку!
А я, молода, терплю муку.

Горобець каже: цір-цір! цір-цір!
Котяться сльози, як той ячмінь.

Соловей каже: тьох-тьох! тьох-тьох!
Котяться сльози, як той горох.

Котяться сльози, як квасоля,
А це є моя лиха доля.

КОСИВ КОСАР СІНО, ЯК БУЛА ПОГОДА

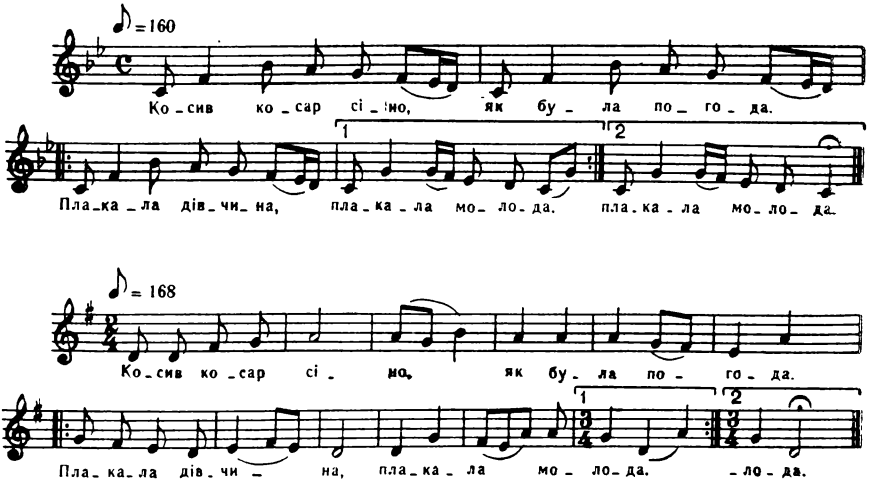

Косив косар сіно, як була погода.
Плакала дівчина, плакала молода. (2)

Плакала дівчина, на личку змарніла.
Видно по дівчині—віночка жаліла. (2)

Ой не так віночка, як одної речі.
Розпустила косу, застелила плечі. (2)

— Ой чого ти плачеш, личенько марнуєш?
Видно по дівчині — віночка жалуєш? (2)

— Не жаль мені вінка й ні за які речі.
Розчесала косу, застелила плечі. (2)

Косу розпустила, плечі застелила,
Мені, молодому, жалю наробила. (2)

Ой гаю мій, гаю, що робити маю?
Приїхав миленький, засів усю лаву. (2)

Приїхав миленький, немає де сісти.
Наробив досади, що не зможу знести. (2)

— На тобі, дівчино, усі ції гроші
Та купи, дівчино, що тобі хороше. (2)

Вишита сорочка, червона спідниця,
Вчора була дівка, тепер молодиця. (2)

Вчора танцювала, ненька дозволяла,
Сьогодні спинила невірна дружина. (2)

Невірна дружина не б'є і не лає,
Невірна дружина в коршмі п'є, гуляє. (2)

ВІДДАЛА МАТИ ДОЧКУ

♩ = 152

Від - да - ла ма - ти доч - ку в чу жу - ю сто - ро -
- ноч - ку Як від - да - ва - ла то й на - ка - зу - ва - ла,
щоб сім ро - ків не бу - ва - ла й не від - ві - ду - ва - ла.

Віддала мати дочку
В чужую стороночку.
Як віддавала, то й наказувала,
Щоб сім років не бувала
Й не відвідувала.

Дочка не слухала,
Зозулькою прилетіла.
Зозулькою прилетіла,
У садочку сіла,
Жалібненько закувала.

Стала кувати,
Стала примовляти.
Стала примовляти:
— Вийди, вийди, рідна мати,
Із своєї хати.

Вийшла її рідна мати
Та й стала слухати.
Та й стала слухати,
Тяженько здихати,
Дрібні сльози проливати.

— Як ти сива зозулька,
То йди в ліс кувати,
Як ти моя дочка —
Одним-одиночка,
То прошу тебе до хати.

— Ой не піду, моя мати,
До твоєї хати.
Було мене, моя рідна мати,
Та було ж мене, мати,
За п'яницю не давати.

— Возьми, сину, рушницю
Та вбий сиву зозулицю.
Нехай не кує,
Садочка не глушить,
Серця й головоньки не сушить.

Взяв син рушницю,
Пішов бити зозулицю.
Стала вона кувати,
Стала примовляти:
— Не бий мене, рідний брате.

— Як ти сива зозулька,
То йди в ліс кувати,
Як ти сестра рідна —
Одним-одиночка,
То прошу тебе я до хати.

— Ой не піду, рідний брате,
До твоєї хати.
Було мене, рідний брате,
Та було ж мене, брате,
За п'яницю не давати.

П'яниця в коршмі
Все п'є та гуляє,
Все п'є та гуляє,
А як прийде додомочку,
Дрібні діти розганяє.

ОЙ ПОВІЯВ БУЙНИЙ ВІТЕР З-ЗА ГОРИ

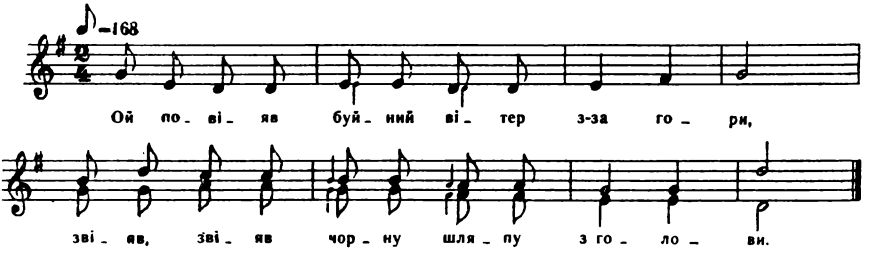

Ой повіяв буйний вітер з-за гори,
Звіяв, звіяв чорну шляпу з голови. (2)

— Ой ти, мила, чорнобрива ти моя!
Подай, подай чорну шляпу на меня. (2)

— Ой подала б, та не хочеться,
Бо мій милий гіркий п'яниця. (2)

Йде до коршми, напивається,
Іде з коршми, то валяється. (2)

Іде з коршми, то валяється,
А прийде додому, б'є та лається. (2)

— Ой ти, мила, чорнобрива ти моя!
Роззуй, роззуй, розпережи ти меня. (2)

— Я б роззула, та не хочеться,
Бо мій милий гіркий п'яниця. (2)

Йде до коршми, напивається,
Іде з коршми, то валяється. (2)

Іде з коршми, то валяється,
А прийде додому, б'є та лається. (2)

ОЙ НІХТО НЕ ВИНЕН, ТІЛЬКИ Я

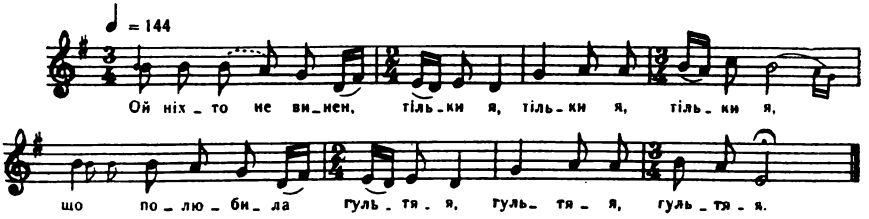

Ой ніхто не винен, тільки я,
Тільки я, тільки я,
Що полюбила гультяя,
Гультяя, гультяя.

Гультяй, мамцю, щодня п'є,
Щодня п'є, щодня п'є,
А як прийде додому, мене б'є,
Мене б'є, мене б'є.

А я на теє не дбаю,
Не дбаю, не дбаю,
Піду до сусіди, гуляю,
Гуляю, гуляю.

А в сусіди бравий син,
Бравий син, бравий син,
Сподобався мені, вражий син,
Вражий син, вражий син!

ОЙ ЗАЦВІЛА ЧЕРВОНА КАЛИНА

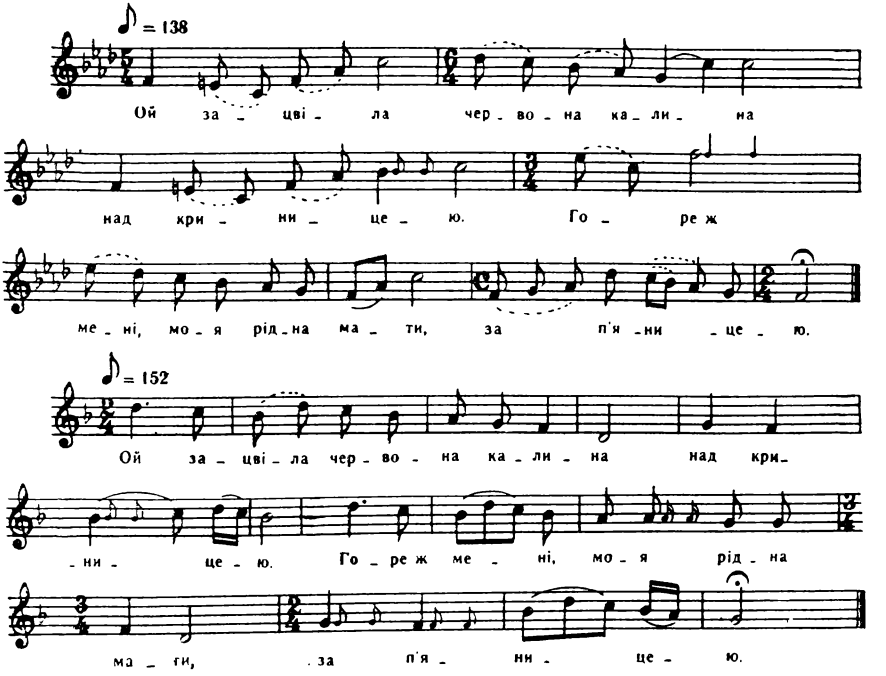

Ой зацвіла червона калина
Над криницею.
Горе ж мені, моя рідна мати,
За п'яницею.

Бо п'яниця та і недбайлиця
Як день, так і нічку п'є,
А як прийде із коршми додому,
Мене, молодую, б'є.

Потихесенько, помалесенько,
Моя матінко, йди:
Спить п'яниця в рубленій коморі,
Гляди ж, його не збуди.

— Ой нехай він спить, моя доню,
Бодай він не встав,
Щоб твоєї бідної головоньки
Більше не клопотав.

— Просю, ненько, ти моє серденько,
Не кажи ж ти цього,
Єсть у мене дрібненькії діти,
Горе жити без нього.

Не проклинай, моя матінко,
П'яниці мого,
Бо як помре мій гіркий п'яниця,
Горе жити без нього.

ЖІНКА-ЛЕДАЩИЦЯ

ТЕРНОМ, ТЕРНОМ, ТЕРНИНОЮ

Терном, терном, терниною,
Як була я дівчиною. (2)

А тепер я хазяйкою,
Цвітуть горшки під лавкою. (2)

Поросята припік риють,
А собаки горшки миють. (2)

Миші хату замітають,
Хлопці в вікна заглядають. (2)

А сміттячко під мисничком
Заросло любисточком. (2)

А горшки під лавкою
Заросли муравкою. (2)

ОЙ ДЕ БУДУ, ТО БУДУ

Ой де буду, то буду,
А робити не буду.
Найму собі наймичку,
Сама сяду в запічку. } 2

Найму собі Фотину,
Щоб бавила дитину.
Найму собі Федору,
Щоб доїла корову. } 2

Найму собі Голяну,
Щоб збирала сметану.
Найму собі Явдоху,
Щоб носила до льоху. } 2

В ПОНЕДІЛОК ВОВНИЦЮ РОЗСКУБАЛА

В понеділок вовницю розскубала,
У вівторок кужель навивала. (2)

У середу мотузок сукала,
В четвер не почала — люди перебили. (2)

У п'ятницю люди не прядуть,
У суботу святе поминання. (2)

У неділю святе воскресіння,
Просять мене люди на весілля. (2)

ГАНДЗЮ, ГАНДЗЮ, ГАНДЗЮСЕЧКО

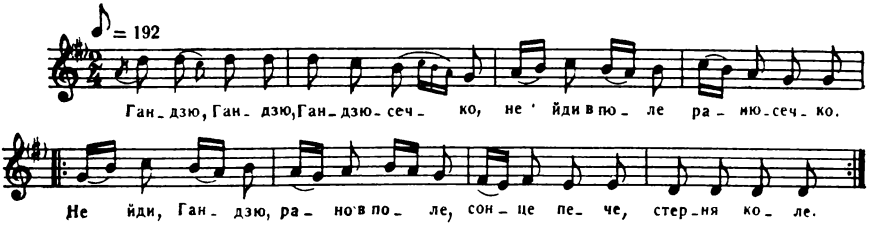

— Гандзю, Гандзю, Гандзюсечко,
Не йди в поле ранюсечко.
Не йди, Гандзю, рано в поле, } 2
Сонце пече, стерня коле.

Гандзя того не слухала,
До дня в поле потрухала.
Таки в поле потрухала, } 2
Стерню собі прополола.

Стерню собі прополола,
Щоб в ніженьки не колола.
Хліб узяла, серп забула, } 2
Таки Гандзя дома була.

За Гандзею та густий сніп:
Штири дяки, а п'ятий піп.
Шостий іде попереду:
— Чекай, Гандзю, куплю меду.
— Купи, купи, то згодиться,
Бо я гарна молодиця.

ЧИ Я ТОБІ НЕ КАЗАЛА

Чи я тобі не казала,
Не бери ти мене?
Бо я роду цікавого,
Не навчиш ти мене. } 2

Чи я тобі не казала,
Що я жати не піду?
Чи я тобі не казала,
Я лежати буду? } 2

Не топила, не варила,
Ані дров, ні води.
Ходи, серце, поцілую,
Та й на панщину йди. } 2

Хоть вирубай увесь ліс,
То все буде один біс.
Хоть вирубай всю дубину,
Я гуляти не покину. } 2

ЯКБИ ТИ СТАВИВ ХАТКУ

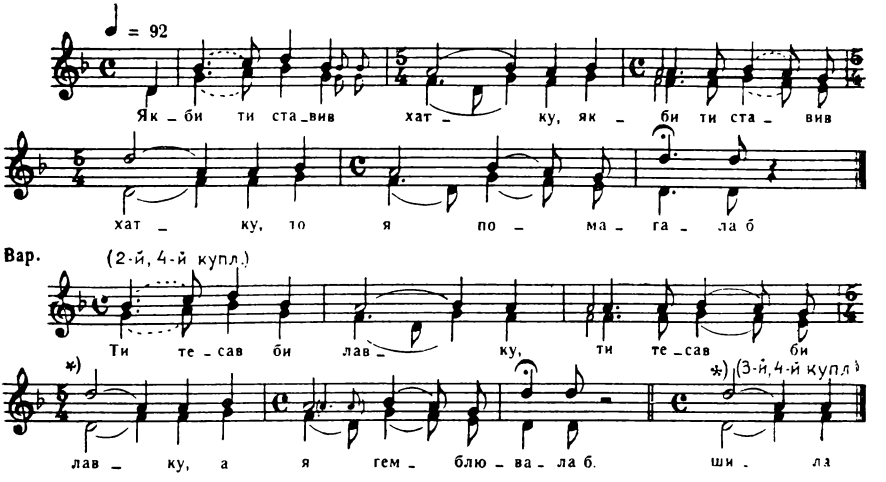

— Якби ти ставив хатку, (2)
То я помагала б.

Ти тесав би лавку, (2)
А я гемблювала б.

— Якби ти пряла та шила, (2)
Любая та мила,

То я змотав би (2)
На мотовило.

— А я і не шила, (2)
А я і не пряла,

Бо зроду кужеля (2)
У руках не мала.

ОБІЦЯВСЯ МУЖИЧОК

Обіцявся мужичок
Міщаночку брати,
Вона йому відказала, } 2
Що не вміє жати.

— Я не вмію жати
Й серпа в руки брати,
Зроби мені холодок, } 2
Я буду лежати.

Вдома мене не лишай,
Бо боюся вовка,
В поле мене не бери, } 2
Бо болить головка.

ЖАР, МАТИ, КАПУСТИЦІ

Жар, мати, капустиці,
Жар, мати, буряка.
Жаль мені покидати } 2
Молодого дворака.

Жар, мати, капустиці,
Жар мати, моркви.
Жаль мені покидати } 2
Молодої дворки.

Ой чи дворка, чи не дворка,
Аби в дворі була.
Либонь, вона, пане-брате, } 2
Робити забула.

Від покою до покою
Спідницю волоче.
Либонь, вона, пане-брате, } 2
Робити не хоче.

БІДА ПАННУ СПОКУСИЛА

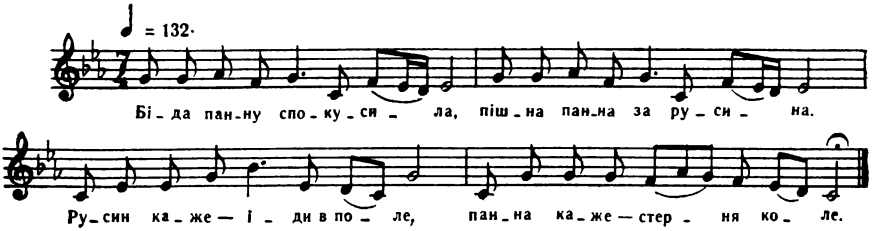

Біда панну спокусила,
Пішла панна за русина.
Русин каже: «Іди в поле»,
Панна каже: «Стерня коле.

Не піду я в поле жати,
Буде фартух заважати.
А я фартух підпережу,
Піду в поле хоть полежу».

ОЙ РОМАН НА ТОКУ УЗУВАЄТЬСЯ

Ой Роман на току узувається,
Романиха з Романа насміхається. (2)

— Ой Романе, Романочку, яка в тебе жінка:
Намочила троє шмаття ще від понеділка. (2)

Ой Романе, Романочку, які в тебе синки:
Забирають булавки та й граються в «свинки». (2)

Ой Романе, Романочку, які в тебе дочки:
Одна гола, друга боса, третя без сорочки. (2)

А ТИ П'ЄШ, МЕНЕ Б'ЄШ

А ти п'єш, мене б'єш
За якії вчинки?
Чи я тобі не напряла
За рік два починки? } 2

Ой один до покрови,
Другий на Миколи,
А як третій починала,
Кума помагала. } 2

Не сама я пряла,
Кума помагала.
Дала кумі миску круп,
Два кусяки сала. } 2

Не сама я пряла,
Пряли помішниці
То за хліб, то за сало,
То за паляниці. } 2

А ти п'єш, мене б'єш,
Мамі твоїй трясця!
Я напряла на штани —
На сорочку здасться. } 2

ОЙ ПОЇХАВ МІЙ МИЛЕНЬКИЙ ПО СІНО У СТЕП

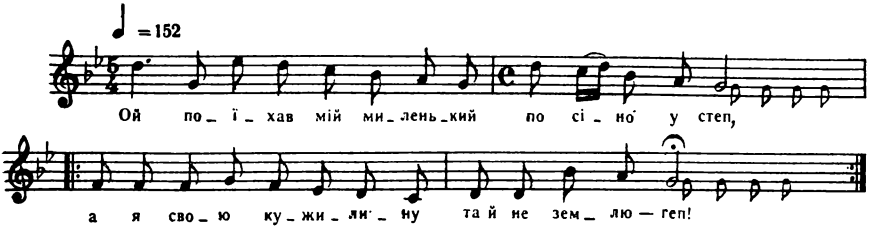

Ой поїхав мій миленький по сіно у степ,
А я свою кужелину та й на землю — геп! (2)

Лежить моя кужелина та й надулася,
А я пішла до коршомки та й напилася. (2)

Ой кужелю мій, кужелю, я робити нездужаю.
До кужеля ручки дрожать, а чарочку добре держать. (2)

Ой пряла б я кужелину — головка болить,
Ой пішла б я до коршомки — милий не велить. (2)

Кину кужель на полицю, сама піду на вулицю,
Нехай кужель миші трублять, нехай мене хлопці люблять. (2)

ОЙ УСТАНУ Я В ПОНЕДІЛОК

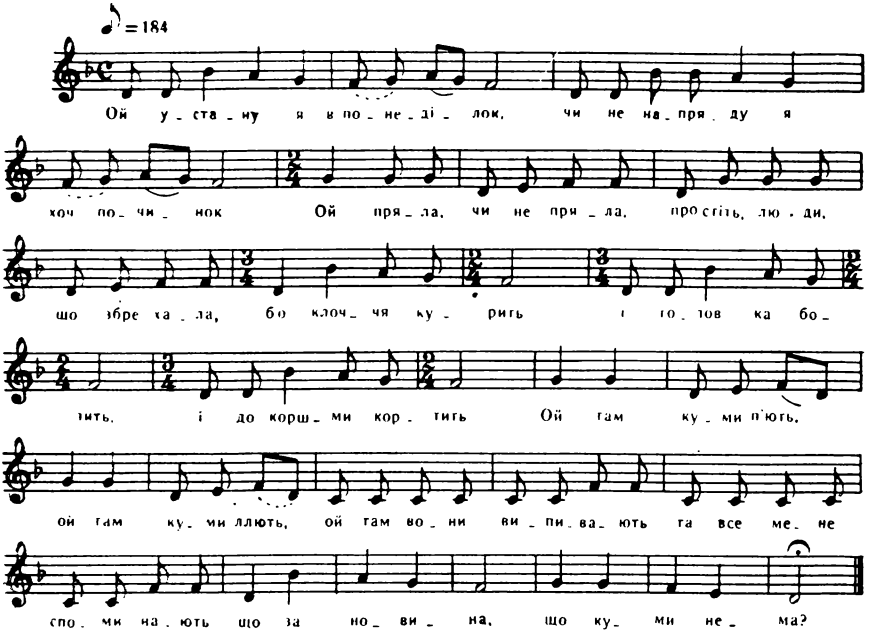

Ой устану я в понеділок,
Чи не напряду я хоч починок.

П р и с п і в:

Ой пряла чи не пряла,
Простіть люди, що збрехала,
Бо клоччя курить і головка болить,
І до коршми кортить.
Ой там куми п'ють,
Ой там куми ллють,
Ой там вони випивають
Та все мене споминають:
«Що за новина, що куми нема?»
Ой устану я у вівторок,
Чи не напряду я пасом сорок.

П р и с п і в.

Ой устану я у середу,
Чи не напряду я попереду.

П р и с п і в.

Ой устану я у четвер,
Чи не напряду я хоч тепер.
Приспів.

Ой устану я у п'ятницю,
Чи не напряду я хоч чисницю.
Приспів.

Ой устану я у суботу,
Чи не пороблю я всю роботу.
Приспів.

У НЕДІЛЮ П'Ю, П'Ю

У неділю п'ю, п'ю,
В понеділок п'ю, п'ю,
А в вівторок снопів сорок } 2
Пшениченьки жну, жну.

В середу возила,
В четвер молотила,
В п'ятницю віяла, } 2
А в суботу міряла.

А в неділю продала,
З хлопцями пропила.
Слава тобі, господи, } 2
Що до пуття довела.

І до діла — не я,
Й до роботи — не я,
А з хлопцями погуляти — } 2
То охота моя.

ГУЛЯЛА, ГУЛЯЛА

Гуляла, гуляла
Аж від понеділка.
Об'їли кожух миші } 2
По самі колінка.

Став дідок гадати,
Чим кожух латати:
— Лубком, лубком, діточки, } 2
Щоб не було дірочки.

Дід на бабу як надів
Та й на бабці зоглядів:
— Там-то моїй бабусі } 2
Тяжко красно в кожусі.

СЬОГОДНІ ГУЛЬКИ

Сьогодні гульки,
Завтра гульки,
Обернувся —
Ані гуньки. } 2

Ой на горі шальварок,
А в долині ярмарок.

А дід бабу продає,
Бо вже грошей не стає. } 2

Сук, сук, не верба,
А ще баба молода,
Навчилася пити,
Не хоче робити } 2

ОЙ ПИЛА Я У НЕДІЛЮ

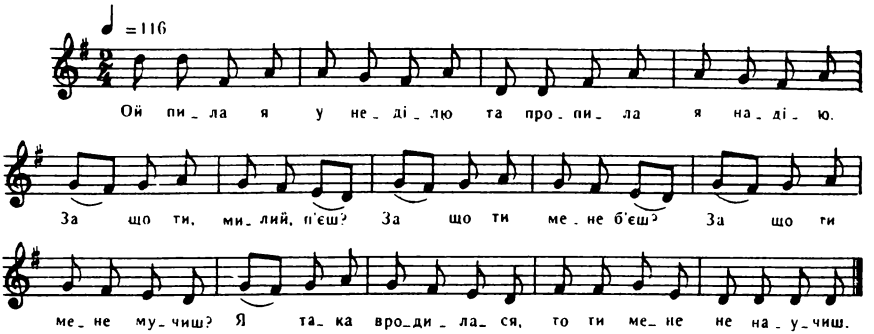

Ой пила я у неділю
Та пропила я надію.

Приспів.

За що ти, милий, п'єш?
За що ти мене б'єш?
За що ти мене мучиш?
Я така вродилася,
То ти мене не научиш.

Ой пила я в понеділок
Та пропила ввесь присівок.

Приспів.

Ой пила я у вівторок,
Пропила я волів сорок.

Приспів.

Ой пила я у середу,
Пропила я всю череду.

Приспів.

Ой пила я у четвер,
Пропила я свій чекмен.

Приспів.

Ой пила я у п'ятницю
Та пропила я телицю.

Приспів.

Ой пила я ще й в суботу,
Покинувши всю роботу.

Приспів.

ЧИ Я В ТЕБЕ НЕ ХАЗЯЙКА

Чи я в тебе не хазяйка,
Чи не господиня:
Сім день хатоньки не мела,
Сміття не носила.

Купи мені, милий,
Рябую кобилу,
Нехай же я вивезу
Сміття на могилу.

Пішов, пішов мій мужичок
У поле орати,
Його жінка Катерина —
У коршму гуляти.

Іде, іде мужичок
Із поля, з орання,
Його жінка Катерина —
Із коршми, з гуляння.

— Милий мій, милий,
Що я наробила?
Я не знала, де ти ореш,
По полі блудила.

— Мила моя, мила,
Хоть би не брехала.
Ти в полі не була,
Ти в коршмі гуляла.

— Милий мій, миленький,
Чи багато ти зорав?
— Три загони за весь день,
Бо тебе ся бояв.

— Мила моя, мила,
Чи много пропила?
— Три таляри за весь день,
Бо я чорнобрива.

— Мила моя, мила,
Дай же мені їсти.
Позволь, позволь, моя мила,
Коло тебе сісти.

— Ой ти був у полі,
А я була в місті,
Ой яка ж нам вража мати
Наварила їсти?

Єсть у мене капуста,
Сама б її їла,
А вже три дні і три ночі,
Як вона кипіла.

Ой хоч їж, хоч не їж,
Вчини мою волю,
Походи-но гайдука
Попередо мною.

Дурний мужичище
Та взяв постолище:
— Оха, гоя, мила моя,
Оце гайдучище.

— Дивіться-но, люди,
А що з цього буде?
Голодного мужика
Заставила гайдука.

Як доумівся чоловік,
Що жінці робити,
Запріг її в рало,
Почав боронити.

— Цоб, цабе, мила моя!
Цабе, мила, в ралі!
Гайда, гайда, моя мила,
Ще додому рано.

Випріг її з рала,
Запріг у борону:
— Цабе, цабе, моя мила,
Поїдем додому.

Випріг її з борони,
Запріг у коляску:
— Цабе, цабе, моя мила,
Поїдем до лясу.

Не багато будем брати,
Тільки штири снопці,
А за теє, моя мила,
Що ти любиш хлопці.

— Хоть і штири, хоть і п'ять,
То я всі повезу,
Як побачу хлопців бравих,
Штири гони побіжу.

ОЙ П'ЯНА Я, П'ЯНА

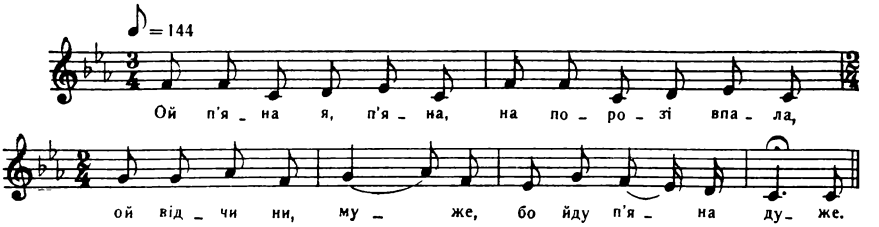

— Ой п'яна я, п'яна,
На порозі впала,
Ой відчини, муже,
Бо йду п'яна дуже.

Милий відчиняє,
Милої питає:
— Де ти, мила, була,
Що за дім забула?

— Була на риночку,
Пила горілочку,
З родом ізійшлася
Й за дім забулася.

Якби милий добрий
Та взяв батіг довгий
Та й став милу бити —
Не йди в коршму пити.

Возьми четвертину
Та збери родину,
Та дома напийся,
Та не волочися.

А ЧОЛОВІК, А ЩО ЖІНКА

А чоловік, а що жінка —
Одної натури.
Виносили до коршомки } 2
Усі свої кури.

Лишилася одна чорна,
Одну нести стидно.
Прикрили фартушком, } 2
Та й то хвостик видно.

В ПОНЕДІЛОК НА ПРОХМІЛЛЯ Я ЛЕЖАЛА

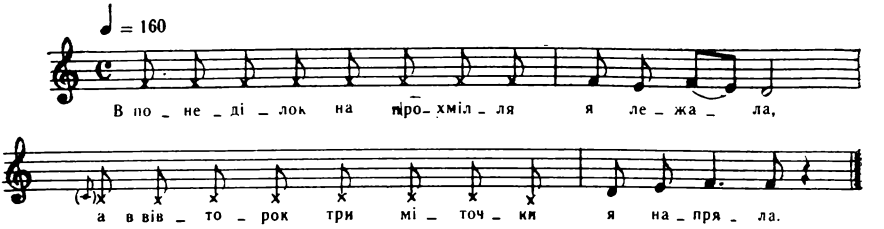

В понеділок на прохмілля я лежала,
А в вівторок три міточки я напряла.

А в вівторок три міточки я напряла,
А в середу миленькому показала.

Як побачив мій миленький, аж заплакав:
— Ой не роби, моя мила, не вробляйся.

Ой не роби, моя мила, не вробляйся,
А як прийде весна красна, прибирайся.

Розвиється лист широкий лопуховий,
То пошиєм шарафанчик-роздуванчик.

То пошиєм шарафанчик-роздуванчик,
Роздушистий, лопушистий, лопуховий.

А Я ТУЮ КУЖЕЛИНУ САМА ПРЯЛА

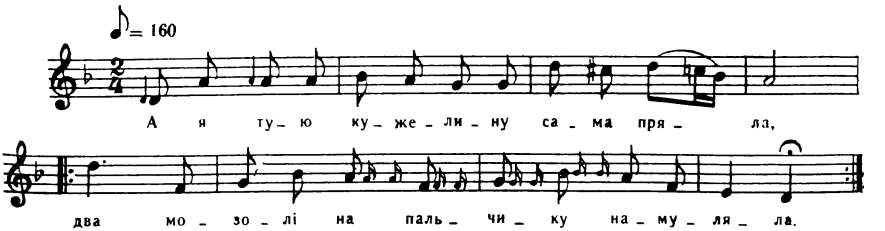

А я тую кужелину сама пряла,
Два мозолі на пальчику намуляла. (2)

Два мозолі на пальчику намуляла
Та я свому миленькому показала. (2)

— Ой не сиди, моя мила, не мозольсь.
Прийде весна зеленая, обшиємся. (2)

Прийде весна зеленая, обшиємся,
Як наростуть лопухоньки, обкриємся. (2)

Та не ходи, моя мила, в сад зелений,
Бо там вівці, бо там кози все попові. (2)

Бо там вівці, бо там кози все попові
Та подеруть шарафанчик-роздуванчик лопуховий. (2)

А ти, моя мила, не встидайся
Та обома долонями закривайся. (2)

ВСЕ ДОБРЕ, ВСЕ ДОБРЕ, ЯК ЖІНКА МАЛЕНЬКА

Все добре, все добре, як жінка маленька:
І виб'ю, і полаю — вона веселенька. (2)

Сюди-туди вулицями, моя хата крайня.
Мою жінку люблять хлопці, моя жінка гарна. (2)

Ой коли б то, коли б то виорати на жито,
На пшеницю рілля є, нехай мила гуляє. (2)

Додому, додому, неробо моя.
І не їла, і не пила худоба твоя. (2)

ОЙ ТА ДРІТА, ОЙ ТА ДРІТА

Ой та дріта, ой та дріта!
Якби мені як до літа,
Якби мені до весни, } 2
Щоб ті хлопці підросли.

Як прийшла косовиця,
То я лежу, як телиця.
А як прийшли жнива,
То я ледве жива,
А як прийшла покрова,
Я стала зовсім здорова.

Трясітеся, рубці,
Дивітеся, хлопці.
Як робимо, так ходимо, } 2
Як дбаємо, так маємо.

А НАШ ХЛІБЧИК УДАВСЯ: ПОПІД ШКУРУ КОТИК ГРАВСЯ

А наш хлібчик удався: попід шкуру котик грався,
На задні лапки став і шкуриночки достав. (2)

Який в біса чоловік, така й його жінка:
Намочила штани в річці та ще з понеділка. (2)

А в суботу надвечері пішла витягати,
Бо в неділю ранесечко милого вбирати. (2)

— Дивися-но, милий, який же ти білий!
— Бодай тебе, моя мила, були жаби з'їли! (2)

Який він господар, така з неї господиня:
У городі вовки трублять, а в хаті пустиня. (2)

КАЖУТЬ ЛЮДИ, ЩО Я ЛИХА

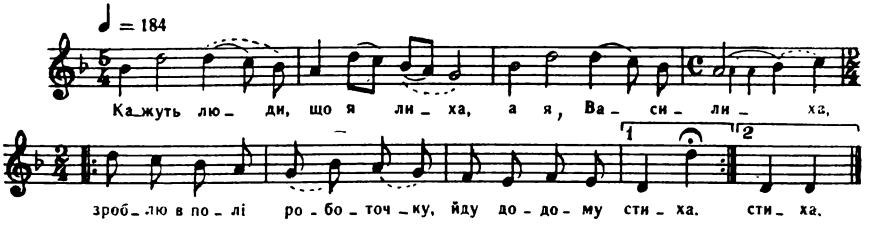

Кажуть люди, що я лиха,
А я, Василиха,
Зроблю в полі роботочку,
Йду додому стиха. } 2

Йду додому, йду додому
З новими серпами,
А мій милий Василичок
Гуляє з кумами. } 2

— Годі, годі, Василику,
З кумами гуляти,
Іди, іди на нивочку
Снопики складати. } 2

— Я їх не жав, я їх не жав,
Складати не буду.
Геть від мене, задрипана, } 2
Бо ще й бити буду.

— Ой хоч же я задрипана,
То порядки вела,
Штири купи сміття в хаті, } 2
Я на п'яту мела.

Приїхали купці з Криму
Сміття купувати,
Дають мені штири злотих,
Я не хочу брати.
Хоче, хоче Василиха
Три рублики взяти.

Три рублики, три рублики
Та ще й сорок грошей,
Бо мій милий Василичок } 2
Чоловік хороший.

Рають мені, рають мені,
Рають мені люди:
— Ой вивези сміття в поле, } 2
Пшениченька буде.

Ой вивезла сміття в поле,
Пшениця вродила.
Ой говорять добрі люди, } 2
Що я господиня.

Сюди-хіп, туди-хіп,
За сміттячко вісім кіп,
А дев'ята кіпка, } 2
Що вимела тітка.

— Продай, продай, Василику,
Цю яру пшеницю
Та набери мені, милий, } 2
Зелену спідницю.

Сідай, сідай, мій миленький,
Сідай на ослоні,
А я буду кругом тебе } 2
Плескати в долоні.

ЩО ТИ, МИЛА, РОБИШ

— Що ти, мила, робиш,
Що ти, мила, робиш?
Що ти мене, молодого, } 2
Із хазяйства зводиш?

— Не журися, милий,
Це не клопіт твій.
В мене курка, коровиця, } 2
Півень й сірий віл.

— Вставай, мила,
Уставай, не лежи.
На тобі буланого, } 2
Розплатися біжи.

— Не поможе, милий,
Буланих і два.
Перше пила на корову, } 2
Тепер на вола.

ТЕПЕР МЕНІ ПОГУЛЯТИ

Тепер мені погуляти,
Що нічого заганяти,
Ні товару, ні овець, } 2
Тільки один баранець.

Ні товару, ні овець,
Тільки один баранець.
Він у полі напасеться, } 2
Сам додому притрясеться.

А тепер я сама,
Чоловіка нема,
А свекрухи не боюся, } 2
Бо не мати моя.

Ой мій чоловік
На Волощину втік,
А я ціпа продала } 2
Та й музики найняла.

Музиченьки мої,
Та заграйте мені,
Бо я бідна сирота } 2
Веселого живота.

ГЕЙ, ЖОНА, ДОДОМУ

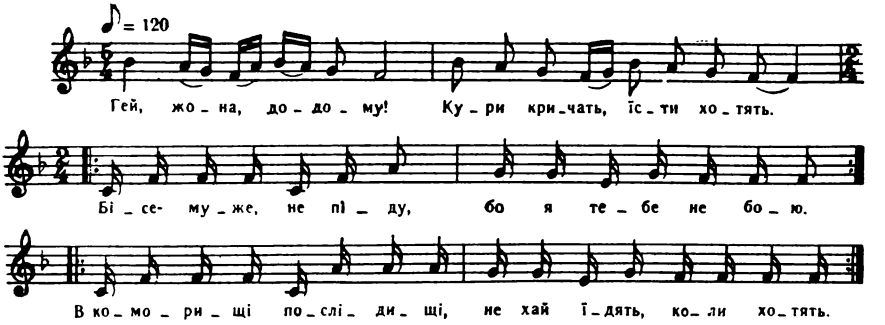

— Гей, жона, додому!
Кури кричать,
Їсти хотять.
— Бісе-муже, не піду,
Бо я тебе не бою. } 2
В коморищі послідищі,
Нехай їдять,
Коли хотять. } 2

— Гей, жона, додому!
Свині кричать,
Їсти хотять.
— Бісе-муже, не піду,
Бо я тебе не бою. } 2

У цебриці половиці,
Нехай їдять,
Коли хотять. } 2

— Гей, жона, додому!
Діти плачуть,
Їсти хотять.
— Бісе-муже, не піду,
Бо я тебе не бою. } 2
На полиці паляниці,
Нехай їдять,
Коли хотять. } 2

ПОДРУЖНЯ ЗРАДА

ОЙ КОЛИСЬ БУЛА В СТЕПУ ВОЛЯ

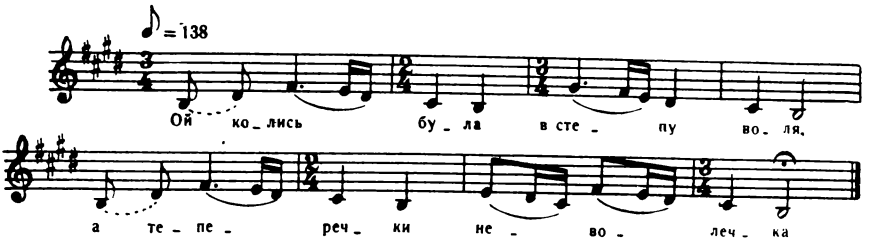

Ой колись була в степу воля,
А теперечки неволечка.

Та й болить з чола головочка,
Та чужая стороночка.

Та чужая стороночка
Ще й невірная дружиночка.

Та болить мене всеньке тіло,
Аж коло серця заболіло.

ГЕЙ, ОЙ СЯДУ Я КРАЙ ВІКОНЕЧКА ПРЯСТИ

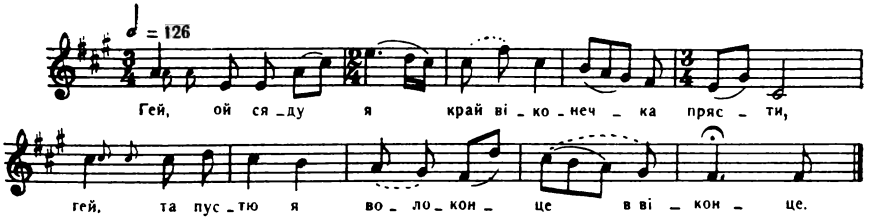

Гей, ой сяду я край віконечка прясти,
Гей, та пустю я волоконце в віконце.

Гей, та пустю я волоконце в віконце,
Гей, та подивлюся, чи не сходить сонце.

Гей, уже сонце та у хмароньці бродить,
Гей, а мій милий по діброві ходить.

Гей, а мій милий по діброві ходить.
Гей, чужу милу за рученьку водить.

Гей, чужу милу цілує, милує,
Гей, а на мене нагайку готує.

Гей, не готуй, милий, ні три, ні чотири,
Гей, таки я найстарша над ними.

СНИВСЯ МЕНІ СОН ДИВНЕНЬКИЙ

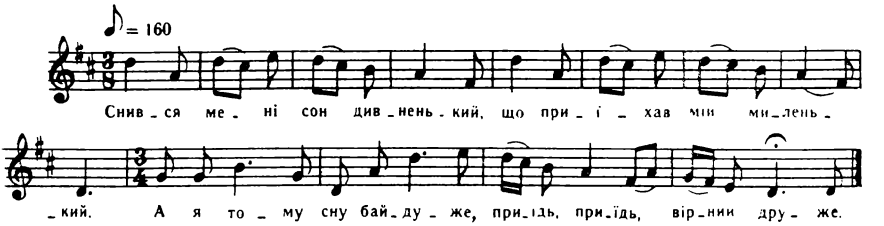

Снився мені сон дивненький,
Що приїхав мій миленький.
А я тому сну байдуже,
Приїдь, приїдь, вірний друже.

Аж тут милий приїжджає
Ще й коника випрягає.
Ще й коника випрягає,
Щирим серцем називає.

Десь мій милий десь щось чує,
Що він дома не ночує.
Десь мій милий іншу має,
Що він мене не кохає.

Що він мене не кохає,
На сонечко поглядає,
Чи високо сонце сходить,
Чогось милий не говорить.

ХОДЮ-БЛУДЮ ПО ТЕМНОМУ ПУЩУ

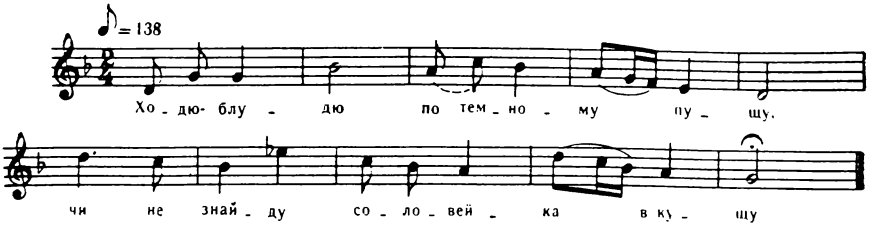

Ходю-блудю по темному пущу,
Чи не знайду соловейка в кущу.

Соловейку, скажи мені правду,
Де я свого миленького знайду?

Чи на меду, чи на горілці,
Чи в шинкарки на білій подушці?

НЕ РОСТИ, БЕРЕЗО, МЕЖИ ДОРОГАМИ

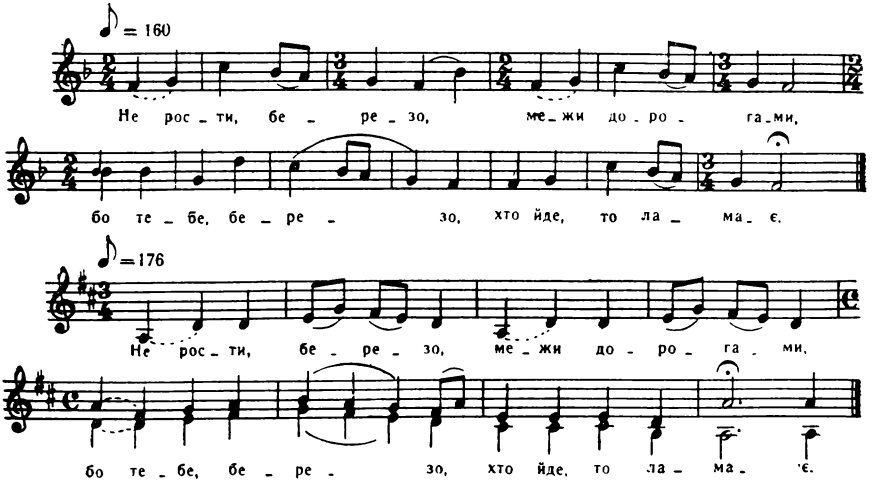

Не рости, березо, межи дорогами,
Бо тебе, березо, хто йде, то ламає.

Горе тому, горе, хто жінки не має,
А ще тому горше, хто чужу кохає.

Уже день біленький, прийшов мій миленький,
Іде до кімнати та й лягає спати

До стіни очима, на хату плечима:
— Не ходи, погана, поперед очима.

Хто мене роздягне, хто мене роззує,
А в білеє личко, личко поцілує?

Обізвалась мила, голубонька сива:
— Я тебе роздягну, я тебе роззую.

Я тебе роздягну, я тебе роззую,
А в білеє личко сім раз поцілую.

— Оступись, погана, оступись, негарна,
Кращі обіймали, в личко цілували.

— Нехай же їх буде двадцять і чотири,
А я таки старша межи всіма ними.

— Де ти, препогана, де ти, ще й негарна,
Де ж ти, препогана, старшини набрала?

— Ой на горі, горі церковця стояла,
Там я, препоганий, тобі присягала.

Присягала богу ще й святому спасу,
Ще й святому спасу й тобі, свинопасу.

— А я присягав святій пречистій,
Святій пречистій, ще й тобі, нечистій.

— А я присягала пресвятому цару,
Пресвятому цару й тобі, господару.

— А я присягав святій покрові,
Святій покрові й тобі, чорнобровій.

ВИЙДУ ЗА ВОРОТА

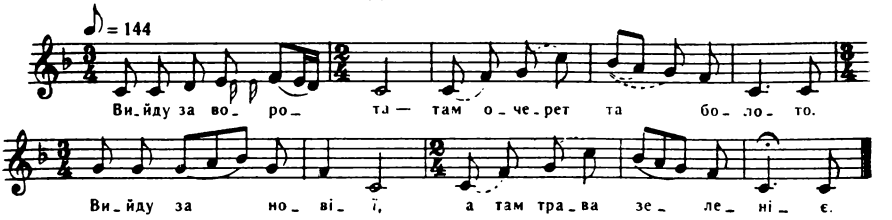

Вийду за ворота —
Там очерет та болото.
Вийду за новії,
А там трава зеленіє.

А там трава зеленіє,
А моє серце мліє.
Мліє, помліває,
Нічого серце не знає.

Уже день біленький.
Прийшов мій миленький,
На поріг ступає,
Тяжко-важко здихає.

Тяжко-важко здихає,
Його миленька ругає:
— Де ти, сволоч, шлявся,
— Де ти, сволоч, волочився

Ночною порою
З чужою жоною?
Чужа мила лучча,
Чужа мила краща?

— У зеленій юбці —
Повсігда мені на думці,
В дорогім намисті —
Вона мені все на мислі.

ПОСЛАВ МЕНЕ МІЙ МИЛЕНЬКИЙ

Послав мене мій миленький
Квасольку садити,
А сам пішов із кумою
До коршомки пити.

Посадила я квасольку
Та йду вже додому,
А заходю до коршомки —
П'є милий з кумою.

— Жінко моя, любка моя,
Іди ти додому,
Навари ти вечеряти,
Я прийду з кумою.

Наварила вечеряти,
Стала за стіною,
Подивилась у віконце —
Йде милий з кумою.

Накормила, напоїла,
Полягали спати,
А я стиха-потихеньку
Дала у двір знати.

На тім боці, на толоці,
На тім перелозі
Закували куму з кумом
В обидвії нозі.

ОЙ УМЕРЛА, УМЕРЛА

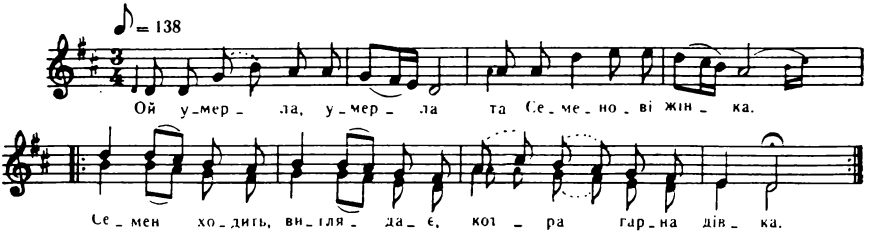

Ой умерла, умерла
Та Семенові жінка.
Семен ходить виглядає, } 2
Котра гарна дівка.

Ой пішов козак Семен
Та й у поле орати.
Казав своїй Катерині, } 2
Щоб винесла обідати.

— Кинь, Василю, жінку,
А я чоловіка
Та й поїдем на Вкраїну, } 2
Де весело жити.

— Боюсь, Катерино,
Боюсь покидати,
Щоби мені білих ручок } 2
Назад не зв'язати.

— Не бійся, Василю,
Не бійся нічого,
Бо я свого чоловіка } 2
Вислала орати.

Оре Семен, оре Семен,
На шлях виганяє.
— Чужі жінки обід несуть, } 2
А моєї чортмає.

Оре козак, оре Семен
Сірими волами,
Виглядає Катерину } 2
З чорними бровами.

Оре козак, оре Семен,
До кінця доходить,
Випрягає сірі воли } 2
Та й додому гонить.

Ой прийшов же козак Семен
До нової хати:
— Діти ж мої, соколята, } 2
А де ж ваша мати?

— Ой пішла наша мати
У луг по телята,
Забожилась, заклялася, } 2
Що вона нам не мати.

Ой пішла наша мати
У ліс по телята,
Щось вона нам говорила, } 2
Що ми — сиротята.

Ой пішла наша мати
У луг по калину,
Забожилась, заклялася, } 2
Що, їй-богу, покину.

Ой пішла наша мати
У ліс по корови,
Щось вона нам говорила: } 2
«Бувайте здорові!»

Ой пішов козак Семен
До нової скрині:
Нема праці, нема грошей, } 2
Ані жінки-господині.

Ой ударився козак Семен
У поли руками:
— Діти мої дрібнесечкі, } 2
Пропащий я з вами!

Ой ударився козак Семен
Об стіл головою:
— Діти ж мої, біднесечкі, } 2
Пропащі зо мною!

— Тікай, тікай, Катерино,
Щоб нас не здогнали,
Щоб нам наших білих ручок } 2
Назад не зв'язали.

Ой удар, морозеньку,
На сухії лози,
Скарай, боже, Катерину } 2
За Семенові сльози.

БІДНА МОЯ ГОЛОВОНЬКО

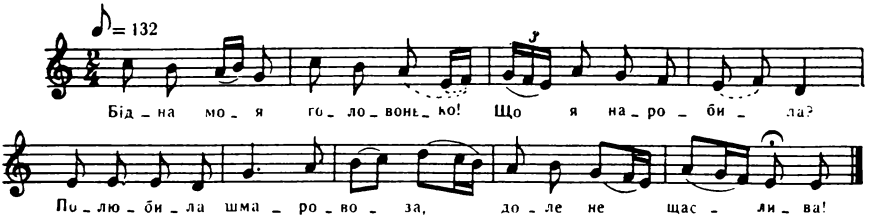

Бідна моя головонько!
Що я наробила?
Полюбила шмаровоза,
Доле нещаслива!

Мій шмаровіз помастив віз,
Поїхав в дорогу,
А я, бідна, нещаслива,
Погибаю дома.

Ой же тая молодиця
Була не лінива,
Наварила вареників
Із свіжого сира.

Наварила вареників,
Маслом помастила.
— А хто прийде на вечерю,
Тому буду мила.

Прийшов дячок-неборачок
На тую вечерю,
А шмаровіз помастив віз,
Приїхав додому.

Приїжджає шмаровіз
З дороги додому
Та й застає дяка в хаті,
Пироги на столі.

— Добрий вечір, моя мила!
А як ся ти маєш?
Далеких ти гостей маєш,
Чим ти їх приймаєш?

Святий боже, святий кріпкий!
А ти, дяче, звідки?
Ой чого сидиш за столом
Коло мої жінки?

Ой засвіти, мила, свічку,
Та не дай палати,
А я піду до повозу
Воли випрягати.

Випріг воли із повозу,
Нагнав на долину,
А сам пішов та й вирізав
Гнучкую лозину.

Як зачав же шмаровіз
Того дяка бити,
Та й зачав же той дяченько
В нього ся просити.

ОЙ ПОЇХАВ МІЙ МИЛЕНЬКИЙ ДО МЛИНА, ДО МЛИНА

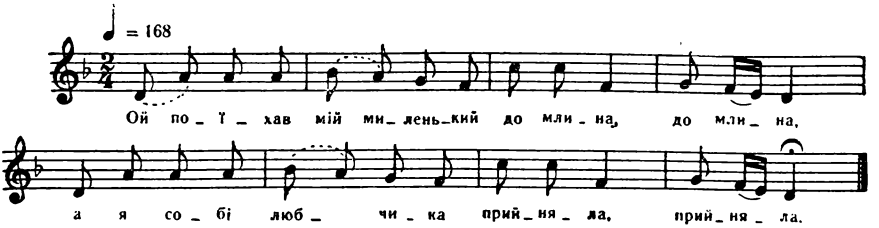

Ой поїхав мій миленький до млина, до млина,
А я собі любчика прийняла, прийняла.

Ой приїхав мій миленький уночі, уночі,
А я собі з любчиком на печі, на печі.

Ой відчини, моя мила, чи чуєш, чи чуєш?
Із ким же ти цю ніченьку ночуєш, ночуєш?

— Ти ж приїхав, мій миленький, уночі, уночі,
А я собі з діточками на печі, на печі.

Одного я положила в головах, в головах,
А другого положила у ногах, у ногах.

А третього положила від стіни, від стіни,
Горе мені, мій миленький, із ними, із ними.

— Горе ж тобі, моя мила, із ними, із ними,
Не журися, моя мила, більш ними, більш ними.

А поїхав мій миленький на торжок, на торжок,
Купив мені гостинчика — батіжок, батіжок.

«Скраяв» мені курточку до стану, до стану,
Що теперки дві неділі не встану, не встану.

— До тата, моя мила, до тата, до тата,
Невелика мені буде утрата, утрата.

СИРІТСЬКА І ВДОВИНА ДОЛЯ. МАТИ

ОЙ ЗА ГАЄМ, ОЙ ЗА ГАЄМ, ЗА ДУНАЄМ

Ой за гаєм (2), за Дунаєм
Там Тетяна жито жала.

Там Тетяна (2) жито жала,
Жито жала ще й льон брала.

Жито жала (2) ще й льон брала,
К сирій землі припадала.

— Земле моя (2) сиресечка,
Мати моя ріднесечка!

Прийняла отця (2), прийняла неньку,
Прийми й мене молоденьку.

ОЙ У ЛУЗІ, ЛУЗІ ЗАЦВІЛА КАЛИНА

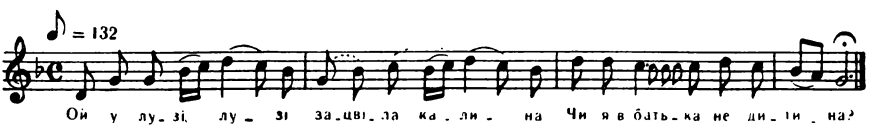

Ой у лузі, лузі зацвіла калина.
Чи я в батька не дитина?

Ой чи я у батька не дитина,
Що він мене не дав за ляшина.

Що він мене не дав за ляшина,
Казав мені ждати дворянина?

А я дворянина не діждуся,
Помер мій батечко ще й матуся.

Помер мій батечко ще й матуся,
До кого ж я, бідная, притулюся?

ТАМ, ДЕ ЯТРАНЬ КРУТО В'ЄТЬСЯ

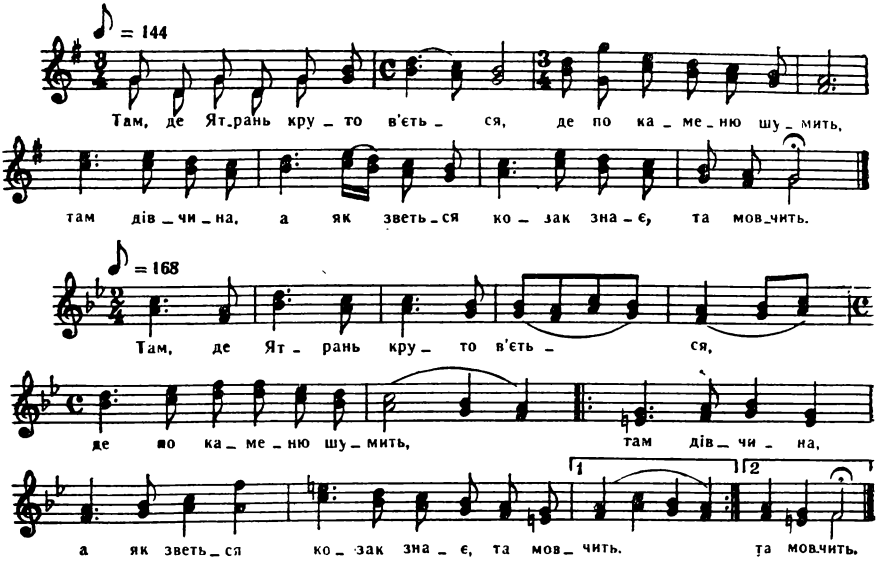

Там, де Ятрань круто в'ється,
Де по каменю шумить,
Там дівчина, а як зветься
Козак знає, та мовчить.

Де з-під кручі явір в'ється,
З-під каміння б'є вода,
Там дівчина, як зірниця,
Чорнявая, молода.

Ой у полі криниченька,
Там холодная вода,
Там дівчина воду брала,
Як зірниця молода.

Карим оком як погляне,
Ще й бровою як моргне,
Білим личком засміється,
А в козака серце мре.

Нащо кому теє знати,
Де тесові ворота?
Нащо кому те питати,
З ким кохалась сирота?

Даром, дівча, квіти сієш,
Вони тобі не зійдуть,
Даром просиш батька й неньку,
Бо за мене не дадуть.

Бо ти дівчина багата,
Батько й мати в тебе є,
На оборі гарна хата,
І що в хаті — все твоє.

А я бідний сиротина,
Степ широкий — то мій край,
Шабля, люлька — все багатство,
Сивий коник — рідний брат.

НЕХОРОШІ ВИ, НАЧАЛЬНИКИ

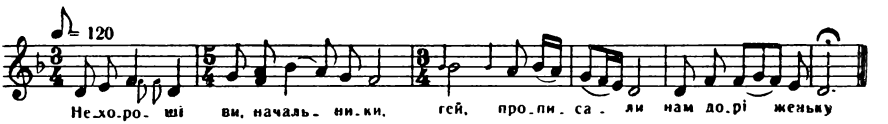

Нехороші ви, начальники,
Гей, прописали нам доріженьку.

Доріжечка незнайомая,
Гей, головонько моя бідная.

Головонько моя бідная,
Гей, в мене матінка нерідная.

Нерідная та невірная,
Гей, посилає мене по воду.

Чи до річки, чи до озера,
Гей, чи до широкої колодязі.

А в колодязі холодна вода,
Гей, там козаченько наповав коня.

Ой там козак коня наповав,
Гей, з красною дівчиною розмовляв.

Пустив коня на долиночку,
Гей, а сіделечко на калиночку.

А сіделечко на калиночку,
Гей, сам ліг спати на годиночку.

НАДЛЕТІЛИ ЖУРАВЛІ

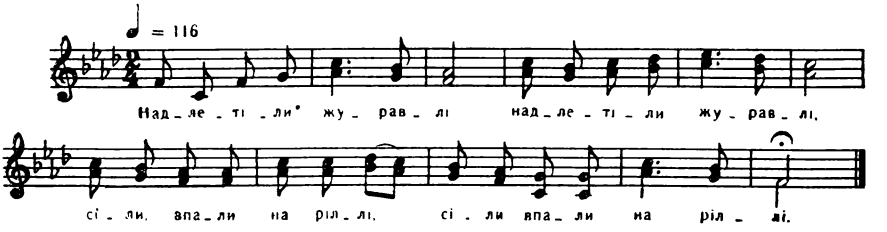

Надлетіли журавлі *,
Сіли, впали на ріллі.

Посідали та й сидять,
Все про ріллю говорять.

— Лучча рілля ранняя,
Як та рілля пізняя.

Котра ранняя рілля,
То й пшениця кращая.

Бо на ранній пшениця,
А на пізній мітлиця.

Ранню ріллю серпи жнуть,
А пізнюю коси тнуть.

А на ранній женці жнуть,
А на пізній кіньми труть.

Ой крикнули журавлі
На тім боці на ріллі.

Де журавка ходила,
Там пшениця родила.

Де журавель походив,
То там кукіль уродив.

У корчомці на стільці
Говорили два вдівці.

Зібралися мужики,
Все говорять про жінки.

* Кожний рядок повторюється.

— Лучча жінка першая,
А як тая другая.

Перша жінка добрая,
А другая не така.

— Я з першою діти мав,
А з другою годував.

А з другою годував,
А з третьою розганяв.

Пішли діти по лісі,
Як горобці на стрісі.

Хто то в лісі гукає —
Батько дітей скликає.

— Ідіть, діти, додому,
Не бійтеся розгону.

Ідіть, діти, додому,
Дам вам їсти кожному.

Ідіть, діти, додому,
Я ж вам батько кожному.

Ой як батько до хати,
То мачуха — як мати.

Скоро батько за поріг,
То мачуха за батіг.

Ой піду я понад Біг,
Чи не найду я свій рід.

Ой не знайшла я роду,
А найшла я толоку.

А найшла я толоку,
Свої неньки могилку.

До могили припала,
Слізоньками облила.

— Устань, ненько, не лежи,
Устань мене одружи.

— Ой єсть в тебе сестра, брат,
Нехай тебе одружать.

— Не хтять, ненько, одружити,
Посилають служити.

— Іди, доню, та й служи,
Сама себе одружи.

— Докучило служити,
Чужим людям годити.

МАМКО НАША, ЛЮБКО НАША

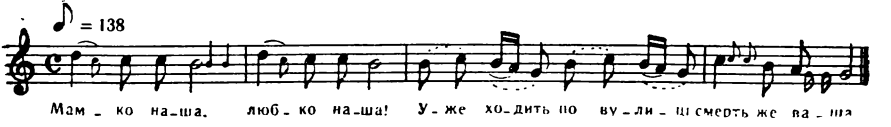

— Мамко наша, любко наша!
Уже ходить по вулиці смерть же ваша.

— Діти мої, квіти мої!
Зачиніте ворітечка, не пустіте її.

— Мамко наша, любко наша!
Та вже ходить по подвір'ї смерть же ваша.

— Діти мої, квіти мої!
Зачиніте сінні двері, не пустіте її.

— Мамко наша, любко наша!
Та вже ходить по сінечках смерть же ваша.

— Діти мої, квіти мої!
Зачиніте хатні двері, не пустіте її.

— Мамко наша, любко наша!
Уже стоїть у порозі смерть же ваша.

— Діти мої, квіти мої!
Обступіте, не пустіте, відженіте її.

— Мамко наша, любко наша!
Уже стоїть коло полу смерть же ваша.

— Діти мої, квіти мої!
Попадайте навколюшки та просіте її.

— Ой смерте наша, смерте наша!
Не бери ж ти мами від нас.

Не бери ж ти мами від нас,
Бо посиротиш же ти нас.

ОЙ ТИ, ТАТУ, ТАТОЧКУ

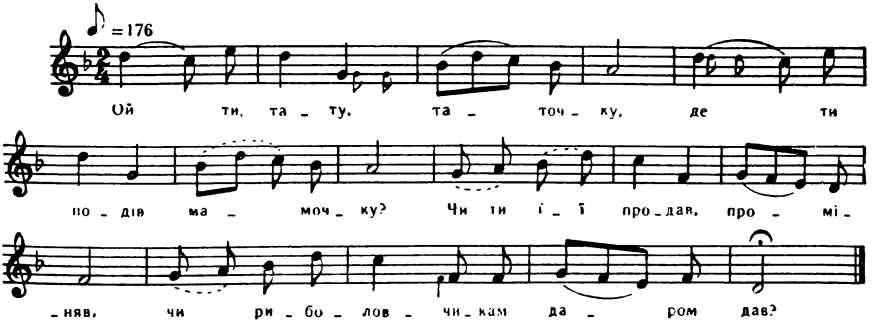

Ой ти, тату, таточку,
Де ти подів мамочку?
Чи ти її продав, проміняв,
Чи риболовчикам даром дав?

— Цитьте, діти, не кричіть,
І сусідам не кажіть,
А я сеє все найду,
Вам молоду маму приведу.

А я сеє все найду,
Вам молоду маму приведу.
— Тобі, тату, жінка молода,
А нам, дітям, горе та біда.

Тільки мачуха до хати —
Пішли діти попід хати.
Ходить батько по полю,
Кличе дітей додому.

Ходить батько по полю,
Кличе дітей додому:
— Ідіть, діти, додому,
Не буде прогону нікому.

Тільки діти на поріг,
А мачуха за батіг.
— Ідіть, діточки, від хати
Своєї матінки шукати.

ПОРОДИЛА ПЕРЕПЕЛИЧКА

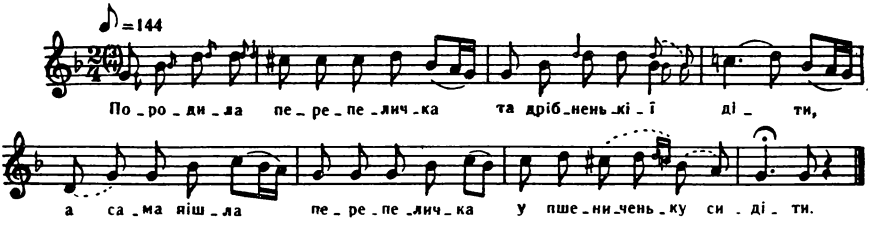

Породила перепеличка
Та дрібненькії діти,
А сама пішла перепеличка
У пшениченьку сидіти.

— Горе мені, мої дітоньки,
Горе мені з вами,
Що ж я не маю, мої дітоньки,
Та господара над вами.

Не журися, наша матінко,
Не журися ти нами.
Ой якже ми повиростаєм,
Розійдемося самі.

БУВАЙ ЗДОРОВ, МОЯ МИЛА

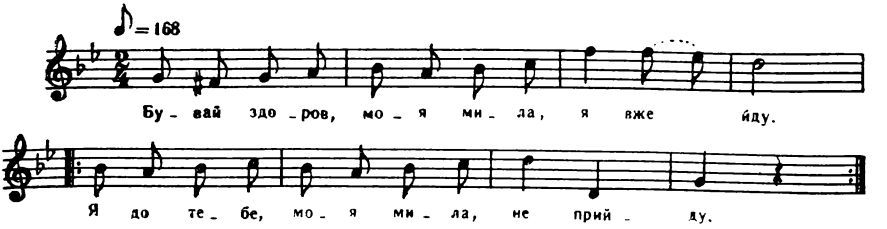

Бувай здоров, моя мила,
Я вже йду,
Я до тебе, моя мила, } 2
Не прийду.

Як ти будеш, моя мила,
Ночувати,
Ночувати цю ніченьку } 2
Без мене?

— З діточками, мій миленький,
З дітками,
Як у лузі калинонька } 2
З квітками.

ОЙ НЕ ЛЕТИ, ЧОРНА ГАЛКО

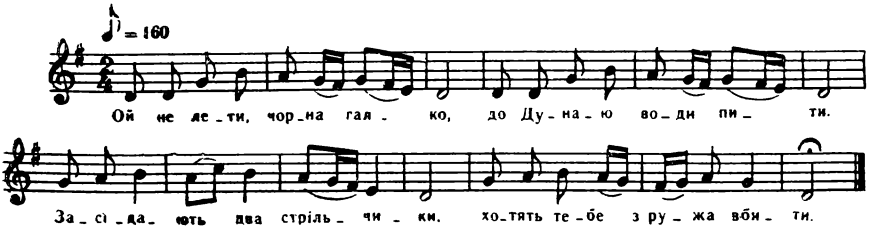

— Ой не лети, чорна галко,
До Дунаю води пити.
Засідають два стрільчики,
Хотять тебе з ружа вбити.

— Як же мені, чорній галці,
До Дунаю не летіти?
За Дунаєм зелен явір,
Там є мої дрібні діти.

— Ой не ходи, удівонько,
Та на цвинтар голосити,
Засідають два козаки,
Хотять тебе половити.

— Як же мені, молоденькій,
Не ходити голосити?
Умер милий, чорнобривий,
Не маю я із ким жити.

ОЙ У ПОЛІ ДВІ МОГИЛИ

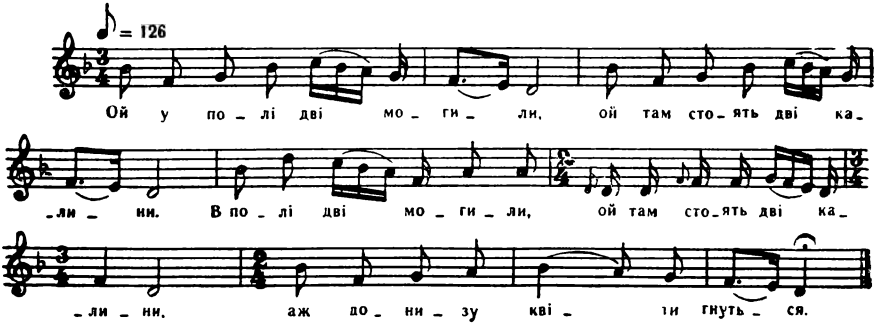

Ой у полі дві могили,
Ой там стоять дві калини.
В полі дві могили,
Ой там стоять дві калини,
Аж донизу квіти гнуться.

Ой під тою калиною
Сидить вдова з дитиною,
Дрібні листи пише
Ще й дитину колише
Й слізоньками умиває.

— Коли б же я була знала,
Не йшла заміж, а гуляла,
То б пила, гуляла,
Розкоші зазнала
Дівчиною молодою.

ЖИТО МОЄ, ЖИТО МОЄ

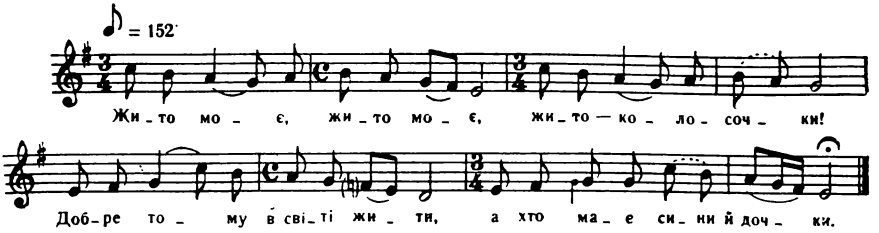

Жито моє, жито моє,
Жито-колосочки!
Добре тому в світі жити,
А хто має сини й дочки.

Осталася удовою,
Бідною, нещасною.
Щастя й долю потеряла,
Діти годувала.

Сини мої, сини мої,
Дайте мені сили,
Бо я свою потеряла,
Як вас годувала.

Ой як стали підростати,
Стали покидати.
А хто ж мене на старості
Буде доглядати?

Дочки мої, дочки мої,
Дочки мої, пави!
Чом ви мене не кидали
Як падали з лави?

Дочки мої, дочки мої,
Дочки молоденькі!
Чом ви мене не кидали,
Як були маленькі?

Сини мої, сини мої,
Сини-соловейки!
Чом ви мене не кидали,
Як були маленькі?

Стали підростати,
Стали покидати.
А хто ж мене, старенькую,
Буде доглядати?

ГОРЕ МЕНІ, ГОРЕ

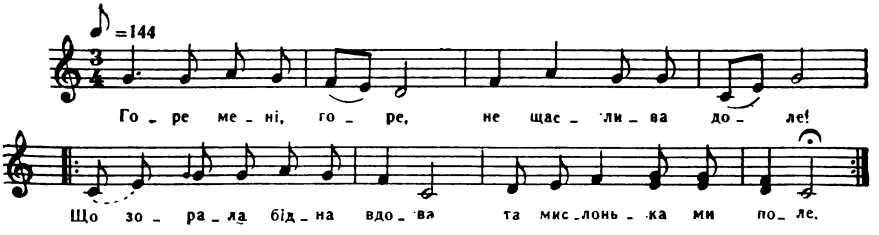

Горе мені, горе,
Нещаслива доле!
Що зорала бідна вдова } 2
Та мислоньками поле.

Чорними очима
Та заволочила,
Дрібними сльозами
Все поле змочила. } 2

Горе мені, горе,
Що я вродилася.
Тепер мені як день, так ніч, } 2
Щоб я журилася.

УСІ ГОРИ ЗЕЛЕНІЮТЬ

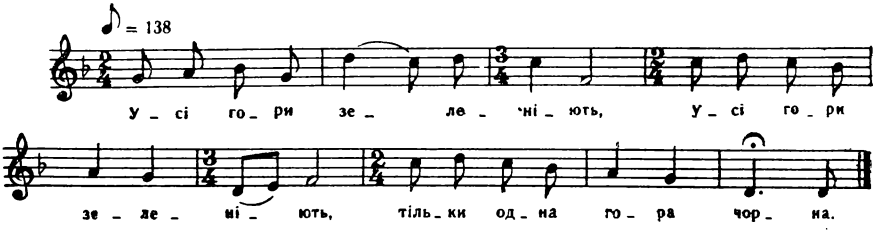

Усі гори зеленіють, (2)
Тільки одна гора чорна.

Тільки одна гора чорна, (2)
Що орала бідна вдова.

Що сіяла, волочила, (2)
Слізьми гору примочила.

Біла зима наступає, (2)
Бідна вдова умліває:

— Ой братику-соколочку, (2)
Прийми мене на зимочку.

— Ой сестрице-перепілко, (2)
Чого в тебе дітей стілько?

Як я сяду обідати, (2)
Будуть діти заглядати.

— Ой братику-соколочку, (2)
Не жур свою головочку:

Як ти будеш обідати, (2)
То я вишлю дітей з хати.

Ідіть діти, ідіть з хати, (2)
Бо сів дядько обідати.

Вийшли діти, поставали, (2)
Тяжко-важко заплакали.

Поки дядько пообідав, (2)
То син батечка відвідав.

— Вставай, тату, вставай з ями, (2)
Горе жити коло мами.

Вставай, тату, вставай з гробу, (2)
Горе жити коло роду.

— Ой не встану, сину, з гробу, (2)
Живіть самі коло роду.

— Ой сестрице-перепілко, (2)
Чого в тебе дітей стілько?

Як я сяду полуднати, (2)
Будуть діти заглядати.

— Ой братику-соколочку, (2)
Не жур свою головочку:

Як ти сядеш полуднати, (2)
То я вишлю дітей з хати.

Ідіть, діти, ідіть з хати, (2)
Бо сів дядько полуднати.

Діти вийшли, поставали, (2)
Тяжко-важко заплакали.

— Ой сестрице-перепілко, (2)
Чого в тебе дітей стілько?

Як я сяду вечеряти, (2)
Будуть діти заглядати.

— Ой братику-соколочку, (2)
Не жур свою головочку:

Як ти сядеш вечеряти, (2)
То положу дітей спати.

Ідіть, діти, ідіть спати, (2)
Бо сів дядько вечеряти.

Діти пішли, полягали, (2)
Тяжко-важко заплакали.

ЩУКА-РИБА В МОРІ

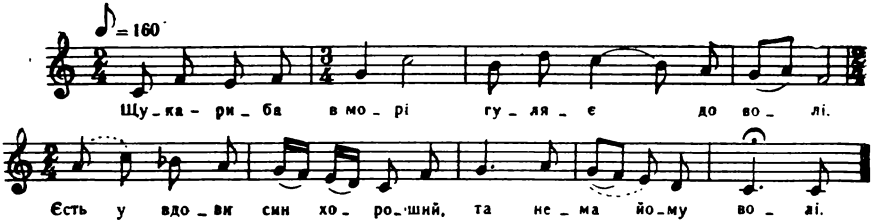

Щука-риба в морі
Гуляє доволі.
Єсть у вдови син хороший,
Та нема йому волі.

Тільки йому волі,
Що в чистому полі,
Осідлає кониченька,
Гуляє доволі.

Гуляє, гуляє,
Ніхто не спитає.
За ним мати старенькая
Дрібні сльози лляє.

— Годі, мати, годі
Дрібні сльози лляти,
Штири нас синів маєш
Та всі нежонаті.

— Сини мої, сини,
Сини-соловейки,
Тим же я вас не женила,
Що ви молоденькі.

Дочки мої, дочки,
Дочки-голубоньки,
Тим же я вас не віддала,
Що не дав бог доленьки.

ОЙ В ПОЛІ МОГИЛА

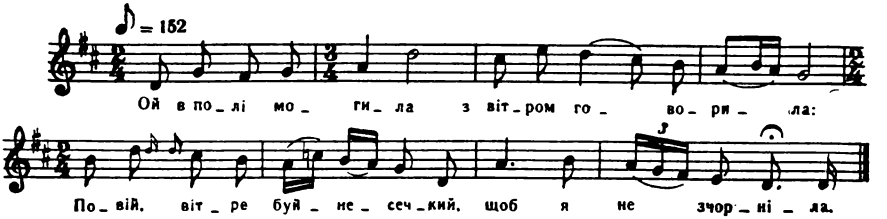

Ой в полі могила
З вітром говорила:
— Повій, вітре буйнесечкий,
Щоб я не зчорніла.

Щоб я не зчорніла,
Щоб я зеленіла,
Щоб на мені трава росла
Повище коліна.

Щоб косарі тяли
Двадцять ще й чотири,
Щоб на мені велику стирту
Сіна накосили.

ОЙ У ЛУЗІ, В ЛУЗІ, ГЕЙ

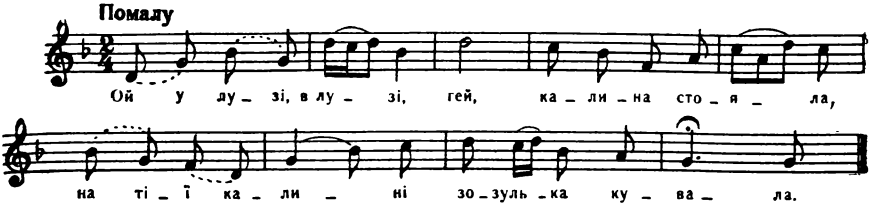

Ой у лузі, в лузі, гей,
Калина стояла,
На тії калині
Зозулька кувала.

Ой там мати сина, гей,
У військо виряджала.
А як виряджала,
То випитувала:

— Ой сину мій, сину, гей,
Сину найвірніший!
Скажи мені правду,
Хто тобі наймильніший?

Скажи мені правду, гей,
Хто тобі наймильніший?
Чи теща, чи жінка,
Чи рідная матінка?

— Теща для поради, гей,
Жінка для одвіту,
А рідная мати
Лучча всьому світу.

Як мною ходила, гей,
Тяженько здихала,
А як мене мала,
То кров проливала.

УСІ ПОЛЯ ПООРАНІ

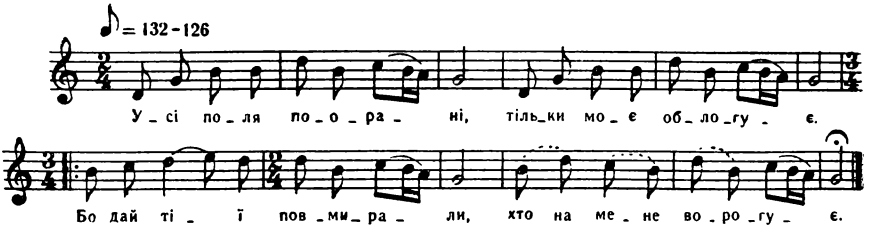

Усі поля поорані,
Тільки моє облогує.
Бодай тії повмирали,
Хто на мене ворогує. } 2

Усі поля посіяні,
А на мому нема й зерна.
Якби мала в світі жити,
Воліла б я була вмерла. } 2

— Не гнівайся, моя мила,
Що я тебе в вічі вдарив.
Тяжкий ворог підневідив, } 2
То я тобі віка збавив.

А ще тебе раз ударю —
Не лай мені в вічі в маму.
Моя мама дорогая, } 2
Вона мене згодувала.

Вона мене згодувала,
Вона мене доглядала,
Не одную темну нічку } 2
Надо мною недоспала.

Не одную темну нічку
Надо мною недоспала,
Не раз, не два надо мною } 2
Дрібні сльози проливала.

ОЙ СИНИ МОЇ, ГОЛУБИ МОЇ

— Ой сини, мої, голуби мої!
А дочки, голубочки!
Ой як буду я помирати,
Сходьтеся докупочки.

Ой сини ходять, радочку радять,
Як маму поховати,
А невісточки та й собі ходять
Та все бога просять.

А невісточки ходять
Та все бога просять,
Коли б свекруху, старую суку,
Живо взяли з хати.

А дочки ходять та руки ломлять:
— Не будемо мами мати.
Дочки не плачуть, дочки не плачуть,
Самі сльози ллються.

Дочки не плачуть, дочки не плачуть,
Самі сльози ллються,
А невісточкам — чужим діточкам
Аж оченьки сміються.

ОЙ ПИЛА Я ІЗ СИНАМИ

Ой пила я із синами,
Ой пила я з голубами.
І, здається, не впилася
І на стіну звалилася.

Один каже: «Берім неньку»,
Другий каже: «Помаленьку»,
Третій каже: «Ведім в хату,
Положимо її спати».

Ой пила я з невістками,
Ой пила я з голубками.
Ой, здається, не впилася
І на стіну звалилася.

Одна каже: «Биймо неньку»,
Друга каже: «Биймо неньку»,
Третя каже: «Чужа мати,
Не буде нас бог карати».

Ой піду я до синочка
Та на широкі лави,
Невісточка повідає:
— Не треба нам мами.

А синочок повідає:
— Нехай мама буде.
Вона наших дрібних діток
Доглядати буде.

Ой вийду я на вулицю,
Стану, як береза,
Невісточка повідає:
— П'яна мати, не твереза.

ЗАЛЬОТИ, ЖАРТИ

ОЙ ХОДИЛА ПО САДУ

Ой ходила по саду,
Вибирала вишні.
Якби мені чоловік } 2
До моєї мислі.

Щоб люлечки не курив,
Табаки не нюхав,
Чужих жінок не любив, } 2
Одну мене слухав.

ОЙ БОЖЕ МІЙ, БОЖЕ МІЙ

Ой боже мій, боже мій,
Перероста міру.
Якби мене той узяв, } 2
Що грає на ліру.

Ой боже мій, боже мій,
Перероста дуже.
Якби мене той узяв, } 2
Що ложечки струже.

Він ложечок настругав би,
Я в місто б понесла.
Свою душу закропила б } 2
Ще й йому принесла б.

Ой якби я була знала
Та за лірника йшла,
Він би грав би, я гуляла, } 2
Часом ліру піднесла б.

ГАНДЗЮ МОЯ, ЩЕБЕТУШЕЧКО

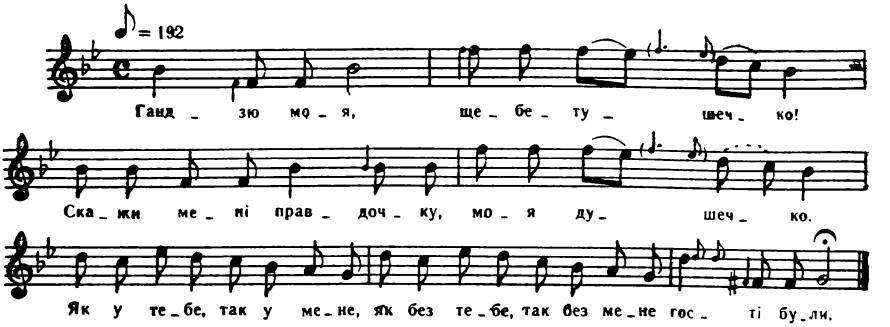

Гандзю моя, щебетушечко!
Скажи мені правдочку, моя душечко.
Як у тебе, так у мене,
Як без тебе, так без мене
Гості були.

Був Іван Сутула,
Кучерявий Мацько-бамбула,
А Михайла-придибайла,
Мому серцю сподобайла,
Не було.

Гандзю моя, щебетушечко!
Скажи мені правдочку, моя душечко.
Як у тебе, так у мене,
Як без тебе, так без мене
Гості їли.

Їв Іван курятину,
Кучерявий Мацько гусятину,
А Михайло-придибайло,
Мому серцю сподобайло,
Ізо мною, молодою *,
Качатину.

Гандзю моя, щебетушечко!
Скажи мені правдочку, моя душечко.
Як у тебе, так у мене,
Як без тебе, так без мене
Гості пили.

Пив Іван медище,
Кучерявий Мацько пивище,

* П'ятий рядок тексту у четвертому, шостому та восьмому куплетах співаються на мелодію шостого такту.

А Михайло-придибайло,
Мому серцю сподобайло,
Ізо мною, молодою,
Мед-вино.

Гандзю моя, щебетушечко!
Скажи мені правдочку, моя душечко.
Як у тебе, так у мене
Як без тебе, так без мене
Гості спали.

Спав Іван під лавкою,
Кучерявий Мацько під перетикою,
А Михайло-придибайло,
Мому серцю сподобайло,
Ізо мною, молодою,
На перині.

ОЙ БУВ СОБІ ЧОЛОВІК

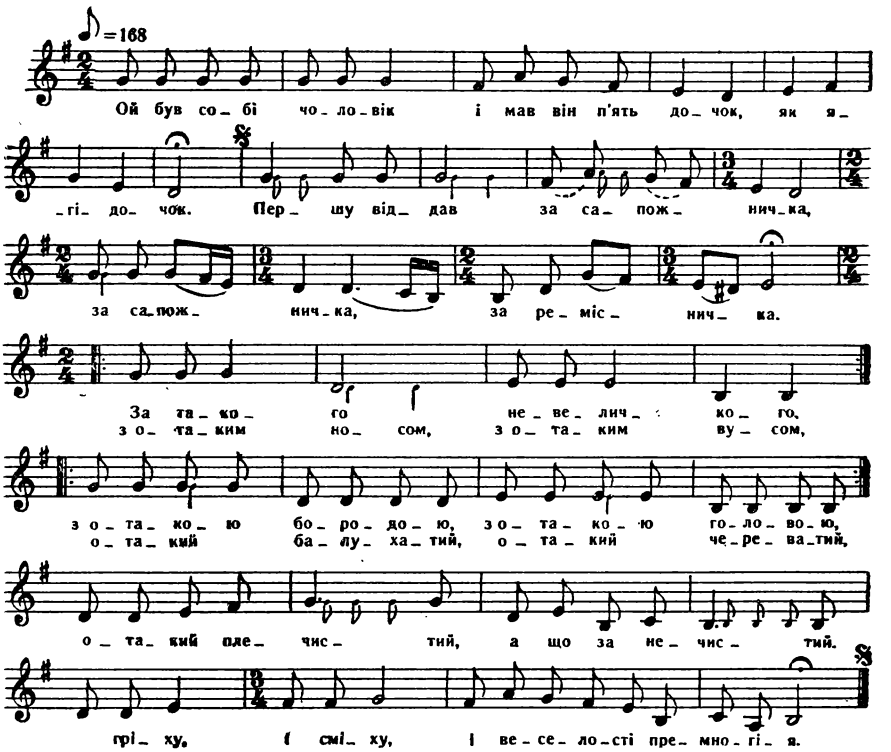

Ой був собі чоловік
І мав він п'ять дочок,
Як ягідочок.

Першу віддав за сапожничка,
За сапожничка, за ремісничка.

Приспів:

За такого невеличкого,
З отаким носом,
З отаким вусом,
З отакою бородою,
З отакою головою,
Отакий балухатий,
Отакий череватий,
Отакий плечистий,
А що за нечистий.
І гріху, і сміху,
І веселості премногія.

Другу віддав за хлібничка,
За хлібничка, за ремісничка.

Приспів.

Третю віддав за сопілничка,
За сопілничка, за ремісничка.

Приспів.

Четверту віддав за перничка,
За перничка, за ремісничка.

Приспів.

П'яту віддав за книжника,
За книжника, за ремісника.

Приспів.

Перший зять їде,
Фуру чобіт везе.

Приспів:

Батькові отакі,
Матері отакі,
А дівчатам черевички,
Сякі-такі невеличкі.
І гріху, і сміху,
І веселості премногія.

Другий зять їде,
Фуру хліба везе.

Приспів:

Батькові отакого,
Матері отакого,
А дівчатам паляннички,
Сякі-такі невеличкі.
І гріху, і сміху,
І веселості премногія.

Третій зять їде,
Фуру сопілок везе.

Приспів:

Батькові отаких,
Матері отаких,
А дівчатам сопілочки,
Сякі-такі невеличкі.
І сміху, і гріху,
І веселості премногія.

Четвертий зять їде,
Фуру перів везе.

Приспів:

Батькові з павича,
Матері з деркача,
А дівчатам із синички,
Сякі-такі невеличкі.
І гріху, і сміху,
І веселості премногія.

П'ятий зять їде,
Книжки везе.

Приспів:

Батькові отакі,
Матері отакі,
А дівчатам трафалай —
Перекинув та й читай.
І сміху, і гріху,
І веселості премногія.

ОРУ Я, ОРУ Я У ГОРОДІ ТА ВОЛОНЬКАМИ

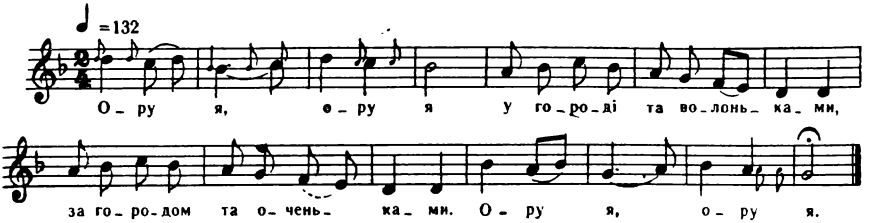

Ору я, ору я у городі та волоньками,
За городом та оченьками.
Ору я, ору я.

Сію я, сію я у городі та петрушечку,
За городом та чернушечку.
Сію я, сію я.

Полю я, полю я у городі та рученьками,
За городом та оченьками
Полю я, полю я.

Варю я, варю я молодому каплуна в юшці,
А старому качана в капусті.
Варю я, варю я.

Піду я, вщипну з петрушечки та до юшечки,
Чернушечки до капусточки.
Піду я, вщипну я.

Сиплю я, сиплю я молодому на фарфурочці,
А старому в черепушечці.
Сиплю я, сиплю я.

Стелю я, стелю я молодому дві периночки,
А старому дві рядниночки.
Стелю я, стелю я.

Молодому за теє, за самеє — як лягає, то тріпочеться,
Як устає, то регочеться.
За теє, за самеє.

А старому за теє, за самеє — як лягає, то постогнує,
Як устає, то покректує.
За теє, за самеє.

ВИЛОМЛЮ Я ХВОРОСТИНУ З ТИНУ

Виломлю я хворостину з тину
Та пожену корову в долину.
Йди, корово, напийся водиці, } 2
А я піду межи молодиці.

Молодиці молодії —
То здоров'я моє.
Біжить жінка з коцюбою — } 2
Безголов'я моє.

КУДИ ЙДЕШ, КУДИ ЙДЕШ

Куди йдеш, куди йдеш,
Чоловіченьку?
— До куми, до куми } 2
На всю ніченьку.

— Дай боже, дай боже
Добрую дорогу,
А щоб били тебе } 2
Ще й куму-небогу.

Від бога дорогу,
А від людей ласку,
Щоб з тебе штани здерли, } 2
А з неї запаску.

ОЙ ЖУР ТА КИСІЛЬ ТА ВАРЕНИЧКИ

Ой жур та кисіль та варенички,
Занадився мельник та до мельнички. (2)

Занадився мельник та до мельнички
А на тії біленькії та варенички. (2)

Ой кумчику-чику і голубчику-чику,
А кумася-любася із кумчиком напилася. (2)

ЧОГОСЬ МЕНІ НЕ ПРЯДЕТЬСЯ

Чогось мені не прядеться,
Начетверо нитка рветься.
Покину я вражу пряжу
Та й піду я спати ляжу. } 2

Той мені не до душі,
Що приходив у кожусі.
Тільки той сподобався,
Що гудзиком запинався. } 2

Як до мене два ходило,
То нічого не вадило,
А як один тепер ходить —
Запащина не обходить. } 2

СКАЖУ ТОБІ, МАМЦЮ, ПРАВДУ

— Скажу тобі, мамцю, правду,
Як я буду в світі жити:
Чоловіка шанувати,
А хлопців буду любити. } 2

— Скажу тобі, мамцю, правду,
Як я дожду твого віка,
Тоді скажу: «Баста, хлопці,
Час любити чоловіка». } 2

— Так, так, моя доню,
Бо я так робила:
Свого мужа шанувала,
А хлопців любила. } 2

Наказала мені мати
Всьої правди не казати.
Як ти, мати, така була,
То ти своє вже забула. } 2

Як ти, мати, така була,
То ти своє вже забула.
На камені ноги мила,
Четвертого полюбила. } 2

ОЙ ПРОСИТЬ КУМ КУМАСЮ

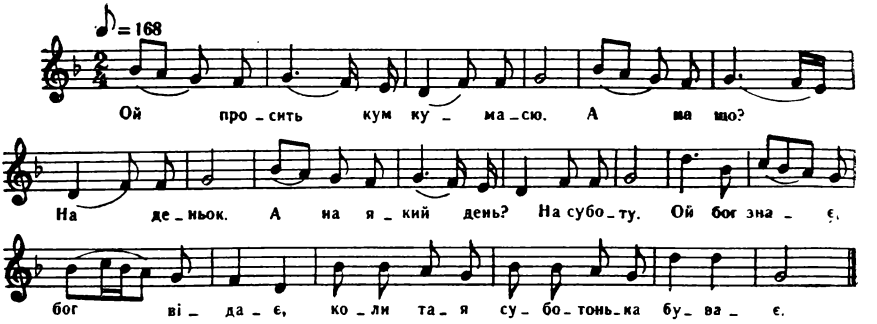

Ой просить кум кумасю.
А на що? На деньок.
А на який день? На суботу.
Ой бог знає, бог відає,
Коли тая суботонька буває.

ОЙ КУМ ТАКИЙ ЛЮБ

Ой кум такий люб
Та все нарікає,
Ой чого та сусіда } 2
Так часто буває.

Ой кумцю моя,
Сусідо близенька!
Гарная, хорошая, } 2
Та не веселенька.

Ой кум кумі рад,
Повів куму в виноград:
— Їж, кума, ягідки, } 2
Котрії солодкі.

А которі гіркі,
То для мої жінки,
А которі зеленії, } 2
То для мої скаженої.

І СНІГ ІДЕ

І сніг іде,
І дощ хлющить,
А кум до куми
Судака тащить. } 2

— Ой кумочко,
Ой голубочко,
Звари мені судака,
Щоб і юшка була. } 2

І юшечка,
І петрушечка,
Кума люба, кума мила,
Кума-душечка. } 2

Прийшов кум до куми,
Кума моркву струже.
— Добре, кум, що прийшов,
Люблю тебе дуже. } 2

Сміття в хаті по коліна,
Пообдирана всюди глина,
А кужеля нема й заводу,
Бо не пряла його зроду. } 2

— Ой Тетяно, Тетяно,
Чого в хаті погано?
— Я помащу, підведу,
Буде в хаті доладу. } 2

ОЙ УЧОРА В КУМИ

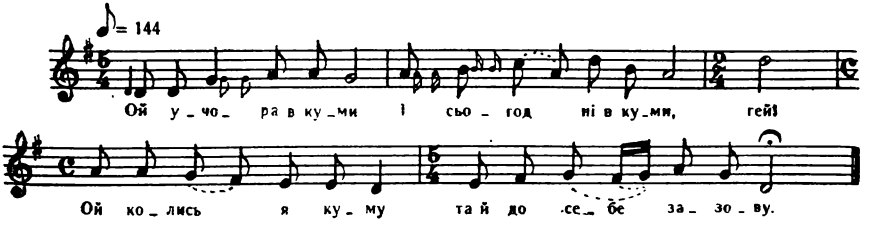

Ой учора в куми
І сьогодні в куми, гей!
Ой колись я куму
Та й до себе зазову.

Піду я в вишневий сад
Та назнаю горобця, гей!
Та найму я два стрільця,
Щоб забили горобця.

А пір'ячко в подушок,
А сало у горщок, гей!
А отробку відберу
Та начиню ковбасу.

Ой продам я рило
Та куплю горілки барило, гей!
Ой продам я груди
Та куплю я все блюди.

Ой продам я груди
Та куплю я все блюди, гей!
Отоді я куму
Та й до себе зазву.

Та засадю куму
За дванадцять столів, гей!
Та покладу горобця
На дванадцять блюдів.

— Ой їж ти, кума,
Не засалювайся, гей!
Не засалювайся,
Не ображувайся.

І в рукава не бери,
І додому не неси, гей!
І додому не неси,
Своїх діток не дражни.

БОЛИТЬ МЕНЕ ГОЛОВА

♪ = 144

Бо – лить ме не го – ло – ва, та бо – лить ме – не

го – ло – ва та з по – ти – ли – ці до чо – ла.

Болить мене голова,
Та болить мене голова
Та з потилиці до чола.

Болить мене ще й дуже,
Та болить мене ще й дуже
Та, либонь, же я умру вже.

Підіть мені приведіть,
Та підіть мені приведіть
Та й попа і дяка.

Нехай же я розпишусь,
Та нехай же я розпишусь
Та й ще за живота.

Попові дам рябії бички,
Та й попові дам рябії бички,
Щоб за мною аж до гробу горіли свічки.

Дякові дам рябую корову,
Дякові дам рябую корову,
А щоб мене проводили гарно до гробу.

Грабарям дам рябую кобилу,
Грабарям дам рябую кобилу,
Щоб на мені висипали високу могилу.

КЕПКУВАННЯ, КОВЕРЗУВАННЯ, НАСМІХИ

ЯК ЖЕНИВСЯ, ТО ХВАЛИВСЯ

Як женився, то хвалився,
Що вмію косити.
Кинув косу до покосу
Та й став голосити:

— Навчи мене, пане-брате,
Як покоси класти,
Пустю тобі свою жінку
На всю зиму прясти.

ПОНАД ГАЄМ, ГАЄМ, ГАЄМ

Понад гаєм, гаєм, гаєм
Совонька літає.
Ой там мого миленького
Киця налякає.

— Ой ти, мій миленький,
Щоб ти мене слухав,
Я запалю кицин хвостик,
Щоб ти його нюхав.

— Чоловіче-макогоне,
Пусти мене на поклони.
— Як я, жінко, макогін,
Сиди дома, бий поклін.

ОЙ СТАРИЙ, СТАРИЙ, ТА ЖЕНИ ВОЛИ

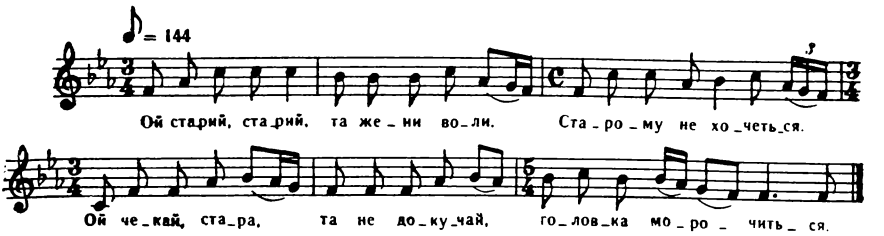

— Ой старий, старий, та жени воли.
Старому не хочеться.
— Ой чекай, стара, та не докучай,
Головка морочиться.

— Ой старий, старий, пожени воли.
А старий розстогнався.
— Ой старий, старий, лягаймо спати.
А старий розсміявся.

ПРОДАЙ, МИЛИЙ, СІРІ БИЧКИ

Продай, милий, сірі бички,
Купи мені черевички,
Бо я панського роду, } 2
Не ходила боса зроду.

Продай, милий, ялівочки,
Купи мені шнурівочки.
В мене груди трясуться, } 2
З мене хлопці сміються.

Продай, милий, стару квочку,
Купи мені вина бочку,
Бо я панського роду, } 2
П'ю горілочку, як воду.

БИЛА ЖІНКА МУЖИКА

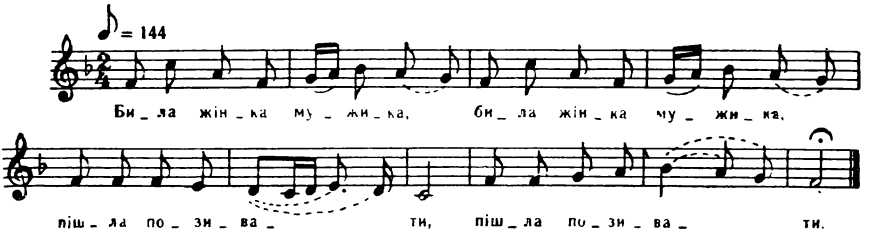

Била жінка мужика *,
Пішла позивати.

Присудили мужикові
Ще й жінку прохати.

Сидить жінка на припічку
Ще й ноги загнувши,

Стоїть мужик у порога
Ще й шапочку знявши:

— Прости мене, моя мила,
Що ти мене била,

Куплю тобі кварту меду,
Коновочку пива.

— А від пива болить спина,
А від меду голова,

Купи мені горілочки,
Щоб здорова я була.

ОЙ УМЕР МІЙ ДАВИДКО

Ой умер мій Давидко,
Поховали, вже й не видко.
Поховали на могилі, } 2
Видно її на три милі. }

Ой умер мій хороший,
Лишив мені сорок грошей,

---

* Кожний рядок повторюється.

Щоб я його поховала,
А за решту погуляла. } 2

А я пила ще й гуляла,
Все за нього споминала.
Ой помер мій чорнобривий,
Тепер мені світ не милий. } 2

Я ТОБІ КАЗАЛА, МАРКУ

Я тобі казала, Марку,
Скинь сорочку, возьми дранку,
А ти умер у новій,
Трясця мамі твоїй! } 2

Сім хлібів, сім хлібів,
А восьмий книш.
А ти, дурний, помер
Та й на лавці лежиш. } 2

Ой умер мій небожчик,
А я свою біду в горщик,
Черепочком накрила,
Щоб за милим не тужила. } 2

ОЙ ПИЛА Я, ПИЛА Я

Ой пила я, пила я
Ще й чепець пропила я,
Як прийшла я додомоньку,
Свого мужа била я. } 2

Била його в хаті,
Била і в кімнаті,
Та забула розпитати,
Чи є тріски в хаті. } 2

— Мила моя, мила,
За що мене била?
Чи я тобі не вгодив,
Вечеряти не зварив? } 2

— Як зварив вечеряти,
То вечеряй тихо,
Бо як піду пошукаю, } 2
Буде тобі лихо.

Дурний мужичище
Всипав в черепище
Та сів собі у куточку, } 2
Потихенько хлище.

А я, молоденька,
Думаю, гадаю,
Піду возьму за чуприну, } 2
Хочень налякаю.

Взяла за чуприну,
Кинула в перину.
— Ой ти, милий, лежи тут, } 2
А я піду найду прут.

Заким прута найшла,
Пересердилася,
А на свого миленького } 2
Змилосердилася.

— Іди, іди, муже,
Хата від хати,
Хата від хати } 2
Чепця шукати.

Прийшов до коршми:
— День добрий, люди!
Хто найшов чепця — } 2
Перейма буде.

Буде перейма
І кварта горілки,
Хто найшов чепця } 2
Моєї жінки.

Буде перейма
Ще й мірка проса.
Сидить публіка } 2
Простоволоса.

— Ой ти, мій милий,
І я з тобою,
Походи-но гайдука
Попередо мною. } 2

Дурний мужичище
Взявся у бочище:
— Оха, гоя, мила моя,
Оце гайдучище! } 2

На вулицю я пішла,
Похвалилася,
Що я свого мужичка
Та навчила гайдучка. } 2

ЗАГАДАВ МЕНІ МУЖ

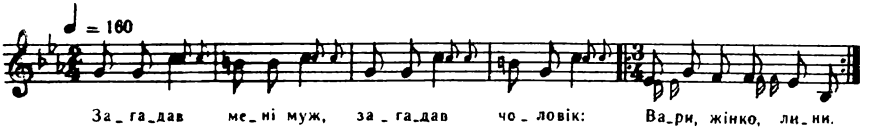

Загадав мені муж,
Загадав чоловік:
— Вари, жінко, лини. (2)

Я по хаті тинини,
Я по сінях тинини,
Будьто я варю лини. (2)

А я лини не варила,
Чоловіка обдурила,
Далебі обманула. (2)

Загадав мені муж,
Загадав чоловік:
— Вари, жінко, горох. (2)

Я по хаті торох, торох,
Я по сінях торох, торох,
Будьто я варю горох. (2)

Я гороху не варила,
Чоловіка обдурила,
Далебі обманула. (2)

Загадав мені муж,
Загадав чоловік:
— Вари, жінко, раки. (2)

Я по хаті таки, таки,
Я по сінях таки, таки,
Будьто я варю раки. (2)

А я раки не варила,
Чоловіка обдурила,
Далебі обманула. (2)

Загадав мені муж,
Загадав чоловік:
— Печи, жінко, млинці. (2)

Я по хаті плещу, плещу,
Я по сінях плещу, плещу,
Будьто я млинці печу. (2)

А я млинців не чинила,
Чоловіка обдурила,
Далебі обманула. (2)

Казав мені чоловік,
Казав мені будьто муж:
— Вари, жінко, кури. (2)

Я по хаті тури, тури,
Вийшла в сіни — тури, тури,
Будьто я варю кури. (2)

А я кури не варила,
Чоловіка обдурила,
Далебі обдурила. (2)

Казав мені чоловік,
Казав мені будьто муж:
— Вари, жінко, кашу. (2)

Я по хаті пляшу, пляшу,
Вийшла в сіни — пляшу, пляшу,
Будьто я варю кашу. (2)

А я каші не варила,
Чоловіка обдурила,
Далебі обманула. (2)

Казав мені чоловік,
Казав мені будьто муж:
— Вари, жінко, яйця. (2)

Я по хаті вальця, вальця,
Вийшла в сіни — вальця, вальця,
Будьто я варю яйця. (2)

А я яйця не варила,
Чоловіка обдурила,
Далебі обманула. (2)

ОЙ ТИ, МАТИ, ШАНУЙ МЕНЕ

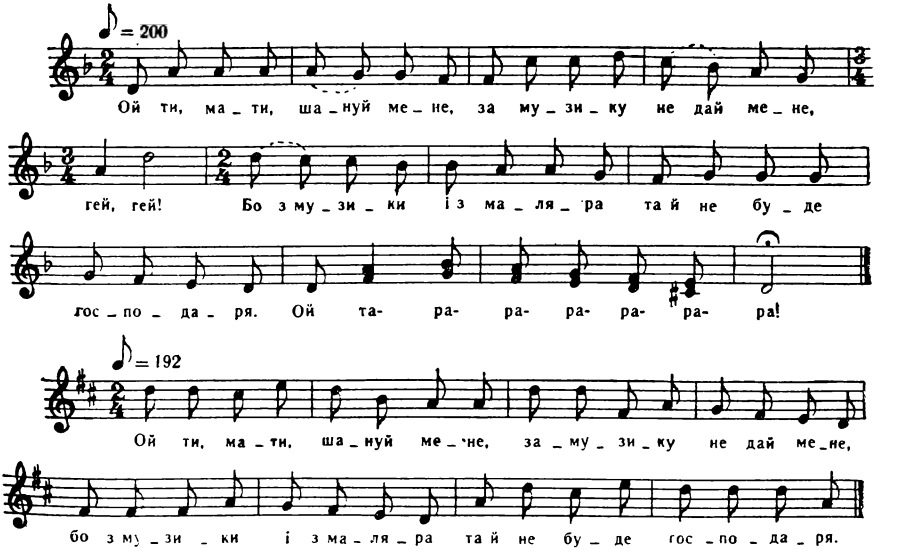

Ой ти, мати, шануй мене,
За музику не дай мене, гей-гей!
Бо з музики і з маляра
Та й не буде господаря.
Ой та-ра-ра-ра-ра-ра-ра!

Умер милий на оборі,
Лишив трубку у коморі, гей-гей!
А я пішла муки брати,
Найшла трубку, стала грати.
Ой та-ра-ра-ра-ра-ра-ра!

А я пішла муки брати
Та й почала в дуду грати, гей-гей!
Ей, дуди мої, дуди,
Я, молода, сюди й туди.
Ой та-ра-ра-ра-ра-ра-ра!

То в присіди, то в долоні,
Пішла мука по коморі, гей-гей!
То в долоні, то в присіди,
Позбігалися сусіди, гей-гей!
Ой та-ра-ра-ра-ра-ра-ра!

То в долоні, то в присіди,
Позбігалися сусіди, гей-гей!
Стали мене гамувати:
— Нехай возьмуть тіло з хати.
Ой та-ра-ра-ра-ра-ра-ра!

Устав же мій милий з лавки
Та й дав мені три булавки, гей-гей!
Одну в плечі, дві по спині:
— Не розкидай мої праці.
Ой та-ра-ра-ра-ра-ра-ра!

Ой на цвинтар плачучи,
А з цвинтаря скачучи, гей-гей!
Слава тобі, боже-цару,
Що вже милий на цвинтару.
Ой та-ра-ра-ра-ра-ра-ра!

Слава тобі, боже-цару,
Що вже милий на цвинтару, гей-гей!
Слава тобі, боже Христе,
Нема кому мене гризти.
Ой та-ра-ра-ра-ра-ра-ра!

Прийшла ж бо я додомоньку,
Сіла собі на лавоньку, гей-гей!
Миші хату замітають,
Хлопці в вікна заглядають.
Ой та-ра-ра-ра-ра-ра-ра!

Ой мельнику, мельниченьку,
Змели мені пшениченьку, гей-гей!
— Як ти хочеш тісто їсти —
Коло мене близько сісти.
Ой та-ра-ра-ра-ра-ра-ра!

ОЙ ДОЩ, ІДЕ ДОЩ, В ДОЛИНІ КАЛЮЖА

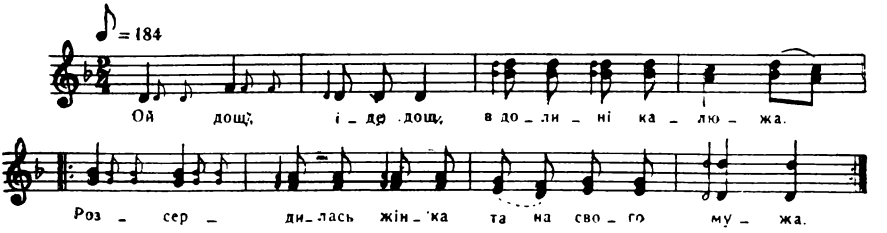

Ой дощ, іде дощ, в долині калюжа.
Розсердилась жінка та на свого мужа. (2)

Розсердилась жінка та на свого мужа,
Вилізла на піч та й лежить недужа. (2)

— Іди, милий, хата від хати
Для своєї милої ліків шукати. (2)

— Вставай, мила, я приніс горілки.
— Цур тобі, пек тобі, шукай собі жінки. (2)

— Вставай, мила, приніс тобі меду.
— Єй-бо, не встану, головки не зведу. (2)

Прираїли його добрі люди:
— Вирубай дубину, то здорова буде. (2)

Запріг милий рябую кобилу
Та поїхав милий у ліс по дубину. (2)

— Вставай, мила, я привіз дубину
На твою головоньку ще й на твою спину. (2)

Ой, устала мила, так як не лежала,
Обняла мужа та й поцілувала. (2)

— Дай тобі боже з високого неба,
Що ти догадався, чого мені треба. (2)

Мене не боліли ні руки, ні кості,
Я тільки лежала для твоєї злості. (2)

А Я ТАКИ Й НЕ ДУЖЕ ХОРУЮ

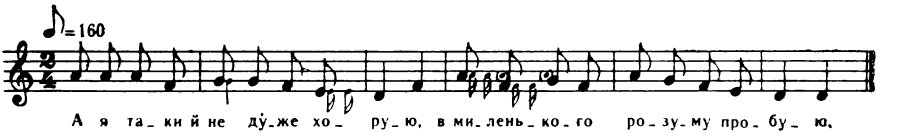

А я таки й не дуже хорую,
В миленького розуму пробую.

— А встань, мила, бо я приніс пива.
— Бігме не встану, головки не зведу.

— А встань, мила, я приніс горілки.
— Я не встану, шукай собі жінки.

Пішов милий хата від хати
Своїй милій лікарства шукати.

А сприяли йому добрії люди:
— Нарубай дубини, то здорова буде.

Пішов милий дубини рубати,
Стала над ним зозуля кувати:

— Гатя, вістя, рябая кобила,
Поганяй додому, вже здорова мила.

А вже милий в подвір'я в'їжджає,
Його мила з двора виходжає.

Ой як змастив милу та дубовим салом,
Що аж на милій та й шкура відстала.

— Ой дай тобі боже з високого неба,
Що ти догадався, чого мені треба.

Мене не боліли ні руки, ні кості,
Я лежала собі з великої злості.

ОЙ ПОЇХАВ МІЙ МИЛЕНЬКИЙ НА ЯРМАРОК ДО ГІРНІ

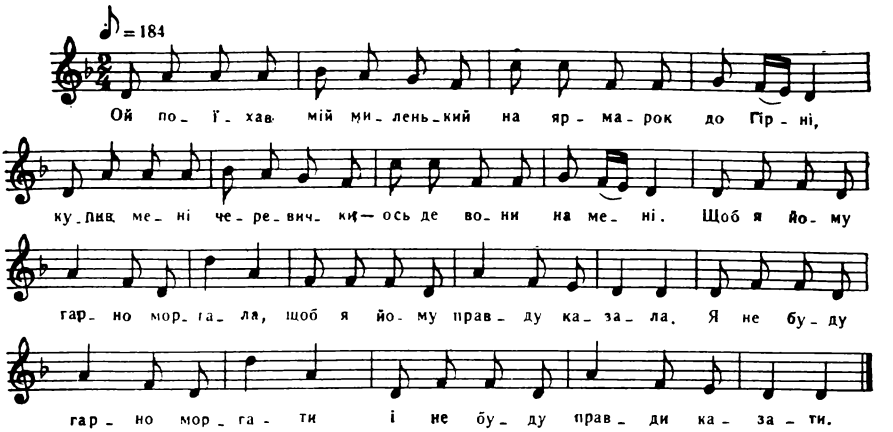

Ой поїхав мій миленький на ярмарок до Гірні,
Купив мені черевички — ось де вони на мені.

Приспів:

Щоб я йому гарно моргала,
Щоб я йому правду казала.
Я не буду гарно моргати
І не буду правди казати.

Ой поїхав мій миленький на ярмарок до Гірні,
Купив мені він спідницю — ось де вона на мені.

Приспів.

Ой поїхав мій миленький на ярмарок до Гірні,
Купив мені хустиночку — ось де вона на мені.

Приспів.

Ой поїхав мій миленький на ярмарок до Гірні,
Купив мені намистечко — ось де воно на мені.

Приспів.

Ой поїхав мій миленький на ярмарок до Гірні,
Купив мені нагайочку — ось де вона на стіні.

Приспів.

Ой поїхав мій миленький на ярмарок, на торжок,
Купив мені нагайочку й батіжок.

Приспів.

Щоб я йому браво моргала,
Щоб я йому правду казала.
А я буду браво моргати,
А я буду правду казати.

ОЖЕНИВСЯ СТАРИЙ У ПЕТРІВКУ

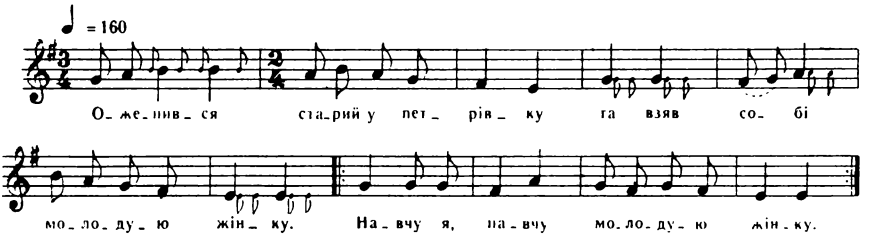

Оженився старий у петрівку
Та взяв собі молодую жінку.

Приспів:

Навчу я, навчу молодую жінку.

Поїхала жінка до батенька в гості,
Вже тиждень минає, а жінки чортмає.

Приспів.

Приїжджає жінка від батенька з гостей,
Він ворота відчиняє, вона йому в маму лає.

Приспів.

Він жінки злякався, в кропиву сховався,
Бороною вкрився, щоб не обжалився.

Приспів.

Бороною вкрився, щоб не обжалився,
Борона давить, а кропива жалить.

Приспів.

СИДИТЬ ДІД НА ПЕЧІ, НА ПЕЧІ

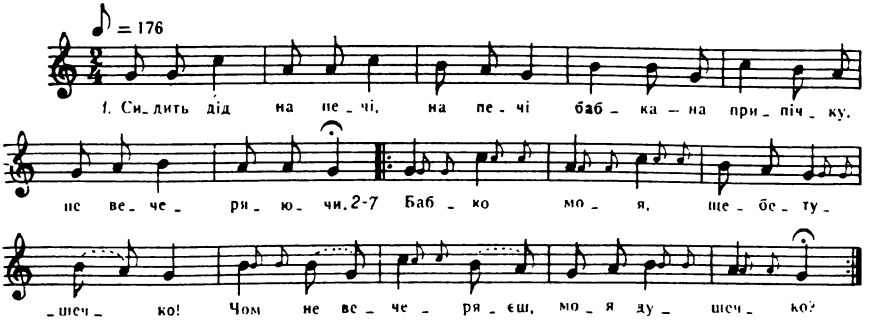

Сидить дід на печі, на печі,
Бабка — на припічку не вечеряючи.

— Бабко моя, щебетушечко!
Чом не вечеряєш, моя душечко?

— Цур тобі, пек тобі та з вечерею!
Бив ти мене та кочергою.

Бив ти мене, волочив ти мене,
Серце-дідусю, не навчив ти мене.

— Бабко моя, щебетушечко!
Сідай вечеряти, моя душечко.

— Ой як мені та вечеряти,
Коли болить мене коло черева.

— Де я тебе подіну, моя кукурузко?
На припічку гаряче, а на лавці вузько.

ОЙ ДІДУ МІЙ, ДІДУ МІЙ, СОКОЛОВІ ОЧІ

Ой діду мій, діду мій, соколові очі!
Запитайся, діду, баби, чого баба хоче. (2)

Ой діду мій, діду мій, коло ока в тебе гній,
Коло носа розверзлося, поки ж бо ти, діду мій. (2)

— Ой якби ти, вража бабо, не задрипана така,
Розміняв би карбованця, дав би тобі п'ятака. (2)

Дід кам'яний, а баба залізна,
Дід на печі ще й баба полізла. (2)

— Ой ти старий, я молода, межи нами незлагода,
Ти на печі: кахи-кахи, я з хлопцями: хи-хи-хи-хи. (2)

І рибку варила і не посолила.
Горе було з старим жити, що по гостях не ходила. (2)

А дід бабу товче, товче, що нерано млинці пече.
— Чекай, діду, не бісися, я напечу — наїсишся. (2)

А дід бабу хвалить, хвалить, що добренький борщ ізварить,
А молодий свою гудить, що вона борщ іспаскудить. (2)

А ДІД БАБЦІ

А дід бабці
Та кожух шиє,
Та зачав краяти,
Та зачав лаяти. } 2

Та зачав краяти,
Та зачав лаяти,
Та почав шити,
Та став бабу бити. } 2

— Ой ти, діду, дідусенько!
І не ший, і не бий.
Буду в свиті ходити,
Аби віку дожити. } 2

А дід бабці
Та купив капці.
Та короткі були,
Та повтинав пальці. } 2

А дід бабі санки гне,
На ярмарок повезе.
— Ой діду, діду, діду!
Я з тобою не поїду,
Бо ти мені ще тоді
Змастив кожух на заді.

А дід бабу лупив, лупив,
Та за те їй кожух купив.
— Чорт тебе бери з кожухом,
Пусти мене з живим духом. } 2

РОЗВАГИ, ГУЛЯНКИ

БУЛА В ЧЕКОЛАТА

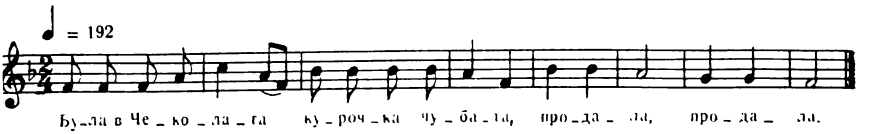

Була в Чеколата
Курочка чубата,
Продала, продала.

А за тії гроші
Музики хороші
Найняла, найняла.

Музиченьки мої,
Заіграйте мені
«Коваля», «Коваля».

МАТІНОЧКО

Матіночко
Моя рідная!
Чого в тебе
Плахта дрібная? } 2

Ой ду-ду-ду, ду-ду-ду-ду!
Родилася на біду.
Родилася на біду
Та й додому не зайду. } 2

Грайте, музики,
Бо я волю маю.
Свому милому
Штани скраю. } 2

Ви вдарите гопака,
А я вдарю гопки.
Кому меду, кому пива,
Мені стакан водки. } 2

ОЙ БРАТЕ МІЙ, ОРЛЕ

♩ = 63

Ой бра_ те мій, ор_ ле, ти ви_ со_ ко лі_ та_ єш,
ти да_ ле_ ко ви_ да_ єш, чи не ба_ чив ти мо_ їх о_ вець?
Ой бир, бир, бир! Бир, бир, бир, бир, бир, бир!
Ой бир, бир, бир, бир, бир, бир, бир, бир, бир, бир, бир!
Ой бир, бир, бир, бир! Ой бир, бир, бир, бир, бир, бир, бир, бир, бир, бир!
Ой бир, бир, бир, бир, бир, бир, бир, бир, бир, бир! Бир, бир, бир, бир,
бир! А я_ кі ж тво_ ї вів_ ці?
Ба_ ра_ ни ро_ га_ ті, а вів_ ці куд_ ла_ ті,
со_ ба_ ки клен_ ца_ ті.
Аж он ген- ген на_ суть_ ся, і_ ди- но на_ йди- но.

— Ой брате мій, орле,
Ти високо літаєш,
Ти далеко видаєш,
Чи не бачив ти моїх овець?

Приспів:

Ой бир, бир, бир, бир...

— А які ж твої вівці?
— Барани рогаті,

А вівці кудлаті,
Собаки кленцаті.
— Аж он ген-ген пасуться,
Іди-но найди-но. (2)

Приспів.

ДУДКА В ДУДКИ НОЧУВАЛА

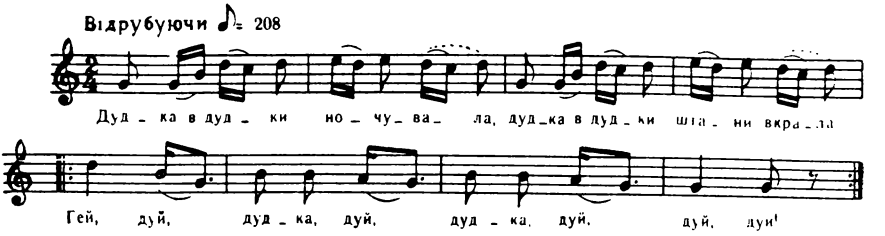

Дудка в дудки ночувала,
Дудка в дудки штани вкрала.

Приспів:

Гей, дуй, дудка, дуй,
Дудка, дуй, дуй, дуй! } 2

Або мені дудку дай,
Або мені тут заграй.

Приспів.

ОХ Я Й МОЛОДА В ЛІСУ Я ГУЛЯЛА

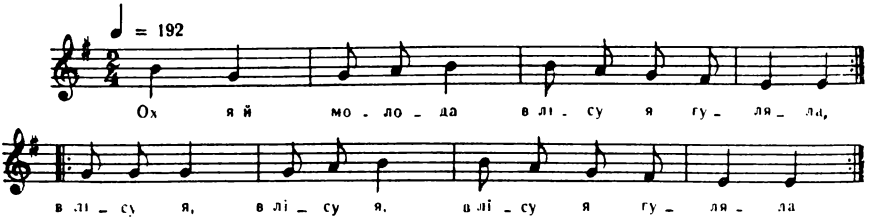

Ох я й молода в лісу я гуляла *,
В лісу я, в лісу я, в лісу я гуляла.

Ох я й молода калину ламала,
Калину, калину, калину ламала.

---

* Кожний рядок повторюється.

Ох я й молода з калини упала,
З калини, з калини, з калини упала.

Ох я й молода на базар ходила,
На базар, на базар, на базар ходила.

Ох я й молода горщик я купила,
Горщик я, горщик я, горщик я купила.

Ох я й молода окуня спіймала,
Окуня, окуня, окуня спіймала.

Ох я й молода окуня зварила,
Окуня, окуня, окуня зварила.

ТОРГУВАЛА ГОРІХАМИ

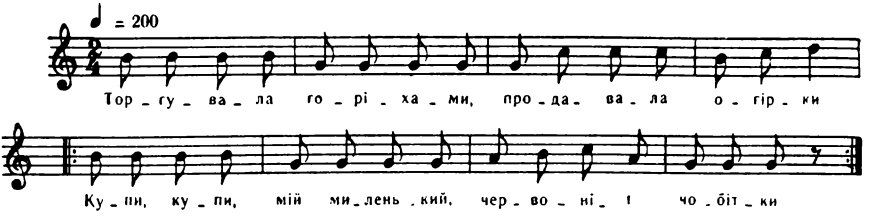

Торгувала горіхами,
Продавала огірки.
Купи, купи, мій миленький, } 2
Червонії чобітки.

А червоні про неділю,
А чорненькі в будень-день,
Щоб я мала витинати } 2
Гопа-цупа цілий день.

Щоб я мала витинати
Гопа-цупа цілий день.
Як я була молодою, } 2
Любив мене не оден.

ВИГАНЯЛА ЛЕБЕДІ ПО ВИШНЕВОМУ САДУ

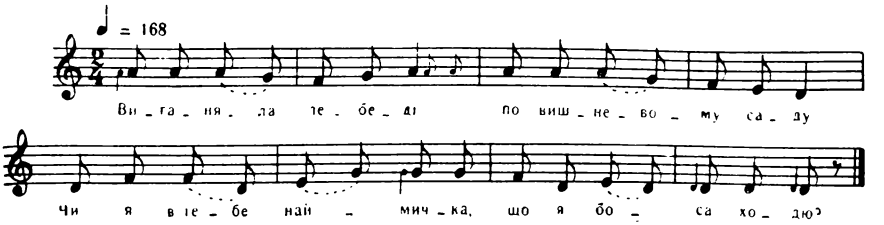

Виганяла лебеді по вишневому саду.
Чи я в тебе наймичка, що я боса ходю?

Як я в тебе наймичка, плати мені за роки.
Як я в тебе господиня, босу мене не води.

— Чого, мила, як злий дух? Чом не вдягнешся в кожух?
— Бодай в тобі так був дух, як у мене є кожух.

— Чого, мила, надулася? Чом на весілля не йдеш?
— Як же мені не дутися, як не маю в що взутися.

Шатнулася попід стіл, найшла верзун і постіл,
Шатнулася та й найшла, узулася та й пішла.

Шатнулася попід лавку, найшла з чобота халявку,
Шатнулася та й найшла, узулася та й пішла.

Крикнула на дівку: — Давай із кагли намітку.
Як пішла, унесла, завертілась та й пішла.

На весілля я йду, як голубка гуду,
Нехай мене рід побачить, що не боса я йду.

А постіл верзуна та й випереджає,
А верзун постолові та все в маму лає:

— Ой коли ти постіл, то ти ззаду постій,
А я верзун із лик, попереду все звик.

СІМ ДЕНЬ МОЛОТИЛА

Сім день молотила,
«Черчика» заробила.
Сама собі здивувала, } 2
Що з «черчиком» прогуляла.

Та не жаль мені гроші,
В мене гості хороші,
Гості любі, гості милі, } 2
Піду з ними до могили.

ПРИЙШОВ ПАНОК ЗА ДОВЖОК

Прийшов панок за довжок,
Тягне вола за ріжок.
Дурна твоя голова, } 2
Я на вола не пила.

А я пила на те все,
Що мій півень нанесе.
А мій півень на шопі
Наніс яєць три копи.
А я яйця продала,
Панам довжок віддала.

СІЮ МАК, СІЮ МАК ЩЕ Й ПЕТРУШЕЧКУ

Сію мак, сію мак ще й петрушечку.
Ой випила б я на дорожечку. (2)

Сію мак, сію мак, спотикаюся.
Ой випила б на дорогу, та стидаюся. (2)

Кріп сію, кріп сію, сію рожечку.
Ой випийте, дядьку-серце, на дорожечку. (2)

Ой пилося, пилося, по запасці лилося
Ще й по білій пелені, на здоров'я мені. (2)

І ТИ ТУТ, І Я ТУТ

І ти тут, і я тут,
А хто ж у нас дома?
А хто ж нам порубає } 2
Солому на дрова?

Гарна я, гарна я,
Ой гарна я.
Від неділі до неділі } 2
Ой п'яна я.

Ой дула, дула,
Поки в мішку зерно чула,
А теперки я мізерна, } 2
Нема жита ані зерна.

Ой пилося, пилося,
По запасці лилося
Ще й по білій пелені, } 2
На здоров'я мені.

ОЙ ЧАРОЧКО, ЛЮБЛЮ ТЕБЕ

Ой чарочко, люблю тебе,
Просять люди — вип'ю тебе.
Ой хоч з лиха, хоч з добра } 2
Вип'ю тебе аж до дна.

Ой вип'ю я чарку,
Ой вип'ю я другу.
Наллють мені третю, } 2
А я й покуштую.

П'яту, шосту....
Двадцятую.
Тоді в силі, в добрі } 2
Добре потанцюю.

ГОРІЛОЧКУ П'Ю, П'Ю

Горілочку п'ю, п'ю,
Бо горілочку люблю,
А хто ж її буде пити, } 2
А якже я умру?

Будуть її пити,
Будуть споминати:
— Ой десь тої п'яниченьки } 2
В корчмі не видати.

Що випила сім із перцем,
Сім без перцю, а сім так,
Розібрала в горілочці, } 2
Який смак, який смак.

ЯК ПИТИ, ТАК ПИТИ

Як пити, так пити,
Так питушечки.
Пропила міточки
Ще й витушечки.

Щоб не прясти,
Не звивати,
Головочки своєї
Не клопотати.

Я ДО ТЕБЕ, КУМО МОЯ

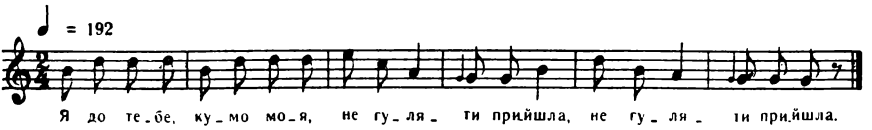

Я до тебе, кумо моя,
Не гуляти прийшла. (2)

Я до тебе, кумо моя,
Роботати прийшла (2)

Із щіткою, з гребінкою,
З гребінищечком. (2)

Напиймося, кумцю моя,
Собі нищечком. (2)

ОЙ П'ЯНА Я

Ой п'яна я
Та рум'яна я
І, здається мені,
Не погана я. } 2

Ой випила, вихилила,
Сама себе похвалила,
Що я доброго роду,
П'ю горілочку, як воду. } 2

Ой чарочко нова,
Горілочка добра.
Якби мене припросив,
Я випити годна. } 2

Горілочко-прилівочко,
Ти, зелена пляшко,
Ой як тебе добре пити,
А робити тяжко. } 2

ОЙ УЧОРА, ОЙ УЧОРА

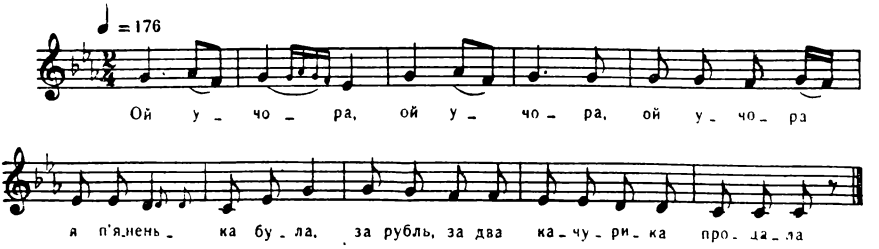

Ой учора, ой учора,
Ой учора я п'яненька була,
За рубль, за два качурика продала.

За рубль, за два, за рубль, за два,
За рубль, за два качурика продала,
За третього дударика найняла.

Заграй мені, заграй мені,
Заграй мені, дударику, на дуду,
Нехай же я за лишенько забуду.

Заграй мені, заграй мені,
Заграй мені, дударику, на басок,
Нехай же я погуляю на часок.

Кругом мене, кругом мене,
Кругом мене отецький син обійшов,
Він у мені доганоньки не знайшов.

ОЙ КУМЕ, КУМЕ, ДОБРА ГОРІЛКА

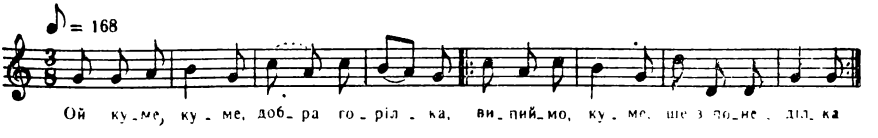

Ой куме, куме, добра горілка,
Випиймо, куме, ще з понеділка. (2)

Складемось, куме, грошей по сорок,
Вип'ємо, куме, ще й у вівторок. (2)

Продаймо, куме, ожереду,
Випиймо, куме, ще і в середу. (2)

Продаймо, куме, миски та ложки,
Випиймо, куме, ще й в четвер трошки. (2)

Продаймо, куме, рябу телицю,
Випиймо, куме, ще і в п'ятницю. (2)

Складаймо, куме, всяку роботу,
Випиймо, куме, ще і в суботу. (2)

Щоб добрі люди нас не судили,
Випиймо, куме, ще і в неділю. (2)

Від понеділка до понеділка
Випиймо, куме, добра горілка. (2)

ГОРІЛОЧКО-ШАФАРО

Горілочко-шафаро,
Лихе б тебе напало!
Сама в шатах не ходиш,
Нас до втрати доводиш. } 2

Горілочко-псявіро,
Лихе б тебе напало!
Я за тебе срібло-злото,
А ти мене у болото. } 2

Горілочко-псявіро,
Лихе б тебе напало!
Я за тебе п'ятаки,
А ти мене в будяки. } 2

Я за тебе п'ятаки,
А ти мене в будяки.
А ви, люди, не дивуйте,
Возьміть собі, запробуйте. } 2

НЕХАЙ ЖЕ НАС БОГ РЯТУЄ

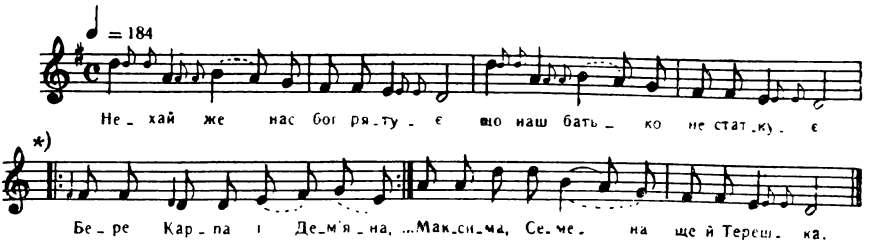

Нехай же нас бог рятує,
Що наш батько не статкує.
Бере Карпа і Дем'яна,
Павла, Грицька і Івана,
Яцька, Стецька і Гаврила,
І Кирила, і Данила,
Петра, Дмитра і Архипа,
Хому, Левка і Тараса,
Герасима, Опанаса,
Максима, Семена ще й Терешка.

Ой дай же нам, господи, що ми зібрались,
Що ми собі трошечки понапивались.
Хто маючий, хто багатий,
Хто покірний, хто завзятий,
Хто вродливий, хто хороший,
Кому течуть з річок гроші,
А Купріян каже: «Я весь у злоті».

Зібралася компанія
Невеличка, але чесна:
То писарі, то малярі,
То ковалі, то слюсарі,
То музики, то дзвонарі,
То шевчики, то крамарі,

Виновари, пивовари,
Купріян, цехмейстер над соломою.

Біжить Ганна ще й Тетяна,
Страшать батька Купріяна.

---

* На мелодію цього такту виконуються наступні рядки куплета.

Біжить Ганна ще й Данилко:
— Тікай, татку, куди видко,
Ось мамуня йде, всім буде.

Одні кажуть: «Сховаймося»,
Другі кажуть: «Признаймося»,
Одні кажуть: «Сидім тихо»,
Другі кажуть: «Буде лихо»,
А Купріян каже: «Якось-то буде!»

ЩО МИ БУДЕМ, БРАТТЯ, РОБИТИ

Що ми будем, браття, робити,
Що пішов наш батько до коршми пити?
Взяв собі ще й Купріяна,
Дем'яна, Порона ще й Івана.
Сказав собі півкварти взяти,
Та не хоче шинкар набір дати.
— Не візьме тя вража мати,
Мені люди винуваті,
Та далеко йти до хати,
А я тобі разом заплатю. (2)

І, ЗДАЄТЬСЯ, НЕ П'ЄТЬСЯ

І, здається, не п'ється,
І, здається, не ведеться,
І, здається, нема дірки, } 2
Й нема в чарці горілки.

Або, душа, кайся,
Або де сховайся,
Або обома руками } 2
За чарку тримайся.

Пиймо ж, пиймо, пиймо тут,
Бо на небі не дадуть.
Нім до неба дойдем, } 2
По одній чкурнем.

Нім до неба дойдем,
По одній чкурнем.
Як до могили дойдемо, } 2
То хворобу поп'ємо.

ДУШЕ, П'ЄШ ГОРІЛКУ ДУЖЕ

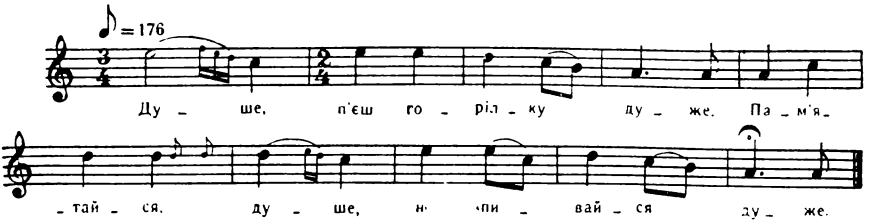

Душе, п'єш горілку дуже.
Пам'ятайся, душе,
Не впивайся дуже.

Душе, за смерть спам'ятайся,
За смерть спам'ятайся,
За чарку хватайся.

Руки, не бійтеся муки,
Беріть чарку за вухо,
Робіть в чарці сухо.

Ноги, не бійтесь тривоги,
Ставайте на п'яти,
Йдіть додому спати.

СМЕРТЕ МОЯ, СОЗДАНА

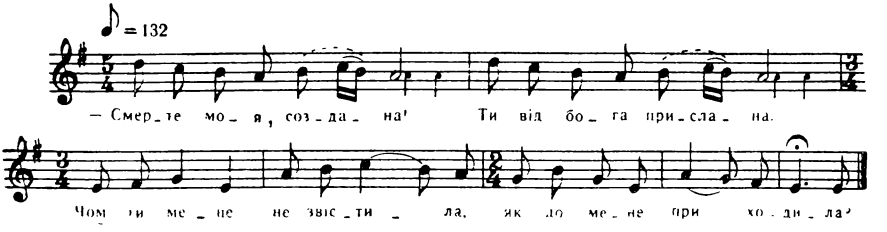

— Смерте моя, создана!
Ти від бога прислана.
Чом ти мене не звістила,
Як до мене приходила?

— А я в тебе бувала
Ще й на вішки давала,
А ти в гульки все вдавався,
А ік смерті не прибрався.

А ти в гульки, а ти в гульки,
А за смерть ти не мав й думки.
А ти в гульки, а ти в п'янство,
Потеряв ти своє царство.

— Смерте моя, смерте,
Не дай мені вмерти,
Зажди мені хоч годину,
Нехай зберу всю родину.

Смерть родину ізібрала,
Попрощатися не дала.
Ні прибрано, ні готово,
«Ступай»,— велять і такому.

ОЙ СМЕРТЕ МОЯ, СМЕРТЕ

— Ой смерте моя, смерте,
Та не дай мені рано вмерти.
В мене діточки малії
Та їм літа молодії.

— Усе в питки, усе в гульки,
А ік смерті нема думки.
— Іди, смерте, бо вилаю,
Бо я тепер гості маю.

Зажди мені час-годину,
Поки зберу всю родину.
Смерть годину ізождала,
Всю родину ізібрала.

ЧАРОЧКО МОЯ БЕЗДІРКА

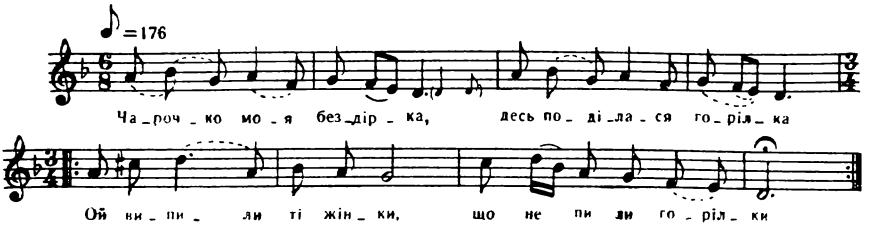

Чарочко моя бездірка,
Десь поділася горілка.
Ой випили ті жінки,
Що не пили горілки. } 2

Я горілочку люблю,
По сто чарок на день ллю.
По сто чарок на день ллю,
А за смерть й не думаю. } 2

Ой прийшла смерть, прийшла смерть,
На порозі стала:
— Годі, вдово, гуляти,
Пора уже вмирати. } 2

— Іди, смерте, іди проч
І голови не мороч,
Бо я часу не маю,
Бо з гостями гуляю. } 2

Ой пішла смерть, пішла смерть,
Плачучи до бога:
— Ой не можна вдови взять —
Гуляє небога. } 2

— Іди, смерть, іди, смерть,
Калиновим мостом,
Як не можна вдови взять,
Бери її гості. } 2

А гості, як зачули,
Почали втікати
Попід ліс, попід гай —
Лиш слідочки знати. } 2

Коли б гості, коли б гості
Та щоб не втікали,
Взяли б смерть у руки,
Судом наказали. } 2

ГУЛЯВ ВЧОРА, ГУЛЯВ НИНІ

Гуляв вчора, гуляв нині
У подертій кожушині.
Я і завтра погуляю, } 2
Бо ще трохи грошей маю. }

От гуляв, так гуляв
Без чобіт, без халяв.
Була одна халява, } 2
Та й ту мати сховала. }

ПІШОВ ДІД НА ОБІД, БАБА НА ХРЕСТИНИ

Пішов дід на обід, баба на хрестини,
Прийшов дід без чобіт, баба без хустини. (2)

Гопа, тупа, тупа, тупа, а для діда треба прута,
А для баби макогона, щоб сиділа баба дома. (2)

Сіла баба на припічку та й сидить, та й сидить,
Взяла в зуби табатирку та й держить, та й держить (2)

— Віддай, бабо, табатирку, бо помру, бо помру,
Як не даси табатирки, розірву, розірву. (2)

ЖАРТІВЛИВІ ПІСНІ-БАЙКИ

ОЖЕНИВСЯ ЩИГЛИК

♩ = 144

О - же - нив - ся щиг - лик на ти - хім Ду - на - ю,

о - же - нив - ся, ут - ра - тив - ся, а жін - ки не - ма - є.

Оженився щиглик
На тихім Дунаю,
Оженився, утратився, } 2
А жінки не має.

Ворони-музики
Грали на язики,
А сороки-приданки } 2
Скачуть попід лавки.

А ворони — старі жони
Пішли танцювати,
А крук узяв друк, } 2
Пішов підганяти.

Оженився щиглик,
Взяв собі синичку,
Гарную чорнявую, } 2
Хорошую птичку.

Вона день пожила,
Другий — покидає.

Щиглик молоденький
Вгору підлітає. } 2

Щиглик молоденький
Вгору підлітає,
Питається соловейка,
Де вона літає. } 2

— Соловейку-сватку,
Чи не був ти в садку?
Чи не бачив жони мої,
Синиченьки молодої? } 2

— Ой бачив я, бачив,
Отут вертілася,
Отут вона на цей час
Та й десь поділася. } 2

— Ой там на долинці,
В зеленій кропивці,
Ой там вона, молода,
Цю ніч ночувала. } 2

Заросився щиглик
По самі колінця
Та шукає на синичку
Доброго полінця. } 2

Щиглик потихеньку,
Щиглик помаленьку
Впіймав свою синиченьку
За ніжку біленьку. } 2

Зачав її бити,
Зачав волочити.
Всяка птиця злітається
Її боронити. } 2

— Ой нащо так, щиглик,
Та синичку бити?
— Чом не хоче вража птиця
Ізо мною жити? } 2

ОЙ ЩО Ж ТО ЗА ШУМ УЧИНИВСЯ, ГЕЙ

Ой що ж то за шум учинився, гей,
Що комар та й на мусі оженився. (2)

Захотів комар женитися, гей,
Та взяв собі стару муху за жону. (2)

Та взяв собі жінку невеличку, гей,
Що не вміє шити, прясти чоловічку. (2)

Що не вміє шити, прясти, ні варити, гей,
Що не вміє з комариком добре жити. (2)

Стара муха до роботи не охоча, гей,
Тільки та тільки пролітає, (2)

Все сметану з гладущиків собирає, гей,
Молодого комарика накормляє. (2)

Полетів же комар в чисте поле, гей,
В чистеє поле, в зелену діброву. (2)

Злетів же комар на охоту, гей,
Та сів собі подихати на листочку. (2)

Та сів же комар на дубочку, гей,
Звісив свої ручки й ножки донизочку. (2)

Зірвалася шура-буря, гей,
Вона ж того комарика з дуба здула. (2)

Ой упав же комар з високості, гей,
Поломив, потрощив ребра й кості. (2)

Ой упав же комар і не дише, гей,
І ручками, і ножками не колише. (2)

Прилетіло туди аж дві мушки, гей,
Взяли того комарика попід ручки. (2)

Та занесли його в чисте поле, гей,
Положили комара край дороги. (2)

Та понесли його на долину, гей,
Положили комарика в домовину. (2)

Поховали його на могилі, гей,
Видно його носик на три милі. (2)

Ой там їдуть та все пани, гей,
Питаються: «Що це лежить таке довге?» (2)

— Ой це лежить комарище, гей,
З великої армії сударище. (2)

Ой над'їхав сам полковник, гей,
Питається: «Що це лежить за покойник? (2)

Ой що ж то лежить за покойник, гей,
Ой чи пан-генерал, чи розбойник?» (2)

— То не пан-генерал, не розбойник, гей,
Це ж старої мушки полюбовник. (2)

Звелів його поховати, гей,
На могилі закопати. (2)

Ой то ж лежить теє тіло, гей,
Не одного на цім світі воно їло. (2)

Ой то ж лежить теє сало, гей,
Не одного на цім світі воно ссало. (2)

ДВА ВЕДМЕДІ, ДВА ВЕДМЕДІ

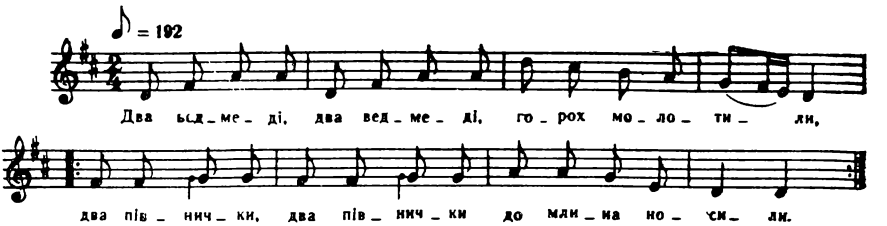

Два ведмеді, два ведмеді
Горох молотили,
Два півнички, два півнички } 2
До млина носили.

Цапок меле, цапок меле,
Коза насипає,

А погане козеня
Мірчук відбирає. } 2

А горобчик — славний хлопчик
На скрипочку грає,
Горобчиха — славна пташка
Хату підмітає. } 2

А ворони — добрі жони
Пішли танцювати,
Злетів крук та взяв дрюк,
Пішов підганяти. } 2

Сидить сова за столом
Та очима луп, луп:
— Якби мені курятина,
То я б її хруп, хруп! } 2

ТА ОРАВ МУЖИК КРАЙ ДОРОГИ

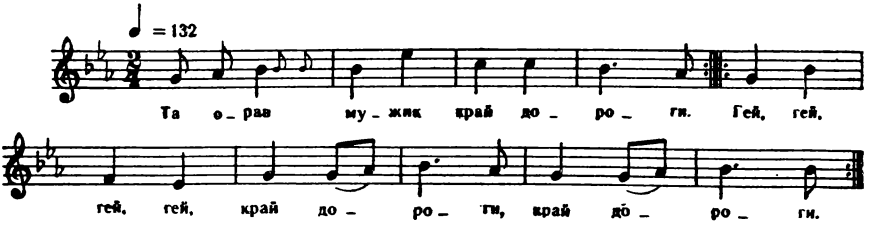

Та орав мужик край дороги *.
Гей, гей, гей, гей, край дороги, край дороги.
Та воли в нього круторогі.
Гей, гей, гей, гей, круторогі, круторогі.
А погоничі чорноброві.
Гей, гей, гей, гей, чорноброві, чорноброві.
Та повішав він торбу на березі.
Гей, гей, гей, гей, на березі, на березі.
Та й та торба не пустая.
Гей, гей, гей, гей, не пустая, не пустая.
Та з пшенишними пирогами.
Гей, гей, гей, гей, з пирогами, з пирогами.
Та начинені горобцями.
Гей, гей, гей, гей, горобцями, горобцями.
Та заправляні комарами.
Гей, гей, гей, гей, комарами, комарами.

* Кожний рядок повторюється.

ДУБ НА ДУБА ПОХИЛИВСЯ

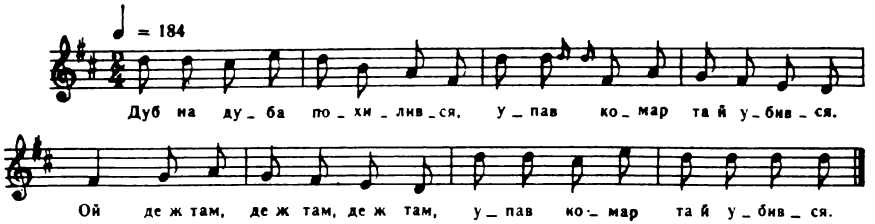

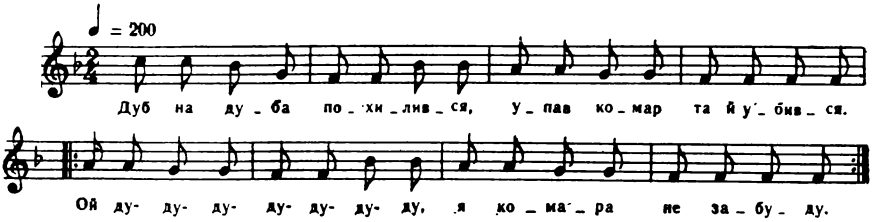

Дуб на дуба похилився,
Упав комар та й убився.

Приспів:

Ой де ж там, де ж там, де ж там
Упав комар та й убився.

Комар з дуба повалився,
Забив собі головище.

Приспів:

Ой де ж там, де ж там, де ж там
Забив собі головище.

Забив собі головище
На дубове корінище.

Приспів:

Ой де ж там, де ж там, де ж там,
На дубове корінище.

Лежить комар і не дише,
І крильцями не колише.

Приспів:

Ой де ж там, де ж там, де ж там
І крильцями не колише.

Вилетіла мушка з хати
Комарика рятувати.

Приспів:

Ой де ж там, де ж там, де ж там
Комарика рятувати.

— Ой комаре, комареньку,
Жаль мені тебе помаленьку.

Приспів:

Ой де ж там, де ж там, де ж там
Жаль мені тебе помаленьку.

Комарику, рідний брате,
А де ж скажеш поховати?

Приспів:

Ой де ж там, де ж там, де ж там
А де ж скажеш поховати?

— Ой не ховай при долині,
Бо вириють мене свині.

Приспів:

Ой де ж там, де ж там, де ж там,
Бо вириють мене свині.

Поховайте мене в лісі
На дубовому узліссі.

Приспів:

Ой де ж там, де ж там, де ж там
На дубовому узліссі.

На дубовому узліссі
При зеленому горісі.

Приспів:

Ой де ж там, де ж там, де ж там
При зеленому горісі.

Будуть дівки горіх рвати,
Будуть мене споминати.

Приспів:

Ой де ж там, де ж там, де ж там
Будуть мене споминати.

Ой що ж то лежить за покойничок,
Ой чи злодій, чи розбойничок?

Приспів:

Ой де ж там, де ж там, де ж там
Ой чи злодій, чи розбойничок?

То не злодій, не розбойник,
Ото мушин полюбовник.

Приспів:

Ой де ж там, де ж там, де ж там
Ото мушин полюбовник.

То не злодій, не розбойник,
Тільки комар безтолковний.

Приспів:

Ой де ж там, де ж там, де ж там
Тільки комар безтолковний.

Ой се лежить теє тіло,
Що вчора з дуба летіло.

Приспів:

Ой де ж там, де ж там, де ж там,
Що вчора з дуба летіло.

Десь тут лежить його сало,
Не одного воно ссало.

Приспів:

Ой де ж там, де ж там, де ж там
Не одного воно ссало.

ОЙ ТИ, БРАТЕ МУСІЮ

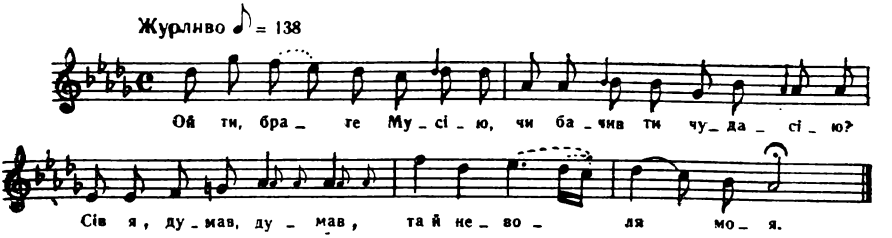

Ой ти, брате Мусію,
Чи бачив ти чудасію?
Сів я, думав, думав,
Та й неволя моя.

Що чоловік при степу
Оводами орав,
Оводами орав,
Комарами поганяв,

А мухами волочив,
А сльозами примочив.
Сів я, думав, думав,
Та й неволя моя.

Ой ти, брате Мусію,
Чи бачив ти чудасію?
Чи ти бачив чудасію?
Чи бачив ти чудака?

Що чоловік при степу
Сокирою ячмінь тяв,
Сокирою ячмінь тяв,
Поясами пов'язав,

А голкою поносив,
Горобцями повозив.
Сів я, думав, думав,
Та й неволя моя.

Ой ти, брате Мусію,
Чи бачив ти чудасію?
Як попова кобила
По городі ходила.

По городі ходила,
Поросята водила.
Поросята пискотять,
Вони їсти хотять.

Вони їсти захотіли,
Ізнялися, полетіли.
Сів я, думав, думав,
Та й неволя моя.

Ізнялися, полетіли
Та й на дубі вони сіли.
Сів я, думав, думав,
Та й неволя моя.

КОЛИСЬ ТАКА ПРАВДА БУЛА

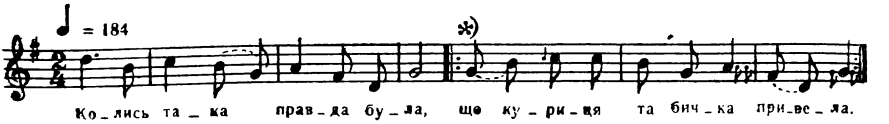

Ко-лись та-ка пра-вда бу-ла,
Що ку-ри-ця та бич-ка при-ве-ла,
А той би-чок та на-ніс я-є-чок,
А сту-па та на яй-цях си-ді-ла,

---

* Далі текст виконується на мелодію трьох останніх тактів.

А ли-си-ця та хво-стом вер-ті-ла,
А без-ру-кий та ті яй-ця по-крав,
То го-ло-му по-за па-зу-ху хо-вав,
А слі-пий та по-сма-тру-вав,
А глу-хо-му та на-шіп-ту-вав,
А ні-мий з ка-ра-ула за-кри-чав,
А без-но-гий та в по-го-ню по-бі-жав.

ПОБИЛА ШЕВЦЯ ЛИХА ГОДИНА

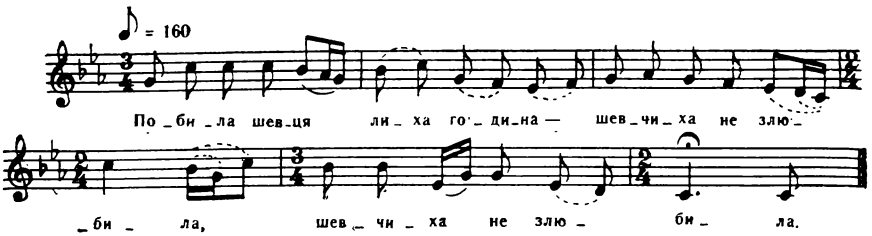

Побила шевця лиха година —
Шевчиха не злюбила. (2)

Казала йому черевики шити
З комарової шкурки. (2)

А він їй казав дратовки прясти
З тонкої павутини. (2)

Та із тонкої павутини,
Із білої щетини. (2)

Казала йому рибку зловити
Без човна і без весельця. (2)

А він їй сказав рибку зварити,
Щоб вона жива була. (2)

Ой той човничок ісхибнув,
А той шевчик утонув. (2)

А шевчиха злякалася,
Що вдовою осталася. (2)

Прийшов до неї вдівець-молодець:
— Ой здоров, здоров, вдово-небого! (2)

Ой здоров, здоров, вдово-небого,
Чи маєш дітей много? (2)

— А що куточок, то й парубочок,
Коло печі дев'ять дочок. (2)

Ой ще вони та не усі,
Половина у вівсі, (2)

Аж семеро ячмінь в'яже.
Ой та правду баба каже. (2)

Балади

ОЙ ЗА ГАЄМ ЗЕЛЕНЕНЬКИМ

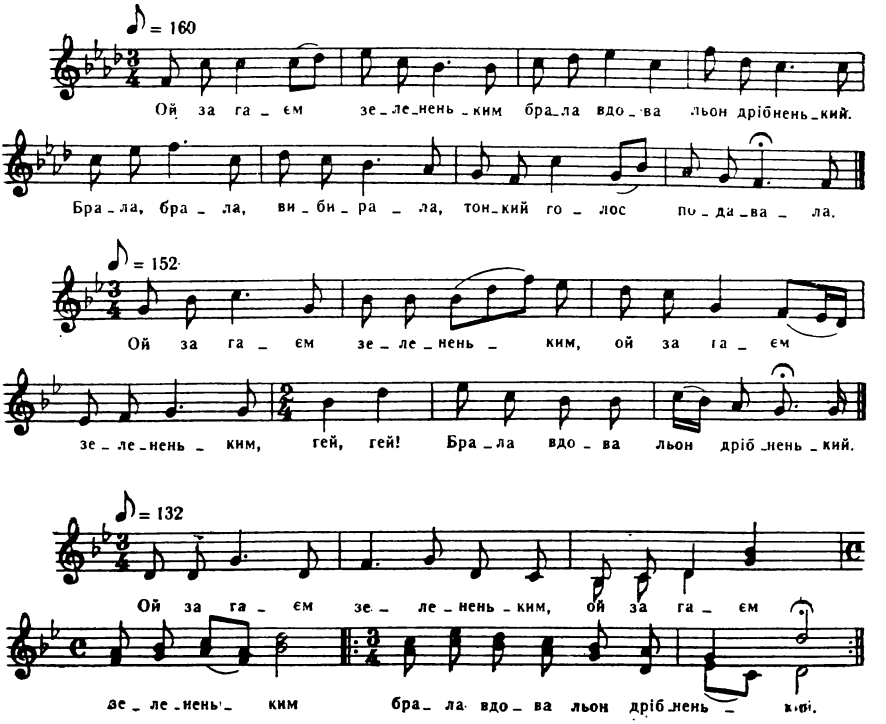

Ой за гаєм зелененьким
Брала вдова льон дрібненький.

Брала, брала, вибирала,
Тонкий голос подавала.

Ой там Василь сіно косить,
Вдовин голос переносить.

Кинув косу на нивочку,
А сам пішов додомочку.

Та й сів собі на лавочку,
Склонив на стіл головочку.

Вийшла мати із кімнати,
Стала Василя питати:

— Чого сидиш? Що думаєш?
Чом ти не п'єш, не гуляєш?

— Позволь, мати, вдову взяти,
Буду пити ще й гуляти.

— Не позволю вдови взяти,
Вдова вміє чарувати.

Зчарувала мужа свого
Ще й зчарує сина мого.

Скричав Василь на малого:
— Сідлай коня вороного

Та поїдем у Молдову,
Там найдемо другу вдову.

Ой став Василь виїжджати,
Стала мати проклинати:

— Щоб тобі став кінь горою,
А нагайка — гадиною.

Сам, молодий,— яворою!
Ой там жито під горою.

Вийшла мати жито жати,
Ой став дощик накрапати.

Стала мати утікати,
Під явором спочивати.

Під явором спочивати,
Із явора листя рвати.

Із явора листя рвати,
І став явір промовляти:

— Не рви, нене, листя з мене
Буде тобі гріх за мене.

— Іди, сину, додомочку,
Змию тобі головочку.

Змию тобі головоньку,
Позволю взять удівоньку.

— Не клич, мати, додомочку,
Не мий мені головочку.

Не мий мені головоньки,
Не тра мені удівоньки.

ЗА ДУНАЄМ ШИРОКИМ

♩=168

За Ду_на_єм ши_ро_ким,

за Ду_на_єм ши_ро_ким ро_сте те_рен ви_со_кий.

За Дунаєм широким (2)
Росте терен високий.

А у тому терену (2)
Живе вдова молода.

Породила два сина (2)
Іванюшу й Василя.

Ой привела, привела (2)
Да й в пелюшки вповила.

В чорний китай сповила, (2)
Сріблом, злотом облила.

Сріблом, злотом облила (2)
Та на Дунай винесла,

Та в корабель забила (2)
В тихий Дунай пустила.

— Ой ти, тихий Дунай, (2)
Моїх діток не займай.

Ти, високий очерет, (2)
Вари дітям вечерять.

Ти, висока осока, (2)
Стели дітям звисока.

Ой ти, жовтий пісочок, (2)
Укрий моїх діточок.

На двадцять першому году (2)
Вийшла вдова по воду.

Стала води набирать, (2)
Став корабель підпливать.

А на тому кораблю (2)
Два матросики сидять.

Один сидить позаду (2)
Та й пригортає воду.

Другий сидить навпереду, (2)
Поглядає на вдову.

— Ой ти, вдовушка, вдова! (2)
Чи підеш ти за міня?

— За Василя сама іду, (2)
За Ванюшу доч даю.

Кинулися до письма, (2)
А то рідна їх сестра.

Стали же письмо читать, (2)
А то рідная їх мать.

Такий тепер світ настав, (2)
Щоб брат сестри не пізнав.

Тепер така година, (2)
Що йде мати за сина.

Бодай ненька пропала — (2)
Сестру з братом звінчала.

— Ходім, сестро, в монастир, (2)
Нехай же нас бог простить.

Ходім, ненько, горою, (2)
Розсиплешся травою.

Ти зацвітеш в жовтий цвіт, (2)
Я зацвіту в білий цвіт.

Я зацвіту в білий цвіт, (2)
Пустим славу на ввесь світ.

ОЙ У ПОЛІ КРИНИЧЕНЬКА

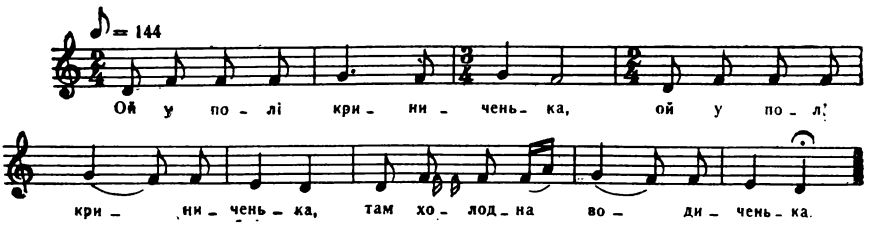

Ой у полі криниченька, (2)
Там холодна водиченька.

Там дівчина воду брала, (2)
З козаченьком розмовляла.

— Ой козаче, козаченьку, (2)
Сватай мене, молоденьку.

— Ой рад би я тебе брати, (2)
Та боюся твого брата.

Зчаруй, дівча, брата свого, (2)
Будеш мати миленького.

— Ой рада б я зчарувати, (2)
Та де ж мені чарів взяти?

Ой де ж теє в світі зілля, (2)
Щоб я брата отруїла?

— Ой у лузі калиночка, (2)
На калині гадиночка.

На калину вітер віє, (2)
На гадину сонце гріє.

На гадину сонце пече, (2)
Із гадини ропа тече.

Підстав, дівчино, відерце (2)
Під гадючине реберце.

Підстав, дівча, коновочку (2)
На братову головочку.

Що натече, що накапа — (2)
Отруй, дівко, свого брата.

А ще братик у дорозі, (2)
А вже чари на порозі.

Брат до сестри доїжджає, (2)
А сестриця вибігає.

Брат до сестри з гостинцями, (2)
Сестра до брата з чаровцями.

— Ой на тобі, брате, пива, (2)
Що я вчора наварила.

— Випий, сестро, по старшині, (2)
Що не доп'єш, даси мені.

— Ой я вчора випивала, (2)
Задля тебе оставляла.

А брат пива як напився, (2)
По конику покотився.

По конику покотився, (2)
За серденько ухопився.

— Ой ти, сестро, ти, сестричко! (2)
Гірке твоє дуже пиво.

Що це, сестро, та й за пиво, (2)
Що за серце ухопило?

Головоньку закрутило, (2)
Із коника повалило.

— Ой ти, брате, не питайся, (2)
Іди з родом попрощайся.

— Ой козаче, козаченьку! (2)
Сватай мене молоденьку.

— Ой рад би я тебе сватать, (2)
Та ти вмієш чарувати.

Зчарувала брата свого, (2)
Ще й зчаруєш миленького.

А ні брата, ні козака — (2)
Пішла дівка за жебрака.

Жебрак ходить, хліба просить, (2)
А дівчина торбу носить.

Що випросить, то все в торбу, (2)
А дівчину завш в морду.

ОЙ ПОЇХАВ КОРОЛЕВИЧ НА ПОЛЮВАННЯ

Ой поїхав королевич на полювання
Та покинув королівну на горювання. (2)

— Горюй, горюй, моя мила, вдень і вночі,
А щоб того не бачили мої карі очі. (2)

Їхав, їхав королевич попід чорний ліс,
Захопила миленького темненькая ніч. (2)

Ой виїхав королевич на круту гору,
Пустив коня попасати в шовкову траву. (2)

Пустив коня попасати в шовкову траву,
А сам спустив головоньку й сивую шапку. (2)

Ой приїхав королевич на круту гору —
Нігде світла не видати, лиш в її двору. (2)

Приїхав же королевич до села гони,
Ударили по миленькій усі дзвони. (2)

Приїхав же королевич до нових воріт,
Ударився кінь вороний в новий частокіл. (2)

Ударився кінь вороний у землю ногами.
— Вийди, вийди, моя мила, повітайся з нами. (2)

Ой не вийшла його мила, вийшла її мати:
— Здоров, здоров, чужий затю, бо ти вже не наш. (2)

Здоров, здоров, чужий зятю, бо ти вже не наш.
Нема твої миленької тепер уже в нас. (2)

Вчора твоя миленькая сина зродила,
На розсвіті твоя мила сама померла. (2)

— Ой сину мій розлюбезний, що ти наробив?
Що ти мою миленькую на смерть положив. (2)

Увійшов же королевич у нову світлицю —
Лежить мила, як біль біла, на всюю лавицю. (2)

Ой ввійшов же королевич через пороги
Та впав своїй милесенькій низенько у ноги. (2)

— Очі мої каренькії, чом ви не дивитесь?
Губи мої пишненькії, чом не говорите? (2)

Руки мої робленії, чом ви не робите?
Ножки мої трудящії, чом ви не ходите? (2)

А вже очі каренькії надивилися,
А вже губи пишненькії наговорилися. (2)

А вже руки робленії наробилися,
А вже ножки трудящії находилися. (2)

ПИЛА, ПИЛА ТА Й НЕМЕРІВНА НА МЕДУ

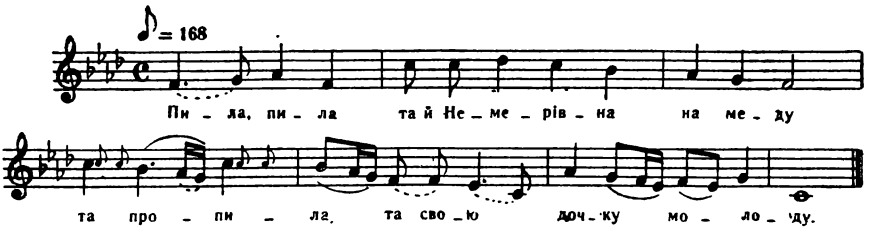

Пила, пила та й Немерівна на меду
Та пропила та свою дочку молоду.

— А хто купить гарнець меду, вина — два,
Того буде Немерівна молода.

Обізвався пан Василькович молодий:
— А я куплю гарнець меду, вина — два.

А я куплю гарнець меду, вина — два,
То вже ж моя буде Немерівна молода.

— Ой за що ти, моя мамцю, щодня п'єш?
Десь ти мене молодую продаєш.

— Ой продаю, моя доню, продаю
Молодому пану Васильковичу за жону.

— Ой не хочу, моя мамцю, не хочу,
Лучче піду в бистру річку ускочу.

А в неділю ранесенько, чуть на світ,
Мандрувала дівчинонька в білий світ.

Мандрувала дівчинонька в білий світ,
А за нею пан Василькович в її слід.

Ой пішла Немерівна горою,
А за нею пан Василькович другою.

Ой вернися, дівчинонько, куди йдеш?
Десь ти в мене хліба й солі не маєш.

— Ой єсть в тебе хліба й солі доволі,
— А ти, пан Василькович, не до мислі до мої.

— Ой чого ти, Немерівно, боса йдеш?
Десь ти в мене черевичок не маєш.

— Ой єсть в тебе черевички, то — твої,
Не до мислі, пан Василькович, ти мені.

Ой тікала Немерівна горою,
А за нею пан Василькович другою.

— Ой чого ти, Немерівно, пішки йдеш?
Десь ти в мене сірих коней не маєш.

— Ой єсть в тебе сиві коні, то — твої,
Не до мислі, пан Василькович, ти мені.

— Ой вернися, дівчинонько, додому,
Вчеплю тебе коникові гнідому.

Ой скочила Немерівна у росу,
Вхопив її пан Василькович за косу.

Вхопив її пан Василькович за коси
Та прив'язав сивому коню до хвоста.

Як ув'язав коникові до хвоста,
То зволочив колкий терен до корча.

— Годі, годі, кониченьку, гуляти,
Пора тобі на полудень ставати.

Пора тобі на полудень ставати,
Пора терен з білих ніжок виймати.

Іди, іди ти, мій коню, ступою
Аж до мого біленького покою.

Ой скочила Немерівна в покої
Та вхопила гострий ножик на столі.

Та вхопила гострий ножик на столі,
Та всадила в своє серденько доволі.

Нагнулася Немерівна до ніжок,
Поллялася кров червона з печінок.

— Кипи, кипи, кров червона, ти в мені,
Не до мислі, пан Василькович, ти мені.

НІХТО НЕ ЗНАЄ, ПО ЯКІЙ ПРИЧИНІ

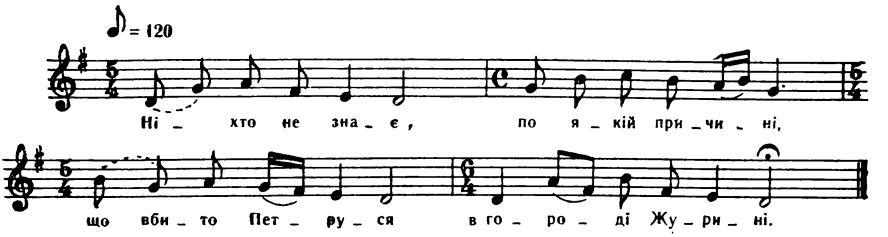

Ніхто не знає, по якій причині,
Що вбито Петруся в городі Журині.

У Журинськім місті неславочка стала:
Ясновельможна пані Петруся кохала.

Пані пана мала, з Петрусем кохалась,
По чотири листи на день посилала.

По чотири листи та на день писала,
А за тим Петрусем слуги посилала.

По чотири листи та на день писала,
А за п'ятим разом й сама поїхала.

— Покинь, Петрусю, горох молотити
Та йди до покою мед-горілку пити.

— Волів би, вельможна, копу молотити,
Ніж за твої труда в сирій землі гнити.

Пили, пили вони, пили, випивали,
А кругом двора вже і варточка стала.

Нікуди тікати, ні вікном, ні дверима,
Бо вже кругом двора варта окружила.

Як ввійшов вельможний до свого покою,
Та вдарив Петруся об стіл головою.

Не багато ходив, лиш півтора року,
Та вдарив вельможний Петруся по боку.

Накричав на слуги: «Возьміте, возьміте!
Возьміте його та в Дунай пустіте!»

Ой вийшла вельможна, на ганочку стала,
Всім трьом риболовцям по дукату дала.

Дала по дукату ще й по червоному:
— Шукайте Петруся бодай неживого.

Шукали Петруся два дні і три ночі,
Та найшли Петруся з половини ночі.

Везуть Петруся до гробу ховати,
За ним умлівають старі батько й мати.

Його батько й мати з жалю умлівають,
А вельможна пані злотом обсипає.

— Нехай же ти плачеш та й за своїм сином,
Через твого сина моє життя гине.

ОЙ КОЗАЧЕ-БУРЛАЧЕ

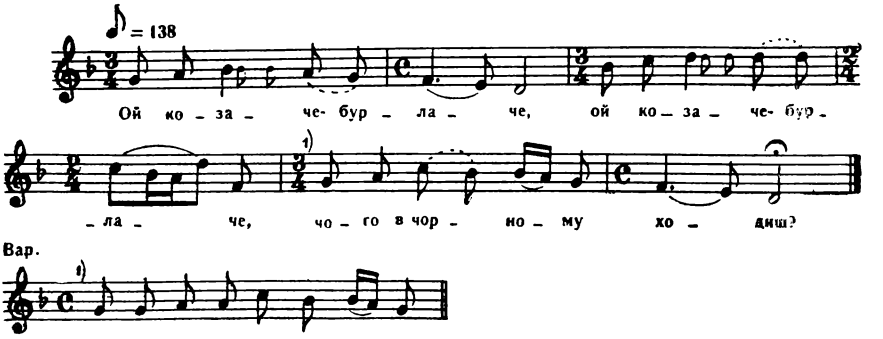

— Ой козаче-бурлаче, (2)
Чого в чорному ходиш?

— Як же мені, молодому, (2)
Не ходити у чорному?

Вчора в мене гості були, (2)
Вони в мене їли й пили.

Вони в мене їли й пили (2)
Ще й дім мені ограбили.

Стару неньку зарубали, (2)
А миленьку собі взяли.

Устав же я раненько, (2)
А де ж моя миленька?

Ой крикнув я на малого: (2)
— Сідлай коня вороного!

Та поїдем в чисте поле, (2)
Будем Бакшу доганяти.

Та поїдем доганяти, (2)
Миленькую відбирати.

Їдем гони, їдем другі, (2)
Начав дощик накрапати.

Начав дощик накрапати, (2)
Отут будем ночувати.

Отут милий поглядає, (2)
Там Бакша миленьку обіймає.

Крикнув би я — недокрикну, (2)
Стрільнув би я — недострілю.

— Ой відсунься, миленька, (2)
Голубонько сивенька.

Нехай же я Бакшу заб'ю, (2)
А миленьку собі возьму.

— Не будеш ти Бакшу бити (2)
Бо з Бакшою добре жити.

— Ой миленька моя, де присяга твоя? (2)
— У лісочку під листочком.

— Миленькая моя! (2)
Ти ж уся правда була.

Зосталися дрібні діти, (2)
Хто ж їх буде глядіти?

— Єсть в них рідний батько (2)
Давати їм порядок.

Ой летіли білі гуси (2)
Через темнії ліси.

Ой летіли, герготали: (2)
— Нема тата, нема мами.

Ой піду я до брата — (2)
Тії лави, тая й хата.

Тії лави, тая й хата, (2)
Тільки нема мами й тата.

НЕ ЖАЛЬ МЕНІ ТА Й НІ НА КОГО

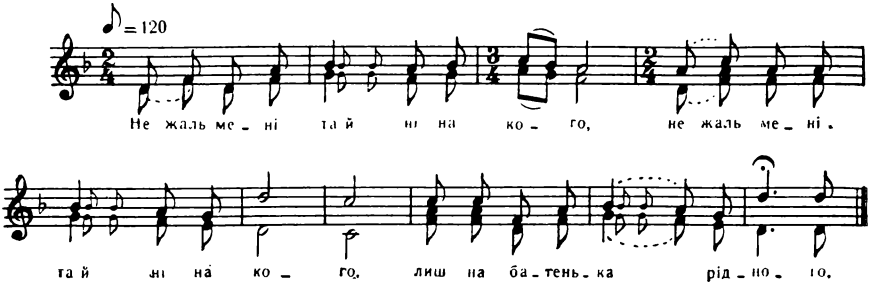

Не жаль мені та й ні на кого, (2)
Лиш на батенька рідного.

Не дав мене, за кого я хтіла, (2)
Щоб я свого серденька не їла.

Не дав мене за ремісниченька, (2)
А дав мене за розбійниченька.

Ремісничок робить, роботає, (2)
Прийде вечір, спатоньки лягає.

Прийде вечір, спатоньки лягає, (2)
Опівночі до роботи встає.

Розбійничок все п'є та гуляє, (2)
Прийде вечір, коника сідлає.

Прийде вечір, коника сідлає, (2)
Опівночі в розбій виїжджає.

Ой приїхав під нові ворота: (2)
— Вставай, Ганю, привіз срібла, злота.

А ще Ганя з постелі не встала, (2)
З-під батенька коника впізнала,

Із ненечки — жовті черевички, (2)
А з сестрички — білі рукавички.

— Сідай, Ганю, в мальовані сани, (2)
Та поїдем до твоєї мами.

Поїдемо на яр, на долину, (2)
Там побачиш всю свою родину.

Приїхали на яр, на долину, (2)
— Ось де, Ганю, вся твоя родина.

— Що ж бо це за така долина? (2)
Не лежить тут вся моя родина.

Добрая година настала — (2)
Ганя свого роду не впізнала.

Якби була свій рід упізнала, (2)
Була б свою головку поклала.

ЖИЛА ВДОВА НА РОЗДОЛІ

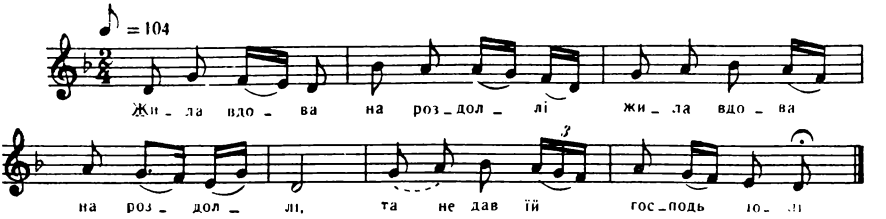

Жила вдова на роздолі, (2)
Та не дав їй господь долі.

Мала вдова три синочки, (2)
Три синочки а три дочки.

Сини зросли — в розбій пішли, (2)
Дочки зросли — розійшлися.

Найстаршая втопилася, (2)
Середужчу звірі з'їли.

Середужчу звірі з'їли, (2)
А найменша заблудила.

Приблудила аж до гаю, (2)
До глибокого Дунаю.

А там в гаю вогонь горить, (2)
Коло вогню розбой сидить.

Один сидить люльку палить, (2)
Другий сидить кашу варить.

Другий сидить кашу варить, (2)
Третій сидить дівча манить:

— Пристань, дівча, в віру нашу, (2)
Будеш їсти з нами кашу.

Будеш їсти, постіль слати, (2)
Будеш з нами ночувати.

— Я дівчина не такая, (2)
Щоб я з вами ночувала.

Один каже: «Зарубаймо», (2)
Другий каже: «Розстріляймо».

Другий каже: «Розстріляймо», (2)
Третій каже: «Розпитаймо».

— Якого ти, дівча, села, (2)
Якого ти, дівча, роду?

— А я з села із Волиння, (2)
А я дочка вдовиння.

— Не вкипіла, браття, каша, (2)
Либонь же, це сестра наша.

Помолімся, браття, богу, (2)
Ведім сестру на дорогу.

ЗАЖУРИЛАСЯ МОЛОДАЯ ВДІВОНЬКА

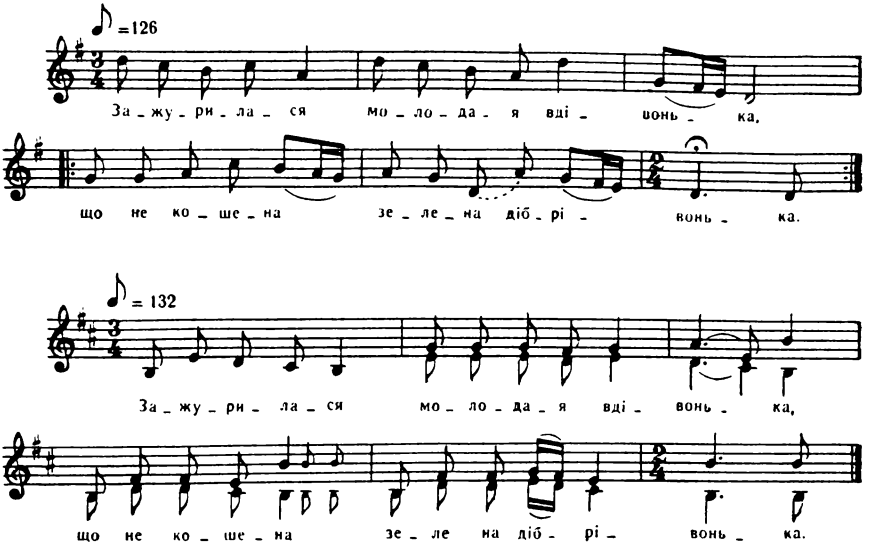

Зажурилася молодая вдівонька,
Що не кошена зелена дібрівонька.

— Найму косарів двадцять ще й чотири,
Щоб викосили всі гори і долини.

Косарі косять, а вітрець повіває,
Шовкова трава на покіс полягає.

Шовкова трава на покіс полягає,
Молодий козак вороного сідлає.

— Покинь, козаче, вороного сідлати,
Іди до мене вечерю вечеряти.

— Вечеряй, мила, що бо ти наварила,
А я поїду, десь моя чорнобрива.

Вечеряй, мила, оставайся здорова,
Бо мені стелиться далека дорога.

— Тобі дорога, а мені — шляшок битий.
Серце-козаче, з ким же я буду жити?

Ой зрубай, батьку, високу яворину
Та зроби, батьку, широку домовину.

Та положи нас докупи головами,
Чи не почуєш розмови межи нами.

— А бодай ти, доню, та не дочекала,
Щоб на тому світі з козаком розмовляла.

Лежить дівчина в світлиці на лавоньці,
Молодий козак — у зеленій дубровці.

За дівчиною вся родинонька плаче,
А за козаком чорний ворон кряче.

За дівчиною — все брати та сестриці,
А за козаком — дівчата й молодиці.

ЇХАВ, ЇХАВ КОВАЛЕНКО

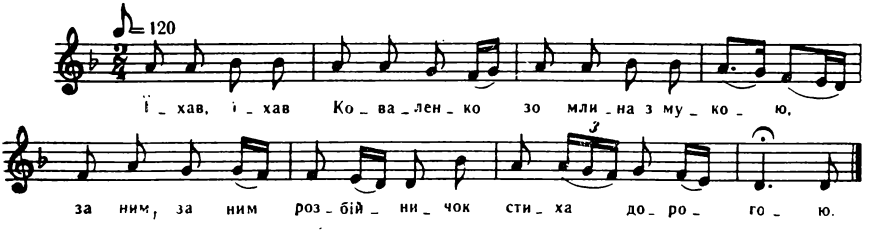

Їхав, їхав коваленко
Зо млина з мукою,
За ним, за ним розбійничок
Стиха дорогою.

Даруй, даруй, коваленку,
Коні воронії.
— Не дарую, пане-брате,
Сам маю однії.

Як зачали коваленка
Ножами шпигати,
Зачав, зачав коваленко
Коні дарувати.

Прилетіла зозуленька,
Сіла на воротях.
Ой виходить ковалиха
В червоних чоботях.

Прилетіла зозуленька
Та й сіла на хвіртці.
Ой виходить ковалиха,
Рука її в тісті.

ЩО ЦЕ СТАЛА ЗА ПРИЧИНА

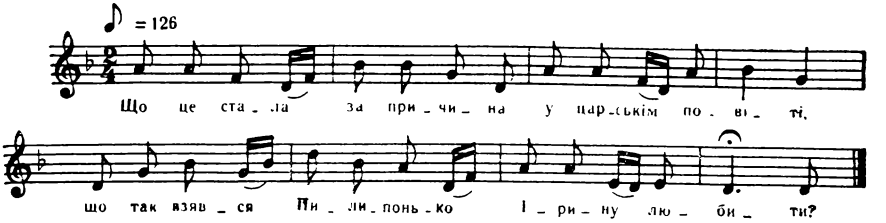

Що це стала за причина
У царськім повіті,
Що так взявся Пилипонько
Ірину любити?

— Покинь, сину Пилипоньку,
Ірину любити,
Возьми собі багатую,
Будеш з нею жити.

— Хоть Ірина й убогая,
Аби серцю мила,
А щоб вона старалася
І робити вміла.

— Возьми, сину Пилипоньку,
З конями, з волами,
Покинь тую обідранку
З голими плечами.

Коло млина черемшина,
Там бистрая вода,
Ой там стояв Пилипонько
Й Ірина молода.

Серце з серцем притулились,
Рученьки зчепили.
Як упали в бистру воду,
Обоє втопились.

Тепер батьки з матерями
Нехай вони знають:
Якщо діти кохаються,
Хай не розлучають.

НА СИНЬОМУ МОРІ МИЛА ГАНЯ НОГИ

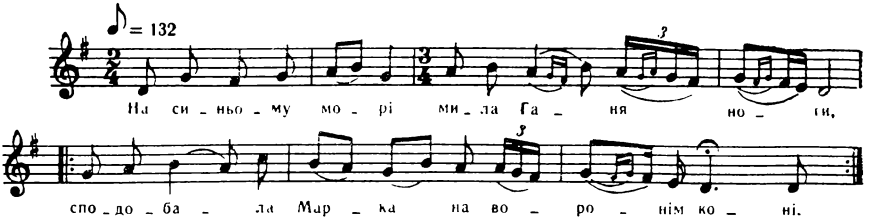

На синьому морі мила Ганя ноги,
Сподобала Марка на воронім коні. (2)

— Зачекай-но, Марку, щось маю казати,
Сватай мене, Марку, чи не віддасть мати. (2)

Як не віддасть мати, буду мандрувати,
Помандрую прічки темненької нічки. (2)

Мандрували поле, мандрували друге,
А на третім полі стали спочивати. (2)

А на третім полі стали спочивати,
Став дощ накрапати, став Марко дрімати. (2)

— Ой не дрімай, Марку, не дрімай зо мною,
Дивися-но, Марку, біжать у погоню. (2)

Мене, Марку, возьмуть, тебе, Марку,
зв'яжуть,
Зв'яжуть, зарубають, візьмуть, поховають. (2)

Як кінь Марків біжить — то не Марко їде,
Маркове сідельце — то не Марко-серце. (2)

Маркова сопілка — то не Марко грає,
Бо вже ж мого Марка на світі немає. (2)

Бо вже ж мого Марка на світі немає,
А моє серденько з жалю умліває. (2)

ОЙ ВІДДАЛА МЕНЕ МАТИ ЗАМІЖ МОЛОДОЮ

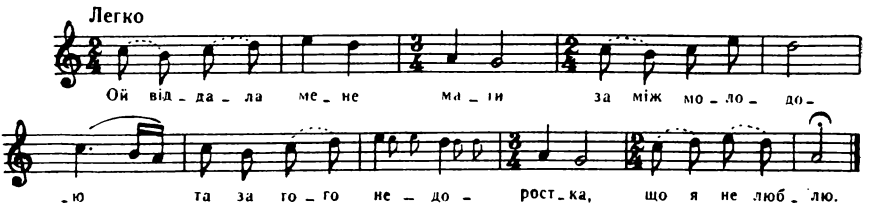

Ой віддала мене мати заміж молодою
Та за того недоростка, що я не люблю.

Та за того недоростка, що я не любила,
Я до нього штири неділі та й не говорила.

Як на п'яту неділечку стало повертати,
Стала я до свого недоростка промовляти:

— Ой запрягай, недоростку, коні вороненькі
Та поїдем у гостину до батька і неньки.

Проїхали ми дубину, проїхали другу,
А на третій дубині стали попасати.

А на третій дубині стали попасати,
Стала свого недоростка до дуба в'язати.

Прив'язала недоростка до дуба плечима,
Сама пішла, молоденька, сіна накосила.

Сама пішла, молоденька, сіна накосила
Та свому недоростку їсти наносила.

— Ой їж, недоростку, сіно зелененьке,
Я ж поїду у гостину до батька і неньки.

Не багато я гостила — штири неділі,
Мало мого недоростка комарі не з'їли.

Як на п'яту неділечку стало повертати,
Стала свого недоростка від дуба в'язати.

— Ой чи спиш, недоростку, чи спиш, чи дрімаєш,
Чи ти мене, молодої, з гостей дожидаєш?

— Ой не сплю я, моя мила, не сплю й не дрімаю,
А я тебе, молодую, з гостей дожидаю.

— Як не будеш, недоростку, нікому казати,
То не буду тебе більше до дуба в'язати.

— Ой не буду я казати, не буду, не буду,
А я тобі цих гостинок повік не забуду.

Як приїхав недоросток під нові ворота,
Вийшла його стара мати, стала на порозі.

Вийшла його стара мати, стала на порозі,
Обілляли стару неньку дрібненькії сльози.

— Чим тебе, мій синочку, теща угощала,
Що я тебе, мій синочку, насилу впізнала?

— Угощала мене теща в лісі комарами,
Наповала мене теща дрібними сльозами.

А ХТО В КОРШМІ П'Є? ТУРОК ТА ПОЛЯК

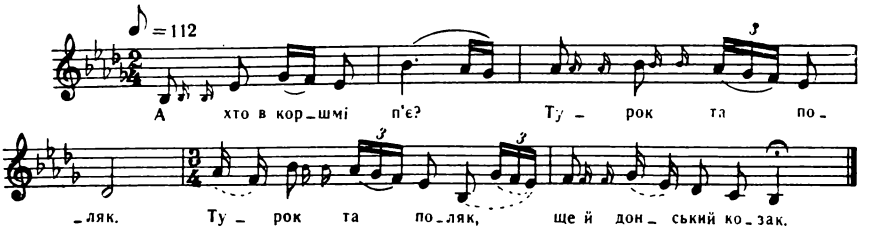

А хто в коршмі п'є? Турок та поляк.
Турок та поляк ще й донський козак.

Пили вони, пили, пили, підпивали,
Молоду дівчину собі підмовляли:

— Молода дівчина, іди ти із нами,
У нас тобі лучче буде, як в рідної мами.

Привели дівчину до сухого лому.
— Вернися, дівчино ти дурна, додому.

Привели дівчину до широкої кладки.
— Вернися, дівчино, до рідної матки.

Привели дівчину до зеленого жита.
— Вернися, дівчино, доки ще не вбита.

— Ой я не вернуся, бо батька боюся,
Панка сподобала, сіла й поїхала.

Привели дівчину до зеленої сосни,
Прив'язали дівчину до сосни плечима.

Прив'язали дівчину до сосни плечима,
До сосни плечима, а на степ очима.

А на степ очима, ой крешуть креміння,
Запалили сосну зверху до коріння.

Ой сосна горить, дівчина говорить:
— Хто в полі ночує, мій голосок чує.

А хто дочок має, нехай научає,
Звечора до коршми гулять не пускає.

Сосонка горить, дівчина кричить,
Бо смола тече, дівчину пече.

ОЙ У МІСТІ НА РИНОЧКУ

♩ = 108

Ой у міс - ті на ри - ноч - ку. ой у міс -

- ті на ри - ноч - ку пи - ли ляш - ки го - рі - лоч - ку

Ой у місті на риночку (2)
Пили ляшки горілочку.

Пили, пили, напивались, (2)
Дівку Ганю підмовляли:

— Ой ти, Ганю, іди з нами, (2)
Лучче буде, як у мами.

Дурна Ганя послухала, (2)
Сіла з ляшком поїхала.

Вийшла мати води брати, (2)
Нігде Гані не видати.

— Сини мої, соколочки! (2)
Чи не бачили мої дочки?

— Ой бачили ще й видали — (2)
Сіла з панком поїхала.

— Ой ви, сини молодії, (2)
Сідлайте коні воронії.

Запрягайте коні в шори, (2)
Доганяйте сестри свої.

Їдьте, сини, битим шляшком, (2)
Доганяйте сестру з ляшком.

Доганяли, не догнали, (2)
Аж у Варшаві пізнали.

Не здогнали на дорозі, (2)
А здогнали на порозі.

— Ой день добрий, сестро моя! (2)
— Тепер я уже не твоя.

— Що ти, сестро, наробила, (2)
Що від дому заблудила?

Що від дому заблудила (2)
І дівоцтво загубила.

Ой ти, Ганю, сестро наша! (2)
А де ж твоя з лиця краса?

— А я з ляшком їла й пила, (2)
Красу з лиця загубила.

Загубила красу з личка, (2)
Як із винного яблучка.

Голосочок на лісочок (2)
Через дурний розумочок.

ОЙ УЧОРА ІЗВЕЧОРА, З ПОЛОВИНИ ДНЯ

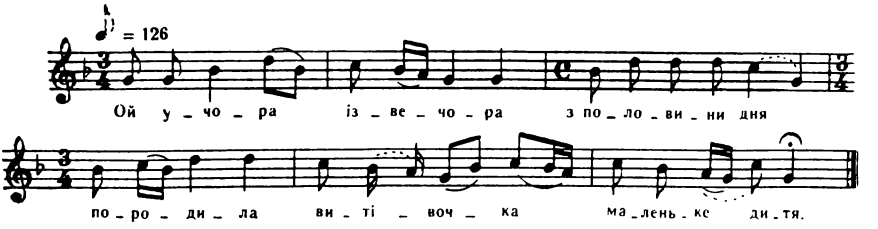

Ой учора ізвечора, з половини дня
Породила витівочка маленьке дитя.

Ой як вона породила, то і вповила,
А вповивши, мале дитя в Дунай пустила.

— Пливи, пливи, мале дитя, із кінця в кінець,
Та не кажи, мале дитя, а хто твій отець.

Та припливи, мале дитя, аж під отой млин,
Ой там вийде старий мельник—ото отець твій.

У неділю пораненько та вдарили в дзвін,
Котрі дочки отецькії, то сходьтеся в збір.

А всі дочки отецькії на справочку йдуть,
А на своїх головочках віночки несуть.

Ой там дочка-витівочка на справочку йде,
А на своїй головочці вінка не несе.

— Де ти, де ти, витівочко, віночок діла?
— Болить мене головонька, вдома забула.

Ой узяли витівочку за білії боки
Та вкинули витівочку у Дунай глибокий.

Молодая витівочка уже потопає,
До своєї старої неньки промовляє:

— Ой маєш ти, моя мамцю, вдома дочок сім,
Не пускай їх на досвітки — буде так усім.

Ой маєш ти, моя мамцю, вдома дочок п'ять,
Не пускай їх на досвітки, нехай вдома сплять.

Ой маєш ти, моя мамцю, вдома дочок три,
Не пускай їх на досвітки, двері підіпри.

На досвітках мала хата, нема де лягти,
Я склонила головоньку межи парубки.

ОЙ ГАНУСЮ ПРЕПОДОБНА

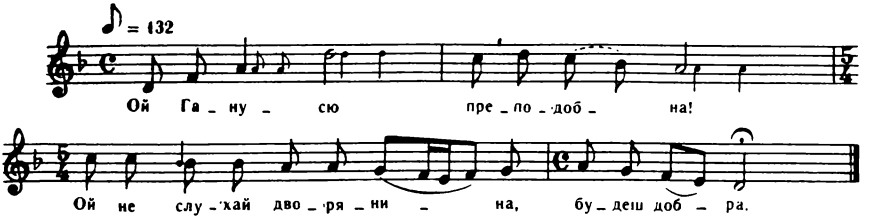

Ой Ганусю преподобна!
Ой не слухай дворянина, будеш добра.

Бо дворянин-то ледащо,
Зведе тебе, серце моє, на нінащо.

Бо дворянин пізно ходить,
Не одную дівчиноньку з ума зводить.

Не одну дівчину, не одную вдову,
На личеньку рум'яненьку, чорноброву.

Пізно ходить, пізно ляже,
Не одній дівчиноньці світ зав'яже.

Бо дворянин письма пише,
Не одную дівчиноньку з дитям лишить.

Чи старую, чи малую,
Зведе тебе, дівчинонько, молодую.

А Ганусяне слухала,
Таки сіла з дворянином, поїхала.

Приїхала на долину,
Породила Ганусечка вже й дитину.

Ой у лузі на калині
Колисала дівчинонька дві дитини.

Ой у лісі на дубочку
Колисала дівчинонька сина й дочку.

Колисала, говорила:
— Ой що ж бо я, молоденька, наробила?

Колисала, заплакала:
— Чого ж бо я, молоденька, дочекала?

Ой чого ж я дочекала?
А вже ж моя яра ружа ізів'яла.

Ізів'яла ще й посохла,
Либонь же, я в свої неньки недоросла.

Дочекала дві послузі,
Бідна моя головонько, серце в тузі.

Доходила, догуляла,
Що вже моя розмай-квітка ізів'яла.

Ой сестрице моя рідна!
Поколиши дрібні діти, бо я бідна.

— Ой рада б я колисати,
Буде батько й стара мати нарікати.

— Як не хочеш, бог з тобою,
Заберу я дрібні діти за собою.

Одно втоплю, друге кину,
Сама сяду з дворянином та й поїду.

— Ой сестрице моя рідна!
Ти не слухай дворянина, будеш бідна.

Колисала та й плакала:
— Ой чом же я отця й неньки не слухала?

Послухала дворянина,
Тепер мене відцуралась вся родина.

Єсть у лузі кущ калини,
Розцвілася калинонька з квіточками.

Розцвілася з квіточками,
Не сама я зосталася — з діточками.

ОЙ НЕ ХОДИ, ГРИЦЮ, ТА Й НА ВЕЧЕРНИЦІ

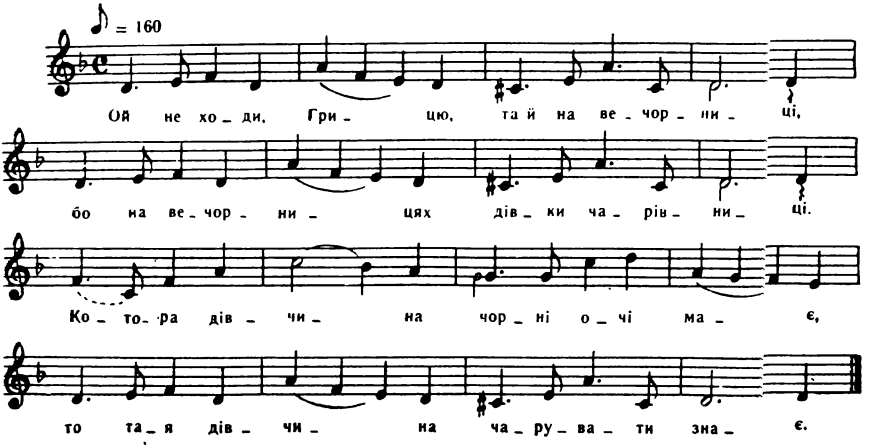

Ой не ходи, Грицю, та й на вечерниці,
Бо на вечерницях дівки чарівниці.
Котора дівчина чорні очі має,
То тая дівчина чарувати знає.

Ой одна дівчина та чарів не знала
Та і тая Гриця та й причарувала.
У неділю рано зіллячко копала,
А у понеділок переполоскала.

У вівторок рано зіллячко варила,
У середу рано Гриця отруїла.
Як прийшов четвер, Гриць уже умер,
Як прийшла п'ятниця, поховали Гриця.

А в суботу рано мати дочку била:
— Ой нащо ти, доню, Гриця отруїла?
— Ой мати, мати, жалю в вас немає,
Нехай же Гриценько нас двох не кохає.

Ой нехай не буде ні тій, ні мені,
Нехай достанеться та сирій землі.
Оце тобі, Грицю, такая заплата,
Із чотирьох дошок темненькая хата.

ОЙ У ПОЛІ ЖИТО

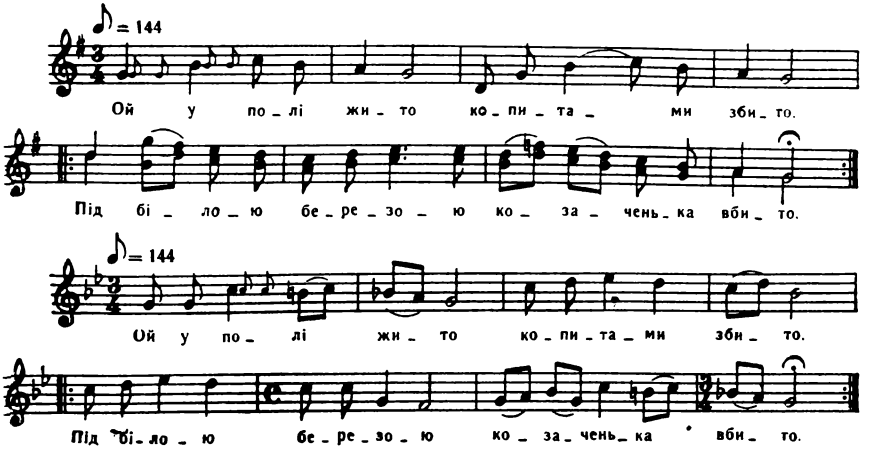

Ой у полі жито
Копитами збито.
Під білою березою
Козаченька вбито. } 2

Ой убито, вбито,
Затягнено в жито,
Червоною китайкою
Личенько накрито. } 2

Ой прийшла дівчина,
Котора любила,
Як підняла китайочку
Та й заголосила. } 2

— Чи ти, милий, впився,
Чи з дороги збився?
Чи за мною, молодою,
Тяжко зажурився? } 2

— А я і не впився,
З дороги не збився,
За тобою, молодою,
Тяжко зажурився. } 2

Ой прийшла другая,
Котора кохала,
Як підняла китайочку
Та й плакати стала. } 2

Ой вийшла третяя
З рубленої хати,
Як підняла китайочку
Та й стала казати: } 2

— Було ж тобі, вражий сину,
Нас трьох не кохати.
Тепер будеш, вражий сину,
У землі лежати. } 2

Було ж тобі, вражий сину,
Нас трьох не любити.
Тепер будеш, вражий сину,
В сирій землі гнити. } 2

Нас трьох не кохати,
А двох не любити.
Оце ж тобі, вражий сину,
На світі не жити. } 2

Оце тобі рибка,
Оце тобі юшка,
Оце тобі, козаченьку,
Пухова подушка. } 2

Бо одна любила,
А друга кохала,
А третяя, зрадливая,
Чари готувала. } 2

Ой на горі лози,
І в долині лози.
Поб'ють тебе, дівчинонько,
Козацькії сльози. } 2

ОЙ У ПОЛІ ВИШНЯ

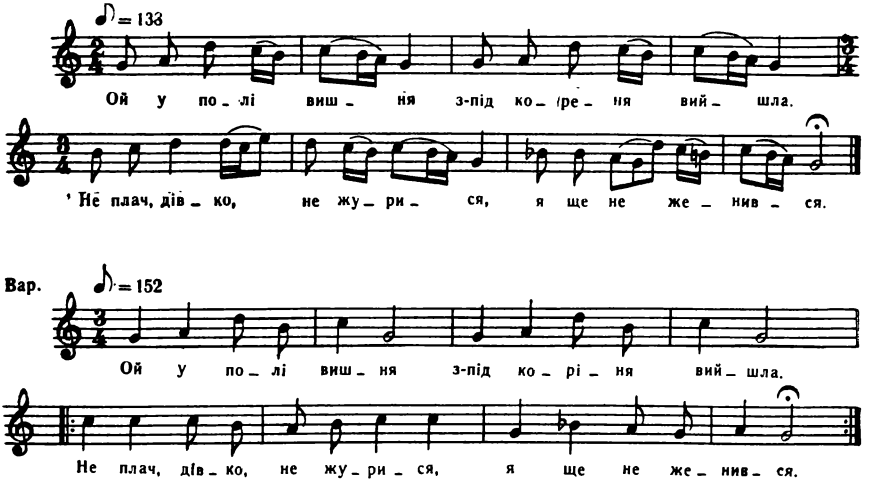

Ой у полі вишня
З-під кореня вийшла.
— Не плач, дівко, не журися,
Я ще не женився.

Продай, мати, коня,
Коня вороного,
Та ожени мене, мати,
Парня молодого.

— Шкода, сину, шкода
Коника збувати,
Пиши чорним по білому,
Підеш у солдати.

— Нехай вони пишуть,
Я їх не боюся.
Кінь вороний, сам молодий,
Піду й відслужуся.

За городом жито,
Там козака вбито,
Червоною китайкою
Личенько накрито.

Прилетіла пава
Та й на груди впала,
Підійняла китайочку
Та й плакати стала.

Прилетіла друга
З зеленого дуба:
— Ой боже мій милосердний!
Нема мого друга.

Прилетіла третя
З-під нової хати:
— Було тобі, козаченьку,
Нас трьох не кохати.

З одною кохатись,
А з другою жити.
Тепер підеш, козаченьку,
В сиру землю гнити.

ОЙ ТИ, ГРИЦЮ, ГРИЦЮ, МОЛОДИЙ КОЗАЧЕ

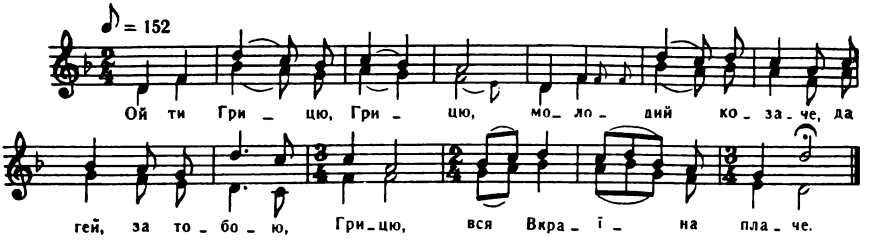

Ой ти, Грицю, Грицю, молодий козаче,
Да гей, за тобою, Грицю, вся Вкраїна плаче.

Ой не так Вкраїна, як молода дівчина,
Да гей, молода дівчина Гриця полюбила.

Гриця полюбила ще й причарувала,
Да гей, дала йому чарів, яких сама знала.

Вивела коника, до сосни вв'язала,
Да гей, винесла сідельце, коня осідлала.

Винесла розчоску, кудрі розчесала,
Да гей, винесла нагайку, козакові дала.

Винесла нагайку, козакові дала,
Да гей, винесла бутилку та й розчастувала.

— Ой зварю я рибку, вкраю хліба скибку,
Да гей, вечеряй, козаче, цю вечерю швидко.

Вечеряй, вечеряй, та не забавляйся,
Да гей, як не маєш жінки, зо мною кохайся.

— Ой маю я жінку ще й діточок троє,
Да гей, крається серденько як твоє, так моє.

Ой маю я жінку в далекій чужині,
Да гей, крається серденько на дві половини.

ОЙ ПОВІЙ, ВІТРОНЬКУ

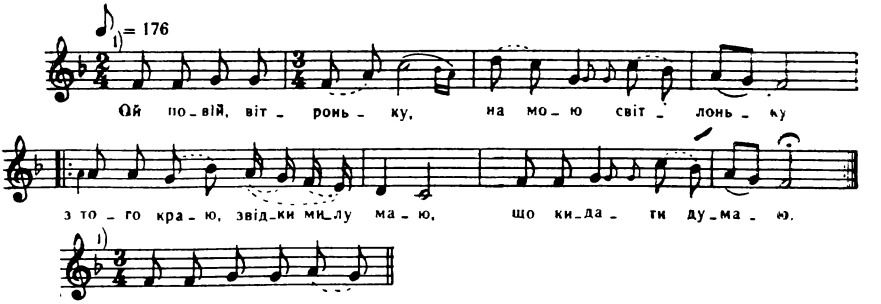

— Ой повій, вітроньку,
На мою світлоньку
З того краю, звідки милу маю,
Що кидати думаю. } 2

— Ой на межі чорнобиль
Та й на межу похилився.
Кажуть люди, що мій милий
На чужині оженився. } 2

Ой покинув мене,
Ти ж мій миленький,
Ти ж мій миленький,
І діточок дрібненьких. } 2

Ой за ворітьми явір
І зелена яворина.
Переказує мій миленький
До нього у гостину. } 2

— Приїдь же ти, мила,
Голубочко сива,
Ой приїдь хоч на годиночку
До мене на гостиночку. } 2

— Не приїду, милий,
Голубчику сивий:
Дороги не знаю, шлях не битий,
Будуть люди судити. } 2

Мила послухала,
Взяла поїхала,
Поїхала на ту годиночку
До милого в гостиночку. } 2

Приїхала під село,
Чогось мені невесело.
Приїхала ближче на подвір'я — } 2
А в милого весілля.

Приїхала на подвір'я,
А в милого весілля.
А його друга мила } 2
Край віконечка сіла.

— Дивися-но, Михайло,
Щось до нас приїхало.
Чи чужина, чи родина, } 2
Чи твоя перша мила?

— Ой не дивись, невірна,
Се моя сестра рідна.
Вона чула помежи люди, } 2
Що в брата весілля.

Вона чула помежи люди,
Що в брата весілля буде,
Приїхала на годиночку } 2
До мене в гостиночку.

— Ввійшла ж бо я у сіни,
Всі до обіду сіли,
А я, молода, як ягода, } 2
Не знаю, що казати.

— Здоров, здоров, Михайло!
Як же ся ти маєш?
Чом же ти за дому } 2
Та і не думаєш?

— Просю, сестро, до хати
Та й будемо частувати.
І наїстись, і напитись, } 2
І на нас подивитись.

— Ой місяцю, місяченьку,
Зайди за комору.
Нехай же я з нешлюбною } 2
Хоть час поговорю.

— Ой годі вже пити,
Годі випивати:
Коні вже запряжені,
Час додому їхати. } 2

— Зачекай, Тетяно,
Серце моє кохане.
Я з невірною ніч поночую,
Та й рано помандрую. } 2

Ой їдь же ти, сестро,
Їдь же ти додому.
Випала мені на сю нічку
Далекая дорога. } 2

Ой у полі озерце,
Там плаває відерце.
— Просю милої нахилитися,
Водиці напитися. } 2

— Не буду нахилятися
І не буду води пити.
Чужа сторона, сама молода,
Щоб смерті не спожити. } 2

Ой у лузі калина,
На ній червона квітка.
Нащо ти мене, молоду, брав,
Як у тебе є жінка? } 2

Ой Михайло, Михайло!
Який же ти мотайло,
Ой як ти клявся та ще й божився,
Що ти ще не женився. } 2

Ой у лузі калина,
На ній червоні квіти.
Нащо ж ти мене, молоду, брав,
Як у тебе є діти? } 2

— Не журися, Мар'яно,
Серце моє кохане.
Бинди почепиш, вінки покладеш,
Як гуляла, так будеш. } 2

— Ой гуляла, гуляла,
Не нагулялася,
Звінчалась, не нажилась,
Вдовою лишилась. } 2

БУЛА В ГАНДЗІ ЛИХАЯ СВЕКРУХА

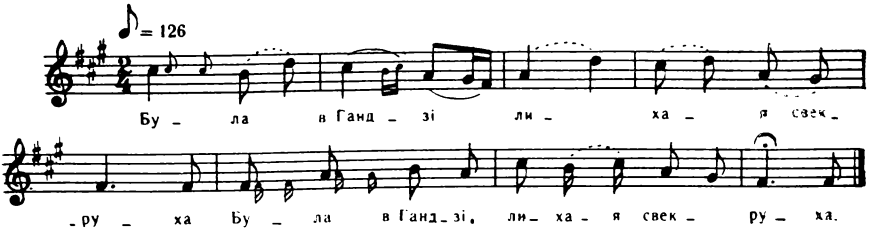

Була в Гандзі лихая свекруха *,
Послала Гандзю в неділечку жати.
— Іди, Гандзю, та не розглядайся,
Жни пшеницю та не розгинайся.
Слава богу, вже копу нажала,
Прийшла Гандзя із поля додому.
— Де ти, Гандзю, дитину поділа?
— Ой боже ж мій! Я в полі забула.
Соловоньку, ти високо літаєш,
Високо літаєш, далеко видаєш.
Чи не бачив ти малої дитини?
— Та твою дитину аж три няньки няньчать:
Одна нянька в головоньці ськає,
Друга нянька в очі заглядає,
А третя нянька кості розношає.
Прийшла Гандзя із лиха додому:
— Подай, мати, гострого ножа,
Нехай я вріжу тонкого полотна.
Не влучила в тонке полотенце,
А влучила та у своє серце.
— Тепер маєш, мати, три гріхи збувати:
Що один гріх — неділя святая,
А другий гріх — дитина малая,
А третій гріх — що я молодая.

Кожний рядок повторюється.

ОЙ НА ГОРІ ВАСИЛЕЧКИ СХОДЯТЬ

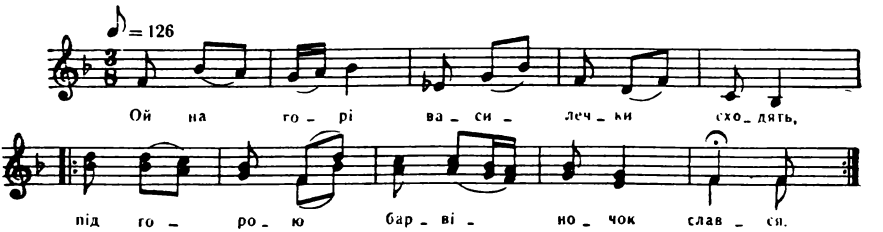

Ой на горі василечки сходять,
Під горою барвіночок слався. (2)

Під горою барвіночок слався,
Молод козак розпивсь, розгулявся. (2)

Молод козак розпивсь, розгулявся,
А його кінь в стайні застоявся. (2)

Стоптав, зламав червону калину,
Ізвів з ума дівча-сиротину. (2)

Марусина по бережку ходить,
А за нею вітер хвилю носить. (2)

Марусина на хвилю ступила,
Мати сина силою женила. (2)

Невісточку вона не злюбила,
На вулиці невістку судила. (2)

— Ой ти, мати, порадниці в хаті,
Порадь мене, що милій казати. (2)

А свекруха її не злюбила,
До порога спати положила. (2)

До порога спати положила,
А до сина стиха говорила: (2)

— Піди, синку, на ярмарок пішки,
Купи, синку, дротянії віжки. (2)

Купи, синку, дротянії віжки,
Скрути милій рученьки ще й ніжки. (2)

Купи, синку, дротяну нагайку,
Скатай милу, як синю китайку. (2)

Купи, синку, дротяну нагайку
Та й бий жінку з вечора до ранку. (2)

А миленька білу постіль слала,
До постелі стиха промовляла: (2)

— Постіль моя, тонка, білесечка!
Хто ж на тобі сю ніч буде спати? (2)

Хто ж на тобі сю ніч буде спати?
Буде милий, як кат, катувати. (2)

А звечора свічечка горіла,
А впівночі нагайка шуміла. (2)

А впівночі нагайка шуміла,
А к світові миленька умліла. (2)

Лежить мила, як бумага синя,
А миленький, як білая глина. (2)

— Ой ти, мати, пораднице в хаті,
Порадь мене, де милу сховати. (2)

— Зірви, сину, в коморі дилину
Та заховай чужую дитину. (2)

— Не зірветься в коморі дилина,
Не втаїться чужая дитина. (2)

Треба, мати, коня продавати,
Треба, мати, милу поховати. (2)

— Сідлай, сину, коня вороного
Та їдь, сину, до тестя рідного. (2)

Нехай їде, нехай поспішає,
Нехай свою дитину ховає. (2)

По миленькій в усі дзвони дзвонять,
Сина й матір до острогу гонять. (2)

На миленьку сорочку наділи,
Сина й матір в острог посадили. (2)

ОЙ ПІШОВ МИЛИЙ ЗА ЛІС

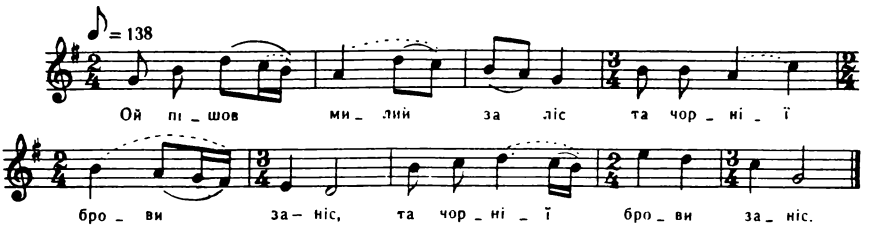

Ой пішов милий за ліс
Та чорнії брови заніс. (2)

Пішов за діброву
Та заніс любу мову. (2)

Я кажу: «Не барися»,
А він каже: «Не журися». (2)

А він каже: «Не журися,
З іншими не любися». (2)

Штири роки прожила,
Нікого я не любила. (2)

Штири роки минає,
Мій милий прибуває. (2)

Приїхав аж до гаю,
Та думав, що додому. (2)

Приїхав аж до гаю,
До широкого Дунаю. (2)

Став коня наповати,
Став лиман прибувати. (2)

Став лиман прибувати,
Став милий потопати. (2)

Став милий потопати,
До милої став гукати. (2)

— Рятуй, рятуй, моя мила,
Коли вірно любила. (2)

— Якби човен та весельце,
Рятувала б своє серце. (2)

Заким човна знайшла,
Миленького я не знайшла. (2)

Заким люди ізійшлися,
А миленький утопився. (2)

Пішов милий за водою —
Остаюся я вдовою. (2)

Пішов милий з пліточками —
Остаюся з діточками. (2)

Пішов милий з окуньцями —
Остаюся з молодцями. (2)

ОЙ СЯДУ Я КРАЙ ВІКОНЦЯ, ГЕЙ

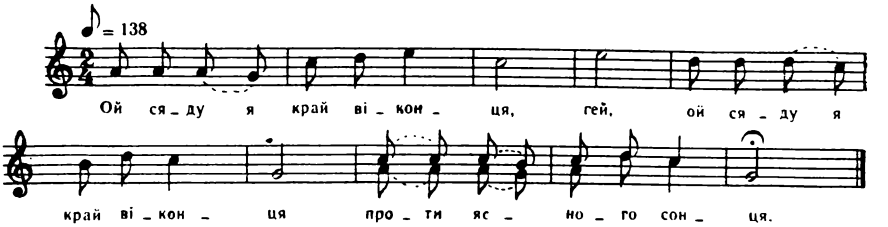

Ой сяду я край віконця, гей,
Ой сяду я край віконця
Проти ясного сонця.

Проти ясного сонця, гей,
Проти ясного сонця
Виглядати чорноморця.

Чорноморець, мамцю, їде, гей,
Чорноморець, мамцю, їде,
Четверо коней веде.

А на п'ятому сидить, гей,
А на п'ятому сидить,
Набік шапочку держить.

На п'ятому вороному, гей,
На сідельці золотому,
У жупані дорогому.

Приїхав він аж до гаю, гей,
Приїхав він аж до гаю,
До широкого Дунаю.

До Дунаю повертає, гей,
До Дунаю повертає
І там коні наповає.

Став він коні наповати, гей,
Став він коні наповати,
Стала хвиля воду гнати.

Стала вода прибувати, гей,
Стала вода прибувати,
Чорноморець — потопати.

Чорноморець потопає, гей,
Чорноморець потопає
Та й на милую гукає:

— Рятуй, рятуй, моя мила, гей,
Рятуй, рятуй, моя мила,
Коли вірно любила.

— Ой рада б я рятувати, гей,
Ой рада б я рятувати,
Та не вмію я плавати.

Якби човен та весельце, гей,
Якби човен та весельце,
Рятувала б, моє серце.

Ой піду я межи люди, гей,
Ой піду я межи люди,
Може, кому жалко буде.

Заким людей ізібрала, гей,
Заким людей ізібрала,
Чорноморця не застала.

Заким люди ізійшлися, гей,
Заким люди ізійшлися,
Чорноморець утопився.

Утопилось моє серце, гей,
Утопилось моє серце,
Тільки плаває сідельце.

Пливи, пливи за водою, гей,
Пливи, пливи за водою,
Остаюся я вдовою.

Пливи, пливи за річками, гей,
Пливи, пливи за річками,
Остаюся з діточками.

Ой люди ж мої, люди, гей,
Ой люди ж мої, люди,
На кому ж сей гріх буде?

Чи на вас, чи на мені, гей,
Чи на вас, чи на мені,
Що не слухали мене?

Чи на вас, чи на неньку, гей,
Чи на вас, чи на неньку,
Чи на річку бистреньку?

Ні на нас, ні на неньку, гей,
Ні на нас, ні на неньку,
Лиш на річку бистреньку.

ОЙ НА ГОРІ СОКІЛ ПРОЛІТАЄ

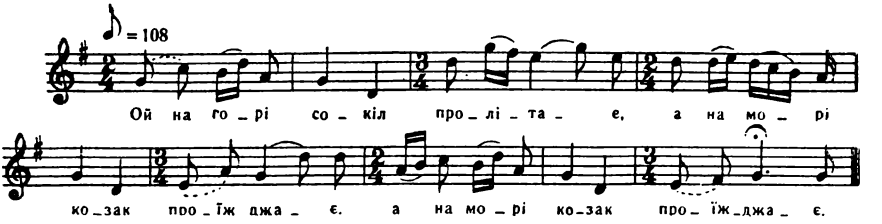

Ой на горі сокіл пролітає,
А на морі козак проїжджає. (2)

Не топись, козаче, бо загинеш,
Кого вірно любиш, то покинеш. (2)

Кого вірно любиш, то цілуєш,
Сам на Україну помандруєш. (2)

Ой як став козак конем грати,
Свою миленькую став виглядати. (2)

Ой приїхав козак під ворота:
— Вийди, вийди, милая, краща злота. (2)

Ой не вийшла милая, вийшла мати.
— Годі, годі, козак, конем грати. (2)

Бо я свою дочку нарядила,
На тесовій лавці положила. (2)

Чорним оксамитом ручки вкрила,
В вишневім садочку схоронила. (2)

Білим каменем приложила
Ще й кленовим листком пристелила. (2)

Ще й кленовим листком пристелила
І червоную калину посадила. (2)

Ой поїхав козак до могили
Та вв'язав коника до калини. (2)

Та вв'язав коника до калини,
Сам припав серденьком до могили. (2)

— Червона калино, відхилися,
Ти, кленовий листе, розлетися. (2)

Ти, білий каменю, відкотися,
Ти, чорная труно, відчинися. (2)

Ти, моя миленькая, підведися,
На правую ручку підіприся. (2)

На правую ручку підіприся,
Чорними очима подивися. (2)

Ой чи мені, милая, женитися?
Ой чи за тобою журитися? (2)

Ой чи за тобою журитися?
Позволь мені, мила, женитися. (2)

— Не журися, милий, не журися,
Поїдь на Вкраїну, оженися. (2)

Лиш не бери вдови з діточками,
А бери дівчину з биндочками. (2)

Возьми в вдови дочку Мар'яночку,
А що в голубому жупаночку. (2)

А що в голубому жупаночку,
А що в рутяному віночку. (2)

Не женися, милий, у суботу,
Та не бери вдови на сухоту. (2)

Оженися, милий, у неділю,
Возьми собі жінку при барвінку. (2)

Возьми собі жінку при барвінку,
А щоб згадувала першу жінку. (2)

ОЙ ЯКБИ Я ЗНАЛА, ЩО Я БУДУ ЖИТИ

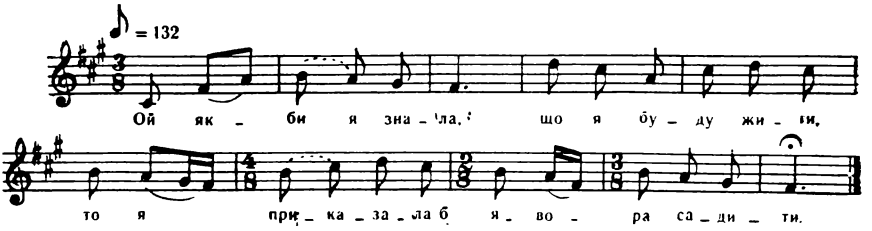

Ой якби я знала, що я буду жити,
То я приказала б явора садити.

Напилася пива, наробила дива.
Ой що ж мені буде? Піду межи люди.

Радять мені люди явора зрубати,
Явора зрубати, труно збудувати.

Ой якби я знала, що буду вмирати,
То я приказала б явора зрубати.

Ой піду я в сад явора рубати,
Дерево рубати, труно будувати.

Збудувала труно у чотири боки,
Лежало те труно двадцять штири роки.

Збудували труно штири майстрі дурно,
Лежало те труно двадцять п'ять літ дурно.

Лежало те труно та й почало гнити,
Та й почало гнити, стало говорити:

— Або порубайте, або тіло дайте,
Або порубіте, або що кладіте.

По садочку ходю, думочку думаю:
Кого ж бо я в труні поховати маю?

Ой боже мій, боже, що мені робити?
Кого ж у те труно мені положити?

Положила б батька — не буде порядка.
Положу я отця — буде гріх до кінця.

Поховала б тата, та велика втрата.
Поховала б неньку — жаль буде серденьку.

Положу я брата, коли чужа хата.
Не на брата хата, мала, вузьковата.

В брата чужа хата, велика розтрата,
А брат не нажився, тільки набідився.

Поховала б сестру — в сестри дрібні діти,
В сестри дрібні діти, нікому глядіти.

Положу милого — не знайду такого,
Не знайду такого до серденька свого.

Ой боже мій, боже, треба помирати,
Либонь, у те труно тра самій лягати.

Либонь, у те труно тра самій лягати,
А хто ж мої діти буде годувати?

Ой ляжу я сама, сама молоденька,
Сама молоденька, дитина маленька.

— Лягай, мила, сама, якось воно буде.
Наші дрібні діти догодують люди.

Будуть годувати, будуть дивувати,
Що воно, маленьке, та не має неньки.

— Вбереш мене, милий, в вишиту сорочку,
Поховаєш мене в вишневім садочку.

У суботу рано усі дзвони дзвонять,
Вже мою миленьку в садочку хоронять.

А в неділю рано ще й сонце не сходить,
Батько сиротину по садочку водить.

Батько сиротину по садочку водить,
Білі ручки ломить, крізь сльози говорить:

— Устань, устань, мила, зацвіла калина,
За тобою плаче маленька дитина.

Устань, устань, мила, мила чорнобрива,
Бо плаче дитина, воно — сиротина.

— Нехай воно плаче, воно переплаче,
А рідної неньки повік не побачить.

Ой не ходи, милий, не труси землею,
Бо й сам добре знаєш, як тяжко під нею.

Не дав мені, милий, на тім світі жити,
Дай же мені, милий, в могилі спочити.

ОЙ ПОЇДУ Я У КИТАЙ-ГОРОД

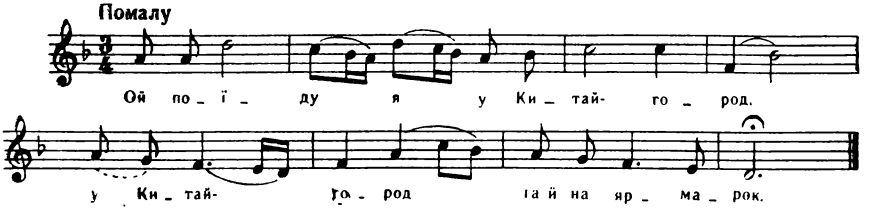

Ой поїду я у Китай-город,
У Китай-город та й на ярмарок.

Ой та куплю я корабель новий
Та за сто рублів з половиною.

Та за сто рублів з половиною,
Посадю милу із дитиною.

Посадю милу із дитиною
Та пустю морем-серединою.

Ой а сам вийду я на круту гору,
На круту гору та й подивлюся.

Корабель пливе, аж Дунай реве,
І мила сидить, як свіча горить.

І мила сидить, як свіча горить,
І дитя плаче, як ворон кряче.

— Ой чекай, мила, розпрощаємся,
Винним яблучком перекраємся.

Ой вернись, мила, моє сердечко,
Дам я тобі винне яблучко.

Переділимось половинкою,
Ой вернись, мила, із дитинкою.

Тобі яблучко, мені грушечка,
Ой вернись, мила, моя душечка.

— Ой не вернуся я, а збираюся,
Поїду в синє море та й утоплюся.

Ой бив ти мене та ожиною,
Не назвав мене та дружиною.

Ой бив ти мене та нагайкою,
Не назвав мене та хазяйкою.

Ой бив ти мене дротяницею,
Називав мене ледащицею.

ОЙ ПРИЇХАВ МИЛИЙ ДО МИЛОЇ В ГОСТІ

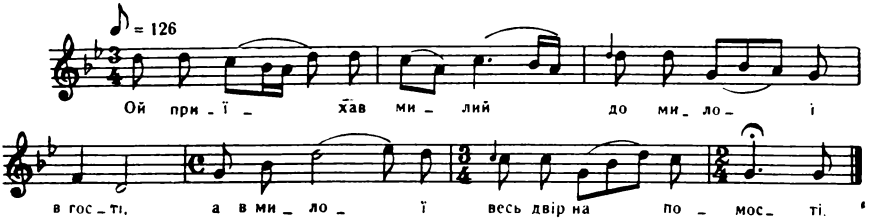

Ой приїхав милий до милої в гості,
А в милої весь двір на помості.

— Для кого ти, мила, цей двір становила?
— Задля того, що вірно любила.

— Для кого ти, мила, цей двір будувала?
— Задля того, що вірно кохала.

Ой повій, вітроньку, на мою світлоньку
З того краю, звідки милу маю.

Вітрець повіває, світлоньку минає,
Десь мій милий талану не має.

Узяв милий милу за білії боки
Вкинув милу у Дунай глибокий.

— Пливи, пливи, мила, стиха за водою,
Не мав же я талану з тобою.

— Чи я не хороша, чи я не прекрасна,
Ой чи моя долечка безщасна?

Чи я не хороша, чи я не вродлива,
Ой чи моя доля нещаслива?

— Як випливеш, мила, на жовтий пісочок,
Тоді пустиш тонкий голосочок.

Пішов милий лугом-бережиною,
Стало йому жаль за дружиною.

— Перепливи, мила, биструю річку,
Подай мені білую ручку.

ОЙ ХОДИТЬ ІВАН ПОНАД ЛИМАН

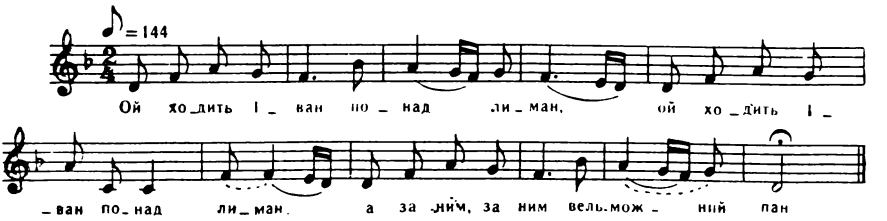

Ой ходить Іван понад лиман, (2)
А за ним, за ним вельможний пан.

— Ой що ти, Іване, тут робиш, (2)
Ой чи ти тут рибу ловиш?

Ой чи ти тут рибу ловиш, (2)
Чи ти людей перевозиш?

— Ой гіркі мої перевози — (2)
Да й обілляли дрібні сльози.

Я і риби тут не ловлю (2)
І людей я не перевозю.

І людей я не перевозю, (2)
Тільки лляю дрібні сльози.

Ой мав я жінку Голяночку (2)
Та й пустив її в Дунай-річку.

А я не дивую та на теє, (2)
Та лишила діток троє.

А четвертеє в повиточку (2)
Сушить, в'ялить головочку.

Тяжкі мої заробітки, (2)
Та лишились дрібні дітки.

Ой виглянь, виглянь, Голяночко, (2)
Плаче твоє дитяточко.

— Нехай плаче, в розбій б'ється, (2)
Воно мене не діждеться.

Нехай плаче й розпів'ється, (2)
Воно мене не діждеться.

Ой ви, щуки, їжте руки, (2)
А ви, соми, їжте ноги.

А ви, раки, розсуждайте, (2)
Мого личка не марайте.

Моє личко обмиється, (2)
Прийде милий, подивиться.

ОЙ П'ЯНА Я ТА Й ВАЛЮСЯ

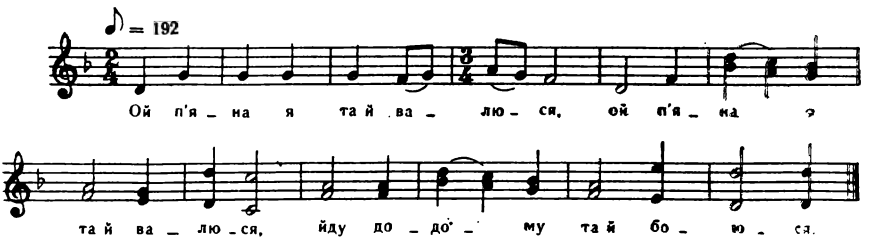

Ой п'яна я та й валюся, (2)
Йду додому та й боюся.

Бо лихого мужа маю, (2)
Буде бити, добре знаю.

Буде бити ще й лаяти, (2)
До Дунаю посилати.

— Іди, мила, утопися, (2)
Бо ти мені не годишся.

Стану, гляну, подумаю, (2)
Либонь, піду до Дунаю.

— Ой Дунаю, Дунайочку, (2)
Прийми ж мою головочку.

Прийняв мого батька й неньку, (2)
Прийми й мене, молоденьку.

Прийняв мою всю родину, (2)
Прийми ж мене, сиротину.

А ви, щуки, їжте руки, (2)
А ви, соми, їжте ноги.

А ви, раки, розтерзайте, (2)
А личенька не займайте.

Моє личко рум'янеє, (2)
Лихим мужем змаранеє.

Нехай личко промиється, (2)
Прийде милий, подивиться.

— Отепер я горе знаю, (2)
Троє діток малих маю,

А четверте в повиточку (2)
Й те на мою головочку.

Стану, гляну, подумаю, (2)
Либонь, піду до Дунаю.

Ой Дунаю, Дунайочку, (2)
Верни мені хазяйочку.

Ой на тобі грошей скриню, (2)
Верни мені господиню.

ОЙ ВИСОКО СОНЦЕ СХОДИТЬ

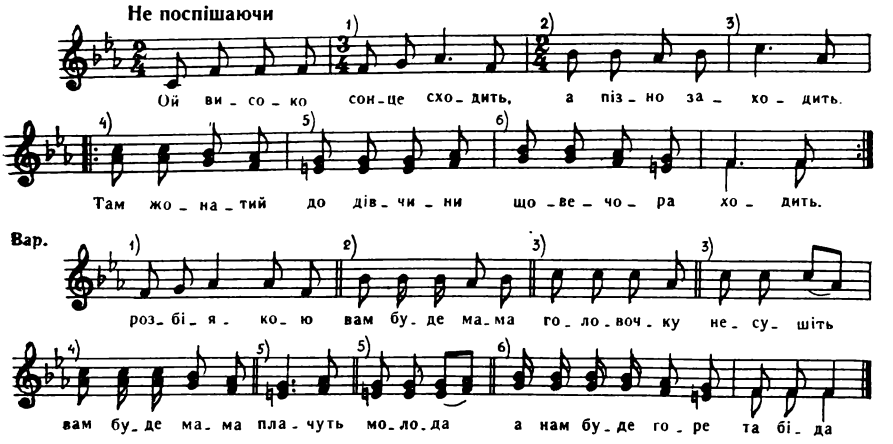

Ой високо сонце сходить,
А пізно заходить.
Там жонатий до дівчини
Щовечора ходить. } 2

Ой він ходить, ой він ходить,
Бо він її любить,
Вона йому, молодому,
Дружиною буде. } 2

Не якою дружиною,
Вірною жоною.
— Заріж, заріж першу жінку,
Буду жить з тобою. } 2

Убий жінку ще й дитину,
Положи на лавці.
Як сам підеш увечері,
Прийдеш аж уранці. } 2

— Ой як мені її різать?
Жінка молодая,
Ой як мені її різать?
Дитина малая. } 2

Пожену я товар на яр
Воли на долину,
А сам піду до дівчини
На час, на годину. } 2

Ой прийшов він під віконце:
— Добрий вечір, серце!
Вона стала, відказала:
— Убий жінку перше. } 2

— Ой як мені, дівчинонько,
Свою жінку вбити?
Моя жінка молоденька
Буде ся просити. } 2

Біжи, біжи до коршомки
Горілки напийся,
А як прийдеш додомочку,
Та й жінки вчепися. } 2

— Запалю я сирі дрова,
Залию водою,
Не втішайтесь, воріженьки,
Моєю бідою. } 2

Не втішайтесь, воріженьки,
Моєю бідою,
Не навчайте ви милого:
— Іди до коршомки. } 2

Іди, іди до коршомки,
Напийся горілки,
А напившися горілки,
Берися до жінки. } 2

Пішов милий до коршомки,
Напився горілки,
А як прийшов додомоньку,
Вчепився до жінки. } 2

А як прийшов же додомочку
Та й ножа готує,
Сидить мила на постелі,
Дитятко годує. } 2

Прийшов милий із коршомки,
Став ножа гострити.
Його жінка, як голубка, } 2
Почала просити:

— Не ріж, не ріж, мій миленький,
Зажди час-годину,
Нехай же я погодую } 2
Маленьку дитину.

Зажди, зажди, голуб сивий,
Зажди хоч хвилину,
Та поки ж я нагодую } 2
Маленьку дитину.

— Тоді будеш, моя мила,
Дитя годувати,
Як я піду до Дунаю } 2
Ножа полоскати.

Вдарив її раз у шию,
А два рази в груди,
Полилася кров червона } 2
По всій землі всюди.

Пішов милий до Дунаю
Ножа полоскати,
А сусіди — добрі люди } 2
Дали неньці знати.

— Кидай, ненько старенькая,
Біле білля прати,
Іди дочку Ганюточку } 2
На смерть убирати.

Біжить ненька старенькая
Стиха під віконце —
Лежить дочка Ганюточка } 2
Личком проти сонця.

Приходить же стара мати
Під нове віконце —
Лежить дочка-одиниця, } 2
Як жаркеє сонце.

Біжить ненька старенькая,
Білі ручки ломить —
Лежить дочка, як голубка, } 2
Та вже й не говорить.

Уходить же мати в хату,
На порозі впала:
— Дочко моя, одиниця, } 2
Навіки пропала!

Ой чим же ти, моя доню,
Мужу не вгодила,
Що ти свою кров червону } 2
Повсюди пролила?

— Ой усім я, моя мати,
Усім догодила.
Ішов милий до коршомки, } 2
А я не пустила.

— Доню моя, люба, мила!
Що ти провинила,
Та що твоя кров червона } 2
Землю сполонила?

— Ненько моя рідненькая,
Нічого не знаю,
Бо він ходить до другої, } 2
А мене вбиває.

Ой нічого, моя мати,
Я не провинила.
До іншої милий ходить, } 2
А я щоб не жила.

— Доню моя, люба доню,
Що ти наробила,
Що ти хату ще й кімнату } 2
Кров'ю затопила?

Що ти хату ще й кімнату
Кров'ю затопила,
Ще й маленькую дитину } 2
Повік сиротила?

— Не я його сиротила,
Сиротили люди,
Сиротила дівчинонька,
Що жонатих любить. } 2

Пожену я товар на яр,
Воли на долину,
А сам піду до дівчини
На час, на годину. } 2

— Добрий вечір, дівчинонько,
Добрий вечір тобі.
Вона стала, відказала:
— Неправдочка твоя. } 2

Вона стала відказала:
— Неправдочка твоя,
Убив, убив першу жінку,
Уб'єш мене другу. } 2

Ой пішов він додомочку,
Схилив на стіл головочку.
Дрібні діти плачуть,
Бо неньки не бачать. } 2

— Цитьте, діти, та не плачте,
Мого серця не сушіть.
А я сеє все найду,
Вам молоду маму приведу. } 2

— Ой таточку, ой таточку!
Вам буде мама молода.
Вам буде мама молода,
А нам буде горе та біда. } 2

Ой над ним же, розбіякою,
Чорний ворон кряче,
А над нею, молодою,
Вся родина плаче. } 2

Ой над ним же, розбіякою,
Вовки та лисиці,
А над нею, молодою,
Брати та сестриці. } 2

ІШОВ КОЗАК ЯРОМ-ДОЛИНОЮ

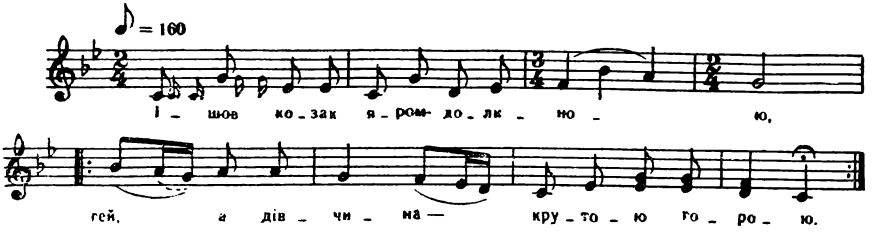

Ішов козак яром-долиною,
Гей, а дівчина — крутою горою. (2)

Прийшов козак стиха під віконце:
— Гей, добрий вечір, дівчинонько-серце! (2)

Дівчинонько, що ти дома робиш,
Гей, чом не вийдеш? Стиха не говориш? (2)

— Як же мені стиха говорити?
Гей, боюсь мужа, боюсь розбудити. (2)

Ой піду я яром-долиною,
Гей, чи не найду цвіта з калиною? (2)

Ой не найшла цвіта з калиною,
Гей, тільки стояв козак з дівчиною. (2)

Покотився горіх з ліщиною,
Гей, розлучився козак з дівчиною. (2)

Горе, горе, а хто кохається,
Гей, а ще гірше, як розлучається. (2)

Дай же, боже, дощу громового,
Гей, забий, забий нелюбого мого. (2)

Злини, злини, градовая туча,
Гей, забий, забий законного мужа. (2)

А звечора свічечка горіла,
Гей, опівночі туча прогриміла. (2)

Ой зринула градовая туча,
Гей, не забила законного мужа. (2)

Та не вбила законного мужа,
Гей, тільки вбила, кого я любила. (2)

Не забила, на кого просила,
Гей, а забила, кого я любила. (2)

Лиш того забила, кого я любила,
Лиш того залляло, що вірно кохала. (2)

Тепер я у лузі не калина,
Гей, зосталася в роду не дитина. (2)

Аби я дівчина, то косу б чесала,
Аби я московка, москаля б чекала. (2)

Аби я вдовиця, пила б та гуляла,
Аби я хазяйка, хазяїна б мала. (2)

ОЙ ЗИМА, ЗИМА, ЗИМА ЛЮТАЯ

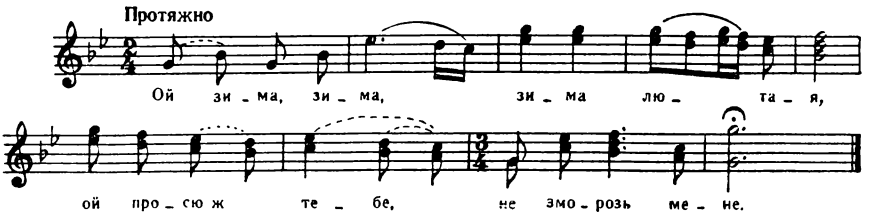

Ой зима, зима, зима лютая,
Ой просю ж тебе, не зморозь мене.

Не зморозь мене ще й мого мужа,
Бо мого мужа жінка подужа.

Бо мого мужа жінка подужа,
Жінка подужа — не любить мужа.

Як полюбила — приголубила,
Взяла гострий меч та й зарізала.

Взяла гострий меч та й зарізала,
Взяла на платок, понесла в садок.

Взяла на платок, понесла в садок,
В вишневім саду та й повішала.

В вишневім саду на сухім дубу,
На сухім дубу та й на яворі.

Прийшла додому, пішла в комору,
Вточила вина півтора відра.

Сіла за столом з чужим соколом,
Стала вино пить, стала сльози лить.

— Ой горе, горе з таким мужем жить,
А ще й горше, що й нема його.

Піду я у сад, відчеплю назад.
Вранці раненько прийшла до миленького:

— Вставай, миленький, вже день біленький,
Вже нависівся, вже й нагойдався,

Всяких пташечок вже й наслухався,
Винних яблучок вже й нанюхався.

Ой чи ти спиш, чи ти так лежиш,
Що мого серденька не розвеселиш?

— А я і не сплю і так не лежу,
І твого серденька не розвеселю.

ОЙ В НЕДІЛЮ РАНО-ПОРАНЕНЬКУ

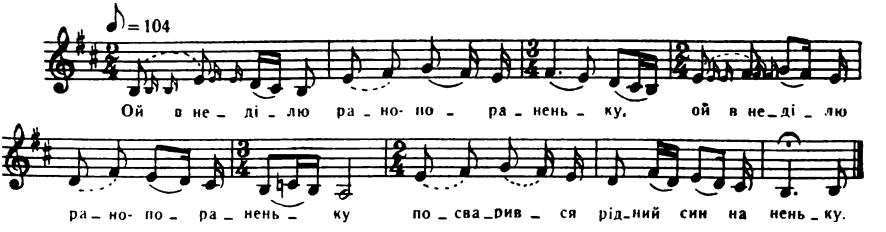

Ой в неділю рано-пораненьку (2)
Посварився рідний син на неньку.

— Іди, нене, йди собі від мене, (2)
Будуть, нене, завтра гості в мене.

Мої гості в злоті, в кармазині, (2)
А ти, ненько, в старій кожушині.

— Є у тебе, сину, другая хата, (2)
Скажеш гостям, що я твоя пряха.

Буду тобі я куклу чесати, (2)
Буду тобі дитя колисати.

— Будеш, мати, куклу проривати (2)
І дитину малу проклинати.

Вийшла мати за нові ворота, (2)
Стала вона, як бідна сирота.

— Ой поки я сина годувала, (2)
То поти я хату свою мала.

Перестала сина годувати, (2)
Перестала свою правду мати.

Пішла вона шляхом-дорогою (2)
Та здибалась з рідною дочкою.

Не йди, нене, не йди ти до мене, (2)
Бо є, нене, лиха доля в мене.

— Буду, доню, кужелину прясти, (2)
Буду тобі й дитя колисати.

— Іди, нене, іди ти до мене, (2)
Ой є, нене, лиха доля в мене.

Як піде він на тік молотити, (2)
Тоді будем, нене, говорити.

А як буде лиха доля бити, (2)
Ой не совайся мене боронити.

Ой хто-то у лісі гукає, (2)
Ой то ж син матері шукає.

Ой в неділю рано усі дзвони дзвонять, (2)
А рідний син свої неньки просить:

— Іди, нене, йди тепер до мене, (2)
Покарав бо син божий за тебе.

Ударив грім на хату новую, (2)
Забив мені жінку молодую.

Забив мені жінку молодую, (2)
Лишив мені дитину малую.

— Щоб тобі, сину, хата горіла, (2)
То я й гасити б не веліла.

Нехай тобі згорить іще й хата, (2)
Ти — не мій син, я — не твоя мати.

ОЙ ПРИЇХАВ ДЖЕНДЖУРА

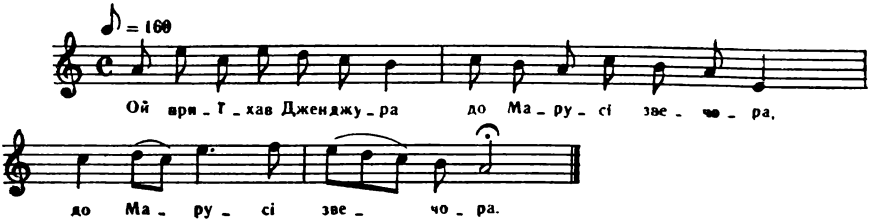

Ой приїхав Дженджура
До Марусі звечора. (2)

— Марусино-серденько!
Переночуй, рибонько. (2)

— Я не буду ночувать:
Пан приїде, буде знать. (2)

Марусина заснула.
Пан приїхав — не чула. (2)

— Марусино-серденько,
Що за коник на стайні? (2)

Що за коник на стайні,
Що за зброя на стіні? (2)

Що за зброя на стіні,
Що за панич в постелі? (2)

— Каліченька і без рук,
Каліченька і без ніг. (2)

Каліченьку не бити,
Каліченьці годити. (2)

— Що каліченьці дати,
Щоб з постелі зігнати? (2)

— Марусино-серденько,
А дай йому рублика. (2)

А «каліка» рубля взяв,
Із постелоньки устав. (2)

Через хату рачки ліз,
Через сіни котився. (2)

На коника схватився,
Марусеньці вклонився. (2)

Сів на коня, засвистав
І на брамі написав: (2)

«Три ніченьки ночував
Ще й додачі рубля взяв». (2)

Історичні пісні

ЩО ЗА ГОЛОС У ДОЛИНІ

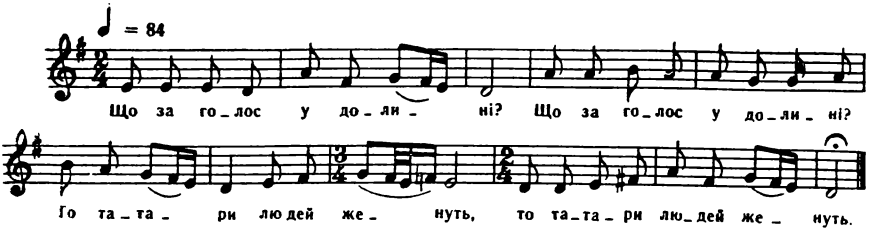

Що за голос у долині? *
То татари людей женуть.

Йшли татари по долині
Та всі дівки половили.

Та всі дівки половили,
Та загнали на долину.

Стали вони миритися,
Дівочками ділитися.

Всім татарам по дівочці,
А зятеві бабка впала.

Він до коника прив'язав
Та й сам їде дорогою.

Та й сам їде дорогою,
Веде тещу терниною.

Привів її аж під свій двір:
— Вийди, мила, надвір боса.

Вийди, мила, надвір боса,
Надвір боса, без пояса.

Привів тобі невільницю,
А до хати робітницю.

— Було її та й не вести,
Було там же зарубати.

— Нащо її та й рубати?
Вона буде кужіль прясти,

Буде тобі шити, прясти,
А очима гуси пасти.

А очима гуси пасти
Й мале дитя колисати:

— Лю-лю, лю-лю,
дитинчатко,
По батькові татарчатко,

По батькові татарчатко,
По матері онучатко.

Твою матір згодувала
Та по писку витинала.

Іде пані та й зачула,
Біжить боса, без пояса:

* Кожний рядок повторюється.

— Нащо, сучко, так казала,
Татарчатком називала?

Чим ти, бабо, та й пізнала,
Що онуком його звала?

— Дочко моя, гарна сильно,
Я в неділю зілля рвала,

Я в неділю зілля рвала
Та за коси закладала.

— Скільки, бабко, синів мала?
Скільки, бабко, дочок мала?

— Мала синів три соколи,
Малу дочку — Парусочку.

— Якого ти, бабко, села?
Якого ти, бабко, роду?

— А я села Вемерівни,
А я роду вдовиного.

Мала синів три соколи,
Одну дочку Парусочку,

В городечку вінок плела
Та за коси закладала.

Наїхали татарочки
Та й узяли Парусочку.

Синів моїх порубали,
Парусочку собі взяли.

— Мати моя дорогая!
А я ж тебе не пізнала.

Ненько моя рідненькая!
Правда твоя щиренькая.

Чи тут будеш, чи поїдеш,
Чи поїдем в свої краї?

— Я не буду, я поїду,
Я поїду в свої краї.

— Слуги мої дорогії!
Коні мої воронії!

Запрягайте коні в шори,
Везіть бабку в свої краї.

Бери коні воронії,
Бери брички золотії.

Бери собі срібло, злото,
Бери собі ще й полотна.

Бери гроші неміряні
Та їдь собі в свої краї.

Бери собі прохідницю,
Не здибайся з татарами,

Щоб татари не спіймали,
У неволю не забрали.

ЗА НАШОЮ СЛОБОДОЮ

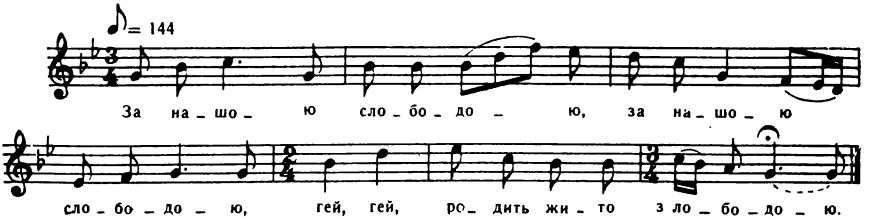

За нашою слободою, (2)
Гей, гей, родить жито з лободою

Родить жито з лободою, (2)
Гей, гей, а пшениця з кукільом.

Там дівчина жито жала, (2)
Гей, гей, малі снопики в'язала.

Іде козак дорогою, (2)
Гей, гей, веде коня за собою.

— Помагайбі тобі, женче, (2)
Гей, гей, здоров, здоров, козак-серце!

Вв'язав коня до калини, (2)
Гей, гей, сам ліг спати край могили.

Десь узялась дівчинонька, (2)
Гей, гей, та вирвала травиченьку.

Та вирвала травиченьку, (2)
Гей, гей, та вмочила в криниченьку.

Та вмочила в криниченьку, (2)
Гей, гей, та вдарила по личеньку.

— Вставай, козак, годі спати, (2)
Гей, гей, бо вже коня не видати.

Прийшли турки з татарами, (2)
Гей, гей, взяли коня з поводами.

— Коня взяли, то кінь буде, (2)
Гей, гей, а дівчини жалко буде.

Дівчиноньки жалко буде, (2)
Гей, гей, возьмуть її чужі люди.

У НЕДІЛЮ РАНО-ПОРАНЕНЬКО

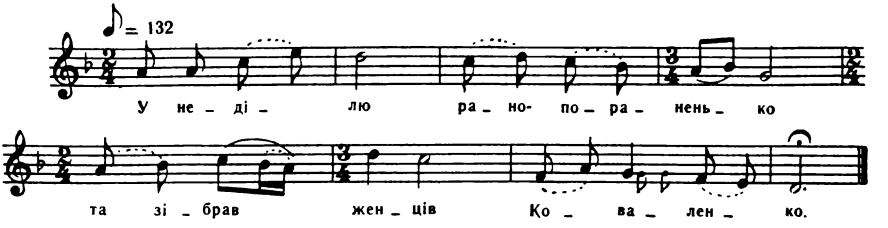

У неділю рано-пораненько
Та зібрав женців Коваленко.

У неділю та женців зібрав,
А у понеділок випроводжав.

Подавав серпи та все золотії,
Поробив юрки та все серебрянії.

Та повів їх на долину,
На ту пшеницю на озиму.

— Ой жніть, женці, розжинайтесь
Та назад себе оглядайтесь.

Ой жнуть женці, розжинаються
Та назад себе оглядаються.

За гороньками Коваленко йде
Та за собою орду веде.

Назад руки та ізв'язані,
Чорні очі засклепляні.

Ой ви, женці, та покайтеся,
Та самі жати не відважтеся.

Ой бодай тебе господь скарав,
Що у неділю женців зібрав.

ГЕЙ, У СТРУТОВІ ТА ВСІ ДЗВОНИ ДЗВОНЯТЬ

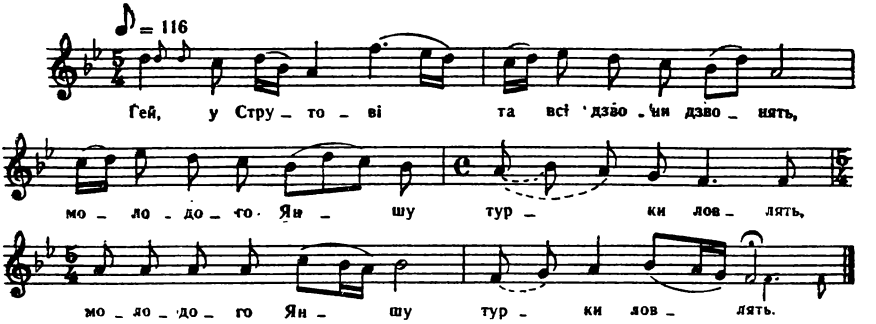

Гей, у Струтові та всі дзвони дзвонять,
Молодого Яншу турки ловлять. (2)

Гей, у Струтові вже й передзвонили,
Молодого Яншу турки ізловили. (2)

Молодого Яншу турки ізловили,
Молодому Янші волосся підбрили. (2)

Молодому Янші волосся підбрили,
Молодому Янші мундир наділи. (2)

ОЙ ПО ДОНУ, ПО ДОНУ, ПО ШИРОКОМУ МОРЮ

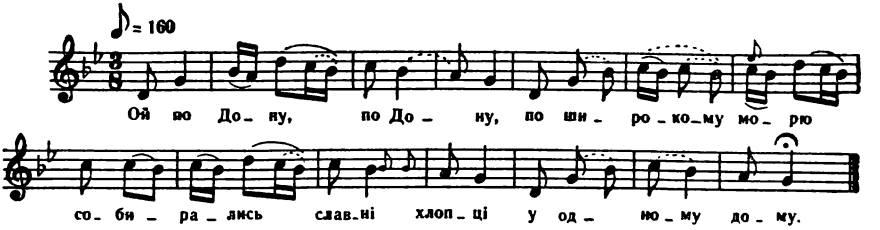

Ой по Дону, по Дону, по широкому морю
Собирались славні хлопці у одному дому.

Ой радили вони раду все отечеськую,
Куди їхать по покупку по купечеськую.

— Ой слухайте, славні хлопці, щось у хмароньці гуде,
Ой щось бо нам, славні хлопці, за пригодонька буде.

Ой наступила чорна хмара, превеликая орда,
Ой висікла, вирубала все донського козака.

— Сідлай, хлопче, сідлай, малий, коня вороного
Та дай знати, хлопче малий, аж до кошового.

Ой виїхав кошовий аж до козацького трупу
Та приклав до свого серця превеликую тугу.

— Ой що ж бо ви, преславні хлопці, та й ошиблися,
Що у степу, при битій дорозі, спать положилися.

Що яснії та ружини не заряджували,
Що крепкого каравулу не поставили.

Що крепкого каравулу не поставили,
Самі себе, преславнії молодці, та й занапастили.

Ой виїхав отаман та на сірому коні,
Полилися дрібні сльози по зеленім жупані.

Полилися дрібні сльози по зеленім жупані:
— Ой пропало ж моє військо, тепер горенько мені.

ОЙ НА ГОРІ ТА ЖЕНЦІ ЖНУТЬ

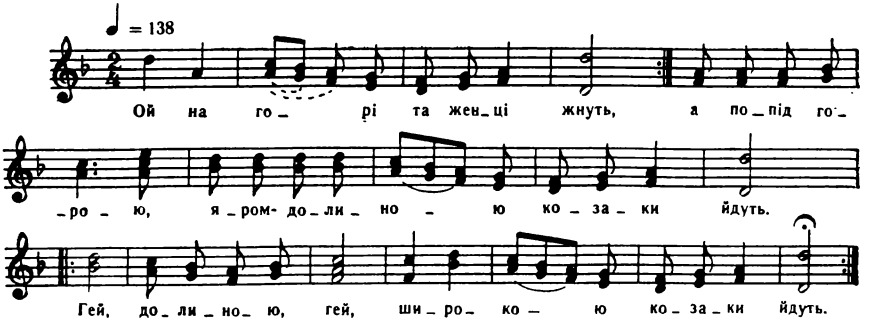

Ой на горі та женці жнуть, (2)
А попід горою,
Яром-долиною
Козаки йдуть.

Гей, долиною, гей,
Широкою козаки йдуть. } 2

Попереду Дорошенко (2)
Веде своє військо,
Військо запорізьке
Хорошенько.

Гей, долиною, гей,
Широкою хорошенько. } 2

Посередині пан хорунжий, (2)
Під ним кониченько,
Під ним вороненький
Сильно дужий.

Гей, долиною, гей,
Широкою сильно дужий. } 2

А позаду Сагайдачний, (2)
Що проміняв жінку
На тютюн та люльку,
Необачний.

Гей, долиною, гей,
Широкою необачний. } 2

— Мені з жінкою не возиться, (2)
А тютюн та люлька
Козаку в дорозі
Пригодиться.

Гей, долиною, гей,
Широкою пригодиться. } 2

Гей, хто в лісі, обізвися! (2)
Та викрешем вогню,
Запалимо люльку,
Не журися.

Гей, долиною, гей,
Широкою не журися. } 2

ОЙ У ЛІСІ, В ЛІСІ

(Пісня про Нечая)

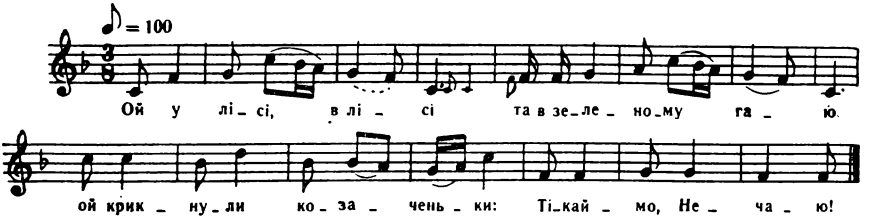

Ой у лісі, в лісі
Та в зеленому гаю
Ой крикнули козаченьки:
— Тікаймо, Нечаю!

Козак Нечай має звичай,
На те не вповає,
Із кумою Хмельницького
Мед-вино кружляє.

Не вспів Нечай, не вспів козак
На коника сісти,
Кажуть ляшків, вражих панків,
Як капусту сікти.

Не вспів козак, не вспів Нечай
На коника впасти,
Кажуть ляшків, вражих панків,
Як снопики класти.

— А я тебе, Нечаю,
Не обезпечаю,
Тримай коня при наряді
Для свого звичаю.

— Ой чого нам, козаченьки,
Чого нам втікати,
Свою славу козацькую
Під ноги топтати?

Ой як крикнув козак Нечай
На хлопця малого:
— Сідлай, хлопче, сідлай, малий,
Коня вороного!

Оглянеться козак Нечай
На правеє плече —
Поза козаком Нечаєм
Кров річкою тече.

Оглянеться козак Нечай
На правую руку —
Не вискочить кінь козацький
Із польського трупу.

Спотикнувся кінь козацький
На малу хвилину,
Як ісхватить пан Потоцький
Хлопця за чуприну.

— Скажи, хлопче, скажи, малий,
Чим Нечая вбити?
Будем тебе, хлопче малий,
В золоті водити.

Дурні панки, дурні ляшки
Не знають, чим вбити,
Сріблом-злотом, дрібним шротом —
Він не буде жити.

Чи не це той хміль зелений,
Що по тину в'ється?
Чи не це той козак Нечай,
Що з ляхами б'ється?

А це ж бо той хміль зелений,
Що по тину в'ється.
А це ж бо той козак Нечай,
Що з ляхами б'ється.

ОЙ ТИ, МОРОЗЕНКУ

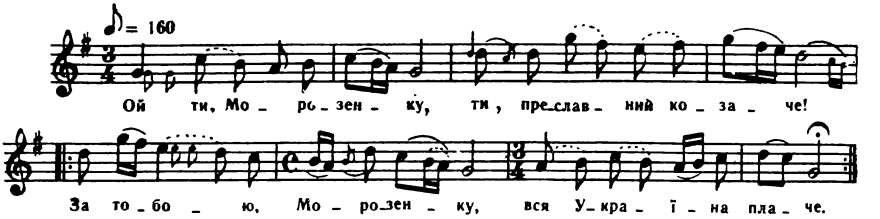

Ой ти, Морозенку,
Ти, преславний козаче!
За тобою, Морозенку,
Вся Україна плаче. } 2

Не так тая Україна,
Як те горде військо.
Ой заплакала Морозиха
Йдучи рано на місто. } 2

Заплакала Морозиха
Та й стала тужити,
Що взяли її сина Івана
У військо служити. } 2

— Не плач, не плач, Морозихо,
Об сиру землю не бийся,
Ходім з нами, з козаками
Та меду-вина напийся. } 2

— Чогось мені, миле браття,
Мед-вино не п'ється.
Ой десь мій син Морозенко
З турком-шведом б'ється. } 2

Ой щось, браття, перед двором
Сизий орел в'ється.
Мабуть, мій син Морозенко
Назад не вернеться. } 2

У неділю ранесечко
Та ще до схід сонця
Ой плакала Морозиха
Сидя край віконця. } 2

Ой щось рано-ранесечко
Став мак розпускаться,
Мабуть, син мій Морозенко
У неволю попався. } 2

Ой з-за гори, з-за крутої
Горде військо виступає,
Попереду Морозенко
Сивим конем грає. } 2

Ой не вспів Морозенко
На коника сісти,
Обступили Морозенка
Турецькії війська. } 2

По тім боці запорожці
Покопали шанці.
Ой впіймали Морозенка
У неділю вранці. } 2

Ой недаром ранесенько
Той мак розпускався.
Ой уже наш Морозенко
У неволю попався. } 2

Ой загнали Морозенка
В глибоку долину
Та спіймали Морозенка
За червону жупанину. } 2

— Не будемо, Морозенку,
Ані сікти, ні рубати,
Лиш будемо, Морозенку,
Живцем серце добувати. } 2

Посадили Морозенка
На біле ряденце,
Ой вийняли з Морозенка
Кривавеє серце. } 2

Познімали з Морозенка
Всі червоні стрічки.
Куди везли Морозенка,
Там червоні річки. } 2

Розкопали Морозенку
Глибоку долину,
Висипали Морозенку
Високу могилу. } 2

Прилетіла зозуленька,
Начала кувати:
— Вийди, вийди, Морозихо,
Морозова мати. } 2

Прилетіла зозуленька,
Сіла на воротях:
— Вийди, вийди, Морозихо,
В червоних чоботях. } 2

Прилетіла зозуленька
Та й сіла на хвіртці.
Ой виходить Морозиха,
Рука її в тісті. } 2

Ой як вийшла Морозиха
У густії лози —
Обілляли Морозиху
Дрібненькії сльози. } 2

Ой Морозе, Морозенку,
Преславний козаче!
За тобою вся Україна,
Тяжко-важко плаче. } 2

ОЙ ГОРЕ, ГОРЕ НА ЧУЖИНІ БУТИ

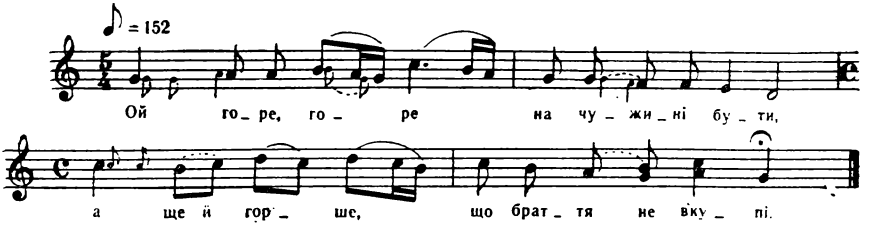

Ой горе, горе на чужині бути,
А ще й горше, що браття не вкупі.

Один у сенаті за сенатчика,
Другий у губерні за майорчика.

А я, молоденький, понад Дніпер ходю,
Дев'ятеро коней за собою водю.

Десятого маю, то сам проїжджаю,
Дніпрового дядька батьком називаю.

— Ой ти, батьку, ой ти, отамане,
Скажи мені за ті переправки.

Скажи мені за ті переправки,
Що ти береш від кожної валки?

— В мене переправки ніщо дорогії,
Від кожного воза по три золотії.

А котрі тяжкі, то то по чотири,
В Семена Палія чого руки в крівлі?

— Ой ночував я в лісі, у лісочку,
Забив же я сиву голубочку,

А щоб не літала, а щоб не кувала,
Мені, молодому, спати не давала.

ОЙ ЯКБИ Я ЗНАВ, А ЩО МЕНІ БУДЕ

Ой якби я знав, а що мені буде,
То сказав би криницю копати.

Сріблом та злотом її обливати,
Шовковії шнури в нюю повпускати.

Ой як будуть з неї люди воду брати,
Семена Палія будуть споминати.

А в тій криниці холодная вода.
В Семена Палія хорошая врода.

ОЙ ПОНАД РІЧКОЮ, ПОНАД СИНЮХОЮ

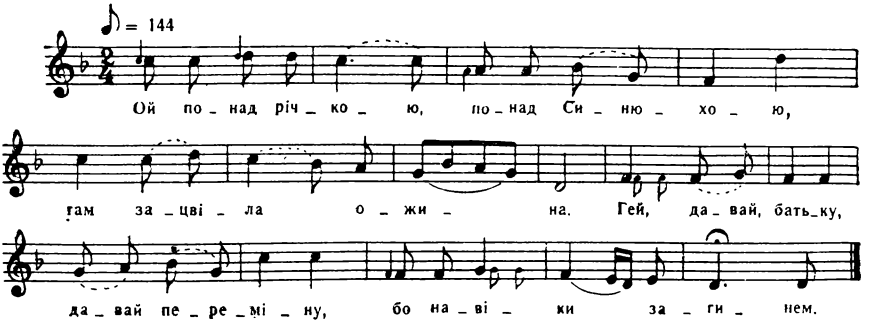

Ой понад річкою, понад Синюхою,
Там зацвіла ожина.
— Гей, давай, батьку, давай переміну,
Бо навіки загинем.

— Ой не маю, преславні молодці,
Вам переміни дати.
Гей, набили на ноги кайдани,
Дали в руки лопати.

Гей, набили на ноги кайдани,
Дали в руки лопати,
Гей, щоб я ішов, преславні молодці,
Канави копати.

Летить ворон з чужих сторон,
Все кряче та й кряче.
Гей, сидить сірома над канавою
Та жалібно плаче.

— Ой їв же славно, ходив же я красно,
А ще ж бо я буду,
Гей, а ще ж бо я вражим ляшкам
На Сибіру не забуду.

ОЙ БУВ САВА В НЕМИРОВІ НА ПАНСЬКІМ ОБІДІ

(Пісня про Саву Чалого)

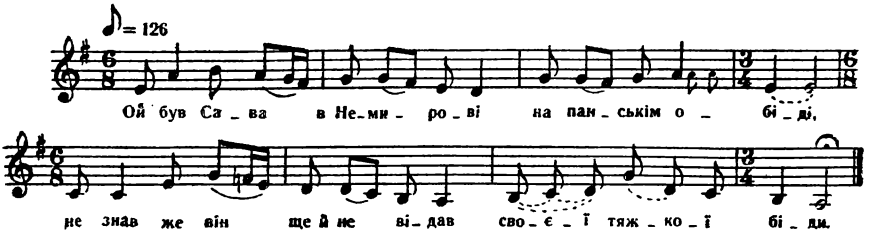

Ой був Сава в Немирові на панськім обіді,
Не знав же він ще й не відав своєї тяжкої біди.

Як приїхав той пан Сава до своєго двора,
Питається челядоньки, чи гаразд удома.

— Гаразд, гаразд, пане Саво, тільки трошки страшно:
Заглядають гайдамаки із-за гори часто.

— Нехай вони заглядають, я їх не боюся:
Єсть у мене гостра шабля, то я й одіб'юся.

Сидить Сава кінець стола, дрібні листи пише,
А Савиха на ліжечку дитину колише.

— Біжи, хлопче, біжи, малий, внеси мені пива,
Нехай вип'ю за здоров'я, за свойого сина.

Біжи, хлопче, біжи, малий, внеси мені горілки,
Нехай вип'ю за здоров'я до своєї жінки.

Біжи, хлопче, біжи, малий, внеси мені меду,
Бо чогось мені тяжко-важко, головки не зведу.

Не вспів хлопець, не вспів малий меду вколупати,
Обступили гайдамаки кругом Саву в хаті.

— Здоров, пане, здоров, Саво! А як ся ти маєш?
Далеких ти гостей маєш, чим ти їх приймаєш?

— Ой чим же вас, гості мої, чим буду приймати?
Породила жона сина та й буду в куми брати.

Ой як хотів, пане Саво, з нами кумувати,
Було не йти в наші краї церквів грабувати.

Ой кинувся та пан Сава до своєї зброї,
Взяли Саву на три списи, підійняли вгору.

Молодая Савишенька вікном утікала,
А на свою кухарочку рукою махала.

— Кухарочко-голубочко! Годуй мого сина,
А я тебе не забуду, поки буду жива.

МАКСИМ КОЗАК ЗАЛІЗНЯК

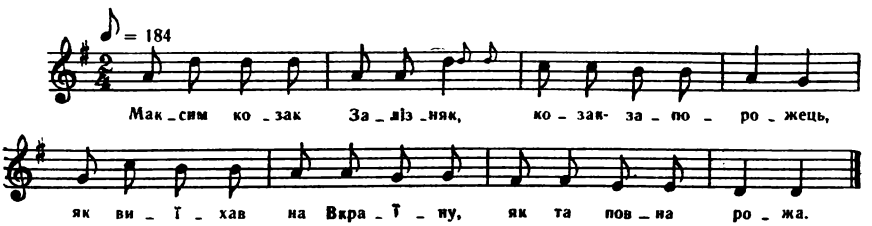

Максим козак Залізняк,
Козак-запорожець,
Як виїхав на Вкраїну,
Як та повна рожа.

Зібрав війська сорок тисяч
В місті Жаботині,
Окружили город Умань
У одній годині.

Окружили город Умань,
Наробили шанці,
Накидали в тій годині
Панків-померанців.

ОЙ В МІСТЕЧКУ БОГУСЛАВКУ В КАНЬОВСЬКОГО ПАНА

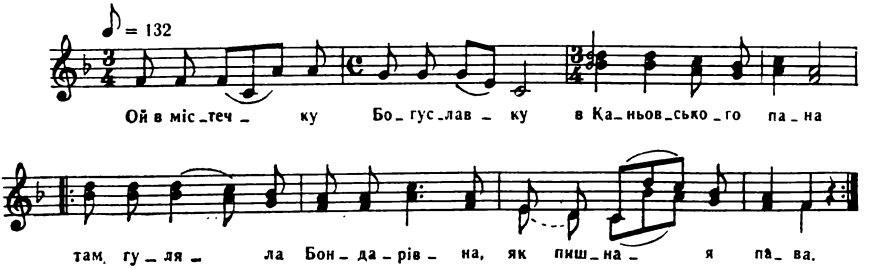

Ой в містечку Богуславку в Каньовського пана
Там гуляла Бондарівна, як пишная пава. (2)

Ой в містечку Богуславку сидить дівок купка,
Межи ними Бондарівна, як сива голубка. (2)

Прийшов до них пан Каньовський, шапочку ізняв,
Обійняв він Бондарівну та й поцілував. (2)

— Ой не годен пан Каньовський мене цілувати,
Тільки годен пан Каньовський мене роззувати. (2)

Ой шепнули Бондарівні добрі люди тихо:
— Тікай, тікай, Бондарівно, буде тобі лихо. (2)

Ой тікала Бондарівна з високого мосту,
Сама ж вона хорошая й хорошого росту. (2)

Ой тікала Бондарівна помежи домами,
А за нею два жовніри з голими шаблями. (2)

А на тії Бондарівні червона спідниця,
Де стояла Бондарівна — кривава криниця. (2)

Ой повели Бондарівну помежи крамниці,
Прицілився пан Каньовський з срібної рушниці. (2)

— Ой не хочеш, Бондарівно, ізо мною жити,
А чи волиш, Бондарівно, в сирій землі гнити? (2)

— Ой волю я, пан Каньовський, в сирій землі гнити,
Ніж з тобою, пан Каньовський, на цім світі жити. (2)

Ой як тільки Бондарівна та сеє сказала,
Ой вистрелив пан Каньовський — Бондарівна впала. (2)

— Ой ідіть же до Бондаря, дайте батьку знати,
Нейхай іде свою дочку на смерть наряджати. (2)

Ой посунув пан Каньовський по столу таляри:
— От се ж тобі, старий Бондар, за личко рум'яне. (2)

Ой на тобі, старий Бондар, таляриків бочку,
От се ж тобі, старий Бондар, за хорошу дочку. (2)

Ой вдарився старий Бондар в стіну головою:
— Дочко моя, Бондарівно, пропав я з тобою! (2)

Ой поклали Бондарівну на тесову лаву,
Доки сказав пан Каньовський викопати яму. (2)

Лежить, лежить Бондарівна сутки ще й годину,
Поки сказав пан Каньовський зробить домовину. (2)

Ой вдарили в усі дзвони, музики заграли,
А вже ж дівку Бондарівну навіки сховали. (2)

ДАРУВАВ ЦАР ЗЕМЛЮ

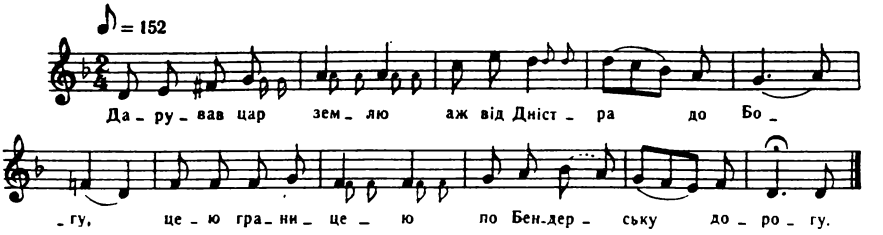

Дарував цар землю
Аж від Дністра до Богу,
Цею границею
По Бендерську дорогу.

Звеліла цариця
Закупити лимани:
— Ловіть, хлопці, рибку
Та справляйте жупани.

Ой боже наш, боже,
Боже наш милосердний!
Ой які ми народились
Та й у світі нещасливі.

Дарувала цариця землю
Аж від Дністра до Богу,
Від Дністра до Богу
По Бендерську дорогу.

Дарувала, дарувала
Та й назад відібрала:
— Ловіть, хлопці, рибу
Та справляйте жупани.

— Ой уже нам, судариня,
Та в жупанах не ходити.
Коли б же нам дав бог
Сірих свиток не згубити.

Ой устали хлопці рано
Та й уголос ревнули,
Нап'яли паруса
Та й за Дунай махнули.

Прийшла друга весна,
Пише судариня письма:
— Вернітеся, хлопці,
Та й назад рибки їсти.
— Та було б же нас не дурити,
Було б нас не дурити,
Наших степів та розкошів
Чорноморцям не ділити.

Ми риби не їли,
На куліші пропадали.
Ой бодай же не діждали.
Щоб ми назад вертали.

ОЙ ВИ, ХЛОПЦІ, СЛАВНІ ЗАПОРОЖЦІ

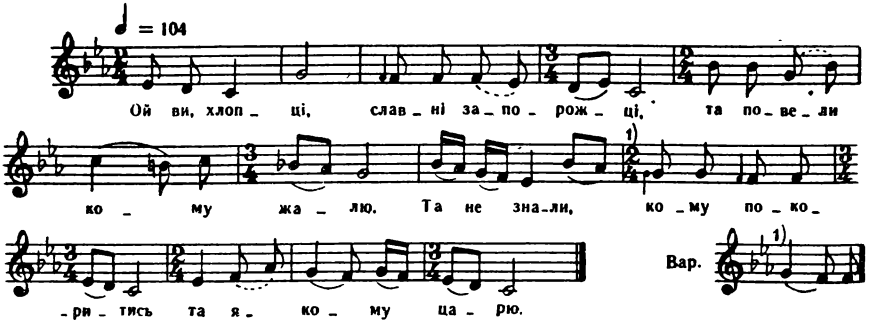

Ой ви, хлопці, славні запорожці,
Та по великому жалю.
Та не знали, кому покоритись
Та якому царю.

Поклонімся тому турасові,
А що під ним добре жити.
Тільки за те дуже гірко,
Що брат брата вбито.

Летять бомби аж від москаля
Та й посеред Січі впали.
Кругом церкви січової
Та й караули стали.

Кругом церкви січової
Та й караули стали,
Священику отцю Владимиру
Служити не дали.

ОЙ НА ВОДІ ДВА ЛЕБЕДІ ПРОТИ ВОДИ Б'ЮТЬСЯ

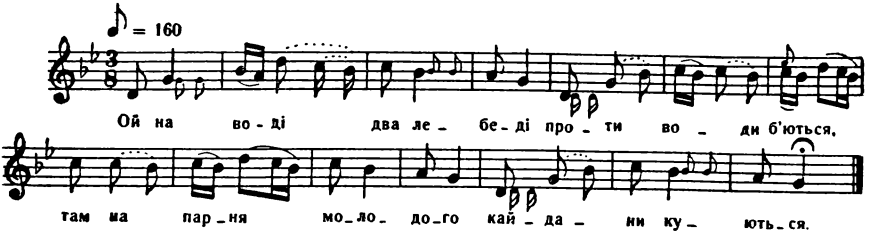

Ой на воді два лебеді проти води б'ються,
Там на парня молодого кайдани куються.

— Куйте, куйте, ой ви, коваленьки, та нічого вам не буде,
Як мені господь допоможе, то я вийду межи люди.

Наклали на ноги кайдани і дали у руки лопати,
Послали парня молодого у Сибір канали копати.

Летів ворон з моїх сторон та й кряче, та й кряче,
Сидить парень над канавою та жалібно плаче.

— Поздоров, боже, царя Костянтина, государиню Катерину,
Як мені господь допоможе, я в Сибіру не загину.

Ходив же я красно, їв же я славно, таки бо ще буду,
А превражим панам-ляшкам робити не буду.

ЗА СИБІРОМ СОНЦЕ СХОДИТЬ

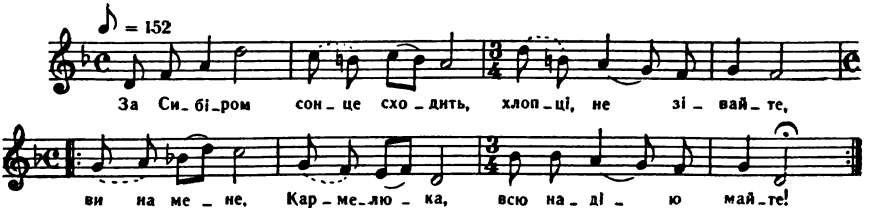

За Сибіром сонце сходить,
Хлопці, не зівайте,
Ви на мене, Кармелюка, } 2
Всю надію майте!

Повернувся я з Сибіру,
Та не маю долі,

Хоч, здається, не в кайданах, } 2
А все ж не на волі.

Маю жінку, маю діти,
Та я їх не бачу,
Як згадаю про їх муку, } 2
Сам гірко заплачу.

Зібрав собі славних хлопців,
Що ж кому до того?
Засідаєм при дорозі } 2
Ждать подорожнього.

Чи хто їде, чи хто йде,
Треба їх спитати,
Як не має він грошей, } 2
Треба йому дати.

Аж тут їде сам владика:
— А здорові, хлопці!
— Ой довго ми вас чекали, } 2
Благослови, отче!

Ой відлічив сам владика
Сорок тисяч грошей,
Подивився кругом себе — } 2
Все хлопці хороші.

Ой чи їде, чи хто йде,
Треба його ждати.
Ой прийдеться Кармелюку
Марне пропадати,
Бо немає пристанища,
Ані свої хати.

Асесори, ісправники
За мною ганяють,
Більше вони людей б'ють, } 2
Як я гріхів маю.

Зовуть мене розбійником,
Кажуть, розбиваю.

Ще ж нікого я не убив,
Бо й сам душу маю. } 2

З багатого хоч я й возьму,
Убогому даю.
Отак гроші поділивши,
Я гріхів не маю. } 2

Слідять мене вдень і вночі,
По всяку годину,
Ніде мені подітися,
Я од журби гину. } 2

Чи хто їде, чи хто йде,
Часто дурно ждати.
Отак треба в лісі жити,
Бо не маю хати. } 2

Пішов би я до дітей,
Красу мою знають,
Аби тільки показався,
То зараз впіймають. } 2

А так треба стерегтися,
Треба в лісі жити.
Хоч, здається, світ великий,
Ніде ся подіти. } 2

Прийшла туга до серденька,
Як у світі жити?
Світ великий і розкішний,
Та ніде ся діти. } 2

У неділю дуже рано
У всі дзвони дзвонять,
А мене, Кармелюка,
Як звірюку, гонять. } 2

Нехай гонять, нехай ловлять,
Нехай заганяють,
Нехай мене, Кармелюка,
В світі споминають. } 2

УРОДИВСЯ ШЕВЧЕНКО

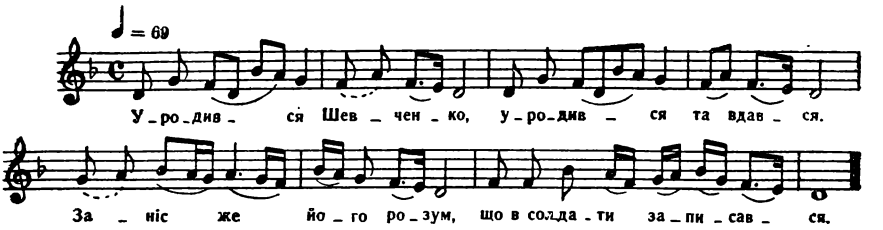

Уродився Шевченко,
Уродився та вдався.
Заніс же його розум,
Що в солдати записався.

— Десь у тебе, Шевченку,
Та нерідная мати,
А що тобі позволила
У солдати записатись.

— Ой хоч рідна, хоч нерідна,
Мені з нею не жити,
Таки піду у Росію
Двадцять п'ять років служити.

Посадили Шевченка
Та на тесовій лавці,
— Скидай, скидай ти, Шевченку,
Ой ті чоботи-сап'янці.

Посадили Шевченка
На тесовому стільці,
Стрижуть, стрижуть чорні кудра,
Чорні кудра під гребінці.

Поставили Шевченка
У тісненькому куточку,
— Скидай, скидай ти, Шевченку,
Ту вишивану сорочку.

В ЛАДИЖИНІ ВІТЕР ВІЄ

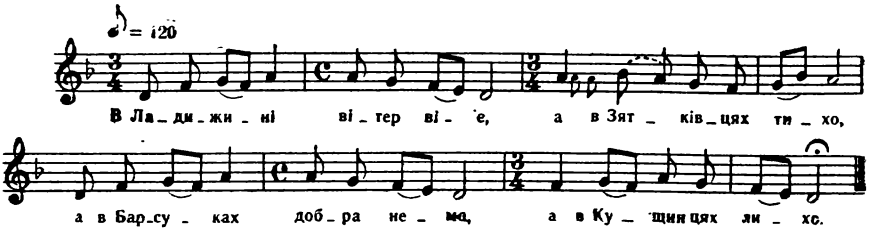

В Ладижині вітер віє,
А в Зятківцях тихо,
А в Барсуках добра нема,
А в Кущинцях лихо.

Чечелівка — славне село,
Та межи горами.
Котрі мали по сім волів,
То пішли з торбами.

Славні ліски гайдамацькі,
Що родять горішки.
Котрі мали ще й по вісім,
Тепер роблять пішки.

Перше були луччі пани,
Легше було на роботу,
Цілий тиждень собі роби,
Панщина — в суботу.

Тепер стали гірш пани,
Тим-то тяжко на роботу,
Цілий тиждень на панщині,
Шальварок — в суботу.

Ой судома, пане куме,
Судома, судома!
Не маю я хліба й зерна
Ні в полі, ні вдома.

НЕ БОЮСЯ Я НІ ПАНА

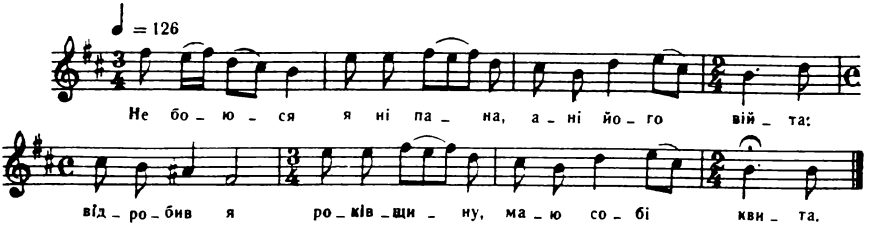

Не боюся я ні пана,
Ані його війта:
Відробив я роківщину,
Маю собі квита.

Маю діти, маю жінку,
Маю, що потрібно.
Ой заграйте, музиченьки,
Мені шумки дрібно.

Накосився я косою,
Намахався ціпом,
Йно прийшов я із панщини
Перед білим світом.

ОЙ НІКОМУ ТАК НЕ ГОРЕ

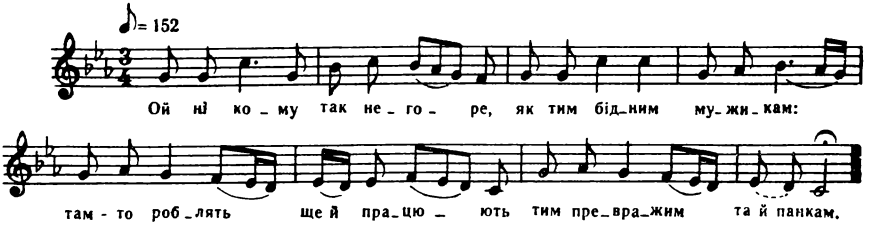

Ой нікому так не горе,
Як тим бідним мужикам:
Там-то роблять ще й працюють
Тим превражим та й панкам.

— Ой ти, пане-отамане,
Лягай спати, не думай,
А ви, хлопці молодії,
Вибирайтесь за Дунай.

Прокинувся пан-отаман,
Іще й тая голова,
Ой кинувся до шкатулки —
Сто дукатів вже нема.

— Ой ти, соцький, осавула,
Сідлай коні вороні
Та поїдем доганяти
Славні хлопці молоді.

Ой догнали наших хлопців
По тім боці Дунаю:
— Вернітеся, хлопці наші,
Верніть дукати мої.

— Не вернемся, не вернемся,
Бо немає до кого,
Не вмів пан нас шанувати,
Як здоров'я свого.

ПІШЛА НАША СТАРА ПАНІ

Пішла наша стара пані
Пшениченьку жати,
А за нею економи
Колосся збирати. } 2

Назбирали колоссячка
Аж повні кармани.
Колись були економи,
Тепер шарлатани. } 2

Пішла наша панщина,
Аж гори тряслися,
А за нею економи:
— Панщино, вернися! } 2

— Не вернуся, паночку,
Бо не маю часу,
Було мене шанувати
Із першого разу. } 2

Було мене шанувати
Та й не катувати,
За собак не мінять
Ще й не продавати } 2

СОБИРАЙТЕСЯ, РЕБЯТА

Собирайтеся, ребята,
Щось будем казати,
Як діждемо воскресіння,
Воленьку читати. } 2

Пішла наша панщина
Крутими горами,
А за нею економи
Б'ють у барабани. } 2

ОЙ ВИОРУ Я НИВКУ ШИРОКУЮ

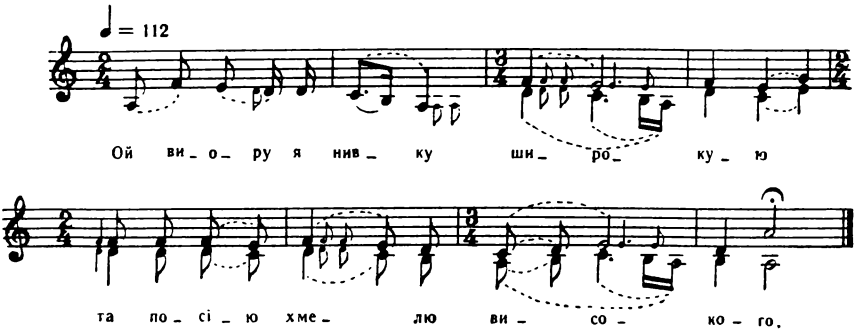

Ой виору я нивку широкую
Та посію хмелю високого.

Та нароблю пива солодкого,
Та зберу я роду багатого,

Та запросю сестру багатую,
Та запросю сестру убогую.

По багату сестру коні пошлю,
По вбогу-небогу посла пошлю.

Багатая сестра кіньми їде,
А вбога-небога пішки йде.

Багатая сестра край стола,
А вбога-небога край порога.

Багатая сестра в злоті, кармазині,
А вбога-небога в сіренькій свитині.

Багатая сестра мед-вино п'є,
А вбога-небога слізоньки ллє.

— Ой якби ти, сестро, така, як я,
То там би сиділа, де і я.

Ой іде брат до комори
Та наступив сестрі на босі ноги.

— Оступися, сестро, із дороги,
Які твої страшні сильно вбори.

— Що я тобі, брате, провинила,
Що тобі дорогу заступила?

— Якби ти, сестро, жупан мала,
То би з нами пила і гуляла.

Як же ти, сестро, в сіренькій свитині
Наробила страму всій родині.

Ой якби ти, сестро, та й не спала,
Ой якби ти, сестро, рано вставала,

Великі кужелі навивала
Та свою скриню наповняла.

— А я, брате, рано устаю,
Великії кужелі навиваю.

Великі кужелі навиваю
Та чужую скриню наповняю.

— Десь ти, сестро, та й не робиш,
Що ти до мене в гості боса ходиш.

— Ой роблю я, брате, більше тебе,
Та не маю тої долі, що у тебе.

Пішли сестри у лісочок
Та й подали голосочок.

Та гукнула сестра багатая,
Обізвалась доля добрая:

— Чи ти ті жупани поносила?
Бо я тобі вже других нашила.

Як гукнула сестра убогая,
Обізвалась доля недобрая:

— Чи ти всі мички вже попряла?
Бо я тобі других наприймала.

ОЙ ЛЕТІЛА ПАВА

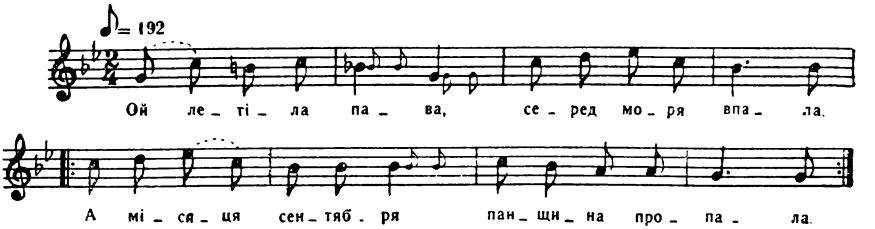

Ой летіла пава,
Серед моря впала.
А місяця сентября } 2
Панщина пропала.

Утікала панщинонька
Аж гори тряслися,
А за нею осавули: } 2
— Панщино, вернися!

— Не вернуся, не вернуся,
Було шанувати,
Було бідних мужиків } 2
Так не катувати.

Були пани, були пани —
Нагай за плечима,
А тепер — рябі воли } 2
З чорними очима.

Пішли, пішли паничі
Пшениченьку жати,
А за ними стара пані } 2
Колосся збирати.

Збирала, збирала
Що до колосочка,
А вилізла голова } 2
Що до волосочка.

Пішли, пішли паничі
Стоси зволікати,
А за ними стара пані } 2
Стільці підставляти.

Підставляла стільчики
Від стоса до стоса,
Як подерла черевики, } 2
Йде додому боса.

Соціально-побутові пісні

ЧУМАЦЬКІ ПІСНІ

ОЙ У ПОЛІ КРИНИЧЕНЬКА

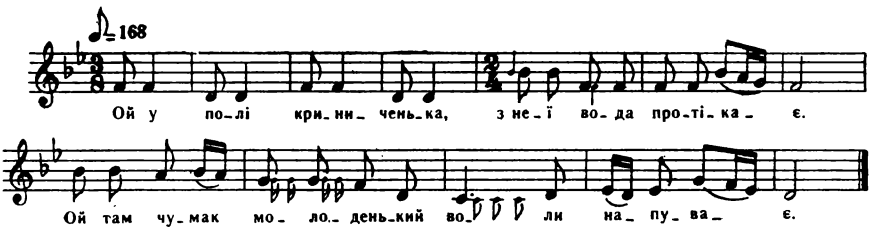

Ой у полі криниченька,
З неї вода протікає.
Ой там чумак молоденький
Воли напуває.

Ой ви, воли половії,
Чом води не п'єте?
Ой ви, літа молодії,
Чого з світу марно йдете?

Воли ревуть, води не п'ють,
Доріженьку чують.
Ой бог знає, бог відає,
Де чумаченьки ночують.

А ночують чумаченьки
В степу, край долини.
Прив'язали сірі воли
До червоної калини.

Умер чумак, умер чумак
В Криму на риночку,
Везуть його, славного чумака,
Як в'яленую рибочку.

Ой ви, воли половії,
Чом води не п'єте?
Ой ви, літа молодії,
Чого з світу марно йдете?

ДОБРЕ ЧУМАК ДОЧУМАКУВАВСЯ

Добре чумак дочумакувався —
Штанів нема ще й очкур урвався.
Серце-чумаче, голубче, } 2
Чом ти не робиш, як лучче?

ОЙ ЧУМАЧЕ, ЧУМАЧЕ

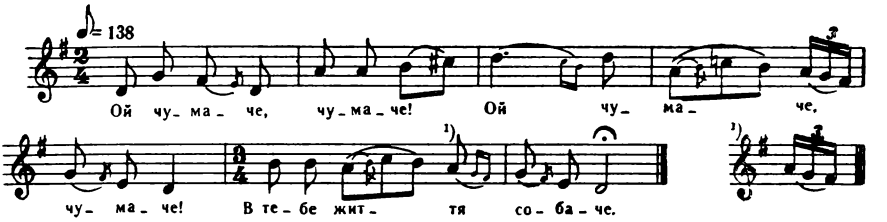

Ой чумаче, чумаче! (2)
В тебе життя собаче.

Чом не сієш, не ореш, (2)
Чого рано з Криму йдеш?

Чого рано з Криму йдеш, (2)
Чом чумаків не ведеш?

— Ой я сію і ору, (2)
Ой я рано з Криму йду.

Ой я рано з Криму йду (2)
І всіх чумаків веду.

Тільки нема одного, (2)
Мого брата рідного.

Остався він у Криму (2)
Брати солі на вагу.

Склалась йому причина, (2)
Головоньку пробила.

Поламались терези, (2)
Сіль важучи на вазі.

Шукав, шукав, не найшов, (2)
Запріг воли та й пішов.

Ніхто цього та й не знав, (2)
Ніхто його не сховав.

Поховали два дячки, (2)
Заплакали чумачки.

ОЙ У ПОЛІ КРИНИЦЯ

Ой у полі криниця, (2)
Там чумацька столиця.

Там чумаки стояли, (2)
Отамана чекали.

Отамана чекали, (2)
Снігом вози припали.

— Отамане, батьку наш! (2)
Порадь же ти тепер нас.

Що ми будем робити? (2)
Нічим волів кормити.

— А це, хлопці, не біда, (2)
Єсть у полі лобода.

Їдьте, хлопці, на базар, (2)
Купіть косу із кіссям.

Будем сіно косити, (2)
Будем воли кормити.

Будем воли кормити, (2)
З Криму сіль возити.

Косіть, хлопці, лободу, (2)
Забувайте цю біду.

Косіть, хлопці, пшеницю, (2)
В чистім полі мітлицю.

Косіть, хлопці, отаву, (2)
Пасіть воли на славу.

Косіть, хлопці, очерет, (2)
Наваримо вечерять.

Укинемо кабака (2)
Та пом'янем чумака.

СЛУЖИВ ЖЕ Я, СЛУЖИВ ЖЕ Я

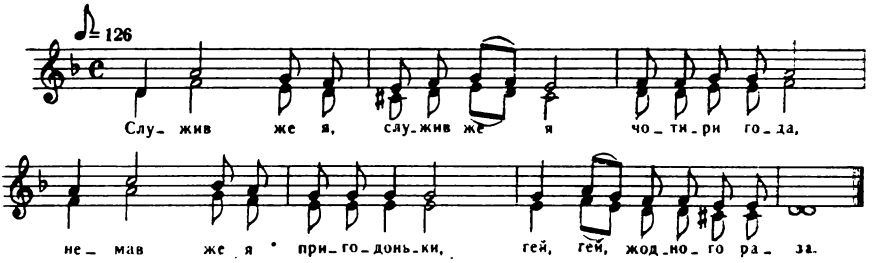

Служив же я, служив же я
Чотири года,
Не мав же я пригодоньки,
Гей, гей, жодного раза.

Пішов же я, пішов же я
У Крим на базар,
Воли мої похроміли,
Гей, гей, сам, молод, заслаб.

Прийшов, прийшов же до нього
Отаман його,
Узяв його за головку,
Гей, гей, жалує його.

— Отамане, отамане,
Не жалій мене,
Продай мої сірі воли,
Гей, гей, поховай мене.

Скинув кожух, скинув свиту,
Скинув ще й жупан.
— Воли ж мої полові,
Гей, гей, хто ж вам буде пан?

Скинув свиту, скинув жупан,
Скинув ще й кожух,
А сам припав к сирій землі,
Гей, гей, та й спускає дух.

Ударили, ударили
Усі дзвони враз
А по тому чумакові,
Гей, гей, гарний був на зраз.

Ударили, ударили,
Як із гармати,
Заплакали за чумаком,
Гей, гей, отець, рідная мати.

Ударили, ударили,
Як із рушниці,
Заплакали за чумаком,
Гей, гей, рідні сестриці.

А В НЕДІЛЮ РАНО, РАНО-ПОРАНЕНЬКО

♪=160

А в не- ді- лю ра- но, ра-но- по- ра- нень- ко,
ще й со-неч-ко та й не схо- дить, гей, смутний, смут- ний, гей,
смутний, не- ве- се- лий чо-гось наш о- та- ман хо- дить,

А в неділю рано, рано-пораненько,
Ще й сонечко та й не сходить,
Гей, смутний, смутний,
Гей, смутний, невеселий
Чогось наш отаман ходить.

Гей, смутний, смутний,
Смутний, невеселий
Чогось наш отаман ходить.
Гей, другі сутки, гей, та вже дві години
Як до хлопців не говорить.

Як на треті сутки стало повертати,
Став отаман промовляти:
— Гей, уставайте,
Гей, ой ви, миле браття,
Та нові вози мажте.

Гей, та новії вози мажте,
Сірі воли упрягайте,
Гей, та й поїдем,
Гей, ой ви, миле браття,
На озеро солі брати.

Йдуть вони шляхом, шляхом-дорогою,
Новії вози грають,
Гей, нові вози,
Гей, нові вози грають,
Сірі воли ремигають.

Гей, не доїжджа к широкому гаю,
До зеленої діброви,
Гей, ой там будем,
Гей, нічку ночувати,
Сірі воли попасати.

Ой із-під гаю, з-під темного лісу
Розбійничок виїжджає,
Гей, виїжджає,
Гей, сивим конем грає,
До табуна навертає.

Гей, ой виходить проклятий Мазепа:
— А здорові ви, мурзаки!
Ой скажіть, скажіть,
Гей, ви, мурзаки,
Котрий у вас отаман старший?

Гей, а узяли на нього вказали:
— Гавриленко молоденький.
Гей, попереду,
Гей, сірі воли гонить —
То то наш отаман старший.

Гей, переймає проклятий Мазепа
Гавриленка копієм в груди.
А йому копій
В грудях ізігнувся,
Гавриленко усміхнувся.

— Ой заберіть-но, ох ви, миле браття,
Та важкії дрюки в руки,
Гей, та не даймось,
Гей, ох ви, миле браття,
Та взятися у руки.

Гей, ох що ж бо ви, ох ви, миле браття,
Що бо ви наробили?
Гей, що ви мене,
Гей, Гавриленка,
На ввесь світ прославили.

Гей, що ви мене, гей, Гавриленка,
На ввесь світ прославили,
Гей, що мені лиш,
Гей, вісімнадцять років,
А ви мене прославили.

ОЙ КОСИТЬ ХАЗЯЇН ЗЕЛЕНУ ДІБРОВУ

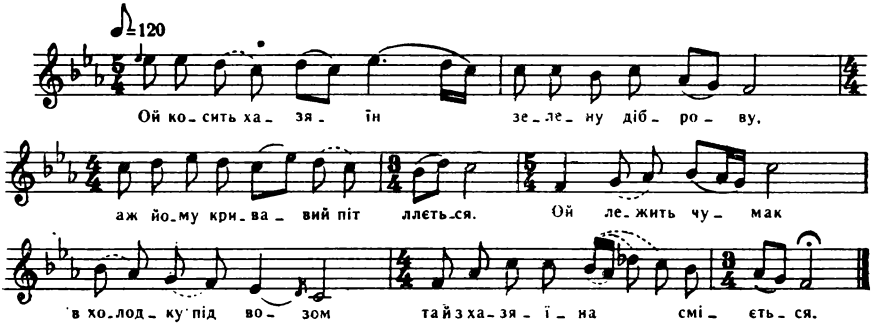

Ой косить хазяїн зелену діброву,
Аж йому кривавий піт ллється.
Ой лежить чумак в холодку під возом
Та й з хазяїна сміється.

— Ой смійся, смійся, молодий чумаче,
Ой прийде на тебе осінь.
Прийде осінь — лихая година,
Чим ти воли будеш зимувати?

Ой прийшла осінь — лихая година,
Нічим волів зимувати.
Бере чумак налигач на плечі,
Іде в село сіна купувати.

Ой іде селом та вздовж вулицею
Та й густілка волочиться.

Сидить хазяїн в хаті край віконця
Та й із чумака сміється.

— Здоров, здоров, батьку-хазяїне!
Продай, продай в'язку сіна.
Не завелику худібоньку маю,
Либонь, вона тут осіла.

— Нащо тобі, молодий чумаче,
В'язку сіна купувати?
Запрягай воли, запрягай вози
Та й я буду зимувати.

— Що ж мені по тому, батьку-хазяїне,
Що ти будеш зимувати?
Прийде весна — година красна,
То ти будеш гроші брати.

У КИЄВІ НА РИНОЧКУ, ГЕЙ

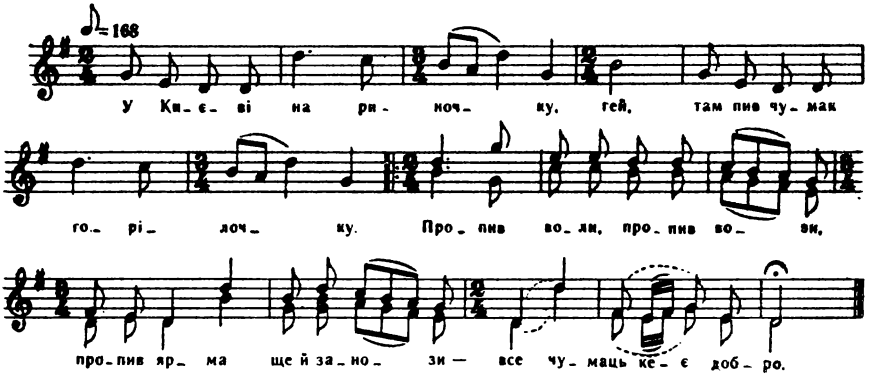

У Києві на риночку, гей,
Там пив чумак горілочку.
Пропив воли, пропив вози,
Пропив ярма ще й занози — } 2
Все чумацькеє добро.

Ой п'є чумак, п'є, гуляє, гей,
Добро своє пропиває.

Добро своє пропиває,
Товариство наповає,
Щоб все вірнеє було. } 2

Прокинувся чумак вранці, гей,
Та полапав у гаманці.
Всі кишені вивертає,
А там грошей вже чортмає,
Нічим похмелитися. } 2

Прийшов чумак до шинкарки, гей:
— Сип, шинкарко, хоть півкварти.
Шинкарочка треться, мнеться
Ще й з чумаченька сміється,
Що гіркий п'яниця. } 2

Скинув чумак жупанину, гей:
— Сип, шинкарко, четвертину!
— Ой не всиплю четвертину,
Добудь грошей хоть полтину,
Тоді пий, гуляй. } 2

Вийшов чумак на могилу, гей,
Та поглянув на долину.
Лежать воли, стоять вози,
Висять ярма ще й занози,
Все чумацькеє добро. } 2

Ой пішов би я додому, гей,
Та боюся поговору.
Будуть бити ще й ганьбити
Та заставлять ще й косити,
А я чумак нездоров. } 2

Ой піду я у Молдову, гей,
Там сім років погорюю.
Там сім років погорюю,
Воли й вози покупую,
Знов буду чумак. } 2

ЧОРНА ХМАРА НАСТУПАЄ

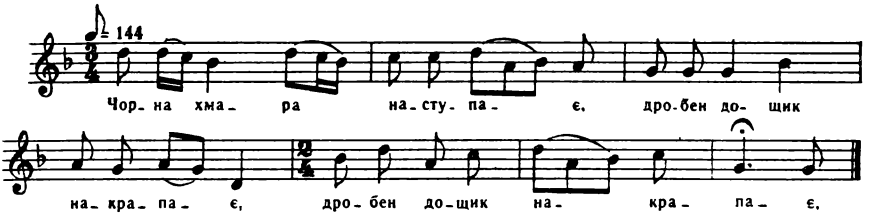

Чорна хмара наступає,
Дробен дощик накрапає. (2)

Дробен дощик накрапає,
Чумак ярма нариває. (2)

Чумак ярма нариває
Та в дорогу виїжджає. (2)

Їде згори, не гальмує,
Де під гору, не бичує. (2)

Де під гору, не бичує,
Де коршомка, там ночує. (2)

Де коршомка, де новая,
Де шинкарка молодая. (2)

Де шинкарка молодая:
— Дай горілки, як давала. (2)

На тисячу на борг дала,
А на другу нащитала. (2)

— Ой ти, чумак, ти, ледащо,
Пропив воли за нізащо. (2)

Пропив воли ще й мазницю
Ти дивився на спідницю. (2)

Пропив воли, пропив ярма
Ти дивився, що я гарна. (2)

Пропив воли ще й телиці
Через гарні молодиці. (2)

— Ой я, чумак нещасливий,
Йду додому ледве живий. (2)

НАСІЯЛИ, НАОРАЛИ

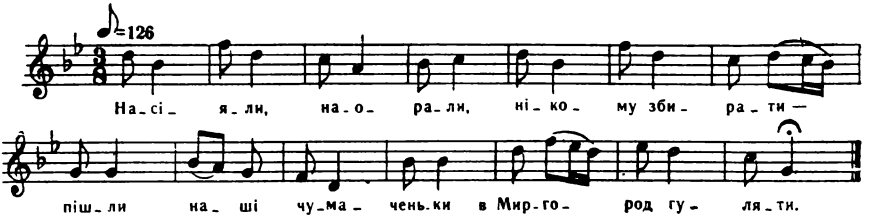

Насіяли, наорали,
Нікому збирати —
Пішли наші чумаченьки
В Миргород гуляти.

В Миргороді добре жити,
Є що їсти й пити,
Чорнявую, білявую
За ручку водити.

На тім боці, на толоці,
На широкім полі,
Там вивернув чумак Грицько
Штири вози солі.

А він солі не збирає,
В сопілочку грає.
Ой дудочка, сопілочка,
Дубовеє денце.

Ой дудочка, сопілочка,
Дубовеє денце.
— Вийди, вийди, чорнявая,
Розвесели серце.

Вийшла, вийшла чорнявая,
Солі не купила,
Тільки мені, молодому,
Жалю наробила.

— Годі, годі, чумак Грицько,
Під возом лежати,
Бери косу та йди в росу
Травиченьку тяти.

— Бодай же ти, дівчинонько,
Того не діждала,
А щоб моя біла ручка
Травиченьку тяла.

— Годі, годі, чумак Грицько,
Під возом лежати,
Бери серпи та йди в степи
Пшениченьку жати.

— Бодай же ти, дівчинонько,
Того не діждала,
А щоб моя біла ручка
Пшениченьку жала.

ПРОПИВ ВОЛИ, ПРОПИВ ВІЗ

Пропив воли, пропив віз,
Пропив рибу, що привіз.
Ой я хлопець із Подолля,
З України, з Гуляй-Поля. } 2

З України, з Гуляй-Поля,
Де коршомка, там і воля.
Де коршомка, там і воля,
Там дівчина чорноброва. } 2

Висить хустка коло боку,
На коні козак нівроку.
Молодиці поглядають,
Тільки слиночку ковтають. } 2

Як побачив чорнобриву,
Схватив в руки кінець гриви:
Ой чи вбиться, чи втопиться,
Чи з чорнявою любиться? } 2

ПОЛЕТІЛИ СІРІ ГУСИ

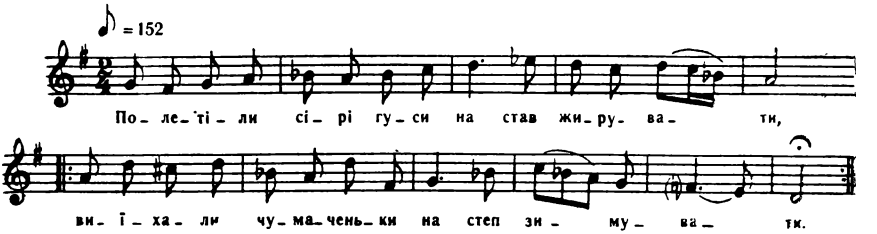

Полетіли сірі гуси
На став жирувати,
Виїхали чумаченьки
На степ зимувати. } 2

А вже тії сірі гуси
Пережирували,
А вже наші чумаченьки
Перезимували. } 2

— Чом ти мене, моя мати,
Рано не збудила,
Ой як тая чумачина
З села виїздила? } 2

— А я тебе, моя доню,
Рано не збудила,
Бо твій чумак вперед пішов,
Щоб ти не тужила. } 2

— Купи мені, моя мати,
На копійку голку,
За чотири золотії
Червоного шовку. } 2

Шовком шила, шовком шила,
Шовком вишивала
За для того чумаченька,
Що вірно кохала. } 2

ІШЛИ ЧУМАЧЕНЬКИ З УКРАЇНИ

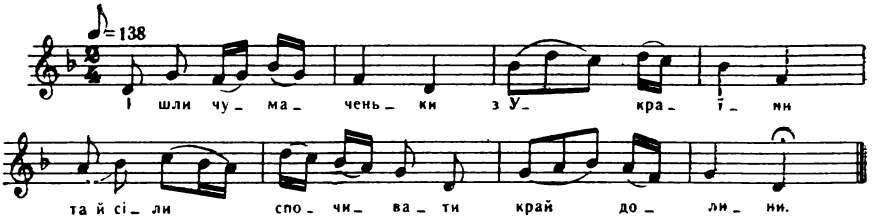

Ішли чумаченьки з України
Та й сіли спочивати край долини.

Викресали вогню до пружини
Та запалили гнізда ремезині.

Та запалили гнізда ремезині,
Та й попеклися діти солов'їні.

— Ой ти, зозуленько, сестро моя!
Пропали діточки, пропав же і я.

— Чи я тобі, брате, не казала:
Не мости гніздечка край лужечка,

А мости гніздечко у лісочку
Та й на високім древі у вершечку.

Та ніхто того древця не зрубає,
Та ніхто твоїх діток не спіймає.

Розігрався козак, розігрався,
Під ним, під ним коник розгулявся.

Під ним, під ним коник розгулявся.
Та й у синеє море увігнався.

— Оце тобі, сину, сваволечка,
Ой потопає твоя головочка.

— Не загину, мамцю, не загину,
Кого вірно люблю, не покину.

ГОРЕ ТІЇ ЧАЙЦІ, ГОРЕ ТІЙ НЕБОЗІ

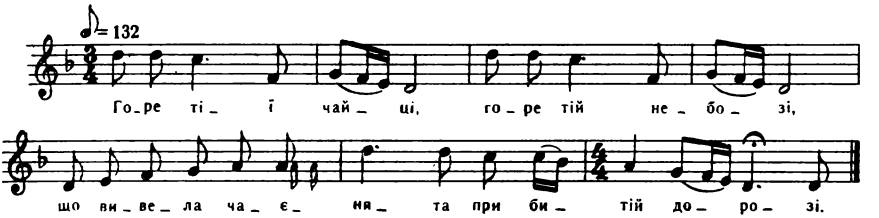

Горе тії чайці, горе тій небозі,
Що вивела чаєнята при битій дорозі.

Їхали чумаки та й чайку зігнали,
Маленькії чаєнята з собою забрали.

Чаєчка літає, в доріженьку б'ється,
Лежить чумаченько під возом, з чаєчки
сміється.

— Ой ви, чумаченьки, ох ви, молодії!
Ой верніте чаєнята, діточки дрібнії.

— Не вернемо, чайко, не вернемо, чорна,
Бо з твоїми діточками була каша добра.

— Бодай ви, чумаки, ходки не сходили,
Як ви мої чаєнята в каші поварили.

РЕКРУТСЬКІ І СОЛДАТСЬКІ ПІСНІ

ОЙ КОЛИСЬ БУЛА В СТЕПУ ВОЛЕЧКА

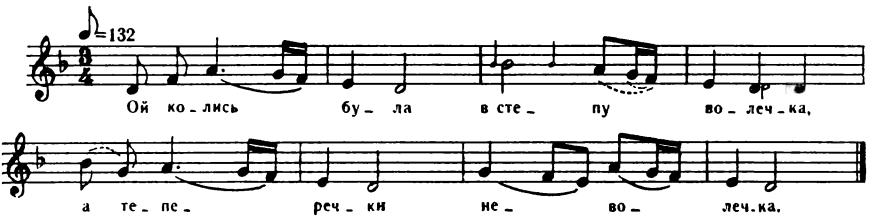

Ой колись була в степу волечка,
А теперечки неволечка.

Та помер батько та й померла мати,
Та беруть брата у солдати.

Та беруть брата у солдати,
Та нема кому жалкувати.

Найстарша сестра вітається,
Свого брата питається:

— Ой коли ж, брате, в гостях будеш?
Ой коли ж за нас не забудеш?

— Ой возьми, сестро, піску жменю
Та посій його на каменю.

Коли той пісок та ізійде,
Тоді я додому прийду.

Нема сходу, нема сходу,
Нема брата із походу.

НА ВИГОНІ КРАЙ СЕЛА

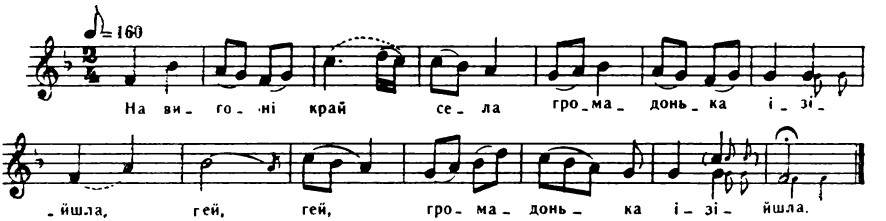

На вигоні край села
Громадонька ізійшла,
Гей, гей, громадонька ізійшла.

Стоять собі, гомонять,
Про рекрути говорять,
Гей, гей, про рекрути говорять.

— Ой віддаймо багача,
Багач буде платиться,
Гей, гей, багач буде платиться.

Ой віддаймо жонача,
Жонач буде журиться,
Гей, гей, жонач буде журиться.

Ой віддаймо сироту
Та збудемся клопоту,
Гей, гей, та збудемся клопоту.

Сестра в дворі служила,
Братикові звістила,
Гей, гей, братикові звістила.

— Тікай, тікай, рідний брате,
В цю ніч будуть в рекрути брати,
Гей, гей, в цю ніч будуть в рекрути брати.

А брат сестри не слухав
Та в дівчини ночував,
Гей, гей, та в дівчини ночував.

А брат сестри не слухав
Та й з постелі не рухав,
Гей, гей, та й з постелі не рухав.

Прокинувся — уже світ,
Стоїть соцький, стоїть війт,
Гей, гей, стоїть соцький, стоїть війт.

Як привели до ганку:
— Сідай, серце-коханку,
Гей, гей, сідай, серце-коханку.

— Чекай, пане, не сади,
Нехай люльку запалю,
Гей, гей, нехай люльку запалю.

Нехай люльку запалю
І родину звеселю,
Гей, гей, і родину звеселю.

І люлечка згоріла,
І родина помліла,
Гей, гей, і родина помліла.

СИНЄ МОРЕ ЗАСИНІЛОСЯ

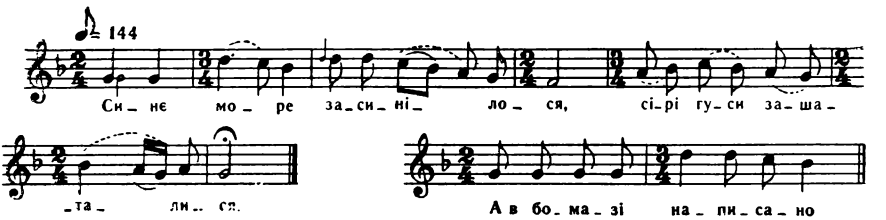

Синє море засинілося,
Сірі гуси зашаталися.

Ой то ж, мати, не сірії гуси,
То карасирський набор.

Ой то карасирський набор,
Попереду офіцер молодой.

Синєє море засинілося,
Аж три брати зажурилося.

Синеє море та й на тихій воді,
Молоденький офіцер на коні.

Він на конику вихиляється
Та в бомагу видивляється.

А в бомазі написано, нарисовано,
А трьом братам найменовано.

— Ой ходім, браття, у вишневий садок
Та наріжем черешневих палок,

Та будемо вимірятися,
Кому в військо собиратися.

У найстаршого — жона молода,
У середнього — дитина мала,

А в найменшого проворнії слова —
Ото буде государю слуга.

Моє браття у кумах, у кумах,
А я стою в лагерях, в лагерях.

Моє браття напивається,
А з мене кров проливається.

Моє браття на току, на току,
А я, молод, при полку, при полку.

ЛЕТІЛИ ОРЛИ З ДАЛЕКОГО КРАЮ

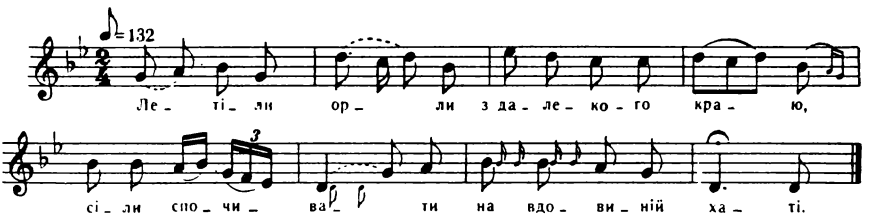

Летіли орли з далекого краю,
Сіли спочивати на вдовиній хаті.

Сіли спочивати на вдовиній хаті,
Виряджала мати сина у солдати.

— Іди, мій синочку, за отця і неньку,
Дадуть тобі, сину, зброю все ясненьку.

Іди, мій синочку, за рідного брата,
Дадуть тобі, сину, государське плаття.

Іди, мій синочку, за брата рідного,
Дадуть тобі, сину, коня вороного.

Чи приймешся, сину, цю гору скопати?
Чи приймешся, сину, ясну зброю взяти?

— Я гору скопаю та й сяду спочину,
Як ясную зброю возьму, навіки загину.

— Чи волів би, сину, гіркий полин їсти?
Чи волів би, сину, на коника сісти?

— Полину наїмся, водиці нап'юся,
З вороного коня упаду — заб'юся.

— Чи волів би, мій синочку, сю гору скопати?
Чи волів би, мій синочку, государське плаття взяти?

— Я гору скопаю та й сяду спочину,
Государське плаття возьму, навіки загину.

Ой загину, моя мати, загину, загину
Через тії вечерниці, через гарну дівчину.

Через тії вечерниці, через гарну дівчину,
Возьми її, моя мати, за рідну дитину.

— Не тая, мій синочку, година настала,
Щоб чужая дитиночка та рідною стала.

ОЙ В ГОРОДІ БУРКУН-ЗІЛЛЯ

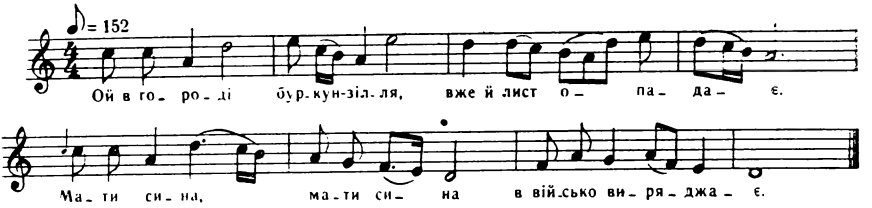

Ой в городі буркун-зілля,
Вже й лист опадає.
Мати сина, мати сина
В військо виряджає.

— Ой іди ж ти, мій синочку,
У військо служити,
А я буду при дому
Богу ся молити.

— Ой молися, моя мати,
По щирості богу,
Ой може я за рік, за два
Повернусь додому.

Маленькії галенята
Круту гору вкрили.
Молодії некруточки
Жалю наробили.

— Маленькії галенята,
Підійміться вгору.
Молоденькі некруточки,
Верніться додому.

— Ой раді б ми піднятися —
Туман налягає.
Ой раді б ми вернутися —
Нас цар не пускає.

Не так цар, не так цар,
Як царева мати,
Хоче нами, молодими,
Турка звоювати.

Вона нами, молодими,
Турка не звоює,
Тільки нашим білим тілом
Орлів нагодує.

ЧОГОСЬ МЕНІ, МОЯ МАТИ

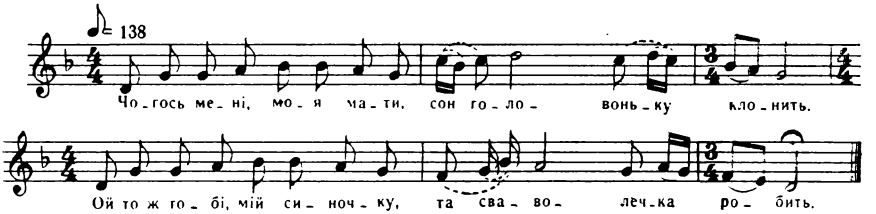

— Чогось мені, моя мати,
Сон головоньку клонить.
— Ой то ж тобі, мій синочку,
Та сваволечка робить.

Ой який то бісів батько
Та по вулиці свище?
То товариш товариша
Та на вечерниці кличе.

— Погодьмося, пане-брате,
Погодьмось, погодьмось,
До їдної дівчиноньки
На вечерниці ісходьмось.

Або тобі, або мені
Дівчину любити,
Або тобі, або мені
Домовину робити.

Або тобі, або мені
Дівчину кохати,
Або тобі, або мені
В сирій землі лежати.

Та будемо, пане-брате,
Та будемо утікати,
Бо хотять нас, молоденьких,
В некрути забрати.

Бо хотять нас, молоденьких,
В некрути забрати,
Хотять нами, молодцями,
Турка звоювати.

А він нами, молодцями,
Турка не звоює,
Тільки нашим білим тілом
Орлів нагодує.

ОЙ ПІДУ Я ПОНАД КРУТІ ГОРИ

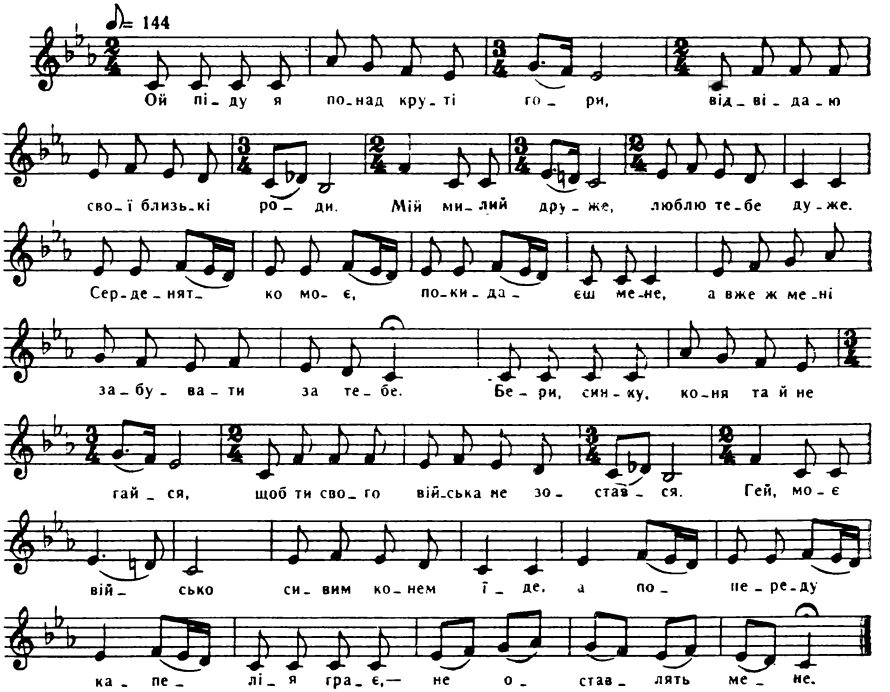

Ой піду я понад круті гори,
Відвідаю свої близькі роди.
— Мій милий друже, люблю тебе дуже.

Серденятко моє, покидаєш мене,
А вже ж мені забувати за тебе.
— Бери, синку, коня та й не гайся,
Щоб ти свого війська не зостався.
— Гей, моє військо сивим конем їде,
А попереду капелія грає,—
Не оставлять мене.

ТЕРНОМ, ТЕРНОМ БИТАЯ ДОРІЖЕЧКА

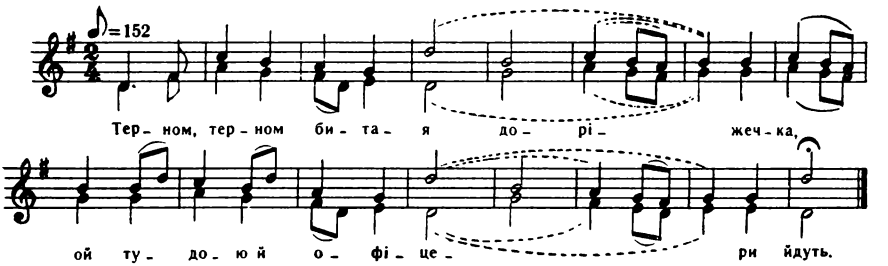

Терном, терном битая доріжечка,
Ой тудою й офіцери йдуть.

Ой тудою й офіцери йдуть,
За собою много війська ведуть.

Очеретом позатискувані,
Чорні кудрі й порозчісувані.

А за ними отець, матка йде,
А за ними отець, матка йде.

— Ой ти, сину, ти, дитино моя!
А де ж твоя люба, мила дружина?

— В чистім полі висипана могила,
Ой там моя люба, мила дружина,

Ой там моє і їження, і пиття,
Усе ж моє, моє вічнеє життя.

НЕ БАЧУ Я ПАРНЯ МОЛОДОГО

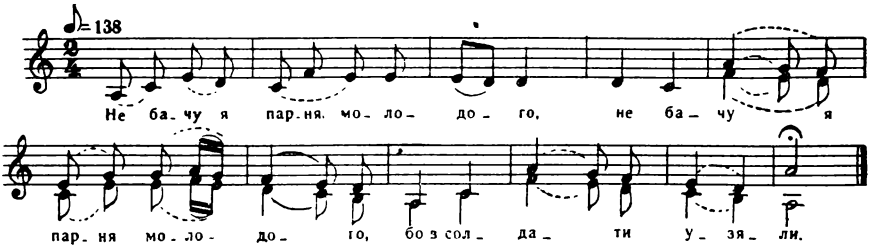

Не бачу я парня молодого, (2)
Бо в солдати узяли.

Як узяли та й погнали, (2)
Все битими шляхами.

Стоїть дівка на воротях, (2)
Умивається сльозами.

— Не плач, мила дівчино, (2)
Не возьму я з собою,

Не буду тобі вірним другом, (2)
А ти мені жоною.

Пішов козак яром-яром, (2)
Яром-долиною,

Молодая дівчинонька (2)
Крутою горою.

Зацвів козак хрещастим барвінком, (2)
А дівчина рожою.

ШКОДА, ШКОДА, ШКОДА МАКОВОГО ЦВІТУ

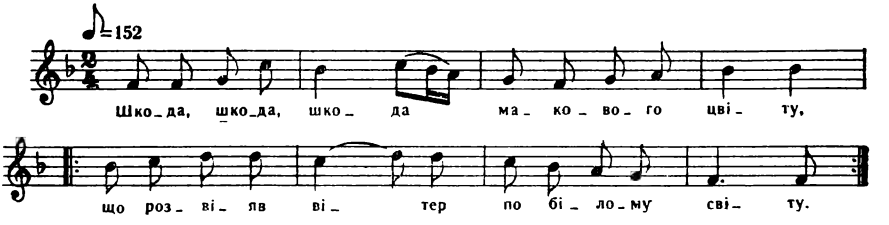

Шкода, шкода, шкода макового цвіту,
Що розвіяв вітер по білому світу. (2)

Шкода, шкода, шкода хлопця молодого,
Що кажуть служити государю й богу. (2)

Що кажуть служити, вірно присягати,
За дім, за родину, за все забувати. (2)

— Бувайте здорові, соснові пороги,
А де походжали мої білі ноги. (2)

Та не споминайте лихими словами,
Бо був же я жвавий хлопець межи вами. (2)

ОЙ У ЛІСКУ, В ЛІСКУ ТА НА ЖОВТІМ ПІСКУ

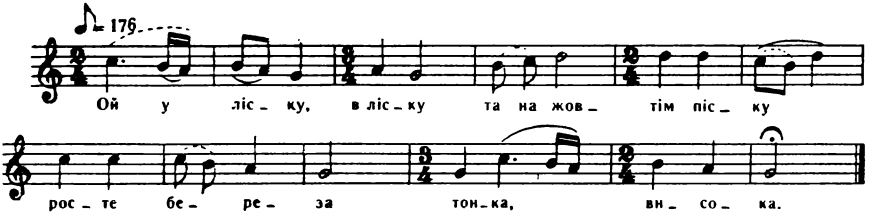

Ой у ліску, в ліску та на жовтім піску
Росте береза тонка, висока.

Тонка, висока, листом широка,
Листом широка, гіллям далека.

Гіллям далека, верхом кудрява,
А на тій березі сив сокіл сидить.

А на тій березі сив сокіл сидить,
Сив сокіл сидить, далеко видить.

Ой видить, видить синеє море,
На синім морі корабель пливе.

А на тім кораблі сержант молодий,
Сержант молодий проїжджається.

— Дай мені боже, цей похід сходить,
Цей похід сходить, службу вислужить.

Куплю я отцю мурований дом,
А рідній неньці позолочений,

Старшому братові вороного коня,
А маленькій сестрі дорогого сукна.

ОЙ ПО ДОНУ, ПО ДОНУ, ГЕЙ, ГЕЙ

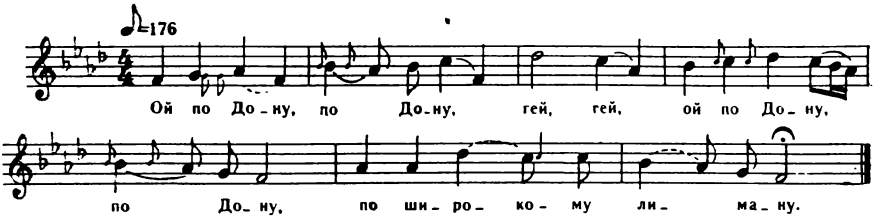

Ой по Дону, по Дону, гей, гей,
Ой по Дону, по Дону,
По широкому лиману.

Там плавало два судна, гей, гей,
Там плавало два судна,
Позолоченії дна.

А на тому судні, гей, гей,
А на тому судні
Дев'ять тисяч молодців.

Дев'ять тисяч молодців, гей, гей,
Дев'ять тисяч молодців,
Штири тисячі рибалків.

Ой гребуть вони, гребуть, гей, гей,
Ой гребуть вони, гребуть,
Красні пісеньки поють.

— Коли б же нам бог поміг, гей, гей,
Коли б же нам бог поміг,
Щоб ми пили, гуляли.

Щоб ми пили, гуляли, гей, гей,
Щоб ми пили, гуляли,
Отаманів не знали.

Та поїдем в Катеринослав, гей, гей,
Та поїдем в Катеринослав,
Там буде перебор.

Комусь затилок, комусь лоб, гей, гей,
Комусь затилок, комусь лоб,
Отаманів в самий перед.

ОЙ НІ НА КОГО НАРІКАТИ

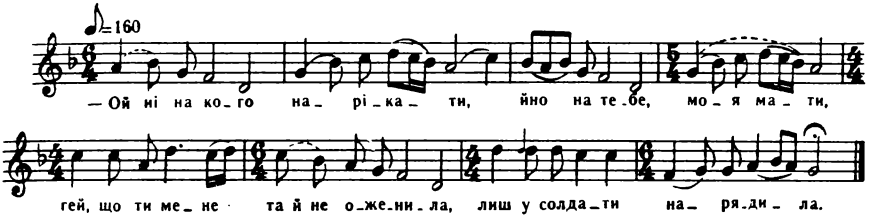

— Ой ні на кого нарікати,
Йно на тебе, моя мати,
Гей, що ти мене та й не оженила,
Лиш у солдати нарядила.

— Ти думаєш, мій синочку,
Що я та не плачу,
Гей, як я вийду за нові ворота,
То й світа білого не бачу.

Ти думаєш, мій синочку,
Що я не журюся,
Гей, як вийду я за нові ворота,
То й від вітроньку валюся.

— Ти думаєш, моя мати,
Що добре служити?
Гей, ох як тяжко, як мені важко
Гостру шабельку носити.

ОЙ У ПОЛІ ДОРІЖЕНЬКА

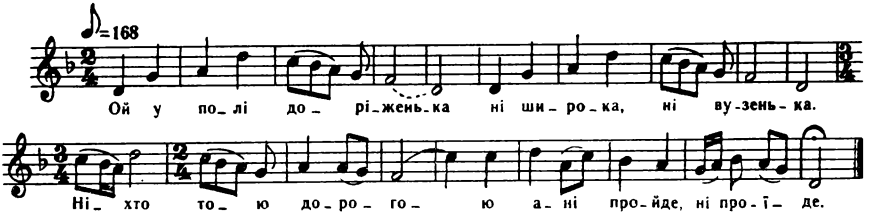

Ой у полі доріженька
Ні широка, ні вузенька.
Ніхто тою дорогою
Ані пройде, ні проїде.

Тільки пройде два солдати,
І холостий, і жонатий.

І холостий, і жонатий,
А за ними рідна мати.

Гірко плаче і ридає,
Та сліз море виливає.
Та сліз море виливає,
Сина з війська дожидає.

— Не плач, мати, не ридай,
Слізьми моря не доливай.
Слізьми моря не долиєш,
Сина з війська не визволиш.

Мати наша породима,
На що ти нас породила?
Чи на печаль, чи на муку?
Государю на науку.

ГЕЙ, ЗАЖУРИВСЯ СИВИЙ СОКОЛОНЬКО

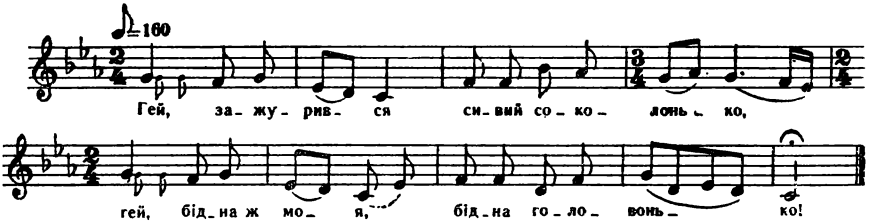

Гей, зажурився сивий соколонько,
Гей, бідна ж моя, бідна головонько!

Ой що нігде сісти та гніздечка звити,
Гей, малих діток та і розплодити.

Звив би низенько, то повидирають,
А звив би високо — деревце зрубають.

Гей, по долинах розлилися ріки,
Гей, а по горах та зацвіли маки.

Гей, ой зацвіли прекраснії маки,
Гей, то не маки, то донські козаки.

То то ж не козаки, то то новобранці,
Зібрались в некрути в неділеньку вранці.

Гей, сидить мати, сидить край віконця,
Гей, виглядає сина-запорожця.

Гей, ведуть вони коні напувати,
Гей, вийшла мати води набирати.

Гей, вийшла мати води набирати,
Гей, та й почала сина пізнавати.

— Гей, сину, сину, а ти ж мій синочку!
Гей, іди, іди, сину, додомочку.

Гей, іди, іди, сину, додомочку,
Гей, змию тобі кудряву головочку.

— Не піду я, мати, до твоєї хати,
Є в мене хата — зелена діброва.

Є в мене хата — зелена діброва,
А змиє мені моя кров червона.

Гей, а розчеше дрібная ліщина,
Гей, а заплаче молода дівчина.

ЗІЙШЛА ЗОРЯ ІЗВЕЧОРА ТА Й ЗАЗОРІЛАСЯ

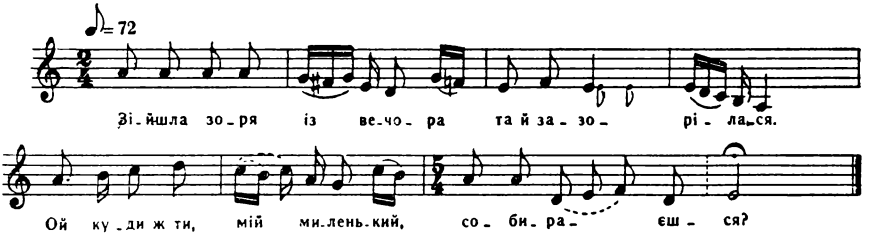

Зійшла зоря ізвечора та й зазорілася.
— Ой куди ж ти, мій миленький, собираєшся?

— Ой їду я, виїжджаю у чужую сторону.
— Переночуй, мій миленький, хоч цю ніченьку одну.

— Ой рад би я, моя мила, ще й другую ночувать,
Та боюся, моя мила, щоб походу не втерять.

— Ти не знаєш, мій миленький, як я рано устаю,
Перші півні заспівають, то я тебе розбудю.

Піють півні, піють другі, вже й курочка сокоче,
Будю, будю миленького, він вставати не хоче.

Як схватився мій миленький та спросоння на коня:
— Прощай, мила, будь здорова, до свідання навсігда!

Слухайте, хлопці-молодці, щось у хмароньці гуде,
Ой щось же нам, хлопці-молодці, за пригодонька буде.

ВИЛІТАЛИ ОРЛИ З-ЗА КРУТОЇ ГОРИ

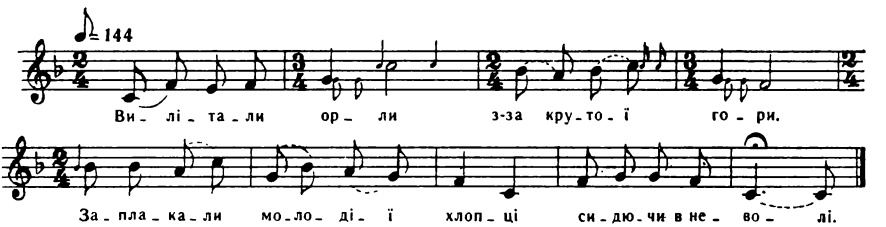

Вилітали орли з-за крутої гори.
Заплакали молодії хлопці, сидючи в неволі.

Вони заплакали ще й заголосили:
— А в кого ж ми, пани-браття, цеє заслужили?

Чи в господа бога, чи в свої громади,
Що нас таких молоденьких в некрути забрали?

В некрути забрали ще й попарували,
На руки й на ноги кайдани наклали.

Кайдани наклали, на соцького скричали:
— Давай, соцький, тройку коней, коней.

Давай, соцький, тройку коней, коней вороних
Та повезем до прийому хлопців молодих.

Привезли під брамку, відчинили брамку.
— Ой ви, хлопці молодії, становіться в валку.

Ой ви, хлопці молодії, становіться в валку,
На поле плечима, до солдата очима.

Ой ви солдати, ви — дядюшки наші!
Не бийте нас, не лайте нас, бо ми діти ваші.

Не бийте нас, не лайте нас, тільки научайте,
Бо нашії руки цього не робили.

Бо нашії руки цього не робили,
Лиш сіяли та орали, ціпом молотили.

Бо ми не вчилися ружа вичищати,
Лиш сіяти та орати, землю обробляти.

ОЙ ПОЛИНУ, ПОЛИНУ, ПОЛИНОВА ТРАВА

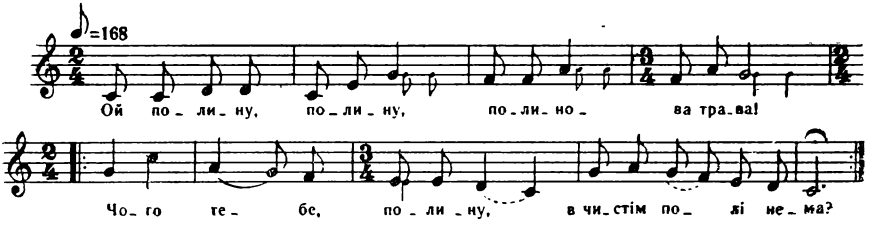

Ой полину, полину, полинова трава!
Чого тебе, полину, в чистім полі нема? (2)

— Як же мені, полинові, та у чистім полі бути?
Ой сходяться, з'їжджаються молодії некрути. (2)

Приїжджає государ: — Чи хороше вам, ребята,
Чи хороше вам, ребята, на сраженнячку стоять? (2)

— Хороше, государю, по копиці у трупі,
По копиці у трупі, по колінця у крові. (2)

— Не жалійте на мене, буду карту писати,
Буду карту писати, щоб некрутів набрати. (2)

СОКІЛ З ОРЛОМ, СОКІЛ З ОРЛОМ КУПАЄТЬСЯ

Сокіл з орлом (2) купається,
А брат брата питається:

— Чи був, брате, (2) на Дунаю,
Чи бачив ти батарею?

— Ой був же я (2) на Дунаю,
Ой бачив я батарею.

Їдуть ляшки (2) на три шляшки,
А гусари на чотири,

Ківерами (2) степи вкрили,
Шабельками світ затьмили.

Попереду (2) кінь турецький,
На конику син царевський.

В правій руці (2) шаблю держить,
А у лівій свіча горить.

Горить свіча (2) восковая,
Тече річка кривавая.

Над річкою (2) ворон кряче,
А за сином мати плаче.

— Не плач, мати, (2) не журися,
Бо вже твій син оженився.

Оженила (2) бистра пуля,
А звінчала гостра шабля,

А заграли (2) музиченьки —
Голосниї дзвониченьки.

Ударили (2) в барабани —
Уже сина поховали.

Узяв собі (2) за жіночку
В чистім полі могилочку.

Туди вітер (2) не завіє,
Ясне сонце не загріє,

Дробен дощик (2) та не зайде,
Мати сина та не знайде.

ЧЕРЕЗ САД-ВИНОГРАД

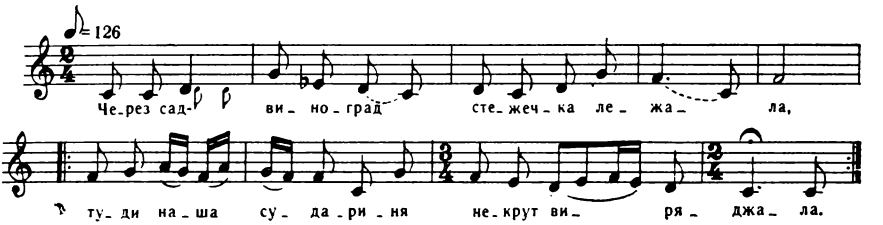

Через сад-виноград
Стежечка лежала,
Туди наша сударинь
Некрут виряджала. } 2

Зрисувала, змалювала
Вдовиного сина.
А вдовиний син хороший
На воронім коні. } 2

На воронім коні,
В зеленому жупані.
Та поїдем до дівчини,
До своєї пані. } 2

Як приїхав під ворота
До нової хати,
Чи не вийде дівчинонька
Воріт відчиняти. } 2

Не виходить дівчинонька,
Вийшла її мати:
— Здрастуй, здрастуй, любий зятю,
Ще й просю до хати. } 2

— Не теперки, моя мати,
В гості зазивати,
Бо я їду на Вкраїну
З турком воювати. } 2

Своїм тілом білесеньким
Орлів годувати,
Свою кров'ю червоною
Моря доповняти. } 2

Своїм чубом кучерявим
Шляхи замітати,
Свою костю кріпосною
Мости викладати. } 2

ЗА ГОРОЮ СНІЖОК ЛЕТИТЬ

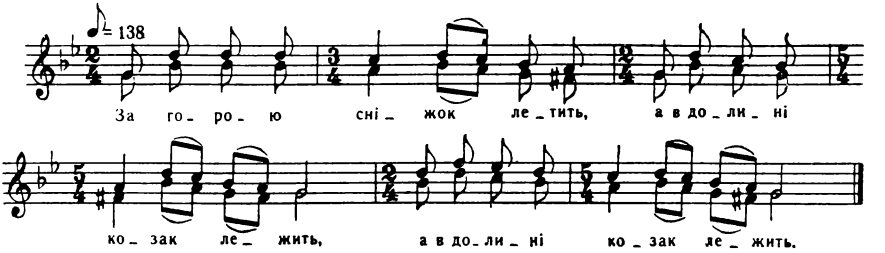

За горою сніжок летить,
А в долині козак лежить. (2)

Накрив очі китайкою,
Заслугою совєтською. (2)

Його тіло струпошіло,
Аж від сонця почорніло. (2)

Над ним коник зажурився,
Копитами в землю вбився. (2)

У головах ворон кряче,
А у ногах коник скаче. (2)

— Не скач, коню, надо мною,
Не бий землі під собою. (2)

Не стій, коню, надо мною,
Сам ти знаєш щирість мою. (2)

Ой їдь, коню, дорогою
Степовою широкою. (2)

Іди, коню, додомочку
Темним лісом, стежечкою. (2)

Щоб бандити не спіймали,
З тебе сідла не здійняли. (2)

Сіделечка золотого
З тебе коня вороного. (2)

Бо сідельце не простеє —
Все срібнеє, золотеє. (2)

Як прибіжиш під ворота,
Стукни-грюкни біля плота. (2)

Вийде батько — розсідлає,
Вийде мати — розпитає. (2)

— Ой конику вороненький,
А де ж мій син молоденький? (2)

— Не плач, мати, не журися,
Бо вже твій син оженився. (2)

Та взяв собі паняночку —
В чистім полі земляночку. (2)

Возьми, мати, піску жменю
Та посієш на каменю. (2)

Ой коли той пісок зійде,
Тоді твій син з війська прийде. (2)

Нема сходу, нема сходу,
Нема сина із походу. (2)

БУРЛАЦЬКІ, НАЙМИТСЬКІ, ЗАРОБІТЧАНСЬКІ (СТРОКАРСЬКІ) ПІСНІ

ОЙ НІКОМУ ТАК НЕ ГОРЕ

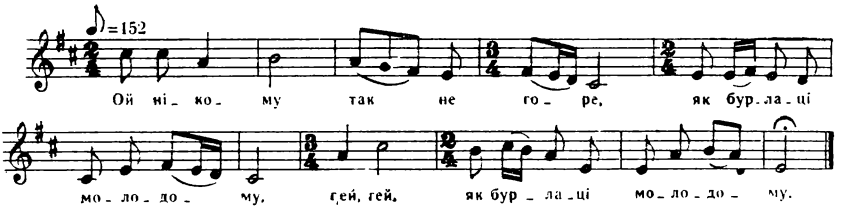

Ой нікому так не горе,
Як бурлаці молодому,
Гей, гей, як бурлаці молодому.

— Де ти, бурлак, забарився?
Вечеряти опізнився,
Гей, гей, вечеряти опізнився.

Лягай, бурлак, лягай спати,
Бо нема що вечеряти,
Гей, гей, бо нема що вечеряти.

До порога головами,
Вставай рано за волами,
Гей, гей, вставай рано за волами.

Ні вмивався, ні втирався,
За волами поспішався,
Гей, гей, за волами поспішався.

Пішов яром за товаром,
А лугами за волами,
Гей, гей, а лугами за волами.

А лугами за волами,
Манівцями за вівцями,
Гей, гей, манівцями за вівцями.

ОЙ НЕ ГОРЕ ТАК НІКОМУ

Ой не горе так нікому,
Як бурлаці молодому. (2)

А він робить, роботає,
Аж піт очі заливає. (2)

А хазяїн нарікає,
А хазяйка в маму лає. (2)

— Лягай, бурлак, і так спати,
Бо нема що вечеряти. (2)

До порога головами,
Вставай рано за волами. (2)

Ой ліг бурлак, вже й проснувся,
А за воли не забувся. (2)

Свитки не брав й не взувався,
За волами поспішався. (2)

Сніжок іде, пролітає,
Бурлак ніжки підгинає. (2)

Бурлак ніжки підгинає,
Отця й неньку споминає. (2)

ОЙ ЩО Ж БО ТО ТА Й ЗА ВОРОН

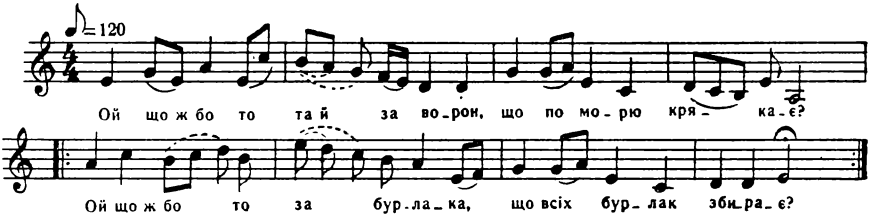

Ой що ж бо то та й за ворон,
Що по морю крякає?
Ой що ж бо то за бурлака, } 2
Що всіх бурлак збирає?

Збирайтеся, хлопці-молодці,
Та все нарід молодий,
Та поїдем, хлопці-молодці, } 2
У той лісок Лебедин.

Ой що ж бо то, хлопці-молодці,
Щось у хмароньці гуде,
Ой щось бо нам, хлопці-молодці, } 2
За пригодонька буде.

Рости, рости, клен-дерево,
Рости вгору високо.
Поховали свого отамана } 2
В сиру землю глибоко.

Рости, рости, клен-дерево,
Рости вгору ще й вище.
Поховали свого отамана } 2
В сиру землю ще й глибше.

А в тім лісі Лебедині
Сірі вовки кубла в'ють.
Ой, вони мені, парню молодому, } 2
Та й проходу не дають.

СЛУЖИТЬ НАЙМИТ, СЛУЖИТЬ НАЙМИТ

Служить наймит, служить наймит
В хазяїна довго.
Оре наймит, оре наймит,
На воли гукає.

Оре наймит, оре наймит,
На воли гукає.
Хазяюшка з усіх мисок
Та в одну зливає.

— Оце тобі, наймиточку,
Вечеря з обідом,
А як же ти недоїсиш,
То докладеш хлібом.

Ой сунувся бідний наймит
На піч до лохані,
Ой говорять вражі діти:
— Ми скажемо мамі.

Не поспіла хазяюшка
На поріг ступити,
Ой зачали вражі діти
Теє говорити.

Як узяла хазяюшка
Добру хворостину,
Обмастила наймитові
Хорошенько спину.

Ой утікав бідний наймит
На затильні двері.
— Вернись, вернись, наймиточку,
Вернись без вечері.

І ТИ НАЙМИТ, І Я НАЙМИТ

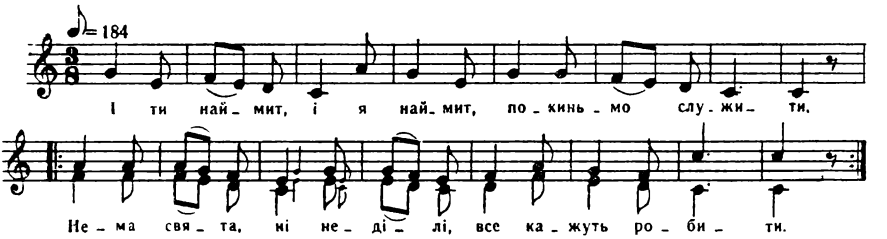

І ти наймит, і я наймит,
Покиньмо служити,
Нема свята, ні неділі, } 2
Все кажуть робити.

Наймитові дров врубати,
Наймитові й внести,
Тут виходить сам хазяїн: } 2
— Йди води принести.

Приніс води бідний наймит
Та й став виливати,
А виходить син хазяйський: } 2
— Йди волам давати.

Пішов, пішов бідний наймит
Та й дав волам їсти.
Просить: — Дайте, хазяїне, } 2
Хоч на час присісти.

— Тоді будеш, наймиточку,
Тоді присідати,
От як будеш, наймиточку,
Года набувати. } 2

Пішов, пішов бідний наймит
У поле орати,
А хазяїн з хазяйкою
У коршму гуляти. } 2

— Свате-брате! Брате-свате!
Мій наймит — ледащо,
Треба його, свате-брате,
В солдати віддати. } 2

Ой вивели наймиточка
У густії лози,
Обілляли хазяїна
Дрібненькії сльози. } 2

— Ой вернися, наймиточку,
Ой вернись, вернися
Та у мене, хазяїна,
Хоч на рік наймися. } 2

— Лучче мені, хазяїне,
Караул кричати,
Ніж у тебе, хазяїна,
В порогах стояти. } 2

ЗАКУВАЛА ЗОЗУЛЕНЬКА

♪=120

За-ку- ва-ла зо- зу- лень-ка та й ку- є, та й ку- є.

По- зволь, ма-ти, роз-ка- за-ти, як стро- кар бі- ду- є.

Закувала зозуленька
Та й кує, та й кує.
Позволь, мати, розказати,
Як строкар бідує. } 2

Засвистала машинонька,
Треба рано встати.

Вже десятая година,
Нема що снідати. } 2

Ой сіли ж ми, поснідали,
Стали відпочити.
Сякий-такий шарлатюга
Гонить нас робити. } 2

Сякий-такий шарлатюга,
Що й чобіт не має,
А бідного строкарика
Нагайкою крає. } 2

Пішли ж бо ми в поле жати,
Стали жати жито.
Не одного строкарика
Находили вбито. } 2

Робить строкар цілий тиждень,
Нема часу сісти,
А як прийде неділечка,
Немає що їсти. } 2

КОТРА ДІВКА ХОЧЕ СЛАВОНЬКИ ЗАЖИТИ

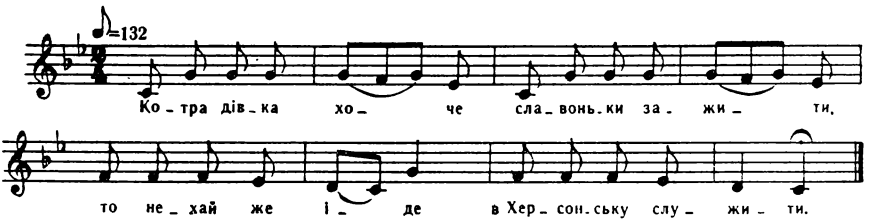

Котра дівка хоче славоньки зажити,
То нехай же іде в Херсонську служити.
Ой у тій Херсонській усього доволі —
Вийдеш за ворота, наплачешся вволю.
Вийдеш за ворота — скрізь степ та болото,
Вийдеш за новії — трава зеленіє.
Вийдеш за новії — трава зеленіє,
В мене, молодої, аж серденько мліє.
Ой іде хлопчина з карими очима:
— Не плач, не журися, молода дівчино.
Не плач, не журися, бо то так не можна,
Як призов відбуду, то я тебе возьму.

А ВЖЕ СОНЦЕ НАД ЛИПОЮ

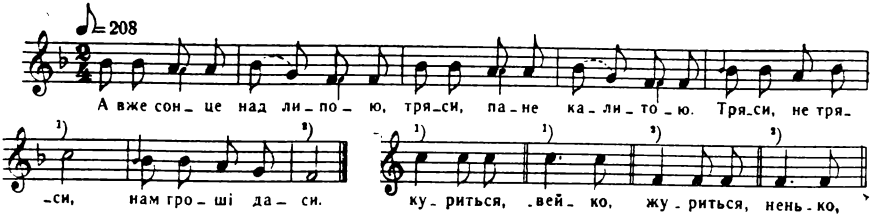

А вже сонце над липою,
Тряси, пане, калитою.
Тряси, не тряси,
Нам гроші даси.

А вже сонце котиться,
Нам додому хочеться.
Ой паночку наш,
Вже додому час!

Уже час і пора,
Зійшов місяць і зоря.
Час і пора
Нам до двора.

А вже сонце на затінку,
Тягне їсти за печінку.
А вже в селі куриться,
За нас мати журиться.

Вечеряти наварила,
Білу постіль постелила,
Вийшла до воріт:
— Вечеряти йдіть.

Чужі пани-деркачі
Тримають нас до ночі,
А наш соловейко
Пускає раненько.

А В НАШОГО ПРИКАЖЧИКА

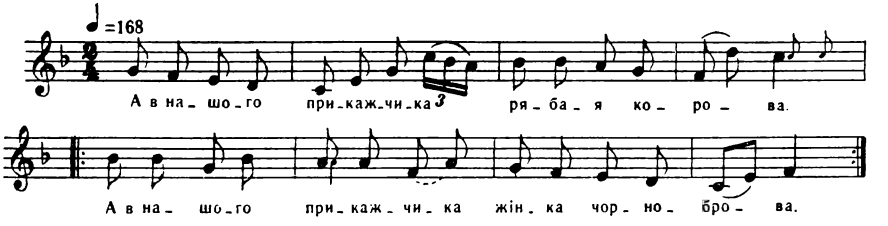

А в нашого прикажчика
Рябая корова.
А в нашого прикажчика
Жінка чорноброва. } 2

А в нашого прикажчика
Та й новая скриня.
А в нашого прикажчика
Жінка-господиня. } 2

А в нашого прикажчика
Рудая телиця.
А в нашого прикажчика } 2
Жінка-безспідниця.

А в нашого прикажчика
Та й новая хата.
А в нашого прикажчика } 2
Жінка пелехата.

А в нашого прикажчика
Нема штанів ні клаптика.
Були якісь сині,
Та й ті з'їли свині. } 2

ПО ГОРІ, ГОРІ ЗАЦВІЛА БРАЗАЛІЯ

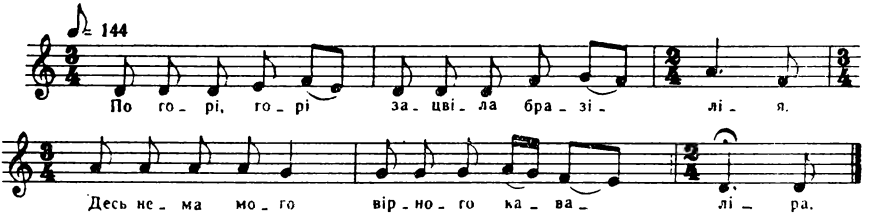

По горі, горі зацвіла бразалія.
Десь нема мого вірного каваліра.

По горі, горі зацвіли полуниці.
Помолюся богу та й піду у черниці.

А я в черницях, знаю добре, не буду,
Кого я люблю, то й повік не забуду.

На горі, горі зацвіла бараболя.
Ніхто не знає, яка в службі неволя.

Ой пізно лягти, а рано треба встати,
Все теє буде на білім личку знати.

ВИШНЯ, МАМЦЮ, ВИШНЯ, ЛЮБЦЮ

— Вишня, мамцю, вишня, любцю,
Чи я в тебе лишня?
Що ти мене в строк віддала, } 2
А я непривишна.

— Доню моя, доню пишна,
Ти в мене не лишня,
А я тебе в строк віддала, } 2
Щоб ти привикала.

— Ти думаєш, моя мамцю,
Що мені тут добре,
Прийди, зглянься, подивися, } 2
Яке мені горе.

Ти думаєш, моя мамцю,
Що я тут не плачу,
Як вийду я на вулицю, } 2
То й стежки не бачу.

Ти думаєш, моя мамцю,
Що я тут паную,
Прийди, зглянься, подивися, } 2
Як я тут горюю.

Ти думаєш, моя мамцю,
Що я тут не плачу,
За дрібними слізоньками } 2
І світа не бачу.

Ти думаєш, моя мамцю,
Що я не журюся,
Як вийду я за ворота, } 2
Від вітру валюся.

Десь я в тебе, моя мамцю,
Всі хустки сходила,
Що ти мене в строк віддала, } 2
Щоб я голосила.

Десь я в тебе, моя мамцю,
Спідниці порвала,
Що ти мене в строк віддала, } 2
Щоб я горювала.

Чи чула ти, моя ненько,
Як я в тебе була?
Під середнім віконечком } 2
Як голубка гула.

— Ой якби ж я, моя доню,
Твій голосок чула,
Сіни й хату відчинила б, } 2
Щоб ти улинула.

— Згадай мене, моя ненько,
В суботу раненько.
Всі дівчата помиються, } 2
Плетуться дрібненько.

— А я тебе, моя доню,
Часто споминаю.
Ой як прийде суботонька, } 2
То не заплітаю.

КОЛО НАШИХ ВОРІТЕЧОК

Коло наших ворітечок
Стоїть хлопців табуночок.

Стоїть хлопців табуночок,
А дівчаток черіньочок.

— Де ти, милий, забарився,
Що додому не прибився?

— Чекай, мила, не ругайся,
Я в найомчики найнявся.

За сто рублів за чотири
Ще й коники вороніі.

ОЙ ГУК, МАТИ, ГУК

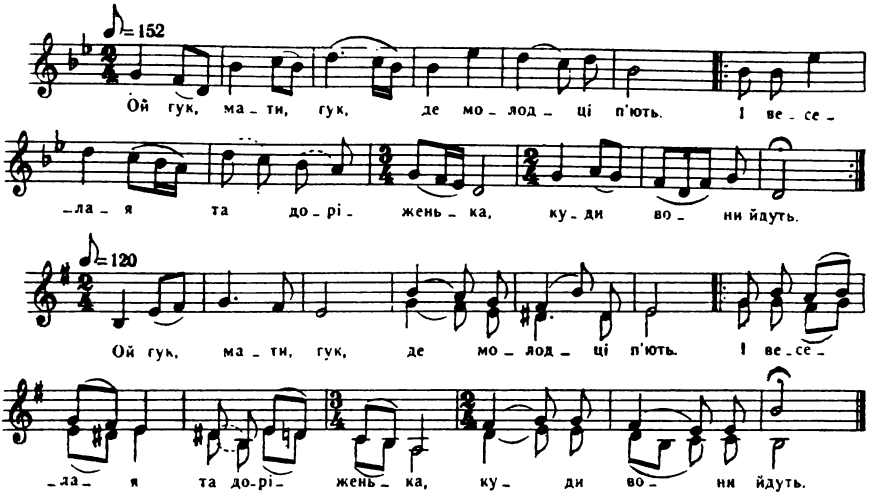

Ой гук, мати, гук,
Де молодці п'ють.
І веселая та доріженька, } 2
Куди вони йдуть.

Зібрались вони
Під рясніі дуби,
Та чекаючи отамана } 2
На раду к собі.

Отаман іде,
Як голуб гуде,
Ой під білую та березоньку } 2
Головку кладе.

— Отамане наш,
Не дбаєш про нас.
Та уже ж в нашім та й товаристві } 2
Та й розгардіяш.

БУВАЙТЕ ЗДОРОВІ, СОСНОВІ ПОРОГИ

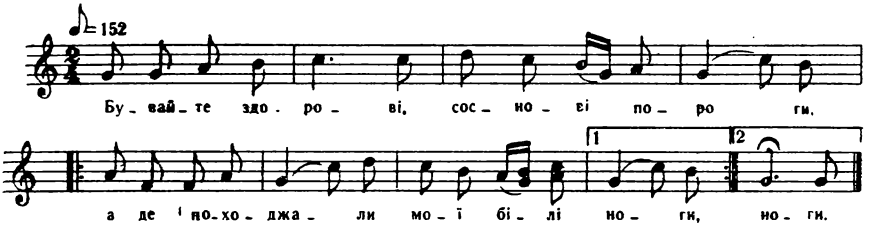

Бувайте здорові, соснові пороги,
А де походжали мої білі ноги. (2)

Бувайте, бувайте, та не забувайте,
Мене молодого щораз споминайте. (2)

Споминайте мене хоч раз на деньочок,
А я вас спом'яну сім раз на часочок. (2)

Спом'яніть ви мене у неділю вранці,
А я вас спом'яну в полатаній дранці. (2)

Спом'яніть ви мене хоч коло обіду,
А я вас спом'яну, як у поход піду. (2)

Спом'яніть ви мене хоть коло вечері,
А я вас спом'яну в Херсонській губерні. (2)

ОЙ ДАЙ, БОЖЕ, ДО ПОКРОВИ ДОЖИТИ

Ой дай, боже, до покрови дожити,
Щоб у свого хазяїна та рощот получити.

Полягали хлопці спати, помолившись богу.
— Ой вставайте, миле браття, дав нам бог покрову.

Повставали хлопці рано, сумочки забрали,
Сумочки забрали та й у Польщу подрали.

Пишуть бассарабці та й у Польщу дрібні листи:
— Верніться, наші хлопці, та будете рибку їсти.

— Не вернемось, не вернемось, щоб ви того не діждали!
Ви нас через літо все кандьором годували.

Хвалилися наші хлопці у Херсон ідучи:
— Будемо топтати з китайки онучі.

Що будем топтати чоботи-сап'янці,
А вони доробились — видно п'яти й пальці.

А прийшов додому: — А відчини, жінко, двері.
Жінка відчиняє, милого питає:

— Де був через літо, що не було чутки й звістки,
А прийшов додому готовий хліб їсти.

— Не нарікай, мила, так дуже на мене,
Як я весну почую, та й знов помандрую.

— Коли буде весна, тоді будеш мандрувати,
Де був ціле літо, туди іди зимувати.

КОМУ ВОЛЯ, А КОМУ НЕВОЛЯ

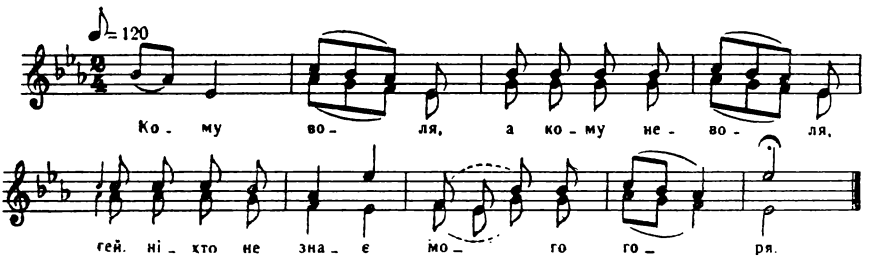

Кому воля, а кому неволя,
Гей, ніхто не знає мого горя.

Моє горе, горе не якеє,
Гей, моє горе великеє.

Білі ручки нічого не роблять,
А білії ніжки далеко не ходять.

Тільки ходять у сад, у садочок,
Гей, щипать ягід, ягід-ягідочок.

Вони ягід, ягід не нарвали,
Тільки соловейка розпитали.

— Соловейку, ой ти малесенький!
Ой скажи правду, де мій милесенький?

— А твій милий пішов на роботи,
Пішов на роботи в сахарні заводи.

А твій милий робить, роботає,
Гей, аж піт йому очі заливає.

Десь узялись та лихії люди,
Гей, поламали усі труби.

Пішла пара, пара по заводу,
Гей, пішла слава по народу.

ОЙ ЗА ГАЙКОМ, КРУТИМ ГАЙКОМ

Ой за гайком, крутим гайком, гайком зелененьким
Там стояли гуртоправці з своїми гуртами. (2)

Ой межи тими гуртами сам отаман ходить,
Свої руки біленькії у кишенях носить. (2)

— Ой ви, хлопці-гуртоправці, послухайте мене,
Запрягайте сірі воли, поїдем в Москву. (2)

Запрягайте сірі воли, поїдем в Москву,
Поховаєм отця свого у зеленім саду. (2)

Запрягайте сірі воли, женіть у Ростов,
Розпродайте сірі воли, розпустю вас додому. (2)

Вилітала зозулечка із моря куючи,
Помер, помер наш хазяїн із сходу ідучи. (2)

Помер, помер наш хазяїн із сходу ідучи,
Осталася хазяєчка з дрібними дітками. (2)

— Ой ви, дітки-малолітки, що з вами робити?
Ой прийдеться, доведеться в сирій землі гнити. (2)

ЛИХА ДОЛЯ

ПО ДІБРОВІ ВІТЕР ВІЄ

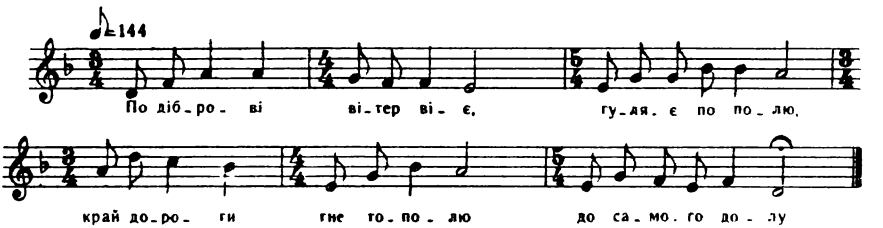

По діброві вітер віє,
Гуляє по полю,
Край дороги гне тополю
До самого долу.

Стан високий, лист широкий
Марно зеленіє,
Кругом поле, як те море
Широке, синіє.

Чумак іде, подивиться
Та й голову схилить,
Чабан рано з сопілкою
Сяде на могилі.

Подивишся — серце ниє,
Кругом ні билини!
Одна, одна, як билина,
На чужині гине.

НЕ ХИЛИСЯ, СОСНО

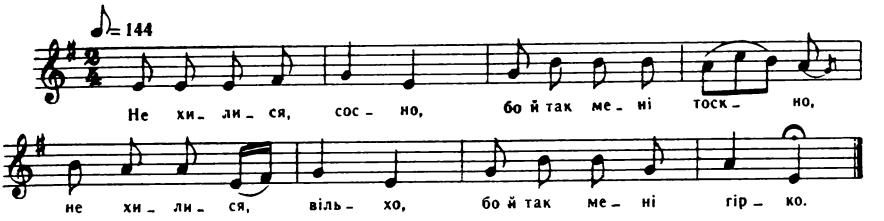

Не хилися, сосно,
Бо й так мені тоскно,
Не хилися, вільхо,
Бо й так мені гірко.

Не хились, яворе,
Бо й так мені горе,
Горе на чужині,
Як на пожарині.

Горе на чужині,
Як на пожарині,
Ніхто не пригорне
При лихій годині.

Не пригорне отець,
Не пригорне й мати,
Тільки та дівчина,
Що думаю взяти.

СТОЇТЬ ЯВІР НАД ВОДОЮ

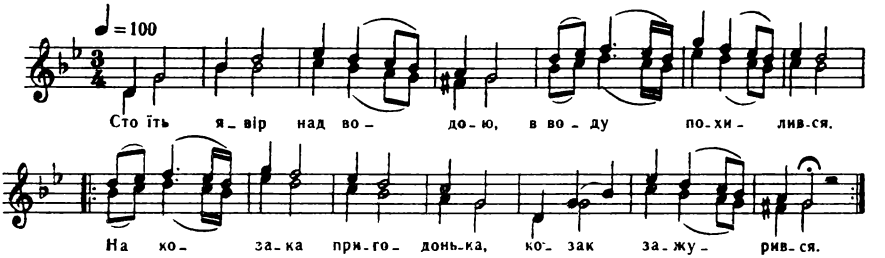

Стоїть явір над водою,
В воду похилився.
На козака пригодонька, } 2
Козак зажурився.

Не хилися, явороньку,
Ще ти зелененький.
Не журися, козаченьку, } 2
Ще ти молоденький.

Не рад явір хилитися,
Вода корінь миє.
Не рад козак журитися,
Та серденько ниє. } 2

Ой поїхав на чужину
Козак молоденький,
Оріхове сіделечко
І кінь вороненький. } 2

Ой поїхав козаченько
Та там і загинув,
Свою рідну Україну
Навіки покинув. } 2

Казав собі насипати
Високу могилу,
Казав собі насадити
В головах калину. } 2

Будуть пташки прилітати,
Калиноньку їсти,
Будуть мені приносити
Від родини вісти. } 2

СТОЇТЬ ЯВІР НАД ВОДОЮ

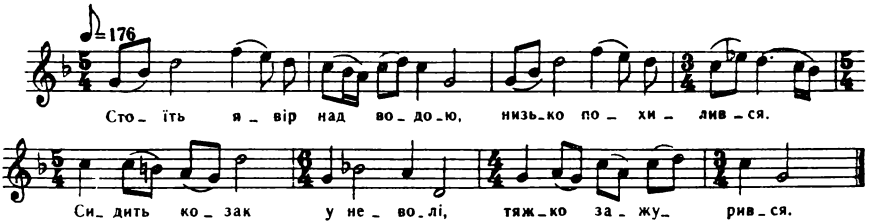

Стоїть явір над водою,
Низько похилився.
Сидить козак у неволі,
Тяжко зажурився.

Не хилися, явороньку,
Бо ти зелененький.
Не журися, козаченьку,
Ти ще молоденький.

— Як же мені не хилитись,
Як вода корінь миє.
— Як же мені не журитись,
Як серденько ниє.

Летить ворон з чужих сторон,
Жалібненько кряче.
Сидить козак у неволі,
Тяжко-важко плаче.

Сидить козак у неволі,
Сорочку латає,
Через грати виглядає,
Десь родину має.

ЇХАВ КОЗАК, ЇХАВ

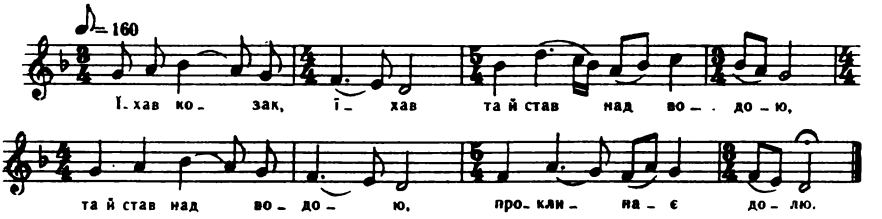

Їхав козак, їхав
Та й став над водою,
Та й став над водою,
Проклинає долю.

— Доле моя, доле!
Доле моя злая!
Чом ти не такая,
Як доля чужая?

ЗАПИВ КОЗАК, ЗАПИВ БУРЛАК

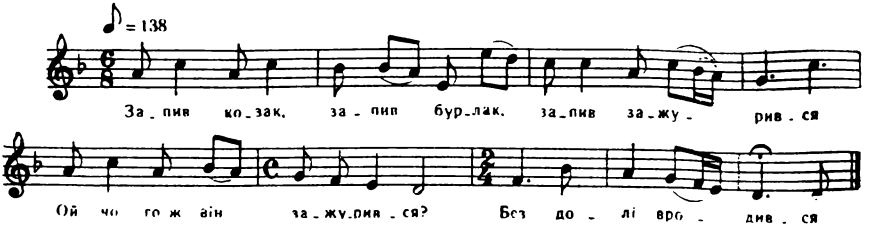

Запив козак, запив бурлак,
Запив, зажурився.
Ой чого ж він зажурився?
Без долі вродився.

Пішов козак, пішов бурлак
Долечки шукати.
Не найшов він щастя-долі,
Найшов синє море.

Найшов, найшов синє море
Та й став потопати
І червоною хустинкою
На берег махати.

Червоною хустинкою
На берег махати.
Ніхто його не рятує,
Тільки рідна мати.

Пішла його стара мати
Понад берегами,
Іздибала риболовців
З трьома неводами.

— Риболовці, славні хлопці,
Вчиніть мою волю:
Розкиньте ви тонкий невід
По синьому морю.

Риболовці, славні хлопці,
Вчинили її волю,
Розкинули тонкий невід
По синьому морю.

Тягнуть його до берега,
З нього вода ллється.
Стоїть мати край берега,
Як горлиця б'ється.

— Ой нате вам, риболовці,
Цього золотого,
Витягнули сина мого,
Бодай неживого.

ПОРОДИЛА МЕНЕ МАТИ

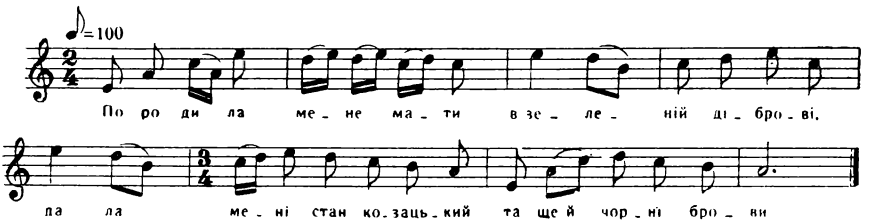

Породила мене мати
В зеленій діброві,
Дала мені стан козацький
Та ще й чорні брови.

Було мені, моя мати,
Сих брів не давати,
Було мені, моя мати,
Щастя-долю дати.

Породила мене мати
На святу неділю,
Дала мені лиху долю,
Нічого не вдію.

Повезу я лиху долю
В місто продавати.
Кажуть люди: «Лиха доля».
Не хтять купувати.

Ой купуйте, люди добрі,
Моя доля добра.
Як уп'ється, з кожним б'ється,
Не ночує дома.

ПОСЛАЛА МЕНЕ МАТИ

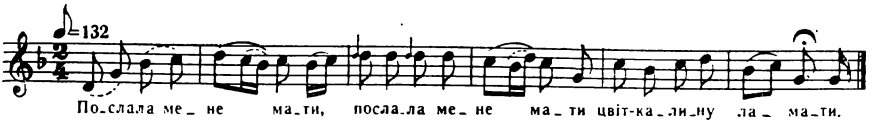

Послала мене мати (2)
Цвіт-калину ламати.

А я її не зламала, (2)
Бо верха не достала.

Хтось у лісі гукає, (2)
Дівка долі шукає.

Обізвалася доля (2)
Коло синього моря:

— Ти свою, дівча, долю (2)
В п'ятницю проспівала,

В п'ятницю проспівала, (2)
В суботу проснідала,

В неділю рано встала, (2)
Отця й неньку зругала.

— Я їх не зругала, (2)
Думкою подумала.

Думкою подумала, (2)
Щастя й долю втеряла.

ОЙ У СТЕПУ СІНО

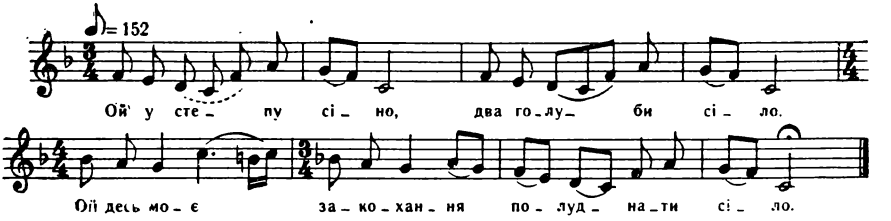

Ой у степу сіно,
Два голуби сіло.
Ой десь моє закохання
Полуднати сіло.

Нехай полуднає,
Господь помагає
В щасливую годиноньку,
Куди він думає.

— Ой дівчино, дівчинонько!
Дівчино-небого!
Як ти живеш на чужині,
Що ворогів много?

— Ой які ви, люди,
Що ви питаєте,
Туга, печаль на серденьку,
А ви й не знаєте.

Людям сонце сходить,
А мені все мряка,
Серце моє кам'янеє,
Доля моя така.

Людям садки цвітуть,
Мені суха слива.
Чи є в світі така друга,
Як я, нещаслива?

У СУСІДА ХАТА БІЛА

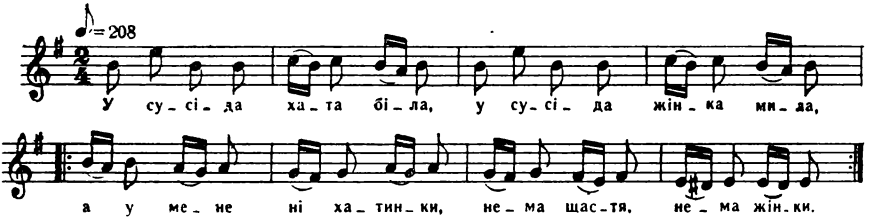

У сусіда хата біла,
У сусіда жінка мила,
А у мене ні хатинки,
Нема щастя, нема жінки. } 2

За сусідом молодиці,
За сусідом і вдовиці,
І дівчата поглядають,
Всі сусіда полюбляють. } 2

Сусід раньше мене сіє,
У сусіда зеленіє,
А у мене ні орано,
І нічого не сіяно. } 2

Всі сусіда вихваляють,
Всі сусіда поважають,
А я марно літа трачу,
Один в світі марно плачу. } 2

Одна була полюбила
І рученьку заручила,
І та потім так казала:
— Що я тебе не кохала. } 2

Чи без щастя уродився,
Чи без щастя охрестився,
Чи такії куми брали,
Щастя-долі не вгадали? } 2

Чи то, небо, твоя воля,
Чи нещасна моя доля,
Що живу я, як в пустині,
Літа трачу без дружини? } 2

Нема щастя, нема долі,
Треба жити, як в неволі.
Хіба піду утоплюся
Або в камінь розіб'юся. } 2

ЖУРБА МЕНЕ СУШИТЬ

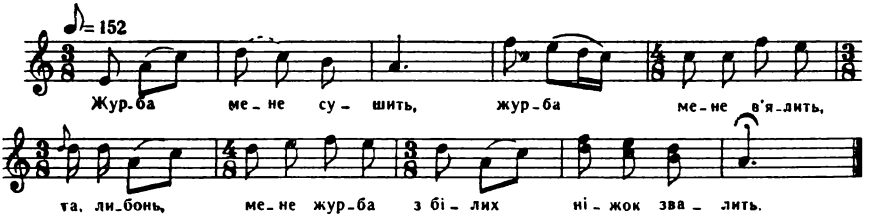

Журба мене сушить,
Журба мене в'ялить,
Та, либонь, мене журба
З білих ніжок звалить.

А я тій журбі
Та не подаюся,
Піду до коршомки
Горілки нап'юся.

Ой вип'ю я чарку,
Ой вип'ю я другу,
Може, я забуду
За журбоньку свою.

Ой вип'ю я чарку,
Ой вип'ю я п'яту,
Може, я забуду
За журбу прокляту.

Ой вип'ю я чарку,
Ой вип'ю я сьому,
Може, я забуду
За журбоньку свою.

Пішов я до коршми
Та й сів я на лавку,
Крикнув на шинкарку:
— Дай горілки чарку.

Ой випив я чарку,
Ой випив я другу,
Таки не забувся
За журбоньку свою.

Ой випив я чарку,
Ой випив я п'яту,
Таки ж не забувся
За журбу прокляту.

Ой випив я чарку,
Ой випив я сьому,
Таки ж не забувся
За журбоньку свою.

На людському полі
Стебло стебла тиче,
А на мому полі
Стебло стебла кличе.

На людському полі
Копа копу ткає,
А на мому полі
Сніп снопа скликає.

На людському полі
Жито та пшениця,
А на мому полі
Кукіль та мітлиця.

На людському полі
Копа копу тиче,
А на мому полі
Копа копу кличе.

На людському полі
Копа коло копи,
А на мому полі
Лиш чотири снопи.

Ой мав же я воли,
Мав же я й корови,
Та все то минуло
Через чорні брови.

Ой мав же я воли,
Мав же я й телиці,
Та все ж то минуло
Через молодиці.

Ой мав же я сіно,
Поле, сіножаття,
Та все ж то минуло
Через моє браття.

Журба мене сушить,
Журба мене в'ялить,
Та, либонь, мене журба
З білих ніжок звалить.

А ЩЕ СОНЦЕ НЕ ЗАХОДИЛО

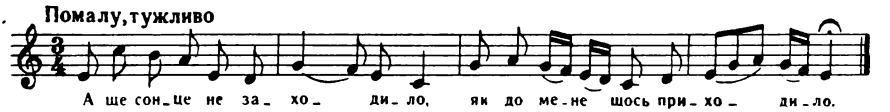

А ще сонце не заходило,
Як до мене щось приходило.

Приходила моя матінка,
Приходила моя рідная.

Приходила моя рідная,
Порадниця моя вірная.

Дай же, боже, тую п'ятінку,
Випровадю свою матінку

За три ріки за глибокії,
За три мости за високії.

Сама стану під ялиною
З маленькою із дитиною.

— Вернись, вернись, моя матінко!
Вернись, вернись, моя рідная!

Вернись, вернись, моя рідная!
Порадниці моя вірная!

— Не вернуся, моя донечко,
Бо в тебе є лиха долечка.

Ні взутися, ні вдягнутися,
Ні до кого пригорнутися.

— А я взута і я вдягнена
Тим, що збита та ізлаяна.

КУДИ ІДЕШ, МОЯ НЕНЕ

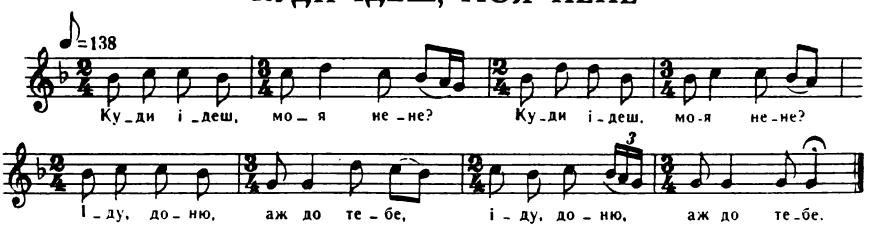

— Куди ідеш, моя нене? *
— Іду, доню, аж до тебе.

— Не йди, нене, аж до мене,
Лиха доля є у мене.

— Буду, доню, догоджати,
Дрібних діток доглядати.

— А ти, нене, не догодиш,
Лиху долю лиш роздрочиш.

* Кожний рядок повторюється.

ОЙ З-ЗА ГОРИ КАМ'ЯНОЇ ГОЛУБИ ЛІТАЮТЬ

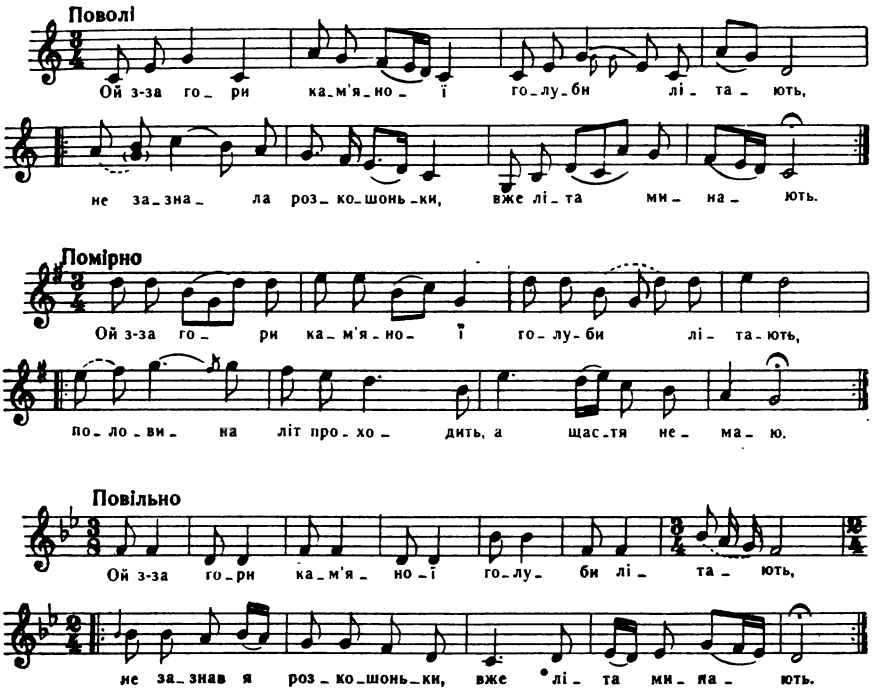

Ой з-за гори кам'яної голуби літають,
Не зазнала розкошоньки, вже літа минають. (2)

Не зазнала розкошоньки, вже літа минають,
Половина літ проходить, я щастя не маю. (2)

Не зазнала в батька добра, замужем не буду,
По чому ж я літа свої споминати буду? (2)

Чи по тому споминати, що з'їла та спила,
Чи по тому споминати, що гірко робила? (2)

Ні я з'їла, ні я спила й гарно не сходила,
Лиш по тому споминати, що гірко робила. (2)

Ні я з'їла, ні я спила, гарно не сходила,
Тільки мої розкошоньки, що вірно любила. (2)

Літа мої молодії, де ж ви ся поділи,
Ой чи ви крильця мали, у гай полетіли? (2)

Вернітеся, літа мої, буду шанувати,
Буду літа шанувати, в папір завивати. (2)

Літа мої, літа мої, літа молоденькі,
Як ви такі нещасливі, будьте ж коротенькі! (2)

Ой ви, слуги молодії, беріть коні воронії,
Доганяйте, повертайте літа молодії. (2)

Ой догнали літа мої на кленовім мості,
Ой верніться, літа мої, хоч до мене в гості. (2)

— Не вернемось, не вернемось, бо нема до кого,
Ой було ж нас шанувати, як здоров'я свого. (2)

Було пізно не лягати, рано не вставати,
Було літа молодії в папір завивати. (2)

— Літа мої, літа мої, літа молодії!
Ой верніться ви до мене, бо ви дорогії. (2)

ЛЕТІЛА ЗОЗУЛЬКА ПОПІД ГАЙ КУЮЧИ

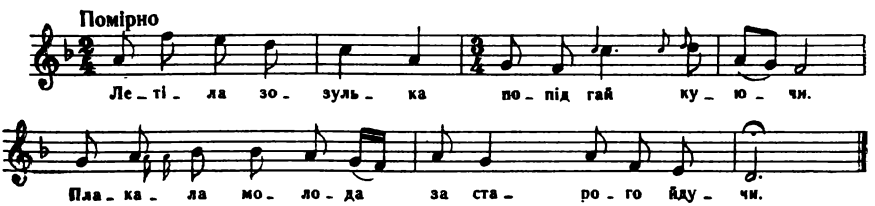

Летіла зозулька попід гай куючи.
Плакала молода за старого йдучи.

— Умри, старий, умри, за молодого піду,
За молодого піду, щастя й долю знайду.

Умер старий, умер, за молодого пішла,
Щастя потеряла, лиху долю знайшла.

У полі могила з вітром говорила,
Молода старого із гробу будила:

— Устань, старий, устань, ти мій милий пане!
Устань, подивися та на мої рани.

Устань, старий, устань, хрещастий барвінку,
А ти оступися, ти ж мій недовірку.

Устань, старий, устань, ти повная роже,
А ти оступися, претяжкий вороже.

— А ти ж все казала, що дід з бородою,
А тепер у гробі не даєш спокою.

— Варила я рибку, та не шумувала,
А мала ж я щастя, та не шанувала.

Як буду варити, буду шумувати,
Устань, старий, з гробу, буду шанувати.

Устань, старий, устань дітей годувати,
Дітей годувати, довги позбувати.

— А я ж тобі лишив аж два лани жита,
Аж два лани жита, а третій пшениці.

А два лани жита — дітей годувати,
А третій пшениці — довги позбувати.

Ой два лани жита, а третій пшениці,
А ви позбирались обоє п'яниці.

ІШЛА БІДА НЕВЕЛИЧКА

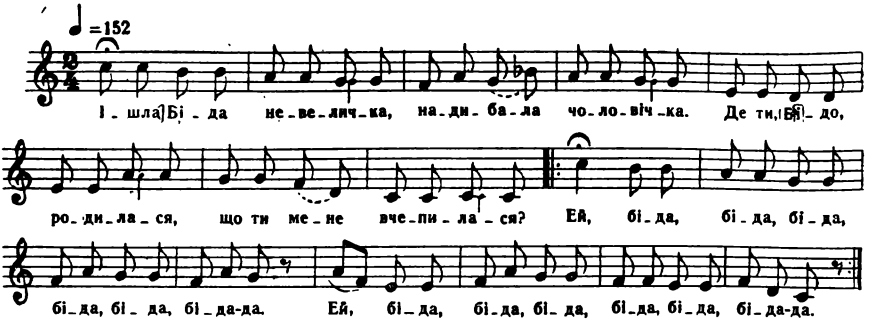

Ішла Біда невеличка,
Надибала чоловічка.
— Де ти, Бідо, родилася,
Що ти мене вчепилася?

Приспів:

Ей, біда, біда, біда, біда, біда, біда-да,
Ей, біда, біда, біда, біда, біда, біда-да. } 2

— Я в Хмельнику родилася,
А в Дашевім хрестилася,
А в Кальнику ізросла,
В Ялник заміж пішла.

Приспів.

Пішла Біда до Саврані,
Дали їй штани драні,
Пішла Біда у Бендери,
А в Бендерах і ті здерли.

Приспів.

Пішла Біда у Гайсин
Та вбралася в атласин,
В Гайсині люди знакомі
І на атласи лакомі.

Приспів.

Пішла Біда до попа,
Били Біду, як снопа,
Пішла Біда до дяка,
І там дали бияка.

Приспів.

Пішла Біда до Дениса,
Від Дениса вийшла лиса,
Пішла Біда до Дем'яна,
Від Дем'яна вийшла п'яна.

Приспів.

Пішла Біда до Клебані,
Стала за клюшницю в пані.
І снідала, й обідала,
І Браславля відвідала.

Приспів.

Пішла Біда до шевця,
Дали їй ремінця.
Сіла Біда на стільці,
Морщить собі постільці.

Приспів.

Сама з себе дивується,
Що в хороше обується.
Пішла Біда в будяки,
Погубила ходаки.

Приспів.

Сіла Біда під мостом,
Їдуть люди з хворостом.
Біда воли напужала,
Воли воза поламали.

Приспів.

Як ся Біда розіграла,
Всі колеса поламала.
Люди Біду витягали,
Біді ребра поламали.

Приспів.

Десь узялися цигани,
Свою Біду упізнали.
Били її різками:
— Топчи, Бідо, ніжками.

Приспів.

Били її файдами:
— Іди, Бідо, із нами.
Били її занозами:
— Іди, Бідо, за возами.

Приспів.

ГЕЙ, ЧОГО, ХЛОПЦІ, СЛАВНІ МОЛОДЦІ

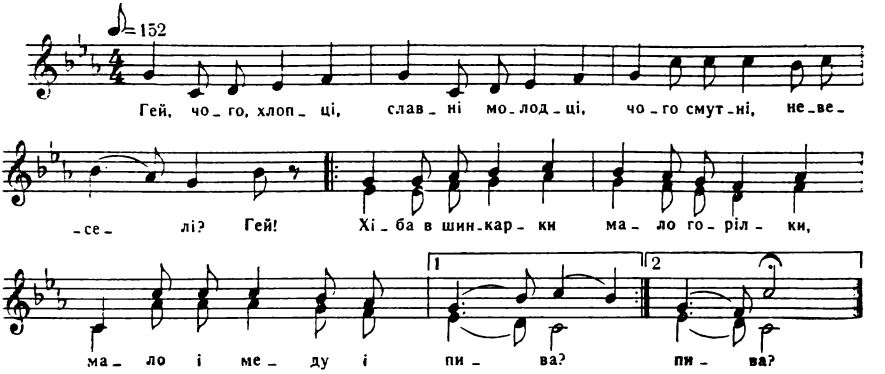

Гей, чого, хлопці, славні молодці,
Чого смутні, невеселі? Гей!
Хіба в шинкарки мало горілки, } 2
Мало і меду і пива?

Повнії чарки всім наливайте,
Щоб через вінця лилося, гей!
Щоб наша доля нас не цуралась, } 2
Щоб краще в світі жилося.

Вдарим об землю лихом-журбою
Та й будем пить, веселиться. Гей!
Пиймо за долю, пиймо за щастя, } 2
Пиймо за все, що рідніше.

Пиймо ж, хлопці, пиймо, молодці,
Пиймо ще, поки нам п'ється,
Поки недоля нас не спіткала, } 2
Поки ще лихо сміється.

РОДИННІ ВІДНОСИНИ І СОЦІАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ

БАГАЧ, МАМЦЮ, БАГАЧ, МАМЦЮ

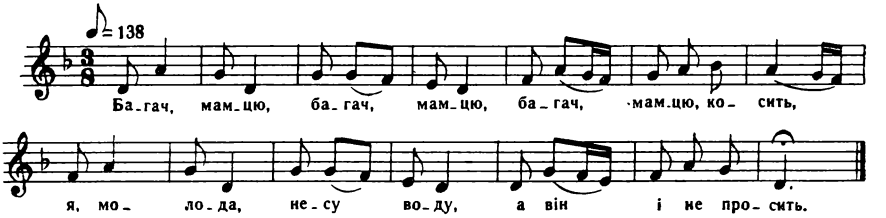

Багач, мамцю, багач, мамцю,
Багач, мамцю, косить,
Я, молода, несу воду,
А він і не просить.

Багач, мамцю, не дивиться,
А вбогий не сміє,
Нехай моя головонька
Барвінком зацвіє.

ЗАКУВАЛА ЗОЗУЛЕНЬКА

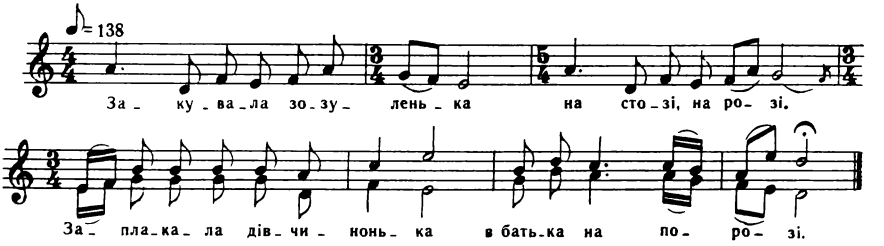

Закувала зозуленька
На стозі, на розі.
Заплакала дівчинонька
В батька на порозі.

Не куй, не куй, зозуленько,
На стозі, на розі.
Не плач, не плач, дівчинонько,
В батька на порозі.

Іду яром до криниці,
Коромисло гнеться.
Чом до мене, моя мати,
Ніхто не пришлеться?

— Багач, дочка, не пришлеться,
А бідний не сміє.
Нехай твоя руса коса
Зіллям зеленіє.

ГОРІШИНА, ЧЕРЕМШИНА

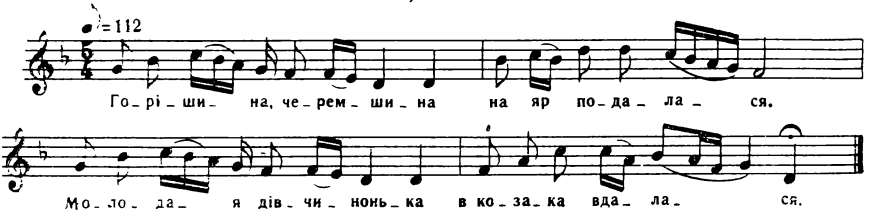

Горішина, черемшина
На яр подалася.
Молодая дівчинонька
В козака вдалася.

Які очі, такі брови,
Така головочка.
Ой як вийдуть на вулицю —
Люба розмовочка.

Пішла наша розмовочка
Тихо за водою.
Ти великий, а я мала —
Не зійду з тобою.

Ти великий, а я мала,
Та не зрівняємся.
Ти багатий, а я вбога,
То не звінчаємся.

ЗАЇЗДИВ КОНИКА, ЗАЇЗДИВ ДРУГОГО

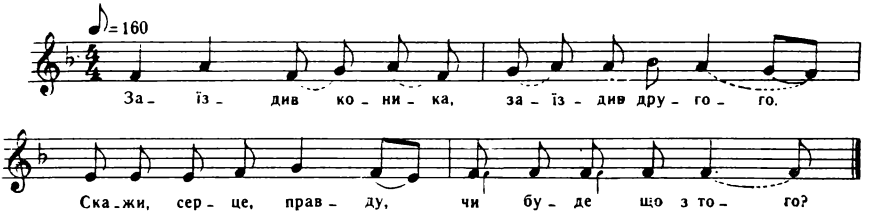

— Заїздив коника, заїздив другого.
Скажи, серце, правду, чи буде що з того?

Чи буде що з того, ой чи ні?
Скажи, серце, правду ти мені.

— Молода дівчино, не бійся ти того,
Не скажу за посаг тобі я нічого.

— Не скажеш ти, то скаже мати:
— Було б тобі без посагу не брати.

Не скаже мати, то скаже сестра:
— Якого ти добра від батька нанесла?

ЩО ТИ РОБИШ! БІЙСЯ БОГА

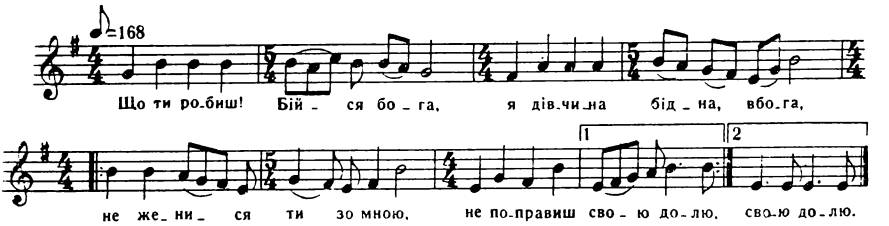

— Що ти робиш! Бійся бога,
Я дівчина бідна, вбога,
Не женися ти зо мною, }2
Не поправиш свою долю.

Потім будеш нарікати,
Свою долю проклинати,
Що з вбогою оженився
Та й навік запропастився. } 2

— Хіба будем пропадати,
Свою долю проклинати,
Що з вбогою оженився,
На цілий вік зажурився. } 2

ЛУГОМ ІДУ, КОНЯ ВЕДУ

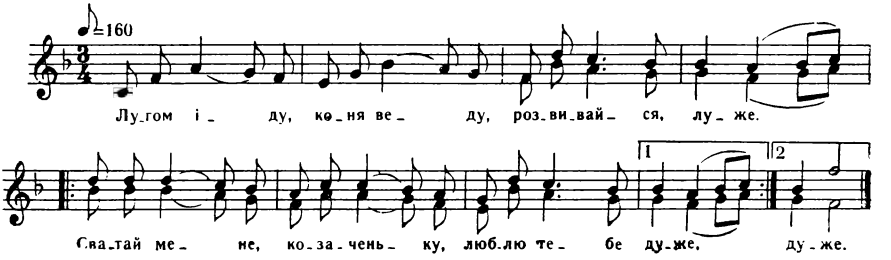

Лугом іду, коня веду,
Розвивайся, луже.
— Сватай мене, козаченьку,
Люблю тебе дуже. } 2

Ой хоч сватай, хоч не сватай,
Хоч так присилайся,
Щоб та слава не пропала,
Що ти залицявся. } 2

— Ой коли б ти, дівчинонько,
Трохи багатенька,
Взяв би тебе за рученьку,
Повів до батенька. } 2

— Ой коли б я, козаченьку,
Була багатенька,
Наплювала б я на тебе
Й на твого батенька. } 2

Ой коли б я, козаченьку,
Та й забагатіла,
То я б тебе, ледачого, } 2
Й за харч не схотіла.

Ой якби я, козаченьку,
Шість воликів мала,
Я б такими сватачами } 2
Хату підмітала.

ОЙ ЗВІДТИ ГОРА, А ЗВІДТИ ДРУГАЯ

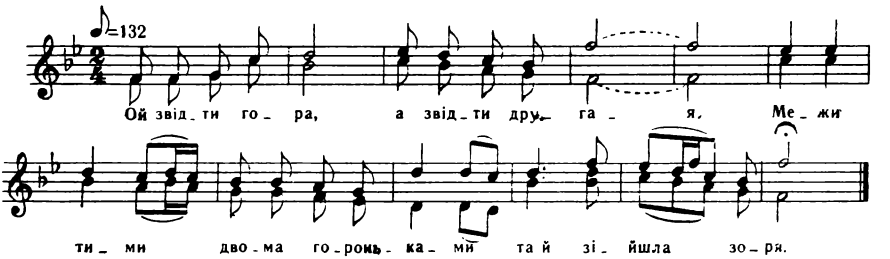

Ой звідти гора, а звідти другая.
Межи тими двома гороньками
Та й зійшла зоря.

Ой то не зоря, дівчина моя,
Чорнявая, личко білявеє,
По воду ішла.

Набрала води та й стала іти,
Їхав козак з-за гори крутої:
— Дівчино, зажди!

Дівчино, зажди, дай коню води
З глибокої та і криниченьки,
З нового відра.

— Не великий пан — напоїш і сам.
Зимна роса, а дівчина боса,
В ніжки холодно.

Кінь води не п'є, копитами б'є,
Стережися, молода дівчино,
Бо він тебе вб'є.

— Дівчино моя, вилазь на коня
Та поїдем у чистеє поле
До мого двора.

— А твого двора та й зроду нема,
Єсть у лузі три кущі калини,
Та й то не твоя.

— Дівчино моя, хіба там була,
Що ти мені, парню молодому,
Страму завдала.

— Я там не була, но сестра моя,
Вона мені всю правду сказала
Так, як я сама.

— А щоб же вона та літ не дойшла!
Вона ж мені, парню молодому,
Страму завдала.

— Калино моя, чом ти не цвіла?
— Зима люта, а весна холодна
Приморозила.

— Дівчино моя, чом заміж не йшла?
— Бідна була, по наймах ходила,
Пари не знайшла.

Козаченьку мій, чом не женився?
Як поїхав у чистеє поле
Та й забарився.

ЧИ Я ТОБІ НЕ КАЗАЛА

Чи я тобі не казала, дурний Герасиме,
Не женися на багатій, бо багата кине?

Багатая, горбатая, гордая та пишна,
А бідная, убогая — гарна, як та вишня.

Через сад-виноград по воду ходила,
Нема того і не буде, кого я любила.

Заскрипіли ворітечка, нікому підперти,
А я його не забуду до самої смерті.

ПОСІЮ Я КОНОПЕЛЬКИ

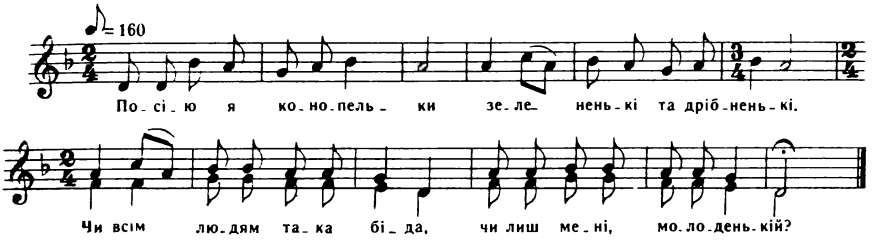

Посію я конопельки
Зелененькі та дрібненькі.
Чи всім людям така біда,
Чи лиш мені, молоденькій?

Як всім людям така біда —
Перестану журитися,
Як лиш мені, молоденькій,—
Піду в море топитися.

— Не топися, дівчинонько,
Марне душу свою згубиш,
Скажи, скажи щиру правду,
Кого ж бо ти вірно любиш?

— Нікуди я не ходила,
Нікого я не любила.
Якби була хоть два роки
Дівчиною походила.

Мене мати годувала,
Поповичу готувала.
Поповичу готувала,
А за наймита віддала.

А в наймита чорна шия,
Треба її шарувати.
Бідна ж моя головонько,
А де ж того піску взяти?

НА ПОГИБЕЛЬ БУДЕ ТОМУ

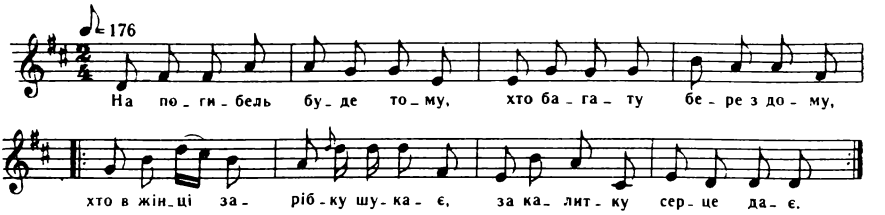

На погибель буде тому,
Хто багату бере з дому,
Хто в жінці зарібку шукає, } 2
За калитку серце дає.

Ой на лихо буде тому,
Хто багату бере з дому,
Бере воли ще й корови, } 2
Стадо коней із обори.

І бере сто пнів пасіки,
І бере біду навіки,
Сто червоних бере в руку, } 2
Носить вік собі він муку.

В понеділок по весіллі
Теща зятя вже й насіла:
— Ой знай, дурню, як годити, } 2
Як багачку погодити.

Щоб раненько не вставала,
Кужелини щоб не пряла,
А щоб пила та гуляла, } 2
Хорошенько убиралась.

Щодня в коршмі п'є-гуляє,
За роботоньку не дбає,
Щодня в коршмі п'яна ходить, } 2
За собою хлопців водить.

А як прийде додомоньки,
Проганяє челядоньки:
— Ідіть, ідіть проч із хати, } 2
Бо багачка ляже спати.

Сам хазяїн вдягається,
З наймитами вбирається:
— Ідіть, хлопці, йдіть гуляйте, } 2
На багатство не вповайте.

Ідіть, хлопці, йдіть гуляйте,
На багатство не вповайте,
Бо з багачки ніц не буде, } 2
Ні з ким вийти межи люди.

Обізвався хлопець бравий,
На багатство не вповавий:
— Бери дівку, бери вбогу, } 2
Господиня, слава богу.

А як підем в поле жати,
Любо-мило розмовляти,
Прийде пора в полі сісти, } 2
Любо-мило хліба з'їсти.

А як прийде додомоньку,
То зготує вечероньку,
Сюди-туди звертілася, } 2
Й вечеронька вродилася.

Всі багаті дивуються,
Як ті бідні віхтуються,
Ходять собі хорошенько, } 2
Жиють собі приятненько.

ОЙ ПОКИ Я ВОЛИ МАВ

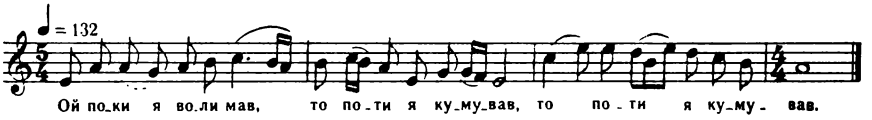

Ой поки я воли мав,
То поти я кумував. (2)

По всім селі кумував,
То з кумами пив-гуляв. (2)

Тепер же я приопав,
Тепер же я не кум став. (2)

Як не стало волів,
То чорт забрав всіх кумів. (2)

— Ходім, жінко, на місто
Та продаймо намисто. (2)

Та продаймо намиста,
Та купимо волівства. (2)

Як купили волівство,
Здибається кумівство. (2)

Кум до кума: «День добрий!»
Кум на кума: «Кум добрий». (2)

Кум ся з кумом вітає
Та й за куму питає. (2)

ПРИСНИВСЬ МЕНІ СОН

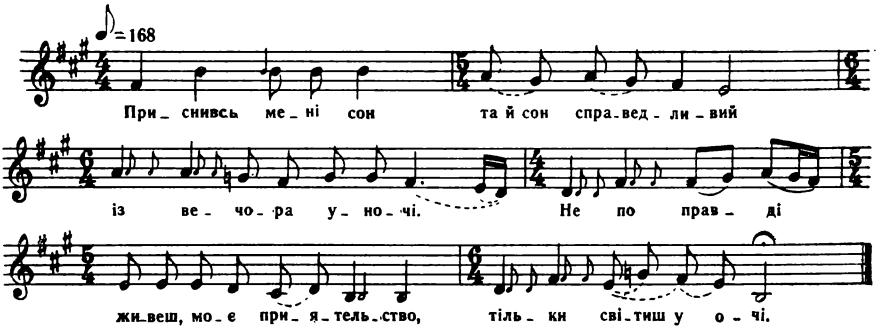

Приснивсь мені сон та й сон справедливий
Із вечора уночі.
Не по правді живеш, моє приятельство,
Тільки світиш у очі.

Зо мною пили, зо мною гуляли,
Були мені щирими,
Як від мене пішли, мене осудили.
Ще й на мене ворогуєте.

Піду ж бо я містом та ринком,
Широкою вулицею,
Де ж бо я не стану, за мене говорять
Ще й звуть мене п'яницею.

Піду ж бо я містом та ринком,
Щось від мене рід відстав.
Ой ви, люди добрі, не дивуйте,
Чому такий світ настав.

Поки мені фортуна служила,
Поти мені пшениця родила,
Тепер мені кукіль уродився,
То й від мене весь рід відступився.

Ой маю я на бога надію,
Що вторгую три гроші в неділю.
За один гріш ладану купила,
А два гроші із родом пропила.

Твій гріш, а моя копійка,
Напиймося, хоч гірка горілка.
Твій гріш, а мої два гроші,
Напиймося, мій роде хороший.

ОЙ РОДЕ МІЙ, ОЙ РОДЕ МІЙ

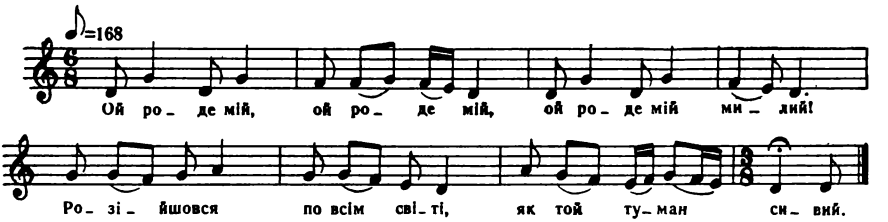

Ой роде мій, ой роде мій,
Ой роде мій милий!
Розійшовся по всім світі,
Як той туман сивий.

Туман сивий, туман сивий,
Сонця не видати.
Там-то тяжко, там-то важко
Родину зібрати.

Пливе човен води повен
Та й розхитується.
Здибається брат з сестрою
Та й розпитується:

— Сестро моя, сестро моя,
Сестро дорогая!
Як ти жиєш на чужині,
Що ти убогая?

— Тобі, брате, не питати,
Мені не казати,
Як обіллють дрібні сльози,
То й вийду із хати.

Ой у полі дві тополі,
Хто схоче — зрубає.
Горе мені на чужині,
Хто схоче — зругає.

Ой у полі криниченька,
Хто схоче — нап'ється,
А із мене на чужині
Хто схоче — сміється.

ПИЙТЕ, ЛЮДИ, ГОРІЛОЧКУ

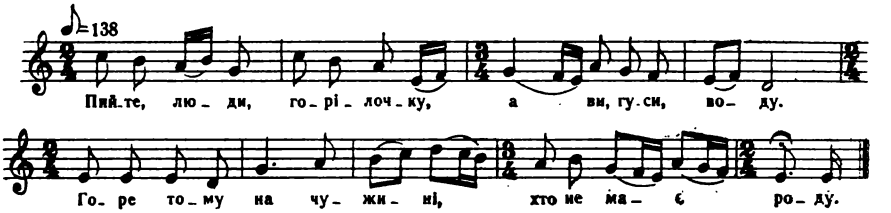

Пийте, люди, горілочку,
А ви, гуси, воду.
Горе тому на чужині,
Хто не має роду.

Ой є в мене родиночка
Далеко від мене,
Ой чую я через люди —
Цурається мене.

Нехай вона цурається,
Ой як сама знає,
Як прийде лиха година,
То й мене згадає.

— Брати мої, брати мої,
Брати-соловейки!
Чом до мене не їдете
А щонеділеньки?

— Сестро наша, сестро наша,
Сестро дорогая!
Ми до тебе не їдемо,
Що ти убогая.

— Не журіться, брати мої,
Що я убогая,
Хліба й солі загорюю
Та й вас погодую.

Хліба й солі загорюю
Та й вас погодую,
Горілочки розгадаю —
З вами погуляю.

ПІД БІЛОЮ БЕРЕЗОЮ

Під білою березою (2)
Там сидів брат із сестрою.

Вона йому хустиночку шиє (2)
Та й дрібними слізьми лиє:

— А чого ж ти, сестро, плачеш, (2)
Десь ти в мене плати хочеш?

— Не хочу я в тебе плати, (2)
Лиш я хочу в тебе правди.

Їдна нас мати родила, (2)
Нерівно нас поділила.

Тобі дала штири воли (2)
Ще й до того дві корови.

Мені дала дві голочки, (2)
Гіркі мої заробітки.

— Приїдь, сестро, коли до мене, (2)
Будеш їсти хліб-сіль в мене.

Приїдь, сестро, до мене в гості, (2)
В мене хата на помості.

Обсаджена квіточками, (2)
Приїдь, сестро, з діточками.

Сестра коней відробила (2)
Та й до брата поїхала.

А вже сестра на риночку, (2)
Брат дивиться в кватирочку.

— Ховай, жінко, хліб з шкуринками, (2)
Їде сестра з діточками.

Прийми, жінко, хліб-сіль з стола, (2)
Бо вже їде сестра моя.

Ховай, жінко, хліб у хижу, (2)
Бо я сестру ненавиджу.

Вольний вітер повіває, (2)
Сестра цеє зачуває.

Сестра цеє як зачула, (2)
Назад коні повернула.

Висилає брат дитятко: (2)
— Вернись, тітко, кличе батько.

— Нащо мені вертатися, (2)
Як од мене ховатися.

Чекай, брате, не лякайся, (2)
З хлібом-сіллю не ховайся.

Не прийшла я хліба їсти, (2)
Тільки прийшла відвідати

Не так тебе, як твоїх діток, (2)
А щоб знали своїх тіток.

Висилає брат другеє: (2)
— Вернись, серце коханеє.

— Єсть у мене хліб у возі, (2)
Буду їсти при дорозі.

Єсть у мене хліб з вишеньками, (2)
Буду їсти з діточками.

САТИРА НА БАГАТІЇВ, ПОПІВ, УРЯДОВЦІВ

І БАГАТИЙ, І ГЕМБАТИЙ

І багатий, і гембатий,
І багато грошей є,
А в бідного губа пишна —
Лучче серце пристає. } 2

Гопа, гопа!
Люблю хлопа,
А хлоп мене —
Буде з мене. } 2

Прийди, прийди, завтра свято,
Нема мами, тільки тато.
Тато в хаті не ночує,
Мама стара ще й не чує. } 2

БУЛА В БАГАЧА

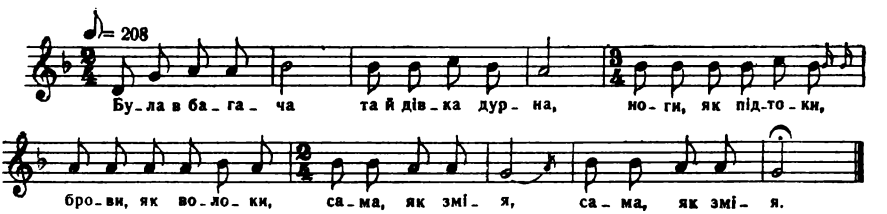

Була в багача
Та й дівка дурна,
Ноги, як підтоки,
Брови, як волоки,
Сама, як змія. (2)

Її тато бив
Ще й розуму вчив.
Зв'язав її ниткою,
Бив соломинкою,
Та й ще не навчив. (2)

Вона з того зла
Та й спати лягла.
Устала раненько,
Вмилася біленько
Ще й поснідала. (2)

Із'їла вола,
З'їла барана,
Горщик кашечки
Ще й три качечки —
Й голодна була. (2)

Сім бочок вина
Випила до дна,
Сім відер горілки
Ще й перцю півмірки —
Й голодна була. (2)

Сім бочок вина
Випила до дна,
Сім відер горілки,
Сім мішків горішків
Перехрустала —
Й голодна була. (2)

ОЙ В ГОРОДІ БУЗИНА

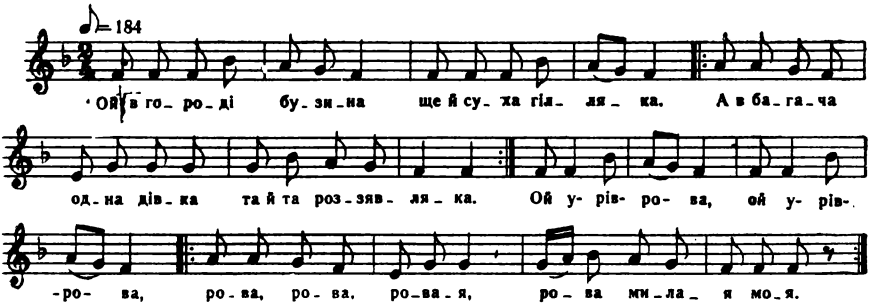

Ой в городі бузина
Ще й суха гілляка.
А в багача одна дівка,
Та й та роззявляка. } 2

Приспів:

Ой у-рів-рова (2)
Рова, рова, ровая,
Рова милая моя. } 2

Ой в городі бузина
Вся подудковата.
А в багача одна дівка
Й та придурковата. } 2

Приспів.

Ой в городі бузина
Корінь викидає.
Сама дівка на парубка
Ногу закидає. } 2

Приспів.

Ой в городі бузина
Ще й суха гіллячка.
А в багача один син
І той злодіячка. } 2

Приспів.

ЗАСІЯЛА МАТИ ЖИТО

Засіяла мати жито
Да й нікому жати.
Питається син матері: } 2
— Яку, мамо, брати?

Ой чи тую багатую,
Ой чи тую бідну?
Ой чи тую сиротину, } 2
Чужую, невинну?

Багатая, гембатая,
Як сова надута,
А бідная сиротина, } 2
Як сива голубка.

Багатая, гембатая
Та буде сердиться,
А бідная сиротина } 2
Усім покориться.

ОЙ НЕ ХОДИ ПО ЛЬОДУ, БО ПРОВАЛИШСЯ

— Ой не ходи по льоду, бо провалишся.
Чи ти мене вірно любиш, чи ти чванишся? (2)

— А я ходю по льоду, не провалюся,
А я тебе вірно люблю, я не чванюся. (2)

— Ой не ходи по льоду, бо в ополонку упадеш.
Ой не бери багатої, бо навіки пропадеш. (2)

Багатая, губатая не схоче робити,
Начіпляє кораликів, щоб її любити. (2)

Начіпляє кораликів на білую шию:
— Сватай мене ти, Семене, або ти, Василю. (2)

ОЙ БУВ СОБІ ПАНОК З МАКУ

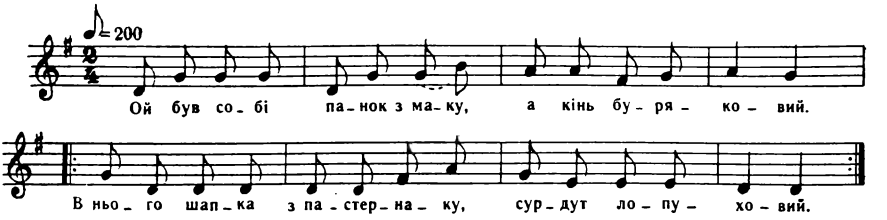

Ой був собі панок з маку,
А кінь буряковий.
В нього шапка з пастернаку,
Сурдут лопуховий. } 2

А райтуз із гарбуза,
А пулі з квасолі.
Їде панок дорогою,
Під ним коник пляше. } 2

Їде панок дорогою,
Під ним коник пляше,
Та здибають його свині:
— Куди їдеш, ляше? } 2

Він виймає пістолета,
Став свині стріляти.
Свині пулі похапали —
Нічим воювати. } 2

А я свого панича
Називала паном,
Сурдучина по коліна,
Вперезана валом. } 2

А в нашого панича
Такая подоба:
Сяде верхом на собаку —
Вся його худоба. } 2

СИДИТЬ БАГАЧ ЗА СТОЛОМ

Сидить багач за столом,
П'є горілку постолом, гей!
Закусює кирпичом,
Попихає ковпачом.

Сокирою сіно косив,
А голками громадив, гей!
Шпильками в копи поскидав,
А горшками верхи клав.

Сім пар багач волів мав,
На припічку зимував, гей!
З поли їсти їм давав,
Із решета напував.

Солом'яне ярмо мав,
Тата й маму запрягав, гей!
Тата й маму запрягав,
На капусту орав.

ОЙ НАСТУПИЛА ТА ЧОРНАЯ ХМАРА

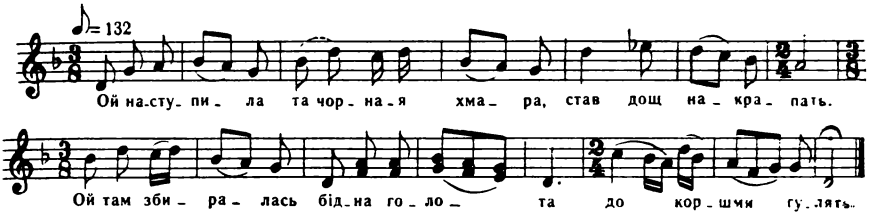

Ой наступила та чорная хмара,
Став дощ накрапать.
Ой там збиралась бідна голота
До коршми гулять.

Пили горілку, пили наливку
Ще й мед будем пить,
А хто з нас, братця, буде сміяться,
Того будем бить.

Ой іде дука, розмай-рука,
Насміхається:
— Ой за що, за що бідна голота
Напивається?

Ой беруть дуку за чуб, за руку,
Третій в шию б'є.
— Ой не йди туди, превражий сину,
Де голота п'є.

Ой пішов дука, розмай-рука,
Не оглядався,
Він і третьому та й заказував,
Щоб не сміявся.

ГОПА, ГОПА, ГОПАКА

Гопа, гопа, гопака,
Нема грошей у попа,
А в попаді трохи є,
Та попові не дає. } 2

Трай, рай, рамбом-бом!
Десь узявся піп з відром,
А попадя з дійницею,
Як той чорт з мазницею. } 2

А в нашої попаді
Три кутаси на заді,
З нею добре гуляти,
Бо є за що держати. } 2

ЧИ ЧУЛА ТИ, ПИЛИПИХО

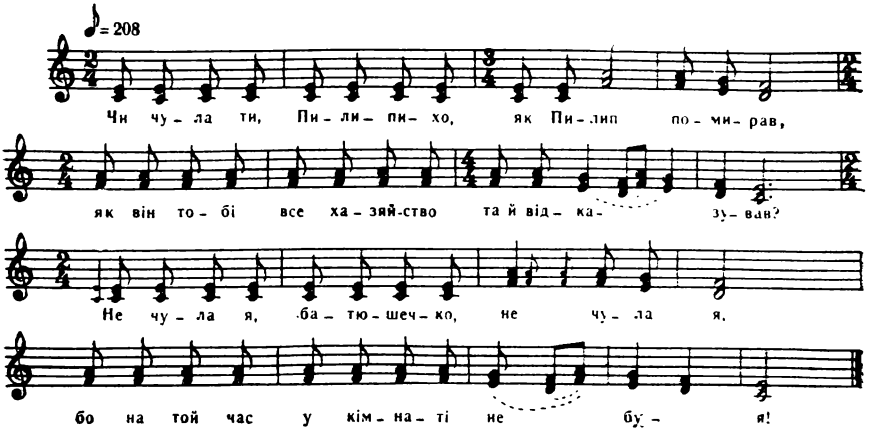

— Чи чула ти, Пилипихо,
Як Пилип помирав,
Як він тобі все хазяйство
Та й відказував?

— Не чула я, батюшечко,
Не чула я,
Бо на той час у кімнаті
Не була я!

— Чи чула ти, Пилипихо,
Як Пилип помирав,
Як він тебе, молодую,
Мені та й відказував?

— Чула я, батюшечко,
Чула, чула я,
Бо на той час у кімнаті
Саме була я!

ЧУМАЧЕ-БУРЛАЧЕ

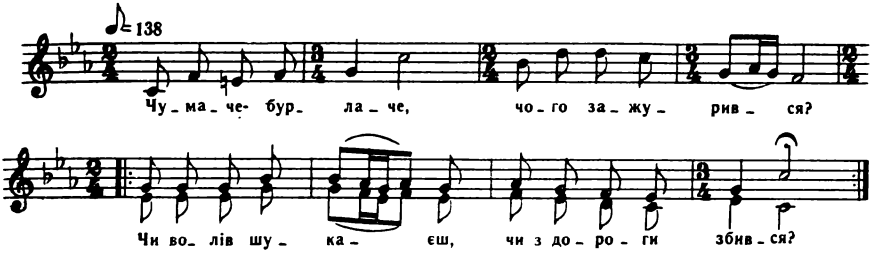

— Чумаче-бурлаче,
Чого зажурився?
Чи волів шукаєш, } 2
Чи з дороги збився?

— Волів не шукаю,
З дороги не збився.
З дороги не збився, } 2
З родом розійшовся.

Ой бодай же попа
Та напала трясця!
Померла дівчина, } 2
Коханочка Настя.

Не так того попа,
Як ту попадицю,
Сходила спідницю } 2
За мою пшеницю.

Ой маю я, маю
Аж три корчі дроку,
Та щоб не дочекав } 2
Той попичок року.

Ой маю я, маю
Аж три корчі пижма,
Та щоб не дочекав } 2
Той попичок тижня.

Ой маю я, маю
Три корчі рум'янку,
Та щоб не діждав } 2
Той попичок ранку!

НА УТРЕНЮ РАНО ДЗВОНЯТЬ

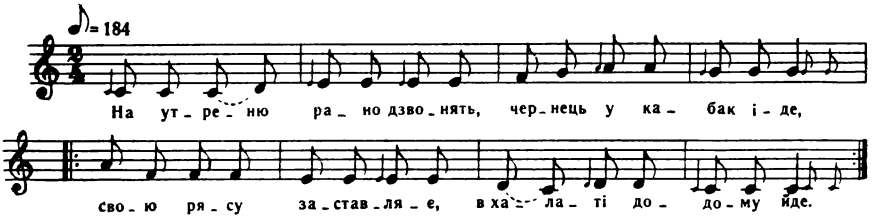

На утреню рано дзвонять,
Чернець у кабак іде,
Свою рясу заставляє, } 2
В халаті додому йде.

А шинкарка добра була,
Його ряси не приймала.
Його ряси не приймала, } 2
Ченця вон проганяла.

— Ой ти, чернець молодий,
Тобі в келію пора.
— Ой ти, келія моя, } 2
Мурована, кам'яна!

Не піду в тебе спасатись,
Піду в рожу погулять,
Піду в рожу погулять, } 2
Красних дєвушек видать.

Там дівчата рожу рвали,
Ченця в очі не видали,
Як дорвали до кінця, } 2
То побачили ченця.

Поставали дівки вряд,
Стали пісеньку співать.
Стали пісеньку співати, } 2
Став чернець гуляти.

Ножка за ножку
Всьо затягує,
Про своє життя монашеське } 2
Всьо розказує.

Горе жить, горе жить
Молодому удовцю,
Удовому молодому, } 2
Молодому чернецю.

А чернець-молодець
Не спасається,
По три раза повсякдень } 2
Напивається.

А ХВАЛИВСЯ СОЦЬКИЙ СИНОМ

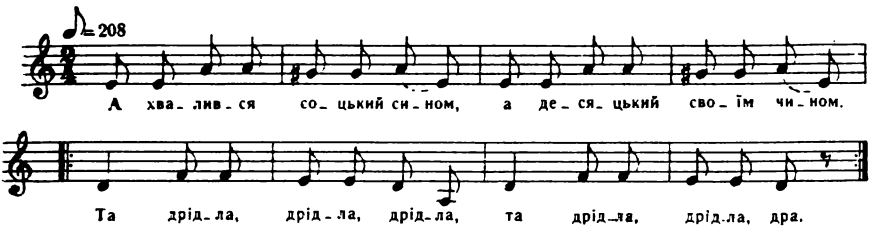

А хвалився соцький сином,
А десяцький своїм чином.

Приспів:

Та дрідла, дрідла, дрідла,
Та дрідла, дрідла, дра. } 2

Як вдягнуся в свій чекмен,
То всяк бачить, що я член.

Приспів.

Як учеплю тую бляшку,
То всяк мені дає пляшку.

Приспів.

Як підійму свою палку,
То всяк дає мені чарку.

Приспів.

Як приїхав становий,
То в покої запросив.

Приспів.

То в покої запросив,
Мені вуха накрутив.

Приспів.

ОЙ ДА МИ В КАБАЧОК ХОДИЛИ

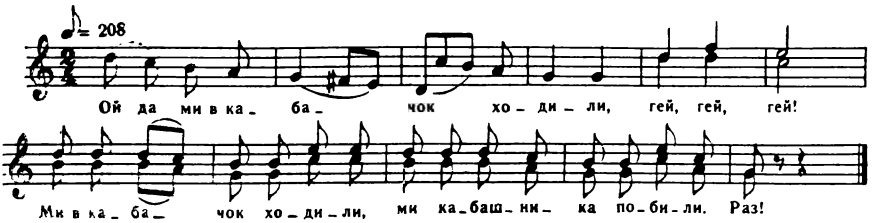

Ой да ми в кабачок ходили,
Гей, гей, гей!
Ми в кабачок ходили,
Ми кабашника побили. Раз!

Гей, б'єм кабашника по вуху,
Гей, гей, гей!
Б'єм кабашника по вуху,
Набралася слава духу. Раз!

Гей, б'єм кабашника по носу,
Гей, гей, гей!
Б'єм кабашника по носу —
Не люби нашу курносу. Раз!

Гей, б'єм кабашника по рилу,
Гей, гей, гей!
Б'єм кабашника по рилу —
Не люби нашу Килину. Раз!

Гей, б'єм кабашника по боку,
Гей, гей, гей!
Б'єм кабашника по боку —
Не люби нашу Явдоху. Раз!

Примітки

Додатки

ПРИМІТКИ

КАЛЕНДАРНО-ОБРЯДОВІ ПІСНІ

ВЕСНЯНІ ХОРОВОДНІ ПІСНІ

А ми нивку виорем, виорем. Запис 1918 р. Відділ фондів ІМФЕ, ф. 31-2, од. зб. 9, арк. 8.

Л а д а — міфологічний персонаж у древніх слов'ян, богиня сонця, згоди, любові, достатку. Лада фігурує як язичеське божество, яке прославляється у весняних і весільних піснях. Від цього імені пішла назва купальських пісень у карпатських українців — ладові. Ладо — чоловіча паралель імені Лада.

Володар, володар. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 1.

«Цю пісню,— зазначає Г. Танцюра,— співають першою, як заспівують веснянки».

Помагайбі, Зельман. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 12.

У нашій публікації останні чотири куплети опущені, оскільки вони становлять механічний додаток іншої пісні.

Вийди, кізле, рано. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 9.

Зайчику, зайчику, та головка болить. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 10.

Зайчику-горобчику. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 11.

До нори, мишко, до нори. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 10.

Гей, я борець. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 5.

Горобчику шпачку-пташку. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 11.

За городом льон, льон. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 19.

«Той, хто грає, береться за голову, за обличчя, навхрест руки кладе, за коліна, за плес, плеще в долоні тощо. Всі так роблять і за кожним разом приспівують. Хто цього не зробить, той виходить із кола».— *Прим. Г. Танцюри.*

Ой у лісі хатка. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 11.

Опубліковано у збірнику цієї ж серії «Ігри та пісні», К., 1963, стор. 110 (вар. «В») — «Журавель».

Ой у лісочку, ой у лісочку. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 31, арк. 9.

Старий муж іде. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 14.

Ой піду я, ненько, в неділю раненько. Записано у 1919 р. від Параски Полиці та Явдохи Зуїхи. Там же, од. зб. 9, арк. 3.

Навчи мене, моя мати. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 31, арк. 23.

Наїхали тури-люди, матко наша. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 14.

Опубліковано у зб.: «Українські народні пісні», Держлітвидав, К., 1963. стор. 70; «Ігри та пісні», стор. 127.

Ловив тато сою. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 12.

Ой чого ти плачеш, молодая пані. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 14, зв.

Опубліковано у зб. «Ігри та пісні», стор. 132.

Ой як, як миленькому постіль слати. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 9, арк. 4.

Ой брязнули ключі. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 16, зв.

Опубліковано у зб. «Ігри та пісні», стор. 283.

Ой кривого танця. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 9, арк. 20. Мел. «Ой брязнули ключі».

Ішла панна через двір, через двір. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 2. Мел. «А ми нивку виорем, виорем».

Хвалилася тая березонька. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 19, зв.

Ой летіло три соколи. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 17, зв. Мел. «Хвалилася тая березонька».

Котилася чорна хмара з неба. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 18, зв. Мел. «Хвалилася тая березонька».

Ти, зелений кудравче. Записано у 1918 р. від гурту дівчат с. Зятківці та Явдохи Зуїхи. Там же, од. зб. 9, арк. 15. Мел. «Хвалилася тая березонька».

На вигоні гусята. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 9, арк. 6.

Під дібрівкою, під зеленою. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 9, арк. 11, зв.

Ви, хлопці-безштаньки. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 9, арк. 6.

Опубліковано у зб. «Ігри та пісні», стор. 155.

А в городі нагідки. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 8, зв.

Опубліковано у зб. «Ігри та пісні», стор. 204.

Дівки пиво варили. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 8. Мел. «Ой брязнули ключі».

Два голубчики літали. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 17, арк. 34, зв.

Коло млина калина. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 9, арк. 5, зв. Мел. «А в городі нагідки».

Опубліковано у зб. «Українські народні пісні», стор. 181; «Ігри та пісні», стор. 250.

Ходить сорока попід ворота. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 18, арк. 102.

Ой у саду, садочку. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 15, зв. Мел. «А в городі нагідки».

Опубліковано у зб. «Ігри та пісні», стор. 264.

Іспплела віночок. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 9, арк. 4. Мел. «Ой брязнули ключі».

Через ставки хибкії кладочки. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 16. Мел. «А ми нивку виорем».

Опубліковано у зб.: «Українські народні пісні», стор. 214; «Ігри та пісні», стор. 284.

Високо два кленки стояло. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 9, арк. 5. Мел. «Ой брязнули ключі».

Опубліковано у зб. «Ігри та пісні», стор. 263.

Кликала мене мати. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 9, арк. 4, зв. Мел. «Ой брязнули ключі».

Опубліковано у зб. «Ігри та пісні», стор. 266.

Бідна моя головонько. Запис 1928 р. Там же, од. зб. 56, арк. 41. Мел. «Зайчику-горобчику».

Цей текст є уривком великодної гри-пісні «Коструб» (див. зб. «Ігри та пісні», стор. 69).

А дівчата й молодиці. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 9, арк. 7, зв. Мел. «Ой брязнули ключі».

Гей, диво чи не диво. Записано у 1918 р. від дівчат с. Зятківці та Явдохи Зуїхи. Там же, од. зб. 9, арк. 8.

Ой вулиця та широкая. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 9, арк. 7. Мел. «Ой брязнули ключі».

Опубліковано у зб.: «Українські народні пісні», стор. 223; «Ігри та пісні», стор. 296.

Виору я новицю. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 16. Мел. «А в городі нагідки».

РУСАЛЬНІ ТА ПЕТРІВОЧНІ ПІСНІ

Їхав, їхав багацький син. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 53, арк. 1.

Кумо-любо, не гай мене. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 61, арк. 126.

Ця пісня, як і багато інших жартівливих пісень з репертуару Явдохи Зуїхи, співається на загальновідому мелодію пісні «І лід тріщить». Тому наступні посилання подаємо не на пісню «Кумо-любо, не гай мене», а на мелодію «І лід тріщить», яка тут наводиться.

Маленька нічка-петрівочка. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 30.

Ой чия то черешенька. Запис 1928 р. Там же, од. зб. 17, арк. 29. Мел. «І лід тріщить».

Ой поїхав Микола за границю. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 28, зв.

Ой у лісі на горбочку. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 24. Мел. «Ой поїхав Микола за границю».

Опубліковано у зб.: «Українські народні пісні», стор. 329; «Ігри та пісні», стор. 402.

Не грім то гуде з стодоли. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 31. Мел. «Ой поїхав Микола за границю».

Опубліковано у зб. «Ігри та пісні», стор. 348.

КУПАЛЬСЬКІ ПІСНІ

Де ти, купайло, ночувало. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 29. Мел. «Маленька нічка-петрівочка».

Через наше село везуть клен-дерево. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 20. Мел. відомої пісні «Ой за гайком, гайком».

Посію я рожу, поставлю сторожу. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 29, зв.

Ой за гаєм, ой за гаєм, за Дунаєм. Запис 1924 р. Там же, од. зб. 57, арк. 131.

Ой за нашим садом. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 9, арк. 21, зв. Мел. «Посію я рожу, поставлю сторожу».

Опубліковано у зб.: «Українські народні пісні», стор. 321; «Ігри та пісні», стор. 395.

Ой ти, Ганусю, вір'яночко. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 26. Мел. «Маленька нічка-петрівочка».

Вір'яночка — свашка.

Опубліковано у зб. «Ігри та пісні», стор. 403.

Купалась ластівочка, купалась. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 9, арк. 25. Мел. «Ой поїхав Микола за границю».

Помагайбі, Миколо, куди йдеш. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 24, зв. Мел. «Ой поїхав Микола за границю».

Опубліковано у зб.: «Українські народні пісні», стор. 334; «Ігри та пісні», стор. 412.

Ой у городі пташки в'ються. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 27. Мел. «Маленька нічка-петрівочка».

Через наше село. Запис [1918] р. Там же, од. зб. 9, арк. 31, зв.

Помагайбі, Ганусю, помагайбі. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 29, зв. Мел. «Ой поїхав Микола за границю».

А горобчик та синичку любив. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 29.

Опубліковано у зб.: «Українські народні пісні», стор. 330; «Ігри та пісні», стор. 404.

Ой ти, Миколо, ти хороший. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 9, арк. 25, зв. Мел. «Маленька нічка-петрівочка».

Опубліковано у зб.: «Українські народні пісні», стор. 350; «Ігри та пісні», стор. 429 (17).

Стелися, барвінку, до рути. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 31, зв. Мел. «Ой поїхав Микола за границю».

Опубліковано у зб.: «Українські народні пісні», стор. 349; «Ігри та пісні», стор. 429 (16).

Ой летів шуляк із вулиці. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 23, зв. Мел. «Маленька нічка-петрівочка».

Опубліковано у зб.: «Українські народні пісні», стор. 349; «Ігри та пісні», стор. 429 (15).

Борсуківський став. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 27, зв.

Ой у Маляра високий тин. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 24, зв. Мел. «Маленька нічка-петрівочка».

У Маляра за городом тин, тин. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 28.

Опубліковано у зб. «Ігри та пісні», стор. 407.

Чом ти, місяцю, не сяєш. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 26. Мел. «Ой поїхав Микола за границю».

Опубліковано у зб.: «Українські народні пісні», стор. 330; «Ігри та пісні», стор. 404.

Летіла зірочка та впала. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 22, зв. Мел. «Ой поїхав Микола за границю».

Ой ти, Миколо, не стій сам. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 23. Мел. «Ой поїхав Микола за границю».

Опубліковано у зб.: «Українські народні пісні», стор. 350; «Ігри та пісні», стор. 429 (18).

Ой ти, Ганусю, ой ти, ой ти. Запис 1918—1920 рр. Там же, од. зб. 9, арк. 24. Мел. «Маленька нічка-петрівочка».

Опубліковано у зб.: «Українські народні пісні», стор. 335; «Ігри та пісні», стор. 413.

Чом ти, барвінку, не стелишся. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 23, зв. Мел. «Маленька нічка-петрівочка».

Опубліковано у зб.: «Українські народні пісні», стор. 333; «Ігри та пісні», стор. 412.

Не стій, вербонько, розвийся. Запис [1918] р. Там же, од. зб. 9, арк. 23, зв. Мел. «Ой поїхав Микола за границю».

Раз буде літечко, раз буде. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 32. Мел. «Ой поїхав Микола за границю».

Ой лісом, лісом-доріжкою. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 23. Мел. «Маленька нічка-петрівочка».

Опубліковано у зб.: «Українські народні пісні», стор. 334; «Ігри та пісні», стор. 413.

Котився горщик, підкидався. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 26, зв. Мел. «Маленька нічка-петрівочка».

Ой у городі копаночка. Запис [1918] р. Там же, од. зб. 9, арк. 30. Мел. «Маленька нічка-петрівочка».

Ой у городі роман-зілля. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 30. Мел. «Маленька нічка-петрівочка».

Ой ходила Ганнуся по полю. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 25. Мел. «Ой поїхав Микола за границю».

Опубліковано у зб.: «Українські народні пісні», стор. 334; «Ігри та пісні», стор. 413.

Ой нема Ганусі найгіршої муки. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 30.

Опубліковано у зб.: «Українські народні пісні», стор. 335; «Ігри та пісні», стор. 414.

На городі під цибулькою. Запис 1929 р. Там же, од. зб. 56, арк. 38. Мел. «А горобчик та синичку любив».

Сиділа зозулька під повітом. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 9, арк. 30, зв. Мел. «Ой поїхав Микола за границю».

За нашим городом три місяці ясних. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 9, арк. 21. Мел. «Посію я рожу, поставлю сторожу».

ОБЖИНКОВІ ПІСНІ

А наш пан молодий. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи, Марущачки, Мотрі Польової і Тихоні Бевзихи в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 28, арк. 5.

Нуте, нуте, до межі. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи, Марущачки Мотрі Польової і Тихоні Бевзихи в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 28, арк. 1.

Наша пані домує. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи, Марущачки Мотрі Польової і Тихоні Бевзихи в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 28, арк. 9. Мел. «А наш пан молодий».

Ой лане, ланочку. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи, Марущачки, Мотрі Польової і Тихоні Бевзихи в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 28, арк. 2. Мел. «Нуте, нуте, до межі».

Ой казала нам нивка. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи, Марущачки, Мотрі Польової і Тихоні Бевзихи в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 28, арк. 10.

Чуйся, паночку, в силі. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи, Марущачки, Мотрі Польової і Тихоні Бевзихи в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 28, арк. 8. Мел. «А наш пан молодий».

Наша пані не пишна. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи, Марущачки, Мотрі Польової і Тихоні Бевзихи в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 28, арк. 9. Мел. «А наш пан молодий».

Пан по полю проїжджає. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи, Марущачки, Мотрі Польової і Тихоні Бевзихи в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 28, арк. 5. Мел. «А наш пан молодий».

Дивувалися ліси. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи, Марущачки, Мотрі Польової і Тихоні Бевзихи в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 28, арк. 2. Мел. «Нуте, нуте, до межі!».

Ой слава тобі, боже. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи, Марущачки, Мотрі Польової і Тихоні Бевзихи в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 28, арк. 10. Мел. «Ой казала нам нивка».

Відчини, паночку, ворота. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи, Марущачки, Мотрі Польової і Тихоні Бевзихи в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 28, арк. 6. Мел. «А наш пан молодий».

Не лякайся, паночку, не лякайся. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи, Марущачки, Мотрі Польової і Тихоні Бевзихи в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 28, арк. 7. Мел. «А наш пан молодий».

Відчини, паночку, кватирку. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи, Ма-

рущачки, Мотрі Польової і Тихоні Бевзихи в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 28, арк. 6. Мел. «А наш пан молодий».

А в нашого пана. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи, Марущачки, Мотрі Польової і Тихоні Бевзихи в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 28, арк. 5. Мел. «А наш пан молодий».

Стань, пане, на крильце. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи, Марущачки, Мотрі Польової і Тихоні Бевзихи в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 28, арк. 7. Мел. «А наш пан молодий».

Обжинки, паночку, обжинки. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи, Марущачки, Мотрі Польової і Тихоні Бевзихи в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 28, арк. 4. Мел. «А наш пан молодий».

Котився вінець з поля. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи, Марущачки, Мотрі Польової і Тихоні Бевзихи в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 28, арк. 8. Мел. «Ой казала нам нивка».

Качався вінок з лану. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи, Марущачки, Мотрі Польової і Тихоні Бевзихи в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 28, арк. 6. Мел. «Ой казала нам нивка».

Ходить пан по сінцях. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи, Марущачки, Мотрі Польової і Тихоні Бевзихи в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 28, арк. 8. Мел. «А наш пан молодий».

Вже ж бо ми пшениченьки дожали. Записано у 1922 р. від Явдохи Зуїхи, Марущачки, Мотрі Польової і Тихоні Бевзихи в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 28, арк. 11. Мел. «А наш пан молодий».

КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ

Тече річка невеличка. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 9, арк. 35.

Опубліковано в зб. «Колядки та щедрівки», К., 1965, стор. 51.

Пане господару, чи є ти вдома. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 34, арк. 12, зв.

Добрий вечір тобі, господару. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 9, арк. 37, зв.

Опубліковано в зб. «Колядки та щедрівки», стор. 59.

Ой у полі, полі плужок оре-бродить. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 34, арк. 13, зв. Мел. «Добрий вечір тобі, господару».

Ой гордий, пишний, гречний молодче. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 34, арк. 13.

Ой рано, рано кури запіли, добрий вечір. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 9, арк. 37, зв. Мел. «Ой гордий, пишний, гречний молодче».

Ой там за горою. Записано від парубків с. Зятківці та Явдохи Зуїхи у 1919 р. Там же, од. зб. 9, арк. 32, зв.

Опубліковано в зб. «Колядки та щедрівки», стор. 208.

Ой рясна-красна в лузі калина, добрий вечір. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 9, арк. 38, зв. Мел. «Ой гордий, пишний, гречний молодче».

Опубліковано в зб. «Колядки та щедрівки», стор. 308.

По горі, горі пави ходили, добрий вечір. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 9, арк. 38. Мел. «Ой гордий, пишний, гречний молодче».

По горах, горах сніжоньки летять, добрий вечір. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 9, арк. 34, зв. Мел. «Ой гордий, пишний, гречний молодче».

Опубліковано в зб. «Колядки та щедрівки», стор. 329.

Ой на річці на широкій. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 9, арк. 35, зв. Мел. «Тече річка невеличка».

А в дядька, в дядька. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 9, арк. 40, зв. Мел. «Ой гордий, пишний, гречний молодче».

Ой учора ізвечора (Меланка). Запис 1920 р. Там же, од. зб. 9, арк. 36.

Опубліковано в зб. «Колядки та щедрівки», стор. 30.
Бігла теличка. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 9, арк. 39, зв.
А в печі пироги печуться. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 42.

ВЕСІЛЬНІ ПІСНІ

РОЗПЛІТАННЯ КОСИ

Благослови, боже *. Відділ фондів ІМФЕ, од. зб. 19, арк. 21.
В саду Наталка вінки в'є. Там же, арк. 22, зв.
Варіант останнього рядка: «Час косу розплітати».
Кам'яна горо, чом ти не лупаєшся. Там же, арк. 23.
До коси, Миколо, до коси. Там же, арк. 23, зв.
Ввійди, братику, ізнадвору до хати. Там же, арк. 23, зв. Мел. «Кам'яна горо, чом ти не лупаєшся».
А де цеї дівчиноньки мати. Там же, арк. 24, зв.
Десь у тебе ти, Наталко, батенька нема. Там же, арк. 24, зв.
В долину, дружечки, в долину. Там же, арк. 25. Мел. «До коси, Миколо, до коси».
Пий, Миколо, горілку. Там же, арк. 25, зв.
Ой труться-в'ються соколи. Там же, арк. 26.
Ой тихо, тихо та Дунай воду несе. Там же, арк. 27. Мел. «Кам'яна горо, чом ти не лупаєшся».
Не плач, моя мати, по косі. Там же, арк. 28, зв. Мел. «До коси, Миколо, до коси».
Зійду я на могилу. Там же, арк. 27, зв.
Варіант 1—2-го рядків: «Скочу я на билину,
Крикну я на родину».
В темному лісі, в темному лісі. Там же, арк. 29. Мел. «Я не гуляла, не дівувала».
Я не гуляла, не дівувала. Там же, арк. 28, зв.
Ой косо моя кохана. Там же, арк. 30. Мел. «До коси, Миколо, до коси».
Було літо, було літо. Там же, арк. 30.
Тупнули коники на стані. Там же, арк. 31. Мел. «До коси, Миколо, до коси».
А Наталка Миколи не знала. Там же, арк. 31, зв. Мел. «До коси, Миколо, до коси».
Чом соловейки не щебетали. Там же, арк. 32. Мел. «Я не гуляла, не дівувала».
В первий раз, Наталко, в первий раз. Там же, арк. 33, зв. Мел. «До коси, Миколо, до коси».
Похилеє те деревце та ялина. Там же, арк. 34. Мел. «Було літо, було літо».
Схиляється зелен явір на всі ворота. Там же, арк. 34, зв. Мел. «Було літо, було літо».
Варіант останнього рядка: «Нехай мене пораджає так, як батько».
Тече річка невеличка попід ворота. Там же, арк. 35. Мел. «Було літо, було літо».

Готування короваю

Благослови, боже. Там же, арк. 37. Мел. «Благослови, боже».
Ой не роди, пшенице, у ліску. Там же, арк. 38. Мел. «До коси, Миколо, до коси».

---

* Усі весільні пісні записані Г. Танцюрою протягом 1918—1930 рр.

Як ми коровай місили. Там же, арк. 38, зв. Мел. «До коси, Миколо, до коси».

Варіант останнього рядка: «Місили коровай сестриці».

Піч наша регоче. Там же, арк. 39. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати».

Поплив коровай за Дунай. Там же, арк. 39, зв. Мел. «До коси, Миколо, до коси».

Молода йде до молодого

Місяцю-горішечку. Там же, арк. 41, зв.

Поза городи йдемо. Там же, арк. 42. Мел. «Пий, Миколо, горілку».

Ой місяцю темний. Там же, арк. 42.

Наша Наталка чорнява. Там же, арк. 42, зв. Мел. «Ой місяцю темний».

Чи була, мати, звістка. Там же, арк. 43. Мел. «Місяцю-горішечку».

Поволі, дружечки, садом ідіть. Там же, арк. 43, зв.

Зозулько сивесечка. Там же, арк. 44. Мел. «Пий, Миколо, горілку». Останні два рядки співаються на мелодію двох попередніх.

Не лякайся, нене. Там же, арк. 44, зв. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати».

Крапни, дощику, з неба. Там же, арк. 44, зв. Мел. «Пий, Миколо, горілку».

Вечеря в хаті молодого

Ой що ж бо це за доріжечка. Там же. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати».

Чим ти мене, свекрушечко, угостила. Там же, арк. 48. Мел. «Було літо, було літо».

Кукіль у горосі. Там же, арк. 48, зв. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати».

Миколова ненько. Там же, арк. 49. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати», Останні два рядки співаються на мелодію двох попередніх.

Їжте капусту ложками. Там же, арк. 49, зв. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати». Останні два рядки співаються на мелодію двох попередніх.

Кухарочка наша. Там же, арк. 50.

Ой спасибі, свекрушечко. Там же, арк. 51, зв. Мел. «Було літо, було літо».

Їжте, буяри, кашу. Там же, арк. 52. Мел. «Пий, Миколо, горілку».

Їжте, буяри, їжте. Там же, арк. 53.

Чом музики не грають. Там же, арк. 53, зв. Мел. «Пий, Миколо, горілку».

Грайте, музики, грайте. Там же, арк. 53, зв.

Рости, сосонко, вгору. Там же, арк. 54.

Молода з причетом повертається додому

Стелися, хмелю, стелися. Там же, арк. 55. Мел. «До коси, Миколо, до коси».

Ой що ж бо це за село. Там же, арк. 55, зв. Мел. «Рости, сосонко, вгору».

Були ми в молодого. Там же, арк. 56, зв. Мел. «Пий, Миколо, горілку».

Не вій, вітре, полем. Там же, арк. 57.

Варіант 1—2-го рядків: «Не вій, вітре, в розі,
А повій по дорозі».

Вийди, вийди, моя ненечко. Там же, арк. 57, зв.

Відчиняй, братику, ворітця. Там же, арк. 58, зв.

Варіанти: 6 рядок — «То під мене поштоньку прислала б».
7 рядок — «Ой пошто, пошто, коні вороні».

Котилося яблучко з-під віконця. Там же, арк. 59. Мел. «До коси, Миколо, до коси». Останні два рядки співаються на мелодію двох попередніх.

Вітер, вітер ворітечка хитає. Там же, арк. 59. Мел. «До коси, Миколо, до коси».

Вечірня зоря зійшла. Там же, арк. 59, зв.

Молода повернулася до батьківського дому. Гільце

Летять галочки. Там же, арк. 61, зв. Мел. «Я не гуляла, не дівувала».

Батечку старесечкий. Там же, арк. 62. Мел. «Вечірня зоря зійшла».

Вчора звечора велика туча впала. Там же, арк. 62, зв. Мел. «Кам'яна горо, чом ти не лупаєшся».

В дорогу, буяри, в дорогу. Там же, арк. 62, зв. Мел. «До коси, Миколо, до коси».

Наш дружбонька прибрався. Там же, арк. 64, зв. Мел. «Місяцю-горішечку».

Наш дружбонько убрався. Там же, арк. 65. Мел. «Місяцю-горішечку».

В долину, буяри, в долину. Там же, арк. 65.

Ой у нашім селі новина. Там же, арк. 66. Мел. «До коси, Миколо, до коси».

Не тут гільце вито. Там же, арк. 66, зв.

Ой відсилає. Там же, арк. 68. Мел. «Я не гуляла, не дівувала».

Ой думала та гадала. Там же, арк. 69. Мел. «Вечірня зоря зійшла».

Розмаю я кісоньку, розмаю. Там же, арк. 69, зв. Мел. «До коси, Миколо, до коси». Останні два рядки співаються на мелодію двох попередніх.

А з суботоньки в неділю. Там же, арк. 70.

Варіанти: 3, 4, 12, 13-го рядків — «Ой хто ж мене в тій шальвії найде,
То тому достануся».

7—9-го рядків — «Квітко моя, дрібна, зелена,
Доню моя, люба та мила,
Кому ти досталася?»

25—27, 34—36-го рядків — «Квітко моя, дрібна зелена,
Сеструню моя, люба та мила,
Кому ти досталася?»

43—45-го рядків — «Квітко моя, дрібна, зелена,
Наталко моя люба та мила,
Ти ж мені досталася».

Ой братику рідненький. Там же, арк. 73. Мел. «Вечірня зоря зійшла».

Молода Наталко, молоденька. Там же, арк. 73, зв. Мел. «Я не гуляла, не дівувала».

Ненько моя та рідненька. Там же, арк. 74.

Ой славен, славен цей вечір настав. Там же, арк. 76.

Ой загула голубочка із-за дуба. Там же, арк. 76. Мел. «Було літо, було літо».

Десь у тебе ти, Наталко, матінки нема. Там же, арк. 76, зв. Мел. «Було літо, було літо».

У морі на камені. Там же, арк. 76, зв. Мел. «Вечірня зоря зійшла».

Ой матінко-ютко. Там же, арк. 80, зв. Останні два рядки співаються на мелодію двох попередніх.

На печі ведмідь лежить. Там же, арк. 82, зв. Мел. «Пий, Миколо, горілку».

Молодий і молода після вінчання йдуть до дому молодого

Січана калина, січана. Там же, арк. 85, зв. Мел. «До коси, Миколо, до коси». Останні два рядки співаються на мелодію двох попередніх.

Ой не вогонь то горить. Там же, арк. 86. Мел. «Пий, Миколо, горілку».

Рубайте калину. Там же, арк. 86. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати».

Ой ішли ми низом. Там же, арк. 87. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати». Останні два рядки співаються на мелодію двох попередніх.

Радуйся, матіночко. Там же, арк. 87, зв. Мел. «Пий, Миколо, горілку».

Вийди, матінко, з хати. Там же, арк. 88.

Ой день добрий, свекрушечко, несу звістку. Там же, арк. 90. Мел. «Було літо, було літо».

Ой не гнівайся, моя ненько, на мене. Там же, арк. 90, зв.

Молода йде від молодого додому

Ой пошлю я соловейка попереду. Там же, арк. 91, зв. Мел. «До коси, Миколо, до коси».

Здоров, здоров, доню. Там же, арк. 94. Мел. «Вийди, вийди, моя ненечко».

Зозулька сивесечка. Там же, арк. 94, зв. Мел. «Вечірня зоря зійшла».

Украю я скибку хліба з кришечками. Там же, арк. 95. Мел. «Було літо, було літо».

Чом ти мене, моя мати, не спитаєш. Там же, арк. 96. Мел. «Було літо, було літо».

Червона калинонька. Там же, арк. 96, зв. Мел. «Вечірня зоря зійшла».

Ой ти, мати моя, та не жаліслива. Там же, арк. 97, зв. Мел. «Я не гуляла, не дівувала».

Сивая зозулечко. Там же, арк. 98, зв. Мел. «Вечірня зоря зійшла».

Десь у тебе ти, Наталко. Там же, арк. 99. Мел. «Вечірня зоря зійшла».

Через сінечки троє дверечок. Там же, арк. 103, зв. Мел. «Я не гуляла, не дівувала».

Думай, Наталко, думай. Там же, арк. 100. Мел. «Вечірня зоря зійшла».
Варіанти: 4-й рядок — «До свекрухи на горе».
8-й рядок — «До свекрухи навік, навік».

Ой не думай ти, Наталко, не думай. Там же, арк. 100, зв. Мел. «Було літо, було літо».

Ой на що ж бо ти, Наталко, уповала. Там же, арк. 101, зв. Мел. «Було літо, було літо».

А в морі сонце грає. Там же, арк. 102, зв. Мел. «Вечірня зоря зійшла».

Ой ти ж казала, ти ж, моя нене. Там же, арк. 104. Мел. «Я не гуляла, не дівувала».

Ой у садочку під любисточком. Там же, арк. 104, зв. Мел. «Я не гуляла, не дівувала».

У неділю раненько. Там же, арк. 104, зв. Мел. «Вечірня зоря зійшла».

Ой по той бік ставу. Там же, арк. 106. Мел. «Вийди, вийди, моя ненечко».

Десь тобі, Наталко. Там же, арк. 106, зв. Мел. «Ой славен, славен цей вечір настав».

Тече річка невеличка попід ворітця. Там же, арк. 106, зв. Мел. «Було літо, було літо».

Ой дивно, дивно нам з тебе, зимо. Там же, арк. 107, зв. Мел. «Ой славен, славен цей вечір настав».

Де ти, калино, росла. Там же, арк. 108, зв. Мел. «Вечірня зоря зійшла».

Ой ходила та Наталка по городі. Там же, арк. 109, зв. Мел. «Було літо, було літо».

Частування

Хиляється вишенька. Там же, арк. 110, зв. Мел. «Вечірня зоря зійшла».

Бабуню мої рідненькі. Там же, арк. 111. Мел. «В саду Наталка вінки в'є».

А сестра брата частує. Там же, арк. 111, зв. Мел. «В саду Наталка вінки в'є».

Ви, родичі, не лякайтеся. Там же, арк. 112. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати».

Молодий іде до молодої

Зайшло сонце за віконце та й сяє. Там же, арк. 114. Мел. «Було літо, було літо».

Ой попід лісом битая доріженька. Там же, арк. 115, зв. Мел. «Кам'яна горо, чом ти не лупаєшся».

Варіант 1-го рядка: «Ой терном, терном битая доріженька».

Не стій, сосно, розвивайся, рано, рано. Там же, арк. 115, зв.

Шлеться зоря до місяця, рано, рано. Там же, арк. 116. Мел. «Не стій, сосно, розвивайся, рано, рано».

Летять тріски в ліски. Там же, арк. 116, зв. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати».

Ой по городі огірки. Там же, арк. 118. зв. Мел. «До коси, Миколо, до коси». Останні два рядки співаються на мелодію двох попередніх.

Намова, Наталко, намова. Там же, арк. 119. Мел. «До коси, Миколо, до коси». Останні два рядки співаються на мелодію двох попередніх.

Ой просимо ми вас. Там же, арк. 119. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати». Останні два рядки співаються на мелодію двох попередніх.

Тут наше пір'я впало. Там же, арк. 119, зв. Мел. «Рости, сосонко, вгору».

Ой свату наш, свату. Там же, арк. 119, зв. Мел. «Вийди, вийди, моя ненечко».

Вийди, тещенько, вийди. Там же, арк. 120. Мел. «Пий, Миколо, горілку».

Ой дивно нам, дивно. Там же, арк. 120. Мел. «Вийди, вийди, моя ненечко».

Виглянь, Наталко, в віконце. Там же, арк. 120, зв. Мел. «До коси, Миколо, до коси».

Ой темно-хмарно надворі. Там же, арк. 123. Мел. «До коси, Миколо, до коси». Останні два рядки співаються на мелодію двох попередніх.

Сядь, тихий роєчку. Там же, арк. 125. Мел. «Вийди, вийди, моя ненечко».

Наталчина мати. Там же, арк. 125, зв. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати».

Хоче староста їсти. Там же, арк. 126. Мел. «Тут наше пір'я впало».

Було, зятю, не пити. Там же, арк. 126, зв.

Не стій, Миколо, за плечима. Там же, арк. 127, зв. Мел. «Тут наше пір'я впало».

Говорили зятківецькі люди. Там же, арк. 128, зв. Мел. «Було, зятю, зятю, не пити».

Наталко-голубко. Там же, арк. 129, зв.

Ой у полі могила. Там же, арк. 131. Мел. «Вечірня зоря зійшла».

Ой полинь, полинь, сивий соколоньку, від мене. Там же, арк. 131, зв. Мел. «Кам'яна горо, чом ти не лупаєшся».

Приїхали гості. Там же, арк. 132. Мел. «Вечірня зоря зійшла».

Покривання молодої

Ой ходила та Наталка по двору. Там же, арк. 135. Мел. «До коси, Миколо, до коси». Два останні рядки співаються на мелодію двох попередніх.

Ой літала, літала сива зозулька. Там же, арк. 135, зв. Мел. «Я не гуляла, не дівувала».

Дивися-но, дівко. Там же, арк. 138. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати». Останні два рядки співаються на мелодію двох попередніх.

Покривальниця плаче. Там же, арк. 139.

Зася, сванички, зася. Там же, арк. 139, зв. Мел. «Покривальниця плаче».

«Намітка — до 900-х років XIX ст. зятківські жінки пов'язували голову не хусткою, а наміткою, яка виготовлялася з тонкого саморобного полотна білого або темнобурого кольору. Ховали жінок теж у намітках».— *Прим. Г. Танцюри.*

Я тебе, сестрице, покриваю. Там же, арк. 140, зв.

Зробили ми діло. Там же, арк. 141. Мел. «Ой матінко-ютко».

Ой якби ми хтіли. Там же, арк. 141.

За городом черешенька, на ній білий цвіт. Там же, арк. 142. Мел. «Було літо, було літо».

Я собі дівчина. Там же, арк. 142, зв.

Ой виглянь, оленю. Там же, арк. 143. Мел. «Ой славен, славен цей вечір настав».

Не сам, не сам соловейко у садочку. Там же, арк. 143. Мел. «Ой славен, славен цей вечір настав».

Вже сьогодні не неділечка. Там же, арк. 143, зв. Мел. «Ненько моя та рідненькая» (обидва варіанти).

Ой ішли ми лугами. Там же, арк. 143, зв. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати».

Не роздавай, Наталко, биндочок. Там же, арк. 144.

Глянь, товаришко, на мене. Там же, арк. 144, зв. Мел. «До коси, Миколо, до коси».

Що ж бо це за зілля. Там же, арк. 145.

Панянка Наталка, панянка. Там же, арк. 145, зв. Мел. «До коси, Миколо, до коси».

Спати, світилки, спати. Там же, арк. 146, зв. Мел. «Пий, Миколо, горілку».

В нас кужелі готові. Там же, арк. 146, зв. Мел. «Пий, Миколо, горілку». Останні два рядки співаються на мелодію двох попередніх.

Сидить світилка при стіні. Там же, арк. 147, зв. Мел. «До коси, Миколо, до коси».

Брешете, дружки, як свині. Там же, арк. 147, зв. Мел. «Ой місяцю темний».

Ой щука до дна, до дна. Там же, арк. 147, зв. Мел. «Пий, Миколо, горілку».

Ой чого ви, світилки, сидите. Там же, арк. 149. Мел. «До коси, Миколо, до коси».

Їли світилки, їли. Там же, арк. 148, зв.

Ой хоч же ми тут сидимо. Там же, арк. 149. Мел. «До коси, Миколо, до коси».

А в печі горнятко. Там же, арк. 149, зв. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати».

Чом, світилки, не співаєте. Там же, арк. 149, зв. Мел. «Ой місяцю темний».

Ой на горі просо. Там же, арк. 150, зв. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати».

А ми цьому не дивуймо. Там же, арк. 151. Мел. «Вийди, вийди, моя ненечко».

Додому, світилки, додому. Там же, арк. 151, зв. Мел. «Пий, Миколо, горілку».

Під порогом яма. Там же, арк. 153, зв. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати».

Від стола до порога. Там же, арк. 153, зв. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати».

Брала Наталка льон, льон. Там же, арк. 153.

Красні світилки, красні. Там же, арк. 154. Мел. «Пий, Миколо, горілку».

Світи, місяцю, з раю. Там же, арк. 154, зв. Мел. «Пий, Миколо, горілку».

Наш дружбонько, як пан, як пан. Там же, арк. 155. Мел. «Вийди, вийди, моя ненечко».

Староста наш прибрався. Там же, арк. 155, зв. Мел. «Пий, Миколо, горілку».

Дивися-но, старосто. Там же, арк. 155, зв. Мел. «Ой матінко-ютко».

Дружчини

До дружки, буярине, до дружки. Там же, арк. 157. Мел. «До коси, Миколо, до коси».

Буярине, сядь коло мене. Там же, арк. 157.

А в городі річка-калюжка. Там же, арк. 157.

А ходила старша дружка по воду. Там же, арк. 157, зв. Мел. «До коси, Миколо, до коси».

До мене, буярине, до мене. Там же, арк. 157, зв. Мел. «До коси, Миколо, до коси».

А в городі грушка. Там же, арк. 159. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати».

А в городі явір. Там же, арк. 159. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати».

А в городі сливка. Там же, арк. 159. Мел. «Кухарочка наша». Останні два рядки співаються на мелодію двох попередніх.

Ой скакав зайчик та й попід гайчик та й скаче. Там же, арк. 159. Ме-

лодію взято із збірника «Українські народні пісні», К., «Мистецтво», 1954, книжка друга, стор. 256.

Іжте, буяри, капусту. Там же, арк. 160. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати».

Прощання молодої з батьками, з рідним домом

Через сад-виноград. Там же, арк. 161, зв.

За городом та розмарочка. Там же, арк. 163, зв. Мел. «Ненько моя та рідненькая».

Варіант 1-го рядка: «За городом зацвіла гречка».

Ой засвіти, мати, свічку. Там же, арк. 164. Мел. «Було літо, було літо».

Як же тобі ти, Наталко. Там же, арк. 165, зв. Мел. «Було літо, було літо».

Перейду хату. Там же, арк. 166, зв. Мел. «Я не гуляла, не дівувала».

Зажурилась молода Наталка. Там же, арк. 167. Мел. «Вечірня зоря зійшла».

Ой куди ж ви, сірі гуси, полинете. Там же, арк. 168. Мел. «Було літо, було літо».

Встаньте, буяри. Там же, арк. 167, зв.

Ой куди ж ти, Наталко, та ходила. Там же, арк. 168, зв. Мел. «Було літо, було літо».

Бувай здоров, товаришко. Там же, арк. 169, зв. Мел. «Було літо, було літо».

Матінка смутна ходить. Там же, арк. 169, зв. Мел. «Вечірня зоря зійшла».

Ой ти, Наталко, ти відважний козаче. Там же, арк. 169. Мел. «Кам'яна горо, чом ти не лупаєшся».

Варіант 1-го рядка: «Ой ти, Наталко, ти преславний козаче».

На добраніч, моя мамцю. Там же, арк. 171, зв. Мел. «До коси, Миколо, до коси».

Випроводжай мене, мати. Там же, арк. 172, зв. Мел. «До коси, Миколо, до коси».

Варіант передостаннього рядка: «Ще й скриню, й перину».

Ой скажем коням обрік дать. Там же, арк. 175, зв. Мел. «В саду Наталка вінки в'є».

Бувайте ви, лавки, здорові. Там же, арк. 176, зв.

Не велика туга. Там же, арк. 176, зв.

Десь я в тебе, моя мати, не дитина. Там же, арк. 177, зв. Мел. «Було літо, було літо».

Зустріч невістки у свекрів

Ой гни, мати, ліску. Там же, арк. 179, Мел. «А де цеї дівчиноньки мати».

Пали, мати, хату. Там же, арк. 179, зв. Мел. «Ой місяцю темний».

Невістко наша, жаданко. Там же, арк. 180. Мел. «Я тебе, сестрице, покриваю».

А в коморі жостір. Там же, арк. 181. Мел. «Вийди, вийди, моя ненечко».

Понеділкування. Умивання молодого подружжя. Снідання

З калиноньки дві квітоньки. Там же, арк. 183, зв.

Слава богу, сина оженила. Там же, арк. 184, зв. Мел. «Ненько моя та рідненькая» (2-й варіант).

Пропила мати дочку. Там же, арк. 187. Мел. «Вечірня зоря зійшла».

А в коморі сволок. Там же, арк. 190. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати».

Тобі, мати, не журитися. Там же, арк. 191. Мел. «Ой місяцю темний».

Не журся, матіночко, не журся. Там же, арк. 191, зв.

Ой піду я в долину. Там же, арк. 192. Мел. «А в городі річка-калюжка».

Чоботи. Там же, арк. 195.

Ой меде наш, меде. Там же, арк. 196, зв. Мел. «Вийди, вийди, моя ненечко». Останні два рядки співаються на мелодію двох попередніх.

Ой дивно нам, дивно. Там же, арк. 199, зв. Мел. «Вийди, вийди, моя ненечко».

Свашко моя. Там же, арк. 201.

Він дров не рубає. Там же, арк. 199, зв. Мел. «Вийди, вийди, моя ненечко».

Ненечко моя пишна. Там же, арк. 202, зв. Мел. «А де цеї дівчиноньки мати».

Ой якби я була знала. Там же, арк. 203. Мел. «Було літо, було літо».

Ой походив, тещенько, походив. Там же, арк. 204. Мел. «Чоботи».

Ой повій, вітроньку. Там же, арк. 204. Мел. «Ой місяцю темний».

Панове-сватове, просимо вас. Там же, арк. 204, зв. Мел. «До коси, Миколо, до коси». На 5-й і 6-й такти виконуються третій, четвертий, п'ятий рядки першого куплета.

Ой дай же, боже, літа дождати. Там же, арк. 205. Мел. «Я не гуляла, не дівувала».

Гарна сваха, гарний сват. Там же, арк. 208, зв.

Варіант останнього рядка: «Тепер тобі вільно».

Ой чия то родина. Там же, арк. 209. Мел. «В саду Наталка вінки в'є».

П'ятниця-прибиральниця. Там же, арк. 209, зв. Мел. «Вийди, вийди, моя ненечко». Останні два рядки співаються на мелодію двох попередніх.

Понеділок поганий

Ой ти хлопець Миколай. Там же, арк. 215. Мел. «Гарна сваха, гарний сват».

Ой куме, куме, куме. Там же, арк. 218.

Хміль хмілями, а пшениця ланами. Там же, арк. 162. Мел. «Кам'яна горо, чом ти не лупаєшся».

Перед порогом музики грають. Там же, арк. 219.

Ой меде наш, меде. Там же, арк. 220, зв. Мел. «Перед порогом музики грають».

Приїхала Наталчина мати. Там же, арк. 221. Мел. «Ой матінко-ютко».

Ой мамо, буде зле. Там же, арк. 227. Мел. «Свашко моя, перепілочко».

І наїмось і нап'ємось. Там же, арк. 224, зв. Мел. «Свашко моя, перепілочко».

Ой де ж ти була, моя нечужая. Там же, арк. 228, зв.

Ой він, шельма, не прийшов. Там же, арк. 227, зв. Мел. «Свашко моя, перепілочко».

РОДИННО-ПОБУТОВІ ПІСНІ

ЛІРИКА КОХАННЯ

Зародження почуттів. Взаємна любов. Думки про одруження

Калино-малино, чого в лузі стоїш. Запис 1921 р. Відділ фондів ІМФЕ, ф. 31-2, од. зб. 56, арк. 1.

Ой там на горі. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 56, арк. 22. Мел. відомої жартівливої пісні «І лід тріщить».

Опубліковано у зб. Г. Танцюри «Жінка в українських народних піснях», стор. 13.

Ой на ставу, на ставочку. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 56, арк. 3.

Прилетіла зозуленька. Запис 1927 р. Там же, од. зб. 17, арк. 11.

Ой сам же я добре знаю. Запис 1917—1918 рр. Там же, од. зб. 57, арк. 98.

Терен, мати, коло хати. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 101.

Дівчинонько Ганно. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 17, арк. 41.

Не тепер, не тепер. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 56, арк. 9.

Якби мені ступа та жорна. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 56, арк. 60.

Болить мене головонька. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 77. Мел. «Ой куме, куме, куме».

На тім боці на толоці. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 31, арк. 35, зв. Мел. «Ой куме, куме, куме».

Ой на горі вовчики трублять. Запис 1928 р. Там же, од. зб. 56, арк. 10. Мел. «Якби мені ступа та жорна».

Люлька моя червоная. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 56, арк. 45.

На городі вишничок. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 56, арк. 8.

Я селезня полюбила. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 61, арк. 142.

Ой піду я до млина, до млина. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 56, арк. 12.

Казала Солоха: прийди, прийди. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 56, арк. 54.

Продай, продай, вражий сину. Запис 1926 р. Там же, од. зб. 60, арк. 22.

Вже мені ця вулиця не мила. Запис 1929 р. Там же, од. зб. 56, арк. 44.

Принесла я до млина, до млина. Запис 1925 р. Там же, од. зб. 56, арк. 13. Мел. «Ой піду я до млина, до млина».

Через гору річка, через річку кладка. Запис 1929 р. Там же, од. зб. 56, арк. 37. Мел. «І лід тріщить».

Ой ти, дівчино, горда та пишна. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 56, арк. 53.

Некованим возом пшеницю возити. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 61, арк. 36.

Друкується перший куплет, що має спільний мотив з піснею, записаною М. Лисенком від Олени Пчілки (М. Лисенко, Збирнык украинськых писень, вип. III, стор. 70). Останні два куплети — уривок іншої пісні.

Через наше подвір'ячко. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 53, арк. 3.

Стоїть козак край воріт. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 48.

Останні три куплети опущені, оскільки становлять механічний додаток уривку іншої пісні.

Зеленая горішина. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 57, арк. 81.

Ой учора орав. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 56, арк. 23.

Ой розкусю я волоський горішок. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 56, арк. 4.

Дівчинонько-чарівниченько. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 56, арк. 19.

Коло млина, коло броду. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 56.

Із досади, з тоски піду в лужки. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 21, арк. 40.

Кріп сію, кріп сію. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 56, арк. 30. Мел. «І лід тріщить».

Сокіл, мамцю, сокіл, любцю. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 56, арк. 6.

Котилися вози з гори. Записано у 1919 р. від Явдохи Зуїхи і Марини Танцюри в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 57, арк. 45.

Через новий будиночок. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 57, арк. 54. Мел. «Через наше подвір'ячко».

Гей, долино, долиночко. Запис 1926 р. Там же, од. зб. 57, арк. 128.

Ой вишенька, черешенька. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 56, арк. 17.

Ой перепеличка мала, невеличка. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 56, арк. 33.

Ой на горі, ненько. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 56, арк. 35. Мел. «Дівчинонько Ганно».

Ходив козак до молодиці. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 56, арк. 57.

Ой стежечка, стежечка. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 31, арк. 18.

Ой не ходи коло тину. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 56, арк. 71.

Веду коня до Дунаю. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 56, арк. 49.

Ой боже, боже. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 56, арк. 28. Подібна мелодія «Я тебе кохав, як у садочку грушу».

Сонце низенько. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 18, арк. 93.

Породила горлиця діти. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 56, арк. 72. Подібні мелодії «Породила перепеличка», «Ой старий, старий та жени воли».

Сніжок іде, зима буде. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 56, арк. 51.

Ой у лузі, в лузі, гей. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 56, арк. 21.

Раз я вийшов на вулицю. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 56, арк. 46.

Ой час, мати, жито жати. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 56, арк. 2.

Виряджала мати сина та на косовицю. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 22, арк. 7. Подібна мелодія «Ой був Сава в Немирові».

Ой у полі, в полі, в полі два дубочки, гей. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 56, арк. 31.

Ой служив я в вдови. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 54, арк. 38.

Ой умру, мати, умру через чар-чаровину. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 56, арк. 73.

Якби не Марися. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 56, арк. 67.

Ой гиля, гиля, гусоньки, на став. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 56, арк. 42.

Ой ходила дівчинонька по саду. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 56, арк. 39.

Гей, ой під гайком, гайком зелененьким. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 56, арк. 40.

Ой якби я знала, де мій милий оре. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 56, арк. 69.

Ой мати, мати, мати. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 22, арк. 3, зв.

Ой коню мій, коню, та золота грива. Запис 1929 р. Там же, од. зб. 56, арк. 68.

Ой летіла горлиця через сад. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 56, арк. 76.

Хтіла мене мати. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 17, арк. 59, зв.

Ой Романе, Романочку. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 31, арк. 15. Мел. «І лід тріщить».

Ой дощ іде, ой дощ іде. Запис 1925 р. Там же, од. зб. 53, арк. 11.

Ой на ставу, на ставочку. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 53, арк. 4. Мел. «Через наше подвір'ячко».

Сім день конопель. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 80. Мел. «Ой куме, куме, куме».

Чорні очі, як терен. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 53, арк. 5.

Дівочі і парубочі дотинки та жарти

Не буде ні по-татовому. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 57, арк. 15.

Ой не ходи, Барабашу. Запис 1920 р. Там же, ф. 31-2, од. зб. 57, арк. 12.

Ой хотіла мене мати. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 13. Мел. «Ой не ходи, Барабашу».

У записі Танцюри ця пісня є механічним продовженням пісні «Ой не ходи, Барабашу», яка друкується окремо.

Чобіт мені розпоровся. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 40.

А Ярема із Хомою. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 54, арк. 49.

Кучерявий Марко. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 37, зв. Мел. «І лід тріщить».

А до мене Яків приходив. Запис 1926 р. Там же, од. зб. 61, арк. 20. Мел. «Якби мені ступа та жорна».

Чи я тобі не казала. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 37.

Ой боже мій! Караул. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 61, арк. 22. Мел. «І лід тріщить».

Ой так роби, як твій тато. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 31, арк. 31, зв. Мел. «І лід тріщить».

Ой на ставу, на ставочку. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 32. Мел. «І лід тріщить».

Очерет лугом гуде. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 18, арк. 112.

Чи не той то Микита. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 17, арк. 71, зв.

Ой з-за гори вітер віє. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 31, арк. 36. Мел. «Чи не той то Микита». Останні два рядки співаються на мелодію двох попередніх.

Їхав Савка сірими волами. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 31, арк. 39, зв.

Ішов Гриць з вечерниць. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 31. Мел. «Ой куме, куме, куме».

На порозі стояла. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 31, арк. 20.

Ой їхала, їхала. Запис 1929 р. Там же, од. зб. 31, арк. 14. Мел. «Ой стежечка, стежечка».

Пливе човен води повен. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 17, арк. 34, зв.

Казав, казав чабан дівці. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 31, арк. 37.

Ти ж мене підманула. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 61, арк. 34. Мел. «Ой куме, куме, куме».

Ой ліз їжак, ліз. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 31, арк. 61, зв.

«Закінчити пісню співачка відмовилась, бо кінець сороміцький».— *Прим. Г. Танцюри.*

Ой ти, гарний Семене. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 18. Мел. «І лід тріщить».

Ой казала приходити. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 56, арк. 59. Мел. «Казав, казав чабан дівці».

Ой відколи я вродився. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 17, арк. 72. Мел. «Казав, казав чабан дівці».

З того часу, як женився. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 31, арк. 42. Мел. «І лід тріщить».

Ой лию не помалу. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 17, арк. 71. Мел. «І лід тріщить».

В Бердичеві у ратуші. Запис 1927 р. Там же, од. зб. 61, арк. 24. Мел. «І лід тріщить».

Ой дівчино милостива. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 31, арк. 14. Мел. «І лід тріщить».

Наварила чачавиці. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 31, арк. 20. Мел. «І лід тріщить».

Ой був же я в Тирашполі. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 61, арк. 38.

Не журися, препогана. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 41. Мел. «І лід тріщить».

На вулиці дві куриці. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 1. Мел. відомої пісні «Ой за гайком, гайком».

Ой ходив я до дівчини. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 56, арк. 58. Мел. «І лід тріщить».

За Тетяну, за Тетяну. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 23. Мел. «І лід тріщить».

Догадайся, козаче. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 31, арк. 22, зв. Мел. «І лід тріщить».

Нащо мені женитися. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 39.

Ой нікому так не гаразд. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 31, арк. 38. Мел. «Ой куме, куме, куме».

Ой у лісі на могилі. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 31, арк. 17, зв. Мел. «І лід тріщить».

А я в батька одним одна. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 31, арк. 17. Мел. «І лід тріщить».

Наступив, наступив. Запис 1925 р. Там же, од. зб. 31, арк. 15, зв. Мел. «І лід тріщить».

Як я в батька єдиниця була. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 31, арк. 16, зв.

Білі крупи, чорна гречка. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 31, арк. 13, зв. Мел. «І лід тріщить».

Ой під мостом риба з хвостом. Запис 1928 р. Там же, од. зб. 31, арк. 16, зв. Мел. «І лід тріщить».

Ой женила мене мати. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 31, арк. 26. Мел. «Ой куме, куме, куме».

Як я була в свого батька. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 31, арк. 19, зв. Мел. «І лід тріщить».

Батьки на перешкоді закоханим

Кину кужель на полицю. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 56, арк. 11.

Ой вийду я на гірку. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 56, арк. 15.

Уже третій вечір, як дівчину бачив. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 57, арк. 11.

Попід гору крутую. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 9.

Чорна хмара наступає. Запис 1929 р. Там же, од. зб. 59, арк. 4.

Місяць світить, а зорі немає. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 56, арк. 16.

Ой чом не прийшов, чом не приїхав. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 6.

Ой старий волох та сіно косить. Запис 1927 р. Там же, од. зб. 55, арк. 11.

Піду я горою. Записано у 1920 р. від Явдохи Зуїхи і Килини Жук у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 57, арк. 1.

Ой з-за гори вітер віє. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 57, арк. 34.

Ой сьогодні день-деньочок. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 57, арк. 4.
Казав мені батько. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 57, арк. 72.
Чи ти мене вірно любиш. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 57, арк. 151.

Вороги-розлучники

Ой загуду, загуду. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 54, арк. 5.
Червоная черемшина. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 57, арк. 17. Мел. «Прилетіла зозуленька».
Червоная калинонька. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 57, арк. 18.
Два голуби воду пили. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 57, арк. 27.
Ой не шуми, луже. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 57, арк. 25.
Ой там за Дунаєм лужком-бережком. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 57, арк. 23.
Ой летіла зозуленька. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 53, арк. 18.
Пожену я товар на яр. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 57, арк. 20.
Під яблунькою, під солодкою. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 57, арк. 161.
За Васильом, за Васильом. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 21, арк. 21.
Ой лихо, та не нам. Записано у 1920 р. від Явдохи Зуїхи та Ірини Риманської у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 61, арк. 150. Мел. «І лід тріщить».

Розлука

Столи мої тесовії. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 56, арк. 26.
Ой на горі вогонь горить. Запис 1920 р.Там же, од. зб. 54, арк.6. Мел. «І лід тріщить».
Либонь же, я тут не буду. Запис 1924 р. Там же, од. зб. 57, арк. 35. Мел. «Сніжок іде, зима буде» (варіант).
Темна нічка, невидная. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 57, арк. 104.
Ой ти дубе, дубе, кучерявий дуже. Запис 1927 р. Там же, од. зб. 57, арк. 136.
Шкода мої вечероньки. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 57, арк. 137. Мел. «Червоная калинонька».
Ой сусідоньки, ви голубоньки мої. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 105.
Зелена діброво. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 54, арк. 47.
Я до тебе не ходила. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 57, арк. 118.
А я свого миленького. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 120.
Ой там за морями орел воду п'є. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 57, арк. 103. Мел. «Ой там за Дунаєм лужком-бережком» (варіант).
Ой ніч моя темная. Запис 1926 р. Там же, од. зб. 57, арк. 124.
Ой летіла пава. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 57, арк. 159.
Зашуміли листоньки. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 57, арк. 126.
Ой гай, мамцю, ой гай, любцю. Записано у 1918 р. від Явдохи Зуїхи та Марини Танцюри у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 57, арк. 109.
Ой любив та кохав. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 57, арк. 116.
Гей, ой у полі клен-дерево різно. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 53, арк. 8.
В кінці греблі шумлять верби. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 18, арк. 119.

Підмова і зрада

Туман яром по синьому морю, да гей, гей. Записано у 1919 р. від Явдохи Зуїхи та Марини Танцюри у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 57, арк. 107.

Ой зацвіло синєє море разними цвітами. Запис 1920 р. Там же, ф. 31-2, од. зб. 55, арк. 10.

Ой та спився козак, спився. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 60, арк. 3.

Їхав козак, їхав. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 60, арк. 7.

Поспускала верба гілля. Запис 1928 р. Там же, од. зб. 60, арк. 1. Мел. «Чи ти мене вірно любиш».

Ой ішов я вулицею раз, раз. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 18, арк. 101, зв.

Ой приснився мені сон дивненький. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 57, зв.

Розсипала горішеньки ще й терен. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 60, арк. 18.

Ой у полі, в полі, в полі два дубочки. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 57, арк. 71.

Ой на ставу, на ставочку. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 57, арк. 38.

Ой гоп по ліщину. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 31, арк. 34, зв. Мел. «І лід тріщить».

Ой полола горлиця лободу, лободу. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 70. Мел. «Ой летіла горлиця через сад».

Повій, вітре буйнесечкий. Записано у 1919 р. від Явдохи Зуїхи та Марини Танцюри у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 57, арк. 134.

А де було жито та пшениця. Записано у 1928 р. від Явдохи Зуїхи та Килини Жук в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 57, арк. 68.

Погоріло в степу сіно. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 57, арк. 58.

Ой у лузі калинонька, в лузі. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 55, арк. 21.

Соснова тертиця — соснова дошка.

Ой ти, дівчино-чарівниченько. Запис 1927 р. Там же, од. зб. 57, арк. 84.

Ой у полі дві тополі. Записано у 1920 р. від Явдохи Зуїхи і Параски Полиці в с. Зятківцях. Там же, од. зб. 57, арк. 60.

Коло млина, млина. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 60, арк. 5.

Ой ти, місяцю. Записано у 1918 р. від Явдохи Зуїхи та Марини Танцюри у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 56, арк. 24. Мел. «Ой боже, боже»; подібна мелодія «Я тебе кохав, як у садочку грушу».

Ой там біля річки, ой там біля броду. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 23, арк. 19.

Я тебе кохав, як у садочку грушу. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 60, арк. 21. Подібні мелодії «Ой боже, боже», «Ой ти, місяцю».

Ой у лузі, в лузі Василь сіно косить. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 60, арк. 23.

Опубліковано у зб. Г. Танцюри «Жіноча доля в народних піснях», ДВУ, Харків, 1930, стор. 9. Подібні мелодії «Щука-риба в морі», «Ой в полі могила».

Чорноморець, маменька, чорноморець. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 21, арк. 36.

Ой у саду, ой у саду та зеленому. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 60, арк. 20.

Та туман, туман по долині. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 60, арк. 11.

Калино-малино, ягодо червона. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 60, арк. 9.

Ой зійди, зійди, місяцю, за комору. Запис 1926 р. Там же, од. зб. 60, арк. 15.

Ой за лісом, за темненьким. Записано у 1928 р. від Явдохи Зуїхи та Харитини Гудими. Там же, од. зб. 60, арк. 27.

Ой за гаєм, за Дунаєм. Запис 1925 р. Там же, од. зб. 60, арк. 25.

Ой ковалю, коваленку. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 60, арк. 29.

Нещасливе кохання

Ой на горі, ой на горі береза стояла. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 130. Мел. «Ой за гаєм, ой за гаєм, за Дунаєм».

Уже ж мені не ходити. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 58, арк. 122.

Розкопайте тую греблю. Записано у 1920 р. від Явдохи Зуїхи та Параски Полиці у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 57, арк. 140.

Повій, вітре, на Вкраїну. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 30, арк. 5, зв. Пісня літературного походження. Слова С. Руданського.

Коло млина, коло броду. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 17, арк. 24.

Ой холодніі та вечероньки. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 82.

Та нема гірш нікому. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 25, арк. 19, зв.

Пішов козак яром, яром. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 60, арк. 13.

Ой слаба я, ой слаба я. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 147.

Вийду на гору, гляну на море. Записано у 1923 р. від Явдохи Зуїхи та Килини Жук у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 57, арк. 158.

Кого вірно люблю. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 57, арк. 256.

Не щебечи, соловейку. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 30, арк. 7. Пісня літературного походження. Слова В. Забіли.

Учора була юточка моя. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 57, арк. 92. Подібна мелодія «Учора була донечка моя».

Зеленеє жито, зелене. Запис 1929 р. Там же, од. зб. 18, арк. 96.

Вже сонце низенько. Записано у 1917—1918 рр. від Явдохи Зуїхи та Марини Танцюри у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 57, арк. 94.

Ти, черешенька, ой ти, вишенька. Запис 1929 р. Там же, од. зб. 57, арк. 66.

Ой від саду та до моря. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 106.

Лети, лети ти, чорная галко. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 57, арк. 75.

Через гору та в долину. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 57, арк. 36.

Кажуть люди-сусідоньки. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 123. Мел. «І лід тріщить».

Ой там коло гаю. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 57, арк. 31.

Гиля, гиля, сірі гуси. Запис 1924 р. Там же, од. зб. 57, арк. 80.

Ой у полі озеречко. Записано у 1919 р. від Явдохи Зуїхи та Насті Танцюри у с. Зятківцях. Там же, ф. 31-2, од. зб. 57, арк. 87.

Та вже третій вечір, як дівчину бачив. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 27.

На добраніч усім на ніч. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 88. Мел. «Ой у полі дві тополі».

Ходю-блудю по діброві. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 51.

Бодай тая степовая могила запала. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 57, арк. 50.

Пішов козак яром. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 57, арк. 43.

Косив сіно, косив сіно. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 18, арк. 69, зв. Мел. «Казав, казав чабан дівці».

ПІСНІ РОДИННОГО ЖИТТЯ

Любов і згода в сім'ї

Ой поїхав мій миленький в городочок. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 21, арк. 23, зв.

Чоловіче мій. Запис 1929 р. Там же, од. зб. 58, арк. 15. Мел. «І лід тріщить».

Ой вишенько, черешенько. Запис 1921 р. Там же, ф. 31-2, од. зб. 58, арк. 13.

Ще ж мені не лишенько. Запис 1927 р. Там же, од. зб. 58, арк. 16. Мел. «І лід тріщить».

Помаленько йду. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 19.

Опубліковано у зб. Г. Танцюри «Жіноча доля в народних піснях», стор. 30; газ. «Радянське село» від 20 листопада 1957 р.

Ой щось буде, ой щось буде. Записано у 1922 р. від Явдохи Зуїхи та Явдохи Важейло у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 31, арк. 45. Мел. «І лід тріщить».

Ой як мені не пить, не гуляти. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 59, арк. 19. Мел. «Якби мені ступа та жорна».

П'ять нас, братці, п'ять. Запис 1925 р. Там же, од. зб. 58, арк. 45.

Час додому, час. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 17.

Не я п'яний, не я п'яний. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 58, арк. 30.

Ой хмариться, дощ буде. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 61, арк. 84.

Ой чарочко рябенькая. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 81.

Ой слаба я, ой слаба я. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 61, арк. 85. Мел. «І лід тріщить».

Жаль за батьківським домом. Лиха свекруха

Учора була донечка моя. Запис 1924 р. Там же, од. зб. 58, арк. 4. Подібна мелодія «Учора була юточка моя».

Не жаль мені на галочку. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 118. Мел. «Ой у полі дві тополі».

Чоловіче мій, дружино моя. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 58, арк. 14.

Коли б бог дав, коли б бог дав. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 10.

Ой на горі коршма. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 58, арк. 111.

Ой ходю-блудю та й по вулиці. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 58, арк. 120.

Ой нікому я так не дивую. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 58, арк. 116.

Ой якби я була знала. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 58, арк. 21.

По садочку ходю та ходю. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 114.

Опубліковано у зб. Г. Танцюри «Жіноча доля в народних піснях», стор. 28.

Ой ти, мати моя, та не жаліслива. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 24.

Опубліковано у зб. Г. Танцюри «Жіноча доля в народних піснях», стор. 18.

Матінко моя кохана. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 58, арк. 22.

Опубліковано у зб. Г. Танцюри «Жіноча доля в народних піснях», стор. 17.

Ой у лузі, лузі, гей, калина стояла. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 65.

Опубліковано у зб. Г. Танцюри «Жіноча доля в народних піснях», стор. 22—23.

Життя з нелюбом, нелюбою

Ой ходить дівчина понад бережину. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 1.

Ой на горі, горі. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 21, арк. 9. Мел. «Ой якби я знала, де мій милий оре».

Ой у полі криниченька. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 12.

Зійди, місяцю, і ти, ясна зоре. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 57, арк. 74.

Посію коноплі, а вродила плоскінь. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 109.

Тече вода холодная. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 58, арк. 8.

Тоска за тоскою, журба за журбою. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 58, арк. 41.

Ой вишенька, черешенька у саду. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 58, арк. 53.

Ой ти, старий та бородатий. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 58, арк. 73.

Ой під вишенькою, під черешенькою. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 58, арк. 72.

Ой гаю мій, гаю. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 58, арк. 34.

Було не копати під порогом ями. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 21, арк. 25. Мел. «Та вже третій вечір».

Соловейку сивенький. Записано у 1918 р. від Явдохи Зуїхи та Марини Танцюри у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 58, арк. 62.

Оженився не по добрій волі. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 58, арк. 60. Подібна мелодія «Ой горе, горе на чужині бути».

Ой у лузі калина. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 61.

Як я була молодою нелінивая. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 151. Мел. «І лід тріщить».

Ой умру я, умру. Запис 1927 р. Там же, од. зб. 61, арк. 79. Мел. «І лід тріщить».

Горе мені з таким мужем. Запис 1928 р. Там же, од. зб. 61, арк. 78. Мел. «І лід тріщить».

Умер батько — байдуже. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 135. Мел. «Ой стежечка, стежечка».

Ой умер Саврадим. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 61, арк. 137. Мел. «І лід тріщить».

Лихий чоловік, п'яниця

Ой дай боже, мій миленький, щоб ти жив. Запис 1928 р. Там же, од. зб. 61, арк. 118. Мел. «Якби мені ступа та жорна».

Ходив же я коло свого поля. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 21, арк. 27, зв. Мел. «Якби мені ступа та жорна».

Головонько моя бідна. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 58, арк. 39.

Опубліковано у зб. Г. Танцюри «Жіноча доля в народних піснях», стор. 16.

Ой в полі криниця. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 54, арк. 43.

Ой коню мій, коню. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 56, арк. 68.

Ой вербо, вербо кудрявая. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 58, арк. 48.

Косив косар сіно, як була погода. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 5.

Віддала мати дочку. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 5.

Ой повіяв буйний вітер з-за гори. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 21, арк. 31, зв.

Ой ніхто не винен, тільки я. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 58, арк. 52.

Ой зацвіла червона калина. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 21, арк. 31.

Жінка-ледащиця

Терном, терном, терниною. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 61, арк. 63. Мел. «І лід тріщить».

Ой де буду, то буду. Запис 1926 р. Там же, од. зб. 31, арк. 47. Мел. «І лід тріщить».

В понеділок вовницю розскубала. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 31, арк. 49. Мел. «І лід тріщить».

Гандзю, Гандзю, Гандзюсечко. Запис 1927 р. Там же, од. зб. 61, арк. 57.

Чи я тобі не казала. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 61, арк. 59. Мел. «І лід тріщить».

Якби ти ставив хатку. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 60.

Обіцявся мужичок. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 61, арк. 36. Мел. «І лід тріщить».

Жар, мати, капустиці. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 19. Мел. «Ой куме, куме, куме».

Біда панну спокусила. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 55.

Ой Роман на току узувається. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 61, арк. 51. Мел. «І лід тріщить».

А ти п'єш, мене б'єш. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 61, арк. 101. Мел. «І лід тріщить».

Ой поїхав мій миленький по сіно у степ. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 82.

Ой устану я в понеділок. Запис 1926 р. Там же, од. зб. 15, арк. 18, зв.

У неділю п'ю, п'ю. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 61, арк. 90. Мел. відомої пісні «Ой за гайком, гайком».

Гуляла, гуляла. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 155. Мел. «І лід тріщить».

Сьогодні гульки. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 156. Мел. «І лід тріщить».

Ой пила я у неділю. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 99.

Чи я в тебе не хазяйка. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 110. Мел. «І лід тріщить».

Ой п'яна я, п'яна. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 61, арк. 83.

А чоловік, а що жінка. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 86. Мел. «І лід тріщить».

В понеділок на прохмілля я лежала. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 62.

А я тую кужелину сама пряла. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 61.

Все добре, все добре, як жінка маленька. Записано у 1920 р. від Явдохи Зуїхи та Явдохи Важейло у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 31, арк. 42. Мел. «І лід тріщить».

Ой та дріта, ой та дріта. Запис 1926 р. Там же, од. зб. 61, арк. 64. Мел. «І лід тріщить».

А наш хлібчик удався: попід шкуру котик грався. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 52. Мел. «І лід тріщить».

Кажуть люди, що я лиха. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 48.

Що ти, мила, робиш. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 105. Мел. «І лід тріщить».

Тепер мені погуляти. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 61, арк. 139. Мел. «І лід тріщить».

Гей, жона, додому. Запис 1929 р. Там же, од. зб. 61, арк. 102.

Подружня зрада

Ой колись була в степу воля. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 58, арк. 110.

Гей, ой сяду я край віконечка прясти. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 56.

Снився мені сон дивненький. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 57, арк. 53.

Ходю-блудю по темному пущу. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 58, арк. 55.

Не рости, березо, межи дорогами. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 58, арк. 32.

Вийду за ворота. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 64.

Послав мене мій миленький. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 58, арк. 58. Мел. «Не я п'яний, не я п'яний».

Ой умерла, умерла. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 58, арк. 94.

Бідна моя головонько. Запис 1925 р. Там же, од. зб. 61, арк. 73.

Ой поїхав мій миленький до млина, до млина. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 73.

Сирітська і вдовина доля. Мати

Ой за гаєм, ой за гаєм, за Дунаєм. Запис 1924 р. Там же, од. зб. 57, арк. 131. Мел. «Ой за гаєм, ой за гаєм, за Дунаєм».

Ой у лузі, лузі зацвіла калина. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 57, арк. 16.

Там, де Ятрань круто в'ється. Запис 1920—1925 рр. Там же, од. зб. 53, арк. 22.

Нехороші ви, начальники. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 57, арк. 112.

Надлетіли журавлі. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 54, арк. 1.

Мамко наша, любко наша. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 59, арк. 30.

Ой ти, тату, таточку. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 59, арк. 32.

Породила перепеличка. Запис 1929 р. Там же, од. зб. 59, арк. 1. Подібні мелодії «Породила горлиця діти», «Ой старий, старий, та жени воли».

Бувай здоров, моя мила. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 67.

Ой не лети, чорна галко. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 58, арк. 75.

Ой у полі дві могили. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 74.

Жито моє, жито моє. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 59, арк. 26.

Горе мені, горе. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 53, арк. 34.

Усі гори зеленіють. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 53, арк. 35.

Щука-риба в морі. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 59, арк. 2. Подібні мелодії «Ой у лузі, в лузі», «Ой в полі могила».

Ой в полі могила. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 54, арк. 55. Подібні мелодії «Ой у лузі, в лузі Василь сіно косить», «Щука-риба в морі».

Ой у лузі, в лузі, гей. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 59, арк. 9.

Усі поля поорані. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 59, арк. 7.

Ой сини мої, голуби мої. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 59, арк. 28. Мел. «Породила перепеличка».

Ой пила я із синами. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 59, арк. 22. Мел. «Усі поля поорані».

Зальоти, жарти

Ой ходила по саду. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 56, арк. 39. Мел. «Дівчинонько Ганно».

Ой боже мій, боже мій. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 31, арк. 19. Мел. «І лід тріщить».

Гандзю моя, щебетушечко. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 56, арк. 61.

Ой був собі чоловік. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 61, арк. 44. Починаючи з рядків «Першим зять їде, фуру чобіт везе» мелодія скорочується: випадають 12—15 та 24—27 такти; в приспівах зникають репризи.

Ору я, ору я у городі та волоньками. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 61, арк. 71.

Виломлю я хворостину з тину. Запис 1927 р. Там же, од. зб. 31, арк. 55, зв. Мел. «Якби мені ступа та жорна».

Куди йдеш, куди йдеш. Запис 1927 р. Там же, од. зб. 61, арк. 125. Мел. «І лід тріщить».

Ой жур та кисіль та варенички. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 61, арк. 124. Мел. «І лід тріщить».

Чогось мені не прядеться. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 31, арк. 18, зв. Мел. «І лід тріщить».

Скажу тобі, мамцю, правду. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 27. Мел. «І лід тріщить».

Ой просить кум кумасю. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 31, арк. 53, зв.

Ой кум такий люб. Запис 1927 р. Там же, од. зб. 61, арк. 122. Мел. «І лід тріщить».

І сніг іде. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 17, арк. 70, зв. Мел. «І лід тріщить».

Ой учора в куми. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 129.

Болить мене голова. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 31, арк. 67, зв.

Кепкування, коверзування, насміхи

Як женився, то хвалився. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 58, арк. 29. Мел. «Веду коня до Дунаю».

Понад гаєм, гаєм, гаєм. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 31, арк. 53. Мел. «І лід тріщить».

Ой старий, старий, та жени воли. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 31, арк. 80, зв. Подібні мелодії «Породила горлиця діти», «Породила перепеличка».

Продай, милий, сірі бички. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 54. Мел. «І лід тріщить».

Била жінка мужика. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 61, арк. 106.

Ой умер мій Давидко. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 61, арк. 138. Мел. «І лід тріщить».

Я тобі казала, Марку. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 72. Мел. «І лід тріщить».

Ой пила я, пила я. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 61, арк. 107. Мел. «Ой стежечка, стежечка».

Загадав мені муж. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 61, арк. 67.

Ой ти, мати, шануй мене. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 132.

Ой дощ, іде дощ, в долині калюжа. Запис 1926 р. Там же, од. зб. 61, арк. 114.

А я таки й не дуже хорую. Запис 1926 р. Там же, од. зб. 61, арк. 116.

Ой поїхав мій миленький на ярмарок до Гірні. Запис 1927 р. Там же, од. зб. 58, арк. 37.

Оженився старий у петрівку. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 61, арк. 65.

Сидить дід на печі, на печі. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 152.

Ой діду мій, діду мій, соколові очі. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 31, арк. 81, зв. Мел. «І лід тріщить».

А дід бабці. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 153. Мел. «І лід тріщить».

Розваги. Гулянки

Була в Чеколата. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 140.

Матіночко. Записано у 1922 р. від Явдохи Зуїхи та Явдохи Важейло у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 31, арк. 42, зв. Мел. «І лід тріщить».

Ой брате мій, орле. Дати запису немає. Там же, од. зб. 54, арк. 31—32.

Дудка в дудки ночувала. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 61, арк. 149.

Ох я й молода в лісу я гуляла. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 17, арк. 3.

Торгувала горіхами. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 53.

Виганяла лебеді по вишневому саду. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 61, арк. 120. Третій і четвертий такти повторюються в останньому куплеті.

Сім день молотила. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 31, арк. 70, зв. Мел. «І лід тріщить».

Черчик — монах; тут — гарний, красивий.

Прийшов панок за довжок. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 104. Мел. «І лід тріщить».

Сію мак, сію мак ще й петрушечку. Запис 1926 р. Там же, од. зб. 61, арк. 87. Мел. «І лід тріщить».

І ти тут, і я тут. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 31, арк. 50, зв. Мел. «І лід тріщить».

Ой чарочко, люблю тебе. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 61, арк. 88. Мел. «І лід тріщить».

Горілочку п'ю, п'ю. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 61, арк. 93. Мел. «І лід тріщить».

Як пити, так пити. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 128. Мел. «Я собі дівчина».

Я до тебе, кумо моя. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 127.

Ой п'яна я. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 89. Мел. «І лід тріщить».

Ой учора, ой учора. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 141.

Ой куме, куме, добра горілка. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 131.

Горілочко-шафаро. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 61, арк. 91. Мел. «І лід тріщить».

Нехай же нас бог рятує. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 15, арк. 28.

Що ми будем, браття, робити. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 15, арк. 30. Мел. «Нехай же нас бог рятує».

І, здається, не п'ється. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 61, арк. 94. Мел. «І лід тріщить».

Душе, п'єш горілку дуже. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 61, арк. 95.

Смерте моя, создана. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 27, арк. 4.

На вішки давала — повідомляла.

Ой смерте моя, смерте. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 98. Мел. «Якби мені ступа та жорна».

Чарочко моя бездірка. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 61, арк. 96.

Гуляв вчора, гуляв нині. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 144. Мел. «І лід тріщить».

Пішов дід на обід, баба на хрестини. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 31, арк. 82. Мел. «І лід тріщить».

Жартівливі пісні-байки

Оженився щиглик. Записано у 1926 р. від Явдохи Зуїхи та Параски Полиці у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 61, арк. 3.

Два останні куплети у цій публікації опущені.

Ой що ж то за шум учинився, гей. Записано у 1925 р. від Явдохи Зуїхи та Килини Жук у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 61, арк. 6. Мел. «Ой дощ, іде дощ, в долині калюжа».

Два ведмеді, два ведмеді. Записано у 1920 р. від Явдохи Зуїхи та Параски Полиці у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 61, арк. 2.

Та орав мужик край дороги. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 31, арк. 39, зв.

Дуб на дуба похилився. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 9.

Ой ти, брате Мусію. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 163.

Колись така правда була. Записано у 1920 р. від Явдохи Зуїхи та Параски Полиці у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 61, арк. 159.

Побила шевця лиха година. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 61, арк. 157.

БАЛАДИ

Ой за гаєм зелененьким. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 59, арк. 16. Останні три мелодії записані Г. Танцюрою від односільчан.

За Дунаєм широким. Записано 1919 р. Там же, од. зб. 22, арк. 22.

Ой у полі криниченька. Записано у 1918 р. від Явдохи Зуїхи та Марини Танцюри у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 55, арк. 23.

Ой поїхав королевич на полювання. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 58, арк. 81. Мел. «Виряджала мати сина та на косовицю».

Пила, пила та й Немерівна на меду. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 53, арк. 31.

Ніхто не знає, по якій причині. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 55, арк. 14.

Ой козаче-бурлаче. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 99.

Не жаль мені та й ні на кого. Записано у 1920 р. від Явдохи Зуїхи та Ірини Риманської у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 55, арк. 1.

Жила вдова на роздолі. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 55, арк. 3.

Зажурилася молодая вдівонька. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 149.

Їхав, їхав коваленко. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 54, арк. 5.

Що це стала за причина. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 53, арк. 25.

На синьому морі мила Ганя ноги. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 55, арк. 12.

Ой віддала мене мати заміж молодою. Записано у 1919 р. від Явдохи Зуїхи та Килини Жук у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 58, арк. 101. Опубліковано у зб. Г. Танцюри «Жіноча доля в народних піснях», стор. 33.

А хто в коршмі п'є? Турок та поляк. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 55, арк. 6.

Ой у місті на риночку. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 55, арк. 8.

Ой учора ізвечора, з половини дня. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 60, арк. 33.

Ой Ганусю преподобна. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 60, арк. 33.

Ой не ходи, Грицю, та й на вечерниці. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 16, арк. 32, зв.

Ой у полі жито. Записано у 1920 р. від Явдохи Зуїхи та Параски Полиці у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 55, арк. 16.

Ой у полі вишня. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 55, арк. 19.

Ой ти, Грицю, Грицю, молодий козаче. Записано у 1918 р. від Явдохи Зуїхи і Марини Танцюри у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 57, арк. 97.

Ой повій, вітроньку. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 68.

Була в Гандзі лихая свекруха. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 58, арк. 25.

Ой на горі василечки сходять. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 55, арк. 34.

Д и л и н а — товста дошка в підлозі.

Ой пішов милий за ліс. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 57, арк. 142.

Ой сяду я край віконця, гей. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 144.

Ой на горі сокіл пролітає. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 78.

Ой якби я знала, що я буду жити. Записано у 1923 р. від Явдохи Зуїхи та Параски Полиці у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 58, арк. 83. Подібна мел. «Журба мене сушить».

Ой поїду я у Китай-город. Там же, од. зб. 58, арк. 97.

Ой приїхав милий до милої в гості. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 92.

Опубліковано у зб. Г. Танцюри «Жіноча доля в народних піснях», стор. 11.

Ой ходить Іван понад лиман. Записано у 1919 р. від Явдохи Зуїхи та Тетяни Танцюри у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 58, арк. 90.

Ой п'яна я та й валюся. Записано у 1919 р. від Явдохи Зуїхи та Тетяни Танцюри у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 58, арк. 88.

Ой високо сонце сходить. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 55, арк. 26.

Ішов козак яром-долиною. Записано у 1923 р. від Явдохи Зуїхи та Килини Жук. Там же, од. зб. 58, арк. 103.

Ой зима, зима, зима лютая. Записано у 1923 р. від Явдохи Зуїхи та Павліни Танцюри. Там же, од. зб. 58, арк. 105.

Опубліковано у зб. Г. Танцюри «Жіноча доля в народних піснях», стор. 34.

Ой в неділю рано-пораненьку. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 59, арк. 24.

Ой приїхав Дженджура. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 56, арк. 64.

ІСТОРИЧНІ ПІСНІ

Що за голос у долині. Записано 1928 р. Там же, од. зб. 50, арк. 1. Варіант цієї пісні записаний від Явдохи Зуїхи.

Опубліковано у зб. «Історичні пісні» (К., 1961), стор. 91, вар. Є.

За нашою слободою. Записано 1920 р. від Явдохи Зуїхи та Килини Жук у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 57, арк. 113.

У неділю рано-пораненько. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 50, арк. 5.

Ю р к и — кілочки, які використовують при в'язанні снопів.

Гей, у Струтові та всі дзвони дзвонять. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 51, арк. 12.

Ой по Дону, по Дону, по широкому морю. Запис 1929 р. Там же, од. зб. 50, арк. 7.

Опубліковано у зб. «Історичні пісні», стор. 348, вар. Б.

Ой на горі та женці жнуть. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 50, арк. 14.

Ой у лісі, в лісі (Пісня про Нечая). Запис 1920 р. Там же, од. зб. 50, арк. 19.

Опубліковано у зб. «Історичні пісні», стор. 209.

Ой ти, Морозенку. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 50, арк. 22.

Опубліковано у зб. «Історичні пісні», стор. 257—258.

Ой горе, горе на чужині бути. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 50, арк. 11. Подібна мелодія «Оженився не по добрій волі».

Опубліковано у зб. «Історичні пісні», стор. 293.

Ой якби я знав, а що мені буде. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 50, арк. 13. Мел. «Ой горе, горе на чужині бути».

Опубліковано у зб. «Історичні пісні», стор. 302.

Ой понад річкою, понад Синюхою. Запис 1913 р. Там же, од. зб. 50, арк. 9.

Ой був Сава в Немирові на панськім обіді (Пісня про Саву Чалого). Там же, од. зб. 50, арк. 16. Подібна мелодія «Виряджала мати сина та на косовицю».

Максим козак Залізняк. Запис 1926 р. Там же, од. зб. 50, арк. 28.

Ой в містечку Богуславку в Каньовського пана. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 53, арк. 27.

Дарував цар землю. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 50, арк. 26.

Ой ви, хлопці, славні запорожці. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 10, арк. 9, зв.

Турас — турчин.

Ой на воді два лебеді проти води б'ються. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 10, арк. 10, зв.

За Сибіром сонце сходить. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 50, арк. 29.

Опубліковано у зб. «Історичні пісні», стор. 678, вар. А.

Уродився Шевченко. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 50, арк. 35.

В Ладижині вітер віє. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 50, арк. 37.

Не боюся я ні пана. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 50, арк. 37.

Ой нікому так не горе. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 50, арк. 38.

Опубліковано у зб. «Історичні пісні», стор. 286, вар. 3.

Пішла наша стара пані. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 50, арк. 43. Мел. «Ой летіла пава».

Собирайтеся, ребята. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 50, арк. 42. Мел. «Ой летіла пава».

Ой виору я нивку широкую. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 53, арк. 38.

Опубліковано у зб. «Історичні пісні», стор. 752.

Ой летіла пава. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 50, арк. 40.

СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВІ ПІСНІ

Чумацькі пісні

Ой у полі криниченька. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 52, арк. 19.

Добре чумак дочумакувався. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 12, арк. 3, зв. Мел. «Якби мені ступа та жорна».

Ой чумаче, чумаче. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 52, арк. 21.

Ой у полі криниця. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 52, арк. 10. Мел. «Ой чумаче, чумаче».

Кабак — гарбуз.

Служив же я, служив же я. Запис 1929 р. Там же, од. зб. 52, арк. 23.

А в неділю рано, рано-пораненько. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 52, арк. 15.

Мурзаки — татари.

Ой косить хазяїн зелену діброву. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 52, арк. 8.

У Києві на риночку, гей. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 12, арк. 6.

Чорна хмара наступає. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 52, арк. 1.

Насіяли, наорали. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 52, арк. 6.

Пропив воли, пропив віз. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 52, арк. 3. Мел. «І лід тріщить».

Полетіли сірі гуси. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 122.

Ішли чумаченьки з України. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 52, арк. 12.

Горе тії чайці, горе тій небозі. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 52, арк. 14.

Рекрутські і солдатські пісні

Ой колись була в степу волечка. Запис 1926 р. Там же, од. зб. 51, арк. 14.

На вигоні край села. Запис 1925 р. Там же, од. зб. 51, арк. 3.

Синє море засинілося. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 51, арк. 1.

Летіли орли з далекого краю. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 51, арк. 8.

Ой в городі буркун-зілля. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 51, арк. 19.

Чогось мені, моя мати. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 51, арк. 10.

Ой піду я понад круті гори. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 51, арк. 17.

Терном, терном битая доріжечка. Запис 1929 р. Там же, од. зб. 51, арк. 28.

Не бачу я парня молодого. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 115.

Шкода, шкода, шкода макового цвіту. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 51, арк. 13.

Ой у ліску, в ліску та на жовтім піску. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 55, арк. 37.

Ой по Дону, по Дону, гей, гей. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 51, арк. 6.

Ой ні на кого нарікати. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 59, арк. 13.

Ой у полі доріженька. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 59, арк. 11.

Гей, зажурився сивий соколонько. Запис 1918 р. Там же, од. зб. 51, арк. 26.

Зійшла зоря ізвечора та й зазорілася. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 51, арк. 15.

Вилітали орли з-за крутої гори. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 51, арк. 23.

Опубліковано у зб. «Історичні пісні», стор. 615.

Ой полину, полину, полинова трава. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 51, арк. 30.

Сокіл з орлом, сокіл з орлом купається. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 51, арк. 34. Мел. «Ой за гаєм, ой за гаєм за Дунаєм».

Через сад-виноград. Запис 1927 р. Там же, од. зб. 51, арк. 21.

За горою сніжок летить. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 51, арк. 32.

Бурлацькі, наймитські, заробітчанські (строкарські) пісні

Ой нікому так не горе. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи і Катерини Гудими у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 54, арк. 26.

Ой не горе так нікому. Запис 1928 р. Там же, од. зб. 54, арк. 28. Мел. «Чорна хмара наступає».

Ой що ж бо то та й за ворон. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 14, арк. 24, зв.

Служить наймит, служить наймит. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 54, арк. 21. Мел. «Веду коня до Дунаю».

І ти наймит, і я наймит. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 54, арк. 23.

Закувала зозуленька. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 54, арк. 11. Співається також на мел. «Ой по Дону, по Дону, по широкому морю». Метроном 138.

Котра дівка хоче славоньки зажити. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 54, арк. 9.

А вже сонце над липою. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 54, арк. 17.

А в нашого прикажчика. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 54, арк. 19.

По горі, горі зацвіла бразалія. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 54, арк. 16. Бразалія — квітка.

Вишня, мамцю, вишня, любцю. Записано в 1919 р. від Явдохи Зуїхи та Мотрі Ананової у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 54, арк. 13. Мел. «І ти наймит, і я наймит» (перший варіант).

Коло наших ворітечок. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 53, арк. 7. Мел. «Ой сьогодні день-деньочок».

«Найомчик — бідняк, якого багатії наймали іти за них до армії в солдати».— *Прим. Г. Танцюри.*

Ой гук, мати, гук. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 54, арк. 56.

Бувайте здорові, соснові пороги. Записано у 1919 р. від Явдохи Зуїхи та Явдохи Важейло у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 54, арк. 7.

«За традицією до Великої Жовтневої Соціалістичної революції в Зятківцях і в навколишніх селах щороку ранньої весни збирались на вигоні всі ті, хто виходив кудись на заробітки. Їх проводжали родичі, знайомі. Виходячи вже з села, заробітчани співали цю пісню».—*Прим. Г. Танцюри.*

Ой дай, боже, до покрови дожити. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 54, арк. 35. Мел. «Дарував цар землю».

«У Польщу подраси» — у Бессарабії та на Херсонщині заробітчан з Поділля називали «людьми з Польщі».— *Прим. Г. Танцюри.*

Кому воля, а кому неволя. Запис 1929 р. Там же, од. зб. 58, арк. 20.

Ой за гайком, крутим гайком. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 52, арк. 25. Мел. «Прилетіла зозуленька».

Лиха доля

По діброві вітер віє. Запис 1919 р. Там же, ф. 31-2, од. зб. 30, арк. 1, зв. Пісня літературного походження. Слова Т. Шевченка (уривок «Тополі»).

Не хилися, сосно. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 54, арк. 48.

Стоїть явір над водою. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 54, арк. 53.

Стоїть явір над водою. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 54, арк. 51.

Їхав козак, їхав. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 54, арк. 46.

Запив козак, запив бурлак. Запис 1919 р. Там же, ф. 31-2, од. зб. 59, арк. 14.

Породила мене мати. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 58, арк. 50.

Послала мене мати. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 17, арк. 12.

Ой у степу сіно. Запис 1922 р. Там же, од. зб. 57, арк. 132.

У сусіда хата біла. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 54, арк. 41.

Журба мене сушить. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 53, арк. 50. Подібна мел. «Журба мене сушить».

А ще сонце не заходило. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 58, арк. 44.

Опубліковано у зб. Г. Танцюри «Жіноча доля в народних піснях», стор. 29.

Куди ідеш, моя нене. Запис 1921 р. Там же. од. зб. 58, арк. 43.

Ой з-за гори кам'яної голуби літають. Запис 1928 р. ф. 31-2, од. зб. 58, арк. 123.

Опубліковано у зб. Г. Танцюри «Жіноча доля в народних піснях», стор. 31.

Летіла зозулька попід гай куючи. Записано у 1918 р. від Явдохи Зуїхи та Тетяни Танцюри у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 58, арк. 76.

Ішла Біда невеличка. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 61, арк. 167.

Гей, чого, хлопці, славні молодці. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 14, арк. 25, зв.

Родинні відносини і соціальна нерівність

Багач, мамцю, багач, мамцю. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 53, арк. 15.

Закувала зозуленька. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 53, арк. 13.

Горішина, черемшина. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 53, арк. 16.

Заїздив коника, заїздив другого. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 57, арк. 7.

Що ти робиш! Бійся бога. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 53, арк. 10.

Лугом іду, коня веду. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 53, арк. 20.

Ой звідти гора, а звідти другая. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 57, арк. 29.

Чи я тобі не казала. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 53, арк. 55. Мел. «Ой з-за гори кам'яної» (другий варіант).

Посію я конопельки. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 58, арк. 107.

На погибель буде тому. Запис 1929 р. Там же, од. зб. 53, арк. 57.

Ой поки я воли мав. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 53, арк. 54.

Приснивсь мені сон. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 53, арк. 48.

Ой роде мій, ой роде мій. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 53, арк. 46.

Пийте, люди, горілочку. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 53, арк. 44.

Під білою березою. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 53, арк. 41. Мел. «Коло млина, коло броду».

Сатира на багатіїв, попів, урядовців

І багатий, і гембатий. Записано у 1921 р. від Явдохи Зуїхи та Параски Полиці у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 61, арк. 21. Мел. «І лід тріщить».

Була в багача. Запис 1923 р. Там же, од. зб. 61, арк. 14.

Ой в городі бузина. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 16.

Засіяла мати жито. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 59, арк. 6. Мел. «І лід тріщить».

Ой не ходи по льоду, бо провалишся. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 56, арк. 70. Мел. «Ой не ходи, Барабашу».

Ой був собі панок з маку. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 61, арк. 29.

Сидить багач за столом. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 162. Мел. «Ой учора в куми і сьогодні в куми».

Ой наступила та чорная хмара. Запис 1919 р. Там же, од. зб. 54, арк. 58.

Гопа, гопа, гопака. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 31, арк. 83. Мел. «І лід тріщить».

Чи чула ти, Пилипихо. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 57, арк. 154.

Чумаче-бурлаче. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 57, арк. 154.

На утреню рано дзвонять. Записано у 1920 р. від Явдохи Зуїхи та Явдохи Важейло у с. Зятківцях. Там же, од. зб. 31, арк. 86.

А хвалився соцький сином. Запис 1920 р. Там же, од. зб. 61, арк. 160.

Ой да ми в кабачок ходили. Запис 1921 р. Там же, од. зб. 61, арк. 145.

ЯВДОХА ЗУЇХА

(біографічний нарис)

Український трудовий народ, як і всі слов'янські народи, славиться своєю співучістю, музикою, глибокопоетичною лірикою. Народ багатий не тільки чудовими піснями, а й виконавцями пісень. Серед таких виконавців є самородки, які відзначаються особливою пам'яттю і великою любов'ю до народної пісні. До них належить і Явдоха Зуїха.

Вона є видатним носієм усної творчості українського народу.

* * *

Кущинці, Гнатівка й Зятківці — сусідні села Гайсинського району Вінницької області. Зараз тут буйно розвивається колгоспне будівництво, зростає культура й заможність селян.

Зовсім не те було колись. Село Кущинці за панщини «славилось» великою кількістю дрібної шляхти, яка надто немилосердно визискувала «своїх» кріпаків. Це про них тоді місцеве населення склало пісню:

Борони, господи,
Від чечелівських паничів,
Від кущинецьких дідичів,
Вербових дров,
Козиннього кожуха
Й свинячих постолів.
Хто їх буде минати,
Той не буде в огні горіти,
В воді потопати,
Наглої смерті мати *.

У пісні про панщину співається так:

В Ладижині вітер віє,
А в Зятківцях тихо,
А в Барсуках добра нема,
А в Кущинцях лихо.

---

* Ця пісня й інші, що наводяться в нарисі, записані від Явдохи Зуїхи.

У кущинецького поміщика Равського був кріпак Микита Сивак, а по вуличному — Попик, якого пан Равський виміняв за породисту суку. Попиком Микиту прозвали тому, що він часто грав у таку гру — «попа»: вбирався, бувало, в комічний попівський одяг і «правив». Потім всі учасники цієї гри підходили до нього під «благословення». Він кожному давав якусь річ, що тільки підвернеться йому під руку,— трісочку, грудочку тощо, махав рукою і приказував: «Благословляю тебе одним струпом на всю голову». Всі реготали. Ось за це й прозвали його «попиком».

У Микити Сивака 1 березня 1855 р. народилася третя дочка — Явдоха. Мати Явдохи — Тетяна стала від горя п'яницею. Що тільки можна було взяти з дому й продати, те вона продавала й пропивала. Скільки Тетяну Микита не бив, але вона не каялась. Після смерті Тетяни Микита з дочками залишилися в одних сорочках. Батько, що знав, те й передав своїм дітям про світ, про людей разом із своїм гумором і красномовністю. Незабаром Микита Сивак віддав своїх старших дочок — Фотину і Харитину заміж, а з найменшою Явдошкою залишився господарювати.

Дитячі роки Явдоха провела без материнської ласки, без догляду старших. Кріпаччини вона не пам'ятала. Те, що залишилось в її пам'яті, було вже після панщини. Але ще багато традицій збереглося від кріпацьких часів.

Діти були залишені напризволяще. На вулиці вони «виховувались», набирались «знань», вчили пісень, без догляду старших робили, що хотіли. В компанії ровесників і старших Явдоха завжди отаманувала.

Про свої дитячі роки вона розповідала:

— Я була як гайдамака. Мене, бувало, всі боялись. Кого треба набити, то воно моїх рук не втече. Треба мені його набити, щоб пам'ятало мої руки,— наб'ю, будь то хлопець чи дівчина. Хто вигонив ледачого з компанії? — То то я. Хто починав бійку? — То то я. А за що його бити? Я його не люблю, бо він погано співає. Нащо він нам? Нехай межи нас не йде, бо єй-же єй буду бити. Нехай так погано не співає, бо я так не люблю, бо то мене вколе в саме серце. І якби тільки до рук спіймала, то била, скільки вже сама хотіла. Не одному влетіло від мене. Не раз матері битих нарікали: «Чом тебе, довгоморда, ніхто не вб'є? Чого ти жиєш до сеї пори?» Нічого, думаю, що «довгоморда», але я йому і всипала, а як спійму, то й ще додам. Отаке-то. Які літа, такий розум. Ще добре, що переросла, а то я не знаю, що з мене було б...

Недовго гуляла Явдошка. Скоро її атаманування на вулиці урвалось. Через нестатки мусила йти на службу. Спочатку вона, ще малолітньою, служила в багачів за няньку. Пізніше ходила на заробітки поденно. А як уже підросла, то пішла в строк до пана Равського. Хоч і в ката, аби плата, бо трудно було прожити. Наймалась у строк «від льоду до льоду», тобто від тої пори, коли лід розтане, до тої пори, коли на ставку вже крига стане. Такий тоді був «календар» у панів.

Це була здорова, жвава й весела дівчина. Мала гостру пам'ять, дуже швидко все сприймала і надовго запам'ятовувала. Оце, бувало, Явдоха поле панські квітники, поливає клумби, а панянки Равського в кімнаті вчать польські вірші (бо Равський був поляк). Товчуть, товчуть і ніяк не можуть вивчити напам'ять. Через відчинене вікно Явдоха все чує, вона ті вірші вже запам'ятала і підказує панянкам. Ті панянки «встида наїлись» через Явдоху, бо пани сердяться, встидають їх, що вони «такі довбні», ніяк не затямлять, дожили до такого, що ось уже дочка Сивака Микити їм підказує. Ті вірші Явдоха пам'ятала до глибокої старості.

В строку в Равського Явдоха Сивак вивчила польську мову, навчилась польських пісень, байок та приказок.

Ото вже вона й дівка. Але нестатки вигонять із рідної хатки: мусила

ходити на зарібки разом з чоловіками, жінками та з такими бідними дівчатами, як сама, в далекі, як тоді вважалось, краї — то на Бессарабію, то на Херсонщину.

У Кущинцях, Гнатівці, Зятківцях та в інших навколишніх селах Гайсинського повіту (який за тодішнім адміністративним поділом належав до Кам'янець-Подільської губернії) щороку ранньої весни збиралися на вигоні всі ті, хто виходив кудись на заробітки. З кущинецькими людьми була і Явдоха Сивак. Їх із слізьми проводжали родичі, знайомі. Виходячи з села, заробітчани співали традиційну пісню:

Бувайте здорові, соснові пороги,
А де походжали мої білі ноги.

Бувайте, бувайте, та не забувайте,
Мене молодого щораз споминайте.

Споминайте мене хоч раз на деньочок,
А я вас спом'яну сім раз на часочок.

Спом'яніть ви мене у неділю вранці,
А я вас спом'яну в полатаній дранці.

Спом'яніть ви мене хоч коло обіду,
А я вас спом'яну, як у поход піду.

Спом'яніть ви мене хоч коло вечері,
А я вас спом'яну в Херсонській губерні.

— Біда заставляла йти служити до багатія, до німця,— розповідає Явдоха.— Дуже трудно було вислужити строк у хазяїна. В їдлі не додає, роботою завалює, а на тебе дивиться гірше, ніж на собаку. Не дай, бог, у дядька служити, а до дядини за платою ходити. Недарма народ склав таку пісню:

Котра дівка хоче славоньки зажити,
То нехай же іде в Херсонську служити.

Ой у тій Херсонській усього доволі —
Вийдеш за ворота, наплачешся вволю.

По строках, поміж чужих людей, в тяжкій роботі Явдоха Сивак набиралася гіркого досвіду, практичних знань, пізнавала світ і людей.

— Надивилась і наслужилась я,— розповідає вона,— «зазнала добра», навчилась цінити печену бараболю, білу сорочку й вірне словечко.

Недарма Явдоха знала стільки пісень про строкарів-наймитів, бо в тих піснях було відбито не тільки її життя, а й життя багатьох таких, як вона.

Так пройшло чотири роки. «Від льоду до льоду» працює вона десь у строку, на чужині, а на зиму приходить додому, до свого старенького батька. Де б вона не була, а її все-таки тягнуло додому. Прийде худа, змарніла, аж чорна. Бо сказано: добро пушить, а горе сушить.

З її зарібків «толк був малий». Що заробила, те й проїла, а хоч що й залишалось, то йшло на податки. І знову чекай, поки лід розтане, і знову в похід на заробітки.

Явдоха Сивак була середня на зріст, смаглява на лиці, міцного здо-

ров'я. Мала «гострий язик, крепку печінку, м'яке серце» * і здорову, тверезу голову. В неї була багата, барвиста мова, дотепність і невичерпний гумор. За це її любили і часто запрошували до своїх розваг, до компанії. Просили на складчину, на весілля.

Від складчини відмовлялась, бо не мала з чим іти. На весілля зразу теж відмовлялась іти, бо не мала в чому; не мала в що одягнутися «про свято». Тоді товаришки приносили для неї та — вишиту сорочку, та — хустку, та — намисто, та — свитку. Так у позиченому й ходила на весілля, бо не було іншої такої, щоб уміла так прибрати молоду, щоб пам'ятала стільки пісень і могла гарно співати, щоб уміла так вивести танці, звеселити, розважити компанію. Де Явдоха Сивак, там веселий шум, розкотистий регіт і співи.

До розваг вона була охоча, «долюдна». Її тягнуло до гурту, до людей, але до хлопців була стримана. Кохатись не кохалась так, як інші дівчата. За її словами, не розуміла кохання й не визнавала його. «Компанувати» з хлопцями — «компанувала».

Найбільше жартів, сміху і співу було, коли зійдеться, бувало, з Данилом Дубовим. Любили вони покепкувати, висміяти кого-небудь, вигадати на когось смішне прізвисько. За те і їм давали прізвиська — сама Явдоха мала їх аж сім. Це були два штукарі на все село.

Іноді Данило приходив до Явдохи. Була вона чистьохою. Навчилась поміж людей охайно, чисто тримати кругом себе. Бувало, побілить хату всередині й надворі, пісочком пообсипає кругом хати і доріжку — від порога аж до перелазу. По піску розкладе рівненько татарське зілля. Тоді Данило не йшов по тій доріжці, а, лиш переступивши перелаз, ставав навколішки і так ішов до хати.

— Чого то ти дуріеш? — питала його Явдоха.

— По цій доріжці не можна ходити ногами,— казав Данило,— лиш колінами, бо то — твоя праця. Ти ж тут руки поклала.

Вона за це тільки жартівливо погрожувала йому пальцем.

— Ей-же! Ну-ну, дивись мені.

Думала Явдоха, що Данило посватає її. Він і сам думав про це. Та вийшло не так. Його батьки були багаті, мали поле, коні й корову і стали проти цього шлюбу, бо Явдоха була бідна. А до того ще вони боялись, щоб Явдоха не стала пити, як пила її мати. Вони вибрали Данилові багачку Софію з великим приданим: повна скриня добра, корова й сто карбованців.

Останній раз Данило прийшов до Явдохи попрощатися. Все розказав їй, дуже нарікав на батьків і кляв Софію: «Щоб тебе гулі були задушили ще маленькою! Щоб тебе грім забив!..»

Явдоха мовчки все вислухала. Не промовила ані слова. Як він не просив її за світилку, а на весілля до нього таки не пішла. Тільки гірко плакала.

Після Данилового весілля особливо сумно було Явдосі. Сиділа сама вдома, господарила й думала без кінця. Найкращі її роки пройшли по строках, «пішли на поталу». Пари не знайшлося, бо посагу не було. І трудно було забути Данила.

Ось чому з-поміж пісень про розлуку вона найбільше любила пісню «Ой летіла зозуленька через гай куючи».

Приятельські, задушевні відносини між Явдохою і Данилом Дубовим збереглися до старості. Данило просив її за куму; пізніше, коли вже дружив дітей, просив на весілля. При зустрічі щиро вітали одне одного, роз-

---

* Всі слова, взяті в лапки, то слова Явдохи Зуїхи.— *Г. Т.*

питуючи про вжитки. Вже старими, сивими вони раз зустрілися на ярмарку, і Данило почав скаржитись:

— Біда мені, Явдоню. В мене пожар був. Все згоріло. А недавно померла моя Софія... Діти розтеклися. І я тепер сам... Нездужаю все... Ех, не треба було мені слухати покійних батьків.

Аж на 28 році життя її засватав бідний хлопець Василь Олійник із сусіднього села Гнатівки. Не приходилось довго думати, бо більше сватачів не було.

Попрощалася Явдоха з Кущинцями, з своєю молодістю і пішла в чуже село між чужі люди.

Кущинці й Гнатівку розділяє невеличка річка. Літом переходили через місточок, а зимою йшли просто по льоду.

Невеличкий горо́д Василя Олійника притирався до річки. На городі — ні деревини, лиш над річкою — кущ лозини.

Трудно було зразу Явдосі без садочка, без квітів. Важко було відвикати від чудової кущинецької природи, садів, лісу, які милували її око. А ще трудніше було призвичаїтись до мовчазного чоловіка і сварливої свекрухи. Та мусила привикати.

— Кропива, бузина, верба і дівчина — де не посади, то прийметься,— приказувала їй свекруха.— Привикай, і то скоро, бо нема коли оглядатись.

Насамперед Явдоха посадила над криничкою кущ калини і надалі думала посадити дещо з дерев хоч по межі города, але так і не посадила, бо було не до того.

— Сиділа дівка та й висиділа дідька,— говорила вона.— Попалась мені лиха доля.

В придане Явдоха принесла міцне здоров'я, вправні руки, чималий життєвий досвід, незаплямовану честь, чисту, свіжу натуру, веселу вдачу і нестримне бажання поспівати, поговорити й пожартувати. А говорити вона мала про що, а пісень у неї — не переслухаєш. Та не було кому. Вайлуватий, присядкуватий, кволий, неповороткий і небалакучий Василь Олійник був не до пари Явдосі. Не було їй з ким ні поговорити, ні порадитись, ні пожартувати, ні поспівати. Для мовчазного чоловіка і неговіркої свекрухи все це, крім здорових рук, не мало великого значення, а дещо було й зайве.

Свекруха — стара, гладка, вередлива баба, з більмом на оці — всім порядкувала в невеличкому господарстві й вимагала, щоб так було, як вона скаже. Це ще була здорова жінка. Мала вона «своє ремесло»: колола кабани, в'язала дітям пупці і вимовляла пристріт. Невістку вона відразу не злюбила і цього не приховувала; грубо й незаслужено лаяла за найменшу дрібницю і щоразу дорікала, що вона прийшла «ну, прямо голісінька». Явдоха мовчки плакала, в усьому корилась сердитій свекрусі, старалась догодити, але догодити не можна було ні в чому. Явдоха співала:

Поперу шмаття на річці,
Свекруха каже — в горілці.
. . . . . .
Покладу шмаття на плоті,
Свекруха каже — в болоті.
. . . . . .
Вимастю хату — не біло,
Ізмила лавку — не сіла.
. . . . . .
Постелю постіль — не ляже,
Замету хату — не стане.

Ледащо невістка, ледащо,
Не хоче робити нізащо.

Доки ти будеш тріщати, як терниця? — допікала Явдоху свекруха.— Для чого ці співи? Не скавули мені тут.

А Василь «нічого не бачив і не чув, бо він не хотів устрявати в бабську розмову». До роботи він не дуже то й брався, бо був ледачкуватий. Цілими днями пропадав на річці — ловив рибу та печерував раки.

— Е, поздоров, боже, мою бабу,— говорив він,— вона здоровенька, нівроку, то все зробить і за себе, і за мене.

— Таки так,— не мовчала йому Явдоха.— Той везе, бодай здох, а той, бідний, не хоче. Тут нема доброму шани, а ледачому догани. То я маю ще за косаря відробляти? Це, здається, про тебе співають:

Як женився, то хвалився, що вмію косити,
Кинув косу до покосу та й став голосити:
— Навчи мене, пане-брате, як покоси класти,
Пустю тобі свою жінку на всю зиму прясти.

Дуже не любив чоловік такої мови й таких пісень, бо то була чистісінька правда.

Василь «до роботи був недужий, а до чарочки охочий». Любив випити і почастувати компанію. А коли не було вже за що випити, то продавав з останнього і пропивав. Приходив додому п'яний і бив жінку на втіху своїй матері чим попало.

— Що зазнала, то зазнала розкошів за нього:

І ошийника, і потилника,
І праника, і прача, й макогона-товкача,

— згадувала словами пісні Явдоха.

Одне було добре: стара любила дітей і допомагала їх доглядати. А було у Явдохи їх четверо.

Про своє замужнє життя Явдоха розповідає так:

— Прожила я свій вік, як не чоловік. Прожила в біді, як камінь у воді. Був і голод, був і холод. Не було ні взуття, ні вдягнутися. Була мені велика біда. А проте як і дівкою, так і жінкою ходила на весілля, молодшою, то й танці виводила. Писанки писати? — До мене. Вишити дівоче вишиття? — До мене. Мене люди, спасибі їм, не цурались. Але то спілка, що чоловік та жінка. А в мене цієї спілки не було, бо з чоловіком погано жилось. Робити вдома не хотів. Все по Бессарабії та по Херсонщині — год від года. А я вдома тільки що не косила, бо вся робота за мною та на мої руки. Все робила. А він з'явиться на зиму, нахватає боргів, проп'є, а робити не хоче. А тоді люди позичали на проценти. «Е, казав, поздоров, боже, мою бабу, нажне копу на проценти». Та й на Бессарабію, а мене покидає. Та якби ще саму, а то з малою дитиною. Зв'яже мені руки, а сам — у похід... Тоді всі ті процентщики: «Добридень!» «Добридень!» «Добридень!» Той до себе, а той до себе жати копу за проценти. А я крижем падаю, відробляю та дітей годую. Тягнуся, як шкурлат на вогні. Так і бідувала.

Появиться коли там додому, принесе якийсь там гріш. Знаю по собі, що йому там було не з медом. «А диви,— каже,— скільки я грошей заробив! А покажи-но ти свої гроші, що ти за літо заробила. Літо ж велике було». А я йому кажу: «Чужу ниву жала, то й в чужу клуню склала». Та тільки заплачу, рукавом утруся та й уже. «А ти бога,— каже він,— не

боялась? Ти за літо не могла собі заробити хоть на хустину?» Отак-то. Жінка нехай робить і грудьми, то не буде людьми, бо вона — баба.

А він перезимує, проп'є, що має, мене злає, спаплюжить, знов лишить мені дитину, понапозичає й напровесні знов у похід. А я знов сама. Від такого життя можна загнатися під три чорти аж за ярок. Якби не діти, то пішла б десь у світ за очі.

...Особливо тяжке було одно літо. Як на бідного та ще й дриготи. Був недорід. Хліба свого нема. Купити нема за що. А тут ще борги: одному винна, другий править, а третьому нема що віддати. Ну, така біда, хоч гинь! Без кришки хліба, за баньочкою води жала весь день. Прийде вечір — шкаралупинок нема. Зварила б куліш, якби було пшоно, а то нема й бараболі. Зогрію окріп, посолю, похльобаю з дітьми й лягаю спати. Ох, який то страшний голод! Від голоду й сон не бере. Вичікуєш, заким розвидниться. Сонцю не рада. Дітям своїм не рада, бо, казав той, свині вже не до поросят, як її шмалять. З баньочкою води знов іду жати. І чекаєш, коли вже те сонце зайде... Хто там змилується, дасть мисочку висівок, та й тим жила вся сім'я. Так і билася сама, як риба об лід. Ех, ніхто не відає, як хто обідає.

Раз ішла з тих трудних жнив попід Степанів горох. А він був пізній, і такі рясні стручки, аж самі руки протягнулись до них. «Невже той Степан збідніє,— подумала собі,— як я вирву кілька стручків гороху та хоч дітям зварю». Тільки-но зайшла в горох і вирвала кілька стручків, коли дивлюся, аж стоїть сам Степан, наче з землі виріс. «А що тепер буде, Явдохо?» — питає він мене.— «А що ж? — кажу.— Чужі жінки скачуть у гречку, а я — в горох». Та як почала тоді плакати та розказувати йому про свої вжитки, то Степан аж у поли вдарився.— «А нещастя ж яке! То добре тоді, каже, діється, біжиш за возом та й грієшся. То прийди з мішком до мене, я тобі дам з мірку бараболі. Восени віддасиш». Дав, спасибі йому, бараболі, і я так-сяк опровадила ті жнива. Тоді ж моя маленька Явдоня померла, то я мало не заллялася слізьми. Мене тоді водою відливали. Довго я тужила за дитиною. Довго не могла її забути. Ох, які ті діти трудні!.. Дуже тяжко було прожити з малими дітьми при тих недостатках. Все відробляла то за борги, то за позичений хліб. А багачі цим тільки й користувалися. Таких «солом'яних вдовиць», як я, було на селі немало. Якщо я за літо та за осінь не встигала все повідробляти, то мені багачки давали роботу на зиму: шити, прясти вовну або пір'я скубти. А мені хоч і дверми рипати, аби відбути. Отак сама, без чоловіка мусила давати собі й дітям раду, щоб з голоду не померти. На гріш було трудно. Про те, щоб мати свою конячку чи коровинку, не можна було й думати. Тут аби хоч мати кілька курок, щоб тілом не світити, мати в що дітей обгорнути та хліба кусок, та чимось пропалити в печі. Це найбільше забирало сили, часу й здоров'я.

Ходила Явдоха на поденну роботу до дячихи і там уперше побачила багато книжок. Хоч сама неписьменна, але любила слухати читання. Вона випрошувала в старого дяка книжечку, старанно ховала її за пазуху, несла додому й чекала неділі. У святошний день до неї збирались жінки, сідали на подвір'ї, а як була сльота, то — в шопі; сюди приводили грамотного хлопця, який їм читав, а вони, бавлячи дітей, слухали. Тут читались твори Гоголя, Пушкіна, Шевченка. Що було в книжці, то вони вважали правдою, бо «письменники не будуть же обманювати темний люд». Пройшли десятки років, а Явдоха міцно пам'ятала все, що тоді читалось.

Маючи щирі пориви до «сердешної мови», Явдоха Олійник не могла обійтись без компанії, де вона могла б поговорити про все, що в неї наболіло.

«Компанувала я,— розказує Явдоха,— з бідною сусідкою — Степаниною. Вона була нещасна, бо чоловік бив її смертним боєм за ніщо. Часто ходила з синяками. Степаня була мені вірним другом. З нею можна було поговорити по щирості, поспівати, разом поплакати, і ніхто про це не знав. Степаня була трохи багатша від мене і чим могла, тим допомагала мені. Мала вона корову, то, часом, крадучись від лихого чоловіка, внесе молока. Мала садок невеличкий, то інколи давала грушок та яблук. Її чоловік не раз сварив за те, що вона «роздає голякам добро», і навіть бив. Було так, що навіть забороняв мені приходити до них, щоб Степаня не дала чого-небудь, «бо дірявого мішка ніколи не наситиш,— говорив він,— лучче б висипала свині». Скільки ми обидві не раз наплакались. Але Степаня проте часто підкидала мені так, щоб її чоловік не бачив і не знав. Оце Степаня хоче дати мені грушок чи яблук. Набере вона фрукти в решето і несе до хліва, нібито свині. Наперед же змовимось, що коли вона буде кликати свиню, то щоб я бігла за її хлів. Ото чую я, що Степаня вже кличе: «Куцяв! Куцяв! Куцяв!» Треба мені кидати всю роботу й бігти за хлів, бо там Степаня вже висипала з решета фрукти. Стоїть вона здалека, осміхаючись, бачить, як я визбирую в пелену, і жартує: «Аса, аса, чорна!» Несподівано моя мила Степаня померла... Як я тоді плакала та тужила. Великая туга без вірного друга. Я її не забуду до самої смерті». Діти Явдохи — Петро, Марійка і Явдоким підростали. Сама доглядала їх, як уміла і могла. Дітей тримала міцно в руках.

— Хоч ми бідні, та незапорошені. Хоч голі, та чисті,— говорила Явдоха.

Тільки Марійці вийшли роки, «як трапилися люди», і мати віддала її через дорогу за Юхима Вернигору.

Петро теж дійшов уже зросту, почав парубкувати і надумав женитися, але Явдоха не хотіла тієї, кого він вибрав. Це була Мотря Підгородецька, переросла вже дівка і до того — хвора. Скільки мати, всі родичі й сусіди не вговоряли Петра, він таки настояв на своєму.

Ділитися не було чим, то жили разом. Скоро Петро зненавидів Мотрю, розледащився зовсім. Дому не тримався, розпився. Завівся з поганою компанією. Почалася сварка, а тоді й бійка. Хоч Явдоха і не любила невістку, «бо не було за що», але мирила їх, завжди обстоюючи Мотрю, щоб не прославити себе за лиху, недобру свекруху, пам'ятаючи, як то їй було, коли її свекруха гризла. Але від цього в хаті не ставало тихіше. Петро сердився. Тоді мати говорила йому:

— Я на твій гнів не загородила ще хлів. Ти хто тут такий? А ну, присядь — на поли.

Одного разу п'яний Петро дуже збив Мотрю і розігнався бити ще й матір. Та вона пригадала йому, як то їй трудно було вигодувати та доглянути його, «душогубця», маленьким.

— Від свого рота відривала та годувала тебе на свою біду. Не дала тобі вмерти, а ти не даєш мені тепер жити,— дорікала, плачучи, мати.

Петро «опам'ятався, роздер на собі сорочку і пішов колодки колоти, щоб свою злість розігнати». «Малі діти — малий клопіт, більші діти — більший клопіт».

Нарешті повернувся додому Василь Олійник — страшний, старий і хворий. Полежав, покашляв та й скоро помер.

Повдовіла Явдоха на 51 році свого життя. «Пройшли літа, як маків цвіт». А вдома ставало все гірше. Петро матері вже не боявся, не слухав. Обридла Явдосі щоденна пиятика, сварка й бійка. Так довго тягнутись не могло. Треба було кудись іти з дому, щоб не бачити того лиха, яке виробляє Петро. Але куди йти? Служити? Вже для цього була стара. Та ще й найменшого хворовитого Явдокима треба було брати з собою.

У сусідньому селі Зятківцях жив старий дід — Демедь Жук. Йому було вже 73 роки. Він повіддавав дочок, віддав старшого сина в приймаки, поховав дві жінки і жив з найменшим підсліпуватим і рябим сином Онофрієм. У Онофрія була чорна хвороба, яка товкла ним щомісяця,— через це його й жінка покинула.

Їм треба було господині. Мусив старий Демедь Жук женитися втретє. Йому й порадили взяти Явдоху.

Гірко не хотілося Явдосі покидати свою хату, де вона прожила 33 роки (30 років «заміжньою» і три роки вдовою), але через Петра мусила йти за старого Демедя. Шлюб відбувся в 1910 році.

Коли Демедь Жук віз Явдоху від шлюбу, то зятківчани вибігали на дорогу, щоб побачити «гнатівську Явдоху — чудну бабу», про яку вони вже чули. Вона сиділа поперек воза, чистенько вдягнена, приязно віталася з людьми й жартувала:

— Ото хочете подивитись, яка «молода». Гарна, гарна, нівроку, біленька, з маленьким носом.

Усім сусідам цікаво було знати, як старий Демедь уведе «молоду» до хати. Адже за весільним звичаєм молодих тоді зустрічала перед порогом мати. А тут хто їх уведе, як вони вже обоє старі.

Старий Демедь зробив так: привівши «молоду» під поріг, наказав:

— Постій тут, я зараз вийду.

Ввійшов до хати, взяв хліб, довгий рушник, вийшов проти неї й урочисто сказав:

— Стара, поздоровляю тебе з законним шлюбом. Прошу до хати.

Вона поцілувала хліб і, взявши за другий кінець рушника, пішла за ним до хати. В хаті, вітаючи її вдруге, Демедь уклонився їй низько до ніг, поцілував її в руку і схвильовано сказав:

— Спасибі тобі, стара. Дай тобі, боже, здоров'я, що ти пішла. Будеш тут хазяйкою. Пошануй мою старість і доглянь нас недолугих, то все твоє залишиться. Прошу за стіл.

Явдоха, за його прикладом, уклонилась йому, поцілувала його в руку і мовчки витерла сльозу. Діти Демедя насторожено вітали її.

Старий Демедь Жук «брав бабу не на те, щоб вона сиділа й їла, але щоб робила і за себе, і за них».

Баба була роботяща і балакуча. Але тут у Жуків не було їй також з ким поговорити, бо старий був глухий, як пеньок, а його син—«справжній безлюдько», за день від нього почуєш може троє слів. Обидва були безмірно скупі. Вони в їдлі все обмежували, а в роботі підганяли.

— Гайда, гайда, бо день не стоїть. Треба трудитись, бо без труда не витягнеш і рибки з пруда,— приказував Демедь.

Явдоху не треба було підганяти — вона й сама була запопадлива до роботи. Все терпіла, все робила, як чорний віл, бо ще здужала. Робила і за себе, і за них, і за свого хворого Явдокима, а дід з Онофрієм висиплялись та вилежувались. Вони побоювались, щоб вона не рознесла їх добра, не поперенесила його до дітей в Гнатівку, то пильно слідкували за нею і, нарешті, заборонили дітям відвідувати її. Додавало їй прикрості ще й те, що Жуки одразу поставились погано до її сина Явдокима: «бо багато їсть і нічого не робить». Правда, хлопець до року й помер.

І все ж Явдосі тут здалося навіть краще, ніж у Гнатівці — чималий город з садком, і до того ж у жіночій роботі була цілком вільна. Це все її тішило. Лиш не могла примиритися з Жуковою скупістю, жадністю і ще з тим, що дід любив чуже взяти. За це не раз було багато сварки. Помаленьку Явдоха відучувала Демедя від злодійства.

Ото зачинить дід чуже порося в хлів, щоб смерком його заколоти. Явдоха ставить питання руба:

— Або порося зараз же буде на вулиці, або я йду межи люди і об'являю про зачинене порося.

— Навідило тебе! — відсварювався дід.— Чого ти така скажена? Ніхто й знати не буде. Перші жінки сюди носа не совали. Це не хатня справа, а надвірня. Що я надворі роблю, то вже не твоє діло.

Але, побачивши, що Явдоха вже одягається, дід вигонив порося на вулицю.

Садок родив на диво. Тут і грушки, і яблука, і сливи. За іншою роботою не встигали збирати, і багато їх гнило. Ненаситний дід сушив на сушарні гнилі фрукти й віз на ярмарок продавати. Скільки Явдоха не докоряла йому, дід робив таки по-своєму. Мусила вона їхати з ним на ярмарок «допомогти йому торгувати ту сушню». Вона ставала коло діда і, користуючись його глухотою, стиха говорила покупцям:

— Не купуйте, серце, не купуйте, бо це посушені гнилі грушки, яблука і сливки. Дід хоче вас обдурити. Не купуйте, ідіть он там собі купіть.

Покупці відходили, знизуючи плечима, а дід дивувався: чому це ніхто не купує сушні?

— Старий, що ти собі думаєш? Та же очі бачать, що то гниле,— говорила йому Явдоха.

Дід віз сушню додому і висипав за перетику на вулицю.

Одним був дід добрий: купував їй хустки і ще дещо з вбрання. Вона протестувала проти тих уборів, казала, що обійдеться без того, що вона «вже не молодінка». А дід не слухав її, все підкуповував дарунки й приказував:

— Це тобі на чорний день. Будеш нездужати, дасиш комусь, і він тебе догляне.

Вона ті покупки тихенько роздаровувала своїм онукам. Дізналися дідові дочки й почали говорити, що «баба розносить татове добро».

Боліло серце й за дітьми. Марійку обсіли дрібні діти, «як кукіль», а це вимагало багато сили, щоб доглянути їх. Сама Явдоха не мала змоги допомогти дочці. За Петра тим уболівала, що він так і не справився: пиячив, часто бив Мотрю й дітей. Тоді онуки повідомляли бабу Явдоху, і зона, кинувши всю роботу, чимчикувала до Гнатівки «втихомиряти того звіря».

— Надокучило мені бути між ними «мировим посередником»,— казала вона,— але мусила, бо знала, що своїм словом багато хмар розгонила.

* * *

Баба Демедиха, як її тепер називали, була авторитетна в родині й на селі. З нею всі рахувалися і навіть побоювались, остерігались її зачепити, бо вона вміла «вивернути кожуха» і «вичитати скверну молитву по перве число». В неї був свій власний порядок поведінки, витворений ще по строках, закріплений поневірянням на відробітках та злиденним, нужденним життям.

— Лучче не берись зо мною «ціпи в'язати»,— відповідала вона тому, хто починав з нею спірку.— Тобі там не бути, де я побувала. А я ж була в буваличах, побувала і «на смичковім перевозі». Я навчилась і в решеті танцювати, і знаю тепер, по чому коряк кваші.

Вона вміла жартами заспокоїти рознервованого, примирити «непримиренних ворогів», сусід, які посварилися за межу. Її любили, поважали. Та були й завидники, які заздрили її красномовності, скоса поглядали на

неї; їм не подобалось, що вона «так багато говорить», «її не переслухаєш», «а до того вона ще багато співає, а це не личить старій жінці».

З усіма вміла знайти щось спільне. Лиш не могла вона зійтися з «сестрами-мироносицями», тобто з набожними багачками.

— Вони прямо живими на небо лізуть,— сміялася вона.— А ще як поставлять у церкві по грубій свічці, то думають, що вже спіймали бога за ноги.

За їх пихатість і фальш Явдоха не раз їм «носа притинала». Вони її не любили, а одного разу за дошкульні правдиві попріки навіть вивели привселюдно з церкви.

Сусіди питали її: чому вона не стане бабою-пупов'язкою?

— Не тямлю, то й не беруся,— відповідала.— А як не коваль, то й рук не погань. Надивилась я коло своєї покійної свекрухи. Примовляй, бреши. Каліч жінок. Не хочу людей дурити та збільшувати людське горе.

Демедь Жук помер восени 1919 року. Знову повдовіла Явдоха.

Коли ж і Онофрій помер, то баба Явдоха залишилась сама, як палець. Хотіла йти в Гнатівку до дітей, та недобрі діти відмовились її брати «Стара вже, кажуть, нездужаща, непотрібна вже нікому. Вік проробила, а до нас прийде хліб їсти».

Так і жила сама.

* * *

З сусідами вона жила мирно. Мала твердий характер, гнучку натуру й красномовність, яка рідко здибається. З нею можна було просидіти кілька днів і не втомитися від її розмов. Щоразу було таке враження, ніби вирвалась людина на світ з якогось льоху і квапиться наговоритись, посміятись і насмішити інших. Її мова ніколи не надокучала. А жартувати вона вміла артистично, з смаком. Це невід'ємна риса її натури. Кожного вона зачепить, з кожним пожартує. Така вже в неї була вдача. Тому-то всякого до неї тягнуло.

Говорила рівним повільним темпом, голосно, мала чудову дикцію, грудний, приємний і багатий голос. Вираз кожного речення в неї супроводжувався відповідною тонкою мімікою. Кожен рух, тон, вираз був уміру й на своєму місці.

Своєю добродушністю, щирістю вона очаровувала. У розмові з нею треба було дивитися їй в очі, бо вона «навпомацки» не любила говорити. Мова Явдохи — барвиста, соковита, насичена гострими й влучними метафорами, якими вона вільно пересипала, ніби гралася. Порівняння — дотепні, часом їдкі, саркастичні — перепліталися з прислів'ями, поговірками, цитатами з пісень, казок, яких, здавалося, було в неї невичерпне джерело, звідки вона щоразу брала до речі й використовувала з смаком. Це був у неї улюблений прийом у розмові. Живий колоритний гумор приваблював і викликав сміх. Хай буде який тяжкий настрій,— треба лише побути з нею якийсь час, і все забувалось. Її не можна було не любити.

В своєму побуті це була чесна, працьовита і дуже охайна жінка. Любила, щоб кругом неї було затишно й чисто. Сама коло себе чисто ходила і другим не могла простити неохайності, бруду як на тілі, на одежі, так і в мові та поведінці. Щоразу перед їдлом мила руки. За це все її прозвали «чистьохою». Акуратність у роботі стояла в неї на першому місці. Де вона побула, за що вона взялась зробити,— там вона «руки поклала».

Характерне було ставлення її до самої себе. Не то що недооцінювала

себе, а прямо принижувала. Постійно глузувала над собою, навіть глумилася. Висміювала сама себе, починаючи з носа і до п'ят. Своїх дрібних недоліків, часто перебільшених, вона не ховала. Але й іншим не менше доставалось. Біда тому, хто попаде на її гострий язик.

Ще з молодих років у неї залишилася звичка давати іншим влучні прізвиська — то добродушні, то уїдливі. І в Зятківцях баба Явдоха багатьох охрестила по-своєму. Як приліпить кому, то той і помре, а прізвисько залишиться, на дітей перейде, а не пропаде. Декого вже не називали справжнім ім'ям, а лише тим, що йому причепила баба Демедиха. За це дехто її не любив і обминав.

Дітвору любила по-материнськи. Діти це відчували і любили її, часто приходили до неї, бо знали, що баба Демедиха чимось їх почастує.

В протилежність Жукам вона не була скупа. Ідучи по воду чи до річки, вона завжди брала з собою смачненького — вишні, грушки, яблука, пиріжок, а зимою — спряжені кабакові зернята, щоб угостити при зустрічі дітей.

Явдоха досить вдало імітувала різні природні звуки, голоси багатьох тварин і пташок (що особливо подобається дітям), артистично вміла передати вимову, інтонацію, вираз обличчя й ходу людей, на що мала виключне обдарування. Для неї сміх був потребою.

— Я ще цього тижня до пуття й не посміялася,— не раз говорила вона.

Дрібний факт, незначну подію вона вміла подати гіперболізовано, з протилежним співставленням, і цим робила його цікавим. При жартах сама ніколи не починала сміятися; говорила спокійно, поважно, навіть серйозно, і лише в очах світилися лукаві вогники.

Перефразування — улюблений прийом Демедихи. Відоме прислів'я «Аби ми ще були здорові» вона, жартуючи, перефразовувала «Аби миші були здорові», прислів'я «Аби живі та здорові» — «Аби живіт здоровий». Як у кого пила воду, то дякувала (за воду) так:

— Спасибі за баньочку, ото холодна вода.

А як у неї пили воду і дякували, то вона відповідала:

— Пийте на здоров'я. Нехай вона у вас не встоїться.

Хто не розумів цього жарту, Явдоха пояснювала:

— А хіба вам добре буде, коли вода назавжди у вас устоїться?

При зустрічі з бажаною їй людиною вона віталась:

— Почекайте-но. Що ви мене минаєте? Щоб вас минала лиха година!

У діда Демедя був довгий полотняний образ, намальований олійними фарбами, в міцних рамах. То була «Тайна вечеря». Але ж тих «святих», наче навмисне, так було спотворено, що здавалося, ніби вони перекривляють один одного.

— Ну, подивіться самі,— підводила Явдоха сторонніх до того образа, стримуючи сміх.— Ну, хіба ж можна до нього молитися? І гріх, і сміх. Не раз питала: — «Старий, нащо ти купував таких кривомордих святих?» А він ще й сердився: — «Говори!.. А рами ж то які! Чи ти не бачиш? З них можна одвірки робити». А цей образ удвох треба підіймати, бо тяжкий з немочі — «Ну, то й молися, кажу, до одвірків, а я не буду». Не можу без сміха дивитися на цих святих,— вони кривляться один до другого, а мені здається, що то до мене. Коли б хто збоку підглянув, то сказав би: — «Вона здуріла на старості,— вже сміється до образів».

Багатогранна натура Явдохи не могла миритися з неправдою, з фальшуванням. До панів, багатіїв ставилась презирливо, бідному співчувала, як своєму, бо «знала по собі захланість багачів і ціну печеної бараболі».

Як крайність, у неї було нестерпне ставлення до злодія і ледачої

гуляцої жінки. З такими людьми вона сама не віталась і не відповідала на їх привітання.

— Не раз дивуюся сама собі,— казала вона.— Чого це бувають такі чудні люди? Мовчазні. П'ють. Б'ються. Крадуть. Займаються розпустою. Адже я не приїжджа, а тутешня. Мені вже не ниньки «дубці» * казано. Вже ж я прожила, і надивилась, і набідилась. Я хоч і бідила, по наймах, по відробітках ходила, та чужого з плотів не хватала, не крала, хоч і в латаному ходила. Латане, не хватане. Не пила, як то інші. Чи, може, в роду в мене ніхто не пив і я ніколи не бачила пиятики? Де там? Пила мати, гірко пила. Запив на старості батько. Пив перший чоловік. Пив син і ще п'є. Пили сусіди. Пропивали все — і душу, і тіло. Але ж я не пила? Але ж я не пускалася в ледащо? Хвалити бога і святу п'ятницю, прожила я свій вік в чистоті, непорочно. То чого ж інші не можуть так жити? Могли б, якби хотіли. Злодія й лярви здорово не любила. Не любила і не люблю. Я б їм зараз приказала до порога голову відтяти. А щоб їх люд турнув! (це був у неї найтяжчий прокльон).

За таку мову дехто не любив стару Демедиху.

Правда, при оказії вона не відмовлялась від «тієї горілиці-мучительниці, яко вона єсть огорчительниця». Вип'є чарку, дві — не більше. П'яною її ніхто ніколи не бачив. Пила неабияк, а завжди з приказками, з піснями. Тримаючи чарку в руці, зверталась до неї: «Здоров, сестрице Христова! А звідки ти?» — «З Ростова».— «А паспорт в тебе є?» — «Нема».— «Ну, тут тобі тюрма». І тоді вже пила.

При чарці приказувала й інші приповідки, охоче співала всяких пісень, яких вона наслухалась на своєму довгому і трудному віку.

* * *

Перше знайомство з Демедихою як із співачкою у мене відбулося так. У 1918 році, проспівуючи одну пісню, співачка (мати автора цих рядків) забула її кінець. А пісня змістовна, мелодійна. На той час саме надійшла стара Демедиха. Її запитали, чи не знає вона кінця цієї пісні. Демедиха з усмішкою відповіла:

— Де там не знаю? До мене, сину, до мене за піснями. На трьох волових шкурах не спишеш. Я ж їх знаю до гибелі. Вік свій проспівала. Десь-то і долю свою проспівала, що така нещаслива.

Співала вона охоче і красиво. У неї зберігся ще голос, чудовий музичний слух і пам'ять.

Зразу «сипнула» вона стільки пісень, що не було ніякої можливості записати. Побоюючись, аби вона не забула проспіваних щойно пісень, довелося одразу складати їх списки. За перший день зібралось тих заголовків стільки, що після треба було підряд кілька тижнів записувати тексти пісень.

У процесі співу Явдоха пригадувала інші пісні. Їх записували окремо. Кількість записаних пісень різних жанрів швидко збільшувалась.

Дізнавшись про паспортизацію пісень, Явдоха категорично заборонила мені записувати їх.

— Як так можна?! — обурилась вона.— Я цілий свій вік провела в

---

* Як маля вчать ходити, то приказують йому: «дубці — дубці!» — *Г. Т.*

чистоті, незапорошеною. Я цілий свій вік тішилася, що ніхто на мене не скаже поганого слова, а ти мене на старості хочеш знеславити на ввесь світ. Бач, який ти добрий.

— Чому знеславити? Навпаки...

— Звичайно, знеславити. І ось чому. Будуть читати й співати цих пісень, а тут же є всякі, і будуть сміятися. Будуть судити мене. Скажуть: старій шкапі не годиться ось так виспівувати. З неї порохня вже сиплеться, а вона ще, он диви, як виспівує?! Та ще яких пісень! Скажуть, видно, добра була жаба ремінна. Бо про що співає, то про те й думає. Так десь-то чинила й сама, як проспівує. Видно, була ледача дівкою, ледащо жінкою й ледащо бабою... Де там?! Нащо мені на старості ця напасть? Не пиши мене в ту грамоту. Не треба. Не хочу. І ні казати більше не буду, ні співати. Навіть не приходь, бо й ворота підіпру. По цій дуб — миля!

Припинили ми на найцікавішому місці через «дрібничку». Я не міг і думки припустити, щоб обірвати записи такого багатющого матеріалу. Не можна було й обдурити її, пообіцявши не записувати її прізвища, а вдома тихенько записати.

Нічого не допомагало — ні різні докази, ні уговори, ні прохання. Мала вона твердий характер. Змінити своєї думки вона й не збиралась.

Але одного разу вона, лукаво усміхаючись, сказала:

— Чекай-но, сину, не журися. Якось воно буде. Тобі іменно треба вписати того, хто співав, але я не хочу. А чи не можна тут устругнути таку штукенцію: охрестити мене по-новому і скрізь позаписувати на таку фамілію, щоб ніхто не чув і не знав?..

Справді, чому б не прибрати псевдонім? Почали ми з захватом перебирати, як буде найкраще. Думали, радились. Хотілося, щоб вона сама собі вибрала псевдонім.

— Та фамілія буде погана,— каже вона саме до себе.— Та — довга. Кожного разу тобі доведеться довго писати та витрачати час. Нехай я звуся так, як є — Явдоха. Явдох багато буває. А фамілія... от фамілії ніяк не підбереш... Була я дівчиною в Кущинцях Сивак-Попик. У Гнатівці — Олійник. У Зятківцях — тепер Жук, Демедиха. Можна було б узяти — «Жук». Коротенько. В Зятківцях Жуків багато, між ними є кілька Явдох,— нехай після розберуть, котра це Явдоха Жук так виспівувала. Але одно вже слово «жук» — погане. Це щось таке дрібне, миршаве, плазує, в гною риється. Не хочу... Чекай-но. Колись на мого покійного старого, того першого, Василя, були виклали прізвисько — З у й. Бо він був десь далеко на роботі в якомусь З у є в і м. То нехай я буду Зуїха. Я в д о х а З у ї х а. О! От такої ніхто не буде ні знати, ні відати. Хай з пробитою головою бігає по селі та питає, просить: — «Покажіть мені Явдоху Зуїху, бо ось у мене розбита голова, і я гину. Хай я її хоч побачу, то жив буду». А йому скажуть: — «Що ж, гинь. Гинь твоя голова, бо ми Явдохи Зуїхи не знаєм. У нас такої і нема».

Разом посміялися ми з цього і були раді, що знайшли прекрасний вихід. Зразу ж відновили співи і записи. Коли раніш під текстами пісень підписувалось то «Явдоха Олійник», то «Я. Жук», то «Демедиха»,— то вже після цього договору появилось нове прізвище, яке вже не сходило з сторінок наших записів,— «Явдоха Зуїха».

У нас були й інші співачки — мати, сестри, родичі та сусіди — Килина Жук, Параска Полиця й інші, які дали чимало цінного матеріалу. Але вони не мали такого життєвого досвіду, не було такого широкого діапазону пісенного і в цілому фольклорного матеріалу, такої виключної пам'яті, художнього смаку, такої своєрідної стильності, компактності, любові до пісні, охоти до співу, які були в Явдохи Зуїхи. Тут виявилась

ціла скарбниця різноманітних фольклорних матеріалів. Сотні пісень, легенд, казок, переказів, цікавих оповідань, прислів'їв, приказок, цікавих словесних зворотів і слів. У пам'яті цієї жінки сконденсувалося все, чим жив трудовий народ. Тільки доторкнись, зачепи — і воно било фонтаном. Що не день, то все новий матеріал, ще цікавіший від попереднього. Навіть дивно було, що голова старої неписьменної жінки, прибитої постійно тяжкою фізичною працею та клопотами, може тримати стільки витворів народної усної творчості. Тільки одні пісні і то технічно не можна було одразу охопити — ні проспівати, ні позаписувати. Я хапався, квапився в найкоротший час позаписувати як можна більше. Явдоха сміялась:

— Бач, який ти жаднющий. Ти, бува, не родич старому Демедю? Не квапся. Потрошки та з папкою, то не буде вавки. Ще успієш, бо я не збираюсь помирати. Ще трохи посоваю ногами.

Смак до пісень у Явдохи був своєрідний. Вона знала багато пісень, але не всі любила. Були пісні, які Явдоха могла співати кілька разів підряд, а були й такі, про які й слухати не хотіла, і співала їх лише після довгих уговорів. Романсів, наприклад, не любила і завжди глузувала з них.

Зразу співала «своїх», вибраних на свій смак, улюблених пісень, які ніби «розпирали» її. Всі ці пісні тою чи іншою мірою відбивали пережите нею, особливо про наймитування, бідність та «лиху жіночу долю». Нецікаві, на її думку, пісні залишались «на після». Любовних пісень не хотіла співати, бо не визнавала кохання, вважаючи його чимось «низьким»; пісні про «веселих молодиць» теж співала не без вагання.

— Це не мої пісні,— говорила вона.— Хоч я і «сховалася за Зуїху», але мені й тепер не хочеться, щоб хто-небудь сказав: — «Як Зуїха співає, так, певно, й робила».

Виконувала Зуїха пісні художньо, з великим почуттям. Вона швидко оволоділа технікою диктування музичної строфи, розбиваючи її на частини. А це не така вже й проста річ, як здається. Від цього в значній мірі залежить точність і темп запису мелодій. Кожну записану пісню я проспівував їй знову, і вона за нашою домовленістю виправляла.

Відомо, що живий запис мелодії — відносний, не точний: ні на музичному інструменті, ні на нотному станку не можна повністю передати всіх нюансів, акцентування та глибини почуття, переживання співачки. Це не те, що сучасний запис на магнітну плівку.

Ось тут у нас і виникли «суперечки». Вона «дальше не пускала», вимагаючи відтворити на папері все так і з таким почуттям, як вона вважала за потрібне. І дуже дивувалась, що не завжди можна занотувати всі ті складні переживання.

— А ну, ще раз проспівай мені ось оці-о слова,— завертала вона.— Щось у тебе тут не так. Дивися-но добре у свої папери та в ноти, щоб там правдиво все було записано, бо то людські сльози, і пропускати нічого не можна, бо то великий гріх. Пісню ж бо всякий знає, і брехні тобі люди не простять.

Не можна було вимагати кращого й більш добросовісного ставлення від неї як від співачки. Вона вважала мою роботу «своєю», бо вже зрозуміла її значення.

По кілька раз завертала й вимагала шліфовки там, де була якась неточність у мелодії або пропущений склад. З-поміж усіх наших співачок найлегше було записувати мелодії від Явдохи Зуїхи.

Пісні перепліталися з побутовими оповіданнями, казками, спогадами про колишнє тяжке життя, супроводжувалися жартами. Оце вона співає, співає й на високих нотах переходить на фальцет з задишкою (бо ж старенька вже була), а тоді:

— Чекай-но, сину, я тобі проспіваю ще трохи басом.

І починає на цілу октаву нижче співати грудним голосом, який у старої жінки походить «на баса».

Явдоха ніколи не співала пісень для запису при сторонніх, боячись людського осуду. З неї й так уже сміялись, «що багато дуже балакає й співає, а це, мовляв, так не годиться старій людині». Отже, зі співами треба було берегтися, вибирати такий час, коли в неї нікого не було. Ми домовились: коли, наприклад, нема в неї нікого і можна приходити, а жили ми по сусідству, вона голосно кличе курей:

— Тютьонки, тю-тю-тю-у! Ціп, ціп, ціп, ціп!

Тоді я кидаю все, беру папір, камертон, скрипку, метроном і йду до неї. А коли ж вона гонить курей: — «А-гиш! А-гиш!», або гукає: — «А зачини-но там ворота!.. А чого ти сюди йдеш?», нібито гонить хлопців із садка, то це знак, що там хтось є і буде заважати. Багато часу проходило в теплій товариській бесіді та в записуванні іншого фольклорного матеріалу. Відому вже давно всім казку Явдоха вміла передати так, що слухаєш її ніби вперше. Основна тематика казок, які вона розказувала, це — про бідних і багатих, антипопівські, про розумних, хитрих і дурних, про ледачих і неохайних. Записувати казки від неї було далеко важче, ніж мелодії, бо не можна було зберегти специфіку передачі: інтонацію, вимову, обов'язкову при тому міміку.

Казки після запису я також перечитував Явдосі для перевірки. І іноді весь запис забраковувався.

— Що то ти понаписував?! — обурювалась вона.— Ну, хіба я так говорила, ніби ціпом махала? То ж пожар був, то був страх. А ти ніби спросоння розказуєш.

Попробуй записати казку за такими вимогами. Прийшлося переключитися...

А все-таки перевага надавалась не казкам, а пісням. «Казка до слова, а пісня ж з голосом»,— пояснювала вона. Майже до кожної пісні в неї була як не байка, то якийсь спогад про те, де вона вперше почула цю пісню, при яких обставинах тощо.

Явдоха охоча була до розмови. Її багата натура не могла миритися з мовчанкою. Їй трудно було жити «без щирої мови», «без вірного словечка». «Живе слово — як повітря».

— Перший чоловік Василь,— говорила вона,— не спитай, нічого не скаже. Відповів і знов мовчить. Свекруха тільки тоді вже говорила, коли сварилася, а співи називала «скиглінням». Сидить собі й мовчить, як душогубець. Жуки занадто вже були ненависні мовчазні безлюдьки. З старим глухим хоч говори, хоч співай, хоч мовчи — все одно, як до стіни. А від Онофрія що ти хочеш? Хворий був чоловік. А ти хоч головою бийся.

Ось чому Явдоха Зуїха з великою охотою ділилася своїми невиговореними думками, розповідаючи про своє тяжке життя.

Починаючи записувати від неї вже шосту сотню народних пісень, я спитав:

— Де ви їх стільки набрали? Як по-вашому, де пісні беруться?

— А то, сину, кажуть, така панна виходить з моря й співає, а люди підслухають і передають одне одному. Але то, сину, байка.

Звичайно, фольклорний матеріал я записував від різних людей, але щоразу все записане йшло на коректуру до Явдохи Зуїхи. Бувало й так, що тексти пісень були записані від людей, які виїхали з села або померли, і пісня залишалася без мелодії, бо запис тексту провадився в несприятливих умовах: дорогою на возі або смерком на вулиці біля ліхтаря.

В таких випадках Явдоха «виручала», проспівуючи мелодії, і пісня ставала повною.

Досить сказати одне слово або речення і Зуїха за асоціацією пригадувала вже всю пісню. Щодо асоціативних моментів, то в неї справді була неабияка обдарованість. Явдоха дуже жалкувала, що була неписьменна, «темна» і не могла сама записувати. Вчитися грамоти відмовилась, бо вже стара була. Але й тут її жива вдача знаходила вихід.

Згадавши якусь нову пісню на самотині, Зуїха, щоб не забути її до мого приходу, складає певні фігурки з трісок, дров, або кладе на певному місці хустину чи якусь іншу річ. Часом, ідучи по воду, заходила до нас, щоб записати щойно пригадані пісні. Колись Явдоха вміла добре вишивати й на писанках писати різноманітні узори. От одного разу вона й намалювала на стіні кінцем веретена сюжет пригаданої пісні.

— Оце, сину, кінь,— пояснює вона малюнок.— А оце журавель над криницею. А оце козак стоїть з дівчиною, бо це, бач, до пісні:

Ой у полі криниченька,
Там холодна водиченька.
Там дівчина воду брала,
З козаченьком розмовляла.

Вона не погодилась, щоб я перемалював у свій зошит її «записи» і замастила їх.

Не тільки слова, речення, а й природні звуки й явища — тиха погода, туман, завивання вітру, картини природи, спів пташок, навіть назви тварин, рослин, речей домашнього вжитку, будь-яка робота,— все це «підказувало», допомагало їй пригадати нові пісні.

Кожній пісні передувала бесіда. В розмові жінка пригадує, як вона ото трудно жила, як бідила, бо:

Ні взутися, ні вдягнутися,
Ні до кого пригорнутися.
А я взута і я вдягнена
Тим, що збита та ізлаяна.

І тут же починає співати іншої:

Не зазнала в батька добра, замужем не буду,
По чому ж я літа свої споминати буду?
. . . . . .
Ні я з'їла, ні я спила й гарно не сходила,
Лиш по тому споминати, що гірко робила.

Треба тільки було подивитись на сонце, чи ще рано, а вона й цитує:

Чи високо сонце сходить,
Чогось милий не говорить.

— А як же це її скраю?.. Чекай-но, чекай... Е!..

Снився мені сон дивненький,
Що приїхав мій миленький.
А я тому сну байдуже,
Приїдь, приїдь, вірний друже.

Просити її пригадати вже не треба. Тільки сиди біля неї — і аби встигав записувати. Оце замітає хату і сама до себе говорить:

Косою хату замітала,
Плечима двері підпирала,

Середнім вікном двері мала,
В вишневім садочку ночувала.
Різних ягідок накушалась,
Різного зілля нанюхалась,
Різних пташок наслухалась...
Котяться сльози, як квасоля,
Попалась мені гірка доля.

Одягається й приспівує:

— Чого, мила, як злий дух?
Чом не вдягнешся в кожух?
— Бодай в тобі так був дух,
Як у мене є кожух.

Сапає городину і, оглядаючись, чи нікого нема, диктує:

І жив — не любила,
І вмер — не тужила
І не буду тужити,
Бо не мала я з ким жити.

Кабаком подзвонила,
А редькою покадила,
А хроном приймала,
Бо таке з ним життя мала.

І враз перериває сама себе:
— Почекай-но, бо забуду.

А тепер я сама,
Чоловіка нема.
А свекрухи не боюся,
Бо не мати моя
. . . . . .
Музиченьки мої,
Заіграйте мені,
Бо я бідна сирота
Веселого живота.

А від себе додає: «Веселого живота, а гнилої кишки».

Вона часто любила до тексту пісень, перефразовуючи, додавати свої слова.

Заспівав півень, а вона:

Кукуріку, півнику, на току.
Сватай мене, козаченьку, до року.

Упав ніж і брязнув. Цей звук підказав пісню:

Ой брязнули ключі
Серед моря йдучи,
Дівчини та питаючи.

Говорилось між нами про хвалька, і ця тема нагадала їй пісню:

А хвалився соцький сином,
А десяцький своїм чином.

Хтось у розмові сказав такі буденні слова: «Нащо мені?» — а Явдоха Зуїха вже й продовжує:

Нащо мені на стороні
Собаки держати?
Єсть у мене воріженьки
Та й будуть брехати.

Бо собаки, як держати,
Треба годувати.
А вороги свій хліб їдять
І будуть брехати.

Нарікаючи на старість, на кволе вже здоров'я, Явдоха Зуїха говорить:

— Ех, біда, біда та й годі. Чекай-но... Ще одну пісню пригадала. Цієї в тебе нема. Ану, бери записуй:

Ішла Біда невеличка,
Надибала чоловічка.
— Де ти, Бідо, родилася,
Що ти мене вчепилася?

Обрядові пісні записувались теж при нагоді: веснянки — весною, купальські — влітку, обжинкові — в жнива, колядки й щедрівки — зимою, весільні — на весіллях, кумівські — на хрестинах. Так Зуїсі легше було їх пригадати. Осінній пейзаж, наприклад, навіяв хорошу пісню:

Пройшло літо дорогеє
І ще й теплая весна,
Наступає глуха осінь
Ще й холодная зима.

Всі криниці замерзають,
Бистрі ріки не течуть,
В степу травка посихає,
І цвіточки не цвітуть.
. . . . . .
Беруть милого в солдати,
За ним плакать не дають.

Тепер же я остаюся
Ні замужня, ні вдова,
Тепер же я остаюся
Покриточка молода.

Чи забувала вона? Звичайно, забувала, особливо під старість. Пригадає кілька слів, а решта в пам'яті не збереглась. Тоді вона жартує:

— Еге! Чи ж то все розказувати, що знаєш? Як знаю, то для себе. Все розкажи, все віддай, треба ж і собі дещо лишити. А до того ж:

Наказала мені мати
Всьої правди не казати.

І все закінчувалося сміхом.

Красу природи Зуїха сприймала гостро. Особливо весною вона тішилась квітами, пташками, сонцем, краєвидами, як мала дитина. Це було однсю з причин, що вона не дуже хотіла йти жити в Гнатівку до своїх дітей.

— Не взяли мене до себе — не дуже я й хотіла. У мене зозуля не сідала на обісті в Гнатівці, бо де ж вона сяде? На копиці чи що?

У Демедя Жука дійсно було гарно. Хата стоїть на горі. З хати видно розлогий густий ліс, садки й далекі поля; а коли дивитися з вікна до воріт, то видно глибоку долину, вкриту густими високими деревами. Все це Зуїха любила. Мала на диво свіже світосприймання, глибоку емоціональну вдачу. Раділа з весняного ранку, коли «сонце грає», гарній пісні, яка «пробиває сльозу», цікавому веселому оповіданню, чудовому краєвиду,— все це її захоплювало, на все вона реагувала безпосередньо й глибоко.

Оце сама ж, бувало, пригадає пісню, почне співати й розплачеться за тим, про кого співається. Завжди плакала з примовлянням та голосінням. Доводилось уговоряти, заспокоювати, переводити розмову на іншу тему. Заспокоївшись, починала сміятись сама з себе, виправдувалась, що вона не може плакати тихо, а тільки голосно, з приказуванням.

Часто можна було застати Явдоху Зуїху заплаканою. Причини були різні: то хтось незаслужено образив, то вона занедужала і боїться, що «довго буде хворіти і, може, не помре, а тільки буде мучитися», що їй «давно вже треба було померти, бо вже всі старі люди вимерли», тільки вона — «вирод безсмертний остався...»

Дивуючись, що вона стільки знає творів, зокрема — пісень, запитав її, звідки це все? Схвильовано відповіла:

— Якби я, сину, не співала, то давно лопнула б. Я дуже бідувала цілий свій вік, тяжко та гірко робила, як чорний віл. А що маю? Тільки й того, щоб не здохла з голоду. Ото тільки й мого, що не раз, бувало, поспіваю та поплачу... А чого б плакав сліп, якби бачив світ? Пісні помагали мені боротися з бідою. Де ті пісні в мене бралися? Так, наче хто нашіптує мені збоку. А пісні любила, ой любила... То інші вбивалися у воли, в корови, а я, бідна,— в пісні. За гарну пісню, здається, дала б око видерти, нехай я світю одним уже, аби я знала ту пісню, бо тільки й мого, ото тільки й мого багатства.

* * *

Під кінець життя Зуїхи ми вирішили ще раз перевірити все, що від неї було записано. Дуже поспішали, бо Зуїха була вже старенька і, за її виразом, могла померти «гляда в день, гляда в ніч». Характерно, що всі мелодії, записані від неї ще 10—12 років тому, вона починала в тій же тональності (за камертоном), виконувала з таким ритмом (за метрономом), як і раніш, ніби це було записано вчора.

Хочеться ще раз підкреслити чудову пам'ять Явдохи Зуїхи. Хоч на старості пам'ять і слух притупились, але не так, як у інших. Ось наприклад. У 1920 році Явдоха попросила мене проспівати їй яку-небудь німецьку пісню, щоб почути, як вона звучить. Задовольнити її прохання я не міг, бо не знав жодної німецької пісні. Тоді вона попросила перекласти на німецьку мову українську пісню, що я й виконав, зробивши вільний переклад і пристосувавши до мелодії цієї ж пісні. Проспівав їй кілька разів. Явдоха Зуїха уважно вислухала, задумалась і сказала:

— Нащо в криницю води лляти, як вона повна.

Через багато років, перевіряючи пісні, записані від неї, я вже й забув за ту «німецьку». Явдоха Зуїха все ж таки пригадала її й для жарту проспівала.

Остання фронтальна перевірка всіх записаних фольклорних матеріа-

лів показала, що все записано так, як вона виконувала, і ще раз підтвердила її феноменальну пам'ять.

Від Явдохи Зуїхи записано 1008 народних пісень, близько 400 прислів'їв та поговірок, 156 казок, багато загадок і чимало етнографічно-побутового матеріалу. Передаючи спадщину усної поетичної творчості трудового народу, Явдоха Зуїха доклала немало зусиль і часу: на запис від неї всіляких фольклорних матеріалів і перевірку пішло дванадцять років.

У зв'язку з переводом на роботу в іншу місцевість я змушений був виїхати. Для листування я прикріпив до Явдохи Зуїхи грамотну людину. Явдоха диктувала, а «писар» писав виключно її слова, нічого не додаючи від себе. Ці листи були лаконічними, повними скарг на самотність і старечу недугу; стиль і мова Явдохи Зуїхи зберігались повністю. «Спасибі тобі, моя дитиночко,— писала вона мені в одному листі,— що ти мене не забуваєш, а я тебе не забуду, доки жити буду. Скільки жалю та печалю, суму, тоски та досади, що я тебе не бачу. І от же напишу я тобі пісню, що оце нагадала.

Пила мушка, пила
Та й та мутля била.
Як витяла мутля в морду,
Аж розпустив крила.

Прийшов павучище,
Розібрав судище.
Взяв мушку за лапки,
Повішав, де вище.

— Будеш, мушко, знати,
Будеш пам'ятати,
Як пана мутля
В морду витинати.

Тяжко приходилось Явдосі Зуїсі на старості. Для дітей «тоді була мама мила, як головку мила», а коли постаріла, занедужала, «занепала здоров'ям зовсім», то всі відреклись, забули. Стара, «недолуга і немошна», в великих недостатках доживала свій вік сама-самісінька. «А старість — не радість». Мусила вона ще заробляти: пряла кужіль, скубла вовну.

Померла Явдоха Зуїха «ходячи». Ще зранку відвідала хвору сусідку, протопила в печі, лягла погрітися і тихо заснула назавжди. Це було 19 січня 1935 року.

Прожила Явдоха Микитівна без малого 80 років, із них в Кущинцях 22 роки, в Гнатівці — 33 і в Зятківцях — 25.

Життя Явдохи Зуїхи було типовим для мільйонів трудівників українського села. Але в її особі, як сонце в краплині роси, відбилась одвічна і невмируща любов народу до краси, до художньої творчості. Завдяки виключній обдарованості і рідкісній пам'яті цієї жінки скарбниця усної поетичної творчості поповнилася сотнями перлин народної поезії і музики. За цю велику послугу радянські люди — гідні спадкоємці всіх надбань культури — назавжди збережуть ім'я Явдохи Зуїхи поряд з іменами інших видатних носіїв української народної творчості.

Гнат Танцюра

Гайсин, 1958

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК

А в городі грушка — 190
А в городі нагідки — 58
А в городі річка-калюжка — 189
А в городі сливка — 190
А в городі явір — 190
А в дядька, в дядька — 104
А вже сонце над липою — 671
А в коморі жостір — 202
А в коморі сволок — 204
А в морі сонце грає — 157
А в нашого пана — 92
А в нашого прикажчика — 671
А в неділю рано, рано-пораненько — 635
А в печі горнятко — 184
А в печі пироги печуться — 107
А горобчик та синичку любив — 77
А де було жито та пшениця — 344
А де цеї дівчиноньки мати — 114
А дівчата й молодиці — 63
А дід бабці — 508
А до мене Яків приходив — 273
А з суботоньки в неділю — 141
А ми нивку виорем, виорем — 31
А ми цьому не дивуймо — 185
А Наталка Миколи не знала — 120
А наш пан молодий — 88
А наш хлібчик удався: попід шкуру котик грався — 453
А сестра брата частує — 163
А ти п'єш, мене б'єш — 445
А хвалився сотський синок — 718
А ходила старша дружка по воду — 189
А хто в коршмі п'є? Турок та поляк — 560
А чоловік, а що жінка — 450
А ще сонце не заходило — 688
А я в батька одним одна — 291
А Ярема із Хомою — 271
А я свого миленького — 324
А я таки й не дуже хорую — 504
А я тую кужелину сама пряла — 451
Бабуню мої рідненькі — 163
Багач, мамцю, багач, мамцю — 696
Батечку старесечкий — 137
Била жінка мужа — 496
Бігла теличка — 106
Біда панну спокусила — 444
Бідна моя головонько — 63
Бідна моя головонько — 464
Білі крупи, чорна гречка — 292
Благослови, боже — 111
Благослови, боже — 123
Бодай тая степовая могила запала — 388
Болить мене голова — 492
Болить мене головонька — 227
Борсуківський став — 78
Брала Наталка льон, льон — 186
Брешете, дружки, як свині — 183
Бувай здоров, товаришко — 197
Бувайте здорові, соснові пороги — 676
Бувай здоров, моя мила — 473
Бувайте ви, лавки, здорові — 199
Була в Гандзі лихая свекруха — 573
Була в Чеколата — 509
Були ми в молодого — 132
Було, зятю, не пити — 170
Було літо, було літо — 119
Було не копати під порогом ями — 423
Буярине, сядь коло мене — 188
В Бердичеві у ратуші — 286
Ввійди, братику, ізнадвору до хати — 114
В долину, буяри, в долину — 138

В долину, дружечки, в долину — 115
В дорогу, буяри, в дорогу — 137
Вечірня зоря зійшла — 134
Вже ж бо ми пшениченьки дожали — 94
Вже мені ця вулиця не мила — 234
Вже сонце низенько — 376
Вже сьогодні не неділечка — 180
Веду коня до Дунаю — 249
Виганяла лебеді по вишневому саду — 513
Виглянь, Наталко, в віконце — 169
Вийди, вийди, моя ненечко — 133
Вийди, кізле, рано — 36
Вийди, матінко, з хати — 149
Вийди, тещенько, вийди — 168
Вийду за ворота — 461
Вийду на гору, гляну на море — 371
Вилітали орли з-за крутої гори — 659
Виломлю я хворостину з тину — 488
Виору я новицю — 66
Випроводжай мене, мати — 198
Ви, родичі, не лякайтеся — 164
Виряджала мати сина та на косовицю — 255
Високо два клени стояло — 61
Ви, хлопці-безштаньки — 57
Вишня, мамцю, вишня, любцю — 673
Віддала мати дочку — 435
Від стола до порога — 185
Відчини, паночку, ворота — 91
Відчини, паночку, кватирку — 92
Відчиняй, братику, ворітця — 134
Він дров не рубає — 209
Вітер, вітер ворітечка хитає — 134
В кінці греблі шумлять верби — 331
В Ладижині вітер віє — 623
В нас кужелі готові — 183
Володар, володар — 32
В первий раз, Наталко, в первий раз — 121
В понеділок вовницю розскубала — 441
В понеділок на прохмілля я лежала — 451
В саду Наталка вінки в'є — 113
Все добре, все добре, як жінка маленька — 452
Встаньте буяри — 196
В темному лісі, в темному лісі — 117
Вчора звечора велика туча впала — 137
Гандзю, Гандзю, Гандзюсечко — 441
Гандзю моя, щебетушечко — 483
Гарна сваха, гарний сват — 211
Гей, диво чи не диво — 64
Гей, долино, долиночко — 245
Гей, жона, додому — 456
Гей, зажурився сивий соколонько — 657
Гей, ой піду гайком, гайком зелененьким — 261
Гей, ой сяду я край віконечка прясти — 457
Гей, ой у полі клен-дерево різно — 330
Гей, у Струтові та всі дзвони дзвонять — 604
Гей, чого, хлопці, славні молодці — 695
Гей, я борець — 39
Гиля, гиля, сірі гуси — 382
Глянь, товаришко, на мене — 181
Говорили зятківецькі люди — 170
Головонько моя бідна — 431
Гопа, гопа, гопака — 714
Горе мені, горе — 475
Горе мені з таким мужем — 428
Горе тії чайці, горе тій небозі — 644
Горілочко-шафаро — 518
Горілочку п'ю, п'ю — 515
Горішина, черемшина — 697
Горобчику, шпачку-пташку — 39
Грайте, музики, грайте — 131
Гуляв вчора, гуляв нині — 524
Гуляла, гуляла — 448
Дарував цар землю — 617
Два ведмеді, два ведмеді — 528
Два голуби воду пили — 310
Два голубчики літали — 59
Де ти, калино, росла — 161
Де ти, Купайло, ночувало — 72
Десь тобі, Наталко — 160
Десь у тебе ти, Наталко — 156
Десь у тебе ти, Наталко, батенька нема — 115
Десь у тебе ти, Наталко, матінки нема — 145
Десь я в тебе, моя мати, не дитина — 200
Дивися-но, дівко — 176
Дивися-но, старосто — 187
Дивувалися ліси — 91
Дівки пиво варили — 58
Дівчинонько Ганно — 226

Дівчинонько-чарівниченько — 240
Добре чумак дочумакувався — 631
Добрий вечір тобі, господару — 96
Догадайся, козаче — 289
Додому, світилки, додому — 185
До дружки, буярине, до дружки — 188
До коси, Миколо, до коси — 114
До мене, буярине, до мене — 189
До нори, мишко, до нори — 38
Дуб на дуба похилився — 530
Дудка в дудки ночувала — 511
Думай, Наталко, думай — 156
Душе, п'єш горілку дуже — 521
Жар, мати, капустиці — 443
Жила вдова на роздолі — 553
Жито моє, жито моє — 475
Журба мене сушить — 687
За Васильом, за Васильом — 316
Загадав мені муж — 499
За городом льон, льон — 40
За городом та розмарочка — 193
За городом черешенька, на ній білий цвіт — 178
За горою сніжок летить — 663
За Дунаєм широким — 540
Зажурилась молода Наталка — 195
Зажурилася молодая вдівонька — 555
Заїздив коника, заїздив другого — 698
Зайчику-горобчику — 38
Зайчику, зайчику, та головка болить — 37
Зайшло сонце за віконце та й сяє — 165
Закувала зозуленька — 669
Закувала зозуленька — 696
За нашим городом три місяці ясних — 86
За нашою слободою — 602
Запив козак, запив бурлак — 683
За Сибіром сонце сходить — 619
Засіяла мати жито — 712
Зася, сванички, зася — 177
За Тетяну, за Тетяну — 288
Зашуміли листоньки — 327
Здоров, здоров, доню — 151
Зеленеє жито, зелене — 375
Зелена діброво — 322
Зеленая горішина — 237
Зійди, місяцю, і ти, ясна зоре — 416
Зійду я на могилу — 117
Зійшла зоря ізвечора та й зазорілася — 658
Зозулька сивесечка — 151
Зозулько сивесечка — 127
Зробили ми діло — 177
З того часу, як женився — 285
І багатий, і гембатий — 710
І, здається, не п'ється — 520
Із досади, з тоски піду в лужки — 242
І наїмось, і нап'ємось — 216
І сніг іде — 491
Ісплела віночок — 60
І ти наймит, і я наймит — 668
І ти тут, і я тут — 515
Ішла Біда невеличка — 693
Ішла панна через двір, через двір — 51
Ішли чумаченьки з України — 643
Ішов Гриць з вечерниць — 279
Ішов козак яром-долиною — 593
Їжте, буяри, їжте — 130
Їжте, буяри, капусту — 191
Їжте, буяри, кашу — 130
Їжте капусту ложками — 129
Їли світилки, їли — 184
Їхав, їхав багацький син — 67
Їхав, їхав Коваленко — 556
Їхав козак, їхав — 336
Їхав козак, їхав — 682
Їхав Савка сірими волами — 279
Казав, казав чабан дівці — 282
Казав мені батько — 305
Казала Солоха: прийди, прийди — 232
Кажуть люди-сусідоньки — 381
Кажуть люди, що я лиха — 453
Калино-малино, чого в лузі стоїш — 221
Калино-малино, ягода червона — 359
Кам'яна горо, чом ти не лупаєшся — 113
Качався вінок з лану — 94
Кину кужель на полицю — 295
Кликала мене мати — 62
Кого вірно люблю — 372
Коли б бог, коли б бог дав — 403
Колись така правда була — 533
Коло млина калина — 59
Коло млина, коло броду — 241
Коло млина, коло броду — 367
Коло млина, млина — 351
Коло наших ворітечок — 674
Кому воля, а кому неволя — 677
Косив косар сіно, як була погода — 434

Косив сіно, косив сіно — 390
Котився вінець з поля — 93
Котився горщик, підкидався — 83
Котилася чорна хмара з неба — 54
Котилися вози з гори — 244
Котилося яблучко з-під віконця — 134
Котра дівка хоче славоньки зажити — 670
Крапни, дощику, з неба — 127
Красні світилки, красні — 186
Кріп сію, кріп сію — 242
Куди йдеш, куди йдеш — 488
Куди ідеш, моя нене — 689
Кукіль у горосі — 128
Кумо-любо, не гай мене — 68
Купалась ластівочка, купалась — 75
Кухарочка наша — 129
Кучерявий Марко — 273
Лети, лети ти, чорная галко — 379
Летіла зірочка та впала — 80
Летіла зозулька попід гай куючи — 691
Летіли орли з далекого краю — 648
Летять галочки — 136
Летять тріски в ліски — 167
Либонь же я тут не буду — 319
Ловив тато сою — 45
Лугом іду, коня веду — 699
Люлька моя червоная — 229
Максим козак Залізняк — 615
Маленька нічка-петрівочка — 69
Мамко наша, любко наша — 470
Матінка смутна ходить — 197
Матінко моя кохана — 410
Матіночко — 509
Миколова ненько — 128
Місяць світить, а зорі немає — 300
Місяцю-горішечку — 125
Молода Наталко, молоденькая — 143
Наварила чачавиці — 286
На вигоні гусята — 55
На вигоні край села — 646
На вулиці дві куриці — 288
Навчи мене, моя мати — 43
На городі вишничок — 229
На городі під цибулькою — 85
Надлетіли журавлі — 469
На добраніч, моя мамцю — 198
На добраніч усім на ніч — 386
Наїхали тури-люди, матко наша — 44
Намова, Наталко, намова — 167
На печі ведмідь лежить — 147
На погибель буде тому — 703
На порозі стояла — 280
На синьому морі мила Ганя ноги — 557
Насіяли, наорали — 641
Наступив, наступив — 291
Наталко-голубко — 171
Наталчина мати — 169
На тім боці на толоці — 228
На утреню рано дзвонять — 716
Наша Наталка чорнява — 126
Наша пані домує — 89
Наша пані не пишна — 90
Наш дружбонька прибрався — 137
Наш дружбонько убрався — 138
Наш дружбонько як пан, як пан — 187
Нащо мені женитися — 289
Не бачу я парня молодого — 653
Не боюся я ні пана — 624
Не буде ні по-татовому — 267
Не велика туга — 200
Не вій, вітре, полем — 133
Невістко наша, жаданко — 201
Не грім то гуде з стодоли — 70
Не жаль мені на галочку — 401
Не жаль мені та й ні на кого — 552
Не журися, препогана — 287
Не журся, матіночко, не журся — 205
Некованим возом пшеницю возити — 236
Не лякайся, нене — 127
Не лякайся, паночку, не лякайся — 92
Ненечко моя пишна — 209
Ненько моя та рідненькая — 143
Не плач, моя мати, по косі — 116
Не роздавай, Наталко, биндочок — 181
Не рости, березо, межи дорогами — 459
Не сам, не сам соловейко у садочку — 180
Не стій, вербонько, розвийся — 82
Не стій, Миколо, за плечима — 170
Не стій, сосно, розвивайся, рано, рано — 166
Не тепер, не тепер — 226
Не тут гільце вито — 139
Нехай же нас бог рятує — 519
Не хилися, сосно — 680
Нехороші ви, начальники — 468
Не щебечи, соловейку — 373
Не я п'яний, не я п'яний — 397
Ніхто не знає, по якій причині — 548
Нуте, нуте до межі — 88

Обжинки, паночку, обжинки — 93
Обіцявся мужичок — 443
Оженився не по добрій волі — 425
Оженився старий у Петрівку — 506
Оженився щиглик — 525
Ой боже, боже — 250
Ой боже мій, боже мій — 482
Ой боже мій! Караул — 275
Ой брате мій, орле — 510
Ой братику рідненький — 142
Ой брязнули ключі — 48
Ой був же я в Тирашполі — 287
Ой був Сава в Немирові на панськім обіді (пісня про Саву Чалого) — 614
Ой був собі панок з маку — 713
Ой був собі чоловік — 484
Ой в городі бузина — 711
Ой в городі буркун-зілля — 650
Ой вербо, вербо кудрявая — 432
Ой виглянь, оленю — 179
Ой вийду я на гірку — 296
Ой виору я нивку широкую — 626
Ой високо сонце сходить — 588
Ой ви хлопці, славні запорожці — 618
Ой вишенька, черешенька — 246
Ой вишенька, черешенька у саду — 419
Ой вишенько, черешенько — 392
Ой віддала мене мати заміж молодою — 558
Ой відколи я вродився — 285
Ой від саду та до моря — 378
Ой відсилає — 139
Ой він, шельма, не прийшов — 217
Ой в містечку Богуславку, в Каньовського пана — 616
Ой в неділю рано-пораненьку — 595
Ой в полі криниця — 431
Ой в полі могила — 478
Ой вулиця та широкая — 65
Ой гай, мамцю, ой гай, любцю — 327
Ой Ганусю преподобна — 564
Ой гаю мій, гаю — 421
Ой гиля, гиля, гусоньки, на став — 259
Ой гни, мати ліску — 201
Ой гоп по ліщину — 342
Ой гордий, пишний, гречний молодче — 98
Ой горе, горе на чужині бути — 612
Ой гук, мати, гук — 675
Ой дай, боже, до покрови дожити — 676
Ой дай боже, мій миленький, щоб ти жив — 430
Ой дай же, боже, літа дождати — 210
Ой да ми в кабачок ходили — 719
Ой де буду, то буду — 440
Ой де ж ти була, моя нечужая — 216
Ой день добрий, свекрушечко, несу звістку — 150
Ой дивно, дивно нам з тебе, зимо — 161
Ой дивно нам, дивно — 169
Ой дивно нам, дивно — 208
Ой дівчино милостива — 286
Ой діду мій, діду мій, соколові очі — 507
Ой дощ, іде дощ, в долині калюжа — 503
Ой дощ іде, ой дощ іде — 265
Ой думала та гадала — 140
Ой женила мене мати — 293
Ой жур та кисіль та варенички — 488
Ой за гаєм, за Дунаєм — 362
Ой за гаєм, ой за гаєм, за Дунаєм — 73
Ой за гаєм зелененьким — 539
Ой за гаєм, ой за гаєм, за Дунаєм — 466
Ой за гайком, крутим гайком — 678
Ой загуду, загуду — 308
Ой загула голубочка із-за дуба — 145
Ой за лісом, за темненьким — 361
Ой за нашим садом — 74
Ой засвіти, мати, свічку — 193
Ой зацвіла червона калина — 438
Ой зацвіло синеє море разними цвітами — 334
Ой звідти гора, а звідти другая — 700
Ой з-за гори вітер віє — 278
Ой з-за гори вітер віє — 308
Ой з-за гори кам'яни голуби літають — 690
Ой зима, зима, зима лютая — 594
Ой зійди, зійди, місяцю, за комору — 360
Ой ішли ми лугами — 180
Ой ішли ми низом — 149
Ой, ішов я вулицею раз, раз — 338
Ой їхала, їхала — 280

Ой казала нам нивка — 90
Ой казала приходити — 284
Ой ковалю, коваленку — 363
Ой козаче-бурлаче — 550
Ой колись була в степу волечка — 645
Ой колись була в степу воля — 457
Ой коню, мій коню — 432
Ой коню мій, коню, та золота грива — 262
Ой косить хазяїн зелену діброву — 637
Ой косо моя кохана — 119
Ой кривого танця — 50
Ой куди ж ви, сірі гуси, полинете — 195
Ой куди ж ти, Наталко, та ходила — 196
Ой куме, куме, добра горілка — 517
Ой куме, куме, куме — 213
Ой кум такий люб — 490
Ой лане, ланочку — 89
Ой летів шуляк із вулиці — 78
Ой летіла горлиця через сад — 263
Ой летіла зозуленька — 313
Ой летіла пава — 326
Ой летіла пава — 628
Ой летіло три соколи — 53
Ой лихо, та не нам — 317
Ой лию не помалу — 285
Ой ліз їжак, ліз — 283
Ой лісом, лісом-доріжкою — 83
Ой літала, літала сива зозулька — 174
Ой любив та кохав — 329
Ой мамо, буде зле — 215
Ой мати, мати, мати — 262
Ой матінко-ютко — 146
Ой меде наш, меде — 208
Ой меде наш, меде — 215
Ой місяцю темний — 126
Ой на воді два лебеді проти води б'ються — 619
Ой на горі василечки сходять — 574
Ой на горі вовчики трублять — 228
Ой на горі вогонь горить — 319
Ой на горі, горі — 414
Ой на горі коршма — 404
Ой на горі, ненько — 247
Ой на горі, ой на горі береза стояла — 365
Ой на горі просо — 185
Ой на горі сокіл пролітає — 578
Ой на горі та женці жнуть — 606
Ой на річці, на широкій — 103
Ой на ставу, на ставочку — 222
Ой на ставу, на ставочку — 265
Ой на ставу, на ставочку — 275
Ой на ставу, на ставочку — 341
Ой наступила та чорная хмара — 714
Ой на що ж бо ти, Наталко, уповала — 157
Ой не вогонь то горить — 148
Ой не гнівайся, моя ненько, на мене — 150
Ой не горе так нікому — 666
Ой не думай, ти, Наталко, не думай — 157
Ой не лети, чорна галко — 473
Ой нема Ганусі найгіршої муки — 85
Ой не роди, пшенице, у ліску — 123
Ой не ходи, Барабашу — 267
Ой не ходи, Грицю, та й на вечерниці — 566
Ой не ходи коло тину — 249
Ой не ходи по льоду, бо провалишся — 712
Ой не шуми, луже — 310
Ой нікому так не гаразд — 290
Ой нікому так не горе — 624
Ой нікому так не горе — 665
Ой нікому я так не дивую — 406
Ой ні на кого нарікати — 656
Ой ніхто не винен, тільки я — 437
Ой ніч моя темная — 325
Ой перепеличка мала, невеличка — 247
Ой пила я із синами — 481
Ой пила я, пила я — 497
Ой пила я у неділю — 448
Ой під вишенькою, під черешенькою — 421
Ой під мостом риба з хвостом — 293
Ой піду я в долину — 206
Ой піду я до млина, до млина — 231
Ой піду я, ненько, в неділю раненько — 42
Ой піду я понад круті гори — 651
Ой пішов милий за ліс — 576
Ой повій, вітроньку — 210
Ой повій, вітроньку — 570
Ой повіяв буйний вітер з-за гори — 436
Ой по городі огірки — 167
Ой по Дону, по Дону, гей, гей — 655
Ой по Дону, по Дону, по широкому морю — 605
Ой поїду я у Китай-город — 582

Ой поїхав королевич на полювання — 545
Ой поїхав Микола за границю — 69
Ой поїхав мій миленький в городочок — 391
Ой поїхав мій миленький до млина, до млина — 465
Ой поїхав мій миленький на ярмарок до Гірні — 505
Ой поїхав мій миленький по сіно у степ — 445
Ой поки я воли мав — 704
Ой полину, полину, полинова трава — 660
Ой полинь, полинь, сивий соколоньку, від мене — 172
Ой полола горлиця лободу, лободу — 342
Ой понад річкою, понад Синюхою — 613
Ой попід лісом битая доріженька — 165
Ой по той бік ставу — 160
Ой походив, тещенько, походив — 209
Ой пошлю я соловейка попереду — 151
Ой приїхав Дженджура — 597
Ой приїхав милий до милої в гості — 584
Ой приснився мені сон дивненький — 339
Ой просимо ми вас — 168
Ой просить кум кумасю — 490
Ой п'яна я — 516
Ой п'яна я, п'яна — 450
Ой п'яна я та й валюся — 586
Ой рано, рано кури запіли, добрий вечір — 99
Ой роде мій, ой роде мій — 706
Ой розкусю я волоський горішок — 239
Ой Романе, Романочку — 264
Ой Роман на току узувається — 444
Ой рясна-красна в лузі калина, добрий вечір — 101
Ой сам же я добре знаю — 224
Ой свату наш, свату — 168
Ой сини мої, голуби мої — 480
Ой скажем коням обрік дать — 199
Ой скакав зайчик та й попід гайчик та й скаче — 190
Ой слаба я, ой слаба я — 370
Ой слаба я, ой слаба я — 400
Ой слава тобі, боже — 91
Ой славен, славен цей вечір настав — 145
Ой служив я в вдови — 257
Ой смерте моя, смерте — 522
Ой спасибі, свекрушечко — 129
Ой старий волох та сіно косить — 301
Ой старий, старий, та жени воли — 495
Ой стежечка, стежечка — 248
Ой сусідоньки, ви голубоньки мої — 322
Ой сьогодні день-деньочок — 304
Ой сяду я край віконця, гей — 577
Ой та дріта, ой та дріта — 452
Ой так роби, як твій тато — 275
Ой там біля річки, ой там біля броду — 352
Ой там за горою — 99
Ой там за Дунаєм лужком-бережком — 311
Ой там за морями орел воду п'є — 325
Ой там коло гаю — 381
Ой там на горі — 222
Ой та спився козак, спився — 335
Ой темно-хмарно надворі — 169
Ой ти, брате Мусію — 532
Ой ти, Ганусю, вір'яночко — 75
Ой ти, Ганусю, ой ти, ой ти — 81
Ой ти, гарний Семене — 284
Ой ти, Грицю, Грицю, молодий козаче — 569
Ой ти, дівчино, горда та пишна — 235
Ой ти, дівчино-чарівниченько — 348
Ой ти дубе, дубе, кучерявий дуже — 320
Ой ти ж казала, ти ж, моя нене — 158
Ой ти, мати моя, та не жаліслива — 154
Ой ти, мати моя, та нежаліслива — 409
Ой ти, мати, шануй мене — 501
Ой ти, Миколо, не стій сам — 81
Ой ти, Миколо, ти хороший — 77
Ой ти, місяцю — 352
Ой ти, Морозенку — 609
Ой ти, Наталко, ти відважний козаче — 197
Ой ти, тату, таточку — 471
Ой ти, старий та бородатий — 420
Ой ти хлопець Миколай — 213

Ой тихо, тихо та Дунай воду несе — 116
Ой труться-в'ються соколи — 116
Ой у городі копаночка — 83
Ой у городі пташки в'ються — 76
Ой у городі роман-зілля — 84
Ой у лісі, в лісі (Пісня про Нечая) — 607
Ой у лісі на горбочку — 70
Ой у лісі на могилі — 291
Ой у лісі хатка — 40
Ой у ліску, в ліску та на жовтім піску — 654
Ой у лісочку, ой у лісочку — 41
Ой у лузі, в лузі Василь сіно косить — 354
Ой у лузі, в лузі, гей — 253
Ой у лузі, в лузі, гей — 479
Ой у лузі калина — 426
Ой у лузі калинонька, в лузі — 347
Ой у лузі, лузі, гей, калина стояла — 411
Ой у лузі, лузі зацвіла калина — 466
Ой у Маляра високий тин — 79
Ой умерла, умерла — 462
Ой умер мій Давидко — 496
Ой умер Саврадим — 429
Ой у місті на риночку — 561
Ой умру, мати, умру через чар-чаровину — 258
Ой умру я, умру — 427
Ой у нашім селі новина — 138
Ой у полі вишня — 568
Ой у полі, в полі, в полі два дубочки — 340
Ой у полі, в полі, в полі два дубочки, гей — 256
Ой у полі дві могили — 474
Ой у полі дві тополі — 350
Ой у полі доріженька — 656
Ой у полі жито — 567
Ой у полі криниця — 633
Ой у полі криниченька — 415
Ой у полі криниченька — 542
Ой у полі криниченька — 631
Ой у полі могила — 171
Ой у полі озеречко — 383
Ой у полі, полі плужок оре-бродить — 97
Ой у садочку під любисточком — 159
Ой у саду, ой у саду та зеленому — 357
Ой у саду, садочку — 60
Ой устану я в понеділок — 446
Ой у степу сіно — 685
Ой учора в куми — 491
Ой учора ізвечора, з половини дня — 562
Ой учора ізвечора (Меланка) — 104
Ой учора, ой учора — 517
Ой учора орав — 238
Ой хмариться, дощ буде — 398
Ой ходив я до дівчини — 288
Ой ходила Гануся по полю — 84
Ой ходила дівчинонька по саду — 260
Ой ходила по саду — 482
Ой ходила та Наталка по городі — 162
Ой ходила та Наталка по двору — 174
Ой ходить дівчина понад бережину — 413
Ой ходить Іван понад лиман — 585
Ой ходю-блудю та й по вулиці — 405
Ой холодніі та вечероньки — 368
Ой хотіла мене мати — 268
Ой хоч же ми тут сидимо — 184
Ой чарочко, люблю тебе — 515
Ой чарочко рябенькая — 399
Ой час, мати, жито жати — 255
Ой чия то родина — 211
Ой чия то черешенька — 69
Ой чого ви, світилки, сидите — 183
Ой чого ти плачеш, молодая пані — 46
Ой чом не прийшов, чом не приїхав — 301
Ой чумаче, чумаче — 632
Ой що ж бо то та й за ворон — 666
Ой що ж бо це за доріжечка — 128
Ой що ж бо це за село — 132
Ой що ж то за шум учинився, гей — 527
Ой щось буде, ой щось буде — 394
Ой щука до дна, до дна — 183
Ой якби я була знала — 209
Ой якби я була знала — 407
Ой якби я знав, а що мені буде — 613
Ой якби я знала, де мій милий оре — 261
Ой якби я знала, що я буду жити — 580
Ой якби ми хтіли — 178
Ой як мені не пить, не гуляти — 394
Ой як, як миленькому постіль слати — 47

Ой я й молода в лісу я гуляла — 511
Ору я, ору я у городі та волоньками — 487
Очерет лугом гуде — 276
Пане господару, чи є ти вдома — 96
Панове-сватове, просимо вас — 210
Пан по полю проїжджає — 91
Панянка Наталка, панянка — 182
Пали, мати, хату — 201
Перед порогом музики грають — 214
Перейду хату — 194
Пий, Миколо, горілку — 115
Пийте, люди, горілочку — 707
Пила, пила та й Немерівна на меду — 546
Під білою березою — 708
Під дібрівкою, під зеленою — 57
Під порогом яма — 485
Піду я горою — 302
Під яблунькою, під солодкою — 315
Піч наша регоче — 124
Пішла наша стара пані — 625
Пішов дід на обід, баба на хрестини — 524
Пішов козак яром — 389
Пішов козак яром, яром — 369
Пливе човен води повен — 281
Побила шевця лиха година — 534
Повій, вітре буйнесечкий — 343
Повій, вітре, на Вкраїну — 366
Поволі, дружечки, садом ідіть — 127
По горі, горі зацвіла бразалія — 672
По горах, горах сніжоньки летять, добрий вечір — 102
По горі, горі пави ходили, добрий вечір — 101
Погоріло в степу сіно — 345
По діброві вітер віє — 679
Пожену я товар на яр — 313
Поза городом йдемо — 125
Покривальниця плаче — 176
Полетіли сірі гуси — 642
Помагайбі, Ганусю, помагайбі — 76
Помагайбі, Зельман — 33
Помагайбі, Миколо, куди йдеш — 75
Помаленько йду — 393
Понад гаєм, гаєм, гаєм — 494
Попід гору крутую — 297
Поплив коровай за Дунай — 124
Породила горлиця діти — 251
Породила мене мати — 684
Породила перепеличка — 472
По садочку ходю та ходю — 408
Посію коноплі, а вродила плоскінь — 416
Посію я конопельки — 702
Посію я рожу, поставлю сторожу — 73
Послав мене мій миленький — 461
Послала мене мати — 685
Поспускала верба гілля — 337
Похилеє те деревце та ялина — 121
Приїхала Наталчина мати — 215
Приїхали гості — 172
Прийшов панок за довжок — 514
Прилетіла зозуленька — 223
Принесла я до млина, до млина — 234
Приснивсь мені сон — 705
Продай, милий, сірі бички — 495
Продай, продай, вражий сину — 233
Пропив воли, пропив віз — 641
Пропила мати дочку — 204
П'ятниця-прибиральниця — 212
П'ять нас, братці, п'ять — 395
Радуйся, матіночко — 149
Раз буде літечко, раз буде — 82
Раз я вийшов на вулицю — 254
Розкопайте тую греблю — 366
Розмаю я кісоньку, розмаю — 140
Розсипала горішеньки ще й терен — 339
Рости, сосонко, вгору — 131
Рубайте калину — 148
Свашко моя — 208
Світи, місяцю, з раю — 186
Сивая зозулечко — 155
Сидить багач за столом — 713
Сидить дід на печі, на печі — 507
Сидить світилка при стіні — 183
Сиділа зозулька під повітом — 86
Синє море засинілося — 647
Сім день конопель — 265
Сім день молотила — 514
Січана калина, січана — 148
Сію мак, сію мак ще й петрушечку — 514
Скажу тобі, мамцю, правду — 489
Слава богу, сина оженила — 204
Служив же я, служив же я — 634
Служить наймит, служить наймит — 667
Смерте моя, создана — 521
Снився мені сон дивненький — 458
Сніжок іде, зима буде — 252
Собирайтеся, ребята — 625
Сокіл з орлом, сокіл з орлом купається — 661

Сокіл, мамцю, сокіл, любцю — 243
Соловейку сивенький — 424
Сонце низенько — 251
Спати, світилки, спати — 182
Стань, пане, на крильце — 92
Старий муж іде — 42
Староста наш прибрався — 187
Стелися, барвінку, до рути — 77
Стелися, хмелю, стелися — 132
Стоїть козак край воріт — 237
Стоїть явір над водою — 680
Стоїть явір над водою — 681
Столи мої тесовії — 318
Схиляється зелен явір на всі ворота — 121
Сьогодні гульки — 448
Сядь, тихий роєчку — 169
Та вже третій вечір, як дівчину бачив — 385
Там, де Ятрань круто в'ється — 467
Та нема гірш нікому — 360
Та орав мужик край дороги — 529
Та туман, туман по долині — 358
Темна нічка, невидная — 320
Тепер мені погуляти — 455
Терен, мати, коло хати — 225
Терном, терном битая доріжечка — 652
Терном, терном, терниною — 440
Тече вода холодная — 417
Тече річка невеличка — 95
Тече річка невеличка попід ворітця — 160
Тече річка невеличка попід ворота — 122
Ти ж мене підманула — 282
Ти, зелений кудравче — 55
Ти, черешенька, ой ти, вишенька — 377
Тобі, мати, не журитися — 205
Торгувала горіхами — 512
Тоска за тоскою, журба за журбою — 418
Туман яром по синьому морю, да гей, гей — 333
Тупнули коники на стані — 120
Тут наше пір'я впало — 168
Уже ж мені не ходити — 365
Уже третій вечір, які дівчину бачив — 297
У Києві на риночку, гей — 638
Украю я скибку хліба з кришечками — 152
У Маляра за городом тин, тин — 79
Умер батько — байдуже — 428
У морі на камені — 146
У неділю п'ю, п'ю — 447
У неділю раненько — 159
У неділю рано-пораненьку — 603
Уродився Шевченко — 622
Усі гори зеленіють — 476
Усі поля поорані — 479
У сусіда хата біла — 686
Учора була донечка моя — 401
Учора була юточка моя — 374
Хвалилася тая березонька — 51
Хиляється вишенька — 163
Хміль хмілями, а пшениця ланами — 214
Ходив же я коло свого поля — 430
Ходив козак до молодиці — 248
Ходить пан по сінцях — 94
Ходить сорока попід ворота — 60
Ходю-блудю по діброві — 387
Ходю-блудю по темному пущу — 459
Хоче староста їсти — 170
Хтіла мене мати — 264
Чарочка моя бездірка — 523
Час додому, час — 396
Червона калинонька — 153
Червона калинонька — 309
Червона черемшина — 308
Через гору річка, через річку кладка — 235
Через гору та в долину — 380
Через наше подвір'ячко — 236
Через наше село — 76
Через наше село везуть клен-дерево — 72
Через новий будиночок — 245
Через сад-виноград — 192
Через сад-виноград — 662
Через сінечки троє дверечок — 156
Через ставки хибкії кладочки — 61
Чи була, мати, звістка — 126
Чи не той то Микита — 278
Чим ти мене, свекрушечко, угостила — 128
Чи ти мене вірно любиш — 306
Чи чула ти, Пилипихо — 715
Чи я в тебе не хазяйка — 449
Чи я тобі не казала — 274
Чи я тобі не казала — 44
Чи я тобі не казала — 701
Чобіт мені розпоровся — 269
Чоботи — 206
Чогось мені, моя мати — 650
Чогось мені не прядеться — 489

Чоловіче мій — 391
Чоловіче мій, дружино моя — 402
Чом музики не грають — 130
Чом, світилки, не співаєте — 184
Чом соловейки не щебетали — 120
Чом ти, барвінку, не стелишся — 81
Чом ти мене, моя мати, не спитаєш — 153
Чом ти, місяцю, не сяєш — 80
Чорна хмара наступає — 299
Чорна хмара наступає — 640
Чорні очі, як терен — 265
Чорноморець, маменька, чорноморець — 355
Чуйся, паночку, в силі — 90
Чумаче-бурлаче — 716
Ще ж мені не лишенько — 393
Шкода мої вечероньки — 321
Шкода, шкода, шкода макового цвіту — 653
Шлеться зоря до місяця, рано, рано — 166
Що ж бо це за зілля — 182
Що за голос у долині — 601
Що ми будем, браття, робити — 520
Що ти, мила, робиш — 455
Що ти робиш? Бійся бога — 698
Що це стала за причина — 557
Щука-риба в морі — 478
Я до тебе, кумо моя — 516
Я до тебе не ходила — 323
Якби мені ступа та жорна — 227
Якби не Марися — 259
Якби ти ставив хатку — 442
Як женився, то хвалився — 494
Як же тобі ти, Наталко — 194
Як ми коровай місили — 123
Як пити, так пити — 516
Як я була в свого батька — 294
Як я була молодою нелінивая — 427
Як я в батька єдиниця була — 292
Я не гуляла, не дівувала — 118
Я селезня полюбила — 230
Я собі дівчина — 179
Я тебе кохав, як у садочку грушу — 353
Я тебе, сестрице, покриваю — 177
Я тобі казала, Марку — 497

ЗМІСТ

	Текст	Примітки
Від упорядників	5	
Вікторія Юзвенко, Михайло Яценко. Пісенне багатство Явдохи Зуїхи	8	

КАЛЕНДАРНО-ОБРЯДОВІ ПІСНІ

Весняні хороводні пісні

А ми нивку виорем, виорем . .	31	723
Володар, володар	32	723
Помагайбі, Зельман	33	723
Вийди, кізле, рано	36	723
Зайчику, зайчику, та головка болить	37	723
Зайчику-горобчику	38	723
До нори, мишко, до нори . . .	38	723
Гей, я борець	39	723
Горобчику шпачку-пташку . . .	39	723
За городом льон, льон	40	723
Ой у лісі хатка	40	723
Ой у лісочку, ой у лісочку . .	41	723
Старий муж іде	42	723
Ой піду я, ненько, в неділю раненько	42	723
Навчи мене, моя мати	43	723
Наїхали тури-люди, матко наша . .	44	723
Ловив тато сою	45	723
Ой чого ти плачеш, молодая пані .	46	724
Ой як, як миленькому постіль слати	47	724
Ой брязнули ключі	48	724
Ой кривого танця	50	724
Ішла панна через двір, через двір .	51	724
Хвалилася тая березонька	51	724
Ой летіло три соколи	53	724
Котилася чорна хмара з неба . . .	54	724
Ти, зелений кудравче	55	724
На вигоні гусята	55	724
Під дібрівкою, під зеленою . . .	57	724

Ви, хлопці-безштаньки . . . 57 724
А в городі нагідки 58 724
Дівки пиво варили 58 724
Два голубчики літали . . . 59 724
Коло млина калина 59 724
Ходить сорока попід ворота . 60 724
Ой у саду, садочку . . . 60 724
Ісплела віночок 60 724
Через ставки хибкії кладочки . 61 724
Високо два кленки стояло . . 61 724
Кликала мене мати 62 724
Бідна моя головонько . . . 63 724
А дівчата й молодиці . . . 63 724
Гей, диво чи не диво . . . 64 725
Ой вулиця та широкая . . . 65 725
Не грім то гуде з стодоли . 70 725

Русальні та петрівочні пісні

Їхав, їхав багацький син . . 67 725
Кумо-любо, не гай мене . . 68 725
Маленька нічка-петрівочка . . 69 725
Ой чия то черешенька . . . 69 725
Ой поїхав Микола за границю 69 725
Ой у лісі на горбочку . . . 70 725
Не грім то гуде з стодоли . .70 725

Купальські пісні

Де ти, купайло, ночувало . . . 72 725
Через наше село везуть клен-дерево 72 725
Посію я рожу, поставлю сторожу 73 725
Ой за гаєм, ой за гаєм, за Дунаєм 73 725
Ой за нашим садом 74 725
Ой ти, Ганусю, вір'яночко . . . 75 725
Купалась ластівочка, купалась . . 75 725
Помагайбі, Миколо, куди йдеш . 75 725
Ой у городі пташки в'ються . . 76 726
Через наше село 76 726
Помагайбі, Ганусю, помагайбі . 76 726
А горобчик та синичку любив . 77 726
Ой ти, Миколо, ти хороший . 77 726
Стелися, барвінку, до рути . 77 726
Ой летів шуляк із вулиці . . 78 726
Борсуківський став 78 726
Ой у Маляра високий тин . . 79 726
У Маляра за городом тин, тин . 79 726
Чом ти, місяцю, не сяєш . . 80 726
Летіла зірочка та впала . . 80 726
Ой ти, Миколо, не стій сам . 81 726
Ой ти, Ганусю, ой ти, ой ти . 81 726
Чом ти, барвінку, не стелишся 81 726
Не стій, вербонько, розвивайся 82 726

Раз буде літечко, раз буде . . . 82 726
Ой лісом, лісом-доріжкою 83 726
Котився горщик, підкидався . . . 83 726
Ой у городі копаночка 83 726
Ой у городі роман-зілля 84 727
Ой ходила Ганруся по полю . . . 84 727
Ой нема Ганусі найгіршої муки . . 85 727
На городі під цибулькою 85 727
Сиділа зозулька під повітом . . . 86 727
За нашим городом три місяці ясних . 86 727

Обжинкові пісні

А наш пан молодий 88 727
Нуте, нуте, до межі 88 727
Наша пані домує 89 727
Ой лане, ланочку 89 727
Ой казала нам нивка 90 727
Чуйся, паночку, в силі 90 727
Наша пані не пишна 90 727
Пан по полю проїжджає . . . 91 727
Дивувалися ліси 91 727
Ой слава тобі, боже 91 727
Відчини, паночку, ворота . . . 91 727
Не лякайся, паночку, не лякайся . 92 727
Відчини, паночку, кватирку . . 92 727
А в нашого пана 92 728
Стань, пане, на крильце . . . 92 728
Обжинки, паночку, обжинки . . 93 728
Котився вінець з поля 93 728
Качався вінок з лану 93 728
Ходить пан по сінцях 94 728
Вже ж бо ми пшениченьки дожали 94 728

Колядки та щедрівки

Тече річка невеличка 95 728
Пане господару, чи є ти вдома 96 728
Добрий вечір тобі, господару 96 728
Ой у полі, полі плужок оре-бродить 97 728
Ой гордий, пишний, гречний молодче 98 728
Ой рано, рано кури запіли, добрий вечір . . . 99 728
Ой там за горою 99 728
Ой рясна-красна в лузі калина, добрий вечір . . 101 728
По горі, горі пави ходили, добрий вечір 101 728
По горах, горах сніжоньки летять, добрий вечір . 102 728
Ой на річці на широкій 103 728
А в дядька, в дядька 104 728
Ой учора ізвечора (Меланка) 104 728
Бігла теличка 106 729
А в печі пироги печуться 107 729

ВЕСІЛЬНІ ПІСНІ

Розплітання коси

Благослови, боже	111	729
В саду Наталка вінки в'є . . .	113	729
Кам'яна горо, чом ти не лупаєшся	113	729
До коси, Миколо, до коси	114	729
Ввійди, братику, ізнадвору до хати .	114	729
А де цеї дівчиноньки мати . . .	114	729
Десь у тебе ти, Наталко, батенька нема	115	729
В долину, дружечки, в долину . . .	115	729
Пий, Миколо, горілку	115	729
Ой труться-в'ються соколи	116	729
Ой тихо, тихо та Дунай воду несе .	116	729
Не плач, моя мати, по косі . . .	116	729
Зійду я на могилу	117	729
В темному лісі, в темному лісі . .	117	729
Я не гуляла, не дівувала	118	729
Ой косо моя кохана	119	729
Було літо, було літо	119	729
Тупнули коники на стані	120	729
А Наталка Миколи не знала . . .	120	729
Чом соловейки не щебетали . . .	120	729
В первий раз, Наталко, в первий раз .	121	729
Похилеє те деревце та ялина . . .	121	729
Схиляється зелен явір на всі ворота .	121	729
Тече річка невеличка попід ворота .	122	729

Готування короваю

Благослови, боже	123	729
Ой не роди, пшенице, у ліску .	123	730
Як ми коровай місили . . .	123	730
Піч наша регоче	124	730
Поплив коровай за Дунай . .	124	730

Молода йде до молодого

Місяцю-горішечку .	125	730
Поза городи йдемо .	125	730
Ой місяцю темний . .	126	730
Наша Наталка чорнява . .	126	730
Чи була, мати, звістка . . .	126	730
Поволі, дружечки, садом ідіть .	127	730
Зозулько сивесечка	127	730
Не лякайся, нене	127	730
Крапни, дощику, з неба . .	127	730

Вечеря в хаті молодого

Ой що ж бо це за доріжечка . .	128	730
Чим ти мене, свекрушечко, угостила	128	730
Кукіль у горосі	128	730
Миколова ненько . . .	128	730
Їжте капусту ложками .	129	730
Кухарочка наша . . .	129	730
Ой спасибі, свекрушечко	129	730
Їжте, буяри, кашу . .	130	730
Їжте, буяри, їжте . .	130	730
Чом музики не грають .	130	730
Грайте, музики, грайте .	131	730
Рости, сосонко, вгору .	131	730

Молода з причетом повертається додому

Стелися, хмелю, стелися .	132	730
Ой що ж бо це за село	132	730
Були ми в молодого .	132	730
Не вій, вітре, полем . .	133	730
Вийди, вийди, моя ненечко . .	133	731
Відчиняй, братику, ворітця . .	134	731
Котилося яблучко з-під віконця	134	731
Вітер, вітер ворітечка хитає .	134	731
Вечірня зоря зійшла	134	731

Молода повернулася до батьківського дому. Гільце

Летять галочки	136	731
Батечку старесечкий	137	731
Вчора звечора велика туча впала .	137	731
В дорогу, буяри, в дорогу	137	731
Наш дружбонька прибрався	137	731
Наш дружбонько убрався	138	731
В долину, буяри, в долину	138	731
Ой у нашім селі новина . . .	138	731
Не тут гільце вито	139	731
Ой відсилає	139	731
Ой думала та гадала	140	731
Розмаю я кісоньку, розмаю . . .	140	731
А з суботоньки в неділю	141	731
Ой братику рідненький	142	731
Молода Наталко, молоденькая . . .	143	731
Ненько моя та рідненькая	143	731
Ой славен, славен цей вечір настав .	145	731
Ой загула голубочка із-за дуба . . .	145	731
Десь у тебе ти, Наталко, матінки нема	145	732
У морі на камені	146	732
Ой матінко-ютко	146	732
На печі ведмідь лежить	147	732

МОЛОДИЙ І МОЛОДА ПІСЛЯ ВІНЧАННЯ ЙДУТЬ ДО ДОМУ МОЛОДОГО

Січана калина, січана	148	732
Ой не вогонь то горить . . .	148	732
Рубайте калину	148	732
Ой ішли ми низом	149	732
Радуйся, матіночко	149	732
Вийди, матінко, з хати	149	732
Ой день добрий, свекрушечко, несу звістку	150	732
Ой не гнівайся, моя ненько, на мене . .	150	732

Молода йде від молодого додому

Ой пошлю я соловейка попереду . .	151	732
Здоров, здоров, доню	151	732
Зозулька сивесечка	151	732
Украю я скибку хліба з кришечками .	152	732
Чом ти мене, моя мати, не спитаєш .	153	732
Червона калинонька	153	732
Ой ти, мати моя, та не жаліслива . .	154	732
Сивая зозулечко	155	732
Десь у тебе ти, Наталко	156	732
Через сінечки троє дверечок	156	732
Думай, Наталко, думай	156	732
Ой не думай ти, Наталко, не думай . .	157	732
Ой на що ж бо ти, Наталко, уповала .	157	732
А в морі сонце грає	157	732
Ой ти ж казала, ти ж, моя нене . . .	158	732
Ой у садочку під любисточком . . .	159	733
У неділю раненько	159	733
Ой по той бік ставу	160	733
Десь тобі, Наталко	160	733
Тече річка невеличка попід ворітця . .	160	733
Ой дивно, дивно нам з тебе, зимо . . .	161	733
Де ти, калино, росла	161	733
Ой ходила та Наталка по городі . . .	162	733

Частування

Хиляється вишенька . .	163	733
Бабуню мої рідненькі . .	163	733
А сестра брата частує . .	163	733
Ви, родичі, не лякайтеся .	164	733

Молодий іде до молодої

Зайшло сонце за віконце та й сяє . .	165	733
Ой попід лісом битая доріженька . .	165	733
Не стій, сосно, розвивайся, рано, рано	166	733
Шлеться зоря до місяця, рано, рано .	166	733

Летять тріски в ліски 167 733
Ой по городі огірки 167 733
Намова, Наталко, намова 167 733
Ой просимо ми вас 168 733
Тут наше пір'я впало 168 733
Ой свату наш, свату 168 733
Вийди, тещенько, вийди 168 733
Ой дивно нам, дивно 169 733
Виглянь, Наталко, в віконце 169 733
Ой темно-хмарно надворі 169 734
Сядь, тихий роєчку 169 734
Наталчина мати 169 734
Хоче староста їсти 170 734
Було, зятю, не пити 170 734
Не стій, Миколо, за плечима 170 734
Говорили зятківецькі люди 170 734
Наталко-голубко 171 734
Ой у полі могила 171 734
Ой полинь, полинь, сивий соколоньку, від мене . . 172 734
Приїхали гості 172 734

Покривання молодої

Ой ходила та Наталка по двору 174 734
Ой літала, літала сива зозулька 174 734
Дивися-но, дівко 176 734
Покривальниця плаче 176 734
Зася, сванички, зася 177 734
Я тебе, сестрице, покриваю 177 734
Зробили ми діло 177 734
Ой якби ми хтіли 178 734
За городом черешенька, на ній білий цвіт . 178 734
Я собі дівчина 179 734
Ой виглянь, оленю 179 734
Не сам, не сам соловейко у садочку . . . 180 734
Вже сьогодні не неділечка 180 734
Ой ішли ми лугами 180 734
Не роздавай, Наталко, биндочок 181 734
Глянь, товаришко, на мене 181 734
Що ж бо це за зілля 182 734
Панянка Наталка, панянка 182 734
Спати, світилки, спати 182 734
В нас кужелі готові 183 735
Сидить світилка при стіні 183 735
Брешете, дружки, як свині 183 735
Ой щука до дна, до дна 183 735
Ой чого ви, світилки, сидите . . . 183 735
Їли світилки, їли 184 735
Ой хоч же ми тут сидимо 184 735
А в печі горнятко 184 735
Чом, світилки, не співаєте 184 735
Ой на горі просо 185 735
А ми цьому не дивуймо 185 735
Додому, світилки, додому 186 735

Під порогом яма 185 735
Від стола до порога . . . 185 735
Брала Наталка льон, льон . . 186 735
Красні світилки, красні . . 186 735
Світи, місяцю, з раю . . . 186 735
Наш дружбонько, як пан, як пан 187 735
Староста наш прибрався . . 187 735
Дивися-но, старосто 188 735

Дружчини

До дружки, буярине, до дружки 188 735
Буярине, сядь коло мене 188 735
А в городі річка-калюжка 189 735
А ходила старша дружка по воду 189 735
До мене, буярине, до мене 189 735
А в городі грушка 190 735
А в городі явір 190 735
А в городі сливка 190 735
Ой скакав зайчик та й попід гайчик та й скаче . 190 735
Їжте, буяри, капусту 191 736

Прощання молодої з батьками, з рідним домом

Через сад-виноград 192 736
За городом та розмарочка 193 736
Ой засвіти, мати, свічку 193 736
Як же тобі ти, Наталко 194 736
Перейду хату 194 736
Зажурилась молода Наталка 195 736
Ой куди ж ви, сірі гуси, полинете . . 195 736
Встаньте, буяри 196 736
Ой куди ж ти, Наталко, та ходила . . 196 736
Бувай здоров, товаришко 197 736
Матінка смутна ходить 197 736
Ой ти, Наталко, ти відважний козаче . . 197 736
На добраніч, моя мамцю 198 736
Випроводжай мене, мати 198 736
Ой скажем коням обрік дать 199 736
Бувайте ви, лавки, здорові 199 736
Не велика туга 200 736
Десь я в тебе, моя мати, не дитина . . 200 736

Зустріч невістки у свекрів

Ой гни, мати, ліску . 201 736
Пали, мати, хату . . 201 736
Невістко наша, жаданко 201 736
А в коморі жостір . . 202 736

Понеділкування. Умивання молодого подружжя. Снідання

З калиноньки дві квітоньки . 203 737
Слава богу, сина оженила . . 204 737
Пропила мати дочку . . . 204 737
А в коморі сволок 204 737
Тобі, мати, не журитися . . . 205 737
Не журся, матіночко, не журся . . 205 737
Ой піду я в долину 206 737
Чоботи 206 737
Ой меде наш, меде 208 737
Ой дивно нам, дивно . . . 208 737
Свашко моя 208 737
Він дров не рубає 209 737
Ненечко моя пишна 209 737
Ой якби я була знала 209 737
Ой походив, тещенько, походив . 210 737
Ой повій, вітроньку 210 737
Панове-сватове, просимо вас . . 210 737
Ой дай же, боже, літа дождати . 210 737
Гарна сваха, гарний сват . . . 211 737
Ой чия то родина 211 737
П'ятниця-прибиральниця 212 737

Понеділок поганий

Ой ти, хлопець Миколай 213 737
Ой куме, куме, куме 213 737
Хміль хмілями, а пшениця ланами . 214 737
Перед порогом музики грають . . . 214 737
Ой меде наш, меде 215 737
Приїхала Наталчина мати 215 737
Ой мамо, буде зле 215 737
І наїмось, і нап'ємось 216 737
Ой де ж ти була, моя нечужая . . . 216 737
Ой він, шельма, не прийшов . . . 217 737

РОДИННО-ПОБУТОВІ ПІСНІ

Лірика кохання

Зародження почуттів. Взаємна любов. Думки про одруження

Калино-малино, чого в лузі стоїш . . 221 738
Ой там на горі 222 738
Ой на ставу, на ставочку 222 738
Прилетіла зозуленька 223 738
Ой сам же я добре знаю 224 738
Терен, мати, коло хати 225 738
Дівчинонько Ганно 226 738
Не тепер, не тепер 226 738

Якби мені ступа та жорна . . . 227 738
Болить мене головонька 227 738
На тім боці на толоці 228 738
Ой на горі вовчики трублять . . . 228 738
Люлька моя червоная 229 738
На городі вишничок 229 738
Я селезня полюбила 230 738
Ой піду я до млина, до млина . . . 231 738
Казала Солоха: прийди, прийди . . . 232 738
Продай, продай, вражий сину 233 738
Вже мені ця вилуця не мила 234 738
Принесла я до млина, до млина . . . 234 738
Через гору річка, через річку кладка . . 235 738
Ой ти, дівчино, горда та пишна . . . 235 738
Некованим возом пшеницю возити . . 236 738
Через наше подвір'ячко 236 738
Стоїть козак край воріт 237 738
Зеленая горішина 237 738
Ой учора орав 238 738
Ой розкусю я волоський горішок . . 239 739
Дівчинонько-чарівниченько 240 739
Коло млина, коло броду 241 739
Із досади, з тоски піду в лужки . . . 242 739
Кріп сію, кріп сію 242 739
Сокіл, мамцю, сокіл, любцю 243 739
Котилися вози з гори 244 739
Через новий будиночок 245 739
Гей, долино, долиночко 245 739
Ой вишенька, черешенька 246 739
Ой перепеличка мала, невеличка . . . 247 739
Ой на горі, ненько 247 739
Ходив козак до молодиці 248 739
Ой стежечка, стежечка 248 739
Ой не ходи коло тину 249 739
Веду коня до Дунаю 249 739
Ой боже, боже 250 739
Сонце низенько 251 739
Породила горлиця діти 251 739
Сніжок іде, зима буде 252 739
Ой у лузі, в лузі, гей 253 739
Раз я вийшов на вулицю 254 739
Ой час, мати, жито жати 255 739
Виряджала мати сина та на коссвицю . . 255 739
Ой у полі, в полі, в полі два дубочки, гей . 256 739
Ой служив я в вдови 257 739
Ой умру, мати, умру через чар-чаровину . . 258 739
Якби не Марися 259 739
Ой гиля, гиля, гусоньки, на став . . . 259 739
Ой ходила дівчинонька по саду . . . 260 739
Гей, ой піду гайком, гайком зелененьким . . 261 739
Ой якби я знала, де мій милий оре . . . 261 739
Ой мати, мати, мати 262 739
Ой коню мій, коню, та золота грива . . 262 739
Ой летіла горлиця через сад 263 739
Хтіла мене мати 264 739

Ой Романе, Романочку . . 264 739
Ой дощ іде, ой дощ іде . . 265 739
Ой на ставу, на ставочку . 265 740
Сім день конопель . . . 265 740
Чорні очі, як терен . . . 265 740

Дівочі і парубочі дотинки та жарти

Не буде ні по-татовому 267 740
Ой не ходи, Барабашу . 267 740
Ой хотіла мене мати . . 268 740
Чобіт мені розпоровся . 269 740
А Ярема із Хомою . . 271 740
Кучерявий Марко . . . 273 740
А до мене Яків приходив 273 740
Чи я тобі не казала . . 274 740
Ой боже мій! Караул . . 275 740
Ой так роби, як твій тато . 275 740
Ой на ставу, на ставочку . 275 740
Очерет лугом гуде . . . 276 740
Чи не той то Микита . . 278 740
Ой з-за гори вітер віє . . 278 740
Їхав Савка сірими волами . 279 740
Ішов Гриць з вечерниць . 279 740
На порозі стояла . . . 280 740
Ой їхала, їхала 280 740
Пливе човен води повен . 281 740
Казав, казав чабан дівці . 282 740
Ти ж мене підманула . . 282 740
Ой ліз їжак, ліз . . . 283 740
Ой ти, гарний Семене . . 284 740
Ой казала приходити . . 284 740
Ой відколи я вродився . . 285 740
З того часу, як женився . . 285 740
Ой лию не помалу 285 741
В Бердичеві у ратуші . . . 286 741
Ой дівчино милостива . . . 286 741
Наварила чачавиці 286 741
Ой був же я в Тирашполі . . 287 741
Не журися, препогана . . . 287 741
На вулиці дві куриці . . . 288 741
Ой ходив я до дівчини . . . 288 741
За Тетяну, за Тетяну . . . 288 741
Догадайся, козаче 289 741
Нащо мені женитися 289 741
Ой нікому так не гаразд . . . 290 741
Ой у лісі на могилі 291 741
А я в батька одним одна . . . 291 741
Наступив, наступив 291 741
Як я в батька єдиниця була . . . 292 741
Білі крупи, чорна гречка . . . 292 741
Ой під мостом риба з хвостом . 293 741
Ой женила мене мати 293 741
Як я була в свого батька . . . 294 741

Батьки на перешкоді закоханим

Кину кужель на полицю 295 741
Ой вийду я на гірку 296 741
Уже третій вечір, як дівчину бачив . 297 741
Попід гору крутую 297 741
Чорна хмара наступає 299 741
Місяць світить, а зорі немає . . . 300 741
Ой чом не прийшов, чом не приїхав . 301 741
Ой старий волох та сіно косить . . 301 741
Піду я горою 302 741
Ой з-за гори вітер віє 303 741
Ой сьогодні день-деньочок 304 742
Казав мені батько 305 742
Чи ти мене вірно любиш . . . 306 742

Вороги-розлучники

Ой загуду, загуду 308 742
Червоная черемшина 308 742
Червоная калинонька 309 742
Два голуби воду пили 310 742
Ой не шуми, луже 310 742
Ой там за Дунаєм лужком-бережком . 311 742
Ой летіла зозуленька 313 742
Пожену я товар на яр 313 742
Під яблунькою, під солодкою . . . 315 742
За Васильом, за Васильом 316 742
Ой лихо, та не нам 317 742

Розлука

Столи мої тесовії 318 742
Ой на горі вогонь горить 319 742
Либонь же, я тут не буду 319 742
Темна нічка, невидная 320 742
Ой ти дубе, дубе, кучерявий дуже . 320 742
Шкода мої вечероньки 321 742
Ой сусідоньки, ви голубоньки мої . 322 742
Зелена діброво 322 742
Я до тебе не ходила 323 742
А я свого миленького 324 742
Ой там за морями орел воду п'є . 325 742
Ой ніч моя темная 325 742
Ой летіла пава 326 742
Зашуміли листоньки 327 742
Ой гай, мамцю, ой гай, любцю . . 327 742
Ой любив та кохав 329 742
Гей, ой у полі клен-дерево різно . . 330 742
В кінці греблі шумлять верби . . . 331 742

Підмова і зрада

Туман яром по синьому морю, да гей, гей	333	743
Ой зацвіло синеє море разними цвітами	334	743
Ой там спився козак, спився	335	743
Їхав козак, їхав	336	743
Поспускала верба гілля	337	743
Ой ішов я вулицею раз, раз	338	743
Ой приснився мені сон дивненький	339	743
Розсипала горішеньки ще й терен	339	743
Ой у полі, в полі, в полі два дубочки	340	743
Ой на ставу, на ставочку	341	743
Ой гоп по ліщину	342	743
Ой полола горлиця лободу, лободу	342	743
Повій, вітре, буйнесечкий	343	743
А де було жито та пшениця	344	743
Погоріло в степу сіно	345	743
Ой у лузі калинонька, в лузі	347	743
Ой ти, дівчино-чарівниченько	348	743
Ой у полі дві тополі	350	743
Коло млина, млина	351	743
Ой ти, місяцю	352	743
Ой там біля річки, ой там біля броду	352	743
Я тебе кохав, як у садочку грушу	353	743
Ой у лузі, в лузі Василь сіно косить	354	743
Чорноморець, маменька, чорноморець	355	743
Ой у саду, ой у саду та зеленому	357	743
Та туман, туман по долині	358	743
Калино-малино, ягодо червона	359	743
Ой зійди, зійди, місяцю, за комору	360	743
Ой за лісом, за темненьким	361	744
Ой за гаєм, за Дунаєм	362	744
Ой ковалю, коваленку	363	744

Нещасливе кохання

Ой на горі, ой на горі береза стояла	365	744
Уже ж мені не ходити	365	744
Розкопайте тую греблю	366	744
Повій, вітре, на Вкраїну	366	744
Коло млина, коло броду	367	744
Ой холодниї та вечероньки	368	744
Та нема гірш нікому	369	744
Пішов козак яром, яром	369	744
Ой слаба я, ой слаба я	370	744
Вийду на гору, гляну на море	371	744
Кого вірно люблю	372	744
Не щебечи, соловейку	373	744
Учора була юточка моя	374	744
Зеленеє жито, зелене	375	744
Вже сонце низенько	376	744
Ти, черешенька, ой ти, вишенька	377	744

Ой від саду та до моря 378 744
Лети, лети ти, чорная галко 379 744
Через гору та в долину 380 744
Кажуть люди-сусідоньки 381 744
Ой там коло гаю 381 744
Гиля, гиля, сірі гуси 382 744
Ой у полі озеречко 383 744
Та вже третій вечір, як дівчину бачив . 385 744
На добраніч усім на ніч 386 744
Ходю-блудю по діброві 387 744
Бодай тая степовая могила запала . 388 744
Пішов козак яром 389 744
Косив сіно, косив сіно 390 744

Пісні родинного життя

Любов і згода в сім'ї

Ой поїхав мій миленький в городочок . 391 745
Чоловіче мій 391 745
Ой вишенько, черешенько 392 744
Ще ж мені не лишенько 393 745
Помаленько йду 393 745
Ой щось буде, ой щось буде 394 745
Ой як мені не пить, не гуляти . . . 394 745
П'ять нас, братці, п'ять 395 745
Час додому, час 396 745
Не я п'яний, не я п'яний 397 745
Ой хмариться, дощ буде 398 745
Ой чарочко рябенькая 399 745
Ой слаба я, ой слаба я 400 745

Жаль за батьківським домом. Лиха свекруха

Учора була донечка моя 401 745
Не жаль мені на галочку. 401 745
Чоловіче мій, дружино моя . . . 402 745
Коли б бог дав, коли б бог дав . . 403 745
Ой на горі коршма 404 745
Ой ходю-блудю та й по вулиці . . 405 745
Ой нікому я так не дивую 406 745
Ой якби я була знала 407 745
По садочку ходю та ходю 408 745
Ой ти, мати моя, та нежаліслива . . 409 745
Матінко моя кохана 410 745
Ой у лузі, лузі, гей, калина стояла . 411 745

Життя з нелюбом, нелюбою

Ой ходить дівчина понад бережину . 413 746
Ой на горі, горі 414 746
Ой у полі криниченька 415 746

Зійди, місяцю, і ти, ясна зоре 416 746
Посію коноплі, а вродила плоскінь . . 416 746
Тече вода холодная 417 746
Тоска за тоскою, журба за журбою . . 418 746
Ой вишенька, черешенька у саду . . 419 746
Ой ти, старий та бородатий 420 746
Ой під вишенькою, під черешенькою . . 421 746
Ой гаю мій, гаю 421 746
Було не копати під порогом ями . . . 423 746
Соловейку сивенький 424 746
Оженився не по добрій волі 425 746
Ой у лузі калина 426 746
Як я була молодою нелінивая . . 427 746
Ой умру я, умру 427 746
Горе мені з таким мужем . . 428 746
Умер батько — байдуже . 428 746
Ой умер Саврадим . . 429 746

Лихий чоловік, п'яниця

Ой дай, боже, мій миленький, щоб ти жив . 430 746
Ходив же я коло свого поля 430 746
Головонько моя бідна 431 746
Ой в полі криниця 431 746
Ой коню мій, коню 432 746
Ой вербо, вербо кудрявая 432 746
Косив косар сіно, як була погода . . . 434 746
Віддала мати дочку 435 746
Ой повіяв буйний вітер з-за гори . . . 436 747
Ой ніхто не винен, тільки я 437 747
Ой зацвіла червона калина 438 747

Жінка-ледащиця

Терном, терном, терниною 440 747
Ой де буду, то буду 440 747
В понеділок вовницю розскубала . . . 441 747
Ґандзю, Гандзю, Гандзюсечко 441 747
Чи я тобі не казала 442 747
Якби ти ставив хатку 442 747
Обіцявся мужичок 443 747
Жар, мати, капустиці 443 747
Біда панну спокусила 444 747
Ой Роман на току узувається 444 747
А ти п'єш, мене б'єш 445 747
Ой поїхав мій миленький по сіно у степ . 445 747
Ой устану я в понеділок 446 747
У неділю п'ю, п'ю 447 747
Ґуляла, гуляла 448 747
Сьогодні гульки 448 747
Ой пила я у неділю 448 747
Чи я в тебе не хазяйка 449 747
Ой п'яна я, п'яна 450 747
А чоловік, а що жінка . . . 450 747

В понеділок на прохмілля я лежала 451 747
А я тую кужелину сама пряла 451 747
Все добре, все добре, як жінка маленька . . . 452 747
Ой та дріта, ой та дріта 452 747
А наш хлібчик удався: попід шкуру котик грався . 453 747
Кажуть люди, що я лиха 453 747
Що ти, мила, робиш 455 747
Тепер мені погуляти . . . 455 748
Гей жона, додому . . 456 748

Подружня зрада

Ой колись була в степу воля . . . 457 748
Гей, ой сяду я край віконечка прясти . 457 748
Снився мені сон дивненький . . . 458 748
Ходю-блудю по темному пущу . . 459 748
Не рости, березо, межи дорогами . . . 459 748
Вийду за ворота 461 748
Послав мене мій миленький 461 748
Ой умерла, умерла 462 748
Бідна моя головонько 464 748
Ой поїхав мій миленький до млина, до млина 465 748

Сирітська і вдовина доля. Мати

Ой за гаєм, ой за гаєм, за Дунаєм . 466 748
Ой у лузі, лузі зацвіла калина . 466 748
Там, де Ятрань круто в'ється . . 467 748
Нехороші ви, начальники . . . 468 748
Надлетіли журавлі 469 748
Мамко наша, любко наша . . 470 748
Ой ти, тату, таточку . . . 471 748
Породила перепеличка . . . 472 748
Бувай здоров, моя мила . . 473 748
Ой не лети, чорна галко . 473 748
Ой у полі дві могили . . 474 748
Жито моє, жито моє . . 475 748
Горе мені, горе 475 748
Усі гори зеленіють . . . 476 748
Щука-риба в морі . . . 478 748
Ой в полі могила . . . 478 748
Ой у лузі, в лузі, гей . . 479 748
Усі поля поорані 479 748
Ой сини мої, голуби мої . 480 748
Ой пила я із синами . . 481 748

Зальоти, жарти

Ой ходила по саду . . . 482 749
Ой боже мій, боже мій . 482 749
Гандзю моя, щебетушечко 483 749
Ой був собі чоловік . 484 749

Ору я, ору я у городі та волоньками . 487 749
Виломлю я хворостину з тину . . . 488 749
Куди йдеш, куди йдеш 488 749
Ой жур та кисіль та варенички . . . 488 749
Чогось мені не прядеться 489 749
Скажу тобі, мамцю, правду 489 749
Ой просить кум кумасю 490 749
Ой кум такий люб 490 749
І сніг іде 491 749
Ой учора в куми 491 749
Болить мене голова 492 749

Кепкування, коверзування, насміхи

Як женився, то хвалився 494 749
Понад гаєм, гаєм, гаєм 494 749
Ой старий, старий, та жени воли . . . 495 749
Продай, милий, сірі бички 495 749
Била жінка мужа 496 749
Ой умер мій Давидко 496 749
Я тобі казала, Марку 497 749
Ой пила я, пила я 497 749
Загадав мені муж 497 749
Ой ти, мати, шануй мене 501 749
Ой дощ, іде дощ, в долині калюжа . . . 503 749
А я таки й не дуже хорую 504 749
Ой поїхав мій миленький на ярмарок до Гірні 505 750
Оженився старий у петрівку 506 750
Сидить дід на печі, на печі 507 750
Ой діду мій, діду мій, соколові очі . . . 507 750
А дід бабці 508 750

Розваги. Гулянки

Була в Чеколата 509 750
Матіночко 509 750
Ой брате мій, орле 510 750
Дудка в дудки ночувала 511 750
Ох я й молода в лісу я гуляла . . 511 750
Торгувала горіхами 512 750
Виганяла лебеді по вишневому саду . 513 750
Сім день молотила 514 750
Прийшов панок за довжок . . . 514 750
Сію мак, сію мак ще й петрушечку . 514 750
І ти тут, і я тут 515 750
Ой чарочко, люблю тебе 515 750
Горілочку п'ю, п'ю 515 750
Як пити, так пити 516 750
Я до тебе, кумо моя 516 750
Ой п'яна я 516 750
Ой учора, ой учора 517 750
Ой куме, куме, добра горілка . . 517 750
Горілочко-шафаро 518 750
Нехай же нас бог рятує . . . 519 750

Що ми будем, браття, робити . . 520 750
І, здається, не п'ється 520 750
Душе, п'єш горілку дуже . . . 521 750
Смерте моя, создана 521 750
Ой смерте моя, смерте 522 750
Чарочко моя бездірка 523 751
Гуляв вчора, гуляв нині 524 751
Пішов дід на обід, баба на хрестини 524 751

Жартівливі пісні-байки

Оженився щиглик 525 751
Ой що ж то за шум учинився, гей 527 751
Два ведмеді, два ведмеді . . . 528 751
Та орав мужик край дороги . . 529 751
Дуб на дуба похилився . . . 530 751
Ой ти, брате Мусію 532 751
Колись така правда була . . . 533 751
Побила шевця лиха година . . 534 751

БАЛАДИ

Ой за гаєм зелененьким 539 751
За Дунаєм широким 540 751
Ой у полі криниченька 542 751
Ой поїхав королевич на полювання . 545 751
Пила, пила та й Немерівна на меду . 546 751
Ніхто не знає, по якій причині . . 548 751
Ой козаче-бурлаче 550 751
Не жаль мені та й ні на кого . . . 552 751
Жила вдова на роздолі 553 751
Зажурилася молодая вдівонька . . . 555 751
Їхав, їхав коваленко 556 751
Що це стала за причина 557 751
На синьому морі мила Ганя ноги . . 557 751
Ой віддала мене мати заміж молодою . 558 751
А хто в коршмі п'є? Турок та поляк . 560 751
Ой у місті на риночку 561 751
Ой учора ізвечора, з половини дня . 562 752
Ой Ганусю преподобна 564 752
Ой не ходи, Грицю, та й на вечерниці 566 752
Ой у полі жито 567 752
Ой у полі вишня 568 752
Ой ти, Грицю, Грицю, молодий козаче 569 752
Ой повій, вітроньку 570 752
Була в Гандзі лихая свекруха . . 573 752
Ой на горі василечки сходять . . 574 752
Ой пішов милий за ліс 576 752
Ой сяду я край віконця, гей . . . 577 752
Ой на горі сокіл пролітає . . . 578 752
Ой якби я знала, що я буду жити . 580 752
Ой поїду я у Китай-город 582 752

Ой приїхав милий до милої в гості . . . 584 752
Ой ходить Іван понад лиман . . . 585 752
Ой п'яна я та й валюся . . . 586 752
Ой високо сонце сходить . . . 588 752
Ішов козак яром-долиною . . . 593 752
Ой зима, зима, зима лютая . . . 594 752
Ой в неділю рано-пораненьку . . . 595 752
Ой приїхав Дженджура 597 752

ІСТОРИЧНІ ПІСНІ

Що за голос у долині . . 601 752
За нашою слободою 602 752
У неділю рано-пораненько 603 752
Гей, у Струтові та всі дзвони дзвонять . . 604 752
Ой по Дону, по Дону, по широкому морю . 605 752
Ой на горі та женці жнуть 606 752
Ой у лісі, в лісі (Пісня про Нечая) . . 607 753
Ой ти, Морозенку 609 753
Ой горе, горе на чужині бути 612 753
Ой якби я знав, а що мені буде 613 753
Ой понад річкою, понад Синюхою 613 753
Ой був Сава в Немирові на панськім обіді (Пісня про Саву Чалого) 614 753
Максим козак Залізняк 615 753
Ой в містечку Богуславку в Каньовського пана . . 616 753
Дарував цар землю 617 753
Ой ви хлопці, славні запорожці 618 753
Ой на воді два лебеді проти води б'ються . . 619 753
За Сибіром сонце сходить 619 753
Уродився Шевченко 622 753
В Ладижині вітер віє 623 753
Не боюся я ні пана 624 753
Ой нікому так не горе 624 753
Пішла наша стара пані 625 753
Собирайтеся, ребята 625 753
Ой виору я нивку широкую 626 753
Ой летіла пава 628 753

СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВІ ПІСНІ

Чумацькі пісні

Ой у полі криниченька . . . 631 753
Добре чумак дочумакувався . 631 753
Ой чумаче, чумаче 632 753
Ой у полі криниця 633 753
Служив же я, служив же я . . . 634 753
А в неділю рано, рано-пораненько 635 753
Ой косить хазяїн зелену діброву . 637 754
У Києві на риночку, гей . 638 754
Чорна хмара наступає . 640 754

Насіяли, наорали 641 754
Пропив воли, пропив віз . . 641 754
Полетіли сірі гуси 642 754
Ішли чумаченьки з України . . 643 754
Горе тії чайці, горе тій небозі . 644 754

Рекрутські і солдатські пісні

Ой колись була в степу волечка . . . 645 754
На вигоні край села 646 754
Синє море засинілося 647 754
Летіли орли з далекого краю 648 754
Ой в городі буркун-зілля 650 754
Чогось мені, моя мати 650 754
Ой піду я понад круті гори 651 754
Терном, терном битая доріжечка . . . 652 754
Не бачу я парня молодого 653 754
Шкода, шкода, шкода макового цвіту . . 653 754
Ой у ліску, в ліску та на жовтім піску . 654 754
Ой по Дону, по Дону, гей, гей . . . 655 754
Ой ні на кого нарікати 656 754
Ой у полі доріженька 656 754
Гей, зажурився сивий соколонько . . . 657 754
Зійшла зоря ізвечора та й зазорілася . 658 754
Вилітали орли з-за крутої гори . . . 659 754
Ой полину, полину, полинова трава . . 660 754
Сокіл з орлом, сокіл з орлом купається . 661 754
Через сад-виноград 662 754
За горою сніжок летить 663 754

Бурлацькі, наймитські, заробітчанські (строкарські) пісні

Ой нікому так не горе 665 754
Ой не горе так нікому . . . 666 754
Ой що ж бо то та й за ворон . . 666 754
Служить наймит, служить наймит . . 667 755
І ти наймит, і я наймит 668 755
Закувала зозуленька 669 755
Котра дівка хоче славоньки зажити . 670 755
А вже сонце над липою 671 755
А в нашого прикажчика 671 755
По горі, горі зацвіла бразалія . . 672 755
Вишня, мамцю, вишня, любцю . . . 673 755
Коло наших ворітечок 674 755
Ой гук, мати, гук 675 755
Бувайте здорові, соснові пороги . . 676 755
Ой дай, боже, до покрови дожити . . 676 755
Кому воля, а кому неволя . . . 677 755
Ой за гайком, крутим гайком . . 678 755

Лиха доля

По діброві вітер віє	679	755
Не хилися, сосно	680	755
Стоїть явір над водою	680	755
Стоїть явір над водою	681	755
Їхав козак, їхав	682	755
Запив козак, запив бурлак	683	755
Породила мене мати	684	755
Послала мене мати	685	755
Ой у степу сіно	685	755
У сусіда хата біла	686	755
Журба мене сушить	687	755
А ще сонце не заходило	688	755
Куди ідеш, моя нене	689	755
Ой з-за гори кам'яної голуби літають	690	755
Летіла зозулька попід гай куючи	691	756
Ішла Біда невеличка	693	756
Гей, чого, хлопці, славні молодці	695	756

Родинні відносини і соціальна нерівність

Багач, мамцю, багач, мамцю	696	756
Закувала зозуленька	696	756
Горішина, черемшина	697	756
Заїздив коника, заїздив другого	698	756
Що ти робиш! Бійся бога	698	756
Лугом іду, коня веду	699	756
Ой звідти гора, а звідти другая	700	756
Чи я тобі не казала	701	756
Посію я конопельки	702	756
На погибель буде тому	703	756
Ой поки я воли мав	704	756
Приснивсь мені сон	705	756
Ой роде мій, ой роде мій	706	756
Пийте, люди, горілочку	707	756
Під білою березою	708	756

Сатира на багатіїв, попів, урядовців

І багатий, і гембатий	710	756
Була в багача	710	756
Ой в городі бузина	711	756
Засіяла мати жито	712	756
Ой не ходи по льоду, бо провалишся	712	756
Ой був собі панок з маку	713	756
Сидить багач за столом	713	756
Ой наступила га чорная хмара	714	756

Гопа, гопа, гопака . . . 714 756
Чи чула ти, Пилипихо . . 715 756
Чумаче-бурлаче 716 756
На утреню рано дзвонять . 716 756
А хвалився соцький синок . 718 756
Ой да ми в кабачок ходили 719 756

ПРИМІТКИ. ДОДАТКИ

Примітки 723
Гнат Танцюра. Явдоха Зуїха (біографічний нарис) 757
Алфавітний покажчик 778

Песни Явдохи Зуихи

(На украинском языке)

Друкується за постановою вченої ради Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського АН УРСР

Редактор *Л. П. Головняк*

Художній редактор *В. М. Тепляков*

Оформлення *І. Д. Мільохіна*

Технічний редактор *О. М. Лисовець*

Коректор *Г. І. Прокопенко*

БФ 05540. Зам. 279. Вид. № 181. Тираж 5000. Формат паперу 64×90 1/16. Друк. фіз. аркушів 50,75. Умовн. друк. аркушів 50,75. Обліково-видавн. аркушів 42,72. Підписано до друку 18.XI 1965 р. Ціна 1 крб. 90 к.

Видавництво «Наукова думка», Київ, вул. Рєпіна, 3.
Київська друкарня № 5 Державного комітету Ради Міністрів УРСР по пресі, Київ, вул. Рєпіна, 4.